

ΣΥΜΜΙΚΤΑ

ΒΙΒΛΙΟΝ
ΤΗΣ
ΝΕΟΛΑΙΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΝ ΠΑΝΤΟΙΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ, ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ, ΕΠΩΜΙΚΑ ΚΑΙ
ΑΞΙΩΜΑΤΑ ΕΚ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΓΑΛΛΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

ΕΡΑΝΙΣΘΕΝΤΑ

ΥΠΟ

ΚΑΡΟΛΟΥ ΝΟΝΤΙΕ

ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΗΜΕΤΕΡΑΝ ΔΙΑΛΕΚΤΟΝ ΜΕΤΕΝΕΧΘΕΝΤΑ ΕΝ ΟΙΣ
ΠΡΟΣΕΤΕΘΗΣΑΝ ΕΞ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ ΤΙΝΑ ΤΕΜΑΧΙΑ

ΕΚΔΟΘΕΝ ΔΕ

ΥΠΟ

ΕΛΕΝΗΣ ΓΟΥΣΙΟΥ,

Τῆ ΓΕΝΝΑΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜῆ ΤΩΝ ΦΙΛΟΜΟΥΣΩΝ ΚΑΙ
ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΩΝ ΟΜΟΓΕΝΩΝ.

Ἀφιερωθὲν δὲ τῇ Ἀγαπητῇ Νεολαίᾳ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΤΥΠΟΙΣ Π. Β. ΜΩΡΑΪΤΙΝΗ.

(ΕΝ ΟΔΩ: ΑΓ. ΜΑΡΚΟΥ καὶ ΜΙΑΤΙΑΔΟΥ.)

1865.

«Τὸ παρὸν βιβλίον εἶναι ἰδιοκτησία ἀνα-
» φαίρετος τῆς Ἑλένης Γουσίου. »

ΠΡΟΣΦΙΛΗΣ ΜΟΙ ΝΕΟΛΑΙΑ.

Εἰς σὲ ἔκρινα ἀρμόδιον ν' ἀφιερῶσω τὸ ἀνά χειράς σου βιβλίον μου, ὡς τεκμήριον τῆς πρὸς Σὲ ἀγάπης μου. Ἐλπίζω δὲ, ὅταν τὸ ἀναγνώσῃς, νὰ τὸ ἐκτιμήσῃς δεόντως.

Τοῦτο θέλει σὲ ὀδηγήσειν εἰς πολλὰ πράγματα ἄτινα ὡς ἐκ τῆς τρυφερᾶς σου ἡλικίας ἀκόμη Σοὶ εἶναι ἄγνωστα. Θέλει τὰ διασκεδάσει, διότι ποικίλην ὕλην περιλαμβάνει, θέλει Σὲ τέρψει, διότι θέλει Σὲ διδάξει τὴν ἠθικὴν τῆς ὁποίας πλείστην ὄσιν ἔχομεν ἀνάγκην.

Δέξαι λοιπὸν, παρακαλῶ, Προσφιλῆς μοι Νεολαία, τὸ βιβλίον μου τοῦτο, μὲ ἴσην συμπάθειαν μὲ ὄσιν ἐγὼ, ἡ ἀκροαζομένη Σὲ μόνον καὶ μὴ δυναμένη νὰ χαρῶ τὰς χάριτάς Σου, τρέφω πρὸς Σὲ ἀγάπην. Καὶ εἴν τι εὐρῆς ἐν αὐτῷ μὴ συναῖδον μὲ τὰς ιδέας Σου, ἀπόδοσέ το εἰς τὴν ἀκράτητον ἐπιθυμίαν ἣν αἰσθάνομαι, διὰ τὴν ἐπὶ τὰ βελτίω Πρόσδόν Σου.

Ἐ ρ ῥ ὠ σ ο .

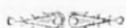
Καθ' ὑπαγόρευσίν μου
ἢ μὴ ὀρώσά Σε, ἀλλ' ἀγαπῶσά Σε

ΕΛΕΝΗ ΓΟΥΣΙΟΥ.

Πρὸς τοὺς ἀναγνώστας

Ὁρεῖλων νὰ προτάξω, κατὰ τὸ κοινὸν ἔθος, πρόλογόν τινα ἐν τῷ παρόντι βιβλίῳ ὅστις καὶ τὸ περιεχόμενον νὰ περιγράψῃ καὶ τὸ σκοπὸν αὐτοῦ νὰ διαδηλῇ, νὰ μὴ περιορίζηται δὲ εἰς λόγους γενικοὺς καὶ φράσεις τετορευμένας, ἐστοχάσθην καταλληλότατον νὰ μεταφράσω τὸν πρόλογον τοῦ ἰδίου μεταφρασθέντος βιβλίου, ὅστις, κατ' ἐμὲ κριτὴν, εἶναι περίληψις παραινετικῆ ἀξία τῆς ἀναγνώσεως ὑμῶν. Πρὶν ἄμως προβῶ εἰς τὴν κατάταξιν αὐτοῦ θέλω εἰπεῖ τινα περὶ τῶν αἰτιῶν τῶν προτρεψασῶν με εἰς τὴν ἐπιχειρίσιν τῆς μεταφράσεως, τοῦ ἀνά χειράς σας βιβλίου.

Ἡ δυστυχὴς Ἑλένη, ἣτις πρὶν ἀκόμη νὰ αἰσθανθῇ καλῶς τὸ δυστύχημα μὲ τὸ ὁποῖον τὴν ἐπρόκισε, φεῦ! ἡ κακὴ εἰμαρμένη της, τὴν καθυστέρησε δηλαδὴ τῶν ὀφθαλμῶν της, ἐνησχολεῖτο εἰς ποιημάτια τινα αὐτοσχέδια ἅτινα ἐπὶ τέλους παρακινήθεισα ἀπὸ φίλους ἐξέδοτο τῇ συνδρομῇ τῶν εὐσπλάχνων καὶ φιλομούσων Ὀμογενῶν καὶ ἄλλων, διὰ τοῦ τύπου, ὑπὸ τὸν τίτλον ἢ «Μικρὰ Ἀνθοδέσμη» ἐπὶ σκοπῷ ἵνα, μὲ τὰ συναχθισόμενα χρήματα μεταβῇ εἰς Εὐρώπην ἐπὶ τῇ ἐλπίδι τῆς θεραπείας της. Ματαίαια ἐλπίς! οὔτε ἡ Εὐρώπη οὔτε ὁ κόσμος ὀλόκληρος ἠδύνατο, ἠδύναται νὰ δώσωσι τὸ μὴ ὑπάρχον! ἐπανήλθεν ὡς ἦτο ἐπόμενον εἰς τὴν αὐτὴν ἀθλίαν κατάστασιν, σύντροφον ἔχουσα μόνον τὴν ἀπελπισίαν.

Ἐν ἔσω ὁ ἄνθρωπος ἐπὶ τῶν δυστυχημάτων του ἔχει σπινθηρα ἐλπίδος, κακῶς μὲν ζῆ, ἀλλὰ δὲν χαλαρώνεται, δὲν ἀποκάμνει ἅμα ἔμως ἡ ἐλπίς αὐτὴ ἀπωλεσθῇ ἀπ' αὐτοῦ, ὁ ἄνθρωπος χάνεται, δὲν ὑπάρχει, εἰμὴ ὡς νεκρὸς πνέων.

Ἡ Νέα αὕτη, ἡ δυστυχῆς αὕτη νέα, εὐρίσκειται εἰς αὐτὴν τὴν ἀθλίαν κατάστασιν! Μ' ἔλας δὲ τὰς παραινέσεις, μ' ἔλας τὰς διδασκαλίας, μ' ἔλον τὸν ἥπιον καὶ μαλακὸν τρόπον, ἀδύνατον σχεδὸν καθίσταται ἵνα τῇ ἐμπνευσθῇ ἡ ὑπομονή, ἡ αὐταπάρνησις, ἡ πρὸς τὸν Θεὸν ἐλπίς, δι' ἓν δυστύχημα ἕπερ ἐξ οὐρανοῦ κατήλθε!

Μετὰ τὴν ἐξ Εὐρώπης ἐπιστροφήν της ἐστοχάσθη νὰ ἐνασχοληθῇ εἰς τὴν Μουσικὴν, ἐδόθη εἰς τὸ Κλειδοκίμβηλον, καὶ ἔκαμεν ἀναλόγως τῆς ἐλευσίνης καταστάσεώς της οὐχὶ ὀλίγας προόδους ἐν διαστήματι ἐννέα μηνῶν διδασκομένη παρὰ τοῦ ἀξιολόγου διδασκάλου κυρίου Φραντζεσκῶνη, ἀλλ' ὁ καλὸς αὐτὸς διδάσκαλος, ὡς ἐκ τῶν συμφερόντων του, ἅτινα ἀλλαχόσε τὸν προσεκάλου, ἀνεχώρησε, καὶ ἔκτοτε ἐλλειψάντων καὶ τῶν μέσων ἐνησχολήθη μόνη της. Κρίμα δὲ εἰς πνεῦμα τόσον ὀξὺ εἰς εὐφυίαν τόσον σπανίαν νὰ μὴ ὑπάρχωσι τὰ μέσα τῆς καλλιτεργείας. Διότι, κόρη ἀόματος ἐκ γενετῆς σχεδὸν καὶ αὕτη, ὡς αὐτὴν, μείνασα ἐπὶ τέσσαρα ἔτη εἰς τὸ τυφλοκομεῖον μεγαλοπόλεως τινος τῆς Εὐρώπης, σπουδάσασα δὲ διὰ χαρακτήρων ἀναγλύφων τὴν μουσικὴν, δὲν εἶχε κάμει τὰς προόδους, ὡς ἡ δυστυχῆς αὕτη, ἐντὸς τοῦ προλεχθέντος βραχυτάτου διαστήματος ἔκαμεν, οὐχὶ μόνον εἰς τὸ νὰ ἐνισθῇ τὴν μουσικὴν καὶ νὰ κρούῃ τὸ κλειδοκίμβαλον, ἀλλὰ καὶ τὰ συντάττη ἀκόμη μόνη της τινὰ κομμάτια. Ἀπαιτεῖται λοιπὸν τρόπος, ὁ δὲ τρόπος αὐτὸς, δυστυχῶς ἐλλείπει.

Μεταξὺ τῶν βιβλίων ἅτινα περιέπεσεν εἰς χεῖράς μου πρὸς ἀνάγνωσιν περιῆλθεν εἰς χεῖράς μου καὶ τὸ ἀξιόλογον βιβλίον τῶν Νέων, ἐπιγραφόμενον «Le Livre de Jeunes Personnes» ἀπάνθισμα ἐκ πεζῶν τε καὶ ἐμμέτρων συγκείμενον ὑποθέσεων, ἐκλεχθείσων ἐκ τῶν ἀρίστων Γάλλων συγγραφέων ἀρχαίων τε καὶ νεωτέρων. Ἐστοχάσθη λοιπὸν ἵνα δώσω μέσον τι, πρὸς τὴν δυστυχῶς ἀναξιοπάσχουσαν αὐτὴν νέαν, διὰ τὴν ἐξακολούθησιν τῆς

μουσικῆς, νὰ μεταφράσω, λέγω, μὲ τὰς ὀλίγας δυνάμεις μου, μέρος τοῦ βιβλίου τούτου διαφόρων κατ' ἐκλογὴν Ἀποφθεγμάτων, Γνωμικῶν, Ἱστοριῶν, Περιγραφῶν, προσθέσας καὶ τινὰ τεμάχια ἐξ Ἑλλήνων συγγραφέων ἵνα τὸ καταστήσω ὅλως μικτὸν καὶ τὸ ἐδώρησα. Ἐκοπίασα, πλὴν δὲν ἀπέτυχον, ὡς ἐλπίζω, διότι πρὸς τὸν μερικὸν σκοπὸν τοῦ νὰ ὠφεληθῇ δυστυχῆς νέα ὑπάρχει ἐν αὐτῷ καὶ ὁ γενικὸς σκοπὸς, καθόσον ἡ ἀνάγνωσις του, συγκειμένη ἐκ ποικίλων καὶ παντοίων ἠθικῶν διηγημάτων καὶ τερπνῶν ἐνταυτῷ Ἱστοριῶν τεινυσοῦν εἰς τὴν καλλιέργειαν τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ψυχῆς τῶν νέων, θέλει, φρονῶ, εὐαρεστήσει τοὺς πάντας. Μὲ τὸν αὐτὸν δὲ σκοπὸν τῆς κοινῆς ὠφελείας τῶν νέων καὶ ὁ σοφὸς συγγραφεὺς Γάλλος Κύριος Charles Nodier τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας μέλος ἐξέδοτο τὸ βιβλίον του καὶ ὡς πρόλογον προέταξε τὸν ἐπόμενον.

Πρὸς τὰς Δεσποίνας.

«Πρᾶγμα γνωστὸν εἶναι ἀφ' ὅλους τοὺς ἐντίμους ἀνθρώπους, Κυρίαι μου, ὅτι οἱ νέοι δὲν πρέπει νὰ ἐνασχολῶνται εἰς ἀνταποκρίσεις μὴ ἐγκακριμμένας παρὰ τῶν γονέων των· εἰς πᾶσαν δὲ μεταλλαγὴν ἀναγνώσεως νὰ ὑποβάλλωνται αὐταὶ εἰς αὐστηροτάτην βίβανον. Ἡ συναναστροφή καὶ ἡ ἐπιστολογραφία, εἰσὶ δύο μεγάλαι θύραι ἀείποτε ἀνοικταὶ εἰσάγουσαι εἰς τὰς κακὰς ιδέας. Ἐἰς δὲ τὸν ἀξιόλογον ἄλλως τε γυναικεῖον ὄργανισμὸν δὲν ὑπάρχουσι, δυστυχῶς, παρὰ ψευδεῖς ιδέαι ὀδηγοῦσαι εἰς ἐπισφαλῆ διαγωγὴν. Εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος δὲν ὑπάρχει ἐκ φύσεως κακόν, ἀλλ' ἡμεῖς δυνάμεθα νὰ γίνωμεν κακοὶ διὰ τῆς ἕξεως, τῆς παραδοχῆς τῶν κακῶν συναναστροφῶν, τῶν κακῶν συμβουλῶν καὶ τῶν κακῶν ἀναγνώσεων ταῦτα δὲ πάντα εἰσὶ (λίαν συνήθως) ἀποτελέσματα τῆς ἀνατροφῆς.

« Ἡρχισα ἐντεῦθεν, Κυρίαί μου, καθόσον θέλετε πλη-
»ροφορηθῆ ἀπὸ τὰς εἰκογενείας ὑμῶν, πρὸς ἃς ἔχω τινὰ
»καλὰ διδόμενα νὰ πιστεύσω, ὅτι πώποτε δὲν ἤκουσαν
»νὰ λαλῶσι περὶ ἐμοῦ ἕνεκεν τῶν δικαιοματίων ἃ κέ-
»κτημαι, γράφων, καὶ, παρ' ὑμῶν ἀναγινωσκόμενος. Ἐάν
»οἱ γονεῖς ὑμῶν εἶναι ἀπ' ἐναντίας προικισμένοι μ' ἐκεῖ-
»νο τὸ αὐστηρὸν μνημονικόν, ὅπερ τίποτ' ἄλλο δὲν ἔλη-
»σμόνησε παρὰ τὴν τυφλὴν συμπάθειαν τῆς νεότητός των,
»διότι ὀλίγιστοι φρόνιμοι ἐξαίρουσιν τοῦ κανόνος τού-
»του, ἐάν ἡ τύρβη τοῦ κόσμου μ' ἐῤῥίψεν, ἄλλοτε, ὑπὸ
»τὰ βλέμματά των, εἰς τὴν ἀπειρίαν γονίμου ζωῆς σφαλ-
»μάτων, ἅτινα τέλος πάντων δὲν ἦσαν τόσον μεγάλα
»ᾧστε νὰ μ' ἀπαλλοτριώσωσι τῆς ὑπολήψεως τῶν ἄλλων
»καὶ τῆς ἐμῆς, πιθανὸν νὰ μὴν ἐπετύγχανον τῆς ἀναγ-
»καίης συστάσεως ἵνα ἦμαι εὐπρόσδεκτος παρ' ὑμῶν. Ἐν
»τοιαύτῃ περιπτώσει πρέπει νὰ πιστεύσητε ἀναμφιβόλως,
»διότι ἡ κρίσις τῶν γεννητόρων ὑμῶν πρέπει νὰ ᾖ ὁ μό-
»νος ὁδηγὸς τῆς ἡλικίας ἐκείνης εἰς ἣν τὸ λογικὸν εἰσ-
»εἶτι εἶναι ἄμορφον, πλὴν ἐλπίζει ὅτι θέλουσι γαίην ἐ-
»πικέστεροι ἀκούοντές με, καὶ μετ' ὀλίγον δὲν θέλουσι
»μὲ κρίνει τόσον ξένον ὡς πρὸς τὰ χρέη εἰς ἃ ὑπεβλή-
»θην, ἐν ᾧ ἀπεφάσισα νὰ λάβω τὴν πρωτοβουλίαν εἰς
»τὴν ἐκλογὴν τῶν ἀναγνώσεών σας. Ἐλπίζω νὰ γείνω
»συγγνωστός ἀπέναντι ὑμῶν, ἐάν ὀλίγον ἠθέλησα νὰ
»λαλήσω δι' ἑμαυτὸν, ἵνα φθάσω εἰς τὸν σκοπόν. Εἶναι
»συνήθεια νὰ ἐπιπλήττωμαι δικαίῳ τῷ λόγῳ καὶ διότι
»εἶναι πιθανόν νὰ μὴν ἐπανορθωθῶ ποσῶς, ἀλλ' ἐν ταῖς
»ὀλίγοις περὶ ὧν γνωρίζω καλῶς νὰ λαλῶ, δὲν ὑπάρχει
»κανὲν ὅπερ κάλλιον νὰ γνωρίζω ἢ ἑμαυτόν.

« Ἐγραψα λίαν νέος, ἀλλὰ, νέος ἢ γέρον, εἶχον ἄδι-
»κον μ' ὅλα ταῦτα γράφων, αἰείποτε ἐσεδάσθην τὴν ὀρη-
»σκείαν, τὰ ἦθη καὶ τι πλεόν ὅπερ ἐστὶ ἐπίσης σεβαστὸν
»ὡς ἡ ὀρησκεία καὶ τὰ ἦθη, τὴν ἀνεπιτήδευτον ἀθωότη-
»τα μιᾶς καρδίης ἣτις ἀρχεται νὰ αἰσθάνηται ! Ἐνυμ-

»φρεύθην πρὸ καιροῦ νεάνιδα ἀξιαγάπητον καὶ καλήν, ὡς
»ὕμᾶς, καὶ τὴν ἀγαπῶ μέχρι τοῦδε μυριάκις ὅσον ἄλλο-
»τε· ἐτεκνοποιήσαμεν καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν ἀπώλλοντο ἐν
»τῇ νεότητί των· ἀλλὰ μᾶς μένει μία θυγάτηρ, ἣν, φρο-
»νῶ ὅτι γνωρίζετε, διότι αὕτη συνέγραψε σελίδας καλ-
»λητέρας ἢ ἐμὲ αὐτόν. Ἡτύχησα ν' ἀναθρέψω ὑπὸ τὴν
»στέγην μου ἀνεψιάς καὶ μικρὰς ἀνεψιάς, καὶ τέλος ἔχω
»ἤδη μίαν ἐγγονὴν καὶ τοῦτο πρὸς γνωσίί σας. Ὑπὲρ τὰ
»εἴκοσιν ἔτη εἶναι, καθ' ἃ εὐρίσκομαι ἐπὶ κεφαλής ἐνός
»οἰκογενειακοῦ ὑποτροφείου, τὸ ὅποιον ὁ Θεὸς μ' ἐδώ-
»ρησε καὶ ὅπερ ἀνταπεκρίθη εἰς τὰς προσδοκίας μου. Θέ-
»λετε μὲ ἐκλάβειν ὡς ἔχοντα καρδίαν ἄγονον ἢ πνεῦμα
»περιορισμένον, δύο ἐπιπλήξεις, αἵτινες οὐδέποτε μοὶ ἐ-
»γένοντο, εἰάν δὲ μὲ κρίνητε ἱκανὸν ὡς ἀποκτήσαντα εἰς
»διάστημα τοσοῦτων ἐμφρόντων ἐτῶν, διὰ τῆς πείρας,
»διὰ τῆς μελέτης, καὶ, περιπλέον διὰ τῆς ἀγάπης τὰ
»προσόντα νὰ διακρίνω ὅπερ εἶναι ἀναγκαῖον διὰ τὴν ἀ-
»νατροφὴν τῶν νέων.

«Σκεφθεῖς περὶ τούτου, δὲν εἶναι ἡμέρα κατὰ τὴν ὁ-
»ποίαν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον νὰ μὴ φρυάττω διὰ τὸν
»μακρὸν ἀριθμὸν τῶν βιβλίων ἅτινα δύνανται νὰ δοθῶ-
»σιν εἰς τὴν φιλαναγνωστικὴν περιέργειάν σας χωρὶς νὰ
»ἐκτεθῆτε εἰς τὸ ν' ἀπατηθῆ ἡ καρδία σας καὶ νὰ κατα-
»βληθῆ τὸ λογικὸν ὑμῶν. Ἐν τοσοῦτῳ ἀνάγκη πᾶσα ν'
»ἀναγινώσκητε, πλείστον ὅσον, διότι κάλλιον δὲν δύνα-
»σθε νὰ φθάσητε παρὰ διὰ τῆς ἀναγνώσεως εἰς τὴν διά-
»κγνωσιν τοῦ καλοῦ καὶ νὰ ἐτοιμασθῆτε κάλλιον, εἰμὴ δι'
»αὐτῆς εἰς τὰς μελλούσας δοκιμασίας τῆς ζωῆς. Μὴ κρί-
»νητε ἐκ τῆς ἀνησυχίας καὶ τῆς ἀποστροφῆς μου, ὡς ἐ-
»πικινδύνους καὶ μοχθηροῦς, δῆθεν, τὸ μέγχι πλῆθος πε-
»ριωνύμων συγγραφέων τῶν ὁποίων ὑμεῖς δὲν δύνασθε νὰ
»ἐμβρατεύσητε ἀκινδύνως ἀπάσας τὰς ἰδέας, διότι οὔτοι
»δὲν συνέγραψαν δι' ὑμᾶς, ἔγραψαν γενικῶς διὰ τὸν ἄν-
»θρωπον τοῦ ἑποίου τὰ ἐλαττώματα δὲν δύνανται νὰ ἐκ-

» κριζώσωσι, εἰμὴ ἐκθέτοντες αὐτὸν εἰς λαμπρότατον φῶς,
 » τοῦ ὁποίου τὰ πάθη δὲν δύναται νὰ νικήσωσιν, εἰμὴ προ-
 » καταλαμβάνοντες αὐτὸν, διὰ νὰ εἶπω εὖτω, σῶμα πρὸς
 » σῶμα εἰς τὴν ὀρμὴν καὶ εἰς τὴν παραφορὰν του. Ἐξ-
 » νεπλήρωσαν τὸ γρέος των, διότι οἱ πεπαιδευμένοι ἐσχη-
 » ματίσθησαν ἵνα προεξάρχωσιν εἰς τὴν ἀνατροφὴν ἐν
 » γενεῖ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Οὗτος ὁ ἐκτενὴς τῆς δι-
 » δασκαλίας τρόπος δὲν ἔχει οὐδεμίαν σχέσιν μὲ τὴν ὑ-
 » μετέραν ἡλικίαν, μὲ τὰ γλυκέα καὶ ἀγνά ἤθη ὑμῶν καὶ
 » σᾶς συγχαίρομαι! Ὑμεῖς τυχέως θὰ φθάσητε νὰ γιω-
 » ρίσητε τὴν ἕκτασίν της. Πλὴν φεῦ! ἡ Κέδρος τοῦ ὀ-
 » ρου ἐξοικειοῦται πρὸς τοὺς λαίλαπας, ἀλλὰ τὸ Ἴον πρέ-
 » πει νὰ τεθῆ ὑπὸ τὴν ἀσπίδα τῆς βάρους διὰ νὰ προφυλα-
 » χθῆ καὶ ἡ τρυφερὰ τριανταφυλλιά πρέπει νὰ τεθῆ ὑπὸ
 » κηδεμονίαν.

« Σᾶς ὠμίλησα ἤδη διὰ τὰ ἐλαττώματα καὶ διὰ τὰ πά-
 » θη τῶν ὁποίων ἐμάθατε μόνον τὰ συγκεχυμένα καὶ κα-
 » κῶς διακείμενα ὀνόματα. Μίαν δὲ ἡμέραν θέλετε μά-
 » θειν ὅτι αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ τὰ πάθη δὲν εἶναι εἰμὴ παρα-
 » λογισμοί· σᾶς ὁμνῶ δὲ ὅτι ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ἀρετὴ δὲν
 » εἶναι πρᾶξ ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα, καὶ, ὅτι ἐκτὸς τῆς
 » ὁδοῦ τῆς πραγματικῆς εὐτυχίας εἰς ἣν αὐταὶ μᾶς ὁδη-
 » γοῦσι πάντοτε, δὲν εἶναι οὐδεμία ἀτραπὸς ἧτις νὰ μὴν
 » λήγῃ εἰς μίαν ἀδυσσον, οὔτε γλυκὺς καρπὸς, ὅστις νὰ
 » μὴ περιέχῃ ἐντὸς αὐτοῦ δηλητήριον. Δὲν ὑπάρχει ὡ-
 » ραῖον, εἰμὴ ὅτι πραγματικῶς καλόν, καὶ, ἡ κατὰ τὸ
 » ρκινόμενον δριμυτέρα γεῦσις, ἧτις θέλει σᾶς φανῆ ὅτι
 » μετρᾶ μετὰ γλισχρότητος τῆς εὐχριστήσεως τοῦ πνεύ-
 » ματός σας, προπληροῖ τὴν κρίσιν τὴν ὁποίαν μίαν ἡμέραν
 » θὰ σᾶς ὑπαγορεύτῃ ἡ πείρα. Ὅπερ δ' ἐγὼ σήμερον θέλω
 » σᾶς διορίσει εὐχριστικῶς ν' ἀναγινώσκητε, εἶναι ἐκεῖνο
 » ὅπερ θέλετε βεβᾶτως περιορισθῆ ν' ἀναγινώσκητε, ἔταν
 » ὠριμότης τὸ ἐκ τοῦ χρόνου φωτισθησόμενον λογικόν σας.
 » Ἐγὼ αὐτὸς ὅστις παρεστύρημην ἀπὸ δικαῆ καὶ ἀσθε-

»στον ἀνυπομονησίαν εἰς τὸ νὰ οἰκιοποιηθῶ ἀπάσας τὰς
 »καλὰς καὶ τὰς κακὰς ἰδέας τὰς ὁποίας οἱ ἄνθρωποι
 »μεταχειρίζονται εἰς τὰ βιβλία δὲν ἀναγινώσκω ἤδη
 »πλέον παρ' ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἀνήκει εἰς ὑμᾶς νὰ ἀναγι-
 »νώσκητε, καὶ ἐὰν ἐνθυμοῦμαι, ἐπὶ τέλους, τήκομαι διὰ τὰς
 »ῥαξ τὰς ὁποίας ἐπὶ ματαίῳ ἀπώλεσα. Οἱ μεγαλήτε-
 »ροι νόες ὄλων τῶν ἐποχῶν συνεφώνησαν μὲ τὴν γνώμην
 »ταύτην τῶν μικρονόων, ὡς ἐμὲ, οὗ ὀλίγη διάγνωσις καὶ
 »ἔρωσις πρὸς τὴν ἀλήθειαν κατέστησεν εἰς τὴν σειρὰν τοῦ
 »ὑψίστου βαθμοῦ τῆς νοημοσύνης. Δὲν ὑπῆρξε μέγας ἀ-
 »νήρ οὕτε σοφὸς ὅστις δὲν περιώρισεν εἰς μικρότατον ἀ-
 »ριθμὸν εὐνοϊκῶν συγγραφέων τὸ μέγα σύνολον τῶν φι-
 »λῶν τοῦς ὁποίους τῷ ἐχορήγησεν ἡ ἀνάγνωσις μεταξὺ
 »τῶν διδασκάλων τοῦ λόγου. Θέλω σᾶς ἀναφέρει τινὰς
 »οἷτινες περιωρίσθησαν νὰ γράψωσιν εἰς τὸ μόνον ἀβδά-
 »κιον τῆς φιλοσοφικῆς βιβλιοθήκης των, μόνους τέσσαρας
 »συγγραφεῖς, καὶ θέλω μάλιστα σᾶς ἐκπλήξῃ ἐὰν σᾶς
 »εἶπω ὅτι διὰ τινὰς ἄλλους ἡ φειδώλια αὕτη ἤθελε φα-
 »νῆ ἔτι σχοινοτενῆς. — Περὶ τούτου τέλος πάντων ἔστε
 »βέβαιοι· ἡμεῖς θέλομεν ὑποβάλλει ἀντικείμενον ἀσχο-
 »λείας ἐκτενέστερον καὶ ποικίλον εἰς τὸ ζῶηρόν τοῦτο
 »ἔνστικτον (δηλαδὴ τῆς ἀναγνώσεως) εὐχάριστόν τε καὶ
 »μεταβατικόν ἕπερ θέλει σᾶς χορηγήσει τὸ πολύμορφον
 »εἰς τὰς δισκεδάσεις σας, καὶ τὸ ὁποῖον εἶναι ἐξιδεχ-
 »σμένη χάρις τῆς ἰδιοσυγκρασίας σας. Γινώσκομεν ἤδη
 »ἡμεῖς ὅτι ὁ χρόνος τῶν σοβαρῶν σκέψεών σας εἶναι μα-
 »κρὰν ἀκόμη τῆς σημάνσεώς του καὶ ἔχετε ἀκόμη καιροῦ
 »διάστημα νὰ διατρέξητε ἐντεῦθεν μέχρι τῆς ἀφελούς
 »στιγμῆς καθ' ἣν θὰ προτιμήσητε νὰ ὑποθάλητε ἐν τῇ
 »μνήμῃ ὑμῶν τὰς ἀναμνήσεις αἰτινες ἐγκατέλιπον αἰ-
 »σθημάτων ὠφέλιμα εἰς τὴν ψυχὴν σας. Οἱ φίλοι σας δὲν
 »θέλωσι μιμηθῆ εἰς τὰς ἀκριβολογίας των τὸν Σκύθην
 »ἐκεῖνον φιλόσοφον τῶν μύθων τοῦ Λαφονταίνου, ὅστις
 »ἐκλάδευε τοῦς πολυπληθεῖς κλάδους τῶν δένδρων τοῦ

»κήπου του και τὰ ξηρὰ ἄνθη, ἵνα ἐπαυξήσῃ τὸν χυμὸν
»και δυναμώσῃ τὰς ρίζας.

«Ἡ θρησκεία καὶ ἡ ἠθικὴ, ἐν αἷς συγκεντροῦνται ἀπα-
»σαι αἱ διὰ τὴν κοινωνίαν ἀναγκαῖαι ἐπιστῆμαι, πρέπει νὰ
»προεξάρχωσιν ἀπανταχοῦ καὶ τῶν μικροτέρων ἐργασιῶν
»τοῦ ἐφήβου εἰσέτι λογικοῦ σας· ἀλλὰ μῆτε ἡ μία, μῆτε
»ἡ ἄλλη δὲν ἀποκλείουσιν ἐκείνας τὰς ἀγαπητάς τάσεις
»τοῦ πνεύματος, ἐκεῖνα τὰ λαμπρὰ περικοσμήματα τῆς
»τέχνης, ἅτινα μεταβάλλουσι τὴν μελέτην εἰς ἡδονήν.
»Ὁ Θεὸς ἐπέτρεψεν εἰς τὴν καλλιέργειαν νὰ φυτεύωσιν
»εἰς τὰς γαίας μας πλῆθος ὠραίων φυτειῶν μὲ ἀρωμα-
»τικά καὶ εὐώδη πέταλα (Corolle) ἅτινα διαδίδουσι πώ-
»ποτε καρπὸν καὶ τὰ ὅποια χρησιμεύουσι κατὰ τὴν σύν-
»τομον διάρκειάν των καὶ τὴν ἀσθενῆ ὑπαρξίν των ἵνα
»τέρπωσι τὰς αἰσθήσεις μας διὰ τῆς ζωηρότητος τῶν
»χρωμάτων των καὶ τῆς ἡδύτητος τῆς εὐσμίας των. Τεῦτ'
»αὐτὸ συμβαίνει καὶ μ' ἐκεῖνα τὰ ἔντεχνα βιβλία, ἀλ-
»λως τὰ πρότυπα τέρψεων αἰσθημάτων καὶ ἀρμονίας, τὰ
»ὁποῖα, χωρὶς νὰ προσφέρωσι τι οὐσιῶδες διὰ τὸ λογικόν,
»τὸ διασκεδάξουσι τοῦλάχιστον μὲ ἀστείας εἰκόνας ἢ τὸ
»ἐρεθίζουσιν ἀθῶως διὰ τρυφερῶν συγκινήσεων. Ὅσον τὸ
»καθ' ἡμᾶς τίποτε δὲν θέλομεν ἐγκαταλείψειν ἀγνωστα
ἀπ' ὅσα εἰς ὑμᾶς ἀνήκουσιν.

«Ἐπρονοήσαμεν καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν, καὶ εἰς τοῦτο
»σεμνυνόμεθα, τοῦ νὰ συλλέξωμεν ἀπὸ τὰ ἀξιόλογα
»συγγράμματα τῆς Γαλλικῆς φιλολογίας ἀρχαίας τε καὶ
»νεωτέρας τὰ μᾶλλον συνάδοντα, εἰς τὰς ἠθικὰς καὶ νο-
»ερὰς ἀνάγκας, τεμάχια, ὡς ἠθέλ' εἰπεῖ φιλόσοφος τις,
»τοῦ γένους καὶ τῆς ἡλικίας σας, καὶ νὰ συντάξωμεν
»εἰδός τι Σειρήας ἀναγνωσέως, μυηθείσης ὑμῖν
»ἀπὸ σήμερον, καθὼς δύναται νὰ ᾗ ἀνεκτὴ εἰς νέους κα-
»λῶς ἀνατεθραμμένους ἐν τῇ κοινωνίᾳ, ἐν ἣ τὰς προσκα-
»λεῖ ἡ ἀνατροφή ὑμῶν, ἐν τοῖς μυστηρίοις τοῦ ἐκλεκτο-
»τέρου ὕψους καὶ τῆ συγκριτικῆς ἐκτιμῆσει τῶν ἐξοχοτέ-

»ρων νέων. Δὲν διδομεν οὐδεμίαν ὑπόσχεσιν πρὸς ὑμᾶς
 »ὅτι ἅπαν θέλει εἶσθαι ἐπίσης τέλειον ἐν τῇ ἐκλογῇ ταύ-
 »τη, διότι ὅπερ καλοῦσι τέλειον εἰς τὰ ἀνθρώπινα ποιή-
 »ματτα, δὲν εἶναι εἰμῆ προσπάθεια μᾶλλον ἢ ἦττον εὐ-
 »τυχῆς τοῦ νὰ προσεγγίσῃ τις εἰς τὸ καλὸν καὶ ὠραῖον,
 »προσπάθεια, λέγω, τῆς ὁποίας τὸ ἀποτέλεσμα ἐξήρητη-
 »ται ἀπὸ τὴν δύναμιν τοῦ πνεύματος, τὸ ὁποῖον τὴν ἐπι-
 »χειρίζεται, ἀλλ' ἡ συναρμογὴ εἰς ἣν διακρίνεται ἡ ἀνο-
 »μοιότης αὕτη ἀναιπαίσθητος διὰ τὸν κοινόν, ἔσεται διὰ
 »τὰς διασκεδάσεις ὑμῶν ἔτι ὠφέλιμον ἀντικείμενον σπου-
 »δῆς καὶ ἀρμόδιος ἐξάσκησις εἰς καθαρισμόν τῆς γλώσ-
 »σης σας, εἰς ἐπανάρθωσιν τῶν ἰδεῶν της καὶ εἰς κατάρ-
 »τησιν τῆς κρίσεώς της. Αἱ ἀπὸ τῆς διδασκαλίας διακο-
 »παί, δὲν φοβουῦσι διόλου σχεδὸν τὴν ἐργασίαν. Ἄφ' ὅ-
 »πλου τὰς στιγμάς, αἵτινες δὲν εἶναι ἀφιερωμένοι εἰς οἰ-
 »κογενειακὰ καθήκοντα ἢ εἰς τὴν ἀπαραίτητον ἀνάγκην
 »τοῦ νὰ κερδίσῃ τις ἢ νὰ καλλιεργήσῃ κανὲν πνεῦμα, δὲν
 »ὑπάρχουσι στιγμαὶ ἐπηρεαζόμεναι ἐπωφελέστερα ὅσον
 »ἐκεῖναι αἵτινες διαθέττονται εἰς καλὰς καὶ διδακτικὰς
 »ἀναγνώσεις. Καθὼς σᾶς προεῖπον, πᾶσα ἐπίδοσις νοη-
 »μοσύνης ὀδηγουμένη μετὰ φρονήσεως συντείνει εἰς
 »τελειοποίησιν τῆς ψυχῆς, ἡ δὲ βλαθμιαία καλλιτεύξεις
 »τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ὀρέξεως ἐπηρεάζει πολὺ ἐπὶ τοῦ
 »χαρακτῆρος καὶ τῶν ἡθῶν.

«Μοὶ μένει ἀκόμη νὰ εἶπω ὅτι ἠθέλαμεν ἐξαπατήσῃ
 »πολὺ τὴν ἐμπιστοσύνην ὑμῶν, ἐν ᾧ οὐδόλως περὶ τού-
 »του προτιθέμεθα ποτε, εἰάν σᾶς ἀφήσωμεν νὰ νομίσῃτε
 »ὅτι πᾶν φύλλον τοῦ παρόντος πονήματος ὑπόσχεται ὅ-
 »λως διόλου νέαν εὐφροσύνην. Οὐδὲν νέον ὑπὸ τὸν Ἡ-
 »λιον, καὶ, πρὸ πάντων, οὐδὲν νέον ὡς πρὸς τὸ ὠραῖον
 »καὶ ἀληθές, διότι μόνος ὁ ἀνόητος καὶ δύσμορφος ἄν-
 »θρωπος διαθέτουσι τὰ πράγματα κατὰ τὸ δοκοῦν. Τὰ
 »περισσότερα τῶν τεμαχίων, μεθ' ὧν συνετάξαμεν τὸ βι-
 »βλίον μας, ὡς ἐν πολῦτιμον μωσαϊκόν, θέλουσιν εἶσθαι

»βεβαίως νέα δι' ὑμᾶς καὶ εἶναι τινὰ μεταξὺ αὐτῶν ἄτι-
 »να δὲν ἐφάνησαν εἰς τὸν καιρὸν μας εἰς καμμίαν τοιού-
 »του εἴδους συλλογὴν, ἀλλὰ μεταξὺ τῶν περιωνύμων συγ-
 »γραφέων μὲ τοὺς ὁποίους προτιθέμεθα νὰ σᾶς ἐκθαμβώ-
 »σωμεν, ἢ ἐκλογὴ μας ἀναγκαίως ἐστάθη περιωρισμένη,
 »καὶ ἐξ ἄλλου ὅπως πράξωμεν τοῦτο, διενοήθημεν νὰ
 »ὀδηγηθῶμεν ἀπὸ τὴν κοινὴν γνώμην ἣτις εἶναι ἡ λυ-
 »δί α λ ί θ ο ς τῶν ὠραίων Συγγραμμάτων. Θέλετε εὐ-
 »ρεῖν ὧδε διάφορα πράγματα ἅτινα γνωρίζετε πρὸ καιροῦ
 »ἐκ στήθους, διότι εὐηρεστήθησαν νὰ τὰ συσσωρεύσωσιν
 »ἐνωρὶς εἰς τὸ ταμεῖον τῆς μνήμης σας, ἐν τοσοῦτῳ δὲν
 »θέλετε τὰ ἰδεῖ μετὰ λύπης, διότι τὰ συμπεριελάβομεν,
 »καθόσον ἐπιθυμεῖτε βεβαίως νὰ τὸ ἐπανεύρητε. Ἐπὶ τέ-
 »λους, ἐὰν ταῦτα καθωραΐζουσι τινὰς συλλογὰς ἀξιοσε-
 »βάστους καὶ τὰς ὁποίας ἀναζητοῦσι μετὰ σπουδῆς, αἱ
 »συλλογαὶ αὗται δὲν ἐγένοντο ἐξειδιασμένως δι' ὑμᾶς· ἡ-
 »μεῖς δὲ ἐξεθέσαμεν ἐν ἀρχῇ τοῦ παρόντος τὰς αἰτίας
 »δι' ὧν φρονοῦμεν ὅτι τὸ παρὸν σύγγραμμα δὲν ἦτο οὐ-
 »τε τῆς διδασκαλίας οὔτε τῆς εὐχαριστήσεως ὑμῶν.

« Ὁφείλω νὰ δικαιολογήσω αὐτὸς ἑμαυτὸν, διὰ παρεκ-
 »τροπήν τινα, οὗσαν ἐνταυτῷ τόσον μεγάλην ὅσον καὶ ἀ-
 »ληθῆ. Μεταξὺ ἐκείνων τῶν τεμαχίων, περὶ ὧν ἐλάλησα
 »μέχρι τοῦδε λίαν γενικῶς, προτείνας ταῦτα πρὸς ὑμᾶς
 »ὡς ἔξοχα ὑποδείγματα συνθέσεως καὶ ὕφους, ἐπαρτή-
 »ρησα δυστυχῶς, πολὺ ἀργά, ὅτε εἰσέδυσάν τινα τῶν
 »ὁποίων ἢ εὐπρεπῆς σεμνότης ἤθελε μὲ ἀποτρέψει τὸν
 »ἔπαινον, ἂν καὶ ἡ ἐπιείκεια πατρικῆς τινὸς καρδίας ἤθε-
 »λε μὲ θαμβώσει ἐπὶ τοιούτων σφαλμάτων, διότι γεννή-
 »τωρ πλήττεται. Σᾶς ἱκετεύω εἰληκρινῶς νὰ παραβλέψη-
 »τε, καὶ, ἐν ἀνάγκῃ, ἐν τῇ ὀριστικῇ ἀποβολῇ ἣν θέλετε
 »κάμει, νὰ ὑποκύψῃ ἐν μέρος τοῦ βιβλίου μου, τὸ ὑπο-
 »βάλλω ἄνευ μνησικακίας καὶ ἄνευ θλίψεως εἰς τὸν κά-
 »λαμον τὸν διαγράψοντα ἢ εἰς τὴν χεῖρα τὴν ἐξαλείψου-
 »σαν αὐτά. Ἡ καταχώρησις των ὅλων ἀλλοτρία τῆς θε-

»λήξεώς μου εἶναι σημεῖον ἀτελεσφόρητον τῆς καλοκά-
»γάθου εὐπροσηγορίας τῶν ἐκδοτῶν, τοὺς ὁποίους ὑμεῖς
»ἤδη γνωρίζετε, καθόσον οὗτοι ἐκδίδουσι δι' ὑμᾶς τὴν
»ἀξιόλογον ἐφημερίδα τῶν Νέων. Τὸ ὄνομά μου ἄλλως
»δὲν ἤθελε φαίνεται εἰς τὸν κατάλογον τῶν διαιτητῶν
»τοῦ ὠραίου λεκτικοῦ καὶ τῆς ἀρεσκείας, εἰμὴ διὰ ψευ-
»δοῦς ἐντυπώσεως.

« Ὅφειλομεν νὰ λαλήσωμεν ὀλίγον καὶ διὰ τὴν διανο-
»μὴν τῆς ὕλης πολυαρίθμου τε καὶ ποικίλης οὔσης καὶ ἐξ
»ἧς ἡ σ ε ι ρ ἄ τ ῆ ς ἄ ν α γ ν ὴ σ ε ὡ ς σ α ς συντίθεται.
»Μέχρις ἡμῶν καθυπέβαλον τὰ τοιαῦτα ἀποσπάσματα
»ἐν εἶδει τάξεως ἥτις δὲν ἀπαιτεῖ δι' ὅλην ἐργασίαν εἰμὴ
»ὀλίγην κοινὴν κρίσιν καὶ συναρμολογικὸν πνεῦμα. Δὲν
»εἶναι βεβιαίως δύσκολον ἐὰν παραβάλλῃ τις τὰς συνδια-
»λέξεις πρὸς συνδιαλέξεις, διηγήματα πρὸς διηγήματα,
»περιγραφὰς πρὸς περιγραφὰς, ἀλλ' αὕτη ἡ ἀνασκευὴ, λίαν
»κατάλληλος διὰ μίαν σειρὰν ὕλης, μᾶς ἐφάνη ἀρκετὰ
»μυθοδικῆ δι' ἐν σύγγραμμα τέρψεως. Τὸ ὁμοίομορφον τῶν
»ἡδυτέρων καὶ κολακευτικωτέρων ἀντιλήψεων δὲν ἐξαι-
»ροῦνται τῆς ἀηδείας. Ἀηδιάζει τις καὶ ἀπὸ αὐτὰς τὰς
»εὐχαριστήσεις αἰτινες ἐδοκιμάσθησαν ὅταν δὲν ἀνανε-
»ῶνται καὶ δροσιζῶνται ἀπὸ κάποιον μεταλλαγῆν. Ἡ κα-
»λλῶς ἐνοουμένη ἰσομετρία τῶν μερῶν ἐνὸς ὅλου, ἐπιζη-
»τεῖ βεβαίως λεπτότητά τινα καὶ συμπάθειαν ἰδίαν ὑμῶν
»μᾶλλον ἢ τιμῶν. Εἶναι ἡ μόνη ἐργασία ἣν σᾶς ἐπεφυ-
»λάξαμεν. Ὅλα ἐκεῖνα τὰ θαυμάσια τῆς ποιήσεως θέ-
»λουσιν ὧδε ἐκτεθῆ ἐνώπιον ὑμῶν, ἀνάμικτα μὲν, πλὴν
»οὐχὶ καὶ συγκεχυμένα, ὡς εἰσὶ τὰ ἀνθη ἅτινα προτιθέ-
»μεθα ἐντὸς ὀλίγου νὰ παραθέσωμεν εἰς τὸν κῆπον τῆς
»φύσεως, ἐκτὸς ἐκείνων, ἅτινα δύνανται νὰ σᾶς ζαλίσωσι
»μὲ τὰς ἐπικινδύνους ἀναθυμιάσεις των.

« Τὸ καλῶν τὸ ὁποῖον ἐπληρώσαμεν δι' ὑμᾶς περι-
»κλείει παντὸς εἶδους ἀνθέων, ἀλλ' ἄνευ τινὸς ἄλλου μυ-
»στηρίου παρ' ἐκείνου τὸ ὁποῖον βᾶλλει εἰς αὐτὰ τὴν ἄ-

»νοιξιν ὅταν τὰ προσκαλοῦσι ν' ἀνοίξωσιν ἀπὸ τὴν σκέ-
 »πην τῶν νέων φύλλων. Ὁ κλιματίτης μὲ τοὺς ἱκανοὺς
 »ἀστερίσκους παρὰ τὸ ἡράνθημον μὲ τὴν χρυσὴν τιάραν,
 »καὶ τὸ ταπεινὸν ἔρπυλον τὸ ὁποῖον μειδιᾷ πλησίον τῆς
 »μελαγχολικῆς καὶ μεγαλοπρεποῦς ἀγκωλίας, ἅπαντα
 »χαρακτῆρων ἀσχέτων οἵτινες τὰ διακρίνουσι, τ' ἀπομα-
 »κρίνει δὲ ἢ τὰ πλησιάζει εἰς τὸ βοτανολόγιον τοῦ βοτα-
 »νικοῦ. Ἀνῆκει ἤδη εἰς ὑμᾶς νὰ κατασκευάσητε δέσμας
 »καλῶς ἐνοουμένας κατὰ τὴν ἄρμονίαν των, εἴτε συλλέ-
 »γουσαι τὰ εἶδη αὐτῶν μὲ τέχνην καλητέραν, εἴτε συναρ-
 »μολογοῦσαι αὐτὰ μὲ πλείονα χάριν εἰς τὰς ἀνθοδέσμας
 »ὑμῶν καὶ εἰς τοὺς στεφάνους σας. Ὑμεῖς γνώσκετε ἐκ
 »φύσεως καὶ ἐκ τῆς μητρὸς σας νὰ τὰ καλλωπίζητε καλ-
 »λῆτερα, καθότι ἡμεῖς δὲν γνώσκομεν, εἰμὴ νὰ τὰ δρέ-
 »ψωμεν ».

Τοῦτο λοιπὸν τὸ βιβλίον, καλοῖ μου καὶ εὐγενεῖς, ἀνα-
 γνῶσται ἐνόμισα δεόν νὰ προσφέρω, οὐχὶ πρὸς ἐπίδειξιν,
 ἀλλὰ πρὸς τὸν ἀπλούστατον σκοπὸν τοῦ νὰ ὠφεληθῇ νε-
 ἀνις δυστυχεστάτη, τῆς ὁποίας τὸ ζωηρὸν πνεῦμα, ἡ
 εὐφυΐα, ἡ ἀρίστη καὶ καλοκάγαθος καρδιά, τὰ γενναῖα αἰ-
 σθήματα, ἡ ἀθωότης καὶ ἡ οἰκτρά, περιπλέον, θέσις της
 εἶναι συστατικὰ τοῦ νὰ κινήσωσι καὶ τὴν θηριωδεστέραν
 καρδίαν (ἐκτὸς τὴν τῶν ἀνθρωπομόρφων θηρίων), εἰς ἀπε-
 ριόριστον συμπάθειαν.

Δέομαι δὲ τοὺς πεπαιδευμένους τῶν ἀναγνωστῶν, νὰ
 μὴν ἐπιφέρωσιν αὐστηρὰς κρίσεις εἰς πᾶν ὅ,τι ἐλλειπὲς
 ἀπαντήσωσιν ἐν τῷ παρόντι βιβλίῳ, διότι, ἐκτὸς τοῦ ὅτι
 ὡς ἐν τῷ ἐκδοθέντι προλόγῳ του, ὁ σοφὸς συγγραφεὺς
 λέγει, «οὐδὲν τέλειον παρὰ τοῖς ἀνθρωπίνοις ποιήμασι,»
 δὲν ἐγένετο, εἰμὴ ἵνα θέσω καὶ γὰρ τὸν ὀβολὸν μου εἰς τὸ
 εὐγενὲς τοῦτο τῆς δυστυχίας ταμεῖον.

* * *

Η ΑΞΙΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ.

ΔΙΗΓΗΜΑΤΙΟΝ

Ἐξαχθέν ἐκ τῶν Ἀπομνημονευμάτων
Εὐγενοῦς τινός Βρετανοῦ.

• • • • • Ὁ δὲ Ἰωσήφ, ἀνοίξας τὴν θύραν τῆς αἰθούσης ἀ-
νήγγειλεν ὅτι ἡ ταχυδρομικὴ ἄμαξα ἦτον ἤδη ἐτοίμη. Ἡ μή-
τηρ μου καὶ ἡ ἀδελφή μου, ἐβρίθθησαν εἰς τὰς ἀγκάλας μου,
καί ναι καὶρός ἀκόμη μ' ἔλεγον, παραιτήσου ἀπὸ τὸ ταξειδίον
τοῦτο, μεῖνον μαζί μας.» — Μητέρα μου, εἶμαι εὐγενῆς, εἶμαι
εἰκοσαέτης, ἀνάγκη πᾶσα εἰς τὴν χώραν μας νὰ γίνηται λό-
γος δι' ἐμέ! ἄς κάμω τὸ στάδιον μου, εἴτε παρὰ τῷ στρατῷ, εἴ-
τε παρὰ τῇ αὐλῇ! — Καὶ ὅταν σὺ Βερνάρδε ἀναχωρήσης τί μέλ-
λει δι' ἐμὲ γενέσθαι; — σὺ μητέρα θέλεις εἶσαι λίαν εὐτυχῆς καὶ
θέλεις σεμνύνεσαι μανθάνουσα τὰς προόδους τοῦ υἱοῦ σου. —
Καὶ ἂν τυχὸν φονευθῆς εἰς τινὰ μάχην; — Τί μὲ τοῦτο! τί εἶναι
ἡ ζωὴ; νομίζεις ὅτι τὴν ἐνθυμεῖται τις; φροντίζου οἱ ἄνθρωποι
μόνον διὰ τὴν δόξαν, ὅταν μάλιστα εἶναι εἰκοσαέτης καὶ εὐγε-
νῆς. Καὶ ὅταν μὲ ἴδῃς ἐπανελθόντα, μητέρα μου, πλησίον σου με-
τά τινα ἔτη, ἢ ταγματάρχην ἢ διαγγελέα, ἢ κάλλιον μὲ ἐν ὠ-
ραῖον ὑπουργήμα εἰς τὰς Οὐερσαλίας, τί θέλεις εἰπεῖ; — Πολὺ
καλὰ, ἀλλὰ τί γενήσεται κατόπιν; — θέλει γίνεαι ὥστε νὰ εἶμαι
ἐδῶ σεβαστὸς καὶ ἐν ὑπολήψει. — Καὶ ἔπειτα; — Καὶ ἔπειτα ὁ κα-
θεὶς θὰ μὲ σέβεται. — Καὶ ἔπειτα; — ἔπειτα θὰ νυμφευθῶ τὴν ἐξα-
δέλφην μου Ἀνριέτταν, θὰ ὑπανδρεύσω τὰς νεαρὰς ἀδελφάς μου, καὶ
θέλομεν ζῆσαι ὅλοι μαζί σου, ἡσυχὸι καὶ εὐτυχεῖς εἰς τὰ ἐν Βρετα-
νίᾳ ὑποστατικά μου. — Καὶ τίς σ' ἐμποδίζει, υἱέ μου, ν' ἀρχίσῃς

ἀπὸ σήμερον τὴν ζωὴν ταύτην ; Ὁ Πατὴρ σου δὲν μᾶς ἀφῆκε τὴν λαμπροτέραν περιουσίαν τοῦ τόπου ; ὑπάρχει, εἰς δέκα λευγῶν περιφέρειαν, πλουσιώτερον ὑποστατικὸν καὶ ὠραιότερον Πύργος (château) ἀπὸ τὸν τοῦ Βραχίου Βερνάδου ; Μήπως δὲν ὑπολήπτεσαι ἀπὸ τοὺς χωρικοὺς σου ; τίποτε σὲ λείπει ; μήπως ὄταν διαβαίνης ἀπὸ τῆ χωρίον, οἱ χωρικοὶ δὲν σὲ χαιρετοῦν καὶ σὲ προσκυνοῦσι ; μὴ μᾶς ἐγκαταλείπης, υἱέ μου, μείνε πλησίον μας, πλησίον τῶν φίλων σου, τῶν ἀδελφῶν σου, τῆς γράϊας μητρός σου, τὴν ὁποίαν εἰς τὴν ἐπάνοδόν σου πιθανὸν νὰ μὴν εὕρῃς πλέον. Μὴν ὑπάγῃς, διὰ ματαίαν δόξαν ! νὰ δαπανήσῃς ἢ νὰ βραχυῆς μὲ φροντίδας καὶ παντοῖα βάσανα, τὰς τόσον ταχέως κατακυλούσας ἡμέρας ! ἡ ζωὴ εἶναι γλυκεία, υἱέ μου, καὶ ὁ ἥλιος τῆς Βρετανίας τόσον ὠραῖος ! » Λέγουσα εἰς ἐμὲ ἡ μήτηρ μου τοὺς λόγους τούτους μ' ἐδείκνυεν ἐκ τῶν παραθύρων τῆς αἰθούσης τὰς ὠραίας δενδροστοιχίας τοῦ παραδείσου μου, τὸν ἀρχαῖον καστανεῶνα ἀνθούντα, τὰς πασχαλέας, τ' ἁγιοκλήματα τῶν ὁποίων ἡ εὐωδία ἐπλημμύρει τὴν ἀτμοσφαῖραν καὶ τῶν ὁποίων ἡ πρασινάδα ἐλαμπεν εἰς τὸν ἥλιον. Εἰς τὸν πρόδομον ἦτον ὁ κηπουρὸς μετ' ἀπάσης τῆς οἰκογενείας του, ὅστις κατηφῆς καὶ σιωπηλὸς ἐφαίνετο λέγων με ἐπίσης· μὴν ἀναχωρεῖς, νέε μου κύριε, μὴν ἀναχωρεῖς. Ἡ μεγαλητέρα μου ἀδελφὴ Ὀρτενσία, μ' ἔσφιγκεν εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς καὶ ἡ μικρὰ Λμαλία ἦτις εὕρισκόμενῃ εἰς μίαν γωνίαν τῆς αἰθούσης ἐνησχολεῖτο παρατηροῦσα τὰς εἰκόνας ἑνὸς πονήματος, τοῦ La Fontaine, μὲ ἐπλησίασε καὶ παρουσιάζουσα με τὸ βιβλίον· ἀνάγνωθι, ἀνάγνωθι, ἀδελφέ μου, μ' ἔλεγε κλαίουσα . . . ἦτο ὁ μῦθος τῶν δύο περιστερῶν ! . . . ἐγὼ τότε ἠγέρθην ἀποτόμως, ἀπόθησα ὅλους — « εἶμαι εἰκοσκέτης, εἶμαι εὐγενής, ἔχω ἀνάγκην δόξης, ἀφήσατέ με νὰ φύγω » καὶ ἐβρίθην εἰς τὴν αὐλήν, ἦμην δ' ἔτοιμος νὰ ἐπιβῶ τῆς ἁμαξας, ὅταν μία γυνὴ ἐφάνη εἰς τὴν βάσιν τῆς κλίμακας ! ἦτο ἡ Ἀριέττα ! αὕτη δὲν ἔκλαιε, . . . δὲν ἠδύνατο νὰ προφέρῃ οὔτε μίαν λέξιν . . . ἀλλὰ γλωφῆ καὶ τρέ-

μουσα μόλις ἠδύνατο νὰ κρατηθῆ εἰς τοὺς πόδας τῆς μὲ τὸ λευκὸν χειρομακτρὸν τῆς ὅπερ εἰς τὰς χεῖράς τῆς ἐκράτει, μ' ἀπέτεινε μικρὸν τινὰ ἀποχαιρετισμὸν καὶ ἔπεσεν ἀναίσθητος ἔσπευτα πρὸς αὐτὴν, τὴν ἀνήγειρον, τὴν ἐπῆρα εἰς τὰς ἀγκάλας μου καὶ τὴν ὠρκίσθην αἰώνιον ἔρωτα, καὶ ἐνῶ αὕτη συνήρχετο εἰς ἑαυτὴν, τὴν ὄφηκα εἰς τὴν φροντίδα τῆς μητρὸς καὶ τῆς ἀδελφῆς μου, ἔτρεξα ἀμέσως εἰς τὴν ἄμαξάν μου, χωρὶς νὰ σταματίσω καὶ χωρὶς νὰ σρέψω κἄν τὴν κεφαλὴν μου εἰς τὰ ὀπίσω. Ἐὰν ἤθελον ἰδῆ τὴν Ἀνριέτταν, βεβαίως δὲν ἤθελον ἀναχωρήσει. — Μετὰ τινὰς στιγμὰς ἡ ταχυδρομικὴ ἄμαξα, ἦτο ἤδη εἰς τὸν μεγάλον δρόμον.

Διὰ κάμποσιν ὥραν δὲν ἐσυλλογιζόμην, εἰμὴ τὴν μητέρα, τὰς ἀδελφάς μου, τὴν Ἀνριέτταν καὶ πᾶν εὐάρεστον τὸ ὅποιον ὀπισθὲν μου ἐγκατέλιπον· ἀλλ' αἱ ἰδέαι αὐταὶ ἐξηλείφοντο βαθμῆδὸν καὶ καθόσον οἱ πυργίσκοι τοῦ Βράχου—Βενὰρδ ἐκρύπτοντο ἀπὸ τὴν ὄρασίν μου, καὶ ἀμέσως ὄνειρα φιλοδοξίας κατεκυρίευσαν τὴν φαντασίαν μου. Ὅποια σχέδια! ὅποια φαντασιοκοπήματα! ὅποια μεγάλα ἔργα ἐντὸς τῆς ταχυδρομικῆς ἀμάξης μου δὲν ἐσχημάτιζον! Πλούτη, τιμὰς, ἀξιώματα, ἐπιτυχίας παντὸς εἶδους, κανὲν τούτων δὲν ἀπεποιούμην, ἤξιζον καὶ ἐδεχόμην τὰ πάντα· τέλος βαθμολογούμενας, καθόσον ἐπροχώρουν καὶ εἰς τὸν δρόμον, ἤμην ἤδη Δούξ καὶ Γερουσιαστῆς, Κυβερνήτης ἐπαρχίας καὶ Στρατάρχης τῆς Γαλλίας, ὅταν τὸ ἑσπέρας ἔφθασα εἰς τὸ ξενοδοχεῖόν μου.

Ἡ φωνὴ τοῦ ὑπηρετοῦ μου ὅστις μ' ἔκραξε μὲ τὴν σεμνὴν προσηγορίαν «Κύριε Ἰππότα,» μ' ὑποχρέωσε νὰ συνέλθω ἀπὸ τὸν λήθαργον εἰς ὃν ἤμην βεβουθισμένος καὶ νὰ παραιτηθῶ ἀφ' ὅλα ταῦτα τὰ ἀξιώματα μὲ τὰ ὅποια ἐν τῇ ἀμάξῃ μου εἶχον περιβληθῆ. Τῇ ἐπύριον καὶ τὰς ἐπομένας ἡμέρας, καθότι τὸ ταξιδιὸν μου ἐστάθῃ πολυήμερον, αἱ αὐταὶ φαντασιοκοπίαι μ' ἐπησχόλουν. Μετέβαινον εἰς τὰ περίξ τοῦ Σεδάνου (Sedan) πλησίον εἰς τὸν Δούκα τῆς Κ⁴⁴, παλαιὸν φίλον τοῦ πατρὸς μου καὶ

προστάτην τῆς οἰκογενείας μου, ὅστις ἐμελλε νὰ μὲ συμπαράλαβῃ μαζύ του εἰς Πικρισίους ὅπου ἀνεμένετο περὶ τὰ τέλη τοῦ μηνὸς ἐμελλε νὰ μὲ παρουσιάσῃ εἰς τὰς Οὐερσαλλίας (Versailles) καὶ νὰ συντελέσῃ νὰ ἐπιτύχῃ ἕνα λόχον δραγῶνων, διὰ τῆς ἰσχύος μιᾶς ἀδελφῆς του, τῆς Μαρκεσίας Φ⁺⁺, νέας εὐειδιστάτης καὶ προσδιορισμένης παρὰ τῆς κοινῆς γνώμης διὰ τὴν διαδοχὴν τῆς Κυρίας Βομβαρδούρ. Τὸ ἑσπέρας ἔφθασα εἰς τὸ Σέδανον καὶ ἐπειδὴ κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν δὲν ἠδυνάμην νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν Πύργον τοῦ προστάτου μου, ἀνέβαλον τὴν ἐπίσκεψίν μου διὰ τὴν αὐριον, διὸ ὑπάγῃ νὰ διανυκτερεύσω εἰς τὸ ξενοδοχεῖον «Τὰ ὄπλα τῆς Γαλλίας» τὸ ὠραιότερον τῆς πόλεως καὶ τόπον συναθροίσεως ὄλων τῶν ἀξιωματικῶν, καθότι τὸ Σέδανον εἶναι σκιθμὸς στρατιωτικὸς καὶ φρούριον : αἱ ῥύμαι τῆς πόλεως ἔχουσι πρόσσφιν πολεμικὴν καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ πολῖται ἔχουσιν ὕψος ἀρειμάνιον καὶ ὡσεὶ λέγοντες πρὸς τοὺς ξένους : «Ἡμεῖς εἴμεθα συμπολῖται τοῦ μεγάλου Turenne !

Ἐγευμάτισα ἐν κοινῇ τραπέζῃ καὶ ἠρώτησα τοὺς συνδειπνοὺς μου ὅποιον δρόμον ἐμελλον νὰ λάβω διὰ νὰ ὑπάγῃ, τὴν ἐπαύριον, εἰς τὸν Πύργον τοῦ Λουκῆς Κ⁺⁺⁺, κείμενον τρεῖς λεύγας μακρὰν τῆς πόλεως. «Ἄπαντες θέλουσι σὲ δεῖξαι τὸν δρόμον, μοὶ εἶπον, εἶναι ἀρκοῦντως γνωστὸς εἰς τὴν χώραν. Εἰς τὸν Πύργον αὐτὸν ἀπέθανεν εἰς μέγας στρατιωτικὸς, εἷς περιώνυμος ἀνὴρ, ὁ Στρατάρχης Fabert» — Οὕτω λοιπὸν ἡ ὀμιλία περιεστράφη ἐπὶ τὸν Στρατάρχην Fabert — καὶ βεβαίως, διότι ἡ τοιαύτη ὀμιλία ἦτο φυσικὴ μεταξὺ νέων στρατιωτικῶν. — Συνδιελέχθησαν περὶ τῶν μαχῶν του, περὶ τῶν ἀθλῶν καὶ κατορθωμάτων του, περὶ τῆς μετριοφροσύνης του, ἕνεκεν τῆς ὁποίας ἀπειποιήθη τὰ τῆς εὐγενείας διπλώματα καὶ τὸ πρᾶσιμον τοῦ λαιμοῦ, ἅπερ τῷ προσεφέρθησαν ἀπὸ τὸν Γά. Λουδοβίκον. — Συνδιελέχθησαν περιπλέον διὰ τὴν μεγάλην του τύχην καθ' ἣν ἀπὸ ἀπλοῦς στρατιώτης ὑψώθη εἰς τὸν βαθμὸν Στρατάρχου τῆς Γαλλίας. — ποῖος; Ἐκείνος ὅστις ἀπὸ μικρότατος ἀνθρώπου καὶ

υιός ἀπλοῦ τοπογράφου. — Τοῦτο ἐστάθη μοναδικὸν παράδειγμα, δι' ὃ ἠδύναντο τότε νὰ ὀμιλήσωσι διὰ τὴν τοιαύτην εὐτυχίαν του, δι' καὶ ζωντός του ἀκόμη τοῦ Fabert, ἐφάνη λίαν παρὰ ὄξυν, ὥστε καὶ ὁ κοινότερος ἄνθρωπος δὲν ἐδίσταζε νὰ σηματοποιῇ δι' ἑαυτὸν μίαν τοιαύτην ὕψωσιν ὑπερφυσικὴν. Ἐπρόσθεσαν πρὸς τούτους ὅτι ἐνησχολεῖτο ἀρκετὰ ἐν τῇ νεότητί του καὶ εἰς μαγικά μέσα, ὅτι ἐσυνηκολόγησε μὲ τὸν διάβολον καὶ τὰ παρόμοια. — Ὁ δὲ Ξενοδόχος μας εἰς τὰς ἀνοησίας ταύτας ἐνὸς Καμπανίτου, προσέθηκε καὶ τὴν εὐπιστίαν τῶν χωρικῶν καὶ διεβεβαίωσεν, ψυχρῶς πῶς, ὅτι εἰς τὸν Πύργον τοῦ Λουκῆς K⁺⁺⁺, ὅπου ὁ Fabert εἶχεν ἀποθάνει, ἐφαίνετο μαυρὸς τις ἄνθρωπος ὃν οὐδεὶς ἐγνώριζε, νὰ περιφέρηται εἰς τὸν θάλαμόν του καὶ νὰ γίνηται ἀφαντος, φέριον ὁμοῦ τὴν ψυχὴν τοῦ Στρατάρχου, ἥτις τοῦ ἀνῆκε, διότι ἄλλοτε τὴν εἶχεν ἀγοράσει. Καὶ σήμερον δὲ ἀκόμη κατὰ τὸν μῆνα Μαΐου, ἐποχὴν τοῦ θανάτου τοῦ Fabert, ἐβλεπον ν' ἀνατραίνηται τὴν νύκτα ἐν μικρὸν φῶς κρατούμενον ἀπὸ τὸν μαυρὸν ἄνθρωπον. Ἡ διήγησις αὕτη ἐφαιδρυνε τὴν ὀπωροφαγίαν μας (dessert), καὶ οὕτως ἐπίσημον μίαν φιάλην καμπανίτην οἶνον εἰς ὑγείαν τοῦ σχετικῶς δαίμονος τοῦ Fabert, ἱκετεύοντές τον ἵνα λάβῃ καὶ ἡμεῖς ὑπὸ τὴν προστασίαν του καὶ μᾶς συνδράμῃ ἵνα καρδίσωμεν καὶ ἡμεῖς μάχας ὡς ἐκεῖνας τοῦ Κολλιούρτ καὶ τῆς Μορφέας.

Λίαν πρῶτ' ἐξηγήθηεν τοῦ ὕπνου, τὴν ἐπαύριον, καὶ ἀνεχώρησα διὰ τὸν Πύργον τοῦ Λουκῆς K⁺⁺⁺, κατοικίαν ἀρκετὰ εὐρύχωρον καὶ Γοθικὴν, τὴν ὁποίαν εἰς πάντα ἄλλον καιρὸν δὲν ἤθελον ἴσως λάβει εἰς σημείωσιν, ἀλλ' ἤδη ὀφείλω νὰ ὀμολογήσω, ὅτι τὴν ἐθεώρουν μετὰ περιεργείας μεμιγμένης μὲ τινα συγκίνησιν, ἐνθυμούμενος τὴν διήγησιν τὴν ὁποίαν μᾶς εἶπαμε τὴν προτεραιάν ὁ Ξενοδόχος «Τῶν ὄπλων τῆς Γαλλίας.»

Ὁ ὑπρέτης πρὸς ὃν ἀπετάθημεν μὲ ἀπήτησεν ὅτι ἠγνοεῖ ἐὰν ὁ κύριός του εἶναι ὄρατός, καὶ πρὸς τούτους ἐὰν ἐδέχετο ἐπισκέψεις. Τοῦ ἔδωκα τὸ ὄνομά μου, καὶ ἐξῆλθεν ἀρῆκτα με μόνον

εἰς μίαν αἴθουσαν, εἶδον ὀπλοθήκας, διακεκοσμημένας μὲ τ' ἀναγκαῖα τοῦ κυνηγίου καὶ τῆς οἰκογενείας τὰς εἰκόνας.

Ἀνέμενον καιροῖν τινα καὶ δὲν ἐφαίνετο νὰ ἐπανεέλθῃ ὁ ὑπρέτης — ἐκεῖνο λοιπὸν τὸ στάδιον τῆς δόξης καὶ τῆς τιμῆς τὸ ὅποιον ὄνειρευόμην ἀρχίζει ἀπὸ τὴν ἀντικάμαραν ! Ἐλθγον καθ' ἑαυτὸν βεβαρυμένος δὲ καὶ δυσκρεστημένος ὡς ἤμην, ἡ ἄνυπομονησία μὲ κατεκυρίευσεν· ἀπεκρίθησα δις καὶ τρίς τὰς οἰκογενειακὰς εἰκόνας καὶ ὅλας τὰς δοκοὺς τῆς στέγης, ὅτε αἴφνης ἤκουσα ἑλαφρὸν κρότον εἰς τὸ σανίδωμα, ἦτο μίαν μικρὰ θύραν ἡμίκλειστος τὴν ὅποιαν ὁ ἄνεμος ἀνοίγοσφαλῶδες. Ἐπλησίασα καὶ ἐπαρτήρησα ἓνα ὥρατον θάλαμον φωτιζόμενον ἀπὸ δύο πικράθυρα καὶ μίαν ὑαλωτὴν θύραν, βλέπουσαν εἰς μεγαλοπρεπέστατον παραδείσον. Εἶχον κάμει τινα βήματα εἰς τὸ δωμάτιον τοῦτο ὅτε ἐσταμάτισα εἰς θέαμα ὅπερ κατ' ἀρχὰς δὲν εἶχε προσβάλλει τὴν ὄρασίν μου. Ἀνθρωπὸς τις ἐστραμμένα ἔχων τὰ νῶτα πρὸς τὴν θύραν ἀπὸ τὴν ὅποιαν εἰσῆλθον, ἦτο πλαγιασμένος ἐπὶ κλινητῆρος. Δάκρυα ἔρρεον ἐπὶ τῶν παρεῖων του καὶ βαθεῖα ἀπελιπίσια ἐφαίνετο ἐγκεχαραγμένη καθ' ὅλην αὐτοῦ τὴν φυσιογνωμίαν· ἀκίνητος ἔμεινεν οὗτος διὰ τινὰς στιγμὰς, τὸ πρόσωπον ἔχων κεκρυμμένον μεταξὺ τῶν χειρῶν του, ἔπειτα ἤρχισε νὰ περιπατῇ μεγάλοις βήμασιν εἰς τὸ δωμάτιον. Εὐρισκόμενῃ τότε πλησίον του, — μὲ παρετήρησα καὶ ἀνεσκήρτησα. — Ἐγὼ δὲ αὐτὸς μεμονωμένος καὶ ὅλως ἐκτὸς ἑμαυτοῦ, ἔνεκεν τῆς ἀδιακρισίας μου, ἠθέλησα ν' ἀποσυρθῶ, ξηρομασσῶν κάποιαν λέξις συγγνώμης· — κρατήσας με δὲ ἀπὸ τὴν χεῖρα μ' εἶπε μὲ ζωηρὰν φωνὴν, ποῖος εἶσαι ; τί ζητεῖς ; — Εἶμαι ὁ Ἰππότης Βερνάρδ τοῦ Βράχου-Βερνάρδ καὶ ἔρχομαι ἀπὸ τὴν Βρετάννην . . . — « Τὸ ἤξεύρω, τὸ ἤξεύρω, μὲ εἶπε » καὶ ἐρόφη εἰς τὰς ἀγκάλας μου, μ' ἐκάθισεν πλησίον του, μὲ ὠμίλησε ζωηρῶς διὰ τὸν πατέρα μου καὶ δι' ὅλην τὴν οἰκογένειάν μου, τὴν ὅποιαν ἐγνώριζε τόσον καλά, ὥστε δὲν ἀμφίβαλλον ποσῶς ὅτι αὐτὸς ἦτο ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ Πύργου. — Ἰμεῖς εἶσθε ὁ Κύριος K⁺⁺⁺, τὸν ἠρώτησα. — Ἠγέρθη,

καί, βλέπων με ένθουσιωδώς, με ἀπήντησεν — ἤμην, ἀλλά δὲν εἶμαι πλέον, τίποτε δὲν εἶμαι πλέον» καὶ θεωρήσας τὴν ἐκπληξίν μου, ἀνέκραξε· «Μὴ προφέρῃς λέξιν, ὦ νέε, μὴ μὲ ἐρωτᾷς πλέον.» — Ναι, κύριε, ἤμην μάρτυς, ἄκων, τῆς θλίψεως καὶ τῶν πόνων σας, καὶ ἐὰν ἢ πρὸς ὑμᾶς ἀφασίωσις καὶ ἢ φιλία μου δύνανται νὰ γλυκάνωσι ὅπως· . . . — Ναι, ναι ἔχεις δίκαιον, οὐχὶ ὅτι σὺ δύνασαι ν' ἀλλάξῃς διόλου τὴν τύχην μου, ἀλλὰ τοῦλάχιστον θέλεις ἀκούσει τὰς τελευταίας διατάξεις μου καὶ τὰς τελευταίας θελήσεις μου, . . . εἶναι ἡ μόνη ὑπηρεσία ἣν ἀναμένω ἀπὸ σέ.» Ἵπῃγε νὰ κλείσῃ τὴν θύραν καὶ ἐπανήλθε καθίσας πλησίον μου, συγκεινημένους δὲ ὡς ἤμην καὶ τρέμων, ἤκουσα τοὺς λόγους του ὅτινες εἶχόν τι σοβαρὸν καὶ ἐπίσημον· ἡ φυσιογνωμία του εἶχε τι ἐκφραστικὸν ὅπερ δὲν εἶχον ἀκόμη ἰδεῖν εἰς κανένα. Τὸ μέτωπόν του τὸ ὅποιον ἤρεύνησα μετὰ προσοχῆς ἐφαίνετο καταστυγματισμένον ὑπὸ ἀναποφεύκτου ἀνάγκης. Τὸ πρόσωπόν του ἦτο χλωμόν, οἱ μέλανες ὀφθαλμοὶ του ἐσπινθηροβόλουν καὶ ἀπὸ κοῖρον εἰς κοῖρον οἱ χαρακτηριστοὶ τοῦ προσώπου του, ἂν καὶ τεταραγμένοι ἐκ τῆς κακοπαθείας, ἀνεμιγνύοντο μετὰ εἰρωνικοῦ καὶ καταχθονίου μειδιήματος. Ἐκείνο, τὸ ὅποιον θέλω σοὶ διηγήθῃ, μὲ εἶπε, θέλει σὲ καταταράξει τὸν νοῦν. Θέλεις ἀμφιβάλλει . . . δὲν θέλεις τὸ πιστεύσει. . . . Καὶ ἐγὼ αὐτὸ; πολλὰκις ἀμφιβάλλω ἀκόμη . . . . τοῦλάχιστον οὕτως ἀρέσκομαι· ἀλλὰ δυστυχῶς, ἡ ἀλήθεια ὑπάρχει, καὶ τῶ ὄντι εἰς πᾶν ὅτι μᾶς περικυκλῶνει εἰς αὐτὸν τὸν ἴδιον διοργανισμόν μας, εἶναι πολλὰ ἄλλα μυστήρια εἰς ἃ ὑποκείμεθα, χωρὶς νὰ δυνάμεθα νὰ τὰ ἐννοήσωμεν. «Ἐκόπασεν ὀλίγον ὡς θέλων νὰ συλλέξῃ τὰς ἰδέας του, ἔθισε τὴν χεῖρά του εἰς τὸ μέτωπόν του καὶ ἐξακολούθησε.» Ἐγεννήθησαν εἰς ταῦτον τὸν Πύργον, εἶχον δύο μείζονας ἐμοῦ ἀδελφοὺς, εἰς οὓς ἔπρεπε νὰ περιέλθωσι τὰ τε πλοῦτα καὶ αἱ τιμαὶ τῆς οἰκογενείας μας. Ὅσον τὸ κατ' ἐμὲ δὲν ἐπερίμενα ἄλλο εἰμὴ τὸ ράτσον καὶ τὸ μισρὸν περιλαίμιον (collet), ἀλλ' ἐν ταῦτοισι ἰδίαι, κενδοξίαις καὶ θριάμ-

ἔων ἀνέβαινον εἰς τὸν ἐγκέφαλόν μου καὶ ἔπαλλεν ἡ καρδιά μου. Λυστυχῆς δι' ἣν εἶχον σκοτοδινίασιν, γεγυμνωμένος φήμης, δὲν ὠνειρευόμην εἰμὴ τὸν τρόπον καθ' ὃν ἠδυνάμην νὰ φθίσω εἰς περιωπὴν δόξης, ἢ δὲ ἰδέα αὕτη μ' ἀναισθητοῦσεν ὡς πρὸς ὅλας τὰς ἡδονὰς καὶ τὰς γλυκύτητας τῆς ζωῆς. Τὸ παρὸν δι' ἐμέ ἦτο μηδὲν, δὲν ὑπῆρχον εἰμὴ διὰ τὸ μέλλον, τὸ δὲ μέλλον τοῦτο μοὶ ἐπαρουσιάζετο ὑπὸ σκοτεινοτάτην ἔποψιν.

«Ἦμην περίπου τριακονταέτης καὶ δὲν ἦμην ἀκόμη τίποτε. Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἀφ' ὅλα τὰ μέρη ἀνεγείροντο εἰς τὴν πρωτεύουσαν διασημότητα φιλολογικῆ τῶν ὁποίων τὰ φῶτα διεφημίζοντο μέχρι τῆς ἐπαρχίας μας. Ἄ, ἔλεγον συνεχῶς κατ' ἐμαυτὸν, ἂν ἠδυνάμην ν' ἀποκτήσω ὄνομα, τοῦλάχιστον εἰς τὸ φιλολογικὸν στάδιον! Τοῦτο ἤθελε πάντα καὶ διὰ πάντα μὲ κάμει ὀνομαστὸν, καὶ βεβαίως εἰς τοῦτο στέκει ἡ εὐδαιμονία. — Ἄνθρωπον μυστικὸν τῶν θλίψεών μου εἶχον ὑπηρέτην τινὰ ἀρχαῖον μαῦρον, ὅστις ἦτο πρὶν τῆς γεννήσεώς μου εἰς τοῦτον τὸν Πύργον. Ἦτο βεβαίως ὁ γερνότερος τῆς οἰκίας, καθότι κανεὶς δὲν εἶχεν ἰδεῖ τὴν ἔλευσίν του. Οἱ ἄνθρωποι μάλιστα τῆς χώρας ἠξίουσαν ὅτι εἶχε γνωρίσει καὶ αὐτὸν τὸν Στρατάρχην Lambert καὶ παρεστάθη πρὸς τούτους καὶ εἰς αὐτὸν τὸν θάνατόν του.

Εἰς τὸ μέρος τοῦτο τῆς ὀμιλίας του, ὁ συνδιαλεγόμενός μου μὲ παρατήρησεν ὅτι ἕκαμα κάποιον κίνημα ἐκπλήξεως· ἐσιώπησε καὶ μὲ ἠρώτησε τί ἔχω. — «Τίποτε, τοῦ εἶπον, ἄκων μου ὅμως ἐσυλλογίσθησαν τὸν μαῦρον ἄνθρωπον, περὶ οὗ τὴν προτεραιάν μας εἶχεν ὀμιλήσει ὁ ξενοδόχος μας.

Ὁ Κύριος K⁺⁺⁺, ἐξηκολούθησε.

«Ἦμέραν τινὰ ἐνώπιον τοῦ Βάγο (οὕτως ὠνομάζετο ὁ μαῦρος), ἐγκατελείφθη ὅλως ἐν τῇ ἀπελπισίᾳ μου ἕνεκεν τῆς ἀσημασίας μου καὶ εἰς τὸ ἄχρηστον τῶν ἡμερῶν μου, δι' ὃ εἶπον, ἔδιδον εὐχαρίστως δέκα ἔτη τῆς ζωῆς μου, ἀρκεῖ γὰρ ἠδυνάμην νὰ τεθῶ ἐπὶ κεφαλῆς τῶν συγγραφέων μας. — Δέκα ἔτη μ' εἶπεν αὐτὸς κρύα, κρύα, εἶναι παραπολὺ, νὰ πληρώσῃ τις ἀ-

κριβὰ διὰ μικρὸν πρᾶγμα : πλὴν ἀδιάφορον, δέχομαι τὰ δέκα σου ἔτη, τὰ λαμβάνω, ἀλλ' ἐνθυμήσου τὰς ὑποσχέσεις σου καὶ ἐγὼ θέλω φυλάξει τὰς ἰδικάς μου. — Δὲν δύναμαι νὰ σ' ἐξηγήσω τὴν ἐκπληξίν μου, ἀκούων αὐτὸν νὰ ὁμιλῇ οὕτως : ἐνόμισα ὅτι τὰ ἔτη ἡλάττωσαν τὸ λογικόν : Ἄνεσῆκωσα τοὺς ὄμους μου χαμογελῶν καὶ ἐγκατέλιπον δι' ὀλίγας ἡμέρας τὸν Πύργον διὰ νὰ μεταβῶ εἰς Παρισίους. Ἐκεῖ ἐρρόφηθην μεταξὺ τῶν πεπαιδευμένων, τὸ παράδειγμα τῶν μὲ ἐνεθάρρυνε καὶ ἐδημοσίευστα διάφορα συγγράμματα, ὧν τὸ ἀποτέλεσμα δὲν θέλω σοὶ διηγηθῆ ἑνταῦθα. Ὀλόκληρος ἡ πόλις τῶν Παρισίων ἐπροθυμοποιήθη νὰ τὰ ἰδῇ, αἱ ἡμερῖδες διεσάλπισαν τοὺς ἐπαίνους μου, τὸ προσκτιθὲν νέον μου ὄνομα ἐγένετο διάσημον καὶ χθὲς ἀκόμη, ὦ νέε . . . — Θέλεις τὸ ἐπιμήσει . . . »

Νέον κίνημα ἐκπληξέως ἐνταῦθα διέκοψε τὴν διήγησιν: « Δὲν εἴσθε λοιπὸν ὑμεῖς ὁ Κύριος Κ⁺⁺, ἀνεθόρησα ; » Ὅχι, ἀπεκρίθη ψυχρῶς ; — Εἶπον δὲ καθ' ἑαυτὸν, εἷς περίφημος πεπαιδευμένος . . . μήπως εἶναι ὁ Μαρμοντές ; μήπως ὁ Δ. Alembert ; ἢ μήπως εἶναι ὁ Βολταῖρος ;

Ὁ ἄγνωστός μου, ἀνεσένχε, μειδιάμα δὲ λύπης καὶ περιρρονήσεως διεκρίθησαν εἰς τὰ χεῖλη του καὶ ἐπανέλαβε τὴν διήγησίν του : « αὕτη ἡ περιώνυμος ὑπόληψις ἦν ἐπεδίωκον κατέστη ἐντὸς ὀλίγου ἀνεπαρκῆς διὰ μίαν καρδίαν πεφυρωμένην ὡς τὴν ἐδικήν μου : Ἐπιθύμουν εὐγενεστέρας ἐπιτυχίας καὶ ἔλεγον εἰς τὸν Ράγο, ὅστις μ' εἶχε συνοδεύσει εἰς Παρισίους, καὶ ποτὲ πλέον δὲν μ' ἐγκατέλειπε : δὲν ὑπάρχει πραγματικὴ δόξα, δὲν ὑπάρχει ἀληθεστέρα φήμη, εἰμὴ ἐκείνη ἣτις προσδοκᾶται διὰ τοῦ σταδίου τῶν ὄπλων. Τί ἐστὶ πεπαιδευμένος ; τί ἐστὶ ποιητής ; Μηδέν ; Εἶπατέ με δι' ἕνα μέγαν ὄπλαρχηγόν, δι' ἕνα στρατάρχην, ἰδοὺ ἡ τύχη τὴν ὁποίαν ἐπιθυμῶ διὰ μίαν μεγάλην στρατιωτικὴν φήμην, ἤθελον δῶσαι δέκα ἔτη τῶν ὄσων μοὶ μένουσι ἐκ τῆς ζωῆς μου. — Τὰ δέχομαι, μ' ἀπεκρίθη ὁ Ράγο, τὰ λαμβάνω, ταῦτα μὲ ἀνήκουσι, μὴν λησμονήσης ». Εἰς τὸ μέρος τοῦ

το τῆς διηγήσεώς του, ὁ ἄγνωστος ἐσιώπησε καὶ πάλιν, καὶ βλέπων τὴν ταραχὴν καὶ τὴν συγκίνησιν, ἣτις ἐξωγραφήθη εἰς ὄλον μου τὸ πρόσωπον, — Ἐγὼ σὲ τὸ προεῖπον, ὦ νέε, μὲ εἶπεν ὅτι δὲν θέλεις μὲ πιστεύσει, τοῦτο σὲ φαίνεται μῦθος, μία χίμαιρα! . . . καὶ εἰς ἐμὲ ἐπίσης . . . σὺν πᾶσι τούτοις, οἱ βαρβαροὶ, αἱ τιμαὶ τὰς ὁποίας ἀπήλαυσα, δὲν ἦσαν ποσῶς φαντασιοκοπίαι· οἱ στρατιῶται τοὺς ὁποίους ὠδήγησα εἰς τὸ πῦρ, οἱ ἀνεγερθέντες προμαχῶνες, αἱ σημαῖαι, αἱ νίκαι δι' ὧν ἡ Γαλλία ἀντήχησε, ὅλα ταῦτα ἦσαν ἔργα μου, ἅπαντα ἐκείνη ἡ δόξα μὲ ἀνέκει. Ἐνῶ δὲ οὕτως περιεπάτει μεγάλους βήμασι καὶ ὠμίλει μὲ τοσαύτην θερμότητα, μὲ ἐνθουσιασμόν, ἡ ἐκπληξίς εἶχε παγώσειν ὅλας μου τὰς αἰσθήσεις καὶ ἔλεγον κατ' ἐμαυτόν. « Ποῖος εἶναι λοιπὸν οὗτος ὃς ἴσταιται πλησίον μου; . . . εἶναι ὁ Κουανός; . . . εἶναι ὁ Ρίσεελιρύ; . . . εἶναι ὁ στρατάρχης Σάξ; . . . »

Κατόπιν τοῦ τοιοῦτου ἐνθουσιασμοῦ ὁ ἄγνωστός μου ἔπεσεν εἰς ἀθυμίαν καὶ πλησιάσας με, εἶπε μὲ ὕψος μελαγχολικόν. « Ὁ Ράγο, εἶπε τὴν ἀλήθειαν, διότι ὅταν ἀργότερον, βεβαρυμένος ἀπὸ τὸν μάταιον αὐτὸν καπνὸν τῆς στρατιωτικῆς δόξης, ἐπωφθαλμιάσα ἐκεῖνο ὅπερ εἶναι εἰς τὸν κόσμον τὸ μόνον οὐσιώδες καὶ βέβαιον, ὅταν μὲ τὴν τιμὴν πέντε ἢ ἑξ ἡμερῶν ὑπάρξεως, ἐπεθύμησα τὸ χρυσίον καὶ τὰ πλούτη, μὲ τὰ παρεχώρησεν ἀμέσως . . . . Ναί, ὦ νέε, ναί, εἶδον τὴν τύχην νὰ μὲ συνδράμη καὶ νὰ ὑπερβῇ τὰς προσδοκίας μου. Γαῖαι, Δάση, Πύργοι . . . ταύτην τὴν πρωτὰν ἀκόμη ἦσαν ὅλα εἰς τὴν κυριότητά μου, καὶ εἰς ἀμφιβάλλης δι' ἐμὲ, εἰς ἀμφιβάλλης διὰ τὸν Ράγο, περίμενε, περίμενε τώρα θέλει ἔλθῃ, καὶ μόνος σου θέλεις ἰδῆ μὲ τοὺς ἰδίους σου ὀφθαλμοὺς, ὥστε ἐκεῖνο, ὅπερ ταραττεῖ τὸν νοῦν σου καὶ τὸν ἰδικόν μου, εἶαι, δυστυχῶς, πραγματικώτατον.

Ὁ ἄγνωστος ἐπλησίασεν εἰς τὴν ἐστίαν, ἶδε τὸ ὠρολόγιον, ἐφρικίασε καὶ πλησιάσας με, χαμηλῆ τῆ φωνῆ, μὲ εἶπε.

« Ταύτην τὴν πρωτὰν ἤμην τόσον καταβεβλημένος, καὶ τό-

σον αδύνατος, ὥστε μόλις ἠδυνάμην νὰ σηκωθῶ ἐστῆρινα τὸν
 ὑπρέτην μου καὶ ἐφάνη ὁ ῥάγος. — Τί εἶναι τοῦτο τὸ ὅποιον
 αἰσθάνομαι τῶ εἶπον; Κύριε, αὐτὸ τὸ ὅποιον αἰσθάνεσαι, εἶναι
 πολὺ φυσικόν: ἡ ὥρα πλησιάζει ἡ στιγμή φθάνει. — Ποία, τὸν
 ἠρώτησα; — δὲν τὴν προμαντεύεις; Ὁ Οὐρανὸς σοὶ προσδιώρι-
 σεν ἐξήκοντα ἔτη ζωῆς, σὺ εἶχες τριάκοντα ὅταν ἤρχισα νὰ
 σὲ ὑπακούω. — ῥάγος, τοῦ εἶπον, φριγιῶν, ὁμιλεῖς σπουδάζων;
 — Ναὶ κύριε, εἰς πέντε ἔτη κατηνάλωσας διὰ δόξαν εἰκοσιπέντε
 ἔτη ὑπάρξεως, σὺ μὲ τὰ ἔδωκας, ταῦτα μὲ ἀνήκουν. Αἱ δὲ ἡμέ-
 ραι τὰς ὁποίας ὑστερήθης προστεθήσονται ἤδη εἰς τὴν ἰδικὰς
 μου ἡμέρας. — Ναὶ πῶς! τοιαύτη ἔσται ἡ ἀξία τῶν ὑπηρε-
 σιῶν σου; — Ἄλλοι τὰς ἐπλήρωσαν ἀκριβότερα, μάρτυ; ὁ Fa-
 bert, ὃν ἐπίσης ὑπερασπίσθην. — Σιώπησον, σιώπησον, τὸν εἶ-
 πον, δὲν εἶναι δυνατόν, δὲν εἶναι ἀληθές. — Καλῶς, ἀλλ' ἐτοι-
 μάσου, διότι δὲν μῆνι μία ὥρα ζωῆς. — Σὺ ἐμπιζεῖς με,
 μὲ ἀπατᾷς. — Μὲ κανένα τρόπον, ὑπολόγησον μόνος σου τριά-
 κοντα πέντε ἔτη, καὶ ἂ πραγματικῶς ἐξήσας, καὶ εἰκοσιπέντε
 ἔτη ἅτινα ἀπώλεσας, τὸ ὅλον ἐξήκοντα. Οὗτος εἶναι ὁ λογα-
 ρισμὸς σου, ὁ καθεὶς ἔχει τὸν ἰδικόν του: — ἤθελε δὲ ν' ἀ-
 πέλθῃ, καὶ ἐγὼ ἠθανόμην τὰς δυνάμεις μου ἐκλειπούσας, ἡ
 σθανόμην φεύγουσαν τὴν ζωὴν μου. — ῥάγος! ῥάγος! — Ἐκράυ-
 γασα, δός μοὶ τινὰς ὥρας ἀκόμη. — Ὅχι, ὄχι ἀπεκρίθη, διότι
 αὐτὰς θέλω τὰς ἀφαιρέσει ἀπὸ τὸν λογαριασμόν μου, καὶ ἐγὼ
 γνωρίζω κάλλιον σοῦ, τὴν ἀξίαν τῆς ζωῆς: δὲν ὑπάρχει εἰς τὴν
 γῆν θεσαυρὸς, ἱκανὸς νὰ πληρώσῃ δύο ὥρας ὑπάρξεως. — Καὶ
 ἐν τοσούτῳ μόλις ἠδυνάμην νὰ λαλήτῳ οἱ ὀφθαλμοὶ μου ἐκα-
 λύπτοντο καὶ τὸ κρῦον τοῦ θανάτου, ἐπάγωσε τὰς φλέβας μου.
 — Καλῶς, τοῦ εἶπον, ἐνδυναμούμενος ὀλίγον, λάβε ὀπίσω ὅλα
 ταῦτα τὰ ἀγαθὰ δι' ἃ τόσον ἐθυσίασα τέσσαρας ὥρας ἀκόμη
 καὶ παραιτοῦμαι ἀπ' ὅλον μου τὸ χρυσίον, ἀπ' ὅλα μου τὰ πλού-
 τη, ἀπ' ὅλην αὐτὴν τὴν λαμπρότητα ἅτινα τόσον ἐπεθύμησα.
 — Ἔστω, σὺ ἐστάθης τόσον καλὸς κύριος, διὸ ἐπιθυμῶ νὰ κά-

μω κἄτι τι δι' ἐσέ, συγκατατίθημι ἀήσθάνην τὰς δυνάμεις
 μου ἐπανελθούσας καὶ ἀνέκραξα : τέσσαρας ὥρας ! εἶναι τόσον
 ὀλίγον πρᾶγμα ! Ῥάγο ! Ῥάγο ! τέσσαρας ὥρας ἀκόμη, καὶ πα-
 ραιτοῦμαι ἀπὸ τὰς φιλολογικὰς μου δόξας, ἀφ' ὅλα μου τὰ
 συγγράμματα, ἀφ' ὅλην τὴν ὑψηλὴν περιωπὴν εἰς ἣν μ' ἔθεσας
 εἰς τὸν κόσμον ! — τέσσαρας ὥρας δι' αὐτὰ, ἐκραύγασεν ὁ μαυ-
 ρος, μὲ ὑπεροψίαν, δὲν πειράζει, δὲν θέλω νὰ σὲ ἀποποιηθῶ τὴν
 τελευταίαν χάριν. — Οὐχὶ τὴν τελευταίαν, τοῦ εἶπον, ἐνώνων
 τὰς χεῖρας . . . Ῥάγο, Ῥάγο ! Σὲ ἰκετεύω, δός μοι καιρὸν
 μέχρι ἐσπέρας, εἰς τὰς δώδεκα ὥρας, ὁλόκληρον τὴν ἡμέραν, τὰ
 δὲ ἄλλα μου, αἱ νίκαι μου ἢ στρατιωτικὴ μου φήμη, τὸ πᾶν
 ἐξαλειφθήτω διὰ παντός ἀπὸ τὴν μνήμην τῶν ἀνθρώπων οὐδὲ
 νὰ μείνη τι ἐκ τούτων ἐπὶ τῆς γῆς . . . ταύτην τὴν ἡμέ-
 ραν, Ῥάγο, ὁλόκληρον, ταύτην τὴν ἡμέραν καὶ θέλω ὑπερευχα-
 ριστηθῆ. — Καταχρᾶσαι τῆς καλωσύνης μου, μὲ εἶπε, διότι
 τοιοῦτοτρόπως ἐμπαίζομαι. Μόλον τοῦτο καὶ πάλιν δὲν πειρά-
 ζει, σοὶ παραχωρῶ μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου : κατόπιν το-
 σούτων παραχωρήσεων μὴ μὲ ζητήσης τίποτε πλέον. Τὸ ἐσπέ-
 ρας, λοιπὸν, καλὴν ἀντάμωσιν θέλω ἔλθῃ νὰ σὲ πάρω. — Καὶ
 ἀνεχώρησεν, ἐξηκολούθησεν ὁ ἄγνωστος μετ' ἀπελπισίας, αὕτη
 δὲ ἡ ἡμέρα καθ' ἣν σὲ ὀμιλῶ εἶναι ἡ τελευταία ! Ἐπειτα πλη-
 σιάσας πρὸς τὴν ὑαλίνην θύραν τὴν ἄγουσαν εἰς τὸν κήπον, καὶ
 ἥτις ἦτον ἀνοιχτή, ἐκραύγασε· ἀδὲν θέλω εἶδει πλέον τὸν ὠραῖον
 Οὐρανόν, τὰ πράσινα ταῦτα λειβάδιχ, τ' ἀναπηδῶντα ταῦτα ὕ-
 दाτα, δὲν θέλω ἀναπνεύσει πλέον τὴν εὐωδιάζουσαν αὖραν τῆς
 ἀνοίξεως, . . . ἀναίσθητος ὅπου ἤμην ! Ταῦτα τὰ ἀγαθὰ τὰ
 ὅποια ὁ Θεὸς δίδει εἰς ὅλους, αὐτὰ τ' ἀγαθὰ δι' ἃ ἤμην ἀναίσθη-
 τος καὶ τῶν ὁποίων τὸ εὐάρεστον ἤδη μόνον ἀναγνωρίζω ἐπὶ
 εἰκασαετίαν ἤμην ἀκόμη εἰς καιρὸν νὰ τὰ χαίρωμαι ! Καὶ ἐγὼ
 ἐφθειρα τὰς ἡμέρας μου, τὰς ἐβυστίασα διὰ μίαν ἄκαρπον καὶ
 ματαίαν δόξαν, ἥτις δὲν μὲ κατέστησεν εὐτυχῆ καὶ συνετελεύ-
 τησεν μὲ ἐμέ . . . Θεώρησον, θεώρητον, μ' εἶπε, δεικνύων με

τοὺς χωρικοὺς διαβαίνοντας ἀπὸ τὸν παράδεισον καὶ ὑπάγοντας ἄδοντας εἰς τὰς ἐργασίας των, τί δὲν ἤθελον δώσῃν εἰς ἀντάλλαγμα ἵνα διαμοιράσω μὲ αὐτοὺς τὰς ἐργασίας καὶ τὴν πτωχείαν των! ἀλλὰ τίποτε δὲν ἔχω πλέον νὰ δώσω, οὔτε τίποτε νὰ ἐλπίσω ἀπὸ τὰ ἐδῶ κάτω, οὔτε κἂν αὐτὴν τὴν δυστυχίαν!

Τὴν στιγμὴν ταύτην μία ἀκτὶς τοῦ ἡλίου, εἰς ἡλίου τοῦ Μαΐου, εἰσῆλθε νὰ φωτίσῃ τὸ ὄργρον καὶ πεπλανημένον πρόσωπόν του... ἔλαβε τὴν χεῖρά μου μὲ ὕφος παραφροσύνης καὶ μὲ εἶπε, «θεώρησον! θεώρησον! τί ὠραιότης ἡλίου, καὶ μόλα ταῦτα ἀνάγκη εἶναι νὰ τὰ ἐγκαταλείψῃ τις ὅλα ταῦτα! . . . Ἄ, τοῦλάχιστον, ἄς τὰ χαρῶ ἀκόμη! ἄς ἐντρυφήσω ὀλόκληρον τὴν ἡμέραν ταύτην τὴν τόσον αἴθριον καὶ τόσον ὠραίαν, ἥτις δὲ ἐμὲ δὲν θὰ ἔχη ἐπαύριον! . . . » ὤρμηκε τρέχων πρὸς τὸν παράδεισον, εἰς τὴν περιστροφὴν μιᾶς δειδροστοιχίας καὶ ἐγένετο ἄφαντος χωρὶς νὰ ἐμπορέσω νὰ τὸν κρατήσω!

Ἀλλὰ διὰ νὰ ὁμολογήσω τὴν ἀλήθειαν, δὲν εἶχον τὴν ἀναγκαίαν δύναμιν, ἐβρίθην ἐπὶ τοῦ κλιντηρίου, παραζαλισμένος καὶ ἀποκαμωμένος δι' ὅσα εἶδον καὶ ἤκουσα. Ἠγέρθην, ἔκαμα τινὰ βήματα διὰ νὰ πεισθῶ ὅτι ἤμην καλὰ ἐξυπνος καὶ ὅτι δὲν ἐπιρραζόμην ἀπὸ ὄνειρον . . . τὴν στιγμὴν ταύτην ἡ θύρα τοῦ θαλάμου ἠνεώχθη, ὑπρέτης δέ τις μὲ εἶπε. Ἴδου ὁ κύριός μου ὁ Δουξ Κ^{***}, ἀνθρωπὸς τις ἐξῆκοντούτης περίπου, εὐπρεποῦς συμπεριφορᾶς, ἐπροχώρησεν καὶ δίδων με τὴν χεῖρά του, μ' ἐζήτησατο συγγνώμην διότι μ' ἔκομε νὰ τὸν περιμένω ἀρκετὴν ὥραν. «Δὲν ἤμην εἰς τὸν Πύργον, μὲ εἶπε, ἔρχομαι ἀπὸ τὴν πόλιν, ὅπου εἶχον ὑπάγει διὰ νὰ ζητήσω ἰατρικὴν γνώμην διὰ τὴν ὑγίαν τοῦ κόμητος Κ^{***}, μικροτέρου μου ἀδελφοῦ. — Μήπως τρέχῃ κίνδυνον τινὰ; ἀνέκραξα. — Ὅχι κύριε, δόξα τῷ Θεῷ, μὲ ἀπεκρίθη ὁ Δουξ ἀλλ' ἐν καιρῷ τῆς νεότητός του ἰδίαι φιλοδοξίας εἶχον ἐξάψει τὴν φαντοσίαν του καὶ μία βαρεὶα ἀσθένεια ἦν ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν ὑπέστη, καθ' ἣν διενόηθη ν' αὐτοχειρισθῆ, τοῦ ἀφῆκεν εἰς τὸν ἐγκέφαλον εἰδός τι φρενολη.

φίας και παραπροτόνης, εἰς ὧν φαντάζεται ὅτι δὲν ἔχει νὰ ζήσῃ παρὰ μόνον μίαν ἡμέραν. Εἰς αὐτὸ τοῦτο συνίσταται ἡ τρέλλα του.

Τὸ πᾶν μοὶ ἐξηγήθη!

Ἰδὼν ἐξηκολούθησεν ὁ Δουξ, ἄς ἐλθωμεν εἰς ὑμᾶς, ὦ νέε, καὶ σκεψώμεθα τί δυνάμεθα νὰ ἐνεργήσωμεν διὰ τὰς προόδους σας. Θέλωμεν ὁμοῦ ἀναχωρήσει εἰς τὸ τέλος τοῦ μηνὸς διὰ τὰς Οὐερσαλίας, θέλω σᾶς παρυσιάσειν. — Ἀρκούντως, γινώσκω, κύριε Δουξ, τὰς δι' ἐμὲ καλοκάγαθίας σας, καὶ σᾶς εὐγνωμονῶ. — Τί! μήπως παρητήθητε ἀπὸ τὴν ιδέαν τοῦ νὰ υπάγητε εἰς τὴν αὐλὴν, καὶ ἀπὸ τὰς προόδους αἵτινες σᾶς ἀναμένουσιν ἐκεῖ; — Ναι κύριε: — Ἀλλὰ συλλογίσθητι ὅτι χάριν ἐμοῦ, θέλετε κάμει γιγαντιαίας προόδους, καὶ ὅτι μὲ μικρὰν ὑπομονὴν καὶ ἐπιμονὴν . . . δύνασθε μετὰ δωδεκαεστίαν περίπου . . . — Δέκα ἐτῶν ἀπώλειαν, ἀνέκραξα! — Πολὺ καλὰ, ἐπανελάθε μὲ ἐκπληξιν, μήπως αὐτῷ πρόκειται νὰ πληρώσῃς ἀκριβὰ τὴν δόξαν, τὴν εὐτυχίαν, τὰς τιμὰς; . . . Ἄφησον αὐτὰς τὰς ιδέας, ὦ νέε, ἡμεῖς θέλωμεν ἀναχωρήσει διὰ τὰς Οὐερσαλίας. — Ὅχι, κύριε Δουξ, ἐπανερχομαι εἰς τὴν Βρετάνην καὶ σᾶς καθικετεύω νὰ δεχθῆτε τὰς πλήρεις εὐχαριστήσεις μου καὶ ἐκεῖνας τῆς Οἰκογενείας μου. — «Αὕτη εἶναι ἡ τρέλλα, ἐκραύγασεν ὁ Δουξ.

Ἐγὼ δὲ συλλογιζόμενος τὰ ὅσα εἶδον καὶ ἤκουσα, ἔλεγον καθ' ἑαυτὸν «αὕτη ἐστὶν ἡ φρόνησις.»

Τὴν ἐπαύριον ἤμην καθ' ὁδόν, καὶ μὲ ποίαν χαρὰν ἐξαναεῖδον τὸν ὠραῖόν μου Πύργον τοῦ Βράχου-Βερνάρδ, τὰ ὠραῖα δένδρα τοῦ παραδείσου μου, τὸν ὠραῖον ἥλιον τῆς Βρετάνης! Εὐφρον τοὺς χωρικοὺς μου, τὰς ἀδελφάς μου, τὴν μητέρα μου καὶ τὴν εὐτυχίαν μου! Ἄτινα τοῦ λοιποῦ δὲν μὲ ἄφησαν, διότι μετὰ δεκαημερίαν ἐνουμφεύθη τὴν Ἀνριέτταν.

Ἐκ τῶν τοῦ Εὐγένειου Σκριμπ.

II. ΜΕΤΑΝΟΙΑ

Διήγημα 'Ιστορικό.

... . Ο Άββας μὲ εἶπεν, ὅτι τὸ ἑσπέρας ἐμελλε νὰ ὑπάγῃ εἰς ἓνα τῶν ληστῶν τοῦ Σεπτεμβρίου, ὅστις ἦτον ἐγγὺς νὰ τελευτήσῃ, καὶ ἐδείκνυε διάθεσιν μετανοίας, ἐξ ἧς ἡ σύζυγός του, ἀείποτε ἀποστρεφόμενη τὰ κακουργήματά του, ἤθελε νὰ ὠφελήθῃ τῆς περιστάσεως ταύτης. Τὸν ἐξώρκισα ὅπως μὲ συμπαράλθῃ, καὶ τῷ χρησιμεύσω μάλιστα, ἐὰν ἤθελε παρουσιασθῆ τυγχὸν ἀνάγκῃ. Ἄρα ἐνύκτωσεν, ἔβαλα εἰς τὰ θυλάκιά μου δύο μικρὰ πυροβόλα γεμάτα μὲ σφαίρας, ἐπῆρα μίαν χονδρὴν βάρδον ἔχουσαν ἐντὸς ξίφος καὶ ἀπῆλθον πρὸς τὸν Ἱερέα. Λί δέκα ὥραι ἐσήμαινον, ὅταν ἐκρούομεν τῆς ἐν τῇ ὁδῷ Gerard-Boquet πεπαλαιωμένης τινὸς οἰκίας τὴν θύραν μετὰ στιγμὴν τινα ἤκούσαμεν λεπτὸν κρότον ἀνθρώπου βαδίζοντος καὶ φοροῦντος λεπτὰ σανδάλια, τὸ ἀβύθμον βάδισμα μᾶς ἔδωκε νὰ ἐννοήσωμεν ὅτι ἦτο γυνὴ χωλὴ μᾶς ἀνοίγεται ἡ θύρα καὶ ἐμβαίνομεν. Μία γυνὴ μωρῆν συγχαμερὰν ἔχουσα, καὶ τῆς ὁποίας ἡ φυσιογνωμία μοὶ ἐφάνη λίαν ἀποτρόπαιος, ἐκλείσει κατόπιν τὴν θύραν, καὶ κρατοῦσα εἰς χεῖράς της τεμάχιον κηρίου ἐπὶ ἀθλίου κηροπηγίου προσκολλημένου, μᾶς ὠδήγησε καὶ εὐρέθημεν μετ' αὐτῆς εἰς στενωπὸν δίοδου ὅλως ἀθλίαν καὶ σκοτεινοτάτην. Συνεκινήθην, ἐπλησίασα τὸν Ἱερέα, ὅστις οὐδὲν ἄλλο πλὴν τοῦ Θεοῦ δὲν ἐσυλλογίζετο, καὶ ἔβαλα τὰς χεῖράς μου εἰς τὰ θυλάκιά μου ἐπὶ τῶν πυροβόλων μου . . . ἀνέβημεν εἰς τὸ δεύτερον πάτωμα, εἰσῆλθονμεν εἰς δωμάτιον ἀλλοκότως πῶς συσκευασμένον, εἰς ὃ ἔβλεπέ τις χονδροειδῆ ἐπιπλά, ἐν παλαιόχαρταν ζεσχισμένον, μικρὰ τινα τραπέζια ἀπὸ ξύλου Ἀκαζίου καταφορτωμένα ἀπὸ πορσελόνας, καὶ ἐπὶ τῆς ἐστίας ἐν ὠραίον ὠρολόγιον ἐστοχάσθη ὅτι τὰ σκεῦή ταῦτα κακοββύθμως θεμένα εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος ἦσαν οἱ καρποὶ ὄρπαγῆς τινὸς ἢ λείψανα καρμῆς, μεταναστῶν οἰκίας. Μικρὰ κόρη ἐκάθητο εἰς μίαν γωνίαν κλαίουσα, δὲν ἤκού-

ρω δὲ πῶς ἡ φυσιογνωμία της μ' ἐνεθάρρουνεν ὀλίγον. Ἡ χολὴ καὶ καμπούρα γυνὴ μ' εἶπε τότε χαμηλῆ τῆ φωνῇ «Πολίτα τοποτηρητῆ, μείνε ἐδῶ» καὶ προχωρήσατα εἰς θύραν τινὰ προσεκάλεσε μὲ τὴν αὐτὴν μυστικότητά τὸν πολίτην Ἰερέα νὰ τὴν ἀκολουθήσῃ· ἐπειδὴ δὲν ἤμην ἐκεῖ, παρὰ μόνον νὰ ἐπιτηρῶ τὸν Ἰερέα, δὲν τὸν ἀφῆκε διόλου. Ἡ ὀδηγήτριά μας μᾶς εἰσήγαγεν εἰς ἓν μέγαλον δωμάτιον ὅπου μᾶς ἐπαρουσιάσθη τρομακτικώτατον θέαμα! Μεγαλόσωμὸς τις ἄνθρωπος καὶ ἄχαρις ἦτον ἐξ-απλωμένος ἐπὶ παλαιοκραβάτου. Ἡ ἔκφρασις τῆς μορφῆς του ἦτο θηριωδεστάτη. Εἰς τὴν ὑπερβολὴν τῆς ὀρμῆς του, εἶχε ῥίψει τὸ νυκτικὸν κάλυμμα τῆς κεφαλῆς του, διὸ τὰ μαλλία του ἦσαν ἀνορθωμένα: Ἡ αἰμορραγία τῆς ρίνος του τὴν ὁποίαν κα-νὲν μέσον δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ σταματίσῃ, ὄλα ταῦτα ἐχαρακτῆριζον εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του ἅπασαν τὴν τῶν κακορρηγ-μάτων του φρίκην, ὁ χιτὼν καὶ αἱ χεῖρές του ἦσαν καθημαγμέ-να· ὁποῖον τὸν εἶδον εἰς τὰς σφαγὰς τοῦ Σεπτεμβρίου, τοιοῦτος ἦτο καὶ εἰς τὰς τελευταίας τοῦ ὥρας, ὀργίλος καὶ βουτηγμένος ἐν τοῖς αἵμασιν . . . Ἡ γυνὴ του τῷ ἀνήγγειλε τὴν ἔλευσιν ἐκείνου, τὸν ὁποῖον αὐτὴ ὠνόμασε πολίτην Ἰερέα: Τότε δὴ ὁ ὀνήσκων ἀνετριχίασε, ἔτεινε μίαν χεῖραν τρέμουσαν καὶ βεβαμ-μένην εἰς τὰ αἵματα, κραυγᾶσας μὲ νεκρώσιμον φωνήν: Ἀπομα-κρύνθητι, ἀπομακρύνθητι . . . δὲν ὑπάρχει δι' ἐμὲ ἔλεος . . . αὐτὴ ἡ χεῖρ ἦν βλέπειαι, πλείονας ἢ ἐννεήκοιτα Ἰερεῖς ἐθυ-σίασε! . . . Πολὺ καλὰ, υἱέ μου, ἀπεκρίθη ὁ Ἰερεὺς, δόξασον καὶ εὐχαρίστησον τὸν Θεόν, ὅστις διεφύλαξεν ἓνα ἵνα ἐξλιεώση σε τῶν ἀμαρτιῶν σου. Εἰς αὐτοὺς τοὺς θεῖους λόγους, ἡ ὀργὴ τοῦ ἀθλίου ἐκείνου κατηνῆσθη, ἡ χεῖρ του ἔπεσεν, ἡ φυσιογνω-μία του ἐξημερώνεται, οἱ ὀρθαλμοὶ του πλημμυροῦσι δακρῦων καὶ ἐτόλμησε νὰ τοὺς ὑψώσῃ πρὸς τὸν Οὐρανόν· ὁ ἅγιος Ἰερεὺς ἄ-ξιος λειτουργὸς τοῦ τῆς εὐσπλαγγνίας καὶ τῆς εἰρήνης Θεοῦ, ῥί-πτεται ἐπὶ τοῦ κραββάτου τοῦ ἀθλίου ἐκείνου, τὸν λαμβάνει εἰς τὰς ἀγκάλας του, τὸν σφίγγει εἰς τὸ στήθος του καὶ μὲ τὰς κα-

πανοικτιωτέρας δεήσεις, καταδιβάξει ἐκ τοῦ Οὐρανοῦ εἰς τὴν βασανιζομένην ψυχὴν του τὴν μετάνοιαν καὶ τὴν ἐλπίδα! Ἐν τῷ ἅμα ὁ θνήσκων ἐνόησε τὰς χεῖρας, κλείει τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ δεικνύει ὅτι προσεύχεται μὲ τὴν διακαεστέραν κατάνυξιν· δάκρυα τὴν στιγμὴν ταύτην ρέουσιν ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν μου, καὶ βλέπων ὅτι ἤθελε νὰ ἐξομολογηθῆ, ἔσπευσα ν' ἀποσύρθῶ εἰς τὸ παρακείμενον δωμάτιον· μετὰ ἡμίσειαν ὄραν, ὁ ἱερεὺς ἦλθε πρὸς ἀντάμιωσίν μου, ἔσφιγξε τὴν χεῖρά μου καὶ μὲ εἶπε μὲ συγκεικνημένην φωνὴν, ὅτι ἦτο λίαν εὐχαριστημένος. Θεώρησον, προσέθηκε, τὴν εὐσπλαγχίαν τοῦ Ὑψίστου! Ἐὰν αὐτὸς ὁ δυστυχὴς ἐπέζη, οἱ ἄνθρωποι ἤθελον εἶσθαι δι' αὐτὸν ἀδυσώπητοι, ἐνῶ μερικαὶ στιγμαὶ ἤρκεσαν ὅπως τὸν ἐξλιεώσω μὲ τὸν Θεόν· εἶναι κρίματα ἅτινα πώποτε δὲν ἤθελον ἐξαλειφθῆ ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων καὶ τὰ ὅποια ἐν μιᾷ στιγμῇ ἐξαλείφονται ἀπὸ τὴν αἰωνιότητα!

Ἐξήλθομεν τῆς οἰκίας ταύτης τὸ μεσονύκτιον καὶ ὑπερεχάρην εὐρεθέντες μετὰ τοῦ ἱερέως μου ἐν τῇ ὁδῷ σῶσι καὶ ἀβλαβεῖς.

Madame de Genlis.

Μία ἡμέρα Καρόλου τοῦ Ε΄.

Διεβιβάζουν τὸν κύριον Φίλιππον Μαζιερές πόσον ἐβέλχθη ἐκ τῆς ἐπικρατούσης ἀξιοθαυμάστου τάξεως καθ' ὅλην τὴν οἰκιακὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Βασιλέως. Ἄ τί ἤθελες εἰπεῖ, λοιπὸν, παρτήρησεν ἐκείνος, ἐὰν καλῶς ἐγνώριζες τὰς συνηθείας καὶ τὰς ἡμερησίας ἐνασχολήσεις τοῦ μεγάλου τούτου μονάρχου;

Ὁ Κάρολος Ε΄. εἶναι ἐνταύτῳ εἰς τὴν οἰκίαν του ὁ καλλίτερος οἰκογενειάρχης καὶ ὁ εὐγενέστερος τῶν μέχρι τούδε ὑπαρξάντων ἡγεμόνων. Ἡ ζωὴ του εἶναι τόσο καλῶς τακτοποιημένη ὥστε καθημέραν κάμνει σχεδὸν τὰς αὐτὰς ἐργασίας· ἐγείρεται τὴν ἕκτην καὶ ἡμίσειαν ὄραν τῆς πρωΐας καὶ ἀμέσως γονυπετεῖ καὶ δέεται τοῦ Θεοῦ ἵνα, κατὰ τὴν σπέρουσαν ἡμέραν, τῷ δώσει

ἀφορμὴς νὰ πράξῃ τὸ καλόν. Μετὰ τὴν δέησιν, καὶ καθ' ἣν ὤ-
ραν οἱ ὑπῆρέται του τὸν κτενίζουσι καὶ τὸν ἐνδύουσι, συνδιαλέ-
γεται οἰκιακῶς μὲ τοὺς θαλαμηπόλους του καὶ μέ τινα ἐκ τῶν
μᾶλλον εὐνοουμένων συντραπέζων του. Οὗτοι τῷ διακοινοῦσι
τὰ τρέχοντα ἐν τῇ πόλει καὶ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, καὶ μετ' ἀκρι-
βείας τῷ διηγοῦνται τὰ νέα τῆς ἡμέρας. Τοὺς ἀπολύει καὶ
ἐν τῷ ἅμα εἰσέρχεται ὁ πνευματικὸς του, ὅστις τὸν βοηθεῖ εἰς
τὴν προσευχὴν του διότι ὅσον καὶ ἂν ἦναι πεπαιδευμένος ὁ
Κάρολος Ε'. δὲν γνωρίζει ὅμως καλῶς τὴν Λατινικὴν γλῶσ-
σαν. Τῇ ὀγδόῃ ὥρᾳ, ἀκριβῶς, ὑπάγει μὲ τοὺς ἀνωτέρους ἀξιω-
ματικούς του, εἰς τὸ παρεκκλήσιόν του, ὅπου ἀκούει τὴν μεγάλην
λειτουργίαν ψαλλομένην μελωδικῶς καὶ μετ' ἐπίσημότητος. Μετὰ
τὴν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ἐξοδόν του, ἴσταται εἰς τὰς δύο μεγάλας
αἰθούσας, αἱ ὁποῖαι κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν γέμουσιν ἀνθρώπων
πάσης τάξεως καὶ παντὸς ἐπαγγέλματος, πτωχῶν, πλουσίων,
νέων, γερόντων, κυριῶν καὶ νεανίδων, χηρῶν καὶ ὄρφανῶν. Ἐκεῖ
ἀκροάζεται πάντας, εἴτε νοσητῶν, εἴτε παρακαλῶν, εἴτε ἐπι-
πλήττων, καὶ παραδίδει τὰς ἀναφορὰς εἰς τὸν παρακολουθοῦντα
αὐτὸν, ὅπως σαφεῖς τῷ δώσει πληροφορίας τῶν περιεχομένων.

« Αἱ πατρικαὶ καὶ βασιλικαὶ αὗται ἀκροάσεις, τὰς ὁποίας
δίδει ὁ καλὸς βασιλεὺς, ἐνῶ ἀκόμη ἡ καρδιά του εἶναι συγκε-
κινημένη ἐκ τῆς προσευχῆς καὶ τῶν ψαλμῶν, διαρκοῦσι μέχρι
τῆς δεκάτης ὥρας. Αὕτη εἶναι ἡ ὥρα τοῦ προγεύματός του·
πλὴν ὀλίγον μένει εἰς τὴν τράπεζαν, ὅπου μετ' ἐγκρατείας τρώ-
γει ἐνὸς μόνου εἶδους κρέας· διότι, κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ, ἡ
πολυποικιλία τῶν φαγητῶν ἐκνευρίζει τὸν στόμαχον καὶ συγ-
χίζει τὸ μνημονικόν . . . δὲν πίνει εἰμὴ μόνον ἐνὸς εἶδους οἴ-
νον διαυγῆ καὶ συγκερασμένον καλῶς μὲ ὕδωρ. Ὅταν δὲ τῷ πα-
ρουσιάζωσι τ' ἀρωματικὰ ποτὰ καὶ τὰ ἐλαφρὰ πλακούντια, ἀ-
κροάζεται, κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Λαβιδ, γλυκεῖαν ἀρμονίαν
μελωδικὴν τε καὶ εἴρουθιν.

Ἐγερθεὶς τῆς τραπεζῆς μεταβαίνει εἰς τὴν τῆς ὑποδοχῆς αἰ-

θουσιν, ἔνθα, δέχεται τοὺς ξένους, τοὺς διαφόρους πρέσβεις ὄλων τῶν κρατῶν, τοὺς ὑπουργοὺς, τοὺς δικαστὰς καὶ τοὺς ὄπλαρχηγούς. Εἰς τὴν αἴθουσιν ταύτην οἱ πεπαιδευμένοι παρουσιάζουσι τὰ συγγράμματά των, οἱ ἀρχιτέκτονες σχέδια οἰκοδομῶν καὶ κτιρίων· ἐνταῦθα δίδει τὰς ἀκροάσεις του, ὑπογράφει τὰς χάριτας καὶ τὰ διπλώματα τῶν διορισμῶν, προβλέπει διὰ τὰ κενὰ ὑπουργήματα καὶ τέλος ἐκδίδει τὰς διαταγὰς τῆς ἔμφρονος κυβερνήσεώς του.

Λῦται αἱ ποικίλαι ἐργασίαι τὸν ἀπασχολοῦσι μέχρι τῆς μιᾶς μετὰ μεσημβρίας· τότε μεταβαίνει εἰς τὸν θάλαμον τῆς ἀποχωρήσεως ἔνθα ἀναπαύεται ἐπὶ μίαν ὥραν.

Μετὰ τὴν μικρὰν ταύτην ἀνάπαυσιν, δέχεται τοὺς ἰδιαιτέρους ὑπηρετὰς καὶ εὐνοουμένους του, τὸν γελωτοποιόν του (Γου), τὸν ἀστρολόγον του (μάγον), τὸν ἰατρόν του, οἵτινες τῷ διηγούνται εὐάρεστα καὶ ἀστεῖα διηγήματα, καὶ τῷ παρουσιάζουσι τοὺς ἐμπόρους οἵτινες ἔχουσι πρὸς πώλησιν πολυτίμους λίθους, ἐργόχειρα τεχνήεντα καὶ σπάνια καὶ πᾶν ἄλλο εἶδος πολυτίμων· ἐξ αὐτῶν ἀγοράζει ὅ,τι ἀριστούργημα ἐπιστήμης καὶ τέχνης τὸν εὐχαριστεῖ, καὶ μὲ τὸ μέσον τοῦτο, ἐνθαρρύνει τὴν βιομηχανίαν.

Ὅταν εἰς τὸ μοναστήριον τῶν Κελεσίνων (Celestins), σημάνῃ ἢ τρίτη ὥρα, ὁ βασιλεὺς ὑπάγει εἰς τὸν ἐσπερινόν· κατόπιν, ἐὰν ᾔῃαι ἡ ἐποχὴ τοῦ ἔαρος, ἐξέρχεται εἰς περίπατον μὲ τὴν οικογένειάν του ὑπὸ τὰς κερασεῖς καὶ τὰς ὠραίας σκιαδάς τῶν κήπων του.

Ὅταν μεταβαίνῃ εἰς τοὺς κήπους του, διαβαίνων ἀπὸ τὰς αὐλὰς, τῷ ἐκθέτωσιν ὅσα ἀξιόθεατα δὲν εἶναι δυνατόν νὰ τὰ εἰσάξωσιν εἰς τὰ δωμάτιά του, καὶ τὰ ὅποια εἴτε τῷ προσφέρονται ὡς δῶρα ἢ τῷ προτείνονται εἰς ἀγοράν. Ταῦτα δὲ εἰσι συνήθως μεγάλοι τάπητες, παραπετάσματα, ἵπποι λευκοὶ δι' ἵππασίαν, καθότι ἄλλου χρώματος ἵππου; δὲν ἵππεύει, ἵπποι διὰ τὸ πυροβολικόν, ὄπλα διάφορα, πόλεις ἐκ ξύλου αἵτινες εὐκόλως διαλύονται καὶ δύνανται νὰ κατοικηθῶσι ἀπὸ τοὺς αὐλικούς καὶ

ἰππότας εἰς τὰ στρατόπεδα ἢ εἰς τὰ ἀγωνοστάσια. Ἀφροῦ δὲ ἐπιτεφθῆ καὶ ἐρευνήσῃ τὰ νεωτερίσματα ταῦτα, περιδιαβάξεται βραδέως εἰς τὰ λιβάδια τῶν κήπων του καταπεφυτευμένα ἀπὸ τὰ ὠριότερα δένδρα καὶ κατευωδιάζοντα ἀπὸ θύμους, κρίνους, νάρδους καὶ ἄλλους διαφόρους εὐώδεις θάμνους διεσπαρμένους ἐν ἀφρονίᾳ κατὰ μήκος τῶν διόδων, τῶν καταπρασίων αὐλῶν καὶ τῶν μεστῶν ἰχθύων, ἰχθυοτροφείων. Πέριξ αὐτῶν τῶν βασιλικῶν παραδείσων, ἐκτεινομένων ἀφ' ἐνὸς μέχρι τοῦ ποταμοῦ καὶ ἐξ ἄλλου μέχρι τῆς σταχυοθήκης τοῦ ἁγίου Ἐλουᾶ, ὑπάρχουσιν αἰθουσαι καὶ δωμάτια τῶν ὁποίων τὰ πάνινα παραθυρόφυλλα βεβαρμμένα μὲ γραμμὰς κυανολεύκους ἐμποδιζοῦσι τὰ πτηνὰ, τὰ ὁποῖα κατὰ μυριάδας συσσωρεύονται τὸ ἔαρ εἰς τὰ κλαδία τῶν μηλέων, ζητοῦντα νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὰ δωμάτια ταῦτα, ὅπου, αἱ κυραὶ τῆς τιμῆς καὶ αἱ θαλαμηπόλοι ἔρχονται ν' ἀναπαυθῶσι, κοπιασμένοι ἀπὸ τὰς ἑσπερινὰς διασκεδάσεις καὶ τὰς ἐθιμοταξίας.

Ὅποτε ὁ χειμὼν ἐμποδίζει εἰς τὸν βασιλέα νὰ ἐξέλθῃ, μένει πρὸς τῆ ἐστίᾳ ὅπερ τὰ μέγιστα τὸν εὐχαριστεῖ· ἐκεῖ τέρπεται ἀκρόβουτος ὡραίας ἱστορίας τῆς παλαιᾶς Γραφῆς ἢ μυθιστορήματα, ἐνίοτε ἠθικὰ διηγήματα καὶ ἐνίοτε ἐξ ἐπιστημονικῶν βιβλίων ἢ τῆς ἀστρολογίας.

Δειπνεῖ λιτότατα καὶ κατακλίνεται ἐνωρίς· τὰ αὐτὰ ἐπαναλαμβάνει πᾶσαν ἡμέραν, ἐκτὸς τῶν μεγάλων πανηγύρειων, εἰς ἃς τηρεῖ ἐξειδικιασμένην ἐθιμοταξίαν.

Marchangy.

Ὁ πρῶτος ἄνθρωπος.

Ἐνθυμοῦμαι τὴν πλήρη χαρὰς καὶ ταραχῆς ἐκείνην στιγμὴν, ὅτε κατὰ πρῶτον ἠσθάνθην τὴν παράδοξον ὑπαρξίν μου· δὲν ἐγνώριζον τί ἦμην, ποῦ ἦμην, πόθεν ἤρχόμην. Ἦνοιξα τοὺς ὀ-

φθαλμούς : ὅποια ὑπερχείλισις αἰσθημάτων ! Τὸ φῶς, ὁ οὐράνιος θόλος, τὸ διαυγές τῶν ὑδάτων, ἡ γλῶσση τῆς γῆς, μ' ἐνεψύχουν καὶ μ' ἐπλήρουν ἡδονῆς ἀνεκφράστου. Κατ' ἀρχὰς ἐνόμιζον, ὅτι ὅλα ταῦτα ἀνῆκον εἰς ἐμὲ καὶ ὅτι ἀπετέλουν μέρος ἐμοῦ αὐτοῦ. Ἐπιστρεφόμεν ἐπὶ τὴν γεννηθεῖσάν μοι ταύτην ἰδέαν, ὅτε ἐσρεψα τοὺς ὀφθαλμούς εἰς τὸ φωτεινὸν ἄστρον ἢ λάμψιν τοῦ μὲ ἐθάμβωσε καὶ ἐκλείσα ἀκουσίως τὰ βλέφάρά μου αἰσθανθεὶς μικρὸν ἄλλος. Ἐν τῇ στιγμικῇ ταύτῃ σκοτίᾳ μ' ἐξάνη ὅτι ἀπόλεσα ὅλην μου τὴν ὑπαρξιν.

Περίλυπος καὶ ἐκπεπληγμένος ἐσκεπτόμην ἐπὶ τῆς μεγάλης ταύτης μεταβολῆς, ὅταν αἴφνης ἤκουσα ἤχους. Τὸ κελάδημα τῶν πτηνῶν, ὁ μορμουρισμὸς τῶν ζεφύρων ἀπετέλουν ἁρμονίαν τῆς ὁποίας ἡ γλυκύτης εἰσέδυσεν εἰς τὰ βάθη τῆς καρδίας μου ἡκροαζόμεν ἐπὶ πολὺ καὶ ἐπέεσθην ἐν τῷ ἄμα ὅτι ἡ ἁρμονία αὕτη ἦμην ἐγὼ αὐτός.

Προσεκτικῶς καὶ ἀπασχολημένος καθ' ὀλοκληρίαν εἰς αὐτὸ τὸ νέον εἶδος τῆς ὑπάρξεως, ἐλησημόνησα ἤδη τὸ φῶς, τὸ ἕτερον ἐκείνο μέρος τῆς ὑπάρξεώς μου, ὅπερ κατ' ἀρχὰς ἐγνώρισα, ὅταν ἐκ νέου ἠνέωξα τοὺς ὀφθαλμούς. Ὅποια χαρὰ μὲ κατεκυρίευσεν αἴφνης, εὐρεθεὶς κύριος τοσοῦτων λαμπρῶν ἀντικειμένων ! Ἡ χαρὰ μου ὑπερέβη ἐκείνην, ἣν κατὰ πρῶτον ἠσθάνθη, ὅθεν κατηνάσθη ὀλίγον τὸ τερπνὸν ἀποτέλεσμα τῶν ἤχων.

Προσῆλθωσα τὰ βλέμματά μου ἐπὶ μυρίων ἀντικειμένων ἐνόησα παρευθὺς ὅτι ἡδυνάμην ν' ἀπολέσω καὶ νὰ ἐπανεῦρω τ' ἀντικείμενα ἐκεῖνα, καὶ ὅτι ἡδυνάμην νὰ ἐξαφανίσω καὶ νὰ ἐπαναφέρω κατὰ τὸ δοκοῦν μοι ἐκεῖνο τὸ ὠραῖον μέρος τοῦ ἑαυτοῦ μου· καὶ μολονότι μοὶ ἐφαίνετο ὑπερμέγεθες, καὶ διὰ τὴν ποσότητα τῶν φωταγωγῶν συμβαμάτων καὶ διὰ τὴν μεταλλαγὴν τῶν χρωμάτων, ἐφαντάσθη μολονταῦτο ν' ἀναγνωρίσω ὅτι τὸ πᾶν ἐμπεριείχετο εἰς ἓν μέρος τοῦ ἑαυτοῦ μου.

Ἦρχισα νὰ βλέπω ἄνευ τινὸς συγκινήσεως καὶ ν' ἀκούω χωρὶς νὰ θορυβοῦμαι, ὅτε λεπτὸς ζέφυρος, αὐτῆς ἡθάλθη τὴν

δρόσον, μ' ἐλόμισεν εὐωδία· αἷτινες κατηύφρανον τὴν καρδίαν μου καὶ μ' ἐπροξένησαν αἶσθημα ἀγάπης δι' ἐμὲ αὐτόν.

Τεταραγμένος ἀπὸ ὅλας ταύτας τὰς συναισθήσεις καὶ καταστενοχωρημένος ἀπὸ τὰς εὐχαριστήσεις τοιαύτης ὥραίας ὑπάρξεως, αἴφνης ἠγέρθην ὡς ἐξ ἀγνώστου τινὸς δυνάμεως μετακινήθεις. Δὲν ἔκαμα εἰμὴ ἐν βῆμα· ἡ μεταλλαγή τῆς καταστάσεώς μου μ' ἔκαμην ἀκίνητον, ἡ ἐκπληξίς μου κατέστη ὑπέρμετρος, ἐνόμισα ὅτι ἡ ὑπαρξίς μου μὲ ἐγκατέλειπεν, ὅτι τὸ κίνημα τὸ ὁποῖον ἔκαμα ἀπώλεσε τὰ ἀντικείμενα, ἐφαντάσθην ὅτι τὸ πᾶν ἦτο εἰς ἀταξίαν.

Ἔβλεπα τὴν χεῖρά μου ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου, ἤγγιστα τὸ μέτωπόν μου καὶ τοὺς ὀφθαλμούς μου, καὶ ἐψηλάφητα οὕτως ὄλον μου τὸ σῶμα. Τότε ἐνόμισα ὅτι ἡ χεῖρ μου εἶναι τὸ ἀρχικὸν ὄργανον τῆς ὑπάρξεώς μου. Ὅτι ἠσθάνθην εἰς τὸ μέρος τοῦτο ἦτο τοσοῦτον ἐξαιρετικὸν καὶ ἔπληρες, ἡ δὲ χαρά μου μοὶ ἐφαίνετο τοσοῦτον τελεία, συγκριτικῶς πρὸς τὴν προξενηθεῖσάν μοι εὐχαρίστησιν ἀπὸ τὸ φῶς καὶ τοὺς ἤχους, ὥστε προσκολλήθην ὀλοσχερῶς εἰς τὸ στερεὸν τοῦτο μέρος τῆς ὑπάρξεώς μου καὶ ἠσθάνθην ὅτι αἱ ιδέαι μου ἐλάμβανον βάσιν καὶ πραγματικότητα.

Ὅτι ἤγγιζον εἰς τὸν ἑαυτόν μου, ἐφαίνετο ὅτι μετέδιδεν εἰς τὴν χεῖρά μου αἶσθησιν ἐπὶ αἰσθήσεως, καὶ πᾶν ἐγγιζόμενον προὔξενει εἰς τὴν ψυχὴν μου διττὴν ιδέαν.

Δὲν παρήλθε πολὺ χωρὶς νὰ συναισθανθῶ, ὅτι ἡ δύναμις αὕτη τῆς αἰσθήσεως διεδόθη εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς ὑπάρξεώς μου, καὶ ὅτι τὰ ὅρια αὐτῆς ἦσαν περιορισμένα καὶ στενά.

Προσέβλεψα ἐπὶ τοῦ σώματός μου, τὸ ἐθεώρησα ὡς ὑπερμεγέθη ὄγκον καὶ μάλιστα τόσον μέγα ὥστε ὅλα τ' ἀντικείμενα τὰ ὁποῖα εἶχον ἐκπλήξει τὴν ὄρασίν μου δὲν μοὶ ἐφαίνοντο, συγκριτικῶς, εἰμὴ ὡς στίγματα φεγγοβόλα.

Διηρεύνουν ἑμαυτὸν ἐπὶ πολὺ ἐθεωρούμην μετ' ἀγαλλιάσεως, ἠκολούθουν διὰ τοῦ ὀφθαλμοῦ τὴν χεῖρά μου καὶ παρετήρουν τὰς

κινήσεις της. Ἔσχον ἐφ' ὄλων τούτων τὰς πλέον ἀλλοκότους ιδέας : Ἐνόμιζον ὅτι ἡ κίνησις τῆς χειρός μου ἦτο εἶδος ἐκλειπούσης ὑπάρξεως, ἀλληλοδιαδοχῆ ἀντικειμένων ὁμοιομορφων. Τὴν ἐπλησίασα εἰς τὴν ὄρασίν μου, τότε μοὶ ἐφάνη μεγαλύτερα τοῦ σώματός μου καὶ ἀπὸ τὴν ὄρασίν μου ἀναρίθμητα ἔκρυψεν ἀντικείμενα.

Ἦρχισα νὰ υποπτεύωμαι ὅτι εἰς τὴν αἴσθησιν ταύτην, ἣτις προήρχετο ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν μου, ὑπῆρχέ τι φαντασιῶδες. Διὸ διέκρινα καθαρῶς ὅτι ἡ χεὶρ μου μικρὸν μόνον μέρος ἦτο τοῦ σώματός μου καὶ δὲν ἠδυνάμην νὰ ἐννοήσω πῶς ἐμεγεθύνετο εἰς τρόπον ὥστε νὰ μοὶ φαίνεται ὑπέρμετρος. Ἀπεφάσισα λοιπὸν νὰ ἐμπιστευώμαι εἰς τὸ ἐξῆς μόνον εἰς τὴν ἀφήν, ἣτις δὲν μὲ εἶχε πώποτε ἐξαπατήσει καὶ νὰ προφυλάττωμαι ἀπὸ πάντα ἄλλον τρόπον αἰσθήσεως καὶ ὑπάρξεως.

Αὕτη ἡ προφύλαξις μ' ὠφέλησεν· ἐπανάλαβον τὴν κίνησιν κ' ἐπεριπάτου ἔχων ὀρθὴν τὴν κεφαλὴν καὶ ἐστραμμένην πρὸς τὸν οὐρανόν· ἀλλὰ προσέκρουσα ἐλαφρῶς εἰς ἓνα φοίνικκ. Κατατρομάξας ἐπλησίασα τὴν χεὶρά μου εἰς τὸ ἀλλότριον τοῦτο σῶμα· τὸ ἔκρινα δὲ οὕτω διότι δὲν μ' ἐπροξένησεν αἴσθησιν ἐπὶ αἰσθήσεως· ἐστράφην μετὰ τρόμου καὶ ἐγνώρισα κατὰ πρῶτον ὅτι ὑπάρχει τι ἐκτὸς ἐμοῦ.

Ἠλέον τεταραγμένος ἀπὸ τὴν νέαν ταύτην ἀνακάλυψιν ἢ ἐξ ὄλων τῶν προηγηθεισῶν, ἐμόχθησα πρὶν ἢ βεβαιωθῶ. Καὶ ἀφοῦ ἐμελέτησα τὸ συμβᾶν τοῦτο, ἔκρινα ὅτι ὀφείλω νὰ κρίνω διὰ τὰ ἀλλότρια ἐμοῦ ἀντικείμενα, ὅπως ἔκρινα διὰ τὰ μέλη τοῦ σώματός μου : ἦτοι νὰ βεβαιωθῶ διὰ μόνης τῆς ψαύσεως περὶ τῆς ὑπάρξεώς των.

Ἐπεχείρησα λοιπὸν νὰ ἐγγίζω πᾶν ὅ,τι ἐθεώρουν· ἠθέλησα νὰ ἐγγίσω τὸν ἥλιον, ἐξέτεινα τὰς χεῖράς μου διὰ νὰ ἐναγκαλισθῶ τὸν ὀρίζοντα, ἀλλὰ δὲν ἔτυχον εἰμὴ τὸ κενόν.

Εἰς πᾶσαν ἀπόπειραν, ὑπέπιπτον ἀπὸ ἐκπλήξεως εἰς ἐκπλήξιν· διότι ὅλα τὰ ἀντικείμενα ἐφαίνοντο ἐπίσης νὰ ᾧσι πλησίον μου·

μόλις δὲ μετὰ μάκρον ἐπαίθην νὰ μεταχειρίζωμαι τοὺς ὀφθαλμοί μου ὅπως ὀδηγῶ τὴν χεῖρά μου. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ χεῖρ μ' ἔδιδεν ἰδέας, ὅπως διαπερυσίας ἐκείνων, αἱ ἐλάμβανον διὰ τὴν τῆς ὄρασεως, καὶ ἐπειδὴ αἱ αἰσθήσεις μου δὲν συνεφώνουν πρὸς ἀλλήλας, διὰ τοῦτο αἱ κρίσεις μου ἦσαν ἀτελεῖς καὶ τὸ ὅλον τῆς ὑπάρξεώς μου ἦτο δι' ἐμὲ ὑπαρξίς συγκεχυμένη.

Βαθέως ἐνησυχολημένος δι' ἐμαυτὸν, δι' ὅτι ἤμην, δι' ὅτι ἠδύναμην νὰ ἤμικι, αἱ ἐναντιότητες αἱ ὑπέστην, μ' ἐταπεινούν. Ὅσον ἐσκεπτόμην, τόσον μ' ἐπαρουσιάζοντο ἀμφιβολία. Βεβαρυμμένος ἀπὸ τῶσας ἀβεβαιότητας, κεκοπιακῶς ἀπὸ τὰς ἀλλεπαλλήλους ταραχὰς τῆς ψυχῆς μου, τὰ γόνατά μου ἐκόπησαν, καὶ ἠναγκάστην ν' ἀναπυθῶ. Αὕτη ἡ ἥρεμος κατάστασις ἐχορήγησε δυνάμεις εἰς τὰς αἰσθήσεις μου.

Ἐκάθησα ὑπὸ τὴν σκιὰν ὀραίου δένδρου, οὔτινος οἱ καρποὶ, ἐκρέμοντο ὡς βότρυες ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν μου. ἤπλωτα τὴν χεῖρα, τοὺς ἤγγισα ἐλαφρῶς καὶ ἀμέσως ἀποχωρίσθησαν ἀπὸ τὸ κλαδίον των, ὡς τὰ σύκα ἀποχωρίζονται ἐν καιρῷ τῆς ὀριμότητός των.

Ἐλάβον ἓνα τῶν καρπῶν τούτων, ἐνόμισα ὅτι κέκτημαι τι καὶ ἐκαυχώμην δι' ἣν ἠσθάνθην εὐκολίαν τοῦ νὰ δύναμαι νὰ κρατῶ ἐν τῇ χειρὶ μου ἐν ἄλλο ὀλόκληρον ὄν. Τὸ βῆρος του, ἂν καὶ ὀλίγον ἐπαισθητὸν, μοὶ ἐφάνη οὐχ ἦττον ἐμψυχωμένον καὶ ἠσθάνθην τὴν χαρὰν τῆς νίκης. Ἐπλησίασα τὸν καρπὸν τοῦτον εἰς τὴν ὄρασί μου, παρατήρησα τὸ σχῆμα καὶ τὰ χρώματα· εὐωδία τερπνοτάτη μ' ἐδελέεσε νὰ τὸ πλησιάσω ἔτι περισσότερο· εὐρέθη πλησίον τῶν χειλέων μου, ἀνέπνεον ἐπανειλημμένως τὴν εὐωδίαν καὶ ἐπανειλημμένως ἠσθάνθην τὴν εὐχαρίστησιν τῆς ὀσμῆς· ἐπληρώθην ἐνδομύχως τῆς εὐώδους πνοῆς. Τὸ στόμα μου ἠνοιξεν ἐν πληρωθῇ ὀσμῆς καὶ ξαναἠνοιξε διὰ νὰ τὴν λάβῃ ὀλόκληρον ἠσθάνθην ὅτι ἀπῆλυστα ἐσωτερικῶς μίαν ὀσμὴν λεπτοτέραν, λεπτοτέραν ἀκόμη τῆς πρώτης, τέλος ἐγένεθην.

Ὅποια οὐσία ! Ὅποια αἰσθήσις νέα ! Μέχρι τοῦδε δὲν εἶχον εἰμὴ εὐχαριστήσις, ἀλλ' ἡ γὰρ σὺς μ' ἔδωκε τὴν τῆς τροφῆς αἰ-

σθησιν. Ἡ οἰκειότης τῆς ἀπολαυτικῆς παρήγαγε τὴν ἰδέαν τῆς κατακτησεως. Ἐφαντάσθην ὅτι ἡ οὐσία τοῦ καρποῦ τούτου, ἐγένετο ἰδική μου καὶ ὅτι ἤμην κύριος νὰ μεταμορφώσω τὰ ὄντα.

Κολακευθεὶς ἐκ τῆς ἰδέας ταύτης τῆς δυνάμεως, καταγοητευθεὶς ἀπὸ τὴν προξενηθείσάν μοι ἡδονὴν, ἔλαβον καὶ δευτέρον καὶ τρίτον ἐκ τῶν καρπῶν, ἀλλὰ δὲν ἐπέτρεψα εἰς τὴν χειρὰ μου ἵνα ἱκανοποιήσω τὴν ὄρεξίν μου. Μία ὁμῶς εὐάρεστος χαύνωσις κατακυριεύσασα ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἀπάσας τὰς αἰσθήσεις μου, ἐπεβάρυνε τὰ μέλη μου καὶ ἐσταμάτησε τὴν ἐνεργητικότητά τῆς ψυχῆς μου.

Ἐκρίνα τὴν ἀπραξίαν μου, ἀπὸ τὴν χαύνωσιν τῶν συλλογισμῶν μου. Αἱ ἐξασθενήσασαι αἰσθήσεις μου περιστρέφοντο ἐφ' ὄλων τῶν ἀντικειμένων καὶ δὲν μ' ἐπαρυσίαζον αὐτὰ εἰμὴ ὡς εἰκόνας ἀδυνατόους καὶ ἀτελεῖς. Οἱ ὀφθαλμοί μου εἰς τὴν περίστασιν ταύτην κατασταθέντες ἄχρηστοι ἔκλειον. Ἡ κεφαλή μου μὴ ὑποστηριζομένη ἀπὸ τὴν δύναμιν τῶν μυῶν μου ἔκλινεν ἵνα τύχη ἐπακουμβήματος ἐπὶ τῆς γλῶσσης. Τὸ πᾶν ἐξέλιπε, τὸ πᾶν ἀπόλετο. Τὰ ἴχνη τῶν διανοημάτων μου διεκόπησαν, ἀπώλεσα τὴν αἰσθησιν τῆς ὑπάρξεώς μου. Ὁ ὕπνος οὗτος ὑπῆρξε βαθύς, ἀλλὰ δὲν ἤξεύρω ἂν ἦτο παρατεταμένος, καθότι μ' ἔλειπεν ἡ ἰδέα τοῦ χρόνου καὶ δὲν ἡδυνάμην νὰ τὸν μετρήσω. Ἡ ἐξέγερσίς μου ἦτο ἀναγέννησις, ἠσθάνθην δὲ μόνον ὅτι ἔπαυσα τοῦ νὰ ὑπάρχω. Ἡ ἐξουθενώσις δ' αὐτῆ ἦν ὑπέστην μ' ἔδωκεν ἰδέαν τινὰ φόβου καὶ ὡς ἐκ τούτου ἠσθάνθην ὅτι,

Δὲν ἔμελλεν νὰ ὑπάρχω αἰωνίως.

Ἄλλος φόβος μ' ἐκυριεύτε· δὲν ἐγνώριζα ἕαν ἐν καιρῷ τοῦ ὕπνου μου, ἀφῆκα μέρος τι τῆς ὑπάρξεώς μου, ἐδοκίμασα τὰς αἰσθήσεις μου καὶ προσεπάθησα νὰ γνωρίσω τὸν ἑαυτὸν μου.

Τῆ στιγμῇ ταύτῃ ὁ ἀστὴρ τῆς ἡμέρας, ἐν τῷ τέρματι τῆς πορείας του, ἐσβυσε τὴν δαΐδα του. Μόλις ἠσθάνθην ὅτι ἀπώλεσα τὴν αἰσθησιν τῆς ὁράσεως, ἀλλὰ πολὺ μακρὰν ἤμην τοῦ ἂν

φωδῶμαι τὸ τέλος τῆς υπάρξεώς μου, ὥστε ματαίως τὸ σκότος εἰς ὃ εὐρισκόμην μ' ἐνεθύμησε τὴν ἰδέαν τοῦ πρώτου μου ὕπνου.

Buffon.

Τὰ Θαυμάσια τῆς Φύσεως.

Ἐπὶ τῶν ἐλαχίστων ἀντικειμένων.

Λάβε ἐν πρίσμα καὶ ἴδε τὴν φύσιν, διπλασιαζομένην, οὕτως εἰπεῖν, καθόσον τὰ ποιήματά της σμικρύνονται κατ' ὄγκον. Παρατήρησον τὸ χρυσίον, τὴν πορφύραν, τὴν κυανθὴν λίθον, τὸν μαργαρίτην καὶ ἅπαντα τὰ ποικίλα χρώματα μεθ' ὧν αὕτη (ἡ φύσις) καλλωπίζει τὸ δέρμα καὶ αὐτῶν τῶν μηδαμνηνοτάτων ἐντόμων. Ἴδε τὸ ποικιλόχρουν δύκτιον μὲ τὸ ὁποῖον καλύπτει τὸ πτερόν τοῦ μικροτάτου ἀκάρεως (Ciron) (*). Θεώρησον αὐτὴν τὴν ἀπειρίαν τῶν ὀφθαλμῶν, τοῦτο τὸ διάδημα τῆς ὀξυθερκείας, μὲ τοὺς ὁποίους αὕτη ἠδύοκησε νὰ περιβάλῃ τὴν κεφαλὴν τῆς μυίας. Νομίζει, ὁ παρατηρῶν τὴν δημιουργίαν καθ' ὅλας αὐτῆς τὰς ἀναλογίας, ὅτι ἡ λεπτότης προσπαθεῖ νὰ υπερβῇ, καθ' ὅλα, τὴν μεγαλοπρέπειαν. Ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ κήτους, ἢ τοῦ ἐλέφαντος, ἐξεταζόμενος, παρουσιάζει εἰς τὸν διερευνητὴν λεπτομερείας τῶν ὁπῶν ἢ σμικρότης διαφεύγει τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ παρατηρητοῦ· αἱ δὲ λεπτολογίαι αὗται δὲν εἶναι ποσῶς αἱ τελευταῖαι εἰς ἃς ἡ ἐργασία δύναται νὰ σταματήσῃ· καὶ τὰ ἴδια ταῦτα μέρη, καὶ ἐκεῖνα δι' ὧν ταῦτα συντίθενται, εὐρίσκονται εἰς τὸν ἀμφιβλήστροειδῆ καὶ εἰς τὸν κερατοειδῆ χιτῶνα τῆς σκνιπός· τί λέγω; τοῦ ζωφύου τὸ ὁποῖον, πρὸ τῶν ἐφευρέσεων τῶν ὀπτικῶν ὀργάνων, οὔτε κἂν ὑπώπτευσον ὅπι ὑπῆρχε.

Καθόσον ἐτελειοποιῶντο τὰ μικροσκόπια, παρετήρουν τὴν ζωὴν ν' ἀναφαίνεται ἀφ' ὅλα τὰ μέρη· τὰ ἐλάχιστα ἄτομα κατεστάθησαν κόσμοι κατοικημένοι καὶ αἱ ἐλάχισται στα-

(*) Πηλοῦλι (τυροῦ ἢ ἀλεύρου σκόλυξ.)

γόνες τῶν ρευστῶν, θάλασσαι ἰχθυοτρόφοι· πάντα δὲ ταῦτα τ' ἀδιόρατα ἔχουσι μέλη, ὧν τὰ ἐλάχιστα μέρη, εἰς τὸ σύνολόν των, ἔχουσι τὰς αὐτὰς ἀναλογίας μὲ τὰς τῶν γιγαντιαίων ζώων· διότι, ἔχουσι τὰς ἀνάγκας των, τὰ συμφέροντά των, τὰς φυσικὰς ῥοπὰς των, τὰς ἐξεις των, τοὺς ἔρωτάς των, τὰς διαμάχας των· ταραττονταί, τρέφονται, διατηροῦνται, πολλαπλασιάζονται· εἶναι κόσμος πραγματικὸς ὡς τὸν ἰδικόν μας· κόσμος ὅστις, ἴσως, ἔχει ὑπ' αὐτὸν ἄλλους κόσμους οἵτινες εἶναι πρὸς αὐτὸν, ὅ,τι οὐτος πρὸς ἡμᾶς.

Ἰθὲλες τολμήσει μεθ' ὅλα ταῦτα νὰ φαντασθῆς, ὅτι ἡ φύσις παραμελεῖ τι; οὐχί· εἶναι ἡ αὐτὴ δι' ὅλα, εἰς δὲ σωρὸς ἀτόμων συγκεχυμένος πῶς, ταραττόμενος κατ' ἀρέσκειαν τῆς μικροτέρας πνοῆς τοῦ ἀνέμου, δὲν διαφέρει, κατὰ τὴν δύναμιν τοῦ διέποντος, ἀπὸ ἓνα ἡλιακὸν σωρὸν. Εἷς κόκκος ψάμμου εἶναι τόσον ἐπακριβῶς σταθμισμένος εἰς τὸν ὑπολογισμὸν τῆς δημιουργίας ὅσον καὶ ὁ περιστρεφόμενος ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀστήρ! συνθλίβεται, κλίνει, ἀντέχει, ἐπιρραζέει ἐπὶ τῶν περικυκλούντων αὐτὸν καὶ ἐνεργεῖ ἀναλόγως τοῦ ὄγκου τῆς ὕλης. Ἡ φύσις δὲν τὸν ἐγκαταλείπει εἰς τὴν φορὰν τῶν πραγμάτων περισσότερον ἢ τὸν Κρόνον καὶ τὸν Δία. Καὶ τῷ ὄντι, ὑπόβας αὐτὸν τὸν κόκκον περισσότερον ἢ ὀλιγώτερον εἰς τὸν ὅλοσχερῆ ἀριθμὸν τῶν πραγμάτων, τὸ πᾶν συστέλλεται, τὸ πᾶν μεταμορφοῦται καὶ τὸ σύμπαν παύει νὰ ἦναι ἐκεῖνο, ὅπερ σήμερον εἶναι.

Rafflers.

Μαρία Θηρεσία Αὐτοκράτειρα τῆς Αὐστρίας

Πρὸς τὸν Δελφῖνα, μετέπειτα Λουδοβίκον ΙΣΤ'.

1770.

Ἡ σύζυγός σου, (*) ἀγαπητέ μοι Δελφῖν ἀποχωρίζεται ἀπ' ἐμέ. Ἐπειδὴ δὲ μοι ἦτο ἀγαπητὴ, εὐελπίζομαι ὅτι θέλει κάμει τὴν εὐτυχίαν σου. Συνεπῶς λαιπὸν τὴν ἀνέβρεψα, διότι πρὸ πολ-

(*) Μαρία Αντωνιέτα τῆς Αὐστρίας. Σ. Μ.

λοῦ πρόεβλεπον ὅτι ἔμελλε νὰ συμμερισθῆ τῆς τύχης σου τὴν ἐνέπνευσα τὴν ἀγάπην τῶν πρὸς σὲ καθηκόντων τῆς, τρυφερὴν ἀφοσίωσιν, ἐπιμέλειαν τοῦ ἐφευρίσκειν καὶ μεταχειρίζεσθαι τοὺς τρόπους ἵνα γίνηται πρὸς σὲ ἀρεστή. Τῇ εὐσύστησα, ἀείποτε, μετὰ μεγίστης φροντίδος, τρυφερὰν ἀφοσίωσιν πρὸς τὸν Κύριον τῶν Βασιλέων, πεπεισμένη ὅτι ἄλλως, κακῶς παγιοῦται ἡ εὐτυχία τῶν λαῶν, τῶν εἰς ἡμᾶς ἐμπιστευθέντων, ὅταν ἀμελῶμεν τὰ χρέη μας πρὸς τὸν κατασυντρίβοντα, τῇ θελήσει του, τὰ σκῆπτρα καὶ κατακρημνίζοντα τοὺς θρόνους.

Φύλαττε, λοιπὸν, τὰ καθήκοντά σου πρὸς τὸν Θεόν· τὸ λέγω εἰς σὲ, ἀγαπητέ μου Δελφίν, καὶ εἰς τὴν θυγατέρα μου. Ἀγάπα τὴν εὐημερίαν τῶν λαῶν ἐφ' ὧν προσκαίρως ἐκλήθης νὰ βασιλεύσης. Ἀγάπα τὸν βασιλέα πάππον σου· ἐμπνευσσον, ἢ μᾶλλον ἀνανέωσον τὴν ἀφοσίωσιν ταύτην τῇ θυγατρί μου· ἔσο καλὸς ὡς αὐτήν· πλησίαζον τοὺς δυστυχεῖς. Εἶναι ἀδύνατον οὕτω διάγων, νὰ μὴ κληρονομήσης τὴν εὐτυχίαν. Ἡ θυγάτηρ μου θέλει σὲ ἀγαπᾶ, εἶμαι βεβαία, ἀλλ' ὅσον σοὶ διαβεβαίω περὶ τῆς ἀγάπης καὶ τῶν ὑπὲρ τοῦ καθήκοντος μεριμνῶν τῆς, κατὰ τοσοῦτον σὲ ζητῶ ἵνα τῇ ἀποδίδης τρυφεροτάτην ἀφοσίωσιν.

Χαῖρε, ἀκριβέ μου Δελφίν, ἔσο εὐτυχής· οἱ ὀφθαλμοὶ μου πλημμυροῦσι δακρῶν.

Ὁ Θάνατος Καρόλου τοῦ ΙΒ'.

Βασιλέως τῆς Σουηδίας.

Τέλος ὁ Κάρολος ἀνεχώρησεν ἐκ δευτέρου ἐπὶ τὴν κατὰ τῆς Νορβηγίας, τὸν ὀκτώβριον τοῦ 1718. Τόσον δὲ ἐμφρόνως ἔλαβε τὰ μέτρα του, ὥστε ἤλπιζεν ἐντὸς ἑξ μηνῶν νὰ κυριεύσῃ τὸ βασίλειον τοῦτο. Ἐπρωτίμα νὰ ὑπάγῃ εἰς κατὰ τῆς τῶν βράχων ἐν μέσῳ τῶν χιόνων καὶ τῶν πάγων, ἐν τῇ δριμύτητι τοῦ χειμῶνος, ἧτις φονεύει καὶ αὐτὰ τὰ ζῶα, μάλιστα εἰς τὴν Σουηδίαν, ὅπου ὁ ἀὴρ εἶναι

μᾶλλον δριμύς, παρὰ νὰ υπάγῃ εἰς τὴν Γερμανίαν ἵνα ἐπαναλάβῃ τὰς ὠραίας του ἐπαρχίας ἐκ τῶν χειρῶν τῶν ἐχθρῶν του. Τοῦτο ὅμως τὸ ἔκαμνε, διότι ἐνόμιζεν ὅτι ἡ νέα του συμμαχία μὲ τὸν Κιζάρου ἤθελε τῷ παράσχει ἀφορμὴν νὰ λάβῃ ὅλας ἐκείνας τὰς ἐπαρχίας περιπλέον ὅμως ἐκολακεύετο ἀπὸ τὴν δόξαν τοῦ ν' ἀφαιρέσῃ ἐν βασιλείῳ ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ θρικμβεύοντος ἐχθροῦ του.

Εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ ποταμοῦ Τιςτενδάλλ πλησίον τῆς Μάργχης τῆς Δανιμαρκίας, μεταξὺ τῶν πόλεων Βάχουρ καὶ Ἄνσλου, κεῖται ἡ Φριδεरिकούπολις, φρούριον διέσημον, τὸ ὁποῖον ἐθεώρουν ὡς τὴν κλεῖδα τοῦ βασιλείου, ἔστησεν ὁ Κάρολος τὴν πολιορκίαν τὸν δεκέμβριον. Ὁ στρατιώτης, νεναρκιωμένος ἀπὸ τὸ ψῦχος, μόλις ἠδύνατο νὰ μετακινήσῃ τὴν ἐκ τοῦ πάγου κατασκληρυνθεῖσαν γῆν. Ἐπρόκειτο ν' ἀνοίξωσι τάφρον εἰς μέρος τι βραχυῶδες, ἀλλ' οἱ Σουηδοὶ δὲν ἐδυσχέραινον, θεωροῦντες ἐπὶ κεφαλῆς των βασιλέα ὅστις μετεῖχε τῶν κόπων των. Ποτὲ ὁ Κάρολος δὲν ἐδοκίμασε μεγαλητέρους κόπους, ἀλλ' ἡ δεδοκιμασμένη πρὸ δεκαοκταετίας, διὰ κοπιαστικῶν ἐργασιῶν, κρᾶσίς του, ἐσκληρύνθη εἰς τοιοῦτον βαθμὸν, ὥστε ἐκοιμᾶτο ἐν υπαίθρῳ εἰς τὴν Νορβηγίαν, μεσοῦντος τοῦ χειμῶνος, ἐπὶ ἀχύρων ἢ ἐπὶ ἀπλουσιῶν σανίδων περιτελιηγμένος μὲ μόνον τὸ ἐπανωφόριόν του, χωρὶς ποσῶς νὰ βλαφθῇ ἡ υγεία του. Πλείστοι τῶν στρατιωτῶν του ἀπέθνησκον ὑπὸ τοῦ ψύχους εἰς τὰς θέσεις των, οἱ δὲ ἄλλοι παγωμένοι σχεδὸν, ἀλλὰ βλέποντες τὸν βασιλέα των ὑποφέροντα, ὡς αὐτοὺς, δὲν ἐτόλμων νὰ προσφέρωσιν οὐδὲν παράπρον (*). Συνέβη πρό τινος καιροῦ, πρὸ τῆς ἐκστρατείας ταύτης, ν' ἀκούσῃ ὁ βασιλεὺς νὰ διηγῶνται ὅτι εἰς τὴν Σκανίαν, γυνὴ τις ὀνομαζομένη Ἰωάννα Λόττερ, ἔζησε πολλοὺς μῆνας, χωρὶς νὰ λάβῃ διόλου ἄλλην τροφήν εἰμὴ ὕδωρ. Ὁ βασιλεὺς ὅστις ἐσπούδασε καθ' ὀλοκλήριαν ν' ἀντέχῃ εἰς τὰς μεγαλητέρας κακοπαθείας, εἰς ἃς ἡ ἀν-

(*) Καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα ἔχομεν καὶ βουνὰ καὶ κρῦα καὶ πάγους καὶ δύνανται οἱ νέοι στρατιωτᾶί μας νὰ συνειθίσουν τοιαύτην σκληρὰν ζωὴν, ἥτις δύναται, τυχόν, νὰ τοῖς χρησιμεύσῃ μίαν ἡμέραν. Σ. Μ.

θρωπίνη φύσις δύναται ν' ἀνθέξη, ἠθέλησε νὰ δοκιμάσῃ κατὰ πόσον δύναται, χωρὶς νὰ καταβληθῇ, νὰ ὑποφέρῃ τὴν πείναν. Διήλθε λοιπὸν πέντε ὀλοκλήρους ἡμέρας, χωρὶς νὰ φάγῃ καὶ χωρὶς νὰ πῖνῃ τὴν ἕκτην ἡμέραν τὸ πρῶτ' διέτρεξεν ἰππεύων δύο λεύγας, καὶ ἐπέξευσε παρὰ τῷ ἐπ' ἀδελφῇ γαμβρῷ του πρίγκιπι τῆς Ἑσσης, ὅπου ὑπερέφαγεν, ἀβλαβῶς, οὔτε ἐκ τῆς ἑξαήμερου ἀσιτίας, οὔτε ἐκ τῆς καλοφαγίας, κατόπιν μιᾶς τοιαύτης σκληρᾶς νηστείας, νὰ καταβληθῇ.

Μὲ τὸ σιδηροῦν, οὕτως εἶπεῖν, σῶμά του, κυβερνώμενον ἀπὸ τολμηρὰν καὶ ἀκατάβλητον καρδίαν, εἰς ὁποιανδήποτε κατάστασιν καὶ ἂν ἤθελε περιέλθῃ, δὲν ὑπῆρχε γείτων πρὸς ὃν νὰ μὴ ᾔνοι τρομερός.

Τὴν 11 δεκεμβρίου, ἑορτὴν τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου, (*) ὑπῆγε πρὸς τὰς 9 ὥρας τὸ ἑσπέρας νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν τάφρον καὶ μὴ εὑρὼν τὴν παράλληλον ἀρκετὰ προωδευμένην, κατὰ τὴν ἀξίωσιν του, δυσηρεστήθη πολὺ. Ὁ κύριος Μεγρέτ, μηχανικὸς Γάλλος, ὅστις διεύθυνε τὴν πολιορκίαν τὸν ἐβεβαίωσεν, ὅτι ἡ πόλις ἤθελεν ἀλωθῆ ἐντὸς ὀκτῶ ἡμερῶν. — « Θὰ ἰδῶμεν » εἶπεν ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐξηκολούθησεν ἐπισκεπτόμενος, τὰς ἐργασίας μετὰ τοῦ μηχανικοῦ. Ἐσταμάτησεν εἰς μέρος τι ὅπου ἡ ὑπόνομος ἐσχημάτιζε γωνίαν μὲ τὴν παράλληλον· ἐγονυπέτησε πρὸς τὸ κατωφερὲς ἐντὸς τῆς τάφρου μέρος καὶ ἐστήριξε τοὺς ἀγκῶνάς του ἐπὶ τοῦ παραπετάσματος (ταμπούρι), ὅπου ἔμεινε στιγμὰς τινὰς παρατηρῶν τοὺς ἐργάτας ἐξακολουθοῦντας τὴν ἐξόρυξιν τῶν τάφρων μὲ τὸ φῶς τῶν ἀστέρων.

Αἱ ἐλάχιστοι περιστάσεις καθίστανται πραγματικοὶ ὅταν πρόκειται περὶ θανάτου ἀνδρός, ὡς ὁ Κάρολος ΙΒ'. Τοιοῦτοτρόπως ὀφείλω ν' ἀναγγείλω ὅτι ἅπανα ἡ συνδιάλεξις, περὶ τῆς ὁποίας τόσοι συγγραφεῖς, ἀνέφερον, δῆθεν γενομένη μεταξὺ τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ μηχανικοῦ εἶναι, θετικῶς, ψευδής. Ἰδοὺ ὅ,τι ἀληθὲς γινώσκω ἐπὶ τοῦ προκειμένου: Ὁ βασιλεὺς ἦτο, κατὰ τὸ

(*) Καθ' ἡμᾶς 30 νοεμβρίου. Σ. Μ.

ἤμισυ σχεδὸν τοῦ σώματός του ἐκτεθειμένος εἰς μίαν κανονοστοιχίαν στημένῃ ἀπέναντι τῆς γωνίας εἰς ἣν εὐρίσκετο· κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν δὲν ἦσαν εἰμὴ δύο Γάλλοι, ὁ εἷς ἦτο ὁ κύριος Σικιέ, ὑπασπιστής του ἀνὴρ νουνεχῆς καὶ δραστήριος, προσκολληθεὶς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του ἐν Τουρκίᾳ, εὐνοούμενος δὲ ἰδιαζόντως παρὰ τοῦ πρίγκιπος τῆς Ἑσσης· ὁ ἄλλος ἦτο ὁ μηχανικὸς Μεγρέτ. Τὸ πυροβόλον ἐκτύπη κατ' ἐπάνω των μὲ φυσέκια, ἀλλ' ὁ βασιλεὺς ὁ ὁποῖος ἀπεκαλύπτετο περισσότερο ἦτο ὁ μᾶλλον ἐκτεθειμένος. Βήματά τινα ὀπισθεν ἴσατο ὁ κόμης Σβερέν, ὅστις ἐδιοίκει τὴν τάφρον, ὁ κόμης Πόσσε λοχαγὸς τῶν φρουρῶν καὶ ὑπασπιστής τις Μιούλμπερτ καλούμενος, ὅστις ἐλάμβανε παρ' ἐκείνου τὰς διαταγὰς. Ὁ Σικιέ καὶ ὁ Μεγρέτ εἶδον τὸν βασιλέα τῆς Σουηδίας κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν πίπτοντα ἐπὶ τοῦ παραπετάσματος καὶ ἐκφέροντα μεγάλους ἀνασυναγμούς. Ἐπληθίασαν ἤδη ἦτο τεθνεώς· σφαῖρα, βάρους περίπου ἡμισείας λίθρας, τὸν ἐκτύπησεν ἐπὶ τοῦ δεξιῦ κροτάφου καὶ ἐσχρημάτισεν ὅπῃ ἐν ἧ ἠδύνατο νὰ χωρέσῃ τρεῖς δάκτυλοι· ἡ κεφαλὴ του ἦτο ἀναποδογυρισμένη ἐπὶ τοῦ παραπετάσματος, ὁ ἀριστερὸς ὀφθαλμὸς του κατεβυθίσθη ὁ δὲ δεξιὸς ἦτο καθ' ὀλοκληρίαν ἐκτὸς τοῦ κοιλώματός του. Ἄμα πληγώθη, ἀμέσως ἐτελεύτησε, ἀλλ' ἔσχε τὴν δύναμιν, ἐκπνέων οὕτω ταχέως, νὰ θέσῃ μὲ φυσικὴν κίνησιν τὴν χεῖρά του ἐπὶ τῆς λαβῆς τῆς σπάθης του, καὶ ἐτελεύτησεν εὐρεθεὶς εἰς τοιαύτην θέσιν. Εἰς τοιοῦτον θέαμα ὁ Μεγρέτ, ἀνὴρ ἀλλόκοτος καὶ ἀπαθής, δὲν ἐπρόφερον ἄλλην λέξιν εἰμὴ « Ἰδοὺ τὸ δράμα ἐπεραιώθη, ἄς υπάγωμεν νὰ δειπνήσωμεν. » Ὁ Σικιέ ἔσπευσεν ἀμέσως νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν κόμητα Σβερέν· συναπεφάτισαν δὲ νὰ κρῦψωσι τὸν θάνατον τοῦτον εἰς τοὺς στρατιώτας ἕως ὅτου νὰ εἰδοποιηθῇ ὁ πρίγκιψ τῆς Ἑσσης. Περιετείληξαν τὸ σῶμα μ' ἐν λευκόφαιον ἐπανωφόριον, ὁ δὲ Σικιέ ἔθεσεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ βασιλέως τὴν φενάκην καὶ τὸ σκιαδιὸν του καὶ τοιουτοτρόπως μετέφερον αὐτὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ λοχαγοῦ Καρμπέρογ διὰ

μέσου τῶν στρατιωτῶν οἵτινες ἐθεώρουν τὸν βασιλέα των ἄνευ τῆς ἐλαχίστης ὑποψίως περὶ τῆς ταυτότητός του.

Ὁ πρίγκηψ ἀμέσως διέταξε νὰ μὴ ἐξέλθῃ οὐδεὶς ἐκ τοῦ στρατοπέδου καὶ διέταξε νὰ φυλαχθῶσιν ἅπασαι αἱ ὁδοὶ αἱ ἄγουσαι εἰς τὴν Σουηδίαν, ὅπως λάβῃ καιρὸν νὰ προετοιμασθῇ, ὥστε νὰ μεταβιβάσῃ τὸ στέμμα εἰς τὴν γυναῖκά του, καὶ ν' ἀποκλεισθῇ ὁ Δούξ τοῦ Χολστέιν ὅστις ἠδύνατο νὰ τὸ ἀντιποιεῖται.

Τοιοτοτρόπως ἀπώλετο, ἄγων τὸ τριακοστὸν ἕκτον καὶ ἡμισυ ἔτος τῆς ἡλικίας του, ὁ Κάρολος ΙΒ'. βασιλεὺς τῆς Σουηδίας, ἀφοῦ ὑπέστη, ὅ,τι εἰς τὴν εὐήμεριαν ὑπάρχει μέγιστον καὶ ὅ,τι εἰς τὴν δυστυχίαν ὑπάρχει σκληρότερον, χωρὶς οὔτε νὰ χυνωθῇ ὑπὸ τῆς πρώτης οὔτε νὰ καταβληθῇ ὑπὸ τῆς δευτέρας.

Voltaire.

Αἱ τῶν γυναικῶν ἀρεταί.

Τόσα δεινὰ μᾶς περιστοιχίζουσιν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, ὥστε τίποτε δὲν ἤθελεν ἐπαρκέσει εἰς τὸ νὰ σταματήσῃ τὴν προόδόν των, ἐὰν διηνεκεῖς παραμυθία, δὲν μᾶς ἐπεδαφιλεύοντε ὁ ἄνθρωπος ἀρέσκεται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον νὰ ἐξασκῇ τὴν ἰσχύν του ἐναντίον τοῦ ὁμοίου του. Τὸν καταπολεμεῖ ἐπὶ τῶν αἰσθημάτων του, τὸν καταδιώκει ἐπὶ τῶν διαθέσεών του καὶ τὸν ὑβρίζει ἐπὶ τῶν διανοημάτων του, τέλος, τὸν βασανίζει μετ' εὐφροσύνης τοῦτο εἶναι τὸ περιπόθητον ὀλοκαύτωμά του, ἀλλ' εἰς τοιαύτην περίπτωσιν, εἰσχωρεῖ ἡ γυνή. Ὅπως δὲ αὕτη συναισθανθῇ τὸ ἄλγος, δὲν ἔχει ἀνάγκην τῆς πολυχρονίου πείρας, πᾶσαν ἦν θεωρεῖ ἐναντιότητα, ἀμέσως τὴν οἰκειοποιεῖται. Αἱ ἀνακουφίζουσαι θωπεῖαι, ἡ γλυκύτης τῶν λόγων, αἱ συγκινητικαὶ φιλοφρονήσεις, αἱ παρηγορητικαὶ μυστικότητες, ἐκ φύσεως εἶναι κάτοχος ὄλων αὐτῶν ἡ γυνή. Ἡ Ὀλίβια, εἰς ἣν αὕτη πλησιάζει, ἀνάγκη πᾶσα, νὰ κλίνῃ, νὰ κύψῃ, καὶ ὅταν αὕτη δὲν δύναται νὰ τῇ προσαγάγῃ τὴν ἐπιζητουμένην ἐλαχίστην συνδρομὴν, ἡ γυνή

τὴν πρᾶννει μὲ τὴν συμπάθειάν της. Ὅστις πάσχει λαμβάνει τὴν πρώτην θέσιν, ἀμέσως παρὰ ταῖς γυναῖξί· διὰ τῆς καρδίας των πᾶν ἄλγος ἐξευγενίζεται. Τὰ ἐγκαταλελειμμένα βρέφη, οἱ ἄποροι γέροντες, αἱ ἄνευ ὑποστηρίξεως πτωχαὶ γυναῖκες, σχηματίζουσιν εἰς πάντα τόπον τὴν οἰκογένειαν τῆς ἐκλογῆς των. Αὗται ταῖς ἀνήκουσιν ἅμα τὴν ἀνάγκην των ἔχουσι. Ἀλλ' ἡ ἀφοσίωσις αὕτη τῆς ἐλεημοσύνης κατέστη εἰς αὐτὰς τοσοῦτον οἰκεία, ὥστε συγγέεται μὲ τὰς ἄλλας ἕξεις τῆς ζωῆς των ὅσον τὸ κατ' ἐμὲ, τὸ ὁμολογῶ, αἱ γυναῖκες εἰς τινὰς περιπτώσεις εἶναι ἄξιοι ἀπέιρου θαυμασμοῦ ἐγκαταλελειμμένοι ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὀργῆς καὶ τῶν παθῶν μας αὗται τὰ δεσμεύουσι καὶ τὰ ἀποκοιμίζουσι. Κατόπιν τῶν ἐπινοουμένων παρ' αὐτῶν μεριμνῶν, αἱ σχέσεις τῆς ζωῆς καθίστανται διὰ τοὺς πάντας ἀγαπηταί, τὸ πνεῦμα τὸ περικαλύπτουσι μὲ τὴν προστασίαν των καὶ χειραγωγῶσαι αὐτὸ διασκεδάζουσι τὰ ἀναφυόμενα προσκόμματα. Μετέχουσι τῆς τύχης τάξεως ἀνωτέρας; προστρέχουσιν εἰς τὰ παράπονα καὶ τοὺς ἀναπτенаγμούς· προχωροῦσιν ἔτι, συλλέγουσι ταῦτα, ἵνα, εἰς πᾶσαν πρόσφορον περίστασιν, δυνηθῶσιν νὰ κερδίσωσι, κάποιαν ἀνακούφισιν. Δι' εὐφυοῦς στομυλίας τὰς γενομένας ἀδικίας μετριάζουσι, τὰ λάθη ἐπανρθοῦσι, καὶ τὰ πάθη συνδιαλλάττουσι. Διὰ τῶν γυναικῶν, ἐν ταῖς ἀνάγκαις, αἱ τάξεις τῆς κοινωνίας, τὰ εὐγενῆ καὶ γενναῖα αἰσθήματα ἐξοικειοῦνται καὶ οἱ χαριέντες τρόποι συνταυτίζονται καὶ ἐπεκτείνονται. Εἰς αὐτὰς χροεωστοῦνται, ἡ γλυκύτης, ἡ ἀγαθότης καὶ πᾶν ὅ,τι συνδέεται καὶ πρόσκειται τῇ ζωῇ. Ἐρωτῶ — τί ἤθελε γίνεαι ὁ κόσμος οὗτος, ἐὰν ἐν διαστήματι εἰκοσιτεσσάρων ὥρων αἱ ἀρεταὶ τῶν γυναικῶν ἤθελον λείπει; Ὅποια δεινὰ, ἄνευ οἴκτου, ὅποια θλίψεις ἄνευ τῆς παραμικρᾶς παρηγορίας! Τότε δὴ, οὐδεμία ἀνακούφισις δὲν ἤθελε συνδράμει τὴν ἀπελπισίαν μόνοι, ἤθελαμεν εἶσθαι λίαν ἀδύνατοι ἵνα δὲ ἀντέχωμεν, μάλιστα, ἐφ' ὅλων τῶν συμβαινουσῶν ἐναντιοτήτων, ἀνάγκη πᾶσα, αἱ γυναῖκες νὰ μᾶς ὑποστηρίξωσι καὶ νὰ μᾶς κρατῶνται. Ἐπι

πλέον, ἄνευ αὐτῶν τί ἤθελεν εἶσθαι ἡ εὐδαιμονία ; Ἡρεμία ἀ-
 νούσιος καὶ σκοτεινὴ, χαρὰ ἀναίσθητος. Τί δ' ἡ εὐτυχία ; χρυ-
 σίον συσσωρευμένον ὅπερ οὐδεὶς δὲν ἤθελε τὸ ἐγγίξει, διότι δὲν
 θὰ ὑπῆρχεν ἡ δωροῦσα αὐτὸ χεῖρ. Ἄνευ τῶν γυναικῶν τί θὰ
 ἦτο ἡ κοινωνία καὶ αἱ εὐχαριστήσεις τῆς ; συνάθροισις συγκε-
 χυμένη καὶ παλίμβουλος, ἄνευ μηδεμιᾶς αἰσθηματικῆς συγκι-
 νήσεως. Τέλος πάντων αἱ γυναῖκες, ὅπως μιᾶς φέρωσιν εἰς τὸν
 κόσμον ὑποφέρουσι μέχρι θανάτου. Αὗται μᾶς ἀφαρπάζωσιν ἀφ'
 ὅλους τοὺς κινδύνους τῆς νηπιότητος· κυβερνῶσι τοὺς διαλογι-
 σμούς μας καὶ μᾶς δίδουσιν ἐκείνην τὴν ἀνατροφὴν τῆς καρδίας
 ἧτις, ἀργότερα πολλαπλασιάζει πέριξ ἡμῶν τὰς προσηλώσεις.
 Καὶ ὅταν, ὡς θυγατέρες, ὡς μητέρες καὶ ὡς σύζυγοι ἐκπληρώ-
 σωσι τόσα καθήκοντα, τὰς εὐρίσκομεν εἰς τὴν τελευταίαν μας
 ἔωραν γλυκαινούσας τὰ δεινὰ, ἐφ' ὧν τὴν φορὰν ταύτην, δὲν ταῖς
 συγχωρεῖται νὰ θριαμβεύσωσιν. Ἀλλ' εἰς τὴν θέαν τοσοῦτων
 συνδέσμων οἵτινες ναυαγοῦσιν, ἡ μαλακότης των καὶ ἡ εὐαι-
 σθησία των τὰς κραταίωνει ὡς νὰ ἤθελον εἶσθαι ἀκατάστρεπτοι.
 Ἡ ἡμέρα δὲν τὰς ἀποσπᾷ ἐκ τοῦ προσκεφαλαίου μας, τὴν δὲ
 νύκτα, μόλις ἀναπνέουσαι διανυκτερεύουσιν ἐπὶ τοῦ προσκεφα-
 λαίου ἡμῶν. Μόνοι αὗται ἐκτιμῶσι τὰ παράπονά μας καὶ τῇ
 ἀρωγῇ τῶν περιποιήσεών των ἀνακουφίζουσι τοὺς πόνους μας.
 Καταπνίγουσι τὰ δάκρυά των ἵνα ἐξαπατήσωσι τὰς ἀνησυχίας
 μας καὶ ἐπιτάττωσι τοῖς χεῖλεσιν αὐτῶν νὰ μᾶς μειδιάσωσιν. Ὁ
 ἄνθρωπος ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἀδυνατεῖ, ὀλισθαίνει πρὸς τὸν θά-
 νατον καὶ τὸν αἰσθάνεται, τότε ζητεῖ αὐτὴν, τὴν ἀπαντᾷ καὶ
 πίπτει ὑπακουμβῶν ἐπ' αὐτῆς· ὁ ἄνθρωπος ἔχει τὴν ἀνάγκην
 τῆς καὶ διὰ νὰ ἐκπνεύσῃ.

A.—G.—C. Janit—Prosper.

Ἡ Καινοτομία.

Μῦθος.

Εἰς χωρίον τρελλῶν, εἰσῆλθεν ἡμέραν τινά, περιδιαβάτους χάριν, ἡ Καινοτομία· ὁ καθείς ἔσπευσεν, ἐπιθυμῶν νὰ τὴν γνωρίσῃ· ἅπαντες λοιπὸν ἔλεγον, « ὅπόσον εἶναι ὠραία. » Ἄ! κυρία μείνον μεθ' ἡμῶν περισσότερον, ἢ ἡ εὐφυΐα καὶ ἡ ὠραιότης, θέλεις εἶσαι πάντοτε ἀγαπητοτέρα. Ἡ θεὰ ἀπήντησεν εἰς τοὺς τρελλοὺς « Κύριοί μου θέλω μείνει » καὶ ταυτοχρόνως τοὺς προσδιώρισε, νέαν συνέντευξιν διὰ τὴν αὔριον τὴν ἰδίαν ὠραν. Τὴν ἐπαύριον ἐφάνη, ὡς τὴν προτεραίαν, ὠραία καὶ εὐειδής. Ὁ πρῶτος ὅμως ὕστις τὴν ἀνεγνώρισεν, ἐφώνησε. « Θεοί μου! πόσον εἶναι γραία ! »

Ὁ μῦθος δηλοῖ.

Hoffmann.

Ὁμοιότης καὶ Συμπάθεια.

Ἱστορικό.

Οἱ κόμητες Λινγεβίλλ καὶ Ὀτρικούρτ, δίδυμοι ἀδελφοί, ἔλκοντες τὸ γένος ἐκ μιᾶς τῶν τεσσάρων οἰκογενειῶν τοῦ ἀρχαίου Ἴπποτικοῦ τάγματος τῆς Λορραίνης, εἶχον τοιαύτην ὁμοιότητα, ὥστε ὅταν ἐνεδύωντο ὁμοιομόρφως, ὅπερ συνέβαινεν ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν, χαριεντισμοῦ ἕνεκεν, οἱ ὑπηρεταὶ τῶν ἡπατῶντο καὶ αὐτὴ δὲ ἡ φωνὴ τῶν ἦτο κατὰ τοσοῦτον ἀνάλογος, ὥστε καὶ αὐτὰς τὰς συζύγους τῶν τὰς ἔθετον ἐνίοτε εἰς μεγίστην ἀμνηχανίαν, ὄντες δὲ ἀμφότεροι Λοχαγοὶ τοῦ ἐλαφροῦ Ἴππικοῦ, ὁ εἰς ἐτίθετο ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ λόγου τοῦ ἑτέρου, χωρὶς προσώψ, οἷτε ἀξιωματικοὶ καὶ οἱ ἵππεῖς νὰ ὑποπτευθῶσι περὶ τῆς γενομένης μεταλλαγῆς. Ὁ Κόμης Ὀτρικούρτ εἶχε μίαν ἐγκληματικὴν διαφορὰν, ἐξήρητο λοιπὸν ἀπὸ τὸν ἀντίπαλόν του ἵνα τῷ ὑστερήσῃ τὴν ἐλευθερίαν του· τί ἔκαμεν ὁ κόμης Λινγεβίλλ; δὲν ἐγκατέλειπεν ἕκτοτε τὸν ἀδελφόν του, οὔτε ἐσυγχώρησε τοῦ λοι-

ποῦ νὰ ἐξέρχεται ἄνευ τῆς συνοδίας του, ὁ δὲ φόβος μὴ τυχὸν συλλάβῃ τὸν ἀθῶον ἀντὶ τοῦ ἐνόχου, ἐμνηθένησε τὰ δικαιώματα ἅτινα εἶχον ἀπολαύσει ἐπὶ τοῦ ἀτόμου τοῦ κόμητος Ὀτρικούρτ.

Διεσκέδασαν ἡμέραν τινὰ μὲ μίαν πράξιν λίαν ἀστείαν. Ὁ κύριος Λινβεϊλλ, προσεκάλεσε τὸν κουρέα του νὰ τὸν ξυραφίσῃ· ἀφοῦ ἐξυραφίσθη ἀπὸ τὸ ἐν μέρος, ἐπὶ τῇ προφάσει ὅτι δῆθεν εἶχεν ὑπόθεσιν τινὰ, μετέβην εἰς τὸ παρακείμενον δωμάτιον· ὁ ἀδελφός του Ὀτρικούρτ, ἑτοιμος, φορεῖ τὸν χιτωνίτην τοῦ ἀδελφοῦ του, βάλλει τὸ προσόψιον περὶ τὸν τράχηλόν του καὶ μεταβαίνει εἰς τὸν θάλαμον ὅπου ἦτο ὁ κουρέας, ὅστις ἠτοιμάσθη νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸ ἔργον του· ἀλλ' ὅποια ὑπῆρξεν ἡ ἐκπληξίς του ὅταν εἶδε τὸ γένειον ἐν μιᾷ στιγμῇ νὰ ἐπανέλθῃ! Μὴ ἀμφιβάλλων ὅτι αὐτὸς ἦτο διάβολός τις ὅστις ἔλαβε τὴν μορφήν τοῦ πρὸ ὀλίγου ξυραφισθέντος, ἐξέβαλε μεγάλην φωνὴν καὶ ἐλειποθύμησεν. Ἐνῶ δὲ ἐνησχολοῦντο νὰ τὸν ἐπαναφέρωσιν εἰς τὰς αἰσθήσεις του, ὁ κόμης τοῦ Ὀτρικούρτ ἐξῆλθε τοῦ δωματίου, ὁ δὲ κόμης Λινβεϊλλ μισοξυραφισμένος ὡς ἦτο, ἔλαβε τὴν θέσιν του καθίσας εἰς τὸ θρονίον· νέα ἐκπληξίς διὰ τὸν κουρέα, ὅστις ἐνόμισεν ὅτι ὄνειρεύετο, ἀλλὰ τέλος, ἐπέισθη περὶ τῆς ἀστειότητος, βλέπων συνάμα τοὺς δύο ἀδελφοίς.

Ἐκτὸς τῆς σπανίας μεγίστης ὁμοιότητος, εἶχον οἱ δύο οὗτοι ἀδελφοὶ καὶ τὴν πρότυπον συμπάθειαν· ἠσθένουν πάντοτε συγχρόνως· εἴαν τις αὐτῶν ἐπληγόνετο ὁ ἕτερος συνησθάνετο τοὺς πόνους· συνέπασχον ἐπίσης καὶ κατὰ τὰ τυχαῖα δεινὰ τοιοῦτοτρόπως ἠγρύπνει μετ' ἰδιαζούσης προσοχῆς ὁ εἰς τὸν ἕτερον. Ἐκεῖνο δὲ, ὅπερ καὶ ἐκπληκτικώτερον ἀφ' ὅλα, ἦτο, ὅτι ὄνειρεύοντο ταῦτά ὄνειρα. Τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ὁ κόμης Ὀτρικούρτ προσεδιλήθη ἐν Γαλλίᾳ ἀπὸ κακοῦ ἡ πυρετόν, ἐξ οὗ καὶ ἐτελεύτησεν, ὁ κόμης Λινβεϊλλ ἠσθάνθη εἰς τὴν Βαυαρίαν τὰ συμπτώματα τοῦ ἰδίου πυρετοῦ, καὶ ἤθελεν ἀποθάνει ἄνευ τῆς ταχείας συνδρομῆς τῶν ἰατρῶν.

Σκέψεις.

Ἐγεννήθημεν διὰ τὸν οὐρανόν· ἡ πατρίς καὶ τὸ πρόσωπον τῆς μητρὸς, οὐδέποτε ἐκφοβίζουσι τὸ τέκνον.

De Ralzac.

Δὲν ἐξαρτᾶται παρ' ἡμῶν νὰ μὴ ἤμεθα πτωχοί· ἐξαρτᾶται ὅμως πάντοτε ἀπὸ ἡμᾶς νὰ ἐφελκῶμεν τὸ σέβας πρὸς τὴν πτωχείαν μας.

Voltaire.

Οἱ ὀκνηροὶ ἐπιθυμοῦσι νὰ κάμνωσι πάντοτε κάτι τι.

Vauvenargue.

Συλλογίσου δις πρὶν ἀπαξ ὀμιλήσης καὶ θέλεις ὀμιλήσει δις καλλίτερα.

Πλούταρχος.

Ὁ ἐγώιστὴς θέλει πυρπολήσει τὴν οἰκίαν σου ἵνα ψίση δι' ἑαυτὸν ἐν ὧν.

Champfort.

Ὁ θυμὸς εἶναι βραχεῖα φρενητίας. Κατάστειλον τὰ κινήματά της, ἐὰν δὲν ὑπακούσῃ, ἄρχει.

Ὁράτιος.

Ἡ Καταλαλιά.

Ἡ Καταλαλιά εἶναι ἡ αἰωνία θυγάτηρ τῆς φιλαυτίας καὶ τῆς ὀκνηρίας. Τὸ πτερωτὸν τοῦτο τέρας, φαίνεται ἔρμαφρόδιτον, πάντοτε λαλοῦν καὶ οὐδέποτε ἀκροῶμενον· διασκέδασις καὶ μάστιξ τοῦ κόσμου τούτου, εἰς ὃν προεδρεύει· ἡ ἀρετὴ της γονιμοποιεῖ καὶ τοῦ ἡλιθιωτέρου ἀποπνίγει τοὺς λόγους. Εἶναι σκύβαλον τῶν φρονίμων καὶ εὐφυῶν τῶν ἀνοήτων.

Voltaire.

Εἰκὼν

τῆς Μεσημβριᾶς Ἰαμερικῆς.

Πρὸς μεσημβρίαν τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ Παναμᾶ, εὔρον τὴν καλλιέργειαν, τὰς τέχνας καὶ τὰ πλούτη, ἀπόρροιαν τῶν χειρῶν τῶν ἀνθρώπων, ἦντον ἀνεπτυγμένα ἢ εἰς τὸ βόρειον μέρος. Ἀλλ' ἡ θεία πρόνοια ἐδωρήσατο, φαίνεται, περιπλέον τι εἰς ταύτας τὰς χώρας τοῦ Ἰσημερινοῦ, ὅπου ἡ φύσις συγκεντρώσασα ἅπασαν αὐτῆς τὴν ἰσχὺν ἐπεδαψίλευσε τοὺς θησαυροὺς τῆς. Φαντάσθητι τὸν Βουβάδ, τὸν γίγαντα τοῦτον τῆς φυτείας, στηριζόμενον εἰς κορμὸν ἑκατὸν ποδῶν περιφέρειαν ἔχοντα ὡς ἐπὶ ἐνὸς ἀπορρήτου πύργου! καὶ τὰς ἀκρωρείας τῶν κλάδων του ἐκσφενδονιζόμενας εἰς τοὺς αἰθέρας εἰς διακοσίων ποδῶν ὕψος. Ἐκεῖ συνερείδονται τὸ κηρόδενδρον καὶ τὸ Βαμβοῦκ, τὸ Ἀκαζιῦ καὶ τὸ Καμπεκίον (Campeche) ἐξαπλοῦντα παντοῦ τοὺς πολυτίμους κλάδους των. Δάση μύρτου, ἐξ οὗ παράγεται τὸ πέπερι τῆς Γουϊνέας, κατακαλύπτει τὰς ὑψηλὰς χώρας καὶ, ἐπὶ μιᾶς κλίμακος ἑπτακοσίων λευγῶν, ἡ Κιγκίνα καθωραΐζει τὰ πλευρὰ τῶν Ἄνσεων. Ἀπληστος τοῦ παράγειν ἡ γῆ αὕτη, γέμει ἀπὸ κακτοειδῆ γιγαντιαία φυτὰ, ἀπὸ δάφνας, ἀπὸ δαντούρας, ἀπὸ ἀριστολόγια με πλατέα φύλλα, ἀπὸ σατύρια ζωηροτάτων χρωμάτων καὶ ἀπὸ κλιματώδη ἀναρρίχώμενα φυτὰ ἅτινα διατρέχουσι κρεμῶντα τοὺς στολισμούς των εἰς τ' ἀπότομα ὄρη καὶ εἰς τοὺς ὑπερφάνους κλάδους τῶν δένδρων ἢ κυπάρισσος, ἔχουσα πρὸ αἰῶνων κεκαλυμμένην τὴν πρόσοψίν τῆς με τοὺς στεφάνους τούτους, ἐπενθυμίζει τοὺς Ποντίφηκας τῆς ἀρχαιότητος οἵτινες ἐκάλυπτον τὴν πολιὰν κεφαλήν των με στεφάνους ῥόδων. Ὁ φοῖνιξ με τὸν κορμὸν κορμὸν του, περικυκλούμενος ἀπὸ τοὺς διαδατικὸς τούτους στεφάνους, ἀρμόζει κάλλιον ἐνταῦθα, ἢ εἰς τὰς πεδιάδας τῆς Ἀσίας με τὰς λαμπρὰς εἰκόνας τῆς Ἀσιατικῆς πολυτελείας.

Ἀλλ' ἅπαντα αὕτη ἡ ὠραιότης δὲν φθάνει μέχρι τῶν ἀρχαίων

ὡς τὴν βαστάζουσιν αὐτὰ γῆν, δασῶν, ὅπου ὁ ὀφθαλμὸς φαίνεται θεωρῶν περίξ του τοῦ λαμπροῦ κάλυκα. Διότι μ' ὅλην ταύτην τὴν ποικιλίαν τῶν χρωμάτων καὶ τῆς εὐσμίας τῶν ἀνθέων, ἡ φύσις ἐκπλήττει, ἢ, διὰ νὰ εἶπω κάλλιον, κατατρομάζει διὰ τὸ μέγεθος καὶ τὴν μεγαλοπρέπειαν. Ποῖος θέλει ἀρκούντως ἐξηγήσει τὴν μυστηριώδη φρίκην ἐκείνων τῶν χασμάτων, ἅτινα μόνον ταῦτα ἐμψυχώνουσι τὸν βρυχηθὸν τοῦ Τάπειρος (Tapir) καὶ τοῦ Κουγκουάρ' ὅπου ὁ Σκίουρος (Eureceuil), καὶ ὁ Πίθηξ, ὅστις, ἄλλως, εἶναι χαρίεις, κ' ἐκεῖνος, ὅστις, τριμερὲς διὰ τὴν μὲ τὸν ἄνθρωπον ὁμοιότητά του, τὸν κατατρομάζει, πηδῶσιν ἀπὸ κλάδου εἰς κλάδον ἐκ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον τοῦ ἡμισφαιρίου; Ἀπέναντι τοιούτων σκηνῶν, ἐννοῶ, ὅτι διὰ τὴν λατρείαν τῶν Δρυίδων, ἡ Εὐρώπη, νήπιον ἀκόμη, εἶχεν ἀφεύκτως μέρος τῆς ἀρχικῆς μεγαλοπρεπείας καὶ ἐξήτησε τὴν θεότητα εἰς τὸ ἐνδότερον τῶν δασῶν μὴ ἐπιτρέπουσα τεμένη εἰς ἄλλα μέρη διὰ τὴν ἀνθρωπίνην λατρείαν.

Ἡ γοητευτικὴ αὕτη χώρα κάλλιον κεκοσμημένη ἢ τὸ Μεξικόν, δὲν ὀφείλει ἀποκλειστικῶς εἰς μόναν τὰς Κορδιλιέρας τὸ εὐεργέτημα τοῦ περιλαμβάνειν ἐνταυτῷ ὅλας τὰς ζώνας. Ἰστάμενος εἰς τινα ὑψώματα, ὁ ἄνθρωπος, θεωρεῖ διὰ μέσου τῶν βράχων τῶν περικυκλούντων τὴν κατοικίαν του, τὴν Ἀσίαν ἐκτεινομένην ὑπὸ τοὺς πόδας του· τὴν Εὐρώπην περικυκλοῦσαν αὐτὸν καὶ τὴν Γροσλανδίαν, ὑπεράνω αὐτοῦ καὶ βυθίζομένην ἐντὸς τῶν συννέφων. Ἐκάστη δὲ τῶν χωρῶν τούτων παρουσιάζεται εἰς τὰ βλέμματά του περιβεβλημένη μὲ τὰ τῆς φύσεως σχήματα ἅτινα τὴν διακρίνουσι. Τὰ ὕδατα, τὰ δάση, φιλοξενουσὶν ὄντα ἴδια, ἀπάντων τῶν κλιμάτων ἐκείνων μέχρι τῶν ὀρίων τῆς γονιμότητος. Ἀπώτερον, ποίμνια προβατοκαμήλων καὶ ἐνίοτε ἱππων, λαμῶν, ἀγρίων βοῶν περιπλανωμένων, ὡς ἐκ τῆς φυγῆς των, λεόντων, παρδαλέων, ἄρκτων καταδιωκουσῶν τὴν διαφυγούσαν λείαν των καὶ συναντωμένων αἰωνίων χόνων, μετὰ τῶν σφηκῶν καὶ τῶν μυϊστραχίλων (Colibri) μεταφερομένων ἐκεί-

ἀπὸ τὰς καταιγίδας. Ἀπώτερον ἔτι καὶ πέραν τοῦ Κιμπορόζου, ἄρχει ὁ μέγας γυψ (Condor), ἐκεῖνος ὁ βασιλεὺς τῶν ἀνέμων, περιλαμβάνων ἐν τῇ πτήσει του τὰ κλίματα τὰ πλέον ἐναντία, καὶ, ἀπὸ τῶν φλογερωτέρων ἀμμωδῶν παραλίω μεταβαίνων εἰς τὰ ὄρια τοῦ ἡμισφαιρίου νὰ κατοπτεύσῃ εἰς τὰ ὑψηλὰ μέρη ὅπου τὰ ἐναέρια μονόξυλά μας δεν δύνανται νὰ τὸν ἀκολουθήσωσι, ὡς νὰ ἤθελεν εἶσθαι ὑπόχρεως νὰ δικαιολογήσῃ διὰ τῆς αὐθάδους ὀρμῆς του τὴν ἀλληγορίαν τῶν ἐθνικῶν, ἧτις, ἐδῶκα τὸν ἀετὸν ὡς σύμβολον τῶν ἀερίων χωρῶν.

Τὰ ὄροπέδια τοῦ Ρίου-Μπάμπα, τοῦ Κουίτου καὶ τοῦ Περού εἶναι ὑψηλότερα τῶν τοῦ Ἀναχάουκ. Δὲν ἐδόθησαν εἰμὴ εἰς τὰς Ἄλπεις τῆς Ἀμερικῆς (μεσημβρινῆς), αἱ καλλιέργειαι, αἱ πόλεις, τὰ ἀκμάζοντα Πανεπιστήμια κείμενα ὅλα ταῦτα παραλλήλως μὲ τὴν κορυφὴν τῆς Τενερίφης (Pic de Tenerife). Ἐκεῖ ὑψοῦνται αἱ κορυφαὶ αἱ πλέον ἀπότομοι καὶ τὰ τρομακτικώτερα ἡφαίστεια τῆς γῆς. Ἐκεῖ ἀπαντῶνται αἱ φοικωδέστεραι ἀβυσσοὶ τὰς ὁποίας οἱ περιηγηταὶ διέρχονται διὰ κρεμαστῶν ἐκ ξύλου βραμβουκ κατεσκευασμένων γεφυρῶν. Ἐκεῖ ποταμοὶ ὁλόκληροι κατακρημνίζονται ἀπὸ ὑψηλοτάτους καὶ ἀπεράντους καταρράκτας.

Τὰ ἐρείπια τῶν ἀνεστραμμένων βουνῶν, ἐπιβεβαιοῦσι τοὺς ὑπογεῖους σπαραγμοὺς οἵτινες τὰ κατέσρεψαν, ἴσως ἅμα τῷ σχηματισμῷ των. Τοσαῦτα καταπληκτικὰ θεάματα ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὁποίων διαλάμπει πανταχοῦ ἡβιομηχανία καὶ ἡ εὐρωπαϊκὴ πολυτέλεια διδῶσιν εἰς τὴν μεσημβρινὴν Ἀμερικὴν, χαρακτῆρα ἀνέκφραστον μεγαλείου καὶ ζωῆς. Φαίνεται ὅτι ἡ φύσις, νεαρὰ οὕσα καὶ ἀγρία, δεικνύει εἰς τὰς χώρας ταύτας ἅπασαν αὐτῆς τὴν δύναμιν, ὅλην αὐτῆς τὴν προτέραν μεγαλειότητα καὶ δὲν καταδέχεται ποσῶς νὰ χαρίσῃ εἰς τὰς τέχνας τοῦ ἀρχαίου κόσμου εἴτε ἐν στολίδιον περιπλέον.

N. A. de Salvandg.

Τὰ τῆς δημιουργίας θαυμάσια.

Θεώρησον, ὦ Λούκιλε, τοῦτο τῆς γῆς τὸ τεμάχιον, πῶς εἶνε καθαρότερον καὶ πλέον ἐστολισμένον τῶν παρακειμένων αὐτῷ τεμαχίων. Ἐνταῦθα ὑπάρχουσι διαιρέσεις ὑδάτων ἀβαθῶν τε καὶ ἀναβρυστικῶν, ἐκεῖ δενδροστοιχίαι κατὰ σκοιοὶ καὶ ἐκτεταμέναι ἐμποδιζουσαι τὸν ψυχρὸν καὶ δυνατὸν βορέαν. Ἀφ' ἐνός, δάσος πυκνὸν τὸ ὁποῖον μᾶς προφυλάττει καλῶς ἀπὸ τὸν ἥλιον καὶ ἀφ' ἐτέρου ὠραία θεά. Παρακατιὸν φαίνεται ἔλος ἢ ρύαξ ὅστις τρέχων σιωπηλῶς διὰ τῶν ἰταῶν καὶ τῶν λευκῶν, κατέστη αὐλαξ σημαντικός. Ἄλλαχού, ἐκτεταμέναι καὶ δροσεραὶ δίοδοι καὶ σύνδενδροι λήγουσαι εἰς τὴν πεδιάδα καὶ ὀδηγοῦσαι εἰς τὴν ἀπὸ ὕδατα περικυκλουμένην οἰκίαν. Ταῦτα βλέπων θέλεις ἀνακράξει· ὅποια τυχαία παιδιῶ, ὅποια τυχαῖα ἀντικείμενα συνεσωρεύθησαν ὁμοῦ ἀπροσδοκῆτως! Οὐχί, βεβαίως, θέλεις εἶπει, ἀπ' ἐναντίας: ταῦτα ἐτέθησαν οὕτω καλῶς καὶ ἐσκεμμένως διατετογμένα: ἐνταῦθα βασιλεύουσιν ἡ φιλοκαλία καὶ ἡ νοημοσύνη. Θέλω συμφωνῆσαι μὲ σὲ προσθέτων ὅτι ἐνταῦθα πρέπει νὰ ᾔηται ἡ κατοικία τινῶν ἐξ ἐκείνων τῶν ἀνθρώπων πλησίον τῶν ὁποίων ὁ ἡμέτερος Κύριος θέλει χαραῖξει καὶ θέσει τὰς ὁδοὺς ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἐγκατασταθῆσονται. Ἐν τοσοῦτῳ τί τάχα νὰ ᾔηται αὐτὸ τὸ τεμάχιον τῆς γῆς διατεθειμένον οὕτω πως, ὥστε ὁ ἔμπειρος τεχνίτης νὰ μεταχειρισθῇ ἅπασαν αὐτοῦ τὴν σοφίαν νὰ τὰ καλλωπίσῃ; Ἄφοῦ μάλιστα ἅπασα αὕτη ἡ γῆ δὲν εἶναι εἰμὴ ἔντομον κρεμῆμενον ἐν τῷ αἰθέρι, ἐὰν θελήσῃς νὰ ἐννοήσῃς ὅπερ ἐγὼ λέγω; Δύνασαι, ὦ Λούκιλε, νὰ σταθῇς εἰς ἓν μέρος ὁποιοῦνδήποτε αὐτοῦ τοῦ ἐντόμου· πρέπει ἀναμφιβόλως νὰ ᾔησαι λίαν μικρὸς, καὶ καθόσον δὲν θέλεις ἐπασχολήσῃς μέγαν τόπον. Τέλος πάντων σὺ ἔχεις ὀφθαλμοὺς, οἵτινες εἶναι σημειῶματα ἀνεπαίσθητα προσήλωσέ τα πρὸς τὸν οὐρανόν· τί θεωρεῖς ἐνίστε; Τὴν πανσέληνον. Κατ' αὐτὴν τὴν ἐποχὴν εἶναι ὠραία καὶ φωτεινοτάτη,

μολονότι τὸ φῶς τῆς, δὲν εἶναι εἰμὴ ἡλιακὴ ἀντανάλασις. Φαίνεται μεγάλη ὡς τὸν ἥλιον, μεγαλητέρα ἢ τοὺς ἄλλους πλανήτας καὶ ἀπὸ ὅλους τοὺς ἀστέρας. Ἀλλὰ μὴ ἀπατάσῃ ἀπὸ τὸ ἐξωτερικόν, δὲν ὑπάρχει οὐδὲν ἐν τῷ οὐρανῷ μικρότερον τῆς σελήνης· ἡ ἐπιφάνειά τῆς εἶναι τρισκαίδεκάκις μικρότερα τῆς γῆς, ἡ στερεότης τῆς τεσσαρακοντάκις, καὶ ἡ διάμετρος τῆς οὕσα ἑπτακοσίων πενήκοντα λευγῶν, δὲν εἶναι εἰμὴ τὸ τεταρτημόριον τῆς διαμέτρου τῆς γῆς. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἡ μεθ' ἡμῶν πλησίασις τῆς τῆ δίδει αὐτὸ τὸ μέγα φαινόμενον, διότι δὲν εἶναι, εἰμὴ τριακοντάκις τῆς διαμέτρου τῆς γῆς, μακρὰν ἡμῶν, ἡ διὰ νὰ ἐκφρασθῶμεν ἄλλως, ἡ ἀφ' ἡμῶν ἀπόστασις τῆς εἶναι ἑκατὸν χιλιάδας λεύγας. Ἀναλόγως τοῦ μεγίστου κύκλου ἂν κάμνει ὁ ἥλιος εἰς τὰ ἀπέραντα διαστήματα τοῦ οὐρανοῦ, αὕτη ὀλίγιστον δρόμον κάμνει, ἐπειδὴ εἶναι βέβαιον ὅτι δὲν διατρέχει καθεκάστην εἰμὴ πεντακοσίας τεσσαράκοντα χιλιάδας λεύγας, ὁ ἐστὶ εἰκοσιδύο χιλιάδας λεύγας καθ' ὥραν καὶ τριακοσίας ἑβδομήκοντα πέντε λεύγας καθ' ἕκαστον λεπτόν. Πρέπει ἐν τοσούτῳ, ἵνα συμπληρώσῃ τὸν δρόμον τοῦτον, νὰ τρέξῃ 5,600 φορές γρηγορότερα ἢ ἕνα ταχυδρομικὸν ἵππον διανύοντα τέσσαρας λεύγας τὴν ὥραν, νὰ τρέξῃ ὀγδοηκοντάκις ταχύτερον τοῦ ἤχου, τοῦ κρότου λ. χ. τῆς βολῆς τοῦ κανονίου, τῆς βροντῆς ἥτις διατρέχει ἐν μιᾷ ὥρᾳ 277 λεύγας.

Ἄλλ' ὅποια σύγκρισις μεταξὺ τῆς σελήνης καὶ τοῦ ἡλίου, διὰ τὸ μέγεθός του, διὰ τὴν ἀπόστασίν του, διὰ τὸν δρόμον του; θέλεις ἰδεῖ ὅτι δὲν ὑπάρχει καμμία. Ἐνθυμήσου μόνον ὅτι ἡ διάμετρος τῆς γῆς εἶναι τριῶν χιλιάδων λευγῶν, ἡ δὲ τοῦ ἡλίου ἑκατὸν χιλιάδας λεύγας μεγαλητέρα, ὥστε εἶναι τριακοσίας χιλιάδας λεύγας. Ἐὰν δὲ τοῦτο εἶναι τὸ πλάτος του, ὅποια θέλ' εἶσθαι ἡ ἐπιφάνειά του, ὅποια ἡ στερεότης του! Ἐνόησον καλῶς τὴν ἔκτασιν ταύτην καὶ ὅτι ἐν ἑκατομμύριον γαῖαι, ὡς τὴν ἰδικὴν μας δὲν ἤθελον ἀπαρτίσει ὅλαι ὁμοῦ τὸν ὄγκον τοῦ ἡλίου! Ποῖον λοιπὸν ἔσεται τὸ μεγαλεῖόν του, θέλεις εἰπεῖ ἐὰν κρίνης

ὡς ἐκ τοῦ σχηματισμοῦ του ; Ἐχεις δίκαιον, εἶναι τεράστιον !
 Εἶναι ὁμολογούμενον ὅτι δὲν δύναται νὰ ἀπέχη ἡ γῆ ἀπὸ τὸν
 ἥλιον ὀλιγώτερον τῶν δέκα χιλιάδων διαμέτρων τῆς γῆς, ἤτοι
 ἐν ἄλλαις λέξεσιν ὀλιγώτερον τῶν τριάκοντα ἑκατομμυρίων λευ-
 γῶν ! Διὰ νὰ συνδράμω δὲ τὴν φαντασίαν σου ὅπως ἀντιλάβῃς
 τὴν ἀπόστασιν, ἃς ὑποθέσωμεν ὅτι μία μυλόπετρα, ἐκύλισεν ἀπὸ
 τὸν ἥλιον εἰς τὴν γῆν ἃς τῇ δώσωμεν τὴν μεγαλητέραν τα-
 χύτητα τὴν ὁποίαν δύναται νὰ λάβῃ, ἐκείνην ἀκόμη ἦν δύναν-
 ται νὰ ἔχῃσι τὰ βαρέα σώματα, πίπτοντα ἀπὸ ὑψηλότατον μέ-
 ρος ἃς ὑποθέσωμεν ἔτι ὅτι αὕτη ἡ μυλόπετρα πίπτουσα, ὡς
 εἶπομεν, φυλάττει τὴν ἰδίαν ταχύτητα χωρὶς ποσῶς νὰ προσ-
 θέσῃ ἢ ν' ἀφαιρέσῃ ἐκ τῆς ταχύτητός της, ὅτι αὕτη διατρέχει
 δεκαπέντε σχοίνους (6, πόδ. γαλλ. ἕκαστος) τὸ δευτερόλεπτον,
 δηλ. τὸ ἥμισυ ὕψος τῶν ὑψηλοτέρων πύργων, καὶ οὕτως ἑνεα-
 κοσίους σχοίνους τὸ λεπτόν, χάριν δὲ μεγαλητέρας εὐκολίας ἃς
 μεταφέρωμεν εἰς χιλίους σχοίνους τὸ λεπτόν, λοιπὸν, εἰς δύο
 λεπτά, ἡ μυλόπετρα θέλει διατρέξῃ μίαν λεύγαν καὶ εἰς μίαν
 ὥραν τριάκοντα, καὶ ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἑκατὸν εἴκοσι λεύγας· τώρα,
 αὕτη ἔχει νὰ διασχίσῃ τριάκοντα ἑκατομμύρια λεύγας πρὶν ἢ
 τὴν γῆν καταλάβῃ. Θέλουσιν εἶσθαι, λοιπὸν, ἀναγκαῖαι 4,166
 ἡμέραι, αἵτινες ἀποτελοῦσι πλεόν ἢ ἑνδεκα ἔτη διὰ νὰ κάμῃ τὸ
 ταξειδίον τοῦτο. Μὴ κατατρομάζῃς, Λούκιλε, ἄκουσόν με. Ἡ
 ἀπόστασις τῆς γῆς ἀπὸ τὸν Κρόνον, εἶναι τοῦλάχιστον δεκα-
 πλασία, ἀπὸ τὴν τῆς γῆς πρὸς τὸν ἥλιον, θέλω νὰ σοὶ εἶπω ὅτι
 αὕτη δὲν δύναται νὰ ἦναι ὀλιγώτερα τῶν τριακοσίων ἑκατομ-
 μυρίων λευγῶν, καὶ ὅτι αὕτη ἡ πέτρα, ἀπαιτοῦνται πλεόν τῶν
 410 ἐτῶν ἵνα καταπέσῃ ἐκεῖθεν εἰς ἡμᾶς.

Ὡς ἐκ τοῦ ὕψους τούτου τοῦ Κρόνου, ὕψωσον καὶ σὺ ὁ ἴδιος
 τὴν φαντασίαν σου, καὶ δύνασαι νὰ συλλάβῃς ἰδέαν, ὁποῖον πρέ-
 πει νὰ ἦναι τὸ ἄπειρον τοῦ δρόμου τὸ ὁποῖον διατρέχει ἀνὰ πᾶ-
 σαν ἡμέραν ἄνω τῶν κεφαλῶν ἡμῶν. Ἡ διάμετρος τῆς τροχιάς
 τῆς παρὰ τοῦ Κρόνου διαγραφομένης, ἔχει ἀπόστασιν πλεόν τῶν

ἑξακοσίων ἑκατομμυρίων λευγῶν, συνεπῶς λοιπὸν πλείον ἢ χιλίων ὀκτακοσίων λευγῶν περίμετρον! Ἴππος ἀγγλικὸς ὅστις ἠδύνατο νὰ τρέξῃ δέκα λεύγας τὴν ὥραν, ἀπαιτοῦνται, ἵνα διατρέξῃ καὶ κάμῃ τὸν κύκλον τοῦτον, εἴκοσι χιλιάδες πεντακόσια τεσσαράκοντα ὀκτῶ ἔτη!

Δὲν ἐτελείωσα, ὦ Λούκιε, διηγούμενος τὰ θαυμάσια τοῦ ὀρατοῦ τούτου κόσμου· ἢ καθὼς σὺ λέγεις ἐνίστε, ἐπὶ τῶν θυμασιῶν τῆς τύχης ἦν σὺ μόνος παραδέχεσαι ὡς τὴν πρώτην αἰτίαν ὅλων τῶν ὄντων· εἶναι ἄλλος τις δημιουργὸς ὃν σὺ δὲν φαντάζεσαι. Ἀναγνωρίζεις τὴν τύχην, ὑπόμεινον νὰ σὲ διδάξω ἅπασαν τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ σου. Μάθε, ὅτι αὕτη ἡ ἀπόστασις τῶν 30 ἑκατομμυρίων λευγῶν ἦτις μᾶς διαχωρίζει τοῦ ἡλίου κ' ἐκεῖνη τῶν 300 ἑκατομμυρίων τοῦ Κρόνου, εἰς μικροῦ λόγου ἀξίαι σχετικῶς μετὰ τὴν ἀπομάκρυνσίν μας ἀπὸ τοὺς ἀπλανεῖς λεγομένους ἀστέρας· ὅτι οὔτε δυνάμεθα κἄν νὰ μεταχειρισθῶμεν δικαίῳ τῷ λόγῳ ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης, σχετικῶς τῶν ἀποστάσεων τούτων τὴν λέξιν! Ποία ἀναλογία, τῇ ἀληθείᾳ, ἐκείνου ὅπερ δύναται νὰ καταμετρηθῇ, ὅσονδήποτε μέγα καὶ ἂν ᾖ, ἀπὸ ἐκεῖνο ὅπερ δὲν καταμετρεῖται; Δὲν εἶναι γνωστὸν, ποσῶς, τὸ ὕψος ἐνὸς ἀστέρος· τῷ ὄντι εἶναι, ἐὰν δύναμαι νὰ εἶπω οὕτως, ἀκαταλόγιστον. Δὲν ὑπάρχει οὔτε γωνία, οὔτε ἡμίτονον, οὔτε παραλληλισμὸς, ἐξ ὧν νὰ δύναται τις νὰ βοηθηθῆται. Ἐάν τις ἤθελε παρατηρήσῃ ἀπὸ τοὺς Παρισίους ἕνα ἀστὲρα ἀπλανῆ καὶ ἕτερος τὸν παρατηρήσῃ ἀπὸ τὴν Ἰαπωνίαν, αἱ δὲ γραμμαὶ αἰτίνες ἤθελον ἀναχωρήσει ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν δύο τούτων διὰ νὰ καταστήσουν εἰς ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν ἀστὲρα δὲν ἤθελον ἀποτελέσει μίαν γωνίαν καὶ ἤθελον συγχισθῆ εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν γραμμὴν κατὰ τοσοῦτον ὀλόκληρος ἡ γῆ δὲν καθιστᾷ ἕκτασιν ἕνεκεν τῆς μεγίστης ἀποστάσεως αὐτῆς. Ἄλλ' οἱ ἀστέρες ἔχουσι τι κοινὸν ὡς πρὸς τοῦτο μετὰ τὸν Κρόνον καὶ μετὰ τὸν ἥλιον· ἀνάγκη νὰ εἰπωμέν τι περισσότερον. Ἐὰν δύο παρατηρηταὶ, εὐρισκόμενοι ὁ μὲν εἰς τὴν γῆν, ὁ δὲ εἰς τὸν ἥλιον, ἦθ:

λον παρατηρήσει ταυτόχροτως, αἱ ὀπτικάι ἀκτῖνες αὐτῶν τῶν δύο παρατηρητῶν δὲν ἤθελον σχηματίσει ποσῶς ἐπαισθητὴν γωνίαν. Ἄς παραστήσωμεν τὸ πρᾶγμα μὲ ἄλλον τρόπον: ἐὰν ἀνθρωπὸς τις ἴστατο ἐπὶ ἐνὸς τῶν ἀστέρων, ὁ ἥλιός μας, ἡ γῆ μας καὶ τὰ τριάκοντα ἑκατομμύρια λευγῶν ἄτινα διαχωρίζουσι τὴν γῆν ἀπὸ τὸν ἥλιον, ἤθελον φαίνεσθαι εἰς αὐτὸν εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ κέντρον· τοῦτο ἀπεδείχθη.

Δὲν γνωρίζουσιν ἐπίσης οὔτε τὴν ἀπόστασιν τοῦ ἐνὸς ἀστέρος ἀπὸ τὸν ἄλλον ὅσον πλησίον ἀλλήλων μᾶς φαίνονται οὔτοι. Λί πλειάδες π. χ. φαίνονται σχεδὸν ἡ μία μετὰ τῆς ἄλλης ἐὰν κρίνωμεν ὡς ἐκ τῆς ὀράσεώς μας εἰς ἀστὴρ ἐκ τῶν ἀπαιριζόντων τὴν οὐρὰν τῆς μεγάλης ἄρκτου, φαίνεται καθήμενος ἐπὶ τοῦ ἄλλου, μόλις ἡ ὄρασις δύναται νὰ διακρίνη τὸ διαχωρίζον αὐτοὺς μέρος τοῦ οὐρανοῦ, φαίνεται ὡς εἰς ἀστὴρ. Ἐὰν τέλος πάντων πᾶσα ὀπτικὴ ἐφεύρεσις τῶν ἀστρονόμων εἶναι ἀνίσχυρος ἵνα σημειώσῃ τὴν ἀπόστασιν, τί ἤθελον κρίνει διὰ τὴν ἀπόστασιν δύο ἀστέρων, οὔτινες πραγματικῶς φαίνονται ἀπέχοντες ὁ εἰς τοῦ ἄλλου! καὶ δικαιότερον δύο πολικῶν; Ποῖα εἶναι λοιπὸν ἡ γραμμὴ ἡ ὑπάρχουσα μετὰξὺ τοῦ ἐνὸς πολικοῦ ἀστέρος ἀπὸ τοῦ ἄλλου; καὶ ὅποσος θέλ' εἶσθαι ὁ κύκλος, τοῦ ὁποίου ἡ γραμμὴ αὕτη, θέλ' εἶσθαι ἡ διάμετρος; Ἀλλὰ δὲν ἤθελ' εἶσθαι ὡς ἐκ περισσοῦ νὰ βολίσωμεν τὸ χάος καὶ νὰ θελήσωμεν νὰ ὑποθέσωμεν τὴν στερεότητα τῆς σφαίρας τοῦ ὁποίου ὁ κύκλος δὲν εἶναι εἰμὴ μία τομὴ; ἤθελαμεν ἔτι ἐκπλαγεῖν ἐὰν οἱ ἀστέρες οὔτοι κατὰ τοσοῦτον ὑπερμεγέθεις ἤθελον μᾶς φανῆ μόνον τοῦτο, ὡς στίγματα λάμποντα; Δὲν ἤθελομεν θαυμάσει μᾶλλον ὅτι ἀπ' ἓν ὕψος τόσον ἐκπλακτικόν, οἱ ἀστέρες δύνανται νὰ διαφυλάττωσιν ἓν καὶ ποῖον φαινόμενον, καὶ ὅτι δὲν τοὺς χάνομεν ἀπὸ τὴν ὄρασίν μας; Δὲν δύναται τις νὰ φαντασθῇ ὅποσοι μᾶς διαφεύγουσι! Προσδιορίζουσιν ἀκόμη τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀστέρων, ναί, τῶν ὀρατῶν. Μὲ τὸ μέτρον τοῦ νὰ καταμετρηθῶσιν οἱ μὴ διακρινόμενοι, ὡς λ. χ. οἱ σχηματίζοντες τοῦ Γαλαξίαν, τὸ φωτοβόλον αὐτὸ ἴχνος

ὁ διακρίνομεν ἐν ταῖς οὐρανοῖς, ἐν εὐδία τινὶ νυκτὶ, ἀπὸ βορρᾶν πρὸς νότον καὶ αἱ ὁποῖαι ἕνεκεν τοῦ παραδόξου ὕψους των ἀδύνατον νὰ διακριθῶσιν ἕκαστος μερικῶς διὰ τῆς ὁράσεώς μας, δὲν κάμνουσι περιπλέον εἰμὴ νὰ λευκαίνουσι αὐτὴν τὴν ὁδὸν τοῦ οὐρανοῦ ὅπου ἐτέθησαν.

Ἰδοὺ με πάλιν ἐπὶ τῆς γῆς ὡς εἰς ἓνα ἀσήμαντον κόκκον ἄμμου τοῦ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ οὐρανοῦ κρεμαμένου, εἰς ἀριθμὸς σχεδὸν ἄπειρος φωτοβόλων ἑνὸς ἀνεκφράστου μεγέθους τὸ ὁποῖον ὑπερβαίνει τὴν ἀντίληψίν μας, γυρίζουσι, περιστρέφονται περίξ τοῦ κόκκου τούτου τῆς ἄμμου καὶ διαβαίνουσι πᾶσιν ἡμέραν πλέον τῶν δέκα χιλιάδων ἐτῶν τὰ ἐκτεταμένα ἄπειρα διαστήματα τῶν οὐρανῶν. Ἐπιθυμοῦμεν νὰ μάθῃς ἐν ἄλλο σύστημα τὸ ὁποῖον δὲν ἐλαττοῦται ποσῶς, τοῦ ἐκ τῶν θαυμασιῶν; Αὕτη ἡ ἰδία γῆ τρέχει μὲ μίαν ταχύτητα ἀκατανόητον περίξ τοῦ ἡλίου, τὸ κέντρον τῆς οἰκουμένης. Φαντάζομαι ἀπάσας τὰς σφαῖρας ταύτας, τὰ καταπληκτικὰ ταῦτα σώματα ἅτινα εἶναι εἰς κίνησιν, χωρὶς νὰ συγγέωνται τὸ ἐν μὲ τὸ ἄλλο, χωρὶς νὰ συγκρούωνται ποσῶς καὶ χωρὶς νὰ διαταράττονται· ἐὰν ἐξ ὅλων τούτων τὸ μικρότερον ἤθελε παραλλάξει τὸν δρόμον του καὶ συνεκρούετο μὲ τὴν γῆν, τί ἤθελε γίνεαι ἡ γῆ αὕτη; Τούναντίον ἅπαντες εἶναι εἰς τὴν θέσιν των, μένουσιν ἐν τῇ τάξει ἣτις τοῖς διαγράφη, ἀκολουθοῦσι τὴν χαραχθεῖσαν αὐτοῖς ὁδὸν καὶ τόσον ἡσύχως εἰς τὴν ὕρασίν μας ὥστε οὐδεὶς ἔχει τοσαύτην λεπτὴν ἀκοὴν ἵνα δυνηθῇ καὶ τοὺς ἀκούσῃ κινουμένους, οἱ δὲ κοινοὶ δὲν γνωρίζουσιν ἐὰν ὑπάρχουσιν εἰς τὸν κόσμον· ὦ θαυμάσιος οἰκονομία τῆς τύχης! Μόνῃ ἡ νοημοσύνη δύναται κάλλιον νὰ ἐπιτύχη; Ἐν μόνον πρᾶγμα, Λούκιε, μὲ καταλυεῖ· τὰ μεγάλα ταῦτα σώματα εἶναι τόσον ἀκριθὰ καὶ τόσον στερεὰ εἰς τὴν πορείαν των, εἰς τὴν περιστροφὴν των, καὶ εἰς πᾶν τὸ σχετικὸν αὐτῶν, ὥστε ἐν μικρὸν ζῶον δεδεμένον εἰς τινὰ γωνίαν τῆς ἀπειρου ταύτης ἐκτάσεως ἦν καλοῦσι κόσμον ἀφοῦ τὰ παρατηρήσει, ἤθελε κάμει τρόπον νὰ προεῖπη ἀλανθᾶτως, εἰς ποῖον κέντρον

τοῦ σταδίου των οὔτοι οἱ ἀστέρες θέλουσιν εὐρεθῆ ἀπὸ σήμερον εἰς δύο, εἰς τέσσαρας, εἰς εἴκοσι χιλιάδας ἐτῶν, ἰδοὺ ἡ ἀμφιβολία μου, Λούκιλε: ἐὰν τυχαίως διατηροῦσι τοὺς τοσοῦτον ἀναλλοίπτους κανόνας, τί ἐστὶ τάξις, τί ἐστὶ κανὼν;

Θέλω πρὸς τούτοις σὲ ἐρωτήσῃ, τί ἐστὶ τύχη; εἶναι τάχα σῶμα; εἶναι τάχα πνεῦμα; ἢ μήπως εἶναι ὄν, ἐξιδιασμένον τῶν ἄλλων σωμάτων, τὸ ὁποῖον ἔχει τὴν ἰδιαιτέραν ὑπαρξίν του; ἢ τὸ ὁποῖον εἶναι τι μέρος; ἢ μᾶλλον εἶναι ἰδιότης τις, ἥτις τρόπος τοῦ ὑπάρχειν; Ὅταν μία σφαῖρα εὐρίσκει λίθον, λέγουσι: τυχαίως· ἀλλ' εἶναι ἄλλο τι, εἰμὴ, ὅτι τὰ δύο ταῦτα σώματα κατὰ σύμπτωσιν συνεκρούσθησαν; Ναί, διὰ τῆς τύχης, ἢ δι' αὐτῆς τῆς συναντήσεως ἡ σφαῖρα αὕτη δὲν βαδίζει πλέον εὐθέως, ἀλλὰ ἐλλειψοειδῶς, ἐὰν ἡ κίνησίς της δὲν εἶναι πλέον εὐθεῖα, ἀλλὰ κεκλιμένη, ἐὰν αὕτη δὲν στρέφεται πλέον εἰς τὸν ἄξονά της ἀλλ' ἀπλῶς περιστρέφεται; τέλος πάντων, ὅτι διὰ τῆς ἰδίας τύχης κινεῖται γενικῶς αὕτη ἡ σφαῖρα; Δὲν ἤθελον κάλλιον ὑποθέσει ὅτι κινεῖται ἢ ἀφ' ἑαυτῆς ἢ διὰ τῆς κινήσεως τῆς χειρὸς ἥτις τὴν ἔρριψε; Καὶ ἐπειδὴ οἱ τροχοὶ ἐνὸς ὠρολογίου εἶναι προσδιωρισμένοι ὁ εἷς μετὰ τοῦ ἄλλου εἰς κυκλοειδῆ κίνησιν ἐπὶ τοιαύδε ἢ τοιαύδε ταχύτητος, ἤθελον ὀλιγώτερον περιέργως ἐρευνῆται ποῖον δύναται νὰ ᾔῃαι τῆς τοιοῦτης κινήσεως τὸ αἴτιον, ἐὰν δὲ οἱ τροχοὶ οὔτοι ἀφ' ἑαυτῶν κινῶνται ἢ διὰ τῆς κινητικῆς δυνάμεως ἐνὸς βάρους τὸ ὁποῖον τοὺς παρασύρει; Ἀλλ' οὔτε οἱ τροχοὶ οὔτοι οὔτε ἡ σφαῖρα αὕτη, δὲν ἠδύναντο νὰ δώσωσιν ἑαυτοῖς κίνησιν, οὔτε νὰ τὴν ἔχωσι ποσῶς ὡς ἐκ τῆς φύσεώς των, ἐὰν ἤμποροῦν νὰ τὴν ἀπολέσωσι χωρὶς ν' ἀλλάξωσι φύσιν, εἶναι λοιπὸν φανερὸν ὅτι κινῶνται ἄλλοθεν. Τὰ δὲ οὐράνια σώματα ἐὰν ἀπολέσωσι τὴν κίνησιν των θέλουσιν ἀλλάξει φύσιν; θέλουσιν εἶσθαι ἄλλο τι ἢ σώματα; Ἐγὼ δὲν φρονῶ οὕτως. Ἐν τοσοῦτῳ κινῶνται καὶ οὐχὶ ἀφ' ἑαυτῶν καὶ ἕνεκεν τῆς φύσεώς των. Ἀνάγκη λοιπὸν πᾶσα νὰ ζητήσωμεν, ὦ Λούκιλε, ἐὰν ἐξωτερικῶς ἄλλη τις ἀρχὴ ὑπάρχῃ ἥτις προξενεῖ τὴν κί-

νησίν των! ὁτιδήποτε θέλεις εὐρεῖ, ἐγὼ θέλω τὸ ὀνομάσει Θεόν.

Ἐὰν ὑποθέσωμεν ὅτι τὰ μεγάλα ταῦτα σώματα εἶναι ἄνευ κινήσεως, μὰ τὴν ἀλήθειαν δὲν θέλουσι πλέον ἐρωτήσαι, ποῖος εἶναι ὁ δημιουργὸς τῶν σωμάτων αὐτῶν, καθὼς ἠδύνατο νὰ ἐρωτήσωσι ποῖος εἶναι ὁ κατασκευαστὴς αὐτῶν τῶν τροχῶν, αὐτῆς τῆς σφαίρας (boule). Καὶ ὅταν ἕκαστον τῶν σωμάτων τούτων ἤθελεν ὑποτεθῆ, εἰς τυχαῖος σωρὸς ἀτόμων συνδεδεμένων καὶ ὑπολουμένων ὁμοῦ ἀπὸ τε τὸ σχῆμα καὶ τοῦ σχηματισμοῦ τῶν μερῶν του, ἤθελον λάβει ἐν τῶν σωμάτων τούτων καὶ ἤθελον εἰπεῖ. Ποῖος; ἐδημιούργησε τὸ ἄτομον αὐτό; εἶναι ὕλη; εἶναι νοημοσύνη; εἶχε τινα ἰδέαν περὶ ἑαυτοῦ πρὶν ἢ κόμη αὐτὸ ἑαυτό; ἦτο, λοιπὸν, στιγμὴ τις πρὶν ἢ γενῆ; ἦτο καὶ δὲν ἦτο ἐν τῷ ἅμα, καὶ, ἐὰν ἦτο ποιητὴς τοῦ εἶναί του καὶ τοῦ τρόπου τοῦ εἶναί του, τίνας ἔνεκεν ἐγένετο σῶμα καὶ δὲν ἐγένετο πνεῦμα; Περιπλέον, αὐτὸ τὸ ἄτομον δὲν ἤρχισεν; εἶναι αἰώνιον; εἶναι ἀτελεῦτητον; Θέλεις ποιῆσαι ἓνα Θεὸν εἰς τὸ ἄτομον τοῦτο;

Τὸ ἄκαρι (πηδοῦλι), ἔχει ὀφθαλμοὺς, περιτριγυρίζει εἰς ἀντικείμενα ἅτινα δύναται νὰ τὰ βλάψῃ· ἵνα καλλήτερα τὸ παρατηρήσωσι τὸ θέτουσιν ἐπὶ ἐβένου, ὅταν δὲ περιπατῇ τὸ παρουσιάζωσι τὸ παραμικρότερον ἀχυράκι, τοῦτο ἀμέσως ἀλλάσσει δρόμον. Εἶναι λοιπὸν παιδιὰ τῆς τύχης ἢ κόρη, ὁ χιτῶν τοῦ ὀφθαλμοῦ του καὶ τὸ ὀπτικὸν νεῦρόν του;

Φαίνονται εἰς μίαν σταγόνα ὕδατος εἰς τὸ ὅποιον ἔβαλον πέπερι ἵνα θολώτῃ καὶ τὸ ταραξῆ, ἀκαταλόγιστος ἀριθμὸς ζωῶν τῶν ὀπρίων τὸ μικροσκοπίον μᾶς δεικνύει τὰ σχήματα, νὰ κινῶνται μὲ ἀπίστευτον ταχύτητα ὡς τσοσῦτα ἐκτρώματα ἐντὸς ἐκτεταμένης θαλάσσης· καθ' ἐν τῶν ζωῶν τούτων εἶναι μικρότερον χιλιάκις ἢ τὸ ἄκαρι καὶ ἐν τσοσῦτῳ, εἶναι σῶμα ζῶν, τρεφόμενον, νομίζον, καὶ πρέπει, νὰ ἔχη μυῶνας, ἀγγεῖα ἰσχύναμα μὲ φλέβας, μὲ νεύρα, μὲ ἀρτηρίας, καὶ μὲ μυελὸν διαμοιράζοντα τὸ πνεῦμα εἰς τὰ ζῶα.

Μία κηλὶς εὐρωτὸς μέγεθος ἔχουσα ὡς εἰς κόκκος ἄμμου.

φαίνεται μὲ τὸ μικροσκόπιον, ὡς σωρὸς πλείστων φυτῶν, καλῶς διακρινομένων, ἐξ ὧν τὰ μὲν ἔχουσι ἄνθη, ἄλλα καρπούς, ἄλλα δὲ φαίνονται ἔχοντα μόνον κάλυκας ἡμιανοικτούς, τινὰ πάλιν γυμνά ἀπὸ φύλλα. Ὅποιος παραδόξου τάχα σμικρότητος πρέπει νὰ ᾧσι αἱ ῥίζαι καὶ ὁ ἡθμός ὅστις διαχωρίζει τὰ συντηρητικὰ αὐτῶν τῶν φυτῶν! καὶ ἐὰν ἀναλογισθῶμεν ὅτι ταῦτα τὰ μικρὰ φυτὰ ἔχουσι τοὺς σπόρους των καὶ τὰς διακλαδώσεις των καὶ τὰ πεύκη των καὶ ὅτι τὰ μικρὰ ἐκεῖνα ζωῦντα περὶ ὧν ἀνωτέρω εἶπον πολλαπλασιάζονται διὰ τῆς ὁδοῦ τῆς γενεολογίας καθὼς οἱ ἐλέφαντες καὶ τὰ κήτη, ποῦ δὲν ἠθέλαμεν φιάσει; Ποῦς ἤξευρε νὰ ἐργασθῆ εἰς δημιουργήματα τύσον κομψὰ καὶ λεπτὰ διαφεύγοντα τὴν ἀνθρώπινον ὄρασιν καὶ τὰ ὅποια φθάνουσιν εἰς τὸ ἐπάπειρον, καθὼς οἱ οὐρανοὶ, ἀπὸ τὸ ἓν εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον; Δὲν εἶναι τάχα ὁ Δημιουργήσας τοὺς οὐρανοὺς, τοὺς ἀστέρας, ἐκεῖνα τὰ ὑπερμεγέθη σώματα, τρομακτικὰ διὰ τὸ μεγαλεῖόν των διὰ τὴν ὕψωσίν των, διὰ τὴν ταχύτητά των καὶ διὰ τὴν ἔκτασιν τῆς πορείας των καὶ τὰ ὅποια παίζων τὰ κινεῖ;

Τίς διηγῆσεται τὰ θαυμάσιά σου, Κύριε;

La Bruyere.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ.

Ὁ Ἀβδουραχμάν III, Καλίφης τῆς Ἰσπανίας, ἐβασίλευσεν ἔτη πενήκοντα· ἡ βασιλεία του ὑπῆρξεν ὁ χρυσοῦς αἰὼν τῆς Ἰσπανίας. διότι τέχναι, ἐπιστῆμαι, γεωργία, βιομηχανία, ἐμπόριον τὰ πάντα ἦνθον καθ' ὅλην τὴν σημασίαν τῆς λέξεως. Εἰς τὸν θάνατόν του, μεταξὺ τῶν ἐγγράφων εὗρέθη τὸ ἐπόμενον·

« Πεντήκοντα ἔτη παρῆλθον, ἀφ' ὅτου εἶμαι Καλίφης, θη-
 » σαυροῦς, τιμᾶς, δόξαν, ἡδονὰς, τὸ πᾶν ἐχάρην, ὅλα τὰ διῆλθον.
 » Οἱ ἀντίζηλοί μου βασιλεῖς μὲ τιμᾶσι, μὲ φοβούνται καὶ μὲ
 » φθονοῦν. Ὅτι δῆποτε οἱ ἄνθρωποι δύνανται νὰ ἐπιθυμήσωσι μοί
 » ἐδόθη ἀπὸ τὸν οὐρανόν. Εἰς ὅλον ἔε αὐτὸ τὸ μακρὸ διάστημα

» τῆς φανταστικῆς εὐτυχίας μου, ἐμέτρησα τὰς ἡμέρας, καθὼς
 » ἤμην εὐτυχής· ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἀνέβη εἰς ὄλας, δεκατέσσα-
 » ρας. Θνητοί! Ἐκτιμῆσατε τὸ μεγαλεῖον, τὸν κόσμον καὶ τὴν
 » ζωὴν! » (Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ).

Ὡ πόσοι χριστιανοὶ Καλίφαι ἔχουσιν ἀνάγκην τούτου τοῦ
 μαθήματος τοῦ Μωαμεθανοῦ Καλίφου!

Ὁ Ἀλακίρ Η, Καλίφης τῆς ἰσπανίας, ἦτο μᾶλλον ἀφιερωμέ-
 νος εἰς τὴν εὐτυχίαν τῶν ὑπηκόων του ἢ εἰς τὰς κατακτήσεις.
 Δυστυχῶς ὅμως ἡ βασιλεία του δὲν διήρκησε πλέον τῶν δεκα-
 πέντε ἐτῶν. Διηγροῦνται περὶ αὐτοῦ ἀνέκδοτον, τὸ ὁποῖον κατὰ
 τοὺς τελευταίους χρόνους ἐφάνη συνάμιλλον, ὑπὲρ ἄλλην μορφήν,
 μὲ ἐνὸς τῶν μεγαλητέρων βασιλείων τῶν νεωτέρων χρόνων.

Γυνὴ τις πτωχὴ εἶχεν ἀγρὸν ἰδιόκτητον, συνορεύοντα μὲ
 τοῦς κήπους τοῦ Καλίφου. Ἡθέλησε λοιπὸν, εἰς τὸν ἀγρὸν ἐκεῖ-
 νον τῆς γυναικὸς νὰ κατασκευάσῃ κηρῶν, καὶ ἐπὶ τούτῳ διέ-
 ταξε τὸν ἐπιστάτην του ν' ἀγοράσῃ τὸν ἀγρὸν τῆς γυναικὸς. Ὁ
 ἐπιστάτης ἔτρεξεν ἀμέσως εἰς τὴν γυναῖκα ἀλλ' ἀρνηθείσης αὐ-
 τῆς, ἔλαβεν αὐθαιρέτως τὸν ἀγρὸν καὶ ἐκοδόμησε τὸ κηρῶν
 τοῦ Καλίφου. Ἡ γυνὴ ἰδοῦσα τὴν ἀδικίαν, ἣν ὁ Καλίφης τῇ ἔκαμεν
 ἐπορεύθη εἰς τὸν Καδῆ-Βεχέρ, παραπονουμένη διὰ τὴν ἀρπαγὴν
 τοῦ ἀγροῦ της παρὰ τοῦ Καλίφου. Ὁ Καδῆς τὴν παρηγόρησε
 καὶ τῇ ὑπεσχέθη δικαιοσύνην. Ἡμέραν τινα, ἐν ᾧ ὁ Καλίφης ἀ-
 νεπαύετο ἐντρυφῶν εἰς τὸ κηρῶν του, ἰδοὺ φαίνεται ὁ Καδῆς
 ἐπὶ ὄνου ὀχρούμενος καὶ σάκκον κενὸν βαστάζων. Ἐπλησίασεν
 εἰς τὸν Καλίφην, ἐπέζησε καὶ τὸν παρεκάλεσε νὰ τὸν ἀφήσῃ
 νὰ γεμίσῃ τὸν σάκκον του μὲ ἄμμιον ἐκ τοῦ ἀγροῦ του, διότι
 εἶχεν ἀνάγκην αὐτῆς. Ὁ Καλίφης τῷ ἐπέτρεψεν, ὁ δὲ Καδῆς,
 ἀφοῦ ἐγέμισε τὸν σάκκον, παρεκάλεσε τὸν Καλίφην πάλιν νὰ
 τῷ δώσῃ χεῖρα βοηθείας, ἵνα φορτώσῃ τὸν σάκκον, διότι μόνος
 καὶ γέρον δὲν ἠδύνατο. Ὁ Καλίφης συνήνεσε, περίεργος ὢν νὰ
 εἶδῃ τί ἐσήμαινεν ὁ τρόπος οὗτος τοῦ Καδῆ· ἀλλὰ προσπαθίσας

νά τὸν βοηθήσῃ, δὲν ἠμπόρουν. Τότε ὁ Καδῆς στρέφωρ πρὸς τὸν Καλίφην, τὸν εἶπε μὲ σοβαρὶν ὕφου.

« Ἄν ἓνα σάκκον ἄμμου, ὅστις εἶναι ἐν μέρου τῶν ὄσιων
» γαιῶν ἔχεις, δὲν ἠδυνήθης νὰ σηκώσης, καὶ ὁ ὁποῖος εἶναι ἐν
» στίγμα τῆς γῆς ἦν ἤρπασας ἀπὸ τὴν πτωχὴν γυναῖκα, πῶς
» θὰ δυνηθῆς νὰ σηκώσης εἰς τὴν ἡμέραν τῆς κρίσεως ὁλόκλη-
» ρον τὸν ἀγρὸν ; »

Ὁ Καλίφης ἐννοήσας καὶ ζητήσας ἐξηγήσεις τῆς ὑποθέσεως καὶ ἐπὶ τέλους ἀναγνώρισας τὸ σφάλμα του, οὐχὶ μόνον τὸν ἀγρὸν ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πτωχὴν γυναῖκα, ἀλλὰ καὶ τὸ ἴδιον κρόσκιον αὐτῇ ἐδώρισατο.

Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.

Σημ. Μετ. Πόσων Καδῆδων καὶ Καλιφῶν ταιούτων, Ὄθωμκων, ἔχομεν ἀνάγκην ἡμεῖς οἱ Χριστιανοί !

Ὁ διάσημος Ἀραβὺ Ἐδριζὴ, ἐγεννήθη εἰς Κέουταν τῆς Βαρβαρίας τῷ 1099, καὶ ἐσπούδασεν εἰς τὴν Κορδούην (ἐν Ἰσπανίᾳ). Αὐτὸς πρῶτος συνῆψε τὴν γεωγραφίαν τῶν Ἀράβων μὲ τὴν τῶν Λατίνων. Μετὰ τὰς σπουδὰς του ὑπῆγεν εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Ῥογήρου, βασιλέως τῆς Σικελίας, ὅπου κατεσκεύασε πίνακα κυκλικὸν ἐξ ἀργύρου βάρους ἔχοντα 800 μαρκῶν ἢ δραμίων 6400, τουτέστι 16 ὀκάδων (ἡ μάρκα εἶναι ἴση 8 οὐγκιῶν)· εἰς ἃν ἐγράψεν ἀραβιστὶ πᾶν ὅ,τι ἠδυνήθη νὰ μάθῃ εἰς τὰ διάφορα μέρη τοῦ γνωστοῦ κόσμου τὰ ὅποια περιῆλθε. Συνέγραψε δὲ καὶ γεωγραφικὴν πραγματείαν, τὴν μόνην ἣτις σώζεται ἐκ τῶν συγγραμμάτων του. Ἐπὶ 350 περίπου ἔτη οἱ γεωγράφοι τῆς Ἑβρώπης, περιωρίζοντο εἰς τὸ νὰ ἀντιγράφωσιν αὐτὴν, μὲ τινὰς ἀσημάντους μεταβολὰς.

Ὁ Κάρολος ΙΒ΄, βασιλεὺς τῆς Σουηδίας, ἦτο ὁ παραδοξότερος τῶν ὄσων ἐφάνησαν ἕως τότε ἐπὶ τῆς γῆς ἀνθρώπων. Ἦνωνεν ἐν ἑαυτῷ ὅλα τὰ μεγάλα προτερήματα τῶν προπατόρων του. Δὲν

είχε δὲ οὔτε ἄλλο ἐλάττωμα, οὔτε ἄλλο κακόν, εἰμὴ, ὅτι τοὺς ὑπερέβη. Ἐγενήθη τῇ 27 ἰουνίου τοῦ 1682.

Τὸ πρῶτον βιβλίον, τὸ ὁποῖον τῷ ἔδωκαν ν'αναγνώσῃ, ἦτο τὸ σύγγραμμα τοῦ Σαμουὴλ Πουφεντόρφφ, ὅπως δυνηθῆ νὰ γνωρίσῃ ἐνωρὶς τὴν ἐπικράτειάν του καὶ τὰς τῶν γειτόνων. Ἐμαθε τὰ Γερμανικὰ, τὰ ὁποῖα ὠμίλει ἀκολούθως τόσον καλὰ, ὡς μητρικὴν του γλῶσσαν. Μόλις ἦτο ἑπταετῆς καὶ ἐγνώριζεν ἤδη νὰ ἱππεύῃ. Αἱ ἀσκήσεις του ἦσαν ἀρισται, διότι, πρὸς τοῖς ἄλλοις, αὗται ἐξελίσσονται καὶ τὴν εἰς τὰ πολεμικὰ ῥοπήν· ἔνεκα τούτου κατέστη ἀρκετὰ δυνατῆς κράσεως καὶ ἱκανὸς ν' ἀντέγῃ εἰς τοὺς κόπους.

Μολονότι γλυκὺς ἐν τῇ παιδικῇ ἡλικίᾳ του, εἶχεν ὅμως πείσμα ἀκαταμάχητον· ὁ μόνος δὲ τρόπος νὰ ὑποχωρῇ ἦτο νὰ κεντηθῇ ἢ φιλοτιμία του διὰ τῆς λέξεως « δόξα. » Οὕτως ἀπελάμβανέ τις ἀπὸ αὐτὸν πᾶν ὅ,τι ἤθελε. Μεγάλως ἀπεχθάνετο τὴν λατινικὴν γλῶσσαν, ἅμα ὅμως τῷ εἶπον ὅτι ὁ βασιλεὺς τῆς Πολωνίας καὶ ὁ βασιλεὺς τῆς Δανιμαρκίας τὴν ἤξευρον, τὴν ἔμαθε πολὺ ἐνωρὶς καὶ τὴν διετήρησε καθ' ὅλην του τὴν ζωὴν. Τὸ αὐτὸ μετεχειρίσθησαν διὰ νὰ τὸν ἀναγκάσωσι νὰ μάθῃ τὴν γαλλικὴν, ἀλλ' ἐπέμεινε τόσον, ὥστε ἔζησε χωρὶς ποσῶς νὰ τὴν μεταχειρισθῇ καθ' ὅλην του τὴν ζωὴν καὶ μὲ αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς πρέσβεις τῶν Γάλλων, οἵτινες δὲν ἐγνώριζον ἄλλην γλῶσσαν.

Ἄμα ἔλαβε γνώσεις τινὰς τῆς λατινικῆς, τῷ ἔδωκαν νὰ μεταφράσῃ τὸν Κουνίντιον—Κούριον. Τὸ βιβλίον τοῦτο τῷ ἤρεσε πολὺ, καθότι τὸν ἐνθουσίαζε μᾶλλον τὸ περιεχόμενον ἢ τὸ ὕφος τοῦ συγγραφέως. Εἰς τὸν ἐρωτήσαντα αὐτὸν διδάσκαλόν του « τί ἐφρόνει περὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου. » — « Φρονῶ, ἀπήντησεν ὁ πρίγκηψ, ὅτι ἐπεθύμουν νὰ τὸν ὁμοιάσω. » — « Ἀλλὰ, τῷ εἶπεν, ἔζησε μόνον τριάκοντα δύο ἔτη. » — « Ἄ ! δὲν εἶναι ἀρκετὸν, ἐπανέλαβεν, ὅταν ἀποκτήσῃ τις βασιλεία ; » Δὲν ἔλλειψαν δὲ νὰ κρινοποιήσωσιν εἰς τὸν βασιλέα πατέρα του, τὰς ἀπαντήσεις αὐτάς, ὅστις καὶ ἀνέκραξεν· « Ἴδοὺ παιδίον τὸ ὁποῖον ἀξί-

ζει περισσότερον ἀπὸ ἐμὲ καὶ τὸ ὅποιον θὰ προχωρήσῃ περισσό-
τερον ἀπὸ τὸν μέγαν Γουστάβον! »

Ἡμέραν τινὰ καθ' ἣν διεσκέδαζεν εἰς τοὺς θαλάμους τοῦ πα-
τρός του θεωρῶν πίνακας τινας γεωγραφικούς, ἕνα, τῶν πόλεων
τῆς Οὐγγαρίας τῶν κυριευθεισῶν ἀπὸ τοῦ Τούρκου ἐπὶ τοῦ Αὐ-
τοκράτορος τῆς Γερμανίας, καὶ ἕτερον τῆς Ρήγας, πρωτεύουσας
τῆς Λεθωνίας, ἐπαρχίας κατακτηθείσης πρὸ αἰῶνος ἀπὸ τοῦ
Σουηδοῦς, παρετήρησεν ὅτι κάτωθεν τοῦ πίνακος τῆς Οὐγγρικῆς
πόλεως, ἦσαν γεγραμμέναί αἱ ἐπόμεναι λέξεις ληφθεῖσαι ἐκ τοῦ
βιβλίου τοῦ Ἰώβ, « Κύριος ἔδωκεν, Κύριος ἀφείλετο, εἴη τὸ ὄνο-
μα τοῦ Κυρίου εὐλογημένον » ὁ νέος πρίγκιψ, ἀναγνώσας τὰς
λέξεις ταύτας, ἔλαβε μολυβδόκονδυλον καὶ ἔγραψε κάτωθεν τοῦ
πίνακος τῆς Ρήγας, « ὁ Κύριος μὲ τὴν ἔδωκεν, ὁ θεὸς δὲν
θὰ μὲ τὴν ἀφαιρέσῃ. » Τοιοῦτοτρόπως εἰς τὰς πλέον ἀσημάντους
πράξεις τῆς νεότητός του, ἡ ἀδάμαστος ἐκείνη φύσις του, ἄφηνε
συχνὰ νὰ τὴν διαφεύγῃ μερικὰ πράγματα τὰ ὅποια χαρακτη-
ρίζουσι τὰς παραδόξους ψυχὰς καὶ τὰ ὅποια φανερώουσι ὅ,τι
ποτὲ θέλει εἶσθαι.

Σπαρτιάτης τις, μηδεμίαν ὑπολήψεως, ἀνέβη ποτὲ εἰς τὸ βή-
μα καὶ ἐπρότεινε σωτήριόν τι διὰ τὴν Σπάρτην. Οἱ Σπαρτιῆται
καὶ τοὶ ἀναγνωρίσαντες τὸ ὠφέλιμον τῆς προτάσεως, οὐχ ἦττον
ὅμως τὸν κατεδίωξαν ἀπὸ τοῦ βήματος καὶ τὸν διέταξαν νὰ
εἴπῃ τὴν πρότασιν αὐτὴν εἰς τίμιον καὶ εὐπόληπτον ἄνθρωπον.
Τοῦτο ἐγένετο καὶ ἡ πρότασις ἐνηργήθη, πλὴν ἐπὶ τῇ προτάσει
τοῦ δευτέρου!

Τοιαῦτα δὲν φαίνονται εἰς τὸν Αἰῶνά μας, εἰς ὃν ἀρκεῖ νὰ
ἔχῃ τις χρήματα καὶ τὰ πάντα εἰσὶ λίαν καλά! Ὁ Μετ.

Οἱ Βυζάντιοι εἶχον ἄλλοτε διαφορὰς τινὰς μὲ τὸν Ἀρμέντον
τῆς Μακεδονίας, Πάππον τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου ἐπεμψαν λοι-
πὸν Πρέσβεις ζητοῦντες τὴν συμμίχιν των· οὔτινες παρουσιά-

σθησαν εἰς τὴν Γερουσίαν καὶ ὁ πρεσβύτερος αὐτῶν ὠμίλησε διὰ τὴν ἀποστολὴν τῶν. Τελειώσαντος τοῦ πρέσβεως τὴν ὀμιλίαν του, ὁ Πρόεδρος τῷ εἶπε: « πῶς εἶναι δυνατὸν σοῦ, τοῦ ὁποίου τὸ γένειον εἶναι βαμμένον, νὰ στεροῦνται βαφῆς οἱ λόγοι; Ὑπαγε, καὶ ἅς προσέλθῃ ἄδαρος ἄνθρωπος νὰ κάμῃ προτάσεις. » ὁ ἕτερος τῶν πρέσβεων προσῆλθε καὶ ἡ συμμαχία παρεχωρήθη!

Ἄν ὁ Πρόεδρος αὐτὸς τῆς τότε Βουλαντινῆς Πολιτείας εὐρίσκατο σήμερον, πόσους τοιοῦτους βεβαμμένους δὲν ἤθελεν ἀπαντήσαι! Ὁ Μετ.

Ἄνθρωπός τις ὀδίκος καὶ ἄρπαξ ἀπεφάσισεν, ἀποκτήσας πάμπολλα χρήματα ἐκ τῶν ἀδικιῶν καὶ ἄρπαγῶν του, νὰ κτίσῃ νοσοκομεῖον μέγιστον, 200 κλινῶν χωρητικότητος. Ἀφοῦ ἐτελείωσε τὴν μεγάλην αὐτὴν οἰκοδομὴν καὶ τὴν ἐστόλισε μὲ ὄλα τ' ἀναγκαῖα, προσεκάλει τοὺς φίλους καὶ γνωρίμους του καὶ τοὺς ἐδεικνυς τὴν μεγαλοπρεπῆ οἰκοδομὴν. Μεταξὺ πολλῶν ἄλλων ἐπισκεψθέντων τὸ Νοσοκομεῖον, προσῆλθε καὶ τις πρὸς ὄν ἐδειξε τὰ πάντα, ἐρωτῶν συνεχῶς αὐτὸν, πῶς τῷ ἐφαίνετο. Ὁ φίλος δὲν ἀπεκρίνατο, ἀλλ' ἐκίνει τὴν κεφαλὴν. « Πῶς! τὸν ἠρώτησεν, ὁ κτίτωρ, δὲν σὲ ἀρέσει, ἐνῶ ἐγὼ ἐξώδευσα τόσα χρήματα καὶ ἐκοπίασα τόσον πολὺ διὰ νὰ τὸ οἰκοδομήσω, νὰ τὸ στολίσω μὲ τόσα πράγματα ἀναγκαῖα καὶ μὲ τσαούτην ἔκτασιν, ὥστε νὰ δύνανται νὰ νοσηλευθῶσι διακόσιοι ἀσθενεῖς; » « Ναί, φίλε, τῷ ἀπεκρίθη ὁ ἐπισκεπτόμενος, ὄλα ταῦτα εἰσιν ἀληθῆ, ἀλλὰ συλλογίζομαι ὅτι, ἂν εἰς τὸ Νοσοκομεῖόν σου αὐτὸ συναχθῶσι πάντες ὅσους ἠδίκησας καταπληγῶτας αὐτοὺς, οὔτε τὸ δεκαπλάσιον τούτου δὲν ἤθελε τοὺς χωρέσει. »

Ὁ ἄνθρωπος δὲν πρέπει νὰ κομπάζῃ καὶ νὰ μεγαλαυχῆ εἰς τὰ ἀδίκως κερτημένα πλοῦτή του, ἀλλ' ὀφείλει ἐν τιμιότητι καὶ δικαιοσύνη νὰ διάγῃ τὸν βίον.

Μεχμέτης τις ἀπεφάσισε νὰ γείνη χριστιανὸς καὶ ταύτοχρόνως καλόγηρος. Προσῆλθε, λοιπὸν, εἰς μοναστήριον καὶ ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμίαν του καὶ τὸν σκοπὸν του εἰς τοὺς καλόγηρους. Μετ' εὐχαριστήσεως τὸν ἐδέχθησαν οἱ καλόγηροι, τὸν ἐπεριποιήθησαν καὶ τὸν ἐβάπτισαν κατατάξαντές τον καὶ εἰς τὸν χορὸν τῶν Μιάν τῶν ἡμερῶν, τεσσαρακοστῆς οὔσης, ὁ νεωφώτιστος οὗτος καλόγηρος, ἐμαγεύρευεν ὄρνιθα, ὅτε, ἄλλος καλόγηρος τοῦ μοναστηρίου ὑπῆγε πρὸς ἐπίσκεψίν του· ἐμβὰς δὲ εἰς τὸ κελλίον τοῦ πρώτου, ἠσθάνθη τὴν ὄσμην τοῦ μαγειρευμένου πτηνοῦ. Τὶ μαγειρεύεις, εὐλογημένε, τοῦ λέγει; — Φασόλια, πάτερ ἄγιε, ἀπεκρίθη ὁ ἄλλος. — Φασόλια! Πῶς εἶναι δυνατόν! ἐπρόσθεσεν ὁ δεύτερος. — φασόλια, σοὶ λέγω. — πῶς εἶναι τοῦτο, ἐνῶ ἐγὼ αἰσθάνομαι ὄσμην Ὁ . . . — Ναὶ σοὶ λέγω, ἀπήντησε ταχέως ὁ πρῶτος μεχμέτης, φασόλια μαγειρεύω. Ὁ καλόγηρος, περίεργος καὶ θέλων νὰ ἴδῃ μὴ τυχὸν ἠπατήθη, ἐνῶ ὁ ἄλλος εἰς ἄλλην ἐργασίαν ἐνησχολεῖτο, ἐπλησίασεν εἰς τὴν ἐστίαν ἀποκαλύπτει τὸ ἀγγεῖον καὶ σύρας ἐξῶθεν τὴν ὄρνιθα, Νά! τοῦ λέγει, δὲν εἶναι αὐτὴ ὄρνιθα; — ὄχι εἶπεν ὁ Μεχμέτης, εἶναι φασόλια! Σεῖς, ἐπρόσθεσα, μὲ μετεβάλατε ἀπὸ Μεχμέτην εἰς Σωφρόνιον μὲ ἐν βαρέλι νερὸν, καὶ ἐγὼ μὲ ἐν ἀγγεῖον νερὸν δὲν ἠμπορῶ, τάχα, νὰ μεταβάλω μίαν κόταν εἰς φασόλια;

Δὲν εἶναι εὐκόλον ἄνθρωπος ἐν προχωρημένῃ ἡλικίᾳ νὰ μεταβάλῃ γνώμην καὶ φρόνημα. Διὸ ἀνάγκη νὰ προσέχωσιν οἱ χριστιανίζοντες ἀλλοθρήσκους, καλόγηροι καὶ ἱερεῖς μας πρὶν ἢ προχωρῶσιν εἰς τοιαύτας ἱεράς πράξεις καὶ νὰ μὴ ἐνδίδωσιν εὐκόλως, ἀλλὰ κατόπιν κατηγήσεως καὶ δοκιμασίας αὐστηραῆς· καθότι ἄλλως ἐμπαίζεται ἢ μὲ τόσους ποταμοὺς αἱμάτων στερεωθείσα παναμώμητος ἱερὰ θρησκεία μας. Διότι πολλὰ τοιαῦτα συμβαίνουνσι, ὅταν θέλωμεν ἀνεξετάτως καὶ ἀθασανίστως νὰ αὐξήσωμεν τοὺς χριστιανοὺς, ἐνῶ οὐκ ἔστι χρεία.

Ἐρωτηθεὶς ὁ Σαΐτ-Πασσᾶς, ἀντιβασιλέως τῆς Αἰγύπτου, διατί ἠκολούθησε τὸν τάφον τοῦ εἰς τὸ Barrage (*) καὶ οὐχὶ εἰς τὸ ἐν τῇ Ἀκροπόλει τοῦ Καΐρου Τέμενος, ὅπου καὶ ὁ τάφος τοῦ πατρὸς τοῦ (Μεχμέτ-Ἀλῆ-Πασσᾶ :) Διὰ ν' ἀποφύγω, εἶπε, θεθνεὼς, τὰς ἐνοχλήσεις τῶν Π. . . , τὰς ὁποίας ζῶν δὲν ἠδυνάμην ν' ἀποφεύγω, διότι ὅπου καὶ ἂν ἤμην θὰ ἤρχοντο νὰ μὲ παρενοχλῶσι μὲ τὰς παραλόγους ἀπαιτήσεις των.

Ὁ Ἰσμαήλ-Πασσᾶς ὅμως, ὅστις τὸν διεδέχθη, διέταξε καὶ τὸν ἐνταφίασαν εἰς Ἀλεξάνδρειαν εἰς τὸ παρὰ τὴν συνοικίαν Ἀκταρίν, μικρὸν Τέμενος πλησίον τῆς μητρὸς τοῦ.

Θί φοῦρνοι δὲ ὧν ὀρνιθολογοῦσιν ἐν Αἰγύπτῳ, εἶναι ἐφεύρεσις τῶν Αἰγυπτίων πρὸ τεσσάρων χιλιάδων καὶ πεντακοσίων ἐτῶν.

Τῷ 1516, ὁ Πάπας Λέων ὁ Α΄. ἐτήμησε τὸ Θέατρον μὲ τὴν παρουσίαν τοῦ, εἰς τὴν παράστασιν, Resemunda, τοῦ Ravelais.

Ὁ φιλόσοφος, λέγει ὁ Βολταῖρος, δὲν ἀνήκει, οὔτε εἰς τοὺς Ἀγγλοὺς, οὔτε εἰς τοὺς Γάλλους, οὔτε εἰς τοὺς Γερμανοὺς, οὔτε

(*) Σημ. διὰ τοὺς μὴ εἰδότες. Τὸ Barrage (Διάρραγμα.) μέγα καὶ κολοσσαῖον ἔργον, κεῖται εἰς τὸ διαχωρίζον μέρος τὸν Νεῖλον εἰς δύο κλάδους μεγίστους· ἐν τῇ κάτω Αἰγύπτῳ, δηλ. τὸν τοῦ Δακτιαίου καὶ τὸν τοῦ Ραχτιίου καὶ ὅπου ἄρχεται τὸ Δέλτα. Ἐκτείνεται καθ' ὅλον τὸ πλάτος τοῦ ποταμοῦ περιλαμβάνον τὸς δύο κλάδους. Σύγκαιται ἀπὸ γεφύρας, φρούρια ζυγόντα ἀπὸ τὸ ἐν εἰς τὸ ἄλλο μέρος τὸν ποταμὸν, ἀψίδας καὶ θύρας ὑπεργαλκίνας θυαμένας, κατὰ θέλησιν, νὰ τὰς κλείωσι ἄνωθεν πρὸς τὰ κάτω. Συντείνει τὸ μέγα τοῦτο διάφραγμα διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὰ νερὰ νὰ διασκορπίζωνται ἔνθεν καὶ ἔνθεν, ὥστε, ὅταν ὁ Νεῖλος κατὰ τὴν ἀνοίξιν καὶ τὸ ἔαρ εἶναι χαμηλὸς, νὰ ποτίζεται ἡ ἄνω Αἴγυπτος καὶ νὰ ἐμποδίζετα ἡ εἰσχώρησις πολεμικοῦ στόλου πρὸς τὴν πρωτεύουσιν, τὸ Κάϊρον, διότι τὰ φρούρια θύναται νὰ παραλάβωσι χίλια πυροβόλα. Ἡ οἰκοδομή, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν καὶ ἐπιτήρησιν τοῦ Γάλλου Ἀρχιτέκτονος Μουζιέλ-Βέη, ἔρχισεν ἐπὶ τοῦ Ἀντιβασιλέως Ἀβθᾶ Πασσᾶ καὶ ἐπεραιώθη ἐπὶ τοῦ διαδόχου τοῦ Σαΐτ-Πασσᾶ. Ἡ δὲ δαπάνη τοῦ μεγάλου τούτου ἔργου ἀνέβη εἰς Ἀγγλικὰς λίρας· 3,000,000 ἢ ὅραχ. 84,900,000 Σ. Μ.

εἰς τοὺς φλωρεντινοὺς, ἀλλ' ἀνήκει εἰς πάντα τόπον καὶ εἰς πᾶν ἔθνος.

Ἔ ρ ω ς.

Δύναται τις νὰ ᾗται ώραία καὶ πολὺ ἀγαπητὴ. Πλὴν ἡ περιποίησης, ἡ φιλοκαλία, ἡ προσοχὴ, ἡ καθαριότης, φυσικὸν πνεῦμα, τὸ πάντοτε εὐπροσήμερον ὕφος καὶ ἡ γλυκεία συμπεριφορὰ, δίδωσιν εἰς τὴν ἀσχημίαν τὸ χαρακτηριστικὰ τῆς ωραιότητος.

Voltaire.

Ὁ φανατισμὸς καθιστᾷ τὸν ὄχλον ἱκανὸν διὰ πᾶν τι.

Ὁ μέγας Θεοδώρικος, Ἀρειανὸς τὴν θρησκείαν καὶ βασιλεὺς τῆς Ἰταλίας, εἶχεν ὑπουργὸν τινα, ὃν ἠγάπα καθ' ὑπερβολὴν. Ὁ ὑπουργὸς οὗτος, καθολικὸς τὴν θρησκείαν, ἠθέλησε ν' ἀγαπηθῆ ἔτι περισσότερον ἀπὸ τὸν βασιλέα, διὸ ἐξώμωτε γενόμενος Ἀρειανός. Ὁ βασιλεὺς τὸν ἀποκεφάλισεν εἰπὼν « Ἄν εἰς τὸν Θεὸν ἐφάνη ἄπιστος, πόσω μᾶλλον εἰς ἐμὲ, ὅστις εἶμαι ἄνθρωπος; »

Ἐπίσης ἐνοχοὶ εἶναι ὅσοι κρύπτουσι τὴν ἀλήθειαν ἀπὸ τοὺς βασιλεῖς, ὡς καὶ οἱ μὴ τηροῦντες τὴν πρὸς αὐτοὺς πίστιν. Καὶ ἦτο δίκαιον νὰ προσδιορισθῶσιν αἱ αὐταὶ ποιναὶ διὰ τοὺς κόλακας, ὅποιαί καὶ διὰ τοὺς ἀπαστάτας.

Αἱ μὲν ώραϊαί τέχνηαι ὑψώνουσι τὴν ψυχὴν, ἡ δὲ καλλιέργεια τοῦ πνεύματος εἰς ὅποιονδήποτε εἶδος, ἐξευγενίζει τὴν καρδίαν.

Ἡ φιλαργυρία εἶναι ἐπιθυμία τοῦ συσσωρεύειν εἴτε καρποὺς, εἴτε σκεύη, εἴτε κεφάλαια εἴτε καὶ ἀξιοπερίεργα πράγματα· διότι ὑπάρχον φιλάργυροι πρὶν ἢ ἐφευρεθῆ τὸ ἀργύριον.

Ὁ ἰατρὸς Δουμουλὲν, ἀποθνήσκων ἔλεγεν ὅτι· «κατόπιν μου
» ἀφίνω δύο περιφήμους ἰατρούς, τὴν δίκαιαν καὶ τὸ ὕδωρ τοῦ
» ποταμοῦ. »

Ὁ ὕψος εἶναι ἀρχαιοτάτη ἐφεύρεσις τῶν Φοινίκων. Ἀλλ' ὡς
πρᾶγμα σπάνιον καὶ λίαν πολυτίμον δὲν ἦτο εἰς ἅπαντας κοινόν.
(Ἰδὲ 28—17).

Τὸ μεγαλῆτερον ἐλάττωμα τοῦ ἀνθρώπου συνίσταται εἰς τὸ
νὰ ἦναι εὐήθης καὶ ἄνανδρος.

Αἱ μικραὶ φιάλαι τοῦ Ἄββα Μωρὸ κάμνουσι μνεῖαν τοῦ εὐ-
χολογίου τοῦ Καρδινάλιου Retz, ὅτι ὑπῆγεν, ἄλλοτε, ἔνοπλος
εἰς τὸ Παρλαμέντον, φέρων ὑπὸ τὰ ἐνδύματά του φοινικὸν ἐγ-
χειρίδιον.

Λησμόνει τὰς προσβολὰς καὶ ἐνθυμοῦ μόνον τὰς ἀγαθοεργίας.

Ὅταν εὐρίσκεσαι εἰς ἀμφιβολίαν περὶ τοῦ ἂν μία πρᾶξις εἶναι
καλὴ, ἢ κακὴ, πρόσεξον μὴ τὴν κάμη.

Διατὶ γράφων, ἠρώτησάν τινα, ἀγαπάτε νὰ μεταχειρίζεσθε
πολὺ τὰς ..... στιγμάς; διότι, ἀπήντησεν, αἱ στιγμαὶ εἰσὶ πο-
λυτιμότεραι τῶν ὥρων, τῶν ἡμερῶν καὶ τῶν ἐτῶν! (προσέξατε
εἰς τὰς στιγμάς!)

Ὀλίγιστα μᾶς χερσποιοῦσι, διότι ὀλίγιστα εἶναι κ' ἐκεῖνα ἐξ
ῶν ἔχομεν ἀνάγκην καὶ μᾶς λυποῦσι διὰ τὴν στέρησίν των.

Τὰ ἑρείπια τῆς Παλμύρας.

Ὁ ἥλιος εἶχεν ἤδη ἐκλείψει ἀπὸ τὸν ὀρίζοντα, ἐρυθρὸν περι- κάλυμμα ἐδῆλου ἀκόμη τὰ ἴχνη του εἰς τὸν πρὸς τὰ ὄρη τῆς Συρίας ἀπομεμακρυσμένον ὀρίζοντα· ἡ Πανσέληνος ἐν τῇ ἀνα- τολῇ ὑψοῦτο ἐπὶ κοκκίνου βαθέως οὐρανοῦ πρὸς τὰς πεδινας ὄχθας τοῦ Εὐφράτου· ὁ οὐρανὸς ἦτο αἴθριος, ὁ ἄνεμος ἤσυχος καὶ γαλήνιος· ἡ ἐκπνεύουσα τῆς ἡμέρας λάμψις ἐμετρίαζε τὸ φρικῶδες σκότος· ἡ ἄρχουσα δρόσος τῆς νυκτὸς κατεπράυνε τὴν φλόγα τῆς καταθερμασμένης γῆς. Οἱ ποιμένες ἀπέσυρον τὰς καμήλους των· ὁ ὀφθαλμὸς δὲν διέκρινε πλέον κανὲν ἴχνος κινῆσεως εἰς τὴν μονότονον καὶ λευκόφαιον πεδιάδα, σιγῇ βαθεῖα κατεκυρίευσεν τὴν ἔρημον· μόνον δὲ ἐν ἐκτεταμένοις διαστήμασιν ἠκούοντο αἱ γοεραὶ κρωγμαὶ τῶν νυκτερινῶν πτηνῶν καὶ τῶν θωῶν ..... Τὸ σκότος ἠῤῥανε, καὶ ἤδη εἰς τὸ λυκαυγὲς τὰ βλέμματά μου δὲν διέκρινον πλέον εἰμὴ τὰ λευκοσιδῆ φάσματα τῶν κίωνων καὶ τῶν τειχῶν ..... Οἱ ἔρημοι ἐκεῖνοι τόποι, ἡ γαλήνιος ἐκεῖνη νύξ, ὡς καὶ ἡ ἀπέναντί μου μεγαλοπρεπὴς σκηνή, ἐνέπνευσαν εἰς τὸ πνεῦμά μου θρησκευτικὴν τινα σύν- νοιαν. Ἡ θεὰ ἐρημωμένης μεγαλοπόλεως, ἡ μνήμη τῶν ἀρχαίων χρόνων, ἡ σύγκρισις μὲ τὴν ἐνεστῶσάν της κατάστασιν, τὸ πᾶν, λέγω, ἀνεβίβασεν τὴν καρδίαν μου εἰς ὑψηλοὺς διαλογισμούς. Ἐ- κάθισα ἐπὶ βράχου στήλης καὶ τὴν κεφαλὴν ἔχων ἐστησιγμένην ἐπὶ τῆς χειρὸς, ὅτε μὲν φέρων τὰ βλέμματά μου ἐπὶ τῆς ἐρήμου, ὅτε δὲ προσηλῶν αὐτὰ ἐπὶ τῶν ἑρειπίων, παρεδόθην εἰς βαθείας σκέψεις·

Ἐνταῦθα, ἔλεγον κατ' ἑμαυτὸν, ἐνταῦθα ἦνθι ἄλλοτε πλου- σία τις πόλις· ἐνταῦθα ἦτο ἡ ἔδρα ἰσχυρᾶς μοναρχίας! Καὶ ἡ περιοχὴ τῆς ἤδη ἐρήμου ταύτης χώρας ἐνεψυχούτο ἄλλοτε ἀπὸ ζωηρὸν πληθυσμὸν· δραστήριον πλῆθος περιεφέρετο εἰς τὰς ἤδη μεμονωμένας ῥύμας της, ἐντὸς τῶν τειχῶν τούτων ὅπου τώρα ἐπικρατεῖ ἄκρα σιωπῆ, ἔχουν ἀκαταπίεστως ὁ θόρυβος τῶν

τεχνῶν καὶ αἱ κραυγαὶ τῆς εὐθυμίας καὶ τῶν πανηγύρεων· τὰ κατακερματισμένα ταῦτα μέρμυρα ἐσημιάζον κανονικὰ μέγαρα καὶ παλάτια, αἱ κατεβρῦμένοι αὐταὶ στήλαι διεκόσμουσαν τὴν μεγαλειότητα τῶν ναῶν, καὶ τὰ κατακρημισμένα ταῦτα περιπέλικα διέγραφον τὰς δημοσίας πλατείας! Ἐκεῖ διὰ τὰ τῆς λιτρείας σεβαστὰ καθήκοντα, διὰ τὰς καταναυτικὰς μερίμνας τῆς ὑπάρξεώς του, συνέβρεεν ἀναορίθμητον πλῆθος λαοῦ. Ἐκεῖ ἡ βιομηχανία, μήτηρ τῆς εὐφροσύνης, προτεκάλει τὰ πλοῦτη ὄλων τῶν κλιμάτων καὶ ἔδωκεπε συναλλαττομένην τὴν πορφύραν τῆς Τύρου μὲ τὸ πολύτιμον νῆμα τῆς Συριακῆς, τὰ λεπτὰ ὑφάσματα τῆς Κασσιμέρης μὲ τοὺς μεγαλοπρεπεῖς τάπητας τῆς Λυδίας, τὴν Ἄμβραϊν τῆς Βαλτικῆς, μὲ τοὺς μαργαρίτας καὶ τ' ἀρώματα τῆς Ἀραβίας, τὸ χρυσίον τέλος τοῦ Ὀφύριος μὲ τὸν χαλκὸν τῆς Θούλης.

Καὶ ἤδη, ἰδοὺ τί ἔμεινεν ἐκ τῆς ἰσχυρᾶς, τῆς ἄλλοτε ἰσχυρᾶς πόλεως. Εἷς πένθιμος σκελετός! Ἰδοὺ τί μένει ἀπὸ μίαν ἐκτεταμένην κυριαρχίαν· σκοτεινὴ καὶ ματαία μνήμη! Τὴν τυρβώδη συβρῶν τὴν συνωθουμένην ὑπὸ τὰς στοᾶς ταύτας, διεδέχθη θανάτου ἐργμία. Ἡ σιγὴ τῶν τάφων διεδέχθη τὸν μορμυρισμὸν τῶν δημοσίων πλατειῶν. Ἡ πλουσιότης μιᾶς ἐμπορικῆς πόλεως μετεβλήθη εἰς εἰδεχθῆ πτωχείαν. Τὰ τῶν βασιλείων μέγαρα ἐγένοντο καταγῶγια τῶν ἀγρίων ζώων. Τὰ ποίμνια μανδρίζονται εἰς τὰ ἐδάφη τῶν ναῶν καὶ τ' ἀκάθαρτα ἐρπετὰ κατοικοῦσι τὰ ἱερὰ τῶν Θεῶν. . . . Ἄ! πῶς κατέπεσε τσοσούτη δύξις! Πῶς ἐξηφανίσθησαν τσοσούτα ἔργα! Τοιοῦτοτρόπως, λοιπὸν, ἀπόλλυνται τὰ ποιήματα τῶν ἀνθρώπων! Οὕτω ματαιοῦνται τὰ κράτη καὶ τὰ ἔθνη.

Nolneg.

Ἡ Θεία Πρόνοια.

Πόσον ὁ κόσμος εἶναι μέγας, πόσον εἶναι μεγαλοπρεπής! Πό-

στην φρόνησιν, τάξιν καὶ μεγαλοπρέπειαν παρουσιάζουσιν ἐνώπιόν μας αἱ κυβερνήσεις τῶν κρατῶν καὶ τῶν μοναρχιῶν, ὅταν ἐν αὐταῖς βλέπωμεν τὴν πρόνοιαν διαθέτουσαν τὰ πάντα ἀπὸ περᾶτων ἕως περᾶτων τῆς οἰκουμένης μὲ βάρος, μὲ στάθμην, καὶ μὲ ῥυθμόν. Αὕτη ἡ πρόνοια, ἣτις θεωρεῖ τὰ πλέον ἀπομεμακρυσμένα συμβεβηκότα ἐν τῇ ἀρχῇ τῶν ἣτις περιβάλλει ἐν ἑαυτῇ τὰς αἰτίας ἀπασῶν τῶν περιστάσεων αἰτίνας μᾶς δίδουσιν ἡγεμόνας καὶ βασιλεῖς κατὰ τὰς βουλάς τὴν δικαιοσύνην ἢ τὸ ἐπὶ τῶν λαῶν ἔλεός της ἣτις δίδει τὴν εἰρήνην ἢ συγχωρεῖ τὸν πόλεμον, κατὰ τὴν πρόβλεψιν τῆς σοφίας της ἣτις δίδει εἰς τοὺς βασιλεῖς ὑπουργοὺς φρονίμους ἢ διεφθαρμένους ἣτις διαθέτει τὰ καλὰ ἢ τὰ κακὰ ἀποτελέσματα καθόσον τῷ φαίνεται συμφερώτερον διὰ τὴν συντέλειαν τῆς πλάσεώς της ἣτις τακτοποιεῖ τὸν ῥοῦν τῶν ἀνθρωπίνων παθῶν, καὶ ἣτις διὰ τῆς ἀφάτου οἰκονομίας της μεταχειρίζεται ἐν ταῖς βουλαῖς αὐτῆς τὴν ἰδίαν κακίαν τῶν ἀνθρώπων ! Πόσον ὁ κόσμος, θεωρούμενος οὕτω καὶ μὲ τὸν ὑπέρτατον δημιουργὸν ὅστις τὸν ὀδηγεῖ, εἶναι πλήρης τάξεως, ἁρμονίας καὶ μεγαλοπρεπειᾶς.

Ἄλλ' ἐὰν ἐγκαταλείψωμεν τὴν θεῖαν πρόνοιαν καὶ θεωρήσωμεν τὸ πᾶν μεμονωμένον, ἐὰν δὲν ἴδωμεν εἰμὴ μόνον τὰ ἀνθρώπινα πάθη, ἀτινα φαίνονται ὅτι ζητοῦσι νὰ βάλλωσι τὸ πᾶν εἰς κίνησιν, εἰς τοιαύτην περίπτωσιν, δὲν θέλ' εἶσθαι εἰμὴ χάος, θίατρον συγχύσεως καὶ ταραχῆς, ὅπερ οὐδὲν ἤθελε δυνηθῆν νὰ τὸ ἀντικαταστήσῃ. Ἡ ἀσέλγεια ἤθελεν ἀπολαμβάνει τὴν ἀμοιβὴν τῆς ἀρετῆς. Ὁ τίμιος ἤθελεν ἔχει, συνεχῶς, ὡς κληρονομίαν τὸν ἐξευτελισμὸν καὶ τὰς ποινὰς τῆς κακίας· τὰ πάθη ἔσονται οἱ μόνον σύμβουλοι τῶν νόμων. Οἱ ἄνθρωποι δὲν θέλουσιν συνδέεσθαι μεταξὺ τῶν εἰμὴ ἀπὸ τὰ ἴδια διαιροῦντα αὐτοὺς συμφέροντα. Ἡ τύχη θέλει φαίνεσθαι ἀποφασίζουσα περὶ τῶν μεγαλητέρων συμβεβηκότων. Τὰ καλὰ ἀποτελέσματα σπανίως γενήσονται δοκιμῆ καὶ ἀμοιβῆ καλῆς πράξεως. Ἡ φιλοδοξία καὶ ἡ θρασυῦτης θέλουσιν ὑφώνεσθαι ἐν ταῖς πρώταις θέσεσιν τὰς ὁποίας φοβεῖ-

ται ἡ ἰκανότης καὶ τὰς ὁποίας εἰς αὐτὴν ἀρνοῦνται. Τέλος δὲν ὑπάρχει τάξις, διότι δὲν φαίνεται ἐκεῖ εἰμὴ ἡ ἀταξία τῆς κινήσεως χωρὶς νὰ ἐννοῆται τὸ μυστήριον καὶ ἡ συνήθεια !

Ἰδοὺ ὁ κόσμος ποῖος ἔσεται, μακρὰν τῆς θείας προνοίας.

Malhillon.

Τὸ πνεῦμα καὶ ἡ εὐφυΐα.

Ἐάν τις ἐπιθυμῇ νὰ μάθῃ, ἐάν ἡ φύσις τῷ ἐδώρκεν εὐφυΐαν, ἅς ἀναγνώσῃ μετὰ προσοχῆς τὰ συγγράμματα τὰ ὁποία ἡ κοινὴ γνώμη θαυμάζει καὶ ὑποστηρίζει, ὡς ἀνήκοντα εἰς τὴν εὐφυΐαν. Ἄς παρατηρήσῃ τὰς τέχνας, τὰ μνημεῖα ἄτινα, γενικὴ ἐπιδοκιμασία ἀπέδωκεν εἰς αὐτὰ τὴν εὐφυΐαν καὶ ἅς ἀποδώσῃ εἰς τὴν σπουδὴν καὶ εἰς τὴν μελέτην τὰς ἀναγκαῖας ἀρχικὰς γνώσεις. Ἐάν ἀναγνώσῃ ψυχρῶς καὶ ἄνευ ἐνθουσιασμοῦ, ἐάν δὲν συγκινηθῇ καὶ δὲν ἐνθουσιασθῇ εἰμὴ κατὰ τὸ ἥμισυ, ἐάν, διὰ νὰ εἶπω οὕτω, δὲν ἐκπλαγῇ, ἐάν δὲν μείνῃ ἐκστατικὸς εἰς τὴν θέαν τῆς ἱερᾶς εἰκόνας τῆς εὐφυΐας, ἐάν ὑπέρτατον βέλος τὸν ἐγγίσῃ μόνον, ἐνῶ ἔπρεπε καιρίως νὰ τὸν πληγώσῃ, ἢ θύσις ἠγινήθῃ εἰς αὐτὸν τὸ οὐράνιον τῆς γῆς· οὐχὶ μόνον δὲν ἔχει ἀνεπτυγμένην τὴν εὐφυΐαν, ἀλλ' οὕτε κἂν μικρὰν ἀκτῖνα ταύτης ἔλαβεν. Ἄς μὴ ἐλπίζῃ ν' ἀνακαλύψῃ τὰ μεγάλα μυστήρια τῆς φύσεως· δύναται ν' ἀνακαλύψῃ ἀληθείας, δύναται νὰ προσφέρῃ ἐκδουλεύσεις εἰς τὴν ἐπιστήμην καὶ νὰ τὴν προοδεύσῃ, ἀλλὰ δὲν θέλει ἔχει εἰμὴ, τὸ πνεῦμα· καὶ ἐάν ἐγείρῃ ἐν μνημεῖον στερεὸν, δὲν θέλει εἶναι μέγα.

Ἐάν ὅμως ἀκούσῃ μὲ παραφορὰν τὴν φωνὴν τῆς εὐφυΐας ἥτις θέλει τὸν λαλήσει διὰ τῶν συγγραμμάτων τῶν πεπαιδευμένων, ἐάν ἡ ἰσχυρὰ καὶ θεῖα φωνὴ χαραῖξῃ τοὺς λόγους τούτους εἰς τὴν καρδίαν του μὲ ἀνεξαλείπτου χαρακτῆρας, ἐάν παραφερθῇ θαυμάζων τὰ ἐκτεταμένα ποιήματα καὶ τὰ μεγάλα συμπλέγματα, ἐάν τὰ ἀρχέτυπα τῶν τεχνῶν, τοῦλάχιστον ἐκείνων ὧν τὰ μέ-

λη τοῦ σώματος εἶναι ἀνάλογα, ἐάν, λέγω, αὐτὰ τὰ ἀριστουργήματα τῆς τέχνης τὸν ἐκπλήξωσιν, ἐάν γευθῆ, διὰ τὴν εἶπω οὕτω, ἐνδομύχως, ἐάν οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ πληρωθῶσι δακρῶν, ἐάν ἐγγιχθῆ ἡ καρδία του, ἐάν συνταυτισθῆ μὲ τὸν συγγραφέα τοῦ πονήματος τὸ ὅποιον θαυμάζει καὶ συμπροσκολληθῆ μετ' αὐ. τοῦ καθ' ὅλα τὰ μέρη τοῦ ἰδίου πονήματος, ἐάν αἰσθανθῆ εἰς τὴν ψυχὴν του φλογερὰν ἐπιθυμίαν νὰ ἐκτελέσῃ μεγάλα ἔργα, καὶ ἐάν ἡ ἀγνή θεὰ τῶν μεγάλων παραγωγῶν τὸν ἐμπνεύσῃ καὶ ποικίαν πεποιθήσῃν τοῦ νὰ τὰ μιμηθῆ ἡ φύσις ἤναψε δι' αὐτὸν τὴν δάδα τῆς εὐφυΐας! Ἐντὸς ὀλίγου τὸ πᾶν ἐπιδοθήσεται ὑπὸ τὰ βήματά μου, αἱ μεγάλαι ἀνακαλύψεις τῶ ἐπεφυλάχθησαν, θέλει ἰδεῖ, διὰ τὴν εἶπω οὕτω, τὴν φύσιν ἄνευ πέπλου καὶ θέλει διαιωνισθῆ ὡς ἐκείνη.

Τῆ ἀληθείᾳ, ἐάν ᾔηται προικισμένος μὲ βαθεῖαν εὐαισθησίαν, τὸ ἴδιον αὐτὸ πνεῦμα θέλει τὸν κάμει νὰ συναισθανθῆ, ἐπὶ μόνῃ τῆ θεᾶ τῶν ἀριστουργημάτων τῶν τεχνῶν, ὅλας τὰς ἡδονὰς τὰς ὁποίας ἀνωτέρω περιέγραψα. Ἄλλ' ὁ νέος φυσιολόγος ὅστις αἰσθανθήσεται νὰ φλέξῃ εἰς τὴν ψυχὴν του ζωερὸν πυρ εὐαισθησίας καὶ δυσπιστίας αὐτῆς τῆς φλογώδους δυνάμεως εἰς τὰς δοκιμασίας τὰς ὁποίας θέλει κάμει τῆς ἰσχύος του, δοκιμάζων τὴν ψυχὴν του ἐνώπιον τῶν ἀριστουργημάτων τῶν ἐπιστημῶν διὰ τὰ ὅποια ἡ εὐφυΐα δὲν θέλει πώποτε δυνηθῆ ν' ἀντικατασταθῆ ἀπὸ τὴν εὐαισθησίαν καὶ ἐάν ὑποφέρῃ τὴν ἐκπλήξιν τὴν ὁποίαν ἡμεῖς ἐπροθημοποιήθημεν νὰ ζωγραφίσωμεν, ἄς ᾔηται ἀείποτε βέβαιος ὅτι κέκτηται εὐφυΐαν.

Lacépède.

Σκέψεις καὶ Γνωμικά.

Ὅπως κρίνωμεν κατὰ πόσον παρενοχλοῦμεν τοὺς ἄλλους ὅταν λαλῶμεν δι' ἡμᾶς αὐτοὺς, ἀνάγκη νὰ συλλογισθῶμεν κατὰ πό-

τον παρενοχλούμεθα ἡμεῖς, ὅσάκις ἄλλοι ὀμιλοῦσι διὰ τὸν ἑαυτὸν των.

M. de Sévigné.

Ἐπειδὴ τὸ χρυσίον εἶναι σπάνιον, ἐφευρέθη τὸ ἐπιχρύσωμα τὸ ὁποῖον, ἂν καὶ δὲν ἔχῃ τὴν στερεότητα, οὐχ ἥττον ὁμῶς ἔχει τὴν λάμψιν. Οὕτω πρὸς ἀντικατάστασιν τῆς ὠραιότητος ἣτις μᾶς ἐλλείπει, ἐπενοήσαμεν τὴν εὐπροσηγορίαν, ἣτις ἔχει πᾶν τὸ φαινόμενον· ἐν ἐλλείψει δὲ τῆς ἀρετῆς, ἔχομεν τὴν τιμὴν τῆς ὁποίας ἔχει τὴν ἀντανάκλασιν.

Duc de Levis.

Ὅταν τις τρέχῃ πρὸ τοῦ πνεύματος, φθάνει τὴν εὐθείαν.

Montesquieu.

Ἡ φιλοδοξία μᾶλλον κυριεύει τὰς μικρὰς ἢ τὰς μεγάλαις ψυχὰς, ὥσπερ τὸ πῦρ, τὸ ὁποῖον μᾶλλον διαδίδεται εἰς τὰς καλύβας ἢ εἰς τὰ παλάτια.

Chamfort.

Ἡ φυγὴ κατασταθεῖσα αἰχμάλωτος τοῦ πάθους, γίνεται ἐχθρὰ τοῦ λογικοῦ.

Flequier.

Ἐπιδεικνύων τις τὸ πνευμά του ἐνώπιον ἀνθρώπων, ἐχόντων ὀλίγον, στερεῖται εὐπροσηγορίας, καθότι ἡ φιλοτιμία των ἐγγί-
ζεται λίαν ἐπαισθητῶς.

La Bruquère.

Λύο τινὰ ἀνάγκη ν' ἀποφεύγῃς, διὰ νὰ μὴ εὗρῃς τὴν ζωὴν

ἐπαχθῆ. Τὸ μὲν, ν' ἀποφεύγῃς τὰς προσβολὰς τοῦ καιροῦ· τὸ δὲ, τὰς ἀδικίας τῶν ἀνθρώπων.

Chamfort.

Ὅταν προσφέρῃς ἐκδούλευσίν τινα, πρέπει νὰ λέγῃς εἰς ἐκεῖνον, ὃν ὑποχρεοῦς « ὑποσχέθητί μοι τοῦλάχιστον ὅτι δὲν θέλεις μοὶ τὸ ὀφείλει. » Εὐτυχῆς ὁ ἀπαντήσων τὴν ἐξαίρεσιν!

Ὁ Μαρκίων (Louis) de Bouillé.

Ὀλίγοι εἶναι οἱ φρόνιμοι οἱ προτιμῶντες τὴν μομφὴν, ἥτις τοῖς εἶναι ὠφέλιμος, ἀπὸ τὸν ζημιοῦντα αὐτοὺς ἔπαινον.

La Rochefoucault.

Ἡ περιέργεια ἥτις περιορίζεται εἰς πράγματα δηλοῖ τὴν ὑπεροχὴν τοῦ πνεύματος, ἀπ' ἐναντίας ἐκείνη ἥτις περιστρέφεται εἰς πρόσωπα δεικνύει μικροπρέπειαν.

Duc de Levis.

Ἡ σταθερότης (εἰς τὴν ἐργασίαν) ἤμπορεῖ ἀργὰ νὰ προσδεύσῃ, ἀλλ' αὕτη δὲν διακόπτει πώποτε τὸ ἔργον τὸ ὁποῖον ἤρχισε καὶ παράγει μεγάλα πράγματα. Φέρε καθ' ἐκάστην ἐν καλάθῳ γῆς καὶ θέλεις σχηματίσει ὄρος.

Κομφύκιος.

Ἡ ἀγαθότης εἶναι νόμισμα, δυνάμει τοῦ ὁποίου ἤμποροῦμεν πάντες καὶ ἄνευ μεγάλων μέσων νὰ προσφέρωμεν τὸ μέρος μας εἰς τὴν κοινωνίαν. Κρατεῖται περὶ τούτου ἐκάττοτε λογαριασμός. Ἄλλ' ἡ ὑπερβολικὴ ἀγαθότης σὺρει ἐφ' ἡμῶν τὴν περιφρόνησιν καὶ μᾶς κάμνει νὰ φαινώμεθα παίγνια. Πρέπει λοιπὸν ἡ ἀγαθότης νὰ μὴ χάνῃ τὴν ἀξίαν της, ἀλλὰ νὰ συνοδεύηται μὲ τὴν κρίσιν καὶ μὲ τὴν φρόνησιν.

Voltaire.

Ἡ πτωχεία στερεΐται πολλῶν πραγμάτων. Ἄλλ' ἡ φιλαργυρία στερεΐται πάντων.

La Bruyère.

Θαυμάσιον πρᾶγμα ἡ χριστιανικὴ θρησκεία, διότι, φαίνεται, ὅτι δὲν ἔχει ἄλλο ἀντικείμενον εὐτυχίας εἰμὴ τὴν μέλλουσαν ζωὴν· κάμνει δὲ τὴν εὐτυχίαν μας καὶ εἰς τὴν παροῦσαν.

Montesquieu.

Ὅστις δὲν φροντίζει διὰ τὰς ἰδίας του ὑποθέσεις, παρ' ὅταν ὑπ' ἄλλων εἰδοποιηθῆ, δὲν εἶναι ἄξιος ὑπολήψεως.

Plaute.

Τὴν ἀξιωμασιμώμενον στιγμήν καθ' ἣν ἡ αἰωνιότης προητοίμασε τὸ ἐκπληκτικὸν θέαμα, ὅταν ὁ Θεὸς ἐγονιμοποίησε τὸ Μηδὲν, τότε ἐγεννήθη ὁ Χρόνος, ἀναπηδήσας ἀπὸ τοὺς κόλπους τῆς αἰωνιότητος εἰς τὸ ἄπειρον εἰς ὃ ἐκινεῖτο ἡ Οἰκουμένη. Τότε δὴ ἤρχισε νὰ τρέχῃ ἵνα μὴ σταματήσῃ πλέον, σύρων μεθ' ἑαυτοῦ τὰς ὥρας, τὰς ἡμέρας, τὰ ἔτη καὶ τοὺς αἰῶνας.

Ὁ Θεὸς τὸν διέταξε νὰ ἐξακολουθῇ αἰετοτε τὴν πτῆσιν του καὶ νὰ σπεύδῃ μὲ τὰς τρικυμίας, τὰ κύματα καὶ τοὺς ἀστέρας, χωρὶς πώποτε ν' ἀναμένῃ τὸν ἄνθρωπον. Ἄλλ' ἐπιθυμεῖ ὁ ἄνθρωπος νὰ χαίρηται τὰς ὥρας ὅταν διαβαίνωσι, καὶ νὰ μὴ λυπηθῆται ὅταν παρέρχονται; Ἄς τὰς ἀφιεροῖ εἰς τὴν ἀρετήν! Ἡ φυγὴ των θέλ' εἶσθαι ἀνεπαίσθητος εἰς τὸν ἄνθρωπον τοῦ καλοῦ, δὲν θέλει παραπονεῖσθαι οὗτος διὰ τὸν θάνατον καὶ θέλει βαδίζει τὸ αὐτὸ μὲ τὴν φύσιν βῆμα.

Γιούγκ.

Πώποτε μὴ εἶπης, ὅτι, τὸ σφάλμα τοῦτο εἶναι μικρὸν καὶ δύναμαι νὰ τὸ ἀνεχθῶ ἄνευ κινδύνου. Μὴ εἶπης πώποτε ὅτι αὕτη

ἡ ἐνάρετος πράξις εἶναι ὀλίγου λόγου ἀξία, καὶ δύναιται νὰ παραλείψω.

Σενέκας.

Ἡ μὲν τιμιότης εἶναι ἡ ἀρετὴ τῶν πτωχῶν, ἡ δὲ ἀρετὴ πρέπει νὰ ᾖ τῆς τιμιότητος τῶν πλουσίων.

Duclos.

Υἱικὴ φιλοστοργία.

Ἡ τῶν τέκνων πρὸς τοὺς γονεῖς φιλοστοργία εἶναι διάθεσις ἣτις ἔχει μεγίστην ἀνάγκην τῆς ἀρετῆς, ἵνα διαρκέσῃ ἐπὶ πολὺ εἰς τὸ στάδιον τῆς ζωῆς. Ὄταν φαντάζονται ὅτι αὕτη θεμελιούται κατὰ μέγα μέρος εἰς τὴν εὐγνωμοσύνην, αἰσθησις κοῦφος καὶ διαβατικὴ, ἣτις καυχᾶται, διὰ νὰ εἶπω οὕτω, μετ' ὀλίγας στιγμὰς ὑπάρξεως, δὲν εἶναι διόλου παράδοξον ὅτι ἀπαιτεῖται ἅπανα ἡ δύναμις τῆς ἀνατροφῆς, ἵνα τὴν διατηρήσῃ.

Ἡ τῶν τέκνων λοιπὸν φιλοστοργία εἶναι αἰσθημα μᾶλλον βεβιασμένον ἢ αἰσθημα ἔμφυτον; Εἶναι ἴσως αἱ εὐεργεσίαι τῶν γονέων αἵτινες τὴν ἀναπτύσσουσι; Βέβαιον εἶναι ὅτι αὕτη δὲν ὑπάρχει παρὰ εἰς ἐλαχίστου λόγου ἀξίον ἀριθμὸν, εἰς τ' ἄλογα ζῶα, διότι ἡ φύσις δὲν εἶχεν οὐδεμίαν ἀνάγκην νὰ τὴν καταρτίσῃ μεταξὺ αὐτῶν διὰ τὴν διατήρησιν τοῦ γένους των. Ἐὰν ὁ νεοσσὸς συσφίγγεται ὑπὸ τὴν κοιλίαν τῆς ὄρνιθος, πράττει τοῦτο διότι ζητεῖ ὀλίγην θερμότητα, ἀλλ' ἄμα παύση ἔχων τὴν ἀνάγκην τῆς, τὴν ἐγκαταλείπει. Τοιοῦτόν τι συμβαίνει καὶ εἰς τὰ τετράποδα, ἅτινα ἀποξενοῦνται ἀπὸ τοὺς γεννητόρας των, ὅταν ἡ φροντίς τῆς διατηρήσεώς των παύη νὰ τοῖς ᾖ χρήσιμος.

Οἱ νομιθῆναι τὴν ὀλίγην προσοχὴν ἔβρισαν ἐπὶ τοῦ ἐνοστίκτου τῆς φύσεως διὰ τὴν τῶν τέκνων στοργὴν, ὥστε, σταθερῶς ἐκανόνισαν εἰς τὸν Δεκάλογον « Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου κλ. » Δυστυχία εἰς ἐκεῖνον ὅστις ἤθελεν εἶσθαι ἀνάξιος τῆς ἀγάπης τῶν γεννητόρων του. Ὄταν εἰς μίαν οἰκίαν ὑ-

πάρχη ἐν κακότροπον τέκνον, ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ εἰσέρχεται ἐντὸς αὐτῆς ἀφ' ὅλας τὰς εἰσόδους.

Ἐξηγεῖται λοιπὸν οὕτω διὰ τί, εἰς ἀπάσας τὰς πεπολιτισμένας κοινωνίας, ἐθέσπισαν νόμους αὐστηροτάτους ἐναντίον τῶν πατραλῶν. Νόμος τις τῆς Κίνας ἐπιζητεῖ τὴν κατεδάφισιν τῆς οἰκίας εἰς ἣν ἐγεννήθη τὸ βάρβαρον τέκνον, τὸ ὁποῖον εἰς τὴν ἑξαψίν του ἐφόνευσε τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα του. Οἱ Πέρσαι δὲν ἦσαν ὀλιγώτερον αὐστηροὶ ὅταν ἐπρόκειτο νὰ ἐκδικηθῶσι τὴν κοινωνίαν δι' ἓν τὸσον ἀνήκουστον ἔγκλημα.

Ἄλλ' εἶναι ἡ διασθορὰ τῶν ἠθῶν, ἡ ἐξαχρείωσις τοῦ χαρακτῆρος, τὰ παντὸς εἶδους ἐλαττώματα, ἅτινα γενικῶς φέρουσι τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὸ ν' ἀποχωρίζωνται ἀπὸ τοὺς γονεῖς των; Ἄμα δὲν ἔχουσι τὴν ἀνάγκην τῆς προστασίας των, ἐξυβρίζουσιν οὕτω τὴν ὑπερξίν ἣτις ὀλοσχερῶς εἶναι αὐτοῖς ἀφιερωμένη, ἐξαφανίζουσιν ὡς ἀχάριστα ὅλους τοὺς καρποὺς τῶν τρυφερῶν φροντιδῶν αἵτινες τοῖς ἐχορηγήθησαν; ἡ φωνὴ τῆς φύσεως δὲν ἤρκεσε λοιπὸν νὰ μᾶς ἐπιβάλη εἰς πᾶσαν περίπτωσιν ἐκεῖνο τὸ γλυκὺ καὶ θρησκευτικὸν αἶσθημα τὸ ὁποῖον τοσοῦτον ἐπηρεάζει τὴν ἀτομικὴν εὐτυχίαν μας; Φαίνεται ὅτι ἡ ἀγάπη τῶν τέκνων ἐκηθένησεν, ἀφ' οὔτου τοσοῦτον τὴν ἐξεθείασαν ὡς σπανίαν ἀρετὴν. Εἰς μίαν πανήγυριν ἐν Ἑλλάδι ἐφάνησαν δύο νέοι πολεμισταὶ, οἵτινες ἐξεύχθησαν εἰς τὴν ἄμαξαν τῆς μητρός των καὶ τὴν μετέφερον εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἥρας (*). Οἱ περιφημότεροι Ἀρ-

---

(*) Ὁ Κλέοβις καὶ ὁ Βίτων Ἀργεῖοι, πλούσιοι, ῥωμαλέοι καὶ ἀθλοφόροι. Κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν οἱ Ἀργεῖοι εἶχον μεγάλην ἐρετὴν τῆς Ἥρας· ἐπειδὴ δὲ ἡ γραῖα μήτηρ των Κυθίππη, οὕτα Ἴβέρεια, ὤφειλε νὰ ὑπάγῃ ἐφ' ἀμάξης εἰς τὸν ναὸν ἐκτὸς τῆς πόλεως τεσσαράκοντα στάδια μακρὰν (40 1/8 στάδια ἀποτελοῦσιν ἓν γεωγραφικὸν ἢ γεωμανικὸν μίλιον ἢ ὀργυῖες γερὰς 4,000), οἱ δὲ βῆες δὲν εἶχον φθάσει, οἱ δύο οὔροι νέοι, ἐξεύχθησαν καὶ ἔσυραν τὴν ἄμαξαν. Ἡ μήτηρ συγκληθεῖσα διὰ τὴν υἱικὴν ταύτην στοργὴν καὶ διὰ τοὺς ἐπαίνους ὡς ἔλαβον, παρεκάλεσε τὴν θεᾶν νὰ τοῖς δώσῃ τὴν μεγαλύτεραν εὐτυχίαν τῶν ἀνθρώπων. Οἱ δύο νέοι κεκοσμηκότες ὡς ἦσαν ἐκοιμήθησαν καὶ δὲν ἐξήντησαν πλέον. Ἡροδ. Α'. 31. Σ. Μ.

χιτέχναι ανέλαβον τὴν μεγάλην ταύτην ὑπόθεσιν καὶ τὴν μετε-
βίβασαν εἰς τὴν αἰωνιότητα. Ἡ ἰδία διάθεσις φαίνεται καὶ παρὰ
τοῖς λαοῖς, οἵτινες ἔκαμαν μεγάλας προόδους εἰς τὸν πολιτισμὸν.
Παρ' αὐτοῖς οἱ ῥομαντογράφοι, οἱ ποιεῖται ἐξυμνοῦσι διὰ τῶν
πανηγυρικῶν τῶν τὰς φυσικωτέρας ἐμπνεύσεις μας, τὰς ὁποίας
μετεσχημάτισαν εἰς κοινωνικὰ καθήκοντα.

Διερευνήσατε ὅλα ταῦτα τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ προτύπῳ
χαρακτῆρι αὐτῶν, καὶ θέλετε εὐρεῖ παρ' αὐτοῖς τὴν υἱικὴν φιλο-
στοργίαν ἐν τῇ δραστηριωτέρῃ αὐτῆς ἐνεργείᾳ. Ὅσοι διέτρεξαν
τὰ ὄρη τῆς Σκωτίας γνωρίζουσι πόσον οἱ γονεῖς εἶναι εἰς ἐκεῖνα
τὰ μέρη ἀγαπητοὶ καὶ σεβαστοί. Ὅσάκις τὰ περιορισμένα μέσχα
ἀναγκάζουσι τὰ τέκνα νὰ καταφύγῃ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν πλου-
σίων οἰκιῶν, φυλάττουσι πάντοτε μέρος τι τοῦ μισθοῦ τῶν, ὃ
δὲ σκοπὸς τῆς οἰκονομίας ταύτης εἶναι νὰ συνδράμῃ τὸν
πατέρα ἢ τὴν μητέρα (*). Εἶναι εἰς ἐκστρατείαν, ἢ ἰδία παρ'
αὐτοῖς τάξις ἀκολουθεῖ. Ἡ υἱικὴ αὕτη στοργὴ ἐπηρεάζει τὰ μά-
λιστα πᾶσαν αὐτῶν τὴν ἠθικὴν διαγωγὴν. Στρατιωτικὸς ὅστις
ἔκαμε ποταπὴν ἢ ἀνανδρὸν τινὰ πράξιν δὲν τολμᾷ νὰ ἴδῃ πλέον
τοῦς γονεῖς του, οὔτε ὑπάρχει δι' αὐτὸν ἄλλο καταφύγιον εἰμὴ ν'
ἀπομακρυνθῆ ἀπὸ τε τοῦς γονεῖς του καὶ ἀπὸ τὴν πατρίδα του.

Ἀλλὰ πρέπει τις νὰ ᾔναι γονεὺς, ἵνα συναισθανθῆ πᾶσαν τὴν
βαρύτητα τῶν σφαλμάτων, ἅτινα ὡς υἱὸς ἐπραξε. Δυστυχῶς ἡ-
μεῖς εἴμεθα ἀχάριστοι εἰς τὴν νεότητά μας καὶ ὅταν ἀκόμη ἡ
θύελλα τῶν παθῶν μᾶς παρασύρει, μόνον δὲ πολὺ ἀργὰ μεμψό-
μεθα τὴν πρὸς τοῦς ἐναρέτους γονεῖς μας ἀδικίαν, πάντοτε σχε-
δὸν καταδικάζοντες αὐτοῦς ἐπὶ τυραννίᾳ ἢ ἀκάμπτῳ αὐστηρό-
τητι. Ἠθέλαμεν τότε νὰ ἐπαναρχίσωμεν τὴν ζωὴν ὅπως ἐπανορ-

(*) Ὁρεῖλοντες ν' ἀποδώσωμεν δίκαιον ἔπαινον καὶ εἰς τοῦς ἡμετέρους
Ἑλληνόπαιδας, λέγομεν, ὅτι πλεῖστοι ὅσοι νέοι εἶναι προικισμένοι μὲ τῆς
φιλοστοργίας τὴν ἀρετὴν διότι μὲ ὅλα τῶν τὰ μικρὰ μέσχα οὐχὶ μόνον τοῦς
γονεῖς τῶν βοηθοῦσιν, ἀλλὰ καὶ ὀλοκλήρως τὰς οἰκογενεῖας τῶν διατηροῦ-
σιν, ἀδελφὰς ὑπανδρέουσιν, ἀδελφοὺς σπουδάζουσι κτλ. κτλ. Σ. Μ.

θώσωμεν τὰ παρελθόντα, ἀλλ' ἡ καρδία μας ἐξαντλεῖται εἰς μάταιας θλίψεις, καὶ ὅσον περισσότερο ἐμβαθύνεται εἰς τὸ συνειδὸς μας, τόσο περισσότερο αἰσθανόμεθα τὴν ψυχὴν μας κατατηχομένην ἀπὸ τὰς θλιθερωτέρας καὶ τὰς μελαγχολικωτέρας ἀναμνήσεις.

Υἱὸς τις διενοήθη νὰ φανῆ ἀχάριστος ; ἄς ἐνθυμηθῇ τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν ἡ μήτηρ του ἐφρόντιζε διὰ τὰ ἔτη τῆς νεότητός του, καθ' ἣν ἡ μήτηρ του τὸν ἐκράτει εἰς τὰς ἀγκάλας της διὰ νὰ τὸν ἀποκοιμίσῃ, ἢ τὸν ἐλίκνιζε διὰ νὰ καθησυχάσῃ τοὺς πόνους τῆς νηπιότητός του, καθ' ἣν ἔχυσε τὰ πικρά της δάκρυα, καθ' ἣν ὑπέφερε τὰς φωνάς του, καθ' ἣν τὸν περιεκύκλου μὲ περιποιήσεις διὰ νὰ τὸν ἐνθαρρύνῃ, οὕτως εἰπεῖν, εἰς τὴν ζωὴν, καθ' ἣν τέλος, ἡ μήτηρ δὲν ἐνεδυναμοῦτο εἰμὴ διὰ νὰ τὸν ἐνδυναμόνῃ.

Ἡ υἱικὴ στοργὴ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ διδαχθῇ, εἶναι διάθεσις ἐμφύτου ῥοπῆς, ἣτις συγγενᾶται, ἀποτελεῖ μέρος τῆς φύσεώς μας καὶ κυκλοφορεῖ, οὕτως εἰπεῖν, ὁμοῦ μὲ τὸ αἷμά μας. Εἰς χώραν ὅπου τὰ ἦθη εἶναι ἀγνὰ, ἡ ἡδονὴ, ἡ θλίψις, ἡ ἐλπίς, ὁ φόβος, ἡ ἐλευθερία, ἡ ἀθωότης, τὰ πάντα συνταυτίζονται μὲ τὸ εὐτυχὲς τοῦτο αἶσθημα.

Τὸ ὄνομα τῆς Προσκοχίας ἀντήχησεν εἰς ἀπάσας τὰς χώρας ἦτο καλογραία, ἐκτὸς μοναστηρίου, εὐσεβῆς καὶ πρὸς τὸν πατέρα της καὶ πρὸς τὸν Θεόν. Ὅποιους κόπους δὲν κατέβαλεν ἡ πτωχὴ αὕτη κόρη ἵνα ἐλευθερώσῃ τὸν πατέρα της ἀπὸ τὴν ἐξορίαν ! Οὐδεὶς ἄνθρωπος δὲν ἀπέδειξεν εἰς τὸν κόσμον κάλλιον αὐτῆς, ὅτι τὸ τέκνον ἐν τῇ γηραιᾷ ἡλικίᾳ τῶν γονέων του ὀφείλει ν' ἀντικαταστήσῃ τὴν θεῖαν πρόνοιαν. Ἡ υἱικὴ ἀφοσίωσις εἶναι τέλος πάντων, εἰδὸς τι θρησκευματος, εὐρίσκει τὴν ἀμοιβὴν τῶν θυσιῶν, μὲ τὰς ὁποίας ἐπιφορτίζεται, εἰς τὴν ἀνέκφραστον χαρὰν ἣν αἰσθάνεται εἰς τὴν ψυχὴν του, καὶ ἡ ὁποία εἶναι ἡ ἡδονικωτέρα ἀμοιβὴ τῶν ἀρετῶν του.

Alibert.

II Θάλασσα.

Τὸ πρῶτον, ὡς παρουσιάζεται εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν, εἶναι ἡ μεγάλη ποσότης τοῦ ὕδατος τὸ ὁποῖον καλύπτει τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ κόσμου. Τὰ ὕδατα ταῦτα ὑπάρχουσιν εἰς τὰ χαμηλότερα μέρη καὶ εἶναι ἴσα, κλίνοντα εἰς ἰσορροπίαν καὶ ἡρεμίαν ἀκατάπαυστον. Ταράττονται δὲ ὑπὸ μεγάλης τινὸς δυνάμεως, ἥτις ἀνθισταμένη εἰς τὴν ἡσυχίαν τοῦ στοιχείου τούτου ἐπιβάλλει εἰς αὐτὰ περιοδικὴν καὶ τακτικὴν κίνησιν. Ἰψώνει καὶ χαμηλώνει ἀλληλοδιαδόχως τὰ κύματα, καὶ ἀποτελεῖ τὴν ἰσορροπίαν ἀπασῶν τῶν θαλασσῶν, ταράττουσα αὐτὴν μέχρι τοῦ βυθοῦ.

Εἶναι ἤδη ἡμῖν γνωστὸν, ὅτι ἡ κίνησις αὕτη εἶναι ἀπ' αἰώνων καὶ θέλει διαρκέσει ἐφ' ὅσον ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη, τὰ ὁποῖα εἶναι τῆς κινήσεως ἡ αἰτία.

Παρατηροῦντες ἔπειτα τὸν βυθὸν τῆς θαλάσσης, βλέπομεν μεγάλας ἀνωμαλίας καθὼς ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς: εὐρίσκομεν λόφους, κοιλάδας, πεδιάδας, βράχους καὶ τέλος γαίας παντὸς εἶδους. Βλέπομεν, ὅτι ὅλαι αἱ νῆσοι εἶναι κορυφαὶ ἐκτεταμένων ὄρέων τῶν ὁποίων οἱ πρόποδες καὶ αἱ ρίζαι κατακαλύπτονται ἀπὸ τὸ ὑγρὸν τοῦτο στοιχεῖον· εὐρίσκομεν δὲ ἄλλας κορυφὰς ὄρέων αἰτινες μόλις φαίνονται εἰς τὴν ἐπιφανείαν τῆς. Παρατηροῦμεν ὀρμητικὰ ρεύματα, ὑπεκφεύγοντα τρόπον τινὰ τὴν γενικὴν κίνησιν· ταῦτα ἐνίοτε ρέουσι σταθερῶς πρὸς τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν, ἄλλοτε ὀπισθοδρομοῦσι, καὶ, ὡς νὰ μὴ ἤθελον νὰ ὑπερβῶσι τὰ τόσον φαινόμενα ἀμετάβλητα ὄριά των ὡς ἐκεῖνα ἄτινα περιστέλλουσι τὴν ὀρμὴν τῶν ποταμῶν τῆς ξηρᾶς. Εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη οἱ μανιώδεις ἄνεμοι σχηματίζουσι τὰς τρομερὰς τρικυμίας καθὼς ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ θάλασσα συνταράττονται, συνωθοῦνται καὶ συγχέονται. Εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα συμβαίνουσιν αἱ ὑπόγειοι κινήσεις, οἱ ἀναβρασμοὶ, οἱ τυφῶνες καὶ αἱ προάδοξοι ταραχαὶ, προσερχόμεναι ἀπὸ ὑψίστης τῶν ὁποίων οἱ καταβε-

ευθισμένοι κρατῆρες ἐξερεύονται φλόγας ἀπὸ τὰ σπλάγγνα τῶν κυμάτων καὶ ὠθοῦσι μέχρι τῶν νεφῶν πυκνὸν ἀτμὸν μεμιγμένον μὲ ὕδωρ, θεῖον καὶ ἀσφαλτώδη γῆν. Μακρὰν ἐκείθεν φαίνονται ἐκεῖνα τὰ βάραιθρα εἰς τὰ ὅποια δὲν τολμῶσι νὰ πλησιάσωσι, διότι εἶναι φόβος μὴ ἐλκυσθῶσι τὰ πλοῖα καὶ καταποντισθῶσιν· ἐξ ἄλλου βλέπομεν τὰς ἐκτεταμένας ἐκεῖνας πεδιάδας ἀείποτε εἰρηνικὰς καὶ γαληνιαίας ἀλλὰ πάντοτε ἐπικινδύνους· ἐκεῖ οἱ ἄνεμοι πώποτε δὲν ἐξήσκησαν τὴν δύναμίν των, ἢ δὲ τέχνη τοῦ ναύτου καθίσταται ἀνίσχυρος, διότι ἀνάγκη νὰ μείνη καὶ ν' ἀπολεσθῆ.

Τέλος στρέφοντες τὰ βλέμματά μας μέχρι τῶν ἐσχατιῶν τῆς σφαίρας βλέπομεν ἐκεῖνους τοὺς ὑπερμεγέθεις παγετοὺς ἀποσπωμένους ἀπὸ τὰς στερεὰς τῶν πόλεων καὶ, ὡς πλέοντα ὄρη, ταξιδεύοντας καὶ προχωροῦντας μέχρι καὶ αὐτῶν τῶν συγκερασμένων χωρῶν.

Ἴδου δὲ τὰ κυριώτερα ἀντικείμενα ἅτινα παρουσιάζει τὸ ἀπέραντον βασιλεῖον τῶν θαλασσῶν. Χιλιάδας πολυειδῶν κατοίκων συνοικούντων καθ' ὅλας τὰς ἐκτάσεις· ἄλλοι μὲν, κεκαλυμμένοι μὲ λεπτὰ λέπια, διαπερῶσι μετὰ ταχύτητος τὰς διαφόρους χώρας· ἄλλοι, κεκαλυμμένοι μὲ πυκνὰ ὄστρακα καὶ συρόμενοι μετὰ δυσκολίας, σημειοῦσι μετὰ βραδύτητος τὴν πορείαν των ἐπὶ τῆς ἄμμου· ἄλλοι πάλιν, εἰς οὓς ἡ φύσις ἐδώρητε πτερύγια, τὰ μεταχειρίζονται ἵνα διατηρῶνται καὶ κρατῶνται ἐπὶ τοῦ ἀέρος· τελευταῖον ἄλλοι, εἰς οὓς ἡ φύσις ἠρνήθη πᾶσαν κίνησιν περιφέρονται προσκεκολλημένοι ἐπὶ τῶν βράχων. Ἄπαντες δὲ εἰς τὸ στοιχεῖον τοῦτο εὐρίσκουσι τὸν τροφὴν των.

Τὸ βάθος τῆς θαλάσσης παράγει ἀφθόνας φυτείας, βρύα καὶ ἄλλα φυτὰ παραδοξότατα. Ἡ γῆ τῆς θαλάσσης εἶναι ἀμμώδης, χοχλακώδης, συνεχῶς δὲ ἐλώδης, ἐνίοτε γῆ στερεὰ μὲ βράχους καὶ πανταχοῦ ὁμοία μὲ τὴν παρ' ἡμῶν κατοικουμένην.

Buffon.

Ἡ Ζηλοτυπία.

Δρόμος τις ἀνθίων μᾶς ὠδήγησεν εἰς τὰς ὄχθας τρομεροῦ βράχου. Εἶδομεν ἐν σπήλαιον σκοτεινότατον καὶ εἰσέλθομεν ὑποθέτοντες ὅτι ἦτο ἡ κατοικία θνητοῦ τινός· ὦ Θεέ! ποῖος ἠδύνατο νὰ ὑποθέσῃ ὅτι ἐκεῖνος ὁ τόπος ἦτο τοσοῦτον ἀπαίσιος; Μόλις ἐπάτησα τὸν πόδα μου καὶ ὄλον μου τὸ σῶμα ἐφρικίασε, αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς μου ἀνωρθώθησαν, ἀόρατος χεῖρ μ' ἔσυρεν εἰς ταύτην τὴν μοιραίαν κατοικίαν, καθύσον δὲ ἡ καρδία μου ἐταράττετο, κατὰ τοσοῦτον ἐζήτει νὰ συνταραχθῇ ἀκόμη. « Φίλε, ἐκραύγασα, ἄς προχωρήσωμεν ἔτι πλέον, μήπως ὀφείλομεν νὰ ἴδωμεν αὐξανόμενα τὰ δεινά μας. » Ἐπροχώρησα πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος ὅπου ὁ ἥλιος πώποτε δὲν εἰσέδυσσε καὶ οἱ ἄνεμοι οὐδόλως τὸ ἐτάραξαν. Εἶδον τὴν ζηλοτυπίαν, ἡ θεὰ τῆς ἦτο μᾶλλον κατηφῆς ἢ τρομερά· ἡ ὠχρότης, ἡ κατῆφεια καὶ ἡ σιωπὴ τὴν περιεστοίχιζον, αἱ δὲ θλίψεις ἵπταντο πέριξ αὐτῆς. Ἐφύσησεν ἐφ' ἡμῶν, ἔθεσε τὴν χεῖρά της ἐπὶ τῆς καρδίας μας, μᾶς ἐκτύπησεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, καὶ ἡμεῖς δὲν εἶδομεν οὔτε ἐφαντάσθημεν ἄλλο τι εἰμὴ τέρατα. « Προχωρήσατε, ἀκόμη, ὦ δυστυχεῖς θνητοί, μᾶς εἶπεν, ὑπάγετε νὰ εὑρητε μίαν ἰσχυροτέραν ἐμοῦ θεάν. » Εἶδομεν μίαν τρομακτικωτάτην θεότητα, διὰ τῆς λάμψεως τῶν πυρίνων γλωσσῶν τῶν ὄφρων φυσώντων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς της· ἦτο ἡ ὀργή· ἀπέσπασεν ἓνα ἐκ τῶν ἐπ' αὐτῆς ὄφρων καὶ τὸν ἐσφενδόνισε κατ' ἐπάνω μας· ἠθέλησα νὰ τὸν λάβω· πλὴν χωρὶς ποσῶς νὰ τὸ αἰσθανθῶ, ἀνεφρίχθη ἐπὶ τῆς καρδίας μου. Ἐμείνα ἐπ' ὀλίγον ὡς ἀπολιθωμένος, ἀλλ' ἅμα τὸ δηλητηριόν του διεσκορπίσθη ἐπὶ τῶν φλεβῶν μου ἐνόμισα ὅτι εἶμαι ἐντὸς τοῦ ἄδου. Ἡ καρδία μου κατεφλογίσθη, καὶ εἰς τὴν ὁρμὴν τῆς μόλις ἅπαν τὸ σῶμά μου ἠδύνατο νὰ τὴν κρατήτῃ, κατεταράχθη δὲ τόσον ὥστε μοὶ ἐφάνη ὅτι ἐπανήλθον εἰς τὰ κτυπήματα τῶν ἐριννύων.

Montesquieu.

Οἱ Μοναχοὶ

τοῦ ὄρους Ἁγίου Βερνάρδου.

Περὶ τὸ τέλος τοῦ Ἀπριλίου τοῦ 1755, μετέβαινον εἰς Πεδεμόντιον διὰ τῆς ὁδοῦ τοῦ μεγάλου Ἁγίου Βερνάρδου. Περὶ τὴν τετάρτην μετὰ μεσημβρίαν, ἢ μικρὰ συνοδία, μετὰ τῆς ὁποίας ἀνερρίχθωμην τὴν ἐπικίνδυνον ἐκείνην διάβασιν, ἔφθασεν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους· ἀναλαβοῦσα δὲ τὰς δυνάμεις τῆς εἰς τὸ ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἐρήμου ὠκοδομημένον ἀσκητικὸν ξενοδοχεῖον, ἐπανήρχισε τὴν πορείαν τῆς, ἵνα διανυκτερεύσῃ τὴν ἐσπέραν ἐκείνην εἰς τὴν κοιλάδα τῆς Ἀόστης.

Ὁ ἥλιος εἶχεν ἀποβάλλει ἤδη τὴν θερμότητά του, ὁ δὲ οὐρανὸς τὴν γαλήνην του, νέφη ἤρχισαν νὰ διαπερῶσι καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τῶν βράχων καὶ νὰ ἐπισωρεύωνται εἰς τὰς στενάς φάραγγας τῆς μοναξίας ἐκείνης. Εἰς τὰς κορυφὰς τῶν Ἄλπεων συνεφέδης νύξ καταβάλλει τὸ θάρρος· ἀπεφάσισα ὅθεν νὰ διανυκτερεύσω μὲ τοὺς φιλοξένους μοναχοὺς οἵτινες συνεμερίσθησαν τὰς προαισθήσεις μου.

Δὲν ἠπατήθημεν ποσῶς. Εἰς τὰς ἐξ ὥρας ἐκεῖνο, τὸ παγωμένον ὄροπέδιον ἐτάφη σχεδὸν εἰς τὸ σκοτός. Τὰ νέφη διωκόμενα ἀπὸ τὸν βορειο-δυτικὸν ἄνεμον μὲ τὴν ταχύτητα βέλους περιδινούντο περίξ τῆς περιοχῆς τῶν βράχων· ἤδη ἀντήχει ὁ μακρυνὸς θόρυθος τῶν καταπιπτόντων σωρῶν τῶν χιόνων, ἢ δὲ μικρὰ πυκνὴ χιὼν διηρημένη ὡς ἄμμος, εἴτε ἀποσπωμένη ἀπὸ τὰ ὄρη, εἴτε καταπίπτουσα ἀπὸ τὰ νέφη, διέκοπτε τὸ ἀσθενὲς φῶς καὶ ἐκάλυπτεν ὅλα τὰ περίξ ἀντικείμενα.

Ἐνῶ κατέμπροσθεν ζωηρᾶς πυρᾶς συνωμίλουν μὲ τὸν ἡγούμενον τῆς Μονῆς διὰ τὰς συνεπειὰς τοῦ λαίλαπος, οἱ μοναχοὶ ἀπῆλθον νὰ ἐκπληρώσωσι τὰ εἰς τοιαύτας περιστάσεις χρέη των, ἢ μᾶλλον νὰ ἐκπληρώσωσι τὰς καθημερινὰς ἀρετὰς των· ἕκαστος αὐτῶν ἔλαβε τὴν τῆς ἀφοσιώσεώς του θέσιν εἰς ταύτας τὰς παγωμένας θερμοπύλας, οὐχὶ βεβαίως ἐπὶ σκοπῷ νὰ ἐμποδίσῃ ἐχθροὺς, ἀλλ' ἵνα ἐκτείνῃ ἀφώγον χεῖρα οὐχὶ μόνον πρὸς τοὺς

πεπλανημένους περιηγητάς πάσης τάξεως, πάσης ἐθνότητος, πάσης λατρείας, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὰ τὰ ζῶα τὰ κομίζοντα τὰς ἀποσκευάς των. Τινὲς αὐτῶν τῶν ὑπερεναρέτων μοναχῶν ἀναρρίχωνται ἐπὶ τῶν ἐκ γρανίτου ἐκείνων Πυραμίδων, αἰτίνες περικυκλοῦσι τὸν δρόμον των, ὅπως ἀνακαλύψωσι μακρόθεν συνοδίαν τινὰ κινδυνεύουσαν καὶ ἀποκριθῶσιν εἰς τὰς φωνὰς τὰς ζητούσας συδρομήν· ἄλλοι πάλιν διὰ ν' ἀνοίξωσι τὰς νεωστὶ κατακαλυφθείσας ἀπὸ τὴν χιόνα ἀτραπούς μὲ κίνδυνον ν' ἀπολεσθῶσι καὶ οὗτοι εἰς τὰ βάραθρα καὶ τοὺς προμερούς ἐκείνους κρημνοὺς, ὅλως ἀψηφοντες τὸ ὑπερβολικὸν ψυχρός, τοὺς λάκκους, τὸν κίνδυνον τοῦ ν' ἀποπλανηθῶσι τετυφλωμένοι ἀπὸ τὴν πυκνὴν χιόνα, μετὰ μεγίστης προσοχῆς ἀκροώμενοι καὶ τὴν ἐλαχίστην ταραχὴν τὴν ἀναγγέλλουσαν τὴν ἀνθρωπίνην φωνήν.

Ἡ ταχύτης των εἰς τὸ νὰ συντρέξωσι τοὺς χρεῖαν ἔχοντας συνδρομῆς, ἰσοδυναμεῖ μὲ τὴν ἐπαγρύπνησίν των. Οὐδεὶς τῶν δυστυχῶν ἐκείνων τοὺς προσκαλεῖ ματαίως· τοὺς σύρωσι μόλις πνέοντας ἀπὸ τὸν σωρὸν τῶν χιόνων, τοὺς ἐνθαρρύνουσι ψυχρῶραγοῦντας ἐκ τοῦ ψύχους καὶ τοῦ τρόμου, τοὺς μεταφέρουσιν ἐπὶ τῶν βραχιόνων των, ἐνῶ οἱ πόδες των ὀλισθαίνουσιν ἐπὶ τοῦ πάγου. Νυκτὸς δὲ καὶ ἡμέρας αὕτη εἶναι ἡ λειτουργία των. Ἡ εὐσπλαγγχος προθυμία των ἐπαγρυπνεῖ ἐπὶ τῆς ἀνθρωπότητος εἰς ἐκείνους τοὺς ἐπικαταράτους τόπους τῆς φύσεως, ὅπου παριστῶσιν τὸ καθημερινὸν θέαμα ἡρώϊσμου, ὅστις πώποτε δὲν θέλει ἀρκούντως ἐξυμνηθῆ ἀπὸ τοὺς θαυμαστάς των.

Πρὸ μιᾶς ὅλης ὥρας πέντε μοναχοὶ μὲ τοὺς ὑποτακτικούς των ἦσαν εἰς ἀνίχνευσιν τῶν περιηγητῶν, ὅταν αἱ ὑλακαὶ τῶν κινῶν μᾶς ἀνήγγειλον τὴν ἐπιστροφὴν των. Νοήμονες συνοδοὶ τῶν περιπλανήσεων τῶν κυρίων των, οἱ εὐεργετικοὶ οὗτοι μολοστοὶ ὑπάγουσιν εἰς ἀναζήτησιν τῶν δυστυχῶν καὶ προπαραεὐρέμενοι τῶν ὁδηγῶν των γίνονται αὐτοὶ οἱ ἴδιοι ὁδηγοί. Εἰς τὰς ὑλακάς τῶν πιστῶν τούτων ἐπικούρων οἱ ῥιγῶντες ὁδοιπόροι λαμβάνουσιν ἐλπίδα καὶ ἀκολουθοῦσι τὰ βήματα τῶν ὁδη-

γῶν των μετὰ σταθερότητος. Ὅπότεν δὲ οἱ σωροὶ τῶν τόσον σκληρῶν, ὅσον καὶ λαμπρῶν χιόνων κατακαλύψωσιν ὄδοιπύρον τινὰ, οἱ μολοσσοὶ οὗτοι τοῦ ἁγίου Βερνάρδου τοὺς ἀνακαλύπτουσιν ἀπὸ τὰς ἀβύσσους, καὶ ὀδηγοῦσι τοὺς μοναχοὺς, οἵτινες ἀνασύρουσι τὸ πτώμα καὶ συνήθως τὸ ἐπαναφέρουσιν εἰς τὴν ζωὴν.

Ἐν τῷ ἄμα τὸ μονύδριον ἀνοίγει εἰς δέκα ἀπὸ τὸ ψῦχος ἐξηντλημένα καὶ ἀπὸ τὸν κάματον καὶ ἀπὸ τὸν τρόμον ἄτομα· οἱ ὀδηγοὶ των λησμονοῦσι τοὺς κόπους· ἀπὸ τὸ λευκότερον πανίον ἕως τὸ δυναμωτικώτερον βέυστον, πᾶν ὅ,τι ἢ προσεκτικωτέρα φιλοξενία δύναται νὰ προσφέρῃ ὡς βοηθητικόν, πᾶν ὅ,τι δύναταί τις ν' ἀποκτήσῃ δυνάμει ἀργυρίου εἰς τὰ ἐν ταῖς ἡμετέροις πόλεσι ξενοδοχεῖα, εἶναι τῇ ἰδίᾳ στιγμῇ ἔτοιμον, διαμοιρασμένον ἄνευ διακρίσεως καὶ χρησιμοποιοιθὲν μετὰ τόσης ἀκριβείας ὄσης καὶ εὐαισθησίας.

Mallet du Pan.

Μία Ὠραία Νύξ

εἰς τὰς ἐρήμους τοῦ Νέου Κόσμου.

Μίαν ὥραν μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου ἡ σελήνη ἐφάνη ὑπεράνω τῶν δένδρων, αὖρα δὲ πλήρης εὐωδίας πνέουσα ἐξ ἀνατολῶν ἐφαίνετο ὡσανεὶ προηγείτο αὐτῆς. Ἡ βασιλις τῶν οὐρανῶν ἐπροχώρει βασημηδὸν ἀναβαίνουσα εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἐνίστε μὲν ἠκολούθει τὴν πορείαν τῆς ἡσύχως ἐπὶ τοῦ κυανοῦ στερεώματος, ἄλλοτε δὲ ἀνεπαύετο ἐπὶ σωρείας νεφῶν ὁμοίων μὲ τὰ χιονοσκεπῆ ὑψηλὰ ὄρη. Τὰ νέφη ταῦτα τυλισσόμενα καὶ ἐκτυλισσόμενα ἐκυκλοφόρουσαν εἰς διαφανεῖς ζώνας λευκὸν στίλβον σφαιρικόν, ἢ ἐσχημάτιζον ἀνακλινητήριον ἐκ λευκοτάτου βάμβακος· τόσον δ' εὐχαρὶ ἐφαίνετο εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς, ὥστε ἐνόμιξέ τις ὅτι ἠσθάνετο τὴν μαλακότητα καὶ τὴν ἐλαστικότητά του.

Ἡ ἐπὶ τῆς γῆς σκηνὴ δὲν ἦτο ὀλιγώτερον ἀξιολόγητος. Τὸ κυανόλευκον καὶ παχυλὸν φῶς τῆς σελήνης κατήρχετο ἐν τῷ μέσῳ τῶν δένδρων, καὶ κατέρριπτε δράγματα φωτὸς μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ βαθυτάτου σκότους. Ὁ μικρὸς ποταμὸς, ὅστις ἔρρεεν ὑπὸ τοὺς πόδας μου γύρωθεν, ἐχάνετο εἰς τὰ δάση, καὶ ἐπανεφαίνετο πάλιν ὑπὸ τὸ φέγγος τῶν ἀστέρων εἰκονιζομένων ἀκαταπαύστως εἰς τὴν ἐπιφανείαν του. Εἰς τὸν ἀπέναντι τοῦ ποταμοῦ ἐκτεταμένον λειμῶνα, ἡ λάμψις τῆς σελήνης ἀνεπαύετο ἀκίνητος ἐπὶ τῆς χλόης. Σημῦσαι ταραπτόμεναι ἀπὸ τὴν αὔραν, οὔσαι διεσπαρμέναι ἐδῶ καὶ ἐκεῖ εἰς τὴν πεδιάδα, ἐσχημάτιζον νήσους σκιῶν κυματιζουσῶν ἐπὶ ἀκινήτου ὠκεανοῦ φωτὸς. Πλησίον ἐκεῖ τὸ πᾶν ἠρέμει καὶ ἐκάθευδεν, ἐκτὸς τῆς πτώσεως φύλλων τινῶν, τῆς βιαίας πνοῆς τινὸς αἰφνιδίου ἀνέμου καὶ τοῦ σπανίου καὶ διακεκομμένου λαλήματος τοῦ βόα. Ἀλλὰ μακρόθεν κατὰ διαστήματα, ἠκούοντο τὰ σοβαρὰ κατακυκλήματα τοῦ καταρράκτου τῆς Νιαγάρας, τὰ ὅποια εἰς τὴν τῆς νυκτὸς ἡρεμίαν διαβιβάζονται ἀπὸ ἐρήμου εἰς ἔρημον καὶ παύουσιν ἐν τῷ μέσῳ τῆς μοναξίας τῶν δασῶν.

Τὸ μεγαλεῖον καὶ ἡ ἐκπληκτικὴ μελαγχολία τῆς εἰκόνος ταύτης δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐκφρασθῶσι μὲ τὰς ἀνθρωπίνους γλώσσας, αἱ δὲ ὠραιότεραι νύκτες τῆς Εὐρώπης δὲν δύνανται ἀρκουσαν νὰ δώσωσιν ἰδέαν. Ματαίως εἰς τὰς καλλιεργημένας πεδιάδας μας ζητεῖ νὰ ἐπεκταθῇ ἡ φαντασία, διότι ἀνευρίσκει πανταχοῦ τὰς κατοικίας τῶν ἀνθρώπων· ἀλλ' εἰς ἐκείνας τὰς ἐρήμους, ἡ ψυχὴ εὐχαριστεῖται νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς τὸν ὠκεανὸν τῶν δασῶν, νὰ περιπλανηθῇ εἰς τὰς ὄχθας ἀπεράντων λιμνῶν, νὰ κατοπτρεύσῃ εἰς τὰ βάρθρα τῶν καταρράκτων, καὶ, οὕτως εἰπεῖν, νὰ εὐρεθῇ μόνη ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ!

Chateau briand.

Οἱ Καταρράκται

τοῦ Νιαγάρα.

ὦ! πόσον ἰσχυρῶς ἔπαλλεν ἡ καρδιά μου ὅταν, περιφερόμενος ἐν μέσῳ τῶν σωρῶν τῶν ἰτεῶν, τῶν ὁποίων οἱ πυκνοὶ κλάδοι ἔπιπτον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου, παρετήρησα λευκὸν ἀ-μὸν ὑψύμενον, ὡς τις στήλη, ἐν τῷ αἰθέρι, μὲ μακρυνὸν βρυχηθμὸν, τοῦ ὁποῦ τὸν ἤχον οἱ ζέφυροι μοὶ ἐκόμιζον ἐκ διαλειμμάτων! Ἐπεθύμουν δὲ νὰ εἶχον ἐκεῖ εἰς ἐκείνην τὴν μεγάλην Ζολάνδαν τὴν τόσον καταπληκτικὴν, ἔνεκα τοῦ μεγέθους τῶν δασῶν τῆς ὑπερβαίνοντων μάλιστα καὶ αὐτοὺς τοὺς καταρράκτας τοῦ Νιαγάρα, νὰ εἶχον, λέγω, ἐκείνους τοὺς ἐκνευρισμένους ἀνθρώπους, οἵτινες σύρουσιν ἐν ταῖς πόλεσι τὴν ὀχληρὰν πολυτέλειαν ἢ ἐκείνους τοὺς ἀνόητους, ὧν αἱ ἡμέραι παρέρχονται μονοτόνως καὶ ἀχρωματίστως, καὶ οἱ ὅποιοι, κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ Γοέθου (Goëthe), εἰς τὸν μικρὸν κύκλον τῆς παραφροσύνης τῶν περιστρέφονται, ὡς αἱ μικραὶ γαλαῖ παίζουσαι μὲ τὴν οὐρὰν τῶν. Ἐπεθύμουν, λέγω, νὰ γνωρίζω ἐὰν ἡ ἰσχυρὰ φωνή, ἣτις λαλεῖ εἰς τὰ βάθη τοῦ ἀντηχοῦντος βαράθρου (δηλ. τῆς καρδίας του), ἤθελεν ἔχει τὴν δύναμιν νὰ ἐξεγείρῃ αἰσθήματα ἄτινα εἶναι τεθειμένα εἰς διηνεκὴ ἀπάθειαν!

Πλείστοι Ἀμερικανοὶ τῶν πλησιοχώρων ἐπαρχιῶν γευματίζουσιν εἰς Eable Tavern, ὠραῖον ξενοδοχεῖον, τοῦ ὁποῦ αἱ αἴθουσαι γέμουσι τῶν ὀνομάτων τῶν ἐπισκεπτομένων αὐτὸ ξένων. Οὗτοι μεταβαίνουν εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Νιαγάρα, ὅπου κρεμάμενοι εἰς μίαν πεπαλαιωμένην δρῦν κλίνουσιν ἐπὶ τῶν ὑδάτων, ρίπτουσι βλέμμα ἐκπληκτικὸν, εἰς ὃ εἶναι ζωγραφισμένη ἀξιοπαρατήρητος ἔκστασις· ἐπιβαίνοντες δ' ἔπειτα ἐπὶ τῆς ἀμάξης τῶν, λέγουσιν « εἶδομεν τοὺς καταρράκτας ». Περιπλέον δὲ, δὲν παύουσιν ἐπαναλαμβάνοντες, ὅτι οἱ ὕαλοι τοῦ ξενοδοχείου, ἦμισυ μίλιον μακρὰν κειμένου, εἶναι τεθραυσμένοι ἀπὸ τὸν κλονισμόν τὸν προξενούμενον ἐκ τῆς καταπτώσεως τῶν ὑδάτων. Ἐπὶ τέλους

τί, τάχα, βλέπουν; Ἄγνοῶ, ἀλλ' ἡ γενικὴ ἰδέα εἶναι, ὅτι αἱ πτώσεις αὗται διακόπτουσι τὸν πλοῦν τῶν λιμνῶν, τὸν ὅποιον ἀνάγκη ν' ἀναπληρώσωσι διὰ μιᾶς διώρουτος!

Ὅταν ἐντελῶς ἐνύκτωσεν, ἡ δὲ σελήνη ἀναβαίνουσα ὀπισθεν τῶν λόφων τοῦ Καναδά, ἐφώτιζε μὲ τὰς ἀμυδρὰς καὶ μελαγχολικὰς ἀκτῖνάς της τὰς ἀπομεμακρυσμένας ἀναθυμιάσεις τῆς λίμνης, καὶ εἰς τὰς ὑπωρείας τοῦ καταρράκτου μένων ἐντὸς μονοξύλου, παρενοχλουμένου ἀπὸ τὰ διαφεύγοντα ἐκ τοῦ βαράθρου ὕδατα, ἤκουσα τὸν ἐπίσημον ἐκείνον κρότον τὸν διαδιδόμενον ἐκ τῆς ἠχῆς τῶν βράχων, ἠσθανόμην ἐνδόμυχον εὐχαρίστησιν, ἐκείνην, λέγω, τὴν χαρὰν τῆς ψυχῆς εἰς τὴν θεὰν ἐνὸς θεάματος ἀξίου αὐτῆς, ὡσανεὶ αὐτὴ αὕτη ἡ θεότης ἀπεκαλύφθη ὀλόκληρος μέσῳ τῆς γιγαντώδους δημιουργίας της! Ἀλλ' ὅταν ὁ ἥλιος φωτίσῃ τὴν προσβολὴν ἐκείνην καὶ σχηματίσῃ μὲ τ' ἀναπηδῶντα ὕδατα διὰ λαμπρῶν ζωπύρων τὴν καταστόλιστον, μ' ὄλα τὰ χρώματα πρίσματος τινός, Ἴριν, τότε δὴ, τότε ὁ περιηγητὴς χάνεται βεβουλισμένος εἰς ἄλλalon ἕκτασιν. Ἴσταται εἰς τὰ ἄκρα ἐνὸς βράχου, καὶ συγκεντρῶν ὄλας τὰς δυνάμεις τῆς φαντασίας του, ζητεῖ νὰ μυηθῇ ἅπαν ἐκείνο τὸ μέγα μυστήριον τῆς φύσεως!

Μικρὰ τις ξυλίνη γέφυρα ἐρρίφθη ἀπὸ τὴν ἀμερικανικὴν ὄχθην εἰς τὴν Αἰγῶν-Νῆσον (Goat-Island). Οἱ σφένδαμνοι καὶ αἱ δρῦς αἱ σχηματίζουσαι τὴν νῆσον ταύτην εἶναι τεραστίας διαστάσεως. Οἱ δὲ πολύπλοκοι κλάδοι των ἐπιφέρουσιν εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος τόσον βαθύ σκοτός, ὥστε παρομοιάζει μὲ τοὺς βύας καὶ τοὺς κροταλίας (ὄφεις), τοὺς μόνους ἄρχοντας τοῦ τόπου ἐκείνου. Εἰς τὴν ἐσχατιᾶν, τὴν βλέπουσαν πρὸς τὸν καταρράκτην, δύο μέγιστοι λίθοι, τοὺς ὁποίους ἀνάγκη νὰ καταλάβῃ τις διὰ τῆς βοήθειας ἐνὸς παρακειμένου δένδρου, καὶ οὐς πρέπει νὰ ὑπερπηδήσῃ τις μὲ κίνδυνον νὰ κατακρημισθῇ εἰς τὴν ἄβυσσον, χρησιμεύουσιν ὡς βάσις μιᾶς γεφύρας ἐπὶ τῆς ὁποίας οἱ τολμηταὶ περιηγηταὶ ὀρμῶσιν ἐν μέσῳ ἀκαταπαύστου βροχῆς καὶ ἀφ' ὅπου τρέμοντες δύνανται νὰ ἴδωσιν ἅπασαν τὴν προσ-

τατα του ύδατος εξαφανιζομένου εις τὸ ἡμικύκλιον τὸ ὁποῖον καθιστᾷ τὸν κυριώτερον καταρράκτην. Κατ' ἔμπροσθέν του ὁ ποταμὸς λοξοδρομεῖ ἐν τῷ μέσῳ δύο κρημνοδῶν ὄχθων πυραμιδοειδῶν καταστολιστῶν ἀπὸ λευκὰς κέδρους· ἀριστερόθεν προβαίνει ὁ Τραπεζόβραχος (Table-Rock), βράχος ἠνωμένος καὶ σχῆμα ἔχων τραπέζης, ἀφ' ὅπου οἱ περίεργοι περιηγηταὶ μὴ τολμῶντες νὰ καταφρονήσωσι τοὺς κινδύνους τῆς γεφύρας, υποθέτουσιν ὅτι ἐχάρησαν τὴν καλλιτέραν θέαν ὄλων τῶν καταρράκτων!

Ὅταν δὲ περάσωσιν εἰς τὸ ἀπέναντι Καναδικὸν μέρος, πρόθυμος ὁδηγὸς παραλαμβάνει τοὺς περιηγητὰς, τοῖς παρουσιάζει τὸ σημειωματάριόν του καὶ πᾶν ὅ,τι περιέχει ἢ καλύβη του δροσιτικόν· ἐκεῖθεν ἀναβαίνουνσι κλίμακα ἐλικοειδῆ, πλησιάζουσιν εἰς τὸν βράχον καὶ ἀφοῦ ἀναβῶσί τινας βαθμίδας εὐρίσκονται κάτωθεν τοῦ Table-Rock. Τότε πρέπει ν' ἀνταλλάξωσι τὰ φορέματά των μὲ κηροπᾶνινον ἐπανωφύριον (blouse) καὶ ἀκολουθήσωσιν οὕτως, ἐὰν ἔχωσι τὴν γενναϊότητα, τὸν ὁδηγόν, ὅστις πηδῶν ἀπὸ λίθου εἰς λίθον κάμνει σχήματα καὶ κραυγάζει, χωρὶς νὰ δύναται τις νὰ τὸν ἀκούσῃ καὶ οὕτως εἰσπύει ὀπισθεν αὐτοῦ τοῦ ἰδίου καταρράκτου. Ὅταν εὐρέθην ὑπεράνω αὐτοῦ τοῦ τοῦ τρομεροῦ Νιαγάρα καὶ ἤσθάνθην τὸν ἄνεμον ἐπαναστροφόμενον ἕνεκα τῆς ὀρμῆς τῶν ὑδάτων καὶ πλήττοντα τὸ στῆθός μου, ἀπώλεσα καὶ τὰς δυνάμεις καὶ τὴν πνοήν μου, οἱ πόδες μου ἐκλονίσθησαν καὶ νέφος ἐκάλυψε τοὺς ὀφθαλμούς μου. . . . Μόλις συνῆλθον εἰς ἑμαυτὸν ὀπισθεν τοῦ καταρράκτου ἐντὸς βαθέος σπηλαίου, πλησίον τοῦ ὁδηγοῦ μου, κρατοῦντός με ἐκ τῆς χειρὸς καὶ ἐξακολουθοῦντος τὴν σειρὰν τῶν διηγήσεών του. Ἄλλ' οἱ μυκηθμοὶ ἤκούοντο ἀπειράκις τρομακτικώτεροι παρ' ἄνωθεν τῆς Goad-Island. Τὸ ἔδαφος ἐκλονίζετο ὡς νὰ ἠναίγετο ἡ γῆ καὶ μοὶ ἐφαίνετο ὡς νὰ εὐρισκόμεν εἰς τὴν εἰσόδον τοῦ ταρτάρου.

Εἰς ἀπόστασιν ἐνὸς μιλίου εἶδομεν προσέτι πηγὴν ὕδρογονι-

κοῦ αέριου (Gag), εἰς ἣν κατὰ συνήθειαν προσεγγίζουσι κηρίον διὰ τοῦ ὁποῦ τοῦ αέριον τοῦτο ἀνάπτει : Περίεργοί τινες περιηγηταὶ ἀνεύρισκον τὴν ὀπὴν μὲ λιθάριον, ἅμα δὲ ὁ ὀδηγὸς ἐπιησίασε μὲ τὸ ἀναμμένον κηρίον, προέκυψεν ἐκρηξις, τῆς ὁποίας τὴν ὅλως φυσικὴν αἰτίαν, δὲν ἠδυνήθημεν νὰ τὸν κάμωμεν νὰ ἐννοήσῃ. Ἐπίστευεν ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος εἰς προγινωστικὸν τι, ὅτι δῆθεν ἡ Table-Rock, δὲν ἤθελεν ἀργήσει νὰ καταπέσῃ. Εἶναι δὲ βέβαιον, σήμερον, ὅτι ἡ προδιάγνωσις τοῦ ἐπραγματοποιήθη ἄλλ' οἱ Ἄγγλοι κατέστρεψαν τὸν βράχον ἐκεῖνον καθ' ἣν στιγμή μὴν ἤθελε νὰ χωρίσῃ ἀπὸ τὴν βᾶσιν του.

Μίαν ἐσπέραν καθ' ἣν ἐπέστρεψον τοῦ κυνηγίου ἀπὸ τὰ ἔλη τῆς Μεγάλης Ζηλάνδ, ἀπήντησα γέροντά τινα καναδόν· ὁ σάκκος του ἦτο πλήρης ἀπὸ νήσας, σκιούρους, πέρδικας καὶ φασιανούς. Ὁ κάτοικος τῆς Κουεβέκης (Quebec) ἀναγνωρίσας με ὡς Γάλλον, ἠθέλησε νὰ μὲ συνοδεύσῃ εἰς τὸ ὑπόλοιπον τοῦ δρόμου μου, ἐνῶ δὲ ἠκυλουθοῦμεν τὰ ἅκρα τοῦ δάσους, μοὶ διηγήθη τὸ ἀκόλουθον ἀνέκδοτον.

« Ὡραίαν τινὰ πρωΐαν τοῦ ἔαρος ὁ ἥλιος ὑψοῦτο ὀπισθεν τῶν
 » δασῶν καὶ ἐδίωκε μακρὰν τὰς ἀναθυμιάσεις· ὑπῆρχον ἀκόμη χι-
 » ὄνες ἐπὶ τῶν ὄρέων τὰ ὁποῖα βλέπετε πρὸς δυσμὰς καὶ τὰ ὁ-
 » ποῖα ἐλαμπον τότε ὡς καθρέπτει εἰς πᾶσαν ἀκτίνα φωτὸς περ-
 » πομένην ἀπὸ τὰ ὕδατα τῆς λίμνης. Τὸ πᾶν ἠρέμει εἰς τὰ ἔλη
 » διότι τότε ἦσαν ὀλίγοι κυνηγοὶ τῶν ὁποίων αἱ καραβίνας ἀν-
 » τήχουον ἐν τῷ μέσῳ τούτων τῶν τόπων. Οἱ δὲ ἰνδοὶ, κατὰ
 » δεισιδαίμονά τινα πίστιν, κατετρόμαζον τὰ πέριξ τοῦ κα-
 » τάρρακτου ».

« Τὴν στιγμήν καθ' ἣν ἔφθανον εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Τανα-
 » ουάντα (τότε ἦμην ἀκόμη παῖς), εἶδον ἄνθρωπὸν τινα διαβαί-
 » νοντα τὰ ἅκρα τοῦ δάσους· περιεπάτει βραδέως ἐν τῷ μέσῳ
 » τῶν θάμνων καὶ τῶν σχοίνων. Λευκὸν ἔνδυμα ἐκάλυπτε τὸ
 » σῶμά του, καὶ εἰς τὴν ζώνην ἐκρέματο δέρμα κάστορος τὸ ὁ-
 » ποῖον ἀναμφιβόλως περιεῖχε τὸ πυροβόλον του καὶ τ' ἀναγ-

» καὶα τοῦ κυνηγίου. Τὰ μιλῖα του ἐπιπτον ἐπὶ τοῦ τραχήλου
» του, ἡ δὲ κεφαλὴ του ἐκαλύπτετο ἀπὸ τι κάλυμμα κατεσκευ-
» ασμένον ἐκ δέρματος κεφαλῆς ἄρκτου, τῆς ὁποίας τὰ δύο ὦτα
» ἴσταντο εἰς ἑκατέρων τῶν μερῶν ἐν εἶδει τροπαίου ».

« Ὀλίγα ἐκεῖθεν βήματα ἐγένετο ἄφαντος ὄπισθεν σωροῦ ἀ-
» διαβάτου δένδρων, προχωρῶν δ' ἐγὼ ὄπισθεν τῶν ἀκανθωδῶν
» θάμνων τὸν εἶδον νὰ καταθέσῃ τὸ τόξον καὶ τὰ βέλη του εἰς
» μονόξυλον ἐκ ξηροῦ φλοιοῦ, παρὰ τὴν ὄχθην· τὸ ὤθησε μὲ στι-
» βαρὰν χεῖρα ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ποταμοῦ, ἐκάθησεν εἰς τὴν ἐσχατιὰν
» τοῦ μονοξύλου, καὶ ἐκεῖθεν τὸ ἔκαμεν, οὕτως εἰπεῖν, νὰ πετάξῃ
» διὰ τῆς ἀρπάγης του τὴν ὁποίαν ἐστρεφεν ἐπιδεξιῶς ἀπὸ τὸ
» δεξιὸν εἰς τὸ ἀριστερὸν μέρος. Ἐπειτα ἤπλωσεν ἰστίον ἐκ φλοιοῦ
» λεπτοπεπλεγμένον καὶ μεταβαλὼν τὴν ἀρπάγην του εἰς πη-
» δάλιον, κατέβαινε βραδέως τὸ ρεῦμα τοῦ ποταμοῦ ».

« Οὕτω διέβαιναν ὁ ἄγριος, εἰς τὴν τοσοῦτον στενὴν λέμβον
» του, ὥστε τοῦ ἦτο ἀδύνατον νὰ ἴσταται ὀρθῶς καὶ ἠδύνατο
» νὰ θεωρῇ τὸν ὑδροκονιορτὸν ἐκεῖνον τοῦ καταρράκτου ἀναβαί-
» νοντα εἰς τὸν ὀρίζοντα καὶ ν' ἀκούῃ καθαρῶς τὸν κρότον του.
» Ἦτο ἀκόμη ὡς ἡμισυ μίλιον μακρὰν τῶν ρευμάτων τῶν ὁποίων
» ἐγίνωσκε τὸν κίνδυνον καὶ σχεδὸν ἤγγιξε τὴν ὄχθην, ὅτε οἱ
» διαπεραστικοὶ ὀφθαλμοὶ του ἀνεκάλυψαν ἰέρακα, ὅστις ἐταλαν-
» τεύετο κάτωθεν τῶν νεφῶν· ἀμέσως ἐμάζευσεν τὸ ἐκ φλοιοῦ
» μησῶδες ἰστίον του καὶ περὶ ὅπως ὑπτιος εἰς τὸ ἀκάτιόν του, ἔ-
» λαβε τὸ τόξον του. ἔθεσε τὸ βέλος ἐπὶ τῆς χορδῆς καὶ δὲν ἀ-
» νέμενεν, εἰμῆ, τὴν στιγμὴν καθ' ἣν τὸ πτηνὸν ἤθελε φθάσει
» ὑπὸ τὴν βολὴν του. Ἐνῶ δὲ ὁ Ἰνδὸς ἀταράχως καὶ ἀκίνητως
» ἐπροχώρει βραδέως ἐπὶ τῶν ὑδάτων, ὁ ἰέραξ, διαγράφων πλα-
» τεῖς κύκλους, εἰς τὸν οὐρανὸν, κατώπτευε πλησιάζων ἀκι-
» νῆτως πρὸς τὴν γῆν ».

« Ἀλλ' ὅστις παρατήρει ἀπὸ τὴν ὄχθην τὸ ἀκίνητον ἀκάτιον
» νὰ γλιστρᾷ ἐν μέσῳ τοῦ ποταμοῦ, θὰ τὸ ἐξελάμβανεν ὡς σωρὸν
» σχοίνων, τὸν ὁποῖον ὀπέσπασεν ἡ ὀρμὴ τῆς καταγιγῆδος ἢ ὡς

» πτώμα πνιγέντος εἰς τὰς μεγάλας λίμνας βουβάλου. Αἴφνης
 » τὸ βέλος φεύγει, ὁ Ἰνδὸς ἀφίνει κραυγὴν καὶ τὸ πτηνὸν πίπτει
 » πληγωθὲν. Ἀλλὰ καίτοι κτυπηθὲν ἀκόμη περιστρέφεται, κα-
 » κῶς στηριζόμενον εἰς τὸ κρεμάμενον ἤδη πτερύγιόν του, ἐν
 » τῷ μέσῳ τοῦ ρεύματος. Οὕτως ἀπώλεσε τὸ βέλος του καὶ τὸ
 » πτηνόν, οὐτινος τὰ χρυσοειδῆ πτερὰ ἤθελον στολίζει τὴν κε-
 » φαλήν του εἰς τὴν ἑξαψιν τοῦ συμβουλίου. Κατωργισμένος
 » κωπηλατεῖ ἐπὶ τῆς λείας του καὶ λησμονῶν τὰ ρεύματα, ἀτι-
 » να ἤδη τὸν σύρουσι, τρέχει εἰς ἀναπόφευκτον θάνατον, ἐκεῖ-
 » νος ὅστις ἐγκώριζεν, ὡς πᾶς Ἰνδὸς, ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνθρώπων
 » ἐπροχώρησεν εἰς ἐκείνους τοὺς σωροὺς τῶν ἀνθέων καὶ τῶν
 » βρύων τῶν ἀπαρτιζόντων τὴν βάσιν τῶν νήσων ἐκείνων, καὶ
 » ὅτι πώποτε ἀκάτιον τοῦ Σένεκα οὔτε μονόξυλον πολυμικρὸν
 » τοῦ Ἀδिरοντάχ (Adirondack) δὲν ἐτόλμησε νὰ ῥιψοκινδυνεύ-
 » σῃ εἰς τ' ἄστατα ταῦτα ἀφρίζοντα ὕδατα ».

« Ἀνεγνώρισεν ἐν τῷ ἄμα τὴν ὀλεθρίαν αὐθιγαίαν του· ἀλλ'
 » ἀνίκανος νὰ διευθύνῃ τὸ μονόξυλόν του εἰς καμμίαν ἐξ ἐκείνων
 » τῶν νήσων. προσεπάθησε νὰ δράξῃ τοῦλάχιστον κανένα κλά-
 » δον· ἀλλὰ τὰ φύλλα ἔμειναν εἰς τὰς σπασμοδικῶς κινουμένας
 » χεῖράς του, ὅθεν ματαιῶς ἐκοπίασεν, ἐπέπρωτο ν' ἀπολεσθῆ. Τότε
 » ἐνεθυμήθη ὅτι ἦτο πολυμισθῆς, ὡς λέγουσιν οἱ Ἰνδοί, καὶ ὅτι ὤ-
 » φειλε ν' ἀποθάνῃ γενναίως. Ἐδραξε λοιπὸν τὴν ψιᾶλην μὲ τὸ ἕδωρ
 » τοῦ πυρός, κρεμασμένην ἐκ τῆς ζώνης του, τὴν ἐκκενώνει διὰ
 » μιᾶς καὶ τὰς χεῖρας ἔχων ἐσταυρωμένας θεωρεῖ μὲ ἀτάραχον
 » ὄμμα τὸ ἀπέραντον βάρβαρον, τὸ ὁποῖον μέλλει νὰ τὸν καταπίῃ ».

« Τὸ ἐφόλκιον ἐκύλα ἀπὸ βράχου εἰς βράχον μὲ ταχύτητα
 » ἀστραπῆς. Τὸ εἶδον ἀκόμη ὑπὸ τὴν ἕξιν, τὴν ὁποίαν σχημα-
 » τίζει ὁ ἥλιος διαπερῶν μὲ τὰς ἀκτῖνάς του τὰς πυκνὰς ἀναθυ-
 » μιάσεις τοῦ καταβόρρακτου. Ὁ Ἰνδὸς ὕψωσε τὰς χεῖράς του εἰς
 » σημεῖον ἀποχαριτετισμοῦ. Ἐπειτα ἀκάτιον καὶ κυνηγὸς ἐξήφα·
 » νίσθησαν ὁμοῦ ἐν τῇ ἀβύσσῳ ». Theod. Pavie.

Τὰ Σανδάλια τοῦ Κασήμ.

Εἰς τὴν περίφημον πόλιν Βαγδάτ, ὑπῆρχε γέροντις τις ἔμπορος, ὀνόματι, Ἀμπού-Κασήμ, περιώνυμος διὰ τὴν φιλαργυρίαν του. Μολονότι πλουσιώτατος, τὰ φροέμκτά του ἦσαν τοιαῦτα ὥστε ἠδύνατό τις δι' αὐτῶν νὰ καταμετρήσῃ τοὺς ἐν τῷ στερεώματι ἀστέρας τοῦ Γαλαξί. Τὸ ἐκ χονδρῶν πανίου σαρίκιόν του ἦτο τόσον ῥυπαρόν, ὥστε ἠπόρει τις ὁποῖον χρῶμα νὰ τῷ δώσῃ. Ἀλλὰ τὸ περιεργότερον ἦσαν τὰ σανδάλιά του τὰ ὅποια ἀνωθεν μὲν ἦσαν κατεμβαλωμένα, κάτωθεν δὲ εἶχον ἐμπηγμένα σωρείαν χονδρῶν καρφίων, καὶ πρὸ δέκα ἐτῶν, ἀφοῦ κατεσκευάσθησαν, οἱ ἐπιτηδεῶτεροι ἐμβαλωματιδὲς τῆς Βαγδάτ, ἔφθασαν εἰς τὴν ἐντέλειαν τῆς τέχνης τῶν συγκολλῶντες τὰ ἱερὰ λείψανά των ὥστε τὰ σανδάλια ταῦτα κατήντησαν παροιμιώδη, διότι ὁσάκις ἤθελον νὰ παραστήσωσι πρᾶγμα τι ὡς παράδοξον, ἀμέσως ἔφερον ὡς παράδειγμα τὰ σανδάλια τοῦ Κασήμ.

Μίαν τῶν ἡμερῶν διαβαίνοντος τοῦ Κασήμ ἀπὸ τὴν μεγάλην ἀγορὰν τῆς πόλεως τῷ ἐπρότεινον ν' ἀγοράσῃ διάφορα σκευὴ κρυστάλλινα τὰ ὅποια καὶ τὰ ἠγόρασεν ἐπειδὴ ἦσαν εὐθυνά. Ἄλλην πάλιν ἡμέραν ἀκούσας ὅτι μυροπώλης τις ἐπτώχευσε καὶ ἄλλην περιουσίαν δὲν εἶχεν εἰμὴ ῥοδόσταμον, ὠφελήθη ἀπὸ τὴν πτωχείαν τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἀντὶ ἡμιστείας τιμῆς ἠγόρασεν αὐτό. Ἵπερχαρεῖς διὰ τὴν ἐπιτυχίαν ταύτην, ἐστοχάσθη νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ λουτρόν, ὅπερ πρὸ πολλῶν ἐτῶν δὲν εἶχεν ἐπισκεφθῆ.

Ἐνῶ δ' ἐξεδύετο, εἷς τῶν φίλων του, ὡς τὸν ἐνόμιζεν (οἱ φιλάργυροι δὲν ἔχουσι φίλους) τῷ εἶπεν, ὅτι ἦτο ἀνάγκη ν' ἀγοράσῃ νέα σανδάλια, καθόσον μ' ἐκεῖνα τὰ ὅποια εἶχεν, ἐγένετο παίγνιον τῆς πόλεως. Πρὸ πολλοῦ σκοπεύω νὰ τὸ κάμω εἶπεν ὁ Κασήμ ἂν καὶ δὲν ἦναι τόσον χαλασμένα, ὥστε νὰ ἦναι καὶ ἄχρηστα ἄκόμη.

Ἐνῶ δ' ἐλούετο ὑπῆγε κατὰ τύχην καὶ ὁ Καδῆς τῆς Βαγδάτ νὰ λουθῆ. Τελειώσας πρῶτος ὁ Κασήμ, ἐξῆλθε τοῦ λου-

τροῦ καὶ ἐπέρασεν εἰς τὸ ἀποδυτήριον ὅπου λαβῶν τὰ φορέματά του ἐνεδύθη· ἀλλ' ἀντὶ τῶν πεπαλαιωμένων σανδαλίων του εὗρεν ἄλλα νέα καὶ καλὰ τὰ ὁποῖα ἐνόμιζε, κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν του, ὅτι τῷ ἐδωρήθησαν ἀπὸ τὸν συμβουλευσαντα αὐτὸν φίλον, διὸ χαίρων τὰ ἐφόρεσε καὶ ἐξῆλθεν.

Ἀπολουσθέντος καὶ τοῦ Καδῆ, οἱ ὑπηρεταὶ του ἐζήτησαν τὰ ὑποδήματά του, ἀλλ' ἀντὶ αὐτῶν εὗρον τὰ ῥυπαρὰ τοῦ Κασῆμ σανδάλια· ἔτρεξαν λοιπὸν κατόπιν καὶ τὸν ἔφεραν ὀπίσω ὡς κλέπτῃν τῶν ὑποδημάτων τοῦ Καδῆ, ὅστις ἀνταλλάξας τὰ ὑποδήματά του τὸν ἔπεμψεν εἰς τὴν φυλακὴν. Ἐδέησε λοιπὸν νὰ πληρώσῃ ὁ Κασῆμ ἀρκετὰ χρήματα, ὡς πλούσιος μάλιστα, ἵνα ἐλευθερωθῇ τοῦ δεσποτηρίου.

Καταλυπημένος ὁ Κασῆμ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν του, ὠργισμένος ὡς ἦτο πετὰ τὰ σανδάλιά του εἰς τὸν Τίγρην, περρῶντα ὑπὸ τὰ παράθυρά του. Μεθ' ἡμέρας τινάς, σύροντες οἱ ἀλιεῖς τὰ δύκτια τὰ ἡσθάνοντο βαρύτερα τοῦ δέοντος καὶ ἠπόρουν, ἀλλ' ἡ ἀπορία των δὲν διήρκεσε πολὺ, καθότι σύροντες τὰ δύκτια εὗρον τὰ σανδάλια τοῦ Κασῆμ, τὰ δὲ μεγάλα καρφίξ ἔθραυσαν τοὺς κρίκους τοῦ δυκτίου.

Ἀγανακτήσαντες οἱ ἀλιεῖς ἐναντίον τοῦ Κασῆμ καὶ τῶν σανδαλίων του ἀπεφάσισαν νὰ τὰ ρίψωσιν ἐντὸς τῆς οἰκίας του ἀπὸ τ' ἀνοικτὰ παράθυρα. Τούτου γενομένου μεθ' ὀρμῆς καὶ τυχόντων τῶν φυαλῶν μὲ τὰ ῥοδοστάγματα, κατεβρῦσθησαν οὗται καὶ ἐχύθη τὸ ῥοδοστάγμα.

Ὁ καθεὶς δύναται οἰκοθεν νὰ συμπεράνη τὴν λύπην καὶ τὴν ὀργὴν τοῦ Κασῆμ διὰ τὰς δυστυχίας ταύτας. Ἀναθεματισμένα σανδάλια, εἶπε, σύρων τὸν πώγωνά του, δὲν θέλετε πλέον μὲ ζημιώσῃ λαβῶν δὲ ἔπειτα τὸ λισγάριον ἔσκαψεν εἰς τὸν κηπὸν του λάκκον καὶ ἔθαψεν αὐτά.

Εἰς τῶν γειτόνων του μισῶν αὐτὸν πρὸ πολλοῦ, μόλις τὸν εἶδε σκαλίζοντα τὴν γῆν, καὶ παραχορῆμα τρέχει εἰς τὸν δικηκτὴν καὶ τὸν καταγγέλλει, ὅτι εὗρε θησαυρὸν. Ὁ δικηκ-

της, ὅστις πρόφασιν ἐζήτει, ἵνα φορολογήσῃ τὸν Κασήμ, τὸν προσκαλεῖ καὶ τῷ ζητεῖ τὸν εὐρεθέντα θησαυρόν. Ματαιῶς ὁ Κασήμ φωνάζει, κλαίει καὶ ὀδύρεται, ὅτι δὲν εὔρε θησαυρόν, ἀλλ' ὁ σκοπὸς τοῦ ἦτο νὰ παραχώσῃ τὸν αἴτιον τῶν δυστυχημάτων του, τὰ σανδάλια του. Εἰς μάτην, ὁ διοικητὴς ἤθελε χρήματα, ὁ δὲ ταλαίπωρος Κασήμ, ἂν δὲν ἐπλήρωνε, δὲν ἠλευθερόνετο.

Καταρώμενος τὰ σανδάλια του ὁ Κασήμ, καὶ ἀπηλπισμένος, ὡς ἦτο, ἀπεφάσισε νὰ ἐξέλθῃ τῆς πόλεως καὶ νὰ τὰ πετάξῃ εἰς τὸ ὑδραγωγεῖον, πιστεύων ὅτι οὔτε κἂν λόγος δὲν ἤθελε γίνεαι περὶ αὐτῶν. Ἀλλ' ἡ εἰμαρμένη, ἣτις ἀκόμη δὲν εἶχε κορεσθῆ νὰ τὸν κατατρέχῃ, ἔφερε τὰ σανδάλια εἰς τὸν σωλῆνα τοῦ ὑδραγωγείου, καὶ οὕτως ἐμπόδισε τὴν διάβασιν τοῦ νεροῦ. Οἱ νεροκράτορες ὑπῆγον εἰς ἐπιδιόρθωσιν· εὐρόντες δὲ τὰ περιώνυμα σανδάλια, τὰ ἔφερον εἰς τὸν διοικητὴν ἀποδίδοντες τὴν παρεμπόδισιν τοῦ ὕδατος εἰς τὰ σανδάλια.

Ἰάλιν ρίπτεται εἰς φυλακὴν ὁ δυστυχὴς ἰδιοκτῆτης τῶν σανδαλιῶν, καὶ καταδικάζεται εἰς πολὺ βαρυτέραν χρηματικὴν ποινὴν μετὰ δὲ τὴν ἀπότισιν τῆς τιμωρίας τῷ ἀπεδόθησαν πάλιν τὰ πολυτιμὰ του σανδάλια. Ὁ δὲ Κασήμ, ἵνα ἀπαλλαγῇ τέλους πάντων ὄλων τούτων τῶν βασάνων, ἀπεφάσισε νὰ τὰ καύσῃ. Ἐπειδὴ ὅμως ἦσαν καταβεβρεγμένα, τὰ ἔθισεν εἰς τὸ δῶμα τῆς οἰκίας του διὰ νὰ ξηρανθῶσι προηγουμένως ἀπὸ τὸν ἥλιον. Ἡ τύχη, ἣτις οὐδόλως ἔπαυσε νὰ τὸν κατατρέχῃ, τῷ ἐπεφύλαττε χειρότερον τι ὁ κύων τοῦ γείτονός του, ἰδὼν τὰ σανδάλια, ρίπτεται ἀπὸ δώματος εἰς δῶμα, φθάνει εἰς τὸ τοῦ Κασήμ, ἀρπάζει ἐν μὲ τοὺς ὀδόντας του καὶ ἀρχίζει νὰ παίξῃ· δυστυχῶς, ἐνῶ ἔπαιζεν οὕτω μὲ αὐτὸ, τῷ διαφεύγει καὶ πίνει εἰς τὸν δρόμον. Τὸ κακὸν ἐκεῖνο σανδάλιον κτυπᾷ κατὰ κεφαλῆς μίαν ἔγκυον γυναῖκα διαβαίνουσαν κάτωθεν τῆς οἰκίας, ὥστε ἀπὸ τὸν πόνον καὶ τὸν τρόμον ἀπέβαλεν ἡ ταλαίπωρος. Ὁ ἀνὴρ τῆς γυναίκος ἐνάγει εἰς τὸν Κοδῆν τὸν Κασήμ, ὅστις, ἀναλόγως τῆς γενομένης ζημίας, καταδικάζεται εἰς βαρύτερον πρόστιμον. Τότε δὲ ἐπιστρέψας εἰς τὴν

οίκιαν του καὶ παραλαβὸν τὰ σανδάλιά του ὑπῆγεν εἰς τὸν Καδῆν λέγων μὲ μέγα παράπικρον, τὸ ὅποιον ἐκίνησεν εἰς γέλωτα τὸν Καδῆν «Κύριε, τὰ θεοκατάρματα ταῦτα σανδάλια μ' ἔφεραν εἰς μεγίστην μανίαν. Πρόσβαξον λοιπὸν ὡσε τοῦ λοιποῦ νὰ μὴ ἀποδίδωσιν ὅσα κακὰ συμβαίνουσιν εἰς ἐμέ ». Καὶ ὁ μὲν Καδῆς δὲν ἠρήθη τὴν αἰτησίην του, ὁ δὲ Κασῆμ. ἔμαθε μὲ μεγάλην του ζημίαν πόσον ἐπικίνδυνον εἶναι νὰ συχναλλάξῃ τὰ σανδάλιά του.

Εἶθε νὰ ἐδιδάσκοντο καὶ ἄλλοι φιλάργυροι νὰ μεταχειρίζωνται τὰ χρήματά των καλῶς καὶ νὰ μὴ τὰ σφραύσωσι ματαίως. Σ. Μ.

Σκέψεις καὶ Γνωμικά.

Μὴ φαίνου ποτὲ σοφώτερος οὔτε νουνεχέστερος ἐκείνων μετὰ τῶν ὁποίων συμπαραερίσκεσαι. Φέρε τὰς γνώσεις σου εἰς ἰδιαίτερον θυλάκιον, καθὼς φέρεις τὸ ὥρολόγιον, τὸ ὅποιον πώποτε δὲν ἐπισκέπτεσαι καὶ τὸ ὅποιον πώποτε δὲν δεικνύεις ἵνα μὴ δείξῃς ὅτι ἔχεις τοιοῦτον.

Λόρδος Chesterfield.

Εὐκολώτερον εἶναι νὰ κρίνῃ τις περὶ τοῦ πνεύματος ἐνός, ἀπὸ τὰς φιλονεικίας του, ἢ ἀπὸ τὰς ἀπαντήσεις του.

Duc de Levis.

Θριαμβεῦει τις εὐκολώτερον σήμερον ἀπὸ τὰς κακὰς ἔξεις του ἢ αὔριον.

Κομφύκιος.

Ὅταν τὸ μῖσος σβεσθῇ εἰς τὴν καρδίαν ἐνός τιμίου ἀνθρώπου, εἶναι ἡ στιγμή καθ' ἣν ἐμβαθύνεται ἐπὶ ἐκείνου ὅστις εἶναι ἡ αἰτία.

La Rochefoucauld.

Τὸ πλεῖστον μέρος τῶν ἀνθρώπων ἐπασχολεῖ τὸ πρῶτον μέρος τῆς ζωῆς του, ἵνα καταστήσῃ τὸ ἄλλο μέρος δυστυχές.

La Rynge.

Ἐρωτηθέντος τοῦ Διογένοους, τί βαρύτερον ἐν τῷ κόσμῳ ; ἡ ἀμάθεια, εἶπε.

Παρελθέντων τὰ ἀγαθοεργήματα κἄν ποτε δὲν ἤθελον ἐπα-
νέλθει. Ἡ ἀνακάλυψις εὐγνώμονος δὲν πληρόνεται ἐπακριβῶς διὰ
μῆς δοκιμῆς ἐπὶ τινος ἀχαρίστου. Seneca.

Τὸ παιγνίδιον εἶναι ὁ διαφορεὺς τῆς περιουσίας, ἡ ἀπώλεια
τοῦ καιροῦ, τὸ βάραθρον τοῦ πλούτου, ὁ σκόπελος τῆς ἀθωότη-
τος, ἡ καταστροφή τῶν ἐπιστημῶν, ὁ ἐχθρὸς τῶν μουσῶν καὶ ὁ
πατὴρ τῶν διενεξέων. J. J. Rousseau.

Ἡ τάξις βιδίξει μὲ βίρος καὶ μὲ μέτρον, ἡ ἀταξία εἶναι πάν-
τοτε βιαστική. De Ronald.

Αἱ εὐχάριστοι συμβουλαὶ σπανίως εἶναι συμβουλαὶ ὠφέλιμοι.
Massillon.

Ἡ συνείδησις εἶναι τὸ ὠραιότερον, ὅπερ ἔχουμεν βιβλίον, καὶ ὅ-
περ καθεκάστην ὀφείλομεν νὰ συμβουλευώμεθα. Pascal.

Ἀγαπῶ τὸ Σινικὸν τοῦτο ἀξίωμα. Εἰς τὴν ψυχὴν δὲν ὑπάρ-
χει μυστικόν, ὅπερ ἡ διαγωγή νὰ μὴ τὸ ἀνακαλύψῃ. Τοῦτο εἶναι
ἀλήθεια, εἰς τοὺς Παρισίους καθὼς καὶ εἰς τὸ Πεκίνον. Suard.
Καὶ πῶς πανταχοῦ καὶ ἐδῶ ὄχι ; (Σημ. Μ.)

Αἱ μεγάλαὶ σκέψεις ἀπορρέουσιν ἀπὸ τὴν καρδίαν.
Vauvevargue.

Σοφός τις ἔλεγε, φοβῶμαι τὸν Θεόν, καὶ μετὰ τὸν Θεόν, ἐ-
κείνον ὅστις δὲν τὸν φοβεῖται. γνωμικὸν Περσικόν.

Ὁ βαθύπλουτος ἔχει τὸ ὑπέρμετρον, ὁ πλούσιος τὴν ἀφρονίαν
ὁ πτωχὸς τὸ ἀναγκαστικόν οὐδεὶς δὲ τούτων λέγει « μὲ ἀρκεῖ. »
Voltaire.

Ἡ ἐνάρετος οἰκογένεια εἶναι πλοῖον ἠγυροβωλημένον μὲ δύο ἀγκύρας ἐν καιρῷ τρικυμίας. Τὴν θρησκείαν καὶ τὰ ἥθη!

Montesquieu.

Λαλεῖν πολὺ καὶ καλῶς, δηλοῖ μάθησιν καὶ εὐφυΐαν, λαλεῖν ὀλίγον καὶ καλῶς· εἶναι ὁ χαρακτήρ τοῦ φρονίμου, τὸ λαλεῖν, πολὺ καὶ κακῶς, εἶναι ἐλάττωμα τοῦ προπετοῦς· τὸ λαλεῖν ὀλίγον καὶ κακῶς, εἶναι ἐλάττωμα τοῦ εὐήθους.

Abbé Terrasson

ΑΝΕΚΔΟΤΑ.

Ὁ Ἀκαδημαϊκὸς φιλόσοφος Lacordaire ἠγάπα πολὺ τὸν καφῆ καὶ ἔπινεν ἀρκετὸν καθ' ἡμέραν. Φίλος του τις τῷ εἶπεν, ὅτι ὁ καφῆς βλάπτει καὶ ὀλιγοσεύει τὴν ζωὴν· « μάλιστα, ἀπήντησεν ὁ φιλόσοφος, τὸ γνωρίζω κάλλιστα, διότι εἶναι ὄγδο-ῆκοντα, περιπλέον, ἔτη, καθ' ἃ κάμνω χρῆσιν τούτου. »

Ἢ, ποίου μέρους λόγου ἐστίν; ἠρώτησε τοὺς μαθητὰς του μὲ τὴν ῥάβδον εἰς τὰς χεῖρας, ὁ σοφολογιώτατος διδάσκαλος πό-λεως τινός, — ἐπιφρόνηματος — οὐχί, — προθέσεως — οὐχί. Ἐγὼ τὸ ἠξεύρω, κύριε διδάσκαλε, εἶπεν ἄλλος μαθητῆς, εἶναι σύνδεσμου — Τί ἐστὶ σύνδεσμος; — Σύνδεσμος ἐστὶ μέρος λόγου ἄκλιτον, συνθέν ἄλλα μέρη τοῦ λόγου — Ποίου τρόπου; — Διαζευκτικοῦ. Οἱ δὲ Διαζευκτικοί, οἶον, ἦ, ἦτοι.

Παρευρεθεὶς ξένος τις, λόγιος, ὡς φαίνεται, καὶ αὐτὸς, ἠρώ-τησε τὸν διδάσκαλον, σοφολογιώτατε, ἐγὼ δὲν καταλαμβάνω πῶς ἔχει τοῦτο τὸ πρᾶγμα. Ἄν ὁ σύνδεσμος συνδέῃ, πῶς ὁ δι-αζευκτικὸς διαζεύγει; καὶ ἂν διαζεύγῃ, πῶς σύνδεσμος; ἢ λοιπὸν δὲν εἶναι σύνδεσμος ἢ δὲν διαζεύγει. — Πίστευτόν με ὡς ἄδελ-φόν, φίλε μου, ἀπεκρίθη ὁ διδάσκαλος, δεκατρεῖς χρόνους διδά-

σκω τὴν γραμματικὴν καὶ αἱ ὀκνηρότατοι μαθηταί μου ποτὲ δὲν μὲ ἠρώτησαν τοιοῦτόν τι· ἀλλὰ θέλω τὸ ἰδεῖ εἰς τὴν γραμματικὴν τοῦ Θεοδώρου καὶ ἄλλοτε θέλω σὲ ἀπαντῆσαι.

Ἐμαθα ὅτι ἔχεις ἰατρὸν εἰς τὴν οἰκίαν σου, εἶπέ ποτε Λουδοεῖκος ὁ ΙΔ΄. πρὸς τὸν Μολιέρον, πῶς περνᾷς μὲ αὐτόν; Μεγαλειότατε, ἀπήντησεν ὁ ποιητής, δὲν συμφωνοῦμεν μεταξύ μας, αὐτὸς μὲ διορίζει ἰατρικὰ, ἐγὼ δὲν τὰ λαμβάνω, καὶ γίνομαι καλὰ.

Ὁ Μολιέρος, ἐφέρετο καλλίτερα, ἢ ὁ ἀποκριθεὶς πρὸς τὸν ἐρωτήσαντα διὰ τί δὲν προσκαλεῖ ἰατρὸν, ὅτι ἀκόμη δὲν εἶχε δι-
άβασιν ν' ἀποθάνῃ.

Ψωρολογιώτατός τις κλαίων καὶ ὀδυρόμενος πρὸς φίλον του ἔλεγε. — Δὲν λυποῦμαι τὸν ἑαυτὸν μου, ὅσον τὴν γυναῖκά μου καὶ τ' ἀνήλικα παιδάκιά μου. — Τί ἔχεις, ἀδελφὲ, τί σ' ἐνοχλεῖ; — Καλὲ, δὲν ἤκουσες τίποτε; — Ὄχι, τί τρέχει; — Ἐμαθα ὅτι εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν κατασκευάζεται κιβωτός. — Καὶ λοιπὸν; — Καὶ λοιπὸν, φαίνεται ὅτι προσμένεται κατακλυσμὸς. — ὦ! νὰ σὲ πάρῃ ἡ εὐχὴ, ἐγὼ ἐφοβήθην μὴ σὲ συνέβῃ κανὲν δυστύχημα· αὐτὸ εἶναι λεξικὸν καὶ τὸ ὠνόμασαν οὕτω, καὶ ὄχι κιβωτός ὅποιαν φαντάζεσαι. — Λοιπὸν θέλουσιν ἀφανίσει ὅλα τ' ἄλλα βιβλία καὶ ν' ἀφήσωσι μόνον αὐτό; — Ὄχι δὲ, μὴν εἶσαι τόσοσιν εὐήθης. Τὸ ὠνόμασαν οὕτω, διότι θέλει περιέχει ὅλας τὰς λέξεις. — ὦ! τοὺς εὐλογημένους καὶ δὲν ἤμπόρῃσαν νὰ εὕρωσιν ἄλλην ὀνομασίαν καταλληλοτέραν; Ἔσο βέβαιος, ἀδελφὲ, ὅτι ὁσάκις ἀκούω κιβωτόν, ἡ καρδιά μου τρέμει.

Ὁ Πρίγκηψ Εὐγένειος τοῦ Βαυαρῶν

Τῆ ΒΑΣΙΛΕΙ ΤΗΣ ΒΑΥΑΡΙΑΣ, 1813.

Βασιλεῦ !

Ἐλαβον τὰς προτάσεις τῆς Ἰμ. Μεγαλειότητος, αὐται μοι ἐφάνησαν, ἀναμφιβόλως, λίαν ὠραῖαι, ἂν καὶ δὲν θέλωσιν οὐδὲν ἄτυχης, ὅτε ἔσχον τὴν τιμὴν νὰ σὲ ἴδω, καθότιν ὑπέκρυψας δι' ἐμὲ τὴν ιδέαν ὅτι ἠδυνάμην ἐν οἰαδήποτε ἀμυβῇ νὰ παραβῶ τὸ πρὸς τὴν τιμὴν καθήκόν μου.

Οὔτε ἡ πρόσοψις τοῦ τῆς Γενούης Δουκάτου, οὔτε ἐκείνη τοῦ βασιλείου τῆς Ἰταλίας δύνανται νὰ μὲ προσαγάγωσιν εἰς τὴν προδοσίαν. Τὸ δὲ παράδειγμα τοῦ βασιλέως τῆς Νεαπόλεως οὐδὲν ἄλλως δύναται νὰ μὲ ἐξαπατήσῃ. Ἀγαπῶ δὲ μᾶλλον νὰ ἐπανέλθω ἀπλοῦς στρατιώτης ἢ μονάρχης ἐζητυλισμένος. Ὁ Αὐτοκράτωρ, λέγει ἡ Μεγαλειότης σου, ὅτι μοι ἐπήνεγκεν ἀδικίας· ἐγὼ τὰ πάντα ἐλησμόνησα, δὲν ἀναπολῶ ἄλλο παρὰ τὰς ἀγαθοεργίας. Τὸ πᾶν ὀφείλω πρὸς ἐκείνον, τὸν βαθμόν μου, τοὺς τίτλους μου, τὰ πλοῦτή μου, καὶ, ὅπερ προτιμῶ ἀπ' ὅλα ταῦτα, τῷ ὀφείλω ἐκείνο τὸ ὅποιον ἡ ἐπιείκεια τῆς Ἰμ. Μεγαλειότητος εὐφρασκεῖται νὰ ὀνομάσῃ, τὴν δοξάν μου. Θέλω τὸν ὑπηρετήσαι ἐν ὅσῳ ζῆ, ἐγὼ ἀνήκω εἰς ἐκείνον ὡς καὶ ἡ καρδία μου. Εἴθε δὲ ἡ σπύθη μου νὰ θραυσθῇ ἐν ταῖς χερσὶ μου εἰάν ποτε ἀπιστήσωσιν εἴτε πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα, εἴτε καὶ πρὸς τὴν Γαλλίαν !

Κολακεύομαι νὰ πιστεύσω, ὅτι ἡ ἄρνησίς μου ἐκτιμηθεῖσα, θέλει ἐπιβεβαιώσῃ τὴν ἐμὴν ὑπόληψιν περὶ τῆς Ἰμ. Μεγαλειότητι.

ΕΥΓΕΝΕΙΟΣ τοῦ Βαυαρῶν.

Σημ. Ἡ ἀνωτέρω ἐπιστολὴ, ἀπαντητικὴ εἰς προτάσεις τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Αὐστρίας, ἐγένετο τῷ Πρίγκηπι διὰ τοῦ βασιλέως τῆς Βαυαρίας πενήτερό του. Ὅλοι γνωρίζουσιν ὅτι ὁ πρίγκηψ Εὐγένειος Βαυαρῶν, εἶχε νομφευθῆ τὴν θυγατέρα τοῦ βασιλέως τῆς Βαυαρίας.

Ὁ νέος Σαλπικτής.

Θέλων ν' ἀνακουφίσῃ τὸν ἤδη προβεβηκότα τὴν ἡλικίαν καὶ βεβαρυμένον μὲ πολυάριθμον οἰκογένειαν πατέρα του, μικρὸς τις χωρικός ἐκ τῆς φιλιππισσοῦργης καὶ μόλις διατρέχων τὸ δέκατον τρίτον ἔτος τῆς ἡλικίας του, ἐγκατέλιπε τὴν πατρικὴν του οἰκίαν καὶ κατετάχθη σαλπικτής εἰς τὸ σύνταγμα τῆς Φουρστενμσβέργ.

Ἡ τακτικὴ διαγωγὴ του καὶ τὸ ὠραῖόν του ἀνάστημα συνέτεινον τὰ μέγιστα εἰς τὴν πρόσδόν του, εἰς ἡλικίαν δὲ δεκαεῖς ἐτῶν ἦτο ἤδη ἀρχισαλπικτής τοῦ σώματος.

Ἐτρεχε τὸ ὄγδοον ἔτος καθ' ὃ ὁ νέος οὗτος Γερμανὸς ἦτο μακρὰν τῆς οἰκογενείας, καὶ ἀκαταπαύστως ἐπανελάμβανεν «ὦ! πότε τάχα θὰ ἐναγκαλισθῶ τὸν πτωχὸν πατέρα μου! ὦ! πόσον θέλει εὐχαριστιθῆ νὰ μὲ ἐπανίδῃ!» Πλήρης τῆς γλυκειᾶς ταύτης ιδέας, ὁ νέος στρατιωτικὸς μας ἐπέτυχε δίμηνον ἀδειαν ἀπουσίας ἀναχωρεῖ ὅθεν ἔχων μεθ' ἐαυτοῦ τὴν σάλπιγγά του καὶ περιζώνιον, ἕκατὸν χρυσᾶ φλωρία περιέχον, ἔντιμον καὶ πολύτιμον καρπὸν τῶν κόπων του.

ὦ! ὅποια πανήγυρις! ὦ! ὅποια δόξα δι' ἕνα καλὸν καὶ ἐνάρετον υἱὸν! ὅποια, λέγω, ἱκανοποιήσις ἐπιστρέφων μετὰ τοσοῦτον χρόνον εἰς τοὺς μάρτυρας τῆς παιδικῆς ἡλικίας του τόπους! καὶ μάλιστα νὰ δώσῃ τῆς καλῆς του διαγωγῆς καὶ τῆς φρονήσεώς του δείγματα, εἰς ἡλικίαν καθ' ἣν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, δὲν φαίνονται, εἰμὴ παρεκτροπαὶ καὶ σφάλματα!

Σχέδια κολακευτικὰ, φαντασιοκοπήματα ἐνάρετα, ἐλπίδες χαρμόσυνοι, ἀλλοίμονον! δὲν ἐπραγματοποιήθητε! ὁ νέος ἤρξατο τοῦ ταξιδίου του περὶ τὰ τέλη τοῦ χειμῶνος τοῦ 1709. Ὁ Ῥήνος ἦτο παγωμένος καὶ βαθὺς πλείστον ποδῶν, ὅτε διαβαίνων τὸν ποταμὸν ἀπὸ τὸ μέρος τὸ κατὰ τὴν φαντασίαν του συντομώτερον, ἵνα ὑπάγῃ εἰς τὸ χωρίον εἰς ὃ κατῴκει ὁ πατήρ του, ἢ διάλυσις τῶν πάγων ἐγένετο αἴφνης καὶ διὰ μιᾶς μὲ κρότον ὅμοιον τοῦ πυροβόλου.

Φθάσας πολὺ γρήγορα ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Ῥήνου, ἀλλὰ μακρὰν τῶν ὄχθων, ὅπου ὁ πάγος διετηρεῖτο ἀκόμη δυνατὸς, ὁ δυστυχὴς νέος παρεσύρετο ἀπὸ τὸ ρέμα. Εἰς μάτην ἐπύδα ἀπὸ τεμαχίου εἰς τεμάχιον πάγου, καθόσον ταῦτα συνωθοῦντο ἀπὸ ἄλλα, βυθιζόμενα ὑπὸ τοὺς κλονιζομένους πόδας του. Ἀλλοίμονον! μάταιαι ἀποβαίνουσιν αἱ προσπάθειαι του. ζητεῖ διὰ σχημάτων τὴν ἐξωθεν βοήθειαν. Τὸ σφύρευσαν ἐπὶ τῶν δύο ὄχθων πλῆθος τῶν περιέργων δὲν τολμᾷ οὔτε δύναται νὰ δοκιμάσῃ τὴν τόσον ἐπικίνδυνον τύχην του. ἕκαστος ἀνυψοῖ ἀπλῶς τὰς χεῖρας πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ περιορίζεται εἰς ἀκάρπους παρακλήσεις ἐπὶ τῆς τρομερᾶς ταύτης περιπτώσεως.

Βαίνων, τέλος, εἰς τὸ βάραθρον τοῦ θανάτου καὶ θεωρῶν ὅτι δὲν θέλει ἀργήσῃ νὰ καταποντισθῇ, ὁ ἀγαθὸς οὗτος υἱὸς ζητεῖ νὰ δώσῃ εἰς τὴν τελευταίαν στιγμὴν δαίγμα εὐσεβῶν αἰσθημάτων, ἔνεκα τῶν ὁποίων ἐπεχείρησε τὸ ταξιδεῖόν του. Λαμβάνει λοιπὸν τὴν σάλπιγγά του, σημαίνει ἐν πολεμιστήριον ᾄσμα, τὸ ὁποῖον ὁ πατήρ του ὑπερηγάπα, ἔπειτα ἀνακράζει: « Τὸ περιζώνιόν μου περιέχει ἑκατὸν χρυσᾶ φλωρία, δίδω τὰ πενήκοντα εἰς ἐκεῖνον ὅστις δυνηθῇ ν' ἀποσύρῃ τὸ σῶμά μου καὶ ὅστις φέρει τ' ἄλλα πενήκοντα εἰς τὸν πατέρα μου. . . . . »

Μόλις ἐτελειώσε τοὺς λόγους τούτους, ἐν μέγιστον τεμάχιον πάγου τὸν ἀνεποδογύρισε καὶ ἔγινεν ἄφαντος. . . . .

Τὸ σῶμά του ἀνευρέθη μετὰ τινὰς ἡμέρας ἐκόμισαν πρὸς τὸν πατέρα του οὐχὶ τὰ πενήκοντα φλωρία, ἀλλὰ τὰ ἑκατὸν περικλειστα εἰς τὸ περιζώνιόν του. . . . Ὁ πατήρ του ἐξέπνευσεν ἐκ τῆς θλίψεώς του.

Ὁ Μυιστράχηλος

(πηγὴ.)

Ἐξ ὄλων τῶν ἐμφύχων, ἰδοὺ τὸ κομψότερον διὰ τὸ σχῆμα καὶ τὸ λαμπρότερον διὰ τὰ χρώματά του. Οἱ πολῦτοιμοὶ λίθοι

καὶ τὰ στιλβωμένα διὰ τῶν τεχνῶν μας μέταλλα δὲν δύνανται νὰ συγκριθῶσι μὲ τὸ ἀγλαΐσμα τοῦτο τῆς φύσεως. Ἄν καὶ τὸ ἔθεσεν αὕτη εἰς τὸν τελευταῖον βαθμὸν τῆς κλίμακος τοῦ μεγέθους τῶν πτηνῶν, οὐχ ἦττον ὅμως τὸ ἀριστούργημά της εἶναι τοῦτο τὸ ἐλάχιστον πτηνὸν, ὁ Μυῖοτραχήλος. Αὕτη τὸ ἐκαλλώπισε μὲ ὅλα τὰ δῶρα τὰ ὁποῖα διεμοίρασεν εἰς ὅλα τ' ἄλλα πτηνά. Ἡ ἐλαφρότης, ἡ ταχύτης, ἡ ἐτοιμότης, ὁ χαρίεις καὶ πλούσιος στολισμὸς, ὅλα ταῦτα, λέγω, εἶναι ἴδια τοῦ εὐνοουμένου τῆς φύσεως. Ὁ σμάραγδος, ὁ ἄνθραξ, τὸ τοπάζιον λάμπουσιν ἐπὶ τοῦ πτερώματός των. Πῶποτε δὲν φαίνεται ῥυπαρὸν ἀπὸ τὸν κονιορτὸν τῆς γῆς, καὶ εἰς τὴν ἐναέριον ζωὴν του μόλις ἐγγίζει τὰ λιβάδια στιγμάς τινας, διυμένει πάντοτε εἰς τὸν ἀέρα· ἰπτάμενον δὲ εἰς τὸν ἀέρα, τρέχει ἀπὸ ἄνθους εἰς ἄνθος, ἔχει τὴν δρόσον των καθὼς καὶ τὴν λάμψιν των, ζῆ ἐκ τοῦ νέκταρός των καὶ δὲν διαμένει παρὰ εἰς μόνον τὰ κλίματα εἰς ἃ ἀκαταπαύστως ἀνανεοῦται.

Μόνον εἰς τὰ θερμότερα κλίματα τοῦ Νέου Κόσμου εὐρίσκονται ὅλα τὰ γένη τῶν Μυῖοτραχήλων, ταῦτα εἶναι πολυάριθμα, καὶ καθὼς φαίνεται, περιορίζονται μεταξὺ τῶν δύο τροπικῶν· ἐπειδὴ ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα προχωροῦσι κατὰ τὸ ἔαρ εἰς τὰς συγκερασμένας ζώνας, δὲν κάμνουσιν εἰμὴ σύντομον ἐκδρομὴν. Φαίνονται ἀκολουθοῦντα τὸν ἥλιον, διότι καὶ προχωροῦσι καὶ παλινδρομοῦσι μὲ αὐτόν· ἰπτάμενα ἐπὶ πτερύγων ἀνέμων, ἀκαταπαύστως εὐρίσκονται εἰς αἰώνιον ἔαρ.

Οἱ Ἰνδοὶ ἐκπληττόμενοι ὡς ἐκ τῆς λάμπειας τῶν χρωμάτων τῶν λαμπρῶν τούτων πτηνῶν, ἔδωκαν αὐτοῖς τὸ ὄνομα *Ἀκτινες* ἢ *Ἡ.Που Βάστρυγοι*. Καθόσον δ' ἀφορᾷ τὸ μέγεθός των, τὰ μικρὰ εἶδη τῶν πτηνῶν τούτων εἶναι ἐλάσσονα τῶν μεγάλων ὄσφρων (ἀλογομυιδῶν), κατὰ δὲ τὸν ὄγκον των ἴσονται μὲ τὸν κηφήνα. Τὸ ῥάμφος των εἶναι ὡς λεπτὴ βελόνη, ἡ δὲ γλῶσσά των ὡς λεπτὴ κλωστή· οἱ μικροὶ μέλανες ὀφθαλμοὶ του φαίνονται ὡς ζώπυροι λάμποντες, τὰ δὲ πτερύγιά του εἶναι τόσο λεπτά, ὥστε

δείκνυνται ὡς διαφανῆ. Οἱ πόδες των μόλις διακρίνονται, κάμνουσι δὲ ὀλίγην χρῆσιν αὐτῶν μὴ ἀναπαυόμενα εἰμὴ ἵνα διέλθωσι τὴν νύκτα, τὴν δὲ ἡμέραν ἀκαταπαύστως περιφέρονται εἰς τοὺς αἰθέρας. Ἡ πτῆσις των εἶναι διηνεκῆς, βομβώδης καὶ ταχεῖα. Παραβάλλουσι τὸν κρότον τῶν πτερυγίων του μὲ τὸν τῆς βροδάνης. Ἡ κίνησις των εἶναι τόσον ζωηρὰ ὡς καὶ αὐτὸ τὸ πτηνόν, στεκόμενον εἰς τὸν ἀέρα φαίνεται οὐχὶ μόνον ἀκίνητον, ἀλλ' ὅπως διόλου εἰς ἀπραξίαν. Φαίνεται ἐνίοτε στεκόμενον εἰς τι ἄνθος καὶ φεῦγον ἐν βροπῇ ὀφθαλμοῦ διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς ἄλλο ἐπισκέπτεται ὅλα βυθίζον τὴν λεπτὴν γλῶσσάν του εἰς τοὺς μυχούς των, τὰ θωπεύει μὲ τὰ πτερύγιά του, χωρὶς ποτε νὰ διαμένῃ ἀλλὰ καὶ χωρὶς νὰ τὰ ἐγκαταλίπη ποτέ· δὲν ἐπιμένει παρ' ἵνα ἐξασκήσῃ κάλλιον τοὺς ἔρωτάς του καὶ νὰ πολλαπλασιάσῃ τὰς ἀθώας εὐχαριστήσεις του, διότι αὐτὸς ὁ μικρὸς ἔραστής τῶν ἀνθέων ζῆ ἐξ αὐτῶν χωρὶς νὰ τὰ μαραίνῃ. Τὸ μέλι των μόνον ἀποβόσφῃ καὶ διὰ μόνην ταύτην τὴν χρῆσιν ἡ γλῶσσά του εἶναι προωρισμένη. Αὕτη σύγκειται ἀπὸ δύο ἴνας κοίλας, σχηματιζύσας μικρὸν ὄχετόν καὶ διηρημένας εἰς τὴν ἐσχάτιαν εἰς δύο σειρὰς ἐχούσας σχῆμα προβοσκίδος διὰ τῶν ὁποίων ἐνεργεῖ ὅθεν τὸ πτηνόν τὰς ἐξακοντίζει ἐκτὸς τοῦ βάρφους του καὶ τὰς καταβυθίζει εἰς τὸ βάθος τοῦ κάλυκος τῶν ἀνθέων διὰ νὰ σύρῃ τὸν χυμόν.

Οὐδὲν παραβάλλεται κατὰ τὴν ζωηρότητα πρὸς τὸ μικρὸν τοῦτο πτηνόν, ὅπερ εἶναι γενναιοῦτος ἢ μάλλον ἢ αὐθαδεῖά του. Τὸ βλέπουσι καταδιῶκον μὲ ὀρμὴν πτηνὰ εἰκοσάκις ὀγκωδέστερά του, νὰ προσκολλᾶται εἰς τὰ σώματά των καὶ ν' ἀφήνῃ νὰ μεταφέρεται ἀπὸ τὴν πτῆσιν ἐκείνων, νὰ τὰ ῥαμφίζῃ μὲ τρομεροῦς κτύπους μέχρις ὅτου κατευνασθῇ ἡ μικρὰ ὀργή του· ἐνίοτε μάλιστα συμβαίνουνσι μεταξύ των ζωηραὶ μάχαι· ἡ ἀνυπομονησία φαίνεται ὅτι εἶναι ἡ ψυχὴ των· ἐὰν πλησιάσαντα εἰς ἄνθος εὐρωσιν αὐτὸ μαραμένον, τῷ ἀφαιροῦσι τὰ πέταλα μὲ ὀργὴν δηλοῦσαν τὸ πείσμα των. Ἀντὶ φωνῆς ἔχουσι μικρὰν κραυγὴν συ-

νεχῆ καὶ ἐπανεληλυμένην, ἣτις ἀρχίζει ἅμα ἐξημερώσῃ μέχρι τῶν πρώτων ἀκτίνων τοῦ ἡλίου, ὅτε ὅλα πετῶσι καὶ διασκορπίζονται εἰς τοὺς ἀγρούς.

Buffon.

Τὸ Εὐαγγέλιον.

Τὸ μεγαλεῖον τῶν Γραφῶν μ' ἐκπλήττει· ἀλλ' ἡ ἀγιότης τοῦ Εὐαγγελίου λαλεῖ ἐν τῇ ἐμῇ καρδίᾳ. Παρατήρησον τὰ βιβλία τῶν φιλοσόφων ἐν ὅλῃ αὐτῶν τῇ πομπῇ, πόσον εἶναι μικρὰ ἀπέναντι τοῦ Εὐαγγελίου! Εἶναι δυνατόν, βιβλίον τόσον ὑψηλὸν καὶ σοφὸν ἐνταύτῳ νὰ ἦναι ἔργον χειρῶν ἀνθρώπων; Εἶναι δυνατόν, ἐκεῖνος τοῦ ὁποίου διηγεῖται τὴν ἱστορίαν νὰ ἦναι αὐτὸς ὁ ἴδιος ἄνθρωπος; εἶναι ὕψος ἐκεῖνο ἐνός ἐνθουσιῶντος ἢ ἐνός φιλοδόξου αἰρεσιάρχου; Ὅποια γλυκύτης! ὅποια ἀγνότης ἡθῶν! ὅποια συγκινητικὴ χάρις εἰς τὰς διδασκαλίας του! ὅποιον ὕψος ἀρχῶν! ὅποια ἐμβριθὴς σοφία εἰς τὰς ὁμιλίας του! ὅποια ἐτοιμότης πνεύματος! ὅποια λεπτότης καὶ ὅποια ἀκρίβεια εἰς τὰς ἀπαντήσεις του! ὅποια ἐξουσία ἐπὶ τῶν παθῶν του! Ποῦ ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος, ποῦ ἐστὶν ὁ σοφός, ὅστις ἐξεύρει νὰ ἐνεργήσῃ, νὰ πάθῃ καὶ νὰ ἀποθάνῃ ἄνευ τῆς ἐλαχίστης ἀδυναμίας, ἄνευ τῆς ἐλαχίστης ἐπιδείξεως; Ὅταν ὁ Πλάτων ζωγραφίζῃ τὸν φαντασιώδη δίκαιόν του, προασπιζόμενον ἀπέναντι παντὸς αἰσχίστου κρίματος, καὶ ἄξιον πασῶν τῶν ἀμοιβῶν τῆς ἀρετῆς, περιγράφει χαρακτῆρα πρὸς χαρακτῆρα τὸν Ἰησοῦν Χριστόν. Ἡ παρομοίωσις αὕτη ἐνεποίησε τοσαύτην ἐντύπωσιν εἰς τοὺς Πατέρας (τῆς Ἐκκλησίας) ὥστε ἅπαντες τὴν συνηθάνθησαν, καὶ ἀδύνατον νὰ ἠπατήθησαν.

Ὅποιαν ἀκρισίαν, ὅποιαν τυφλότητα πρέπει τις νὰ ἔχῃ, ἵνα τολμήσῃ ν' ἀντιπαραθέσῃ τὸν υἱὸν τοῦ Σωφρονίσκου μὲ τὸν υἱὸν τῆς Μαρίας! ὅποια διάστασις μεταξὺ τοῦ ἐνός καὶ τοῦ ἄλλου! Ὁ Σωκράτης ἀποθανὼν ἄνευ θλίψεως, ἄνευ κατασχύνης ὑπεστήριξεν ἀνέτως μέχρι τέλους τὸν ἑαυτὸν του, καὶ, ἐὰν ὁ εὐκο-

λος αὐτὸς θάνατος δὲν ἤθελε τιμῆσαι τὴν ζωὴν του, ἠθέλαμεν ἀμφιβάλλει εἰάν ὁ Σωκράτης, μὲ ὄλον του τὸ πνεῦμα, δὲν ἦτο ἄλλο τι εἰμὴ σοφιστής· ἐφευρε, λέγουσι, τὴν ἠθικὴν, ἀλλ' ἄλλοι, πρὶν ἐκείνου, τὴν εἶχον βάλλει εἰς πράξιν· αὐτὸς δὲν ἔκαμε ἄλλο τι εἰμὴ νὰ εἶπη ἐκεῖνο ὕπερ ἔπραξε, καὶ δὲν ἔπραξε δὲ ἄλλο, εἰμὴ, νὰ βάλῃ εἰς πράξιν τὰ παραδείγματα τῶν ἄλλων. Ὁ Ἄριστείδης ἦτο δίκαιος πρὶν ἢ ὁ Σωκράτης εἶπη τί ἐστὶ δικαιοσύνη. Ὁ Λεωνίδας ἀπέθανεν ὑπὲρ πατρίδος πρὶν ἢ ὁ Σωκράτης, κατὰ χρέος, ἀγαπήσῃ τὴν πατρίδα του. Ἡ Σπάρτη ἦτο ἐγκρατής πρὶν ἢ ὁ Σωκράτης ἐξυμνήσῃ τὴν ἐγκράτειαν, πρὶν ἢ ἐξυμνήσῃ τὴν ἀρετὴν ἢ Ἑλλάς ἐπλημμύρει (τότε Μ.) ἐναρέτων ἀνδρῶν. Ἀλλὰ ποῦ ὁ Ἰησοῦς ἔσχε, μεταξὺ τῶν ἰδικῶν του, τὴν ὑψηλὴν καὶ καθαράν αὐτὴν ἀρετὴν, τὴν ὁποίαν αὐτὸς μόνος ἐδίδαξε καὶ ἔδωκε τὸ παράδειγμα; Ἐκ τῶν σπλάγχων τοῦ ἀγριωτάτου φανατισμοῦ ἠκούσθη ἡ μεγαλειτέρα σοφία, καὶ ἡ ἀπλότης τῶν ἡρωϊκωτέρων ἀρετῶν ἐτίμησε τὸ οὐτιδανότερον τῶν ἐθνῶν. Ὁ τοῦ Σωκράτους θάνατος, φιλοσοφούντος μὲ τοὺς φίλους του, εἶναι ὁ γλυκύτερος ὃν δύναται τις νὰ ἐπιθυμήσῃ· ἐκεῖνος ὁμως τοῦ ἐκπνεύσαντος ἐν τοῖς βασάνοις, βλασφημηθέντος, χλευασθέντος, καὶ περιθρισηθέντος ἀπὸ ὀλόκληρον λαόν, Χριστοῦ, εἶναι ὁ τρομακτικώτερος, ὃν δύναται τις νὰ φοβηθῇ. Ὁ Σωκράτης, λαμβάνων τὸ δηλητηριασμένον ποτήριον, εὐλογεῖ τὸν παρουσιάσαντα αὐτὸ καὶ κλαίοντα, ὁ Ἰησοῦς, ἐν μέσῳ φρικώδους ποινῆς, δέεται ὑπὲρ τῶν μανιωδῶν δημίων του (Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἶδασι τί ποιοῦσι. Λουκ. Κ. 23, 34 ὁ Μετ.) Ναι, εἰάν ἡ ζωὴ καὶ ὁ θάνατος τοῦ Σωκράτους ἦναι ἐνὸς σοφοῦ, ἡ ζωὴ καὶ ὁ θάνατος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἶναι τοῦ ἐνὸς καὶ μόνου Θεοῦ! J. J. Rousseau.

Ἡ Κλίμαξ.

Ἡμέραν τινὰ, καθ' ἣν ὁ βασιλεὺς (Λουδοβίκος ΙΔ΄.) διήρχετο τὰ μεγάλα δώματα, καὶ καθ' ἣν στιγμὴν τὸ πρῶτ' οἱ αὐλικοὶ

εἰσέτι δὲν εἶχον παρουσιασθῆ, καὶ ὅτε οἱ διακοσμηταὶ καὶ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι τῆς ὑπηρεσίας ἐπηγαινοῦρχοντο πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν διαφόρων ὑπηρεσιῶν των, παρετήρησε δίκην τινά, ἐργάτου, ὅστις, ἀναβιθασμένος εἰς τὸ ὕψος διπλῆς κλίμακος προσεπάθει νὰ καταβιδάσῃ μέγαν πολυέλαιον καὶ ἐκινδύνευσεν καταπίπτων, τυχόν, νὰ κατασυντριφθῇ. — α Δὲν ἐπρόσεξες, τῷ εἶπεν ὁ ἡγεμὼν, ὅτι ἡ κλίμαξ σου εἶναι μικρὰ καὶ ὅτι κινδυνεύει νὰ καταπέσῃ; Φθάνω ἐν καιρῷ ἵνα τὴν ὑποστηρίξω καὶ σὲ συνδράμω.— Κύριε, ἀπάντησεν ὁ ὑποτεθεις ἐργάτης, σὲ ζητῶ συγγνώμην, μὲ κάμνεις μεγίστην ἐκδούλευσιν ἕνεκεν αὐτοῦ τοῦ Πρέσβεως, ὅστις μέλλει σήμερον νὰ παρουσιασθῆ, ὅλοι οἱ σύντροφοί μου εἶναι ἔξω, καὶ ὡς ἐκ τούτου μὲ ἐγκατέλιπον. » Ἐξεκρέμασε τὸν μέγαν, ἀργυροῦν καὶ κρυστάλλινον πολυελαῖόν του, κατέβη τὴν κλίμακα μετὰ προσοχῆς, ἐπακουμβήσας μάλιστα καὶ ὀλίγον εἰς τὸν ὄμιον τοῦ βασιλέως, λαβόντος τὴν κλωσύνην νὰ τῷ τὸ ἐπιτρέψῃ, καὶ ἀφοῦ ταπεινῶς καὶ ὑποκλινῶς εὐχαρίστησεν, ἀπῆλθε.

Τὸ ἑσπέρας δὲν ἐγένετο ἄλλη ὁμιλία εἰς τὸ Παλάτιον εἰμὴ διὰ τὴν τὸλμην ἑνὸς κλέπτου, ὅστις, ὑπὸ τὰ βλέμματα ὀλοκλήρου τοῦ κόσμου, ἀφήρσεν ἓνα ὠραῖον πολυέλαιον. Εἰς τὸν μέγαν ἔφορον τοῦ Παλατίου ἦτο ἤδη γνωστὴ ἡ ὑπόθεσις. Ὁ βασιλεὺς ἐγέλασεν ἀρκετὰ καὶ εἶπε μεγαλοφώνως εἰς τὴν συναναστροφὴν: Παρακαλῶ τὸν μέγαν ἔφορον, ν' ἀποσιωπήσῃ τὴν προκειμένην ὑπόθεσιν, διότι ἐν περιπτώσει κλοπῆς τιμωροῦνται καὶ οἱ συνένοχοι, καὶ ἴσα ἴσα εἶμαι ἐγὼ ὅστις ἔδωκα χεῖρα βοηθείας, κρατήσας τὴν κλίμακα.

Mad. de Montespan.

Ὁ Οὐραγκοτάγκος.

Ἐξ ὄλων τῶν ζώων, ὁ οὐραγκοτάγκος εἶναι προσέτι ἐκεῖνος, ὅστις διὰ τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνηθείας του προσεγγίζει, μᾶλλον

ἡμᾶς. Ἀπαντῶνται εἰς τὰ μεσημβρινὰ μέρη τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῶν Ἰνδιῶν. Σῶμα ἔχει καὶ δύναμιν ὡς ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς καὶ προσβάλλει, ἐν περιπτώσει, μὲ λίθους καὶ μὲ ῥάβδον. Ὁ Βυρσῶν μᾶς ἀφῆκε τὴν ἐπομένην διὰ τὸν οὐραγκοτάγκον εἰκόνα. α Ὁ οὐραγκοτάγκος τὸν ὁποῖον εἶδα, λέγει, περιεπάτει πάντοτε ὀρθὸς εἰς τοὺς δύο τοῦ πόδας καὶ μὲ βαρὺ μάλιστα φορτίον· τὸ ὕψος του ἦτο μελαγχολικόν, τὸ βᾶδισμὰ του σοβαρὸν, τὰ κινήματά του σταθμισμένα, ἦτο δὲ φύσει γλυκεῖας καὶ λίαν διαφορῶστος τῆς τῶν ἄλλων πιθήκων· δὲν εἶχεν οὔτε τὴν ἀνυπομονησίαν τοῦ μεγάλου πίθηκος (magot), οὔτε τὴν κακεντρέχειαν τοῦ χοιροπίθηκος (babouin), οὔτε τὴν ιδιοτροπίαν τοῦ θηλυκοῦ πίθηκος (guenon). Τὰ σημεῖα καὶ ὁ φθόγγος ἤθελον ἀρκεσεῖν, ἵνα ἐνεργῆ ὁ Οὐραγκοτάγκος μας, ἐχρειάζετο ἢ ῥάβδος διὰ τὸν χοιροπίθηκον καὶ ἢ μᾶστιξ διὰ τοὺς ἄλλους, μὴ ὑπακούοντας εἰμὴ διὰ τῶν ῥαβδισμῶν. Εἶδον τὸ ζῶον τοῦτο νὰ διδῆ τὴν χεῖρα ὅπως μεταφέρῃ τοὺς προσερχομένους πρὸς ἐπίσκεψίν του ἀνθρώπους, νὰ περιδιαβάξῃ σοβαρῶς μὲ αὐτοὺς καὶ ὡς ἂν ἦτο τῆς συνοδίας των. Τὸν εἶδον νὰ συμπαρακάθηται εἰς τὴν τράπεζαν, νὰ ἐκτυλίσῃ τὴν προσοψίδα, νὰ σφογγίξῃ τὰ χεῖλη του, νὰ μεταχειρίζεται τὸ κοχλιάριον του, τὸ περώνιον του ἵνα τὰ φέρῃ εἰς τὸ στόμα του, νὰ ἐγγέῃ τὸ ποτόν του εἰς τὸ ποτήριον, νὰ τὸ συγκρούῃ ὅταν προσεκαλεῖτο, νὰ ὑπάγῃ νὰ λάβῃ μίαν τάτζαν ἢ ἓνα δίσκον διὰ νὰ τὰ φέρῃ εἰς τὴν τράπεζαν, νὰ βάλλῃ σάκχαριν, νὰ ἐγγέῃ τῆιν, νὰ τὸ ἀφίῃ νὰ κρυώνῃ ἵνα τὸ πῖνῃ καὶ ταῦτα πάντα ἄνευ μηδεμιᾶς ἄλλης προτροπῆς, ἢ τῶν σημείων καὶ τοῦ λόγου τοῦ κυρίου του. Δὲν ἐκακοποιεῖ κανένα, ἐπλησιάζε περισκεμμένως καὶ ἐπαρουσιάζετο ὡς νὰ ἐζήτηι θωπείας· ἡγάπα ὑπερβολικὰ τὰ σακχαρωτὰ καὶ ὅλοι τῶ ἐδιδον ἐξ αὐτῶν. Ἐπειδὴ δὲ εἶχεν ἀκατάπαυστον βῆχα καὶ προσβεβλημένον τὸ στῆθος, ἢ μεγάλη ποσότης τῶν γλυκυσμάτων, συνέτεινε βεβαίως νὰ τῶ συντέμωσι τὴν ζωὴν του· ὅθεν δὲν ἐπέζησεν εἰς Παρισίους εἰμὴ μόνον ἐν ἔαρ καὶ ἀπέθανεν ἐπομένως εἰς Λον-

δίνον. Ἐτρωγε σχεδὸν ἀπ' ὅλα, πλὴν ἐπρωτίμα τὰ νοσιὰ καὶ ζηρὰ ὀπωρικὰ καὶ ὅλα τᾶλλα ἐδίωματα. Ἐπινεν οἶνον, ἀλλ' εἰς μικρὰς δόσεις καὶ εὐχαρίστως τὸ ἐγκατέλειπε διὰ τὸ γάλα, διὰ τὸ τέιον, ἢ ἄλλα γλυκὰ ποτά.

Buffon.

Περὶ Μονομαχίας.

Πρόσεξον μὴ συγχύσης τὸ ἱερὸν ὄνομα τῆς τιμῆς μ' ἐκείνην τὴν ἀγρίαν ἀκρισίαν ἣτις θέτει εἰς τὴν αἰχμὴν τῆς σπάθης ἀπίσας τὰς ἀρετάς, καὶ δὲν εἶναι εἰς ἄλλο τι ἀρμυδία ἢ νὰ μεταβάλλῃ τοὺς ἐναρέτους εἰς κακούργους.

Εἰς τί συνίσταται ἡ ἀκρισία αὕτη; εἰς τὴν παραδοξοτέραν καὶ βαρβαρωτέραν ἰδέαν ὅφ' ὅσας ποτὲ εἰσέδυσαν εἰς τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα, δηλαδή, ὅτι ὅλα τὰ κοινωνικὰ καθήκοντα συμπληροῦνται εἰς τὴν ἀνδρίαν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι δόλιος, πονηρὸς, συκοφάντης· ὅτι εἶναι περιποιητικὸς, φιλόανθρωπος, κόσμιος, ὅταν ἠξέυρει νὰ μονομαχῇ· ὅτι τὸ ψεῦδος μετατρέπεται εἰς ἀλήθειαν· ὅτι ἡ κλοπὴ καθίσταται νόμιμος, ἡ δολιότης ἐντιμος, ἡ ἀπιστία ἐπαινετὴ, ὅταν δύναταί τις ὅλα ταῦτα νὰ τὰ ὑποστηρίξῃ μὲ τὴν μάχαιραν εἰς τὰς χεῖρας· ὅτι μία προσβολὴ εἶναι πάντοτε ἀρκούντως ἱκανοποιημένη μ' ἓνα κτύπον τῆς σπάθης καὶ ὅτι δὲν ἀδικεῖται πώποτε ἀπὸ κανένα, ἀρκεῖ μόνον νὰ τὸν φονεύσῃ. Ἀναγνωρίζω ὅτι ὑπάρχουσι περιστάσεις, καθ' ἃς ἡ εὐσχημοσύνη περιπλέκεται μετὰ τῆς σκληρότητος καὶ εἰς ἃς δὲν φονεύονται οἱ ἄνθρωποι εἰμὴ τυχαίως, καὶ αὕτη εἶναι ἐκείνη καθ' ἣν μάχονται μέχρις αἵματος. Μέχρις αἵματος! Μεγαλοδύναμε Θεέ! Καὶ τί θέλετε κάμει ἐκεῖνο τὸ αἷμα, ἄγρια Θηρία! θὰ τὸ πίνετε;

Οἱ ἀνδρειότεροι τῶν ἀνδρῶν τῆς ἀρχαιότητος ἐφαντάσθησαν ποτὲ νὰ ἐκδικηθῶσι τὰς ἰδιωτικὰς των ὕβρεις μὲ τὰς μονομαχίας; Ὁ Καῖσαρ ἔπεμψε ποτὲ πρὸς τὸν Κάτωνα, μονομαχίας πρόσκλησιν; ἢ ὁ Πομπήϊος τῷ Καίσαρι, ἕνεκα τοσοῦτων ἁμοι-

θαίων ιδιωτικῶν προσβολῶν; Καὶ ὁ μέγιστος τῶν Ἑλλήνων στρατηγὸς (Θεμιστοκλῆς Μ) δὲν ἠτιμᾶσθη ἀπειληθεὶς μὲ τὴν ῥάβδον; Ἄλλοι καιροὶ, ἄλλα ἦθη, θέλετε μὲ εἶπει· τὸ ἠξεύρω, ἀλλὰ τὰ ἦθη ταῦτα δὲν εἶναι εἰμὴ καλὰ, καὶ δὲν ἐτόλμων νὰ ἐρευνήσωσιν ἐὰν τὰ ἦθη ἐκείνου τοῦ καιροῦ, εἶναι ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἀπαιτεῖ ἡ σταθερὰ τιμὴ; ὄχι, αὕτη ἡ τιμὴ δὲν μεταβάλλεται, δὲν ἐξαρτᾶται οὔτε ἀπὸ τοὺς καιροὺς, οὔτε ἀπὸ τὰς χώρας, οὔτε ἀπὸ τὰς ἀκρίσιαις· δὲν δύναται οὔτε νὰ παρέλθῃ, οὔτε νὰ γεννηθῇ, ἔχει τὴν πηγὴν τῆς εἰς τὴν καρδίαν τοῦ δικαίου ἀνθρώπου καὶ εἰς τὴν ἀναλλοίωτον τάξιν τῶν καθηκόντων του. Ἄφου οἱ πλέον πεφωτισμένοι, οἱ ἀνδρείότεροι καὶ οἱ ἐναρετότεροι τῆς γῆς δὲν ἐγνώρισαν τὴν μονομαχίαν, ἔπειτα, ὅτι δὲν εἶναι θερμοθεσία τῆς τιμῆς, ἀλλὰ φρικώδης καὶ βάρβαρός τις συνήθεια, ἀξία τῆς ἀγριωτάτης ἀρχῆς τῆς. Μένει δὲ νὰ μάθωμεν ἐὰν, ὅταν πρόκηται περὶ τῆς τιμῆς, ἢ περὶ τῆς ζωῆς ἄλλου τινός, ὁ τίμιος ἄνθρωπος ὀδηγῆται ἀπὸ τὸν νεωτερισμὸν, καὶ ἐὰν ἐν περιπτώσει δὲν ἔχῃ ἀληθεστέραν γενναιότητα νὰ τὴν ἀψηφῆσῃ παρὰ νὰ τὴν ἀκολουθήσῃ; Τί θὰ κάμῃ ἐκεῖνος ὅστις θελήσῃ νὰ τὴν ὑποδουλώσῃ εἰς τὰς χώρας ὅπου βασιλεύει ἄλλη, ἐναντία συνήθεια; Εἰς τὴν Μεσσηνίαν καὶ εἰς τὴν Νεάπολιν ἤθελεν ὑπάγει ν' ἀναμένῃ τὸν ἀντίπαλόν του εἰς τινὰ γωνίαν μιᾶς ῥύμης διὰ νὰ τὸν πληγώσῃ εἰς τὰ νῶτα. Ὁ τρόπος αὐτὸς ὀνομάζεται εἰς τὰς χώρας ἐκεῖνας ἀνδρεία, ὥστε ἡ τιμὴ δὲν συνίσταται ποσῶς εἰς τὸ νὰ ζητήσῃ τὸν φόνον τοῦ ἐχθροῦ του, ἀλλὰ νὰ τὸν φονεύσῃ ὁ ἴδιος.

Ὁ δίκαιος ἄνθρωπος, τοῦ ὁποῖου ἡ ζωὴ εἶναι ἄνευ κηλίδος, καὶ ὅστις δὲν ἔδωκε πώποτε δαίγμα προταπότητος, ἤθελεν ἀρνηθῆ νὰ μιάνῃ τὴν χεῖρά του μὲ δολοφονίαν, καὶ οὕτως ἤθελεν εἶσθαι ἐντιμότερος. Πρῶτος πάντοτε νὰ ὑπηρετήσῃ τὴν πατρίδα του, νὰ ὑπερασπίσῃ τὸν ἀδύνατον, νὰ ἐκπληρώσῃ τὰ κινδυνωδέστερα καθήκοντα, καὶ νὰ ὑπερασπίσῃ ἐν πάσῃ δικαίᾳ καὶ ἐντίμῳ περιπτώσει τὰ προσφιλέστερά του μὲ τὴν ἀξίαν τοῦ αἵ-

ματός του, θέλει μεταχειρισθῆ εἰς ἀπάσας τὰς πράξεις του ἐκείνην τὴν ἀκράδαντον σταθερότητα τὴν ὁποῖαν δὲν ἔχει τις ἄνευ τῆς ἀληθοῦς γενναιότητος· ἐπὶ τῇ βεβαιότητι τῆς συνειδήσεώς του, βαδίζει ὑψαύχην, οὔτε φεύγει οὔτε ζητεῖ τὸν ἐχθρόν του, φαίνεται καθαρῶς ὅτι φοβεῖται ν' ἀποθάνῃ παρά νὰ πράξῃ τὸ κακὸν καὶ ὅτι ἀποφεύγει τὸ ἔγκλημα καὶ οὐχὶ τὸν κίνδυνον. Ἐὰν αἱ ποταπαὶ προλήψεις ἐγερθῶσι πρὸς στιγμὴν ἐναντίον του, ὅλαι αἱ ἡμέραι τῆς ἐντίμου ζωῆς του εἶναι τόσοι μάρτυρες τοὺς ὁποίους ὑπεξαιροῦν, καὶ εἰς μίαν τόσον καλῶς συνδεδεμένην διαγωγὴν, κρίνουσιν ἐπὶ μιᾶς πράξεως δι' ὅλας τὰς ἄλλας.

(Ὁ ἐν ἐνὶ καὶ ἐν παντί, τῶν ἀρχαίων. ὁ Μ.)

Οἱ τοσοῦτον ὑποπτοὶ καὶ τοσοῦτον πρόθυμοι ἄνθρωποι εἰς τὸ νὰ προκαλῶσι τοὺς ἄλλους, εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἄτιμοι, οὔτινες φοβούμενοι ὅτι δὲν τολμῶσι νὰ τοὺς δεῖξωσι καθαρῶς τὴν ἀπέχθειαν ἣν ἔχουσι δι' αὐτοὺς, βιάζονται νὰ καλύψωσι μέ τινα πράξιν τιμῆς ὁλόκληρον τὴν αἰσχρὰν ζωὴν των.

Κάποιος προσπαθεῖ καὶ ἐμφανίζεται ἄπαξ, ἵνα ἔχη τὸ δικαίωμα νὰ κρυβῆ τὸ ὑπόλοιπον τῆς ζωῆς του. Ἡ ἀληθὴς γενναιότης εἶναι πλέον σταθερὰ ἢ βεβιασμένη, εἶναι πάντοτε ἡ ἴδια ὅποια πρέπει νὰ ᾔηται, δὲν πρέπει οὔτε νὰ διεγείρεται οὔτε νὰ βαστάται. Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος τὴν φέρει πάντοτε μεθ' ἑαυτοῦ ὅπου καὶ ἂν ὑπάγῃ· εἰς τοὺς πολέμους, ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν, εἰς κύκλον πρὸς ὄφελος τῶν ἀπόντων καὶ τῆς ἀληθείας, εἰς τὸν κιτῶνά του, ἐναντίον τῶν προσβολῶν τοῦ πόνου καὶ τοῦ θανάτου. Ἡ ἐμπνέουσα αὐτὸν δύναμις τῆς ψυχῆς εἶναι ἐν χρήσει ἐν παντί καιρῷ, αὕτη θέτει πάντοτε τὴν ἀρετὴν ὑπεράνω τῶν τυμβωβηκῶτων καὶ δὲν συνίσταται εἰς τὸ νὰ κτυπηθῆ ἄλλ' εἰς τὸ νὰ μὴ φοβεῖται διόλου.

J. J. Rousseau.

Περίηγησις τοῦ Μεγάλου Πέτρου.

Γενομένης ἀποφάσεως ἵνα περιέλθῃ διάφορα Κράτη καὶ νὰ ἐπισκεφθῇ διαφόρους Αὐλάς, ὁ μέγας Πέτρος, ἐτέθη ὡς ἀκόλουθος τριμελοῦς Πρεσβείας, ἀπαραλλάκτως ὡς ἐπραξε καὶ ἐν τῇ θριαμβευτικῇ εἰσόδῳ του εἰς Μόσχαν, τεθείς ἐν τῇ ἀκολουσίᾳ τῶν στρατηγῶν του.

Οἱ τρεῖς Πρέσβεις ἦσαν ὁ στρατηγὸς Λε Φόρτ, ὁ Βογιάρος Ἀλέξιος Γκολαθίν, γενικὸς ἐπιμελητὴς τῶν στρατιωτικῶν καὶ γενικὸς διοικητὴς τῆς Σιβηρίας, ὁ αὐτὸς ὅστις μετὰ τῶν Σινῶν πληρεξουσιῶν ὑπέγραψε τὴν διηνεκὴ εἰρήνην ἐν τοῖς συνόροις τῆς Αὐτοκρατορίας ἐκείνης, καὶ ὁ Βονιτσίν, διὰ τῆ γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας καὶ ἐπὶ πολλὰ ἔτη χρηματίσας λειτουργὸς παρὰ ταῖς ξένας αὐλαῖς. Πρὸς δὲ τέσσαρες ἀρχιγραμματεῖς, δώδεκα εὐπατρίδαι, δύο παῖδες (pages) δι' ἕκαστον Πρέσβην, μία πεντηκονταρχία φυλάκων μετὰ τῶν ἀξιωματικῶν των, ἅπαντες ἐκ τοῦ τάγματος τοῦ Πρεσμοπατρίσκου, ἀπετέλουν τὴν ἀρχικὴν ἀκολουθίαν τῆς Πρεσβείας καὶ ἦσαν ὅλοι ὁμοῦ διακόσιοι ἄνδρες. Ὁ δὲ Τζάρος εἶχε διὰ μόνην θεραπείαν του, ἓνα θαλαμηπόλον, ἓνα ὑπρέτην (homme de livrée) καὶ ἓνα νάνον (nain), ἀναμιχθέντα εἰς τὸ πλῆθος. Παράδοξον καὶ ἀνήκουστον πρᾶγμα ἐφάνη εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ κόσμου, εἰς μονάρχης τὸ εἰκοστὸν πέμπτον ἔτος ἄγων, νὰ ἐγκαταλείψῃ τὰ Κράτη του, ἵνα βασιλεύσῃ ἔτι καλλίτερα ! Αἱ ἐπὶ τῶν Τούρκων καὶ τῶν Ταρτάρων νίκαι του, ἡ ἔκλαμπρος θριαμβευτικὴ εἰσόδός του εἰς τὴν Μόσχαν, οἱ ἀφοσιωμένοι εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του ξένοι στρατοὶ, ὁ θάνατος τοῦ ἰβάν ἀδελφοῦ του, ἡ ἐκ τῆς βασιλείας ἀπόκλεισις τῆς πριγκιπέσσης Σοφίας καὶ ἐπὶ πᾶσι τὸ γενικὸν σέβας πρὸς τὸ ἄτομόν του, ἀντάπεκρίνοντο δεόντως διὰ τὴν κατὰ τὴν ἀπουσίαν του ἡσυχίαν τοῦ κράτους. Τὴν ἀντιβασιλείαν ἐνεπιστεύθη εἰς τὸν Βογιάρον Στεκνέφ καὶ εἰς τὸν Κινὸς Ρομαδού.

σκη, οἵτινες ὤφειλον εἰς τὰς δυσχερεῖς ὑποθέσεις νὰ ἐνεργῶσι συμφώνως μὲ τούς ἄλλους Βογιαῖρους.

Οἱ ὀργανισθέντες ἀπὸ τὸν στρατηγὸν Γόρδωνα στρατοὶ ἔμεινον εἰς τὴν Μόσχαν πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ἡσυχίας ἐκαίνης τῆς πρωτεύουσας. Οἱ Στερλιτζίοι, οἵτινες ἠδύναντο νὰ τὴν ταραξῶσι, διενεμήθησαν εἰς τὰ σύνορα τῆς Κριμαίας, πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς κατακτηθείσης Ἀζοφικῆς καὶ πρὸς καταστολὴν τῶν ἐπιδρομῶν τῶν Ταρτάρων. Τοιοῦτοτρόπως προνοήσας δι' ὅλα, παρεδόθη ὅλως εἰς τὸ ν' ἀποδημήσῃ ἵνα διδαχθῇ.

Ἐπειδὴ τὸ ταξείδιον τοῦτο ἔγινεν ἡ αἰτία ἢ ἡ πρόφασις τοῦ αἱματώδους πολέμου ὅστις ἔφερε τὸν Τζάρον, κατόπιν μακροῦ χρόνου, εἰς τὰ μεγάλα του σχέδια καὶ τέλος τὸν ὠφέλησεν, ὅστις ἐξεθρόνησε τὸν βασιλέα τῆς Κολωνίας Αὐγούστον, ἔδωκε τὸ στέμμα εἰς τὸν Στανίσλαον καὶ πάλιν τοῦ τὸ ἀφήρεσεν, ὅστις ἔκαμεν ἐπὶ ἑννέα ἔτη τὸν Κάρολον Β'. βασιλέα τῆς Σουηδίας μέγιστον κατακτητὴν καὶ ἐπὶ ἄλλα τόσα, δυστυχεστάτον μονάρχην, ἀναγκαζὸν κρίνομεν, πρὶν ἢ προχωρήσωμεν εἰς τὰς λεπτομερείας τοῦ ταξείδιου τούτου, νὰ περιγράψωμεν τὴν θέσιν εἰς ἣν ἦτο τότε ἡ Εὐρώπη.

Ὁ Σουλτὰν Μουσταφᾶς Β'. ἐβασίλευεν εἰς τὴν Τουρκίαν, ἡ ἀδύνατος κυβέρνησίς του δὲν ἐδείκνυε δραστηριότητα οὔτε ἐναντίον τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Γερμανίας Λεοπόλδου, οὔτινος τὰ ὄπλα ἐθροιάμβευον ἐν Οὐγγαρίᾳ, οὔτε ἐναντίον τοῦ Τζάρου ὅστις τοῦ ἀφήρεσε τὴν Ἀζοφικὴν καὶ ἠπειλεῖ τὸν Εὐξείνιον Πόντον, ἀλλὰ μῆτε ἐναντίον τῆς Βενετίας, ἣτις τέλος πάντων εἶχε κατακυριεύσει τὴν Πελοπόννησον. Ὁ Ἰωάννης Σοβιέτσκις, Βασιλεὺς τῆς Πολωνίας, ἀείποτε περιώνυμος διὰ τὴν νίκην τῆς Σιοκζίμ (Choczim) καὶ διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Βιέννης, ἀπέθανε τῇ 17 Ἰουνίου 1696, τὸ δὲ στέμμα τοῦτο (τῆς Πολωνίας δηλ.) ἀντεποιεῖτο ὁ Αὐγούστος, ἐκλέκτωρ τοῦ Σάξ, ὅστις καὶ τὸ ἔλαβεν, ἀπὸ τὸν Ἀρμάνδ, πρίγκιπα τοῦ Κονδὶ, ὅστις δὲν ἔσχεν ἄλλην τιμὴν εἰμὴ τὴν τῆς ἐκλογῆς.

(Ἀπρίλιος 1697). Ἡ Σουηδία ἔχασε καὶ ἔκλαυσεν ὀλίγον τὸν Κάρολον ΙΑ΄, πρῶτον μονάρχην, ἀπόλυτον ἀληθῶς, ἐκείνου τοῦ τόπου, καὶ πατέρα υἱοῦ ἀνωτέρου, ἐνῶ ἐξέπνευσε καὶ ὁ δεσποτισμός. Ἀφῆκεν εἰς τὸν θρόνον, λέγω, τὸν Κάρολον ΙΒ΄, υἱὸν τοῦ δεκαπενταετῆ. Ἦτο αὕτη ἀρμοδία κατ' ἐπιφάνειαν σύμπτωσις εἰς τὰ σχέδια τοῦ Τζάρου, διότι ἠδύνατο νὰ ἐκτανθῆ ἐπὶ τοῦ κόλπου τῆς Φινλανδίας καὶ ἐπὶ τῆς Λιβονίας. Δὲν ἤρκει εἰς αὐτὸν νὰ παρενοχλῆ τοὺς Τούρκους εἰς τὴν Μαύρην Θάλασσαν. Τὰ ἐπὶ τῆς Λίμνης Μαιώτιδος καὶ ἐπὶ τῆς Κασπίας θαλάσσης ἰδρύματά του, δὲν ἤρκουν διὰ τὰ θαλάσσια σχέδιά του· διὰ τὸ ἐμπόριον καὶ διὰ τὴν κυριαρχίαν του· αὕτη ἡ ἰδία του δόξα, ἦν πᾶς μονάρχης ἀναμορφωτῆς θερμῶς ἐπιθυμεῖ, δὲν ἦτο οὔτε διὰ τὴν Περσίαν, οὔτε διὰ τὴν Τουρκίαν, ἀλλ' ἦτο, διὰ τὸ ἰδικόν μας μέρος τῆς Εὐρώπης, ὅπου ἀποθεώνουσι τὰ μεγάλα πνεύματα παντὸς εἶδους. Τέλος ὁ μέγας Πέτρος δὲν ἠγάπη νὰ εἰσάξῃ εἰς τὸ κράτος του οὔτε τὰ τουρκικὰ οὔτε τὰ περσιὰ ἦθη, ἀλλὰ τὰ ἰδικά μας.

Ἐμπόλεμος ἡ Γερμανία μὲ τὴν Τουρκίαν, ἐνταύτῳ καὶ μὲ τὴν Γαλλίαν, ἔχουσα συμμάχους τῆς τὴν Ἰσπανίαν, τὴν Ἀγγλίαν καὶ τὴν ὀλλανδίαν, ἐναντίον μόνου τοῦ Λουδοβίκου ΙΕ΄. ἦτο ἐτοιμία νὰ κλείσῃ τὴν εἰρήνην καὶ οἱ πληρεξούσιοι ἦσαν ἤδη συνθηροισμένοι εἰς τὸ φρούριον τοῦ Ρίζβικ (Risvick) παρὰ τὴν Ἀγυὰν (La Haye).

Κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν, Πέτρος ὁ μέγας καὶ ἡ Πρεσβεία του ἐπεχείρησαν τὸ ταξεῖδιον τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1697 ἀπὸ τὴν μεγάλην Νοβογορόδ· ἀπ' ἐκεῖ ἐταξείδευσαν διὰ τῆς Ἔστονίας καὶ Λιβονίας, ἐπαρχίας ἄλλοτε διαφιλονεικουμένας ἀπὸ τοὺς Ρώσσοις, Σουηδοῦς καὶ Πολωνοῦς καὶ κυριευθεῖσας τέλος ἀπὸ τοὺς Σουηδοῦς διὰ τῶν ὄπλων.

Ἡ εὐφορία τῆς Λιβονίας καὶ ἡ θέσις τῆς Ρήγας, πρωτεουσῆς τῆς, ἠδύναντο νὰ ἐρεθίσωσι τὸν Τζάρου, πλὴν εἶχε μόνον τὴν περιέργειαν νὰ ἐπισκεφθῆ τὰ ὄχυράματα τῶν φρουρίων. Ὁ κό-

μης δ' Ἀλβέρτ, διοικητῆς τῆς Ρήγας, ὑποπτευθεὶς τῷ ἠρνήθῃ τὴν ἱκανοποίησιν ταύτην, ὀλίγον σεβασθεὶς τὴν Πρεσβείαν. Ἡ διαγωγὴ αὐτῆ δὲν ἐψύχρανε ποσῶς τὴν ἐγκάρδιον ἐπιθυμίαν τοῦ Τζάρου τὴν ὁποίαν ἠδύνατο νὰ συλλάβῃ περὶ τῆς κατακτῆσεως ποτὲ τῶν ἐπαρχιῶν τούτων.

Ἀπὸ τὴν Λιβονίαν μετέβησαν εἰς τὴν Βρανδεμβουργικὴν Πρωσσίαν, τῆς ὁποίας μέρος κατωκίθη ἄλλοτε ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους Βανδάλους, ἢ Πολωνικὴ Πρωσσία εἶχε συμπεριληφθῆ εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Σαρματίαν. Ἡ Βρανδεμβούργη ἦτο χώρα πτωχὴ κακῶς κατοικημένη, ἀλλ' εἰς ἣν ὁ Ἐκλέκτωρ ἔπειτα περιεβλήθη τὸν τίτλον τοῦ βασιλέως, οὗτος ἐξηπλώθη εἰς νέαν τινὰ καὶ φθοροποιὰν πολυτέλειαν. Ἐπροθυμοποιήθη νὰ δεχθῆ τὴν Πρεσβείαν εἰς τὴν πρωτεύουσάν του πόλιν τῆς Κονισβέργης μὲ βασιλικὴν ἐπίδειξιν καὶ ἀντηλλάγησαν πολυτελεῖ ἄμφοτερόντων μερῶν. Ἡ ἐξ ἀντιπαράθεσεως διαφορὰ τοῦ γαλλικοῦ στολισμοῦ, ὃν ἡ αὐτὴ τῆς Πρωσσίας ἐπιτηδεύετο, πρὸς τὰ μακρὰ ἀσιατικὰ ἐνδύματα τῶν Ρώσων, οἱ κατακεκοσμημένοι μὲ μαργαρίτας καὶ πολυτίμους λίθους πῖλοι, τὰ κυρτὰ ξίφη των, κρεμάμενα ἐκ τῶν ζωστήρων των, ἐνεποίουν ὥραϊον ἀποτέλεσμα. Ὁ Τζάρος ἦτο ἐνδεδυμένος Γερμανιστί. Πρίγκιψ τις Γεωργιανὸς ὅστις τὸν συνώδευεν, ἐνδεδυμένος περσιιστί, εἶχεν ἄλλου εἶδους πολυτελείας. Οὗτος ὁ Πρίγκιψ ἦτο ὁ ἴδιος ὅστις εἶχε συλληφθῆ εἰς τὴν μάχην τῆς Φάρβας, καὶ ἔπειτα ἀπέθανεν εἰς Σουηδίαν. Ὁ Πέτρος ἀπεστρέφετο πολὺ αὐτὰς τὰς ἐπίδειξεις· ἀλλὰ θὰ ἦτο καλλίτερον ἐὰν ἀπεστρέφετο τὰς εὐχαριστήσεις ἐκείνας τῆς τραπέζης, αἵτινες κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν ἦσαν οἱ θοίχημοι τῆς Γερμανίας. Συνέβη εἰς ἓν ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ συμπόσια, λίαν ἐν χρήσει τότε, τὰ τότεν ἐπικίνδυνα διὰ τε τὴν ὑγείαν καὶ διὰ τὰ ἦθη, εἰς ὃ ἔσυρε τὸ ξίφος ἐναντίον τοῦ ἀγαπητοῦ του Λε-Φόρτ, ἀλλ' ἐδείξε τσαούτην μεταμέλειαν καὶ λύπην δι' ἐκείνην τὴν στιγμιαίαν παραφορὰν, ὅσην καὶ ὁ Ἀλέξανδρος (μέγα) διὰ τὸν φόνον τοῦ Κλαίτου· ἐζήτησε συγχώρησιν ἀπὸ τὸν Λε-Φόρτ, ἔ-

λεγε δὲ ὅτι ἐπεθύμει ν' ἀναπλάσῃ τὸ ἔθνος του καὶ ὅτι ὁ ἴδιος αὐτὸς δὲν ἀνεπλάσθη. Ὁ στρατηγὸς Λε-φόρτ, εἰς τὸ χειρόγραφόν του, κάμνων μνεῖαν, ἐξυμνεῖ μᾶλλον τὸν ἐνδόμουχον χαρᾶκτῆρα τοῦ Τζάρου, ὅσον δὲν καταρᾶται τὴν παραφροσάν ταύτην τοῦ θυμοῦ του.

Ἡ πρεσβεία διέβη ἀπὸ τὴν Πομμερανίαν, ἀπὸ τὸ Βερολίνον καὶ μέρος μὲν αὐτῆς ἔλαβε τὴν ὁδὸν τῆς Μαγδεμβούργης, τὸ δ' ἄλλον μέρος τὴν τῆς Ἀμβούργης πόλεως, τὴν ὁποίαν τὸ μέγα ἐμπόριον καθίστα τότε ἰσχυράν, ἀλλ' οὐχὶ τὸσον πολυάριθμον καὶ κοινωνικὴν, ὡς ἐγένετο μετὰ ταῦτα. Στρέφεται κατόπιν πρὸς τὴν Μίνδεν, διαβαίνει τὴν Βεστφαλίαν καὶ τέλος φθάνει διὰ τῆς Κλέβης εἰς Ἀμπτελόδαμον.

Ὁ Τζάρος ἔφθασεν εἰς ἐκείνην τὴν πόλιν, δεκαπέντε ἡμέρας πρὸ τῆς Πρεσβείας. Κατ' ἀρχὰς κατέλυσεν εἰς τὴν οἰκίαν τῆς ἑταιρίας τῶν Ἰνδιῶν, ἀλλὰ κατόπιν ἐξελέξατο ἐν μικρὸν οἰκημα εἰς τὰ νεώρια τοῦ Ναυαρχείου. Ἐφόρεσε κατ' ἀρχὰς φόρεμα ποδότα (πιλότου) καὶ μετέβη μὲ τὴν στολὴν ταύτην εἰς τὸ χωρίον Σαρδάμ, ὅπου κατεσκευάζοντο τότε περισσότερα πλοῖα ἢ τώρα. Τὸ χωρίον τοῦτο εἶναι ἐπίσης μέγα, ἐπίσης κατοικημένον, ἐπίσης πλούσιον ὡς πλεῖσται πόλεις πλούσιαι. Ἐθαύμασεν ὁ Τζάρος τὴν τόσῃν πληθύν, πάντατε ἐργαζομένων ἀνθρώπων, τὴν τάξιν, τὴν ἀκριβείαν τῶν ἐργασιῶν, τὴν τεραστίαν ταχύτητα μεθ' ἧς κατεσκευάζοντο τὰ μεγάλα πλοῖα, ἅτινα ἐφοδιάζουσι μὲ ὅλην ἐκείνην τὴν συσκευὴν, ἐκείνην τὴν ἀπίστευτον πληθύν τῶν ἀποθηκῶν καὶ τῶν μηχανῶν, αἵτινες καθιστῶσι τὴν ἐργασίαν εὐκολωτέραν καὶ βεβαιωτέραν. Ὁ Τζάρος ἠγόρασεν ἀμέσως ἐν πλοιάριον τοῦ ὁποῖου τὸ τεθλασμένον κατάρτιον κατεσκευάσε διὰ τῶν ἰδίων του χειρῶν· ἀκολουθῶν δὲ εἰργάσθη καὶ ὅλα τὰ μέρη εἰς τὴν κατασκευὴν ἐνὸς πολεμικοῦ μεγάλου πλοῖου (Vaisseau), διάγων τὴν ἰδίαν ζωὴν ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἐργάται τῆς Σαρδάμ, ἐνδύομενος, ἐνδαιτώμενος ὡς ἐκεῖνοι, ἐργαζόμενος εἰς τὰ σιδηρουργεῖα, εἰς τὰ σχινοκλωστεῖα, εἰς ἐκείνους, λέγω,

τοὺς μύλους, ἐκ τῆς τεραστίας ποσότητος τῶν ὁποίων, περικυκλούται τὸ χωρίον, καὶ εἰς τοὺς ὁποίους πριωνίζουσι τὰς ἐλάτας καὶ τὰς ὄρυς, ἢ ἐξάγουσι τὸ ἔλαιον, ἢ κατσκευάζουσι τὸν χάρτην ἢ τὰ σύρματα. Ἐνεγράφη εἰς τοὺς καταλόγους τῶν ξυουργῶν, ὑπὸ τὸ ὄνομα Πέτρος Μιχαηλῶφ· μάλιστα δὲ κοινῶς τὸν ὀνόμαζον Μαστρο-Πέτρον (Peter-Baas), οἱ δὲ ἐργάται ἐκπεπληγμένοι κατ' ἀρχὰς νὰ ἔχωσιν ἐν τῷ μέσῳ των ἓνα μονάρχην ὡς σύντροφον, συνείθησαν νὰ διάγωσι μὲ αὐτὸν θαρβύλεως.

Ἐνῶ μεταχειρίζετο εἰς τὴν Σαρδὰμ τὸν διαβήτην καὶ τὴν ἀξίνην, τῷ ἐκόμισαν τὴν εἶδησιν περὶ τῆς διαίρεσεως τῆς Πολωνίας καὶ τῆς διττῆς ἐκλογῆς τοῦ Ἐκλέκτορος Αὐγούστου καὶ τοῦ Πρίγκηπος τοῦ Κονδί. Ὁ ξυουργὸς τῆς Σαρδὰμ ὑπεσχέθη ἀμέσως τριάκοντα χιλιάδας ἀνθρώπους εἰς τὸν βασιλέα Αὐγούστον καὶ, ἀπὸ τὸ ἐργοστάσιόν του, ἔδωκε διαταγὰς εἰς τὸν στρατὸν τῆς Λιθουανίας, ὅστις εὕρισκετο συγκεντρωμένος ἐναντίον τῶν Τούρκων. (11 Αὐγούστου 1697). Τὰ στρατεύματά του διοικούμενα ἀπὸ τὸν Στρατάρχη Σχεῖν καὶ ἀπὸ τὸν Πρίγκηπα Δολγορούκην, ἐνίκησαν τοὺς Ταρτάρους παρὰ τὴν Ἀζοφικὴν, καὶ ἐν σῶμα Γιαννιτζάρων τὸ ὅποιον εἶχε πέμψει πρὸς ἐπικουρίαν των ὁ Σουλτὰν Μουσταφᾶς. Ὅσον διὰ τὸν ἑαυτὸν του ἐπέμενε νὰ διδαχθῆ πολλὰς τέχνας. Ἰπῆγεν ἀπὸ τὴν Σαρδὰμ εἰς Ἀμστελῶδαμον νὰ ἐργασθῆ παρὰ τῷ περιωνύμῳ ἀνατομικῷ Ruyehs, ἔκαμεν ἐγχειρίσεις τῆς χειρουργίας, αἵτινες ἐν ἀνάγκῃ ἠδύνατο νὰ καταστῶσιν ὠφελίμοι εἰς τοὺς ἀξιοματικούς του καὶ εἰς ἑαυτὸν. Ἐδιδάσκετο τὴν πρακτικὴν φυσικὴν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Δημάρχου Vitsen πολίτου ἀείποτε ἀξιοσεβάστου διὰ τὸν πατριωτισμὸν του καὶ διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἀκαταλόγιστου πλούτου του ὃν ἐπεδαψίλευεν ὡς κοσμοπολίτης, ἀποστέλλων ἐπιτηδεῖους ἀνθρώπους ἵνα ἀνευρίσκωσι τὰ σπανιώτερα πράγματα εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου καὶ ναυλύνων τὰ πλοῖά του πρὸς ἀνακάλυψιν νέων γαιῶν.

Ὁ Peter-Baas (ἐνθυμούμ. ὁ Μαστροπέτρος!), δὲν ἀνέβαλλε τὴν ἐργασίαν του εἰμὴ διὰ νὰ ὑπάγῃ, ἀδιαφόρως, νὰ ἐπισκεφθῆ εἰς Οὐτρέχτην καὶ εἰς τὴν Ἀγυὰν τὸν Ἱερώνυμον βασιλέα τῆς Ἀγγλίας καὶ Στατούδερ τῶν ἠνωμένων ἐκείνων ἐπαρχιῶν. Μόνος ὁ στρατηγὸς Λε-Φόρτ ἦτο ὁ τρίτος μεταξύ ἐκείνων τῶν δύο μοναρχῶν. Παρευρέθη ἐπειτα εἰς τὴν τελετὴν τῆς εἰσόδου τῶν Πρέσβεων του καὶ εἰς τὴν δοθείσαν παρὰ τοῦ βασιλέως εἰς αὐτοὺς ἀκρόασιν. Ἐν ὀνόματί του ἐπαρουσίασαν εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τῶν τάξεων ἑξακόσια ὠραιότατα Σαρβέρια (Ζερδαβὰς) Γιβελίνια, αἱ δὲ τάξεις, ἐκτὸς τῶν συνήθων δώρων τοὺς ἐδώρησαν καὶ ἀπὸ μίαν ἄλυσον χρυσοῦν, ἐν νομισματόσημον εἰς ἕκαστον τῶν Πρέσβεων καὶ ἀνὰ μίαν πολυτελεῆ ἄμαξαν. Ἐδέχθησαν τὰς πρώτας ἐπισκέψεις ἀπάντων τῶν πληρεξουσίων Πρέσβεων τῶν εἰς τὴν σύνοδον τοῦ Risvik συνηθροισμένων, ἐκτὸς τῶν Γάλλων πρὸς τοὺς ὁποίους δὲν εἶχον διακοινώσει τὴν ἔλευσίν των, οὐχὶ μόνον διότι ὁ Τζάρος ἦτο μὲ τὸ μέρος τοῦ βασιλέως Αὐγούστου ἐναντίον τοῦ Πρίγκιπος τοῦ Κονδι, ἀλλὰ καὶ διότι ὁ βασιλεὺς Ἱερώνυμος, τοῦ ὁποίου εἶχε τὴν φιλίαν, δὲν ἤθελε τὴν μετὰ τῆς Γαλλίας εἰρήνην.

Ἐπανελθὼν εἰς Ἀμστελῶδαμον, ἐπανελάβε τὰς προτέρας του ἀσχολίας καὶ ἐτελειώσε μὲ τὰς ἰδίας του χεῖρας ἐν πλοῖον τῆς γραμμῆς, ἐξήκοντα κανονίων, τὸ ὁποῖον εἶχεν ἀρχίζει καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὸν Ἀρχάγγελον μὴ ἔχων, τότε, ἄλλον λιμένα εἰς τὸν Ὠκεανόν. Οὐχὶ δὲ μόνον ἐπησχόλει εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του πρόσφυγας Γάλλους, Σουηδοὺς καὶ Γερμανοὺς, ἀλλ' ἀπέστειλε διὰ τὴν Μόσχαν καὶ διαφόρων τεχνῶν καλλιτέχνας, τοὺς ὁποίους αὐτὸς μόνος ἐβλεπε νὰ ἐργάζωνται. Ολίγιστα ἐπαγγέλματα καὶ τέχναι ὑπάρχουσιν εἰς τῶν ὁποίων τὰς λεπτομερείας δὲν εἶχεν ἐμβαθύνει. Εὐχαριστεῖτο μάλιστα νὰ μετασχηματίξῃ τοὺς γεωγραφικοὺς πίνακας εἰς οὓς ἐσημείωσε τότε, τυχαίως, ὅλας τὰς θέσεις τῶν πόλεων καὶ ποταμῶν τῆς ὀλίγον ἐγνωστῆς ἐπικρατείας του. Διατηρεῖται ἀκόμη ὁ πίναξ ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐγράφη

τὴν γραμμὴν τῆς συγκοινωνίας μεταξύ τῆς Μαύρης Θαλάσσης καὶ τῆς Κασπίας, ἣν εἶχεν ἤδη προσχεδιάσει καὶ διὰ τὴν ὁποίαν ἐπεφόρτισε μηχανικόν τινα γερμανὸν Brakel ὀνομαζόμενον. Ἡ προτάρτησις ἐκείνων τῶν δύο θαλασσῶν ἦτο ἡ εὐκολωτέρα ἢ ἐκείνη τοῦ Ὠκεανοῦ καὶ τῆς Μεσογείου, ἐκτελεσθεῖσα εἰς Γαλιάν, ἀλλ' ἡ ἰδέα τῆς ἐνώσεως τῆς Ἀζοφικῆς μετὰ τῆς Κασπίας μέγαν τρόμον ἐπέφερεν εἰς τὴν φαντασίαν. Ἡ σύστασις νέων ἰδρυμάτων εἰς ἐκείνην τὴν χώραν ἐφαίνετο εἰς τὸν Τζάρον πλέον συμφέρουσα παρ' ὅτι τὸν εὐέλπιζον αἱ ἐπιτυχίαι του.

(11 Αὐγούστου 1697.) Τὰ στρατεύματά του ἐνίκησαν ἀξιόλογον νίκην πολὺ πλησίον τῆς Ἀζοφικῆς ἐναντίον τῶν Ταρτάρων, ὀλίγους μῆνας μάλιστα ἔπειτα ἐκυρίευσαν τὴν πόλιν Ὄρ, ἢ Ὀρκασι, τὴν ὁποίαν ἡμεῖς ὀνομάζομεν Περεκὸπ. Αἱ ἐπιτυχίαι αὐταὶ συνέτεινον πολὺ ἵνα ἐπισύρῃ εἰς ἑαυτὸν τὸ σέβας ἔτι πλέον ἐκείνων, οἵτινες ἐμέμφοντο τὸν μονάρχην ὅστις ἐγκατέλιπε τὸ κράτος του διὰ νὰ ἐξασκῇ ἐπάγγελμα εἰς Ἀμστελὸδαμον. Εἶδον, ὅτι αἱ ὑποθέσεις τοῦ μονάρχου δὲν ὑπέστησαν καμμίαν βλάβην ἐκ τῶν ἐργασιῶν τοῦ φιλοσόφου, ἀποδημητοῦ καὶ τεχνίτου.

Ἐξηκολούθει εἰς τὸ Ἀμστελὸδαμον τὰς τακτικὰς ἐνασχολήσεις του ὡς ναυπηγός, ὡς μηχανικός, ὡς γεωγράφος, ὡς πρακτικὸς φυσιολόγος, μέχρι τῶν μέσων Ἰανουαρίου 1698, ὅτε ἀνεχώρησε διὰ τὴν Ἀγγλίαν, πάντοτε ὡς ἀκόλουθος τῆς πρεσβείας του.

Ὁ Βασιλεὺς Ἰερώνυμος τῷ ἐπεμίψε τὸ ταχύπλοον του καὶ δύο πολεμικὰ πλοῖα. Ὁ τρόπος τῆς ζωῆς του ἦτο ὁ αὐτὸς ὃν διεχάραξεν εἰς Ἀμστελὸδαμον καὶ εἰς τὴν Σαρδάμ. Κατόκησε πλησίον τοῦ μεγάλου νεωρίου εἰς Δεπτὸρφτ (Deptorf) καὶ δὲν ἐνησχολεῖτο ἕκτοτε εἰς ἄλλο τι, εἰμὴ εἰς τὴν ἐκμάθησίν του. Οἱ ναυπηγοὶ Ὀλλανδοὶ τῷ ἐδίδαξαν μόνον τὴν μέθοδόν των καὶ τὴν πειρὰν των, εἰς δὲ τὴν Ἀγγλίαν ἐγνώρισε κάλλιον τὴν τέχνην του. Τὰ πλοῖα ἐναυπηγοῦντο κατὰ τὰς μαθηματικὰς

ἀναλογίας ἐτελειοπύθη εἰς τὴν ἐπιστήμην ταύτην τόσον, ὥστε ἐντὸς ὀλίγου ἠδύνατο καὶ νὰ διδάξῃ. Εἰργάσθη κατὰ τὴν ἀγγλικὴν μέθοδον εἰς τὴν κατασκευὴν ἐνὸς πολεμικοῦ πλοίου (Vaisseau), τὸ ὁποῖον ἦτο ἐν ἀπὸ τὰ καλλίτερα ἱστιοφόρα ἐν τῇ θαλάσῃ. Ἡ τέχνη τῆς ὠρολογιοποιίας, πρὸ πολλοῦ τελειοποιημένη εἰς Λονδῖνον, ἐπέσυρε τὴν προσοχὴν του, διὸ ἔμαθεν ἄριστα τὴν θεωρίαν αὐτῆς. Ὁ Καπιτάνος καὶ μηχανικὸς Περρῆ, ὅστις τὸν παρηκολούθησεν ἀπὸ τὸ Λονδῖνον εἰς τὴν Ῥωσίαν, λέγει ὅτι ἀπὸ τὸ χυτήριον τῶν κανονίων μέχρι τῆς κλώσεως τῶν σχοινίων δὲν ὑπάρχει καμμία τέχνη τὴν ὁποίαν νὰ μὴ ὑπερέτησε καὶ εἰς ἣν νὰ μὴ ἐπέβαλε χεῖρα, ὅπταν παρευρίσκετο εἰς τὰ νεώρια.

Ἐπράξαν καλῶς περιποιηθέντες τὴν φιλίαν του, κατατάξαντος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του τεχνίτας, ὡς ἔπραξε καὶ εἰς τὴν Ὀλλανδίαν. Ἄλλ' ἐνταῦθα, ἐκτὸς τῶν τεχνιτῶν, ἐπέτυχεν ἐκεῖνο ὅπερ δὲν ἤθελεν εὐρεῖ τόσον εὐκόλως εἰς Ἀμστελόδαμον, δηλαδὴ μαθηματικούς. Ὁ Φοργκιουζὼν, Σκῶτος, ἄριστος γεωμέτρης, ἐμβῆκεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του· εἶναι ὁ ἴδιος ἐκεῖνος ὅστις εἰσήξε τὴν ἀριθμητικὴν εἰς τὴν Ῥωσίαν ἐν τοῖς γραφείοις τῶν Οἰκονομικῶν καὶ ὅπου μετεχειρίζοντο τὴν Τεκταρικὴν μέθοδον τοῦ ν' ἀριθμῶσι μὲ σφαιρίδια περασμένα εἰς νῆμα κλωσμένον, μέθοδος ἀναπληροῦσα τὴν γραφίδα πλὴν πολὺπλοκος καὶ ἀπατηλῆ, διότι μετὰ τὸν λογαριασμὸν δὲν ἠδύνατο νὰ ἰδῇ τις ἐὰν ἠπατήθη. Ἡμεῖς δὲν ἐγνωρίσαμεν τὰ Ἰνδικὰ ἀριθμητικὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα σήμερον μεταχειρίζομεθα παρὰ ἀπὸ τοὺς Ἀραβας κατὰ τὸν ἐνενατον αἰῶνα, ἡ δὲ Ῥωσικὴ μοναρχία μόλις τὰ παρέλαβε μετὰ χίλια ἔτη. Αὕτη εἶναι ἡ τύχη πασῶν τῶν τεχνῶν, βραδέως ἔκαμαν τὸν κύκλον τοῦ κόσμου. Δύο νέοι σχολασταὶ τῶν μαθηματικῶν ἠκολούθησαν τὸν Φοργκιουζὼν, καὶ αὕτη ἦτο ἡ ἀρχὴ τοῦ ναυτικοῦ σχολείου τὸ ὁποῖον Πέτρος ὁ μέγας ἐσύστησε μετὰ ταῦτα. Παρετήρει καὶ ὑπελόγιζε τὰς ἐκλείψεις μὲ τὸν Φοργκιουζὼν. Ὁ μηχανικὸς Περρῆ, καὶ τοι δυσηρεστημένος διότι δὲν ἀν-

τεμείβθη πρεπόντως, συνείδεν ὅτι ὁ Πέτρος ἔμαθε τὴν Ἀστρονομίαν, ἐγνώρισε καλῶς τὰς κινήσεις τῶν οὐρανίων σωμάτων καὶ μάλιστα καὶ αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς νόμους τῆς διοικούσης αὐτὰ βαρύτητος. Αὕτη ἡ δύναμις, ἥτις πρὸ τοῦ Νεύτωνος ἦτο τόσον ἄγνωστος, ἀπέδειξεν ὅτι ἅπαντες οἱ πλανῆται ἀντισταθμίζονται ὁ εἰς ἐπὶ τοῦ ἄλλου κρατοῦσα αὐτὰς εἰς τὰς τροχιάς των. Ταῦτα συνοικειώθησαν μὲ ἓνα ῥῶσσον μονάρχην, ἐνῶ ἀλλαχοῦ ἐτρέφοντο μὲ χειμαιρικὰς ἀνεμοζάλας. Εἰς τὴν πατρίδα τοῦ Γαλλιλαίου, ἀμαθεῖς διέταττον τοὺς ἀμαθεστέρους νὰ πιστεύσωσι τὴν γῆν ἀκίνητον.

Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸν Περόρη οὗτος ἀνεχώρησεν ἵνα ἐργασθῆ διὰ τῆς συγκοινωνίας τῶν ποταμῶν, διὰ τὴν γεφυροποιίαν καὶ διὰ τὰ κλεῖθρα (cluses) τῶν ὑδάτων. Τὸ σχέδιον τοῦ Τζάρου ἦτο νὰ συγκοινωνήσῃ διὰ διωρύγων τὸν Ὠκεανόν, τὴν Κασπίαν καὶ τὸν Εὐξείνιον Πόντον.

Δὲν πρέπει νὰ παραλείψωμεν ὅτι ἑταιρία Ἀγγλίων ἐμπόρων, ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ὁποίων ἦτο ὁ Μαρκέσιος τοῦ Καρμαρθέν (Karmarthen), ναύαρχος, ἐπρόσφερον εἰς τὸν Τζάρον δεκαπέντε χιλιάδας λίρας στερλίνας ὅπως εἰσάξωσι τὸν καπνὸν εἰς τὴν Ῥωσσίαν. Ὁ Πατριάρχης, ἕνεκεν κακῶς ἐννοουμένης αὐστηρότητος ἀπηγόρευσε τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ ἐμπορίου, διότι ἡ Ῥωσσικὴ Ἐκκλησία ἐθεώρει τὴν χρῆσιν τοῦ καπνοῦ ὡς ἀμάρτημα. Πέτρος ὁμως ὁ μέγας, κάλλιον διδαχθεὶς καὶ καθόσον μάλιστα προσεχεδίαζε τὴν ἀναμόρφωσιν τῆς Ῥωσσικῆς ἐκκλησίας, εἰσήγαγε τὸ ἐμπόρευμα τοῦτο εἰς τὰ Κράτη του.

Πρὶν τῆς ἐκ τῆς Ἀγγλίας ἀναχωρήσεως τοῦ μεγάλου Πέτρου, ὁ βασιλεὺς Ἰερόνυμος, τῷ παρέστησε θέαμα ἀξίον τοιοῦτου ζέου, δηλ. μίαν ναυμαχίαν. Δὲν ἀμφιβάλλετο τότε, ὅτι ὁ Τζάρος ἤθελε μίαν ἡμέραν δώσει ἀληθῆ τοιαύτην ἐναντίον τῶν Σουηδῶν, καὶ ὅτι ἤθελε νικήσῃ εἰς τὴν Βαλτικὴν. Τέλος πάντων ὁ Ἰερόνυμος τῷ ἐδώρησε τὸ πολεμικὸν πλοῖον μὲ τὸ ὅποιον συνείθιζε νὰ μεταβαίνῃ εἰς Ὀλλανδίαν, ὀνομαζόμενον ὁ « Βασιλικὸς

Πορθημεύς » (Royal-Transport), ὅσον καλῶς ὠκοδομημένον τοσούτον καὶ μεγαλοπρεπές. Ὁ Πέτρος ἐπανῆλθε μ' αὐτὸ εἰς Ὀλλανδίαν περὶ τὰ τέλη Μαΐου τοῦ 1698, συμπαρέλαβε δὲ τρεῖς πλοιαρχοὺς μετ' ἑαυτοῦ, εἰκοσιπέντε κυβερνήτας πλοίων μετ' τὸν τίτλον ἐπίσης πλοιαρχῶν, τεσσαράκοντα ὑποπλοιαρχοὺς, τριάκοντα ποδοτάς, τριάκοντα χειρουργοὺς, διακοσίους πενήκοντα πυρβολιστὰς καὶ πλέον τῶν τριακοσίων τεχνιτῶν. Τὸ σῶμα τοῦ τῶν ἀνδρῶν, ἐνδεδυμένων κατὰ διαφοροὺς τρόπους, μετέβη ἀπὸ τὴν Ὀλλανδίαν εἰς τὸν Ἀρχάγγελον ἐπὶ τοῦ Royal-Transport, κακεῖθεν διαιμοιράσθη ὅπου ἡ ὑπηρεσία ἐκάστου ἦτο ἀναγκαία. Ἐκεῖνοι δὲ τοὺς ὁποίους εἶχε λάβει ἀπὸ τὸ Ἀμστερδάμον διευθύνθησαν πρὸς τὴν Νάρβαν, ἧτις ἀνήκει εἰς τὴν Σουηδίαν.

Ἐνῶ μετέφερε τὰς τέχνας τοιοῦτοτρόπως ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν καὶ τὴν Ὀλλανδίαν εἰς τὴν πατρίδα του, οἱ ἀξιωματικοὶ τοὺς ὁποίους εἶχε ἀποστείλει εἰς τὴν Ρώμην καὶ τὴν Ἰταλίαν, ἐμίσησαν ἐπίσης κ' ἐκεῖνοι τινὰς τεχνίτας. Ὁ στρατηγὸς τοῦ Σεμερετώφ, ὅστις πρόιστατο τῆς ἐν Ἰταλίᾳ πρεσβείας του, μετέβη ἀπὸ τὴν Ρώμην εἰς Νεάπολιν, Βενετίαν καὶ Μελίτην, ὁ δὲ Τζάρος μετέβη εἰς Βιέννην μετ' τοὺς λοιποὺς πρέσβεις. Ἐπεθύμει νὰ ἰδῇ τὴν γερμανικὴν στρατιωτικὴν πειθαρχίαν μετὰ τοὺς στόλους, οὓς εἶδε τῶν Ἀγγλῶν, καὶ τὰ ἐργαστᾶσια τῶν Ὀλλανδῶν, ἡ δὲ πολιτικὴ εἶχε κ' ἐκεῖνη τὸ ἀνάλογον μέρος τῆς καθὼς καὶ τὸ ταξείδιον. Ὁ αὐτοκράτωρ ἦτο ὁ φυσικὸς σύμμαχος τοῦ Τζάρου ἐναντίον τῶν Τούρκων. Ὁ Πέτρος εἶδε τὸν Λεοπόλδον ἀγνώστως (incognito). Οἱ δύο μονάρχαι πρὸς ἀποφυγὴν τῶν περιπλοκῶν τῆς ἐθιμοταξίας συναπαντήθησαν ὄρθιοι.

Κανὲν ἀξιοσημείωτον δὲν συνέβη κατὰ τὴν ἐν Βιέννῃ διατριβὴν του, εἰμὴ μόνον ἡ ἀρχαία ἐορτὴ τοῦ Πανδοχέως καὶ τῆς Πανδοχίδος τὴν ὁποίαν ὁ Λεοπόλδος πρὸς χάριν του ἐπανέλαβε, περιελθοῦσαν εἰς ἀρχαϊκίαν ἐν καιρῷ τῆς βασιλείας του. Ἡ ἐορτὴ αὕτη ἧτις καλεῖται Warstarft, δηλ. Πανδοχεῖον, τελεῖται κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον. Ὁ αὐτοκράτωρ εἶναι ὁ Πανδοχεύς,

ἡ δὲ αὐτοκράτειρα ἡ Πανδοχίς, ὁ βασιλεὺς τῶν Ῥωμαίων, οἱ ἀρχιδούκες καὶ αἱ ἀρχιδούκισσαι εἶναι συνήθως οἱ βοηθοὶ, ὅθεν δέχονται εἰς τὸ ξενοδοχεῖον πάντα τὰ ἔθνη ἐνδεδυμένα κατὰ τὰ ἀρχαιότερα ἔθιμα τῆς χώρας των. Οἱ ἐν τῇ ἑορτῇ ταύτῃ προσκεκλησμένοι σύρουσιν ἐκ κάλπης γραμματίων ὡς ἐπὶ λαχείῳ, εἰς ὃ εἶναι γεγραμμένον τὸ ὄνομα τοῦ ἔθνους τὸ ὁποῖον ὀφείλει νὰ ἐκπροσωπήσῃ καὶ τὸ ἐπάγγελμα τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ἐξασκήσῃ. Ὁ εἷς λαμβάνει γραμματίον Μανδάρινου Κινέζου, ἄλλος Μίρτζαν Ταρτάρου, Σατράπου Πέρσου, ἡ Συνοδικῆ τῆς Ῥώμης κλπ. κλπ. Μία πριγκιπέσσα σύρει ἐν γραμματίον κηπουροῦ, ἡ γαλακτοπώλου, εἷς πρίγκιψ λαμβάνει γραμματίον χωρικοῦ ἢ στρατιώτου. Σχηματίζουσι χοροὺς ἀναλόγους τῶν χαρακτήρων των τούτων, ὁ δὲ Πανδοχεὺς, ἡ Πανδοχίς καὶ ἡ οἰκογένειά των ὑπηρετοῦσι εἰς τὴν τράπεζαν κατὰ τὴν ἀρχαίαν ἔθιμοταξίαν. Εἰς τὴν περίττασιν λοιπὸν ταύτην ὁ βασιλεὺς τῶν Ῥωμαίων Ἰωσήφ καὶ ἡ κόμισσα τοῦ Τράουν παρίστανον τοὺς παλαιούς Αἰγυπτίους, ὁ Ἀρχιδουὲξ Κάρολος καὶ ἡ κόμισσα Βαλσεῖν παρίστανον τοὺς κατὰ τὸν καιρὸν Καρόλου τοῦ Β'. Φλαμάνους· ἡ Ἀρχιδούκισσα Μαρία Ἐλισάβετ καὶ ὁ κόμης τοῦ Τράουν ἦσαν ἐνδεδυμένοι ταρταριστί· ἡ Ἀρχιδούκισσα Ἰωσηφίνα καὶ ὁ κόμης Βόρκλα ἦσαν ὁμοίως περσιστί· ἡ Ἀρχιδούκισσα Μαριάννη καὶ ὁ πρίγκιψ Μαξιμιλιανὸς τοῦ Χανόβρ ὡς χωρικοὶ τῆς βορείου Ὀλλανδίας· ὁ μέγας Πέτρος ἐνεδύθη ὡς χωρικός τῆς Φριζης καὶ δὲν συνδιελέγοντο μετ' αὐτοῦ παρὰ μόνον κατὰ τὸ ὁποῖον ἔφερε πρόσωπον, ὁμιλοῦντες πάντοτε πρὸς αὐτὸν διὰ τὸν μέγαν Τζάρρον τῆς Ῥωσσίας. Ταῦτα πάντα εἰσὶ τρόπον τινὰ μηδαμινὰ λεπτομέρειαι, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐνθυμίζουσι τὰ ἀρχαῖα ἔθιμα πρέπει μὲ κάποιον τρόπον νὰ γίνεταί λόγος.

Ὁ Πέτρος ἦτο ἕτοιμος ν' ἀπέλθῃ ἀπὸ τὴν Βιέννην πρὸς ἀποπεράτωσιν τῶν ἐκπαιδεύσεών του εἰς Βενετιάν. Ἀλλ' ἡ εἰδήσις στάσεώς τινος ἦτις κατετάραττε τὰ Κράτη του τὸν ὑπεχρέωσε νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὰ ἴδια.

Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.

Τῷ ποιητῇ Ρονσάρδ.

Ἡ τέχνη δὲ τοῦ στιχουργεῖν, λέγουσι, νὰ κακίζη,
Τοῦ βασιλεύειν, ἀπαιτεῖ, πλείοτερον ν' ἀξίζη.
Κ' οἱ δυὸ, ἐπίσης, φέρομεν, στέμματ' ὡς ὁ Ἄτρεΐδης
Ὡς βασιλεὺς τὰ δέχομαι, ὡς ποιητὴς τὰ δίδεις.

ΚΑΡΟΛΟΣ Θ'. *Βασιλεὺς τῆς Γαλλίας.*

Μετάφρασις στιχουργικῆ Ἑλένης Γουσίου.

Τῇ Κυρίᾳ Β***.

Γράφεις μόνον ἵνα γράψῃς, τὸν καιρὸν σου νὰ περᾷς,
Μόνον νὰ διασκεδάζῃς, καὶ τὰς ὥρας νὰ γελᾷς.
Ἐγὼ ὅμως ὁποῦ πάντα, ἀγαπῶ σε τρυφερῶς,
Γράφω τούτους τοὺς δυὸ στίχους νὰ σ' τὸ εἶπω καθαρῶς.

Pradon.

Μετάφρασις στιχουργικῆ Ἑλένης Γουσίου.

Πᾶν Μέτρον Ἄριστον.

(Pas Trop.)

Ἄν θέλῃς νὰ ἀναπαυθῇς πολὺ, θὰ ἴμωδιᾷσῃς,
Ἄν δὲ ἐπιθυμῇς πολὺ τὸν κρότον, θὰ φρενιάσῃς.
Καὶ κρύος νὰ ἴσῃς δὲ πολὺ, θέλ' εἶδ' ἀναλγησίᾳ,
Καὶ ζῶηρός νὰ ἴσῃς πολὺ, εἶναι ἀνησυχία.
Καὶ ἡ ἀγάπη ἢ πολλή, τὸ λογικὸν συγχίζει,
Ἰατρικὸν δὲ τὸ πολὺ, φρον' ὅτι φαρμακίζει.
Καὶ ἡ λεπτότης ἢ πολλή, εἶναι μιὰ πανουργία,
Κ' ἡ αὐστηρότης ἢ πολλή, εἶναι θηριωδία.
Καὶ τὸ αὐθάδες τὸ πολὺ, εἶναι παρατολμία,
Κ' οἰκονομία ἢ πολλή, εἶναι φιλαργυρία.
Καὶ τὸ εὐεργετεῖν πολὺ, εἶναι φορτίον, βάρος,
Φιλοτιμία δ' ἢ πολλή, εἶναι ὡς σκλάβος ἄλλος.

9*

Καὶ ἡδυπάθεια πολλή, εὐθὺς μᾶς τελειώνει,
Κι' αὐτὸ τὸ πνεῦμα τὸ πολὺ, ἀφεύκτως ζημιώνει.
Ἐμπιστοσύνη ἢ πολλή, 'ς τὸν ἄδην μᾶς πηγαίνει,
Εἰλικρινὴς δέ τις πολὺ, θαρ' ὅτι μᾶς μωραίνει.
Ἢ καλωσύνη ἢ πολλή, εἶναι ἀδυναμία,
Ἢ σοβαρότης ἢ πολλή, εἶναι ὑψηγορία.
Κ' ἡ κολακεία ἢ πολλή, ἐπίσης ταπεινώνει,
Ὄμοίως κ' ἡ εὐγένεια πολλή, μᾶς χαλαρόνει. Panard.
Μετὰφρασις στιχουργηθεῖσα ὑπὸ Ἑλένης Γουσίου.

Ἡ Ἐπιστήμη.

Δι' αὐτῆς ὁ ἄνθρωπος ὑπερπηδᾷ τὰ ὅρια εἰς ἃ ἡ φύσις φαίνεται, τὸν περικύρισε. Πολίτης πασῶν τῶν ἐλευθέρων πολιτειῶν, κάτοικος πασῶν τῶν μοναρχιῶν, ὀλόκληρος ὁ κόσμος εἶναι ἡ πατρίς του. Ἡ ἐπιστήμη ἐπίσης ὀδηγὸς πιστὸς καὶ ταχὺς, τὸν μεταφέρει ἀπὸ τόπου εἰς τόπον, ἀπὸ βασιλείου εἰς βασιλείον· ἀποκαλύπτει αὐτῷ τοὺς νόμους, τὰ ἔθιμα, τὴν θρησκείαν, τὸν τρόπον τοῦ κυβερνᾶν· ἔρχεται καταφορτωμένος ἀπὸ τὰ λάφυρα τῆς ἀνατολῆς καὶ τῆς δύσεως, καὶ, προσθέτων τὰ ξένα πλοῦτη εἰς τὰ ἰδικά του, φαίνεται, ὅτι ἡ ἐπιστήμη τὸν ἐδίδαξε νὰ κάμνῃ ἅπαντα τῆς γῆς τὰ ἔθνη ὑποτελῆ τῶν γνώσεών του.

Μὴ εὐχαριστούμενος εἰς τὰ ὅρια τοῦ χρόνου καθὼς καὶ εἰς ἐκεῖνα τῶν χωρῶν, ἤθελεν εἶπει τις ὅτι τὸν ἔπλασε πρὶν ἢ γεννηθῆ αὐτῆ. Εἶναι ὁ ἄνθρωπος ὅλων τῶν αἰῶνων καθὼς καὶ ὅλων τῶν τόπων. Ὅλοι οἱ ἀρχαῖοι σοφοὶ ἐσκέφθησαν, ὠμίλησαν, ἐνήργησαν δι' αὐτὸν, ἢ μᾶλλον συνηπῆρξε μὲ αὐτοὺς, ἠκροάσθη τὰς διδασκαλίας των, ὑπῆρξεν ὁ μάρτυς τῶν παραδειγμάτων των. Προσεκτικώτερος σκόπη νὰ διακηρύξῃ τὰ ἄριστα ἦθη των, παρὰ νὰ θαυμάσῃ τὰ φῶτά των, ὅποιον ἐλατῆριον δὲν ἀφίνουσιν οἱ λόγοι των εἰς τὸ πνεῦμα του; ὅποιαν ἱερὴν ζηλοτυπίαν δὲν ἐγκαταλείπουσιν οἱ λόγοι των εἰς τὴν καρδίαν του; Τοιούτο-

τρόπως οἱ πατέρες ἡμῶν ἐφλέγοντο διὰ τὴν ἀρετὴν. Εὐγενῆς ἄμιλλα τοὺς ὠδήγει, καθόσον ἀπ' αὐτοῦ ἀπέκειτο νὰ καταστήσῃσι τὰς Ἀθήνας καὶ τὴν Ῥώμην ζηλότυποι ὡς πρὸς τὴν δόξαν των, ἤθελον νὰ ὑπερβῶσι τοὺς Ἀριστείδας ὡς πρὸς τὴν δικαιοσύνην, τοὺς Φωκίῳνας ὡς πρὸς τὴν σταθερότητα, τοὺς Φαβρικίους ὡς πρὸς τὴν ταπεινοφροσύνην, καὶ αὐτοὺς τοὺς Κάτωνας ὡς πρὸς τὴν ἀρετὴν ὥστε, ἐὰν ἡ σοφία, τὸ μεγαλεῖον τῆς ψυχῆς, ἡ γενναιότης, ὁ ἔρωσ τῆς πατρίδος, αὐτὰ ὅλα, λέγω, εἶναι σήμερον σπανιώτερα παρά ποτε, εἶναι, διότι ἡ μαλθακότης καὶ ἡ ματαιότης τῆς ἐποχῆς μας, κατέλυσαν τοὺς δεσμοὺς τῆς γλυκείας ταύτης καὶ ὠφελίμου κοινωνίας, ἣτις συνέζη μεταξύ τῶν ζώντων καὶ τῶν ἐνδόξων τεθνεώτων τῶν ὁποίων ἀναζωπυρεῖ τὴν κόνιν ἵνα σχηματίσῃ ὑπόδειγμα τῆς διαγωγῆς μας. D' Ageusseau.

Ἡ ἑορτὴ τῶν τρελλῶν καὶ τῶν Γαδάρων.

Εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν ἡθῶν τοῦ μεσαιῶτος ἀναφέρουσι συνήθως οἱ γάλλοι συγγραφεῖς καὶ τὴν ἑορτὴν τῶν τρελλῶν καὶ τῶν γαδάρων, ἣτις διήρκεσε μέχρι τῶν νεωτέρων χρόνων. Εἶναι δὲ τῷ ὄντι ἀξιοσημείωτον, ἐπειδὴ δεικνύουσι, τίνι τρόπῳ κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους, ὅτε ἡ εὐλάβεια ἐνφ' ἦτο ἀληθῆς, ἦτο καὶ ἠνωμένη μετὰ τῆς δεισιδαιμονίας, οἱ αὐθάδεις ἄνθρωποι ἔπαιζον καὶ μὲ αὐτὰ ἀκόμη τὰ ἅγια.

Παμπάλαιαι ἦσαν καὶ αἱ δύο ἑορταὶ αὗται. Ἐκ τῆς εἰδωλολατρείας μετεβιβάσθη ἡ ἑορτὴ τῶν τρελλῶν εἰς τὴν χριστιανωσύνην, οἱ δὲ προεξάρχοντες τῶν ἐκκλησιῶν παρέβλεπον τότε τὰς συνηθείας τοῦ ἀγρίου λαοῦ. Συμπίπτει δὲ κατὰ τὸν καιρὸν, καθ' ὃν οἱ ἀρχαῖοι Ῥωμαῖοι ἐώρταζον τὰ Κρόνεια καὶ οἱ δοῦλοι ἤλαζον τὰ ἔργα των μὲ τοὺς κυρίους των· ὁ δὲ καιρὸς οὗτος εἶναι τὸ νέον ἔτος. Διὰ τοῦτο εἰς τὸν μεταξύ τῶν Χριστουγέννων καὶ τῶν Θεοφανείων καιρὸν, ὁ λαὸς ἐλάμβανε τὸ πρόσωπον τοῦ ἱερατείου καὶ τὸ ἐνέπαιζεν ὡς ἀκολούθως.

Ἄφου πλῆθος νεανίσκων ἐνδεδυμένων ἱερατικὰ ἱμάτια καὶ μαυρισμένον ἔχόντων τὸ πρόσωπον συνήρχοντο εἰς μίαν ἐκκλησίαν μὲ διαφόρους γελοιώδεις συνηθείας, ἐξέλεγον ἓνα τρελλὸν Ἐπίσκοπον μὲ τὸν ὅποιον περιεφέροντο πανηγυρικῶς καὶ πομπωδῶς καθ' ὅλην τὴν πόλιν ἐπιστρέφοντες πάλιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ὅπου ὁ τρελλὸς Ἐπίσκοπος ἐτέλει τακτικῶς τὴν λειτουργίαν καὶ ἠυλόγει τὸ τρελλὸν ποιμνίόν του. Ἐκεῖ ψάλλοντες βακχικὰ ἄσματα οἱ ὡς ἱερεῖς ἐνδεδυμένοι τρελλοὶ, ἐπήδων καὶ ἐχόρευον ἐν τὸς τοῦ ἱερατικοῦ χοροῦ. Ἐνῶ δ' ἐτελεῖτο ἡ λειτουργία, οἱ διάκονοι καὶ ὑποδιάκονοι ἔτρωγον λουκάνικα κόπτοντές τα ἐπὶ τῆς ἀγίας τραπέζης, ἐχαρτοφόρου, ἢ ἔπαιζον τὴν σφαῖραν καὶ ἐβαζον πατοῦνας παπουτζίων εἰς τὸ θυσιαστήριόν του. Μετὰ τὴν λειτουργίαν ἀνέβαινον εἰς τὰ κατηγούμενα καὶ ἐκ τῶν παραθύρων ἔρριπτον λάσπην εἰς τὸν διαβαίνοντα λαόν. Ὅλοι αἱ δυναταὶ ἀταξίαι ἐγίνοντο κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην, μεγάλοι δὲ καὶ μικροὶ, ἄλλην εὐθυμωτέραν διασκεδάσιν δὲν εἶχον εἰμὴ τῶν τρελλῶν τὴν ἑορτὴν.

Μολονότι δὲ εἶχεν ἀπαγορευθῆ ἡ ἑορτὴ αὕτη ἀπὸ Σύνοδόν τινα συγκροτηθεῖσαν ἐν Τολέδῳ (Ἰσπανίαν), μόλα ταῦτα διήρκεσε, καὶ μάλιστα εἰς Γαλλίαν, μέχρι τῆς 17. ἑκατονταετηρίδος, ὁπότεν πρὸς μεγάλην λύπην τῶν Παρισίων κατηργήθη διόλου δι' ἀποφάσεώς τινος τοῦ ἐν Διβιάνῳ συμβουλίου τῷ 1552 ἔτει. Οἱ ὑπερασπισταὶ τῆς ἑορτῆς ταύτης ἀπεδείκνυσον, ὅτι ὁ ἄνθρωπος, ζῶν πάντοτε εἰς τὴν κατῆφειαν καὶ τὸν φόβον τῆς θρησκείας, ἔχει ἀνάγκην κάποτε νὰ ἐξατμίξῃ τὴν φυσικὴν του τρέλλαν, καθὼς κάποτε ἀνάγκη ν' ἀνοίγωσι τὰ εἰσοδοῦχα ἀγγεῖα ἵνα μὴ ἡ βράσις καταθραύσῃ αὐτά. Τί παράδοξον δὲ ὑπὸ τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο νὰ ἐκρύπτετο κατὶ τι ἄλλο ἢ ἀστεϊσμός ;

Διὰ τῆς ἑορτῆς τῶν Γαδάρων, προὔτιθεντο νὰ παραστήσωσι τὴν εἰς Αἴγυπτον φυγὴν τῆς Παρθένου. Τούτου ἕνεκεν ἐξέλεγον τὴν ὠραιότεραν κόρην τῆς πόλεως, τὴν κατεστόλιστον, τὴν ἐπέθετον ἐπὶ κατεστολισμένου ἐπίσης Γαδάρου, καὶ τῇ ἐδίδον εἰς

τάς ἀγκάλας βρέφος θέλοντες, με αὐτὸ νὰ παραστήσωσι τὸν Παῖ-
δα Ἰησοῦν. Τοιοῦτοτρόπως, τὸ τε ἱερατεῖον καὶ ὁ λαὸς τὴν συ-
νώδευον εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς μητροπόλεως, καὶ ἔστηνον τὸν
Γάδαρον πλησίον τοῦ θυσιαστηρίου, ὅπου ἐτελεῖτο καὶ ἡ λειτουρ-
γία. Πᾶς ὕμνος αὐτῆς, ἡ δοξολογία, τὸ χερουδικόν, τὸ πιστεύω
κλπ. κλπ. ἐτελείωνε μετὰ τὸ μίμημα τῆς φωνῆς τοῦ Γαδάρου, Γά,
Γά, Γά. Μετὰ δὲ τὴν ἀπόλυσιν τῆς λειτουργίας, ὠγκανίζε τρεῖς
ὁ ἱερεὺς, Γά, Γά, Γά, καὶ ὅλον τὸ παρευρισκόμενον πλήρωμα
ἐμίμητο τρεῖς αὐτὸν τὸν ἱερέα ὠγκανίζον Γά, Γά, Γά.
Κούμας.

Οἱ Ἰππόται.

Καθὼς ἤνοιξεν ὅλα τὰ ἄνθη τοῦ μεταίωρος ὁ χρόνος τῶν
σταυροφορικῶν πολέμων, οὕτως ἔδωκε καὶ εἰς τὸ ἰπποτικὸν τάγ-
μα τὴν καλλίστην του μορφήν. Τὸ ἀξιοσημεῖωτον τοῦτο φαινό-
μενον προῆλθεν ἀπὸ τὴν ἰσχυρὰν ἐνέργειαν τῆς χριστιανωσύνης
εἰς τὸ ἀρχαῖον γερμανικὸν φρόνημα, καὶ ἀπὸ τὴν ἐσωτερικὴν
συγχώνευσιν τῶν δύο. Ὁ ἀρχαῖος Γερμανὸς ἤξιζε νὰ ὀνομάζεται
ἀνὴρ ἐνῶ ἐδείκνυεν ὅλας τὰς ἀνδρικές του δυνάμεις, καὶ δὲν ἀφι-
νευ ἀτιμώρητον τὴν περιφρόνησιν τῆς τιμῆς του. Τὸ φρόνημα
τοῦτο ἐξευγενίζετο μετὰ τὴν περιφρόνησιν παντὸς δόλου καὶ μετὰ
τὴν ἐντιμὸν εἰλικρίνειαν μετὰ τὴν ὁποίαν παρουσιάζετο. Ταῦτα
ἦσαν τὰ πρῶτα στοιχεῖα τοῦ ἰπποτικοῦ τάγματος, ὅπερ ἦτο ἀ-
χαλίνωτον καὶ ὠμὸν, ἕως ὅτου ἡ χριστιανικὴ θρησκεία ἐδίδαξε
τὸν ἰππότην τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ὑπακοήν εἰς ἐκεῖνον, ὅστις
δὲν δύναται ν' ἀντισταθῆ εἰς ἐξωτερικὴν δύναμιν. Δικαιοσύνη,
ἡμερότης, φειδῶ τῶν ἀσθενῶν, προστασία τῶν καταθλιβομένων,
μάλιστα τῶν γυναικῶν καὶ τῶν ἰερωμένων, ἦσαν τὰ χριστιανικὰ
καθήκοντα τοῦ ἰππότου. Τελευταῖον ὁ ὑπὲρ τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς ἐκ-
κλησίας του ἀγὼν, ὁ κατὰ τῶν Τούρκων πόλεμος ἦσαν κατ' ἐ-
κείνους τοὺς χρόνους ἡ ἀξιολογωτάτη ἱερότης καὶ ἡ λαμπρότης
τῆς γῆρας ἀνδρίας. Διὰ τοῦτο αἱ σταυροφορίαι ἔγιναν ἀπὸ

τους ἰππότες καὶ οἱ ἰππότες ἐθεώρησαν σκοπίμους τὰς σταυροφορίας.

Ἐάν, διὰ ν' ἀνακαλύψωμεν τὰ πρῶτα ἔγνη τῶν ἰπποτῶν, ἀναβῶμεν ἕως εἰς τὰς πρῶτας ἐταιρίας τῶν Γερμανῶν, εὐρίσκομεν ἐνταῦθα τοὺς ἰππότες τρόπον τινὰ συνδεδεμένους. Οἱ Γερμανοὶ, διὰ κοινὴν τινα τῆς ζωῆς ἀσχολίαν συνδέοντο πολλοὶ ὁμοῦ, χωρὶς παρατήρησιν γένους, ἢ πατρίδος. Ἐξαιρέτως δὲ κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα ἐπροξένησαν τοιοῦτοι σύνδεσμοι πολλὰ ἀξιοσημείωτα καὶ ἀποτελεσματικὰ φαινόμενα. Συνεκροτοῦντο μεταξὺ πολεμιστῶν, μοναχῶν, πεπαιδευμένων, τεχνιτῶν καὶ βαναύσων, καὶ ἐπειδὴ ἐξηπλώθησαν σχεδὸν καθ' ἅπασαν τὴν Εὐρώπην, εὕρισκαν πανταχοῦ ἂν ὅχι ἴσα, ὅμοια ὅμως συστήματα καὶ παρομοίαν κοινωνίαν εἰς τὰς προόδους καὶ εἰς τὰς τύχας. Ὁ καθείς εὕρισκεν εἰς ταύτας τὰς ἐταιρίας ὑποστήριξιν εἰς τὸ ἔργον του. Ἡ τελειότης καὶ ἡ διδακτικότης παντὸς ἔργου ἐγένετο ἀπὸ τὸν καθένα βαθμηδὸν μὲ τὴν μάθησιν τῶν χροιωδῶν γνώσεων· καὶ τὸ ἰπποτικὸν δὲ ἠκολούθει τὴν τοιαύτην μέθοδον.

Διὰ νὰ μάθῃ τις τὰ χρέη τοῦ ἰππότου ἐστέλλετο παῖς ὢν ἔτι εἰς ξένου ἰππότου αὐλήν, ὅπου ἐχρεώσται νὰ ὑπηρετῇ καὶ νὰ διδάσκηται τὰς πρῶτας ἰπποτικὰς τέχνας. Αὐξανόμενος παρ' αὐτῷ ὀνομάζετο, Παλλικάριον καὶ ἐγένετο ἰπποκόμος ἢ ὑπασπιστής τοῦ κυρίου του. Ὄφειλε νὰ τὸν παρακολουθῇ εἰς τὰς ἐκστρατείας του, νὰ φέρῃ κατόπιν του τὸν πολεμικὸν ἵππον, εἰς δὲ τὸν καιρὸν τῆς μάχης νὰ περιμένη ὀπίσω του κλπ.

Ὁ προβιθασμὸς εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦ ἰππότου ἐγένετο μὲ κάποιαν πανηγυρικὴν πομπήν. Ἐτελεῖτο συνήθως εἰς μεγάλας αὐλὰς καὶ αὐλικὰς ἐορτάς, ἐνῶ ἦτο λαμπρὰ ὁμήγουρις ἡγεμόνων, ἱερωμένων καὶ εὐγενῶν. Ἐάν ἐνδοξός τις νεανίας ἐχειροτονεῖτο ἰππότης, εὕρισκονταί καὶ πολλὰ ἄλλα παλλικάρια, τὰ ὅποια εὐθύς τότε ἐπροβιθάζοντο ὑπ' ἐκείνου εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ ἰππότου, καθόσον πᾶς ἰππότης ἠδύνατο ν' ἀναδείξῃ καὶ ἄλλον ἰππότην. Ὁ ἰπποτικὸς προβιθασμὸς ἐγένετο μὲ τριπλὴν πρόσψασιν διὰ τῆς

αίχμης τοῦ ξίφους, ἐνῶ ἐψάλλοντο καὶ τινες ἐκκλησιαστικοὶ ὕμνοι. Ἐὰν ἡ πράξις ἐγένετο εἰς τὴν ἐκκλησίαν, προηγείτο πάντοτε λειτουργία, οἱ δὲ ἱερωμένοι ἐφιλοδωροῦντο γενναίως. Συμπόσια καὶ ἄλλαι εὐθυμίαι ἐπεσφράγιζον συνήθως τὴν ἑορτὴν τῆς ἡμέρας. Συχνάκις ἐπέβαλλον οἱ ἱερεῖς εἰς τὸν μέλλοντα ἵππότην προπαρασκευὴν εὐλαβῆ διὰ νηστείας, προσευχῆς, λουτροῦ, ἀγρυπνιῶν καὶ ἐλεημοσυνῶν κλπ. Πτωχότεροι δὲ ἵππῶται ἤρχοντο μὲ ὀλιγωτέραν πομπήν. Ἄλλοτε κάλιν γέριον τις ἦρω, μετὰ τινα νίκη, ἀνεδείκνυε πολλοὺς νέους ἵππῶτας πολεμήσαντας ἀνδρείως.

Διὰ τὸ ἀναδειχθῆ τις ἵππότης δὲν ἐχρεώσται μόνον νὰ ὑπηρετήσῃ τὰ διωρισμένα ἔτη, ἀλλὰ νὰ κατὰγῃται καὶ ἀπὸ γένος ἵπποτῶν, ἤγουν ἀπὸ γονεῖς ἐλευθέρους καὶ πολεμιστάς. Ἐκ τούτων ἐσχηματίσθη κατ' ὀλίγον εἰς τὴν Γερμανίαν τὸ τάγμα τῶν πολιτῶν ἵπποτῶν, οἵτινες ἔστεγον μετὰξὺ τῶν ὑψηλῶν ἵπποτῶν καὶ τῶν ἄλλων ἐλευθέρων γενῶν, ἐξ ὧν ἐσχηματίσθη ἡ κατωτέρα εὐγένεια.

Ἐκ τῶν αὐστηροτάτων ἀντιθέσεων τῆς ἀρχαιότητος πρὸς τοὺς νεωτέρους χρόνους, μία εἶναι καὶ ἡ τῶν ἵπποτῶν σχέσις πρὸς τὰς γυναῖκας, αἱ ὁποῖαι τῶρα ὑψώθησαν εἰς βαθμὸν, περὶ τοῦ ὁποίου καὶ οἱ κομφύτατοι Ἕλληνες καὶ Ῥωμαῖοι δὲν εἶχον καμμίαν προαίσθησιν. Τότε ἡ γυνὴ δὲν ἐθεωρεῖτο ἀπὸ τὸν ἄνδρα ὡς σχεδὸν δούλη, ἀλλὰ τῷ εἶδιδετο τότε μόνον ὅταν ἐκέρδιζε τὴν εὐνοϊάν της, καὶ μνηστευόμενος αὐτὴν ὑπετάσσετο ἐθελουσίως εἰς τὰ προστάγματά της. Τοῦτο θεμελιώνει τὸν νεώτερον ἔρωτα ὅστις οὐδαμῶς ἀπαντᾶται τόσον ὑπερβολικὸς ὅσον εἰς τοὺς ἵππῶτας, καὶ προσθέτει εἰς τὴν ἀνδρίαν καὶ εὐσέθειάν των τὸ τρίτον στοιχεῖον, τὴν γυναικείαν (galanterie). Δέσποινα μὲ νοῦν καὶ μὲ θέλητρα δὲν ἠδύνατό νὰ λείπῃ ἀπὸ τὸν γνήσιον ἵππότην, καὶ πᾶσα πρόσκτησις ἐρωτικῆ ἐλάμβανε ποιητικὸν καὶ μυθιστορικὸν χαρακτήρα. Ἡ ἐκλεχθεῖσα κόρη τὸν διέταττε νὰ κόμῃ διαφόρους ἀθλοὺς ἵνα λάβῃ σημεῖα τῆς ἀγάπης του, καὶ ἂν τις δὲν ἐγνωρίζετο ἀπὸ τὴν ἐρωμένην του, ἀνεστάναι

δι' αὐτήν, καὶ ἐπολέμα μέχρι θανάτου διὰ τὸ κάλλος καὶ διὰ τὴν ἄρετήν της.

Ὅταν ὅμως τὴν ὠνόμαζεν ἰδικήν του ἀληθῶς, ἐβάσταζε τὴν εἰκόνα της εἰς τὸν λαιμόν του, ἔφερεν ἐπάνω του σημεῖόν τι τῆς εὐνοίας της, ζώνην, ἢ δακτυλίδιον, ἢ λαιμοδέτην, κατεσκευασμένα ἀπὸ τὰς χεῖράς της, καὶ ἐλάμβανε παρ' αὐτῆς λόγον τινά, ὃν ἐπρόφερεν εἰς πάντα ἐπικείμενον κίνδυνον. Ἐὰν ἐμελλε νὰ παρευρεθῆ εἰς δημοσίους ἀγῶνας, αὐτὴ τὸν περιέβαλλε τὸν ὄπλισμόν του, τῷ ἔδιδε σημεῖον μνήμης, καὶ, εἰς τὸ δυνατόν παρευρίσκετο καὶ ἡ ἰδία παροῦσα. Ἀλλ' ἡ καθ' ἑαυτὴ ἐπαινετὴ αὐτὴ πρὸς τὸ γυναικεῖον φύλον τιμὴ ἀπενεθεύθη ἔπειτα καὶ μάλιστα κατὰ τὸν ἸΔ'. αἰῶνα εἰς ἀνόστους ὑπερβολάς, καθὼς δυνάμεθα νὰ βεβαιωθῶμεν ἀπὸ τὰ ἐφεξῆς παραδείγματα.

Ἰππῆγέ ποτε εἰς Παρισίους ξένος τις ἰππότης τοῦ ὁποῦοῦ ὁ βραχίων καὶ τὸ σκέλος ἦταν τυλιγμένα μὲ μακρὰν χρυσοῦν ἄλυσον· ὑπεσχέθη δὲ εἰς τὴν ἐρωμένην του νὰ βαστάξῃ τὰς ἀλύσεις ταύτας πέντε ἔτη, εἰς τὸν ἕως τότε δὲν ἤθελε νικηθῆ ἀπ' ἀνδρῶν τινος ἰππότην. Ἐφάνέρωσε τὸ πρᾶγμα διὰ κήρυκος καὶ προσεκάλεσεν ὅλους τοὺς Γάλλους ἰππότητας εἰς συναγωνισμόν. Πλεῖστοι ἐφάνησαν πρόθυμοι, ἐξ ὧν ὁ ἰσχυρὸς ἰππότης Σαιντρεὺς προσταχθεὶς εἰς τοῦτο ἀπὸ τὴν Δέσποιάν του, τὸν ἐνίκησεν εἰς πᾶν εἶδος ἀγῶνος, καὶ τὸν ἔλυσεν ἀπὸ τὰ δεσμά.

Μὲ πάντη διαφορετικὴν συνθήκην ὑπεσχέθη Γαλλίς τις νεᾶνις καρδίαν καὶ χεῖρα εἰς ἓνα ἰππότην. Ἐχρεώσται νὰ τῇ φέρῃ τὰς εἰκόνας τριάκοντα ὠραίων νεανίδων τῶν ὁποίων ἤθελε νικῆσει τοὺς ἰππότητας. Περιεφέρετο οὗτος ἀπὸ μητροπόλεως εἰς ἄλλην, καὶ ἐσύναζεν εἰκόνας, καὶ εἰς ἐνὸς ἔτους διάστημα, καθὼς λέγουσιν, ἐσύναζεν εὐτυχῶς τὸν ἑξητηθέντα ἀριθμὸν καὶ τὰς ἔβαλε μετὰ τῶν ὀνομάτων τῶν καλῶν εἰς τοὺς πύδας τῆς Δεσποίνης του.

Ἰππῆρχον δὲ καὶ ἀκατάστατοι ἰππῶται, οἵτινες περιήρχοντο νὰ ἀποκτήσωσιν ὄνομα καὶ τιμὴν καὶ λάφυρα. Τὸ φρόνημά των ζητῆται εἰς πολλαῖον γερμανικὸν ποίημα, ὅπου ἰππότης

ἔρωτηθεῖς, διὰ τί περιέρχεται πάντοτε; Ὀνομάζομαι ἰππότης, καὶ ἔχω κατὰ νοῦν νὰ περιέρχωμαι ζητῶν ἄνδρα ὅστις ν' ἀγωνισθῆ μετ' ἐμοῦ. Ἐὰν μὲ νικήσῃ θέλει τιμηθῆ, εἰ δὲ τὸν νικήσω ἐγὼ, θέλω νομισθῆ ἀξιώτερος παρ' ὅ,τι εἶμαι ἕως τώρα.

Ἐκ τῶν τοῦ Κούμα.

Ὁ Κύκνος.

Ἐν ἀπάσῃς ταῖς κοινωνίαις, εἴτε τῶν κτηνῶν, εἴτε τῶν ἀνθρώπων, ἡ καταπίεσις γεννᾷ τοὺς τυράννους καὶ ἡ ἥπια ἐξουσία τοὺς βασιλεῖς. Ὁ λέων καὶ ἡ τίγρις ἐπὶ τῆς γῆς, ὁ ἀετὸς καὶ ὁ γυψ εἰς τοὺς αἰθέρας δὲν ζῶσιν εἰμὴ διὰ τοῦ πολέμου, δὲν ἀρχοῦσιν εἰμὴ διὰ τῆς καταχρήσεως τῆς δυνάμεως καὶ διὰ τῆς θηριωδίας των, ἐνῶ ὁ κύκνος βασιλεύει ἐπὶ τῶν ὑδάτων μὲ ὅλα τὰ προσόντα τὰ καθιστῶντα εἰρηνικὴν μοναρχίαν. Τὸ μέγεθος, τὴν μεγαλειότητα, τὴν γλυκύτητα μὲ τὴν δύναμιν μὲ τὴν ἰσχὺν μὲ τὴν γενναϊότητα καὶ μὲ τὴν πρόθεσιν μήποτε καταχρασθῆ αὐτὰς, δὲν τὰς μεταχειρίζεται, εἰμὴ πρὸς ὑπεράσπισίν του. Ἐξεύρει νὰ μάχῃται καὶ νὰ νικᾷ χωρὶς ποτὲ νὰ ἐπιτίθεται. Εἰρηνικὸς βασιλεὺς μὲ τὰ ἐνυδρὰ πτηνὰ, περιφρονεῖ τοὺς ἐναερίους τυράννους, ἀναμένει τὸν ἀετὸν ἄνευ προσκλήσεως, ἄνευ φόβου. Ἀμπωθεῖ τὰς προσβολὰς του προτάσσων εἰς τὰ ὄπλα ἐκείνου τὴν ἀντίστασιν τῶν πτερῶν του καὶ τὰ βίαια κτυπήματα τῶν ἰσχυρῶν πτερύγων του αἵτινες τῷ χρησιμεύουσιν ἀντὶ αἰγίδος, καὶ συνεχῶς ἡ καρτερία του στεφανώνει τὰς προσπάθειάς του. Ἐπὶ τέλος δὲν ἔχει εἰμὴ αὐτὸν τὸν ἀγέρωχον ἐχθρὸν, πάντα δὲ τὰ λοιπὰ φιλόμαχα πτηνὰ τὸν σέβονται, ὥστε διατελεῖ ἐν εἰρήνῃ μετ' ἀπάσης τῆς φύσεως. Ζῆ ὡς φίλος μᾶλλον ἢ ὡς βασιλεὺς ἐν μέσῳ τῶν ἀναριθμῆτων λαῶν τῶν ἐνυδρῶν πτηνῶν ἅτινα, φαίνεται, ὅτι ἅπαντα ὑποτάσσονται εἰς τοὺς νόμους του. Εἶναι ἀρχηγός, καὶ πρῶτος κάτοικος εἰρηνικῆς δημοκρατίας, εἰς ἣν οἱ συμπολίται δὲν ἔχουσι διόλου νὰ φοβηθῶσι

κυριάρχην ὅστις δὲν ζητεῖ πλείονα τῶν ὄσων τοῖς πάραχωρεῖ
καὶ ὅστις δὲν θέλει περιπλέον τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἐλευθερίας.

Ἡ χαρίεσσα μορφή του καὶ ἡ ὠραιότης τοῦ σχήματός του
ἀνταποκρίνονται δεόντως πρὸς τὴν φυσικὴν γλυκύτητά του. Ἀ-
ρέσκει εἰς ὄλους, στολιζέει καὶ καλλωπίζει ὅλα τὰ μέρη ἄτινα
συχνάζει, τὸν ἀγαπῶσι, τὸν χειροκροτῶσι καὶ τὸν θαυμάζουσι·
κανὲν εἶδος πτηνοῦ δὲν εἶναι ἀξιώτερόν του. Ἡ φύσις τῶνόντι δὲν
δισκώρησεν εἰς κανένα τοσαύτας εὐγενεῖς καὶ γλυκείας χάριτας,
αἱ ὁποῖαι νὰ μᾶς ἀναμιμνήσκωσι τὴν ἰδίαν τοσοῦτων περισπου-
δάστων πλασμάτων τῆς κατασκευῆν τοῦ σώματος ὠραίαν, σχῆ-
μα στρογγύλον, χαρίεσσαν περιφέρειαν, λευκότητα λάμπουσαν
καὶ καθαρὰν, κίνησιν εὐκαμπτον καὶ αἰσθηματικὴν, στάσιμον ἐ-
νίοτε ζωηρὸν, ἐνίοτε ἀφελές, τὸ πᾶν εἰς τὸν κύκνον ἐμφαίνει ἡ-
δονήν. Ἡ ἐκπληξίς τὴν ὁποίαν μᾶς προξενουσὶν αἱ χάριτες καὶ
ἡ ὠραιότης, τὰ πάντα μᾶς τὸν παριστῶσι, τὰ πάντα μᾶς τὸν
ζωγραφίζουσιν ὡς τὸ πτηνὸν τοῦ Ἑρωτος, καὶ τὰ πάντα δικαι-
οῦσι τὴν πνευματώδη καὶ χαρίεσσαν μυθολογίαν ἣτις ἔδωκεν
αὐτὸ τὸ ἀξιαγάπητον πτηνὸν ὡς πατέρα τῆς ὠραιότερας θνητῆς.

Διὰ τὴν εὐγενῆ ἀνάπαυσίν του, διὰ τὴν εὐστροφίαν του ἐπὶ
τῶν ὑδάτων πρέπει νὰ θεωρηθῆ, οὐχὶ μόνον ὡς ὁ πρῶτος τῶν
πτερωτῶν θαλασσοπόρων, ἀλλὰ καὶ ὡς τὸ ὠραιότερον ὑπόδειγ-
μα, ὅπερ ἡ φύσις μᾶς ἔδωκεν ὡς πρὸς τὴν τέχνην τοῦ θαλασ-
σοπορεῖν. Ὁ ὑψηλὸς λαιμός του καὶ τὸ ἐξογκωμένον καὶ στρογγύ-
γύλον στήθός του, φαίνονται ὡς ἐν πράγματι παριστάνοντα
πλοίου πρῶραν διασχίζουσαν τὰς θαλάσσας. Ὁ πλατὺς στόμα-
χός του ἀποτελεῖ τὴν τρύπιδα, τὸ σῶμά του κυρτωμένον πρὸς
τὰ ἔμπροσθεν ἵνα πλέῃ, ἀνορθοῦται πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ ὑψού-
μενον σχηματίζει τὴν πρύμνην ἢ οὐρά του εἶναι ἀληθῆς πηδά-
λιον, οἱ πόδες του εἶναι αἱ πλατεῖαι κῶπαι καὶ αἱ μεγάλαι ἀ-
νοικταὶ εἰς τὸν ἀέρα πτέρυγές του καὶ ἡδέως πως φουσκωμέναι
εἶναι τὰ ἰστία τὰ ὠθοντα τὸ ζῶν πλοῖόν σὺν τῷ ἰδίῳ πλοῖῳ
καὶ τῷ ναυκλήρῳ ὁμοῦ.

Ἰπερήφανος διὰ τὴν εὐγένειαν, ζηλότυπος διὰ τὴν ὠραιότητά του, ὁ κύκνος, φαίνεται ὅτι ἐπιδεικνύει ὅλα ταῦτα τὰ πλεονεκτήματα· ἔχει ὕψος θηρεύοντος ψήφους πρὸς αἰχμαλώτους, ἀλλὰ καὶ τρώντι αἰχμαλωτεύει, εἴτε διότι κωπηλατῶν ἐν σώματι φαίνεται μακρόθεν ἐν μέσῳ ἐκτεταμένων ὑδάτων, ὡς πλέων πτερωτὸς στόλος, εἴτε διότι πλησιάζων εἰς τὰς ὄχθας πρὸς τὰ προκαλοῦντα αὐτὸν σημεῖα, ἔρχεται ἵνα ἔτι μάλλον θαυμασθῇ ἐκ τοῦ πλησίον, ἐπιδεικνύων τὴν ὠραιότητά του καὶ ἐκτυλίσσων τὰς χάριτάς του διὰ μυρίων ἡδέων καὶ τερπνῶν κυμάνσεων.

Πρὸς τὰ φυσικὰ πλεονεκτήματά του, ὁ κύκνος ἐνόησε καὶ τὰ τῆς ἐλευθερίας· δὲν συγκαταριθμεῖται μὲ τοὺς αἰχμαλώτους ἐκείνους, οὓς ἡμεῖς δυνάμεθα νὰ στενοχωρήσωμεν, ἢ νὰ περιορίσωμεν· ἐλεύθερος ἐν τοῖς ἡμετέροις ὕδασι, δὲν διαμένει εἰμὴ ὅσον μόνον ἀπαιτεῖται ἵνα ἐν αὐτοῖς χαρῇ τὴν ἐλευθερίαν του καὶ παραγκωνίσῃ πᾶσαν αἰσθησαν δουλείας καὶ αἰχμαλωσίας. Ἐπιθυμεῖ ἀνέτως νὰ διατρέχῃ τὰ ὕδατα, ν' ἀποβαίῃ εἰς τὰ παρθαλάσσια, ν' ἀπομακρύνεται εἰς τὸ πέλαγος, ἢ νὰ ἐπανέρχεται μένων εἰς τὰς ὄχθας, προφυλαττόμενος καὶ εἰσδύων ἐντὸς τῶν βρύων καὶ τῶν μᾶλλον ἀποκέντρων λιμενίσκων· ἔπειτα ἐγκαταλείπων τὴν μοναξίαν του νὰ ἐπιστρέφῃ εἰς τὴν κοινωνίαν ἵνα ἀπολαύσῃ τῆς εὐχαριστήσεως τὴν ὁποίαν φαίνεται ὅτι εὐρίσκει, καὶ νοστιμεύεται πλησιάζων τὸν ἄνθρωπον, ἀρκεῖ μόνον νὰ τύχῃ ἐν ἡμῖν φιλοξενίαν καὶ φιλίαν καὶ οὐχὶ τὴν δουλείαν καὶ τυραννίαν.

Παρὰ τοῖς προπάτορσιν ἡμῶν, οἱ ἄνθρωποι ἦσαν ἢ λίαν ἀπλοῖ, ἢ λίαν φρόνιμοι, ἵνα πληρῶσι τοὺς κήπους τῶν μὲ τὰς ὠμὰς τῆς τέχνης ὠραιότητας, ἀντὶ τῶν ζωτικῶν τῆς φύσεως καλλωνῶν. Οἱ κύκνοι ἦσαν οἱ καταλληλότεροι νὰ κάμωσι τὸν καλλωπισμὸν ὅλων τῶν ὑδατωδῶν μερῶν, ἐμφυχοδόντες καὶ φαιδρύνοντες τοὺς μελαγχολικοὺς χάνδακας τῶν πύργων τῶν καὶ καλλωπίζοντες τοὺς περισσοτέρους ποταμοὺς καὶ αὐτοὺς

ἀκόμη τῆς πρωτεύουσας, καὶ μάλιστα ἐφάνη εἰς τῶν εὐαισθη-
τοτέρων καὶ ὀξιαγαπητοτέρων πριγκίπων μας νὰ προσθέσῃ εἰς
τὸν ἀριθμὸν τῶν εὐχαριστήσεών του τὴν συνοίκισιν αὐτῶν τῶν
ῥαίων ζῶων ἐντὸς τῶν βασιλικῶν δεξαμενῶν του.

Buffon.

Ὁ Κισσός.

Ὁ Κισσός, φίλος τῶν μνημείων καὶ τῶν τάφων, ὁ Κισσός μὲ
τὸν ὁποῖον, ἐν τῇ ἀρχιότητι ἔστερον τοὺς περικλεεῖς ποιητὰς,
κατακαλύπτει τὰ μεγαλήτερα δένδρα. Τοῦτο εἶναι ἐκ τῶν
μεγαλητέρων ἀποδείξεων τῶν φυτικῶν ἀμοιβῶν τῆς φύσεως, κα-
θὸσον ἐνθυμοῦμαι νὰ εἶδον ποτὲ εἰς τὰ στελέχη τῶν ἐλάτων,
τῶν πευκῶν, ἢ εἰς κορμούς, ἄλλων ἀειθαλῶν δένδρων. Δὲν περι-
βάλλει πώποτε, ἢ μόνον ἐκεῖνα τὰ ὅποια ὁ χειμὼν γυμνώνει τῶν
φύλλων των. Εἶναι σύμβολον γενναίας φιλίας, ὥστε, φαίνεται
ὅτι δὲν προτκολλᾶται ἢ εἰς τοὺς δυστυχεῖς, καὶ ὅταν ὁ θάνατος
καταβάλλῃ τὸν ὑπερασπιστὴν του, τῷ ἀποδίδει ἀκόμη τὴν τι-
μὴν τῶν δασῶν ὅπου δὲν ζῆ πλέον, καὶ τὸν κάμνει ν' ἀνα-
γεννηθῇ στολίζων τὰς σκιάς των μετὰ στεφάνων ἀνθέων καὶ
αἰώνιων πρασίνων περιπλοκάδων.

Bernardin de S^t. Pierre.

Τὸ πνεῦμα τοῦ αἰῶνος.

Σκέπτου ὀλίγον, ὁμίλει διὰ τὰ πάντα, μὴ ὑποπτεύου κα-
νένα, συμμορφῶ μὲ τὸ ἐξωτερικὸν τῆς ψυχῆς του, καὶ μὴ καλ-
λιέργει παρά τὴν ἐπιφάνειαν τῆς διανοίας του ἔκφραζόμενος ἀ-
ξιολόγως, συνομιλῶν ἐλαφρῶς καὶ χαριέντως, ἐξεύρων ν' ἀρέ-
σκῃς χωρὶς νὰ ἐπισύρῃς τὰ σέβας, νὰ ἦσῃ γεννημένος μὲ πνεῦμα
διφορούμενον, μὲ ἔτοιμον ἀντιληπτικὸν, καὶ νομίζεσαι ὡς ἐκ τού-

του ὑπεράνω τῆς σκέψεως. Ἀρπάζων ἀντικείμενα ἐπὶ ἀντικειμένων, χωρὶς νὰ ἐμπορῆς νὰ ἐμβαθύνῃς εἰς κανέν, συλλέγων ἐν ἀκαρεῖ ὅλα τὰ ἄνθη καὶ μὴ δίδων ποτὲ εἰς τοὺς καρποὺς τὸν καιρὸν διὰ τὴν ὠρίμανσίν των. Ταῦτα πάντα εἶναι ἀδύνατος εἰκὼν ἐκείνου, ὅπερ ἀρέσκει εἰς τὸν αἰῶνα μας, καὶ τιμᾶται διὰ τῆς προσηγορίας « πνεῦμα. »

D' Aguesseau.

Τὸ Τηλεσκόπιον.

Ἐπιστολὴ τῆς κυρίας Μαιρτεωρ.

Πρὸς τὴν κυρίαν Μορτεσπάρ.

(Ἐκ τοῦ Ἁγίου Γερμανοῦ).

Τὴν ἐπαύριον τῆς ἀναχωρήσεώς σας, ἡ Αὐλὴ μετέβη εἰς Ἅγιον Γερμανὸν, ὅπου θέλει διαμείνει πιθανὸν ἐπὶ μίαν ἀκόμη ἐβδομάδα. Γινώσκετε, κυρία μου, κατὰ πόσον ἡ Α. Μεγαλειότης ὁ βασιλεὺς, περὶ πολλοῦ ποιεῖται, τοῦ Βελθεδέρε του, Λουδοβίκου Η΄. καὶ τοῦ τηλεσκοπίου τούτου τοῦ πρίγκιπος, τὸ ὁποῖον εἶναι ἐν ἀπὸ τὰ καλλήτερα τῶν πρὸ αὐτοῦ κατασκευασθέντων. Ὁ βασιλεὺς, ὡς ἐκ προαισθήσεως κινηθεὶς, διεύθυνε τὸ ὄργανον τοῦτο πρὸς τὴν ἀπομεμακρυσμένην ἐκείνην ἔκτασιν, ὅπου, ὁ Σηκουάνας, σχηματίζων γωνίαν, περιλαμβάνει τὰ ἄκρα τοῦ δάσους Σιατοῦ (Chatou), καὶ παρετήρησε πρὸς τὸ ρέυμα τοῦ ποταμοῦ δύο κολυμβητὰς προσπαθοῦντας δεξιὴν νὰ διδάξωσι τὸ κολυμβημα εἰς τρίτον τινὰ νεώτερον πολὺ, καὶ ὅστις ἀναμφιδόλως ἀνθίστατο μετ' ὀργῆς· διότι ὁ νέος ἐκείνος ὅστις εἶχε περὶπου τὸ δέκατον τέταρτον ἢ καὶ δέκατον πέμπτον ἔτος τῆς ἡλικίας του, ὠλίσθησεν ἀπὸ τὰς χεῖράς των καὶ κατέφυγεν εἰς τὴν ὄχθιν τοῦ ποταμοῦ, ἵνα λάβῃ τὰ ἱμάτιά του καὶ ἐνδυθῇ. Τὸν προσεκάλουν ἀστείζόμενοι, πλὴν τὸν ἐβλεπον ὅτι ἀντίτεινε καὶ δὲν ἤθελε πλέον τὴν διδασκαλίαν των. Ἀλλὰ τότε οἱ δύο

ἐκαῖνοι κολυμβηταί, ὁρμῶσι κατ' ἐπάνω του, τὸν συλαμβάνουσι, καί, βιαίως φέροντές τον εἰς τὸν ποταμὸν τὸν ἔπιξαν μὲ τὰς ἰδίας των χεῖρας.

Ἀποθυβίσαντες τὸ θημά των, περιέστρεφον τὰ ἀνήσυχα βλέματα των πρὸς τὴν μίαν καὶ ἄλλην ὄχθην καὶ ἐπιβεβαιωθέντες ὡς μὴ θεωρήσαντες κανένα, ἔλαβον τὰ ἱμάτιά των καὶ παραπορευόμενοι τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ, διευθύνοντο πρὸς τὸ Παλάτιον. Ὁ βασιλεὺς ταῦτα πάντα ἰδὼν καὶ ἐπιβάς τοῦ ἵππου του, διέταξε νὰ τὸν συνοδεύσωσι πεντ' ἕξ σωματοφύλακες. Ἐκίνησεν εἰς προὔπαντήσιν των, καὶ δὲν ἤργησε νὰ τοὺς προφθάσῃ. Κύριοι, τοῖς εἶπε, σὰς εἶδον ν' ἀναχωρήσητε τρεῖς, τί ἐκάματε τὸν σύντροφόν σας ; Αὕτη ἡ ἐρώτησις, γενομένη μὲ σταθερότητα, τοὺς ἐσύγχισεν ὀλίγον, ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ ἀπήντησαν ὅτι ὁ σύντροφός των ἔμεινε νὰ ἐξασκηθῇ ὀλίγον κολυμβῶν, καὶ ὅτι τὸν ἀφῆκαν διασκεδάζοντα καὶ κολυμβῶντα εἰς τὸν ποταμὸν πρὸς τὴν γωνίαν τοῦ δάσους, ὅπου μάλιστα ἐφαίνοντο τὰ ἱμάτιά του καὶ τὰ μεσόρουχά του κείμενα ἐπὶ τῆς χλόης.

Ἐπὶ τῇ ἀπαντήτει των ταύτῃ ὁ βασιλεὺς διέταξε νὰ τοὺς δεσμεύσωσι τὰς χεῖρας, οἱ δὲ σωματοφύλακες οὐχὶ μάνον τοὺς ἐδέσμευσαν, ἀλλὰ συνήνωσαν τὸν ἓνα μετὰ τοῦ ἄλλου καὶ τοὺς μετέφερον εἰς τὸ παλαιὸν παλάτιον, ὅπου τοὺς κατέκλεισαν ἰδιαιτέρως τὸν καθένα. Ἡ Μεγαλειότης του, οὐτινος ἡ ὀργὴ ἦτο εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμὸν, ἀμέσως προσεκάλεσε τὸν μέγαν ἔφορον καὶ ἀφοῦ τῷ διηγήθη τὸ περιστατικὸν ὅπως συνέβη ὑπὸ τοὺς ἰδίους του ὀφθαλμοὺς, διέταξε νὰ δοθῇ δικαιοσύνη παρευθῆς. Ὁ μέγας ἔφορος, τυπικὸς εἰς τὸν ἔσχατον βαθμὸν, ἰκέτευσεν τὸν βασιλέα νὰ σκεφθῇ διότι εἰς τοσαύτην ἀπόστασιν καὶ δι' ἐνὸς τηλεσκοπίου, τὰ πράγματα πιθανὸν νὰ φαίνωνται πολὺ διαφορετικὰ ἀφ' ὅτι ἠδύναντο νὰ ᾧσιν ὅτι πιθανὸν ἀντὶ νὰ κρατήσωσι τὸν φίλον των ὑπὸ τὰ ὕδατα, οἱ δύο κολυμβηταὶ ἐπάσχισον ἐξ ἐναντίας νὰ τὸν ὑποστηρίξωσιν.

Ὅχι, κύριε, ὄχι ἀπήντησεν ἡ Μεγαλειότης του, τὸν μετέφε-

ρον ἄκοντα εἰς τὸν ποταμὸν, εἶδα τὰς προσπάθειάς των καὶ ἐκείνου ὅταν τὸν ἐπνίξαν. — Ἀλλὰ, βασιλεῦ, ἀπήντησεν ὁ τυπικώτατος ἄρχων, αἱ ποινικαὶ νομοθεσίαι μας ἀπαιτοῦσι δύο μάρτυρας, ἡ δὲ Μεγαλειότης σου, ὅσον ἰσχυρὸς καὶ ἂν ἦται, δὲν θέλεις μοὶ παρουσιάσει παρὰ μόνον ἓνα. « Κύριε, ἐπανάλαβεν ὁ βασιλεὺς μὲ γλυκύτητα, σῶς ἐπιτρέπω ν' ἀναφέρητε εἰς τὴν ἀπόφασίν σας ὅτι ἠκροάσθητε τὸν βασιλέα τῆς Γαλλίας καὶ τὸν βασιλέα τῆς Ναβάρας, ὁμοφώνων μαρτύρων τῆς πράξεως. » Θεωρήσας ὅμως ὁ βασιλεὺς ὅτι αἱ διπλαῖ αὗται προσφωνήσεις δὲν ἔπειθον ποτῶς τὸν δικαστὴν, ἀνυπομόνως εἶπεν· « Ὁ πάππος μου Λουδοβίκος ὁ Θ'. ἀπένεμε συνεχῶς τὴν δικαιοσύνην μόνος του καὶ εἰς τὸ δάος τῆς Βενσάνης (Vincennes), θέλω σήμερον μιμηθῆ τὸ παράδειγμά του καὶ ἀποδώσει δικαιοσύνην ἐν τῷ παλατίῳ μου τοῦ Ἁγίου Γερμανοῦ. » Ἀμέσως ἡ αἴθουσα τοῦ θρόνου κατὰ διαταγὴν του ἠτοιμάσθη, εἴκοσιν εὐπατριδαὶ ἐκ τῶν πολιτῶν προσεκλήθησαν εἰς τὸ παλάτιον, αἱ κυραὶ καὶ αἱ ἄρχοντες κατέλαβον τὰ θρανία μὲ αὐτοὺς, καὶ τοῦ βασιλέως φέροντος τὰ παράσημά του καὶ ἐπὶ τοῦ θρόνου του καθημένου, ἐνεφανίσθησαν αἱ δύο κατηγορούμενοι. Εἰς τὰς ἀντιλογίας των, εἰς τὴν ταραχὴν των πάντοτε ἀσύμφωνοι, τὸ ἀκροατήριον ἐπέστησθη περὶ τῆς ἐνοχῆς των. Ὁ δυστυχὴς νέος ἦτο ἀδελφὸς των καὶ εἶχε κληρονομήσει τῆς ἐκ δευτέρου γάμου κοινῆς μητρός των. Τὰ θρανία ἐκεῖνα τὸν ἐδολοφόνησαν πρὸς ἐκδίκησιν καὶ πλεονεξίαν. Ὁ βασιλεὺς τοὺς κατεδίκασε νὰ δεθῶσι καὶ νὰ καταποντισθῶσιν εἰς τὸν ποταμὸν εἰς τὸ ἴδιον μέρος εἰς ὃ ἐφόνευταν τὸν ἀδελφόν των.

Ὅταν ὁ βασιλεὺς κατέβη ἀπὸ τοῦ θρόνου ἐρρίφθησαν εἰς τοὺς πόδας του ζητοῦντες χάριν, ἐξομολογηθέντες τὸ ἔγκλημά των. Ὁ βασιλεὺς εὐχαρίστησε τὸν Θεὸν διὰ τὴν ὁμολογίαν, ἣτις διέφυγε μὲν τὴν συνείδησίν των, ἀλλ' ἦτις ἐπεβεβαίωσε τὴν ἀπόφασίν του. Ἡ ποινὴ ἐξετελέσθη πρὸ τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου, ὅστις ἐφώτισε τὸ ἔγκλημά των.

Τὴν ἐπαύριον τὰ τρία πτώματα ἀνευρέθησαν δύο λεύγας μακρὰν ὑπὸ τὰς ἰτέας τὰς περιστοιχιζούσας ἐν λιθάδιον πέραν τοῦ Πουασῦ, διαταγαὶ δ' ἐδόθησαν νὰ τὰ θάψωσι χωριστά. Ὁ νεώτερος δ' αὐτῶν μετεκομίσθη εἰς τὸν Ἅγιον Γερμανὸν, ὅπου ἡ Μεγαλειότης του ἠδύοκησε νὰ διατάξῃ ὅπως τελεσθῇ ἡ κηδεία του ἐπαξίως τῆς ἀθωότητος καὶ τῶν δεινῶν του. Οἱ κύριοι σωματοφύλακες ἅπαντες παρευρέθησαν εἰς τὴν κηδείαν.

Σ. Μ. Τοῦτο ἀρμόζει κάλλιστα εἰς τὸν κοινὸν λόγον, « καὶ οἱ τοῖχοι ἔχουσιν ὄτα καὶ ὀφθαλμούς. »

Ἡ διάκρισις.

Ὅσάκις σκέπτεσαι περὶ τινος ὀποιουδήποτε σχεδίου, μὴ δημοσιεύσῃς ποσῶς τὸ τί μελετᾷς νὰ πράξῃς· πάντοτε διατῆρει ἐν τῷ μυθῷ τῆς καρδίας σου τὸ μυστικόν, διότι τοῦτο ἀμέσως διαδίδεται μὲ γλῶσσαν ἀδιάκριτον καὶ σχεδὸν πάντοτε μεταμορφοῦται. Συγγραφεῖς τινες ἐκφράζονται περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου οὕτω πως.

« Ὁ πολύλογος λέγει ὅ,τι γνωρίζει· ὁ κουτὸς καὶ ὅ,τι ἀκόμη δὲν ἤξεύρει· οἱ νέοι ὅ,τι πράττουσιν· οἱ γέροντες ὅ,τι ἐπραξαν καὶ οἱ μωροὶ ὅ,τι μέλλουν νὰ πράξωσι. »

Στιχουργία Penard.

Ὁ Μεσχακαεβὲς ἢ Μισισιπῆς.

Ὁ ποταμὸς οὗτος διαβρέχει, ἐν ἐκτάσει χιλίων λευγῶν, τερπνοτάτην χώραν, ἣν οἱ κάτοικοι τῶν Ἰνωμένων Πολιτειῶν ὀνομάζουσι νέαν Ἐδέμ, καὶ εἰς ἣν οἱ Γάλλοι ἔδωκαν τὴν ὠραίαν προσωνομίαν τῆς Λουϊζιάνης. Μυρίοι ἄλλοι ποταμοὶ ὑποδεέστεροι τοῦ Μεσχακαεβὲ, ὁ Μισσουρις, ὁ Λιλινοῦας, ὁ Ἀκάνζας, ὁ Ὄχιος, ὁ Οὐαβάχιος, ὁ Τέναζος, τὸν ἐξομοῦσι μὲ τὴν ἰλὺν τῶν

καὶ τὸν καρποφοροῦσι μὲ τὰ ὕδατά των. Ὅταν αὐτοὶ οὗτοι οἱ ποταμοὶ ἐκχειλίσωσιν ἀπὸ τοὺς κατακλυσμοὺς τοῦ χειμῶνος, ὅταν αἱ τρικυμῖαι καταστρέψωσιν ὀλόκληρα μέρη δασῶν, ὁ καιρὸς συσσωρεύει ἀφ' ὅλας τὰς πηγὰς των τὰ ἐκρῖζόμενα δένδρα, τὰ ἐνόνει μὲ τοὺς κληματώδεις σχοίνοους, τὰ συζυμῶνει, οὕτως εἰπεῖν, μὲ τὴν ἰλὸν καὶ ἐμπήγει εἰς αὐτὰ νέα δενδρύλια καὶ ἐκσφενδονίζει τὸ πλάσμα του τοῦτο εἰς τὰ κύματα. Παρατυρόμεναι ἀπὸ τὰ ἀφρίζοντα κύματα αἱ σχεδῖαι αὗται καταβαίνουσιν ἀπ' ὅλα τὰ μέρη εἰς τὸν Μεσσηγιακῆ. Ὁ γέρον ποταμὸς τὰ δέχεται καὶ τ' ἀποστέλλει πρὸς τὰς ἐκβολὰς του, ὅπως σχηματῖση νέον κλάδον. Ἀπὸ διαστήματα εἰς διαστήματα ὑψώνει τὴν βροντώδη φωνὴν του διαβαίνων κάτωθεν τῶν βουνῶν, διασκορπίζει τὰ ἐκχειλισμένα ὕδατά του γύρω τῶν περιστηλωμένων δασῶν καὶ τῶν πυραμιδοειδῶν Ἰνδικῶν τάφων. Οὗτος εἶναι ὁ Νεῖλος τῆς ἐρήμου. Ἀλλ' ἡ χάρις εἶναι πάντοτε ἠνωμένη μὲ τὴν μεγαλοπρέπειαν εἰς τὰ θεάματα τῆς φύσεως, διότι ἐνῶ τὸ ρέυμα ἐν τῷ μέσῳ σύρει πρὸς τὴν θάλασσαν τὰ λείψανα τῶν πευκῶν καὶ τῶν δρυῶν, φαίνονται εἰς τὰ δύο πλάγια ρέυματα ἀναβαίνοντα καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τῶν ὄχθῶν νῆσοι πλήρεις ἀπὸ πιστακάας καὶ νομφαίας (nenufar), τῶν ὁποίων τὰ κίτρινα ρόδα ὑψοῦνται εἰς εἶδος μικρῶν θολίων ὄφεις πράσινοι, ἐρωδιοὶ κυανοὶ, φοινικόπτεροι, ἐρυθροὶ, μικροὶ κροκόδειλοι ἐπιβαίνουσιν ἐπὶ τῶν ἐξ ἀνθέων τούτων νήσων, καὶ ἡ ἀπεικία ἐκτυλίσσουσα τὰς χρυσοειδεῖς πτέρυγὰς της εἰς τοὺς ἀνέμους, ὑπάγει ν' ἀγκυροβολήσῃ κεκμηκυῖα εἰς τινὰ παράμερον καὶ ἀπομεμακρυσμένην ποταμοῦ γωνίαν.

Αἱ δύο ὄχθαι τοῦ Μεσσηγιακῆ παριστάνουσι τὴν παραδοξοτέραν εἰκόνα. Πρὸς τὴν δυτικὴν ὄχθην ἀναπτύσσονται πεδιάδες, εἰς ἃς μῶλις φθάνει ὁ ὀφθαλμὸς· αἱ κυματίζουσαι πεδιάδες ἀπομακρυνόμεναι φαίνονται ὡς νὰ συνενοῦνται μὲ τὸ κυανοὺν τοῦ οὐρανοῦ χρῶμα, ὅπου ὀλοτελῶς χάνονται. Βλέπει τις εἰς ταῦτα τὰ ἀπέραντα λιβάδια νὰ περιφέρωνται ἀσκόπως ἀγέλαια τριῶν

ἢ τεσσάρων χιλιάδων ἀγριοβουβάλων, κάποτε βίσσων τις γεγηρακῶς σχίζων τὰ κύματα μὲ τὸ κολύμβημα, ἔρχεται νὰ κατακληθῆ ἐν μέσῳ τῶν πεποικιλμένων ὑψηλῶν χόρτων εἰς καμμίαν ἐκ τῶν νήσων τοῦ Μεσσηνιακοῦ. Ἐκ τοῦ μετώπου του, μὲ δύο σταυροὺς εὐλισμένους, ἐκ τοῦ πολιοῦ καὶ βεβορβορωμένου γενείου του, ἤθελες τὸν ἐκλάβει ὡς τὸν βρυχώμενον θεὸν τοῦ ποταμοῦ. ὅστις ῥίπτει εὐχάριστον βλέμμα διὰ τὸ μεγαλεῖον τῶν κυμάτων του καὶ τὴν ἀγρίαν ἀφθονίαν τῶν ὄχθων του.

Τοιαύτη εἶναι ἡ θεὰ τῆς δυτικῆς πλευρᾶς· ἀλλ' αὕτη ἀλλάσσει εἰς τὴν ἀπέναντι ὄχθην καὶ σχηματίζει μ' ἐκείνην ἀξιοθέατον ἀντιπαράθεσιν, οὕσα συνηνωμένη μετὰ τῶν βράχων καὶ τῶν βουνῶν, διεσκορπισμένη εἰς τὰ λιβάδια μετὰ παντὸς εἶδους καὶ σχήματος δένδρων, παντὸς χρώματος καὶ πάσης εὐωδίας, ἀναμιγνυμένων, διασταυρουμένων καὶ ὑψουμένων εἰς τὸν αἰθέρα εἰς τοιοῦτον ὕψος, ὅποιον δύναται νὰ κουράσῃ τὴν ὄρασιν. Αἱ ἀγριὰ ἀμπέλοι καὶ ὁ βιγονίας καὶ ἡ κολοκύνθη, συμπλεκόμεναι εἰς τὴν βάσιν ἐκείνων τῶν δένδρων, ὑψοῦσι τὰ στηλέχη των καὶ ἀνκρίχωνται μέχρι τῆς κορυφῆς τῶν κλάδων των· πηδῶσι ἀπὸ τὸν σφένδαμνον εἰς τὴν πολύπην καὶ ἀπὸ ταύτης εἰς τὴν ἀλκαίαν, σχηματίζουσιν οὕτω μυρία σπήλαια, μυρίους θόλους, μυρία προπύλαια. Συνεχῶς πηδῶντα ἀπὸ δένδρου εἰς δένδρον τὰ κληματώδη] ταῦτα φυτὰ διαπερῶσι βραχίονας ποταμῶν, ἐπὶ τῶν ὁποίων ῥίπτουσι γυφύρας καὶ στοὰς ἀπὸ ἀνήθ. Ἀπὸ τὸ κέντρον αὐτῶν τῶν πεπικνωμένων εὐωδῶν δασῶν, τὸ ὑπερήφανον μαγνήλιον ὑψοῦν τὴν ἐπιμήκη καὶ μὲ πλατέα λευκὰ τριαντάφυλλα ἑστεμμένην ἀκίνητον κορυφὴν του, πρῶισταται ὀλοκλήρου τοῦ δάσους, μὴ ἔχον ἄλλον ἀντίζηλον εἰμὴ τὸν φοίνικα, ὅστις τάλαντεύει πλησίον του ἑλαφρῶς τὰ καταπράσινα ἀνεμιστήριά του.

Πληθὺς ζῶων ἱταμένων εἰς τὴν ὠραίαν των κατοικίαν, ὅπου ὁ πλάστης ἔθεσεν αὐτὰ, διαχέουσι τὸν θαυμασμόν καὶ τὴν ζωὴν. Ἐκ τοῦ τέρματος τῶν παρῶν παρκτηροῦνται ἄρκτοι ζαλισμένοι· ἀπὸ τὰς στρυφύλας αἰτίνες κρέμανται εἰς τοὺς κλαδοὺς τῶν

πτελεῶν, ἀγέλαι καριβῶν ἐλάφων κολυμβῶσαι ἐντὸς λίμνης, σκί-
συροι μέλανες παίζοντες εἰς τὰ πυκνὰ, φύλλα πτηνὰ χλευαστι-
κὰ, περιστερὰ βιργιαναὶ ἰσομεγέθεις μὲ στρουθίον, καταβαίνου-
σιν εἰς τὰ ἐρυθρὰ ἐκ τῶν κομάρων λιβάδια, ψιττακοὶ πράσινοι,
μὲ κιτρίνας κεφαλὰς, δροκλέπται πράσινοι, ἐρυθροῦντες, λοξίαι
κοροειδεῖς ἀναβρίχωνται περιστρεφόμενοι εἰς τὸ ὕψος τῶν κυ-
παρίσσων, οἱ λάμποντες ἐκ τῶν ἰσμών τῶν φλωρίδιον καλύβρι-
οι καὶ ὄφεις πτηνοειδεῖς συρίζουσι κρεμάμενοι εἰς τοὺς θύλους
τῶν δασῶν καὶ ταλαντεύμενοι ὡς οἱ σχοῖνοι.

Ἐάν τὸ πᾶν ἐν τοῖς ἀγροῖς τοῦ ἀπέναντι μέρους τοῦ ποταμοῦ
παριστῆ ἡρεμίαν, τὸναντίον, εἰς τὸ μέρος τοῦτο τὸ πᾶν παρι-
στῆ κίνησιν καὶ μορμυρισμὸν· ῥαμφίσματα ἐν τοῖς στελέχοις τῶν
δρυῶν, συνθλίψεις περιπατούντων ζώων, βουκίματα ἢ κριτζανί-
σματα τῶν πυρήνων τῶν καρπῶν, βούσμος τῶν κυμάτων, ἐλα-
φροὶ βογκισμοί, ὑπόκωφοι μυκηθμοί, γλυκεῖς τρυγητοὶ (gousseou-
lements) πληροῦσιν αὐτὰς τὰς ἐρήμους μὲ τρυφερὰν καὶ ἀγρίαν
ἀρμονίαν. Ἀλλ' ὅταν αὖρα ἀρχίσῃ νὰ ἐμφυχόνῃ ἀπάσας αὐτὰς
τὰς ἐρήμους, νὰ ἰσοσταθμίξῃ ὅλα ταῦτα τὰ κυματιζόμενα σώμα-
τα, νὰ συγχέῃ ὅλα ταῦτα τὰ λευκὰ, κυανὰ, πράσινα, ἐρυθρὰ, καὶ
ν' ἀναμιγνύῃ, λέγω, ὅλα ταῦτα τὰ χρώματα, νὰ ἐνίη ὅλους
αὐτοὺς τοὺς μορμυρισμοὺς καὶ τοὺς βουκίθμους, τοιαύτη προξε-
νεῖται εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ εἰς τὴν ἀκοὴν αἰσθήσις, ὥστε μα-
ταίως ἤθελον προσπαθῆσαι νὰ τὴν περιγράψω εἰς ἐκείνους, οἱ-
τινες δὲν περιηλθον ἐκεῖνα τὰ ἀρχέτυπα πεδία τῆς φύσεως.

Chataubriand.

Βίος ἰδιωτικὸς τοῦ Φανελεῶνος.

Ὁ χαρακτὴρ τοῦ ἦτο εὐσταθής, ἡ συμπεριφορὰ τοῦ ἀξιογά-
πητος καὶ ἀπλή, ἡ συναναστροφή τοῦ γόνιμος καὶ ζωηρῆ. Γλυ-
κεῖά τις εὐθυμία ἐμετρίαζεν ἐν αὐτῷ τὸ ἀξιοπρεπὲς τῆς ὑπουρ-
γίας του. Ἐνεκα δὲ τοῦ πρὸς τὴν θρησκευτικὴν ζήλου του δὲν συ-

νφκεινδοτο με αυτον ουτε το αποτομον, ουτε η πικρία. Η τραπέζα του ητο ανοικτή εν καιρῳ πολέμου δι' ὅλους τοὺς ἀξιωματικούς, ἐχθρούς τε καὶ ὁμογενεῖς, τοὺς ὁποίους ἡ φήμη του ἔσυρεν ὁμοθυμαδὸν εἰς Καμβραί, ἐν μέσῳ δὲ τῶν κόπων καὶ τῶν καθκόντων τῆς ἐπιτηρήσεως, εὔρισκε καιρὸν νὰ τοὺς φιλοδώρη.

Ὁ ὕπνος του ἦτο βραχὺς, τὰ γεύματά του πολὺ λιτὰ καὶ τὰ ἦθη του ἀγνά. Δὲν ἐγίνωσκεν οὔτε τὴν διασκέδασιν οὔτε τὴν πλῆξιν, ἡ μόνη του εὐχαρίστησις ἦτο ὁ περίπατος, οὔτινος εὔρισκε καιρὸν νὰ συμμετέχη εἰς τὰς ἀγαθοεργούς ἀσκήσεις του. Τὸν ἐβλεπέ τις καθήμενον ἐπὶ τῶν χόρτων ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀπλῶν ἀνθρώπων ὅπως ἄλλοτε ὁ ἅγιος Λουδοβίκος ὑπὸ τὰς κέδρους τῆς Βενσάνης, καὶ εὐχαριστούμενον νὰ συνδιαλέγηται με αὐτοὺς. Εἰσήρχετο εἰς τὰς καλύβας των καὶ εὐχαρίστως ἐδέχετο πᾶν ὄ,τι ἡ φιλόξενος ἀπλότης των τῷ προσέφερε. Βεβαίως ἐκεῖνοι, τοὺς ὁποίους ἐτίμα με τοιαύτας ἐπισκέψεις, διηγήθησαν πολλάκις εἰς τοὺς μεταγενεστέρους ὅτι ἡ εὐτελής στέγη των ἐδέχθη τὸν Φενελῶνα.

La Harpe.

Σκέψεις καὶ ἀξιώματα.

Ἡ ὥρα σημαίνει! ἡμεῖς δὲν μετροῦμεν τὰς ὥρας παρ' ὅταν παρέλθωσιν. Εἶναι λοιπὸν φρόνησις τοῦ ἀνθρώπου δόντος εἰς τὸν χρόνον φωνήν. Ὁ ἦχος τοῦ βρέμοντος χαλκοῦ ἀντηγεῖ εἰς τὸ βάθος τῆς καρδίας μου, τὴν ὁποίαν αἰσθάνομαι ἀνασκιρτῶσαν, ὡς ἐν τῇ φωνῇ τοῦ ἀγγέλου τῆς κρίσεως. Ἐὰν καλῶς ἤκουσα, ὁ κώδων τῆς τελευταίας μου ὥρας ἐσήμανε! Ποῦ εἰσιν αἱ προηγηθεῖσαι ταύτης ὥραι; Ἐκεῖναι εἰσὶν ὁμοῦ με τοῦς αἰῶνας, οἵτινες εἶδον τὴν κτίσιν τοῦ κόσμου. Τὸ σημεῖον τοῦτο μοὶ ἀναγγέλλει, ὅτι ἀνάγκη πᾶσα νὰ ἐγκαταλείψω τὴν ζωὴν, ἡ ψυχὴ μου ἅπασα διάκειται ἐν παραχῇ. Ποῦ ὑπάγω; . . . Ἀπὸ τὴν στενὴν ὄχθην τῆς ζωῆς μου καταβιβάξω τοὺς τρέμοντας ὀφθαλμούς μου. Θεέ μου! ὁποῖα ἄβυσσος ἀνευ τέρατος! τρο-

μακτική αιωνιότης είσαι σὺ, ἦν ὁ ὀφθαλμὸς μου ἀπαντᾷ, δὲν
δύναμαι ν' ἀμφιβάλλω, σὺ θέλεις προσκολληθῆ ἔν τῷ εἶναί μου.
Young.

Τὰ πλείστα δεινά μας συμβαίνουσι συχνῶ, διότι ἐπισπεύδομεν
αὐτὰ, κάμνοντες ἡμεῖς τὸ ἥμισυ τοῦ δρόμου.

Duc de Levis.

Ἡ φύσις ἔχει τελειότητος πρὸς ἀπόδειξιν ὅτι εἶναι εἰκὼν τοῦ
Θεοῦ, καὶ ἐλαττώματα πρὸς ἀπόδειξιν, ὅτι δὲν εἶναι ἢ ἡ εἰκὼν
αὐτοῦ.

Pascal.

Ὅστις εἶδε χρόν μετημφιεσμένων, συγχευόντων φιλικῶς,
κρατουμένων καὶ μὴ συγγνωριζομένων, οἵτινες ἀφίνονται μετὰ
μίαν στιγμὴν χωρὶς οὔτε νὰ συναπαντηθῶσι πλέον, οὔτε νὰ
συλληπηθῶσι, δύναται νὰ συλλάβῃ ἰδέαν τινὰ τοῦ κόσμου.

Vauvenargue.

Ἡ ταπεινοφροσύνη εἶναι πρὸς τὴν ἀρετὴν, ὅτι ὁ πέπλος εἰς τὴν
ὠραιότητα, διότι ἐκείνη αὐξάνει τὴν λαμπηδόνα.

Λόρδος Chesterfield.

Ἐπάρχουσιν ἐπιπλήξεις αἵτινες ἐπαινοῦσι, καὶ ἐπαινοὶ οἵτινες
κακολογοῦσι.

La Rochefoucauld.

Ὁ πλουσιώτερος τῶν ἀνθρώπων εἶναι ὁ οἰκονόμος καὶ ὁ πτω-
χότερος εἶναι ὁ φιλάργυρος.

Chamfort.

Συγχωροῦμεν τὰ ἐλαττώματά μας ὡσάκις ἡ τύχη μᾶς τὸ
συγχωρεῖ.

Bossuet.

Ὅσάκις εἶμαι μετὰ τινος φίλου μου, δὲν εἶμαι μόνος, καὶ ἐν
τοσούτῳ δὲν εἶμεθα δύο.

Barthelemy.

Ἀπόφευγε πρὸς στιγμὴν τὸν ὀργισμένον ἄνθρωπον καὶ διὰ
παντὸς τὸν ὑποκρινόμενον.

Κοινοῦχιος.

Κανὲν ἐγγικτικώτερον τῆς ἀγνοίας συμπίπτει τινὸς δυστυχίας
καὶ τῆς γαλήνης ἣτις εἶναι ζωγραφισμένη εἰς πρόσωπον, τὸ ὁ-
ποῖον μία μόνη λέξις δύναται νὰ τὸ καταταράξῃ. Μόνον παρὰ
Θεοῦ ζητεῖται τότε ἡ φωνή, ἣτις δύναται νὰ γλυκάνῃ τὴν πλη-
γὴν τῆς καρδίας.

M. de Stael.

Πρέπει μὲ κάποιον τρόπον νὰ συμμεριζώμεθα μίαν καλὴν
πράξιν παρὰ νὰ τὴν ἐπαινῶμεν μεθ' ὅλης καρδίας.

La Rochefoucauld.

Ἡ Κοιλὰς τῶν Θετταλικῶν Τεμπῶν.

Διαβάντες τὰς ἐκβολὰς τοῦ Τιταρησίου (*), τοῦ ὁποίου τὰ
ὕδατα εἶναι, ἦντον καθαρὰ ἀπὸ τὰ τοῦ Πηνειοῦ, ἐφθάσαμεν εἰς
τοὺς Γόννους (**), ἀπέχοντας τῆς Λαρίσσης περίπου ἑκατὸν ἐξή-
κοντα σταδίων· ἀπ' ἐκεῖ ἄρχεται ἡ κοιλὰς καὶ ἀφ' ὅπου ὁ πο-
ταμὸς περιορίζεται μετὰ τῆς Ὀσσης, κειμένης δεξιόθεν, καὶ
τοῦ Ὀλύμπου, κειμένου ἀριστερόθεν καὶ ἔχοντος ὕψος πλέον τῶν
δέκα σταδίων.

Ἡ κοιλὰς ἐκτείνεται ἐκ Μ-Α πρὸς Β-Α, μῆκος ἔχουσα περὶ
τὰ τεσσαράκοντα στάδια, τὸ δὲ μεγαλύτερον πλάτος τῆς εἶναι
περίπου δύο ἡμισυ στάδια, ἀλλ' αὐτὸ τὸ μῆκος τῆς ἐλαττώται
ἐνίοτε εἰς τρόπον ὥστε δὲν φαίνεται παρὰ ἑκατὸν ποδῶν.

Τὰ ὄρη εἶναι κεκαλυμμένα ἀπὸ λεύκα, πλατάνους καὶ με-

(*) Τιταρησίον κατὰ τὸν ποιητὴν, Σαραντίπορον κατὰ Μελέτιον. Σ. Μ.

(**) Κεὶ Γόννος, Μελέτιος. Σημ. Μ.

λίας ἐξαισίου καλλονῆς. Ἀπὸ τοὺς πρόποδάς των ἀναβρῦσαι πηγαὶ ὕδατος διαυγοὺς ὡς ὁ κρύσταλλος, ἀπὸ δὲ τὰ κενὰ ἄτινα διαχωρίζουσι τὰς κορυφὰς των καταβρέει δροσερὰ αὔρα, ἣν ἀναπνέει τις μετ' ἐνδουμύχου ἡδονῆς. Ὁ ποταμὸς παρουσιάζεται παντοῦ ἥσυχος καὶ εἰς τινὰ μέρη περιλαμβάνει μικρὰ νησιδία ὧν διακωινίζει τὰς πρασινάδας. Σπήλαια δισκορπισμένα εἰς τὰς πλευρὰς τῶν βουνῶν, τεμάχια λιθαδίων κειμένων ἐπὶ τῶν δύο ὄχθων τοῦ ποταμοῦ, φαίνονται ὡς νὰ ὦσιν αἱ κατοικίαι τῆς ἀναπαύσεως καὶ τῆς τέρψεως. Ἐκεῖνο δὲ ὅπερ μᾶλλον μᾶς ἐξέπληξεν, ἦτο ἡ περίοικος ἐν τῇ διανομῇ τῆς κοσμιότητος μεθ' ἧς εἶναι στολισμένοι αἱ ἐρημίαι αὗται. Ἄλλου φαίνεται ὅτι ἡ τέχνη προσπαθεῖ νὰ μιμηθῇ τὴν φύσιν, ἐνῶ ἐνταῦθα, ἤθελεν εἶπει τις, ὅτι ἡ φύσις ζητεῖ νὰ μιμηθῇ τὴν τέχνην. Αἱ δάφναι καὶ διάφορα ἄλλα ἤδη δεινδρυλίων αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ σχηματίζουσι σκιαδάς καὶ μικρὰ δάση, καὶ οὕτως ἀντιπαρεθέτονται μὲ τὰς ἀνοδοέσμας τῶν εἰς τὰς πλευρὰς τοῦ Ὀλύμπου κειμένων δασῶν. Οἱ βράχιοι εἶναι κεκοσμημένοι μ' ἐν εἶδος κισσοῦ καὶ τὰ δένδρα κατασκεπασμένα καὶ κεκοσμημένα μὲ φυτὰ, ἄτινα περικυκλοῦντα τὰ στελέχη των, διασκορπίζονται εἰς τοὺς κλάδους των καὶ καταβρέουσιν ἐν εἰδει περιπλοκάδων καὶ στεφάνων. Τέλος, τὸ πᾶν παριστᾷ εἰς τοὺς ὡραίους ἐκείνους τόπους τὸν χαρμοτυνότερον στολισμόν. Οὕτω στρέφων τις τοὺς ὀφθαλμοὺς του γύρω γύρω, καθ' ὅλα τὰ μέρη, ἀναπνέει τὴν δρόσον καὶ ἡ ψυχὴ του ἀπολαμβάνει νέον πνεῦμα ζωῆς.

Αἱ χάριτες ἔχουσιν αἰσθημα τοσοῦτον ζωηρόν, κατοικοῦσιν ἐν κλίμα τοσοῦτον θερμόν, ὥστε δὲν πρέπει νὰ ἐκπλαγῇ τις διὰ τὴν συγκίνησιν καὶ διὰ τὴν ἀνάμνησιν ἐκείνης τῆς ἀξιεράστου κολύμβου. Εἰς τὴν ἐκτιθεμένην παρ' ἐμοῦ ταύτην εἰκόνα ὀφείλω νὰ προσθέσω, ὅτι τὴν ἀνοιξὴν αὕτη εἶναι ἅπασα καταστόλιστος ἀπὸ ἄνθη καὶ ὅτι ἀναριθμητόν πλῆθος πτηνῶν ἐκπέμπει τοὺς κλαδισμούς του, τοὺς ὁποίους ἡ ἐρημία καὶ αὕτη ἡ ἐποχὴ κελιστῶσιν ἁρμονικωτέρους καὶ τερπνοτέρους.

Τέλος πάντων ἠκολουθήσαμεν βραδέως τὰ ρεύματα τοῦ ποταμοῦ καὶ τὰ βλέμματά μου, ἂν καὶ συγκεχυμένα ἀπὸ μυρία εὐχάριστα ἀντικείμενα, ἐστρέφοντο πάντοτε ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τούτου. Ὅτε μὲν ἐθεώρουν τὰ στίλβοντα ὕδατά του διὰ μέσου τῶν φύλλων, παρὰ τῶν ὁποίων αἱ ὄχθαι του συσκιάζονται, ὅτε δὲ πλησιάζων πρὸς τὴν ἄκτὴν παρατήρουν τὰ ἤσυχα ρεύματα τῶν κυμάτων του, ἅτινα ἐφαίνοντο νὰ ὑποστηρίζωσι σιωπηλῶς πως καὶ νὰ ἐκπληρῶσι τὸ στάδιόν των ἀταράχως καὶ ἄνευ βίας. Ἐλεγον λοιπὸν εἰς τὸν Ἀμύντορα, τοιαύτη εἶναι ἡ εἰκὼν μιᾶς καθαρᾶς καὶ εἰλικρινοῦς καρδίας, αἱ ἀρεταὶ τῆς γεννῶνται ἀλληλοδιαδόχως, αὗται ἐνεργοῦσιν ὁμοθυμαδὸν καὶ ἡσύχως, ἡ ξένη τοῦ ἐλαττώματος σκιά, αὕτη ἡ ἰδία μὲ τὴν ἀντίστασίν της τὰς κάμνει νὰ λάμπωσιν. Ὁ Ἀμύντωρ μὲ ἀπήντησεν ἤδη, θέλω σοὶ δαίξει τὴν εἰκόνα τῆς φιλοδοξίας καὶ τὰ κακὰ ἀποτελέσματα ἅτινα αὕτη ἐπιφέρει.

Τότε μὲ ὠδήγησεν εἰς ἓν ἀπὸ τὰ στενὰ τῆς Ὀσσης, ὅπου ὑποτίθεται ὅτι ἐδόθη ἡ μάχη τῶν Τιτάνων ἐναντίον τοῦ Διός. Ἐκεῖ ὀρμητικὸς τις χεῖμαρρος κατακρημνίζεται ἐπὶ στρωμνῆς βράχων, τοὺς ὁποίους κατασυντρίβει μὲ τὴν βιαίαν πτώσιν του. Ἐβλάσαμεν εἰς μέρος ὅπου τὰ κύματά του βιαίως συνωθούμενα. ζητοῦσι νὰ βιάσωσι μίαν διάβασιν, ταῦτα ἀπωθούντο, ὑψοῦντο καὶ κατέρρθεον μουγκρίζοντα εἰς ἓν βάραθρον, ἀφ' ὅπου ὄρμων μὲ νέαν ὀργὴν καὶ κατασυνετρίβοντο τὸ ἓν κατόπιν τοῦ ἄλλου ἓναν, τίον τῶν πρὸ αὐτῶν εἰς τὸν ἀέρα.

Ἡ ψυχὴ μου ἦτο ἐνησχολημένη ἐπὶ τοῦ θεάματος τούτου, ὅτε ὑψωσα τοὺς ὀφθαλμούς μου περίξ μου, εὐρέθην περικυκλωμένους μεταξὺ δύο καταμαύρων βουνῶν, καταξήρων, καὶ αὐλακισμένων καθ' ὅλον αὐτῶν τὸ ὕψος ἀπὸ βαθυτάτας ἀβύσσους. Παρὰ τὰς ἀκρωρείας των νέφη περιεπλανῶντο βαρέως ἐν μέσῳ τῶν μεγαλλοχολικῶν δένδρων ἢ ἱσταντο κρεμάμενα εἰς τοὺς γυμνοὺς κλάδους των. Ἰπὸκάτω ἐθεώρουν, τὴν κατερῥειπωμένην φύσιν, τὰ καταπεσόντα βουνὰ ἦσαν κατασκευασμένα ἀπὸ τὰ λείψανά

των καὶ δὲν ἐπαρουσίαζον εἰμὴ βράχους ἐπαπειλοῦντας καὶ ἀτάκτως συσσωρευμένους. Ὅποιά λοιπὸν δύναμις κατεσύντριψε τοὺς δεσμοὺς αὐτῶν τῶν ὑπερμεγέθων σωρῶν; Εἶναι πραγματικῶς ἡ ἐκδίκησις ἴσως τῶν Θεῶν, ἐναντίον τῶν Τιτάνων; Τὸ ἀγνοῶ, ἀλλὰ τέλος πάντων εἰς τὴν τρομακτικὴν ταύτην κοιλιάδα, ἀνάγκη νὰ ἔλθωσιν οἱ κατακτηταὶ ἵνα ἴδωσι τὴν κατασρεπτικὴν εἰκόνα ἣτις κατερμήνει τὴν γῆν.

Rarthelemy.

Ἱστορία Ἑβραϊκῆ.

Ἔτος 73 Μ. Χ.

Πολιορκία καὶ Ἀλωσις τῆς Μαζάδας παρὰ τῶν Ῥωμαίων.

Ἡ Μαζάδα, κειμένη παρὰ τὴν Νεκρὰν Θάλασσαν, εἶχε μείνει ἡ μόνη πόλις εἰς τὴν κυριότητα τῶν Ζηλωτῶν (*). Κτισμένη ἐπὶ ὄρους ὑψηλοῦ, περικυκλωμένου πανταχόθεν ἀπὸ βαθυτάτους κρημνοὺς, καλῶς ὠχυρωμένη καὶ ἀφρόνως ἐφοδιασμένη ἀπὸ ζωτροφίας καὶ ὄπλα, καὶ τοὶ μικρὸν ἔχουσα ἀριθμὸν ὑπερασπιστῶν, ἠδύνατο διὰ πολὺν χρόνον ν' ἀντιπαλαίῃ κατὰ τοῦ ἐχθροῦ. Ὁ Φλάβιος Σίλβας, διάδοχος τοῦ πρὸ μικροῦ ἀποθανόντος Λουκιλίου Βάσσου, ἔστησε τὴν πολιορκίαν ἀπέναντι τῆς Μαζάδας. Προσέ-

(*) Zéloteurs. Καθ' ἣν ἐποχὴν, ἐπὶ τοῦ Αὐτοκράτορος Αὐγούστου, διετάχθη ἡ ἀπογραφή καὶ τῆς Ἰουδαίας, περὶ ἧς καὶ ὁ Εὐαγγ. Λουκᾶς (Κεφ. 2. Α.) ἀναφέρει, οἱ Ἑβραῖοι τὴν ἐθεώρησαν ὡς ἀντιβαίνουσαν ὅλως εἰς τοὺς Νόμους των, ὅθεν καὶ ἀνέστησαν· ἀλλ' ὁ τότε Ἀρχιερεὺς Ἰσάκην καθησύχασε τὴν στάσιν καὶ ἡ ἀπογραφή ἐγένετο. Δύο ὅμως ἄνδρες τετυρωμένοι, Ἰούδας ὁ Γαυλανίτης, ὁ καὶ Γαλιλαῖος, καὶ ὁ Φαρισαῖος Σαδδὺ συνωμώσαντες ἠρέθιζον τὸν λαὸν εἰς ἐπανάστασιν κατὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐξουσίας, κηρύττοντες δημοσίᾳ ὅτι ὁ Μωσαϊκὸς Νόμος ἀπηγόρευε τὴν ἀναγνώρισιν ἄλλης κυριαρχίας ἐκτὸς τῆς τοῦ Θεοῦ, καὶ ὅτι διὰ τοὺς Ἰουδαίους προτιμότερος ἦτο ὁ θάνατος, ἢ ἡ ὑποταγὴ των εἰς ἀνθρωπίνην ἐξουσίαν. Διὰ τοῦ κηρύγματος τούτου ἐπέτυχον νὰ σύρῃσι πολλοτάτους ὑπακόους, οἱ ὅντες ἄργότερα ἐπυρομαζήθησαν « Ζηλωταί ».

βαλεν αὐτὴν ἐκ μεσημβρίας, ὡς τοῦ μόνου προσιτοῦ μέρους, ὑψώσας διὰ τῶν πολυάριθμων στρατιωτῶν του ἐν ἀνδερῶν (Ier-gasse) ὑψους δικκοσίων πήχεων, τὸ ὅποιον ἐφωδίαζε μὲ πολεμικὰς μηχανὰς νέας ἐφευρέσεως, καὶ περιπλέον, μὲ πύργον ἐξήκοντα πήχεων καὶ ὀλοσχερῶς σχεδὸν περιβεβλημένον μὲ σίδηρον. Μετὰ πολλοῦ κόπου καὶ δυσκολίας ἠδυνήθησαν οἱ Ῥωμαῖοι ν' ἀνοίξωσιν ἐν ῥήγμα. Ἐν δευτέρον τείχος, τὸ ὅποιον εἶχον ὑψώσει οἱ πολιορκούμενοι ἔσωθεν, κατεστράφη παραχρῆμα ὑπὸ τοῦ πυρός.

Ὁ Διοικητὴς τοῦ φρουρίου Ἐλεάζαρ, ἔλκων τὸ γένος ἐκ τοῦ Γαλιλαίου Ἰούδα, ἀν καὶ κατενόησε τὸ ἀδύνατον καὶ ἀνωφελὲς τοῦ ν' ἀνθίσταται ἐναντίον τῶν Ῥωμαϊκῶν δυνάμεων, ἀπέβαλε μόλον τοῦτο ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν του τὴν ἰδέαν τῆς ὑποταγῆς. Διάδοχος δὲ τῶν ἀρχῶν τοῦ πάππου του, ὠρκίσθη μετὰ τῶν συμπολεμιστῶν του νὰ μὴ ἀναγνωρίσῃ ἄλλην κυριαρχίαν, εἰμὴ τὴν τοῦ Θεοῦ μόνην, καὶ νὰ μὴ ὑποταχθῶσι πώποτε εἰς κανένα ἀλλότριον δεσπότην.

Ἡ ἀπελπισία ἐγέννησεν ἐν αὐτῷ τρομερὰν ἀπόφασιν, τὴν ὁποίαν διὰ τῆς εὐγλωτίας του μετέδωκε καὶ εἰς ὅλους τοὺς συμπολεμιστὰς του. Τὰ σώματά των, εἶπε, θέλουσι πέσει εἰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν των, ἀλλ' αἱ ψυχαὶ των, ἐλεύθεραι, θέλουσι πετάξαι εἰς τὰς οὐρανίους σκηνάς.

Ὅλοι οἱ συμπολεμισταὶ, ἀφοῦ ἐνηγκαλίσθησαν κλαίοντες τὰς γυναῖκας καὶ τὰ παιδιά των, ἔδωκαν αὐτοῖς τὸν τελευταῖον ἀσπασμὸν καὶ τὰς ἐφόνευσαν μὲ τὰς ἰδίας των χεῖρας. Μετὰ τὴν τρομερὰν ταύτην πράξιν, ἐξήγαγον διὰ λαχνοῦ δέκα ἄνδρας, διὰ νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς δῆμιοι εἰς τοὺς λοιποὺς καὶ κατόπιν ν' ἀλλοσφαγῶσι καὶ οὗτοι μεταξὺ των.

Τὸ καλῶτερον καὶ ὅλα τὰ πολύτιμα πράγματα παρεδόθησαν εἰς τὸ πῦρ, καὶ ἔπειτα ὁ καθεὶς ἀπὸ αὐτοῦ, κρατῶν εἰς τὰς ἀγκάλας του τὴν γυναῖκα καὶ τὰ παιδιά του, ἐφόνευστο ἀπὸ τοῦ διὰ λαχνοῦ ἐκλεχθέντος δῆμιου. Αὕτη ἡ τραγικωτάτη σκηνὴ

ἔξετελέσθη τὴν ἡμέραν τοῦ πάσχα τῇ 15 Νιζάν τοῦ 73 Μ. Χ. ἔτος. Τὰ δὲ θύματα σὺν γυναῖξὺ καὶ τέκνοις ἦσαν ἑνεακαΐσια ἐξήκοντα.

Τῇ ἐπαύριον οἱ Ῥωμαῖοι εἰσελθόντες εἰς τὴν πόλιν ἔμειναν ἔκθαμβοι διὰ τὴν νεκρώσιμον σιωπὴν, ἣτις ἐβασίλευεν ἐκεῖ, μὴ διακοπτομένην παρὰ ἀπὸ τὰς σπινθηροβολούσας φλόγας. Αἱ κραυγαὶ τῶν τέλος πάντων εἴλικυσαν δύο γυναῖκας καὶ πέντε παῖδια, ἅτινα ἀπέφυγον τὸν θάνατον κρυβέντα ἐντὸς τῶν ὀχετῶν τῆς πόλεως. Μία δὲ ἀπὸ τὰς γυναῖκας ἐκείνας διηγήθη τὸ τραγικώτατον τέλος τῶν κατοίκων.

Οἱ Ῥωμαῖοι κατ' ἀρχὰς δὲν ἐπίστευσαν εἰς ταύτην τὴν τρομακτικὴν διήγησιν, ἀλλ' ἔπειτα ἀνοίξαντες μίαν διόδον διὰ μέσου τῶν φλογῶν εἶδον εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ παλατίου τὰ πτώματα τῶν θυμάτων κατακείμενα. Ἄντι δὲ νὰ χαρῶσι διὰ τὴν νίκην τῶν κατὰ τῶν ἐχθρῶν, προσέφερον φόρον εὐσπλαχνίας καὶ θαυμασμοῦ εἰς τοὺς ἡρωϊκοὺς ὑπερασπιστὰς τῆς Μαζάρας.

Τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ τελευταία σκηνὴ τοῦ μεγάλου ἐκείνου δράματος τοῦ Ἰουδαϊκοῦ πολέμου. J. Munk.

Ἡ Ψευδολογία (*) καὶ ἡ Ἀλήθεια.

Μίαν φορὰν ἡ ἀλήθεια ὀλόγυμνος ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸν κρυφῶνά της. Ἡ μορφὴ της ἀπὸ τὴν πολυκαιρίαν ἦτο ὀλίγον ἐφαρμένη, νέοι δὲ καὶ γέροντες τὴν ἀποστρέφοντο, διὸ ἡ πτωχὴ ἀλήθεια ἔμενεν οὕτω παραπονουμένη καθόσον μάλιστα δὲν εἶχε μέρος ν' ἀποσυρθῆ. Ἐν τασούτῳ παρουσιάζεται ἔμπροσθέν της ἡ ψευδολογία, λαμπρῶς ἐνδεδυμένη, περὰ καὶ ἀδάμαντας φέρουσα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, τὰ περισσώτερα νόθα μὲν πλὴν στίλβοντα. Αἱ!

(*) Τὸ πρῶτον λέγει, Fable (1^a) ὅ ἐστὶ παρ' ἡμῶν Μῦθος (ὁ) καὶ εἰς τὴν μὴν ἀλλάξῃ ὅλος ἡ ἔννοια μετέφρασα ὅπως ἔχη' ὅπερ καὶ συγγνωστέον.

ἰδοῦ σε, καλὴ ἡμέρα εἶπεν αὐτῇ, τί κάμνεις ἐδῶ μόνη καὶ ἐν μέσῳ τῆς ὁδοῦ ; Ἡ δὲ ἀλήθεια ἀπήντησεν, « ἰδοῦ, βλέπεις με, ὅτι ξεπαγιαζῶ ματαιῶς ζητῶ ἀπὸ τοῦ διαβάτας νὰ με δώσωσιν ἄσυλον, μὲ τὴν μορφήν μου ὅλους τοὺς ἐκφοβίζω. » Ἀλλοίμονον ! τὸ βλέπω καλῶς ὅτι γραῖα γυνὴ δὲν δύναται πλέον τίποτε ν' ἀπολαύσῃ. — Σὺ ἐν τοσοῦτῳ εἶσαι νεωτέρα ἐμοῦ, εἶπεν ἡ ψευδολογία καὶ ἄνευ ματαιότητος παντοῦ εἶμαι εὐπρόσδεκτος ἀλλ' ὡς τόσον, κυρία Ἀλήθεια, διὰ τί δεικνύεσαι ὅπως γυμνή ! τοῦτο δὲν φαίνεται μοι ὀρθόν. Ἐλθέ ἄς συμβιβασθῶμεν, ἄς μᾶς ἐνώσῃ τὸ ἴδιον συμφέρον, ἐλθέ ὑπὸ τὸ ἐπανωφόριόν μου, ἄς περιπατῶμεν ὁμοῦ παρὰ τοῖς συνετοῖς, ἔνεκεν σοῦ δὲν θέλω ἀποβληθῆ παρὰ τοῖς ἀνοήτοις, ἔνεκεν ἐμοῦ δὲν θέλεις περιφρονηθῆ· ἕκαστος δὲ ὀδηγούμενος ἀπὸ τὸ μέσον τοῦτο ἄς πράξῃ κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν του. Χάριν τῆς φρονήσεώς σου καὶ χάριν τῆς παραφροσύνης μου θέλεις ἰδεῖ, ἀδελφὴ μου, ὅτι παντοῦ θέλομεν περᾶσει ὡς καλαὶ σύντροφοι.

Florian.

Τὸ τοῦ κόσμου ἔθιμον.

Τὸ τοῦ κόσμου ἔθιμον εἶναι ἐπιστήμη, ἣν ἕκαστος φαντάζεται ὅτι γινώσκει, κώδηξ ἑλαστικός, τοῦ ὁποίου οἱ νόμοι διαφέρουσι κατ' ἐποχὰς καὶ κατὰ συνοικίας, ὅστις πανταχοῦ εὐρίσκει κριτὰς τῶν ἁμαρτανόντων, καὶ ὁ ὁποῖος μεταβάλλει ἀπάσας τὰς αἰθούσας εἰς τόσα ἐπανορθωτικὰ δικαστήρια. Διασκεδαστικὸν τῷ ὄντι εἶναι νὰ βλέπωμεν καὶ ν' ἀκούωμεν τὰς παλαιὰς συνηθείας συνωθουμένας μὲ τὰς νέας· τὰς συνδιαλλακτικὰς προσαγορεύσεις τῆς γραίας Βαρώνης μὲ τὴν ἱπποτικὴν συμπεριφορὰν καὶ μὲ τὸ μασσωνικὸν σφίγγιμον τῆς χειρὸς τῆς νέας τοῦ συρμοῦ Δεσποίνης, τὰς φράσεις τοῦ γεγηρακότος φιλόφρονος λέγοντος μὲ τρέμουσαν φωνήν, πῶς διοικεῖτε ταύτην τὴν ὠραίαν σας ὑγείαν ; μὲ τὸ πῶς διάγετε ; ὅπερ δὲν εἶναι ὀλιγώτερον ἀξιογέλαστον καὶ διὰ τὸ ὁποῖον ἐκπλήττονται ν' ἀκούωσι λέγοντας τοὺς φι-

λοκάλους ανθρώπους, τὸ χειροφίλημα, τὸν σεβάσμιον τρόπον, τὸ δουλικὸν ὕφος τῆς ἀρχαίας σχολῆς, μὲ τὸ αὐθαδὲς βλέμμα, τὴν σκωπτικὴν συμπεριφορὰν καὶ τοὺς ἀνεξαρτήτους τρόπους τῶν φιλαρέσκων τῆς ἡμέρας. Ἐν τοσοῦτῳ ὅλον αὐτὸ συζῆ ὁμοῦ· εὐτυχία ἐὰν ἤθελον ἀμοιβαίως περιφρονῶνται. Ἐν μέσῳ δὲ τοσούτων ἐναντίων συνηθειῶν πῶς ν' ἀναμίξωμεν σήμερον ἐκείνην τοῦ κόσμου; Πᾶσα οἰκία ἔχει τὴν ἰδίαν τῆς συνήθειαν.

Ἐδῶ, εἰς τι λαμπρὸν ξενοδοχεῖον παρατίθεται πλούσιον γεῦμα μετὰ πάσης τῆς δυνατῆς πολυτελείας, εἰς ὃ συντρώγουσιν εἰκοσιν ἄτομα, τὰ ὅποια ἀκούονται μόνον μασσῶντα, οὐδεὶς τολμᾷ νὰ διακόψῃ τὴν σιωπὴν, ἐκτὸς τῆς οἰκοδεσποίνης κερνώσης τὸν καμπανίτην, ἣ τοῦ συζύγου τῆς ἐρωτῶντος τινὰ φιλοθεάμονα ἐὰν τὴν προτεραίαν νύκτα εἶδεν ὄρχουμένην τὴν Ταλλιόνην: δύο τρόποι τοῦ λαλεῖν, τοὺς ὁποίους μεταχειρίζονται ἐκεῖ ἀρκούντως ἐν χρήσει καὶ εἰς τὴν παρακειμένην οἰκίαν, ὅπου ὑπάρχει μηδαμινὴ συναναστροφὴ, εἰς ἣν οὐδεὶς ὑψώνει τὴν φωνὴν τοῦ ὑπεράνω τοῦ συνόλου, οἱ δὲ λόγοι ρέουσιν ὡς σωλὴν χλιαροῦ ὕδατος, ἤθελον ἐπιφέρει ἔκστασιν. Ἡ συνήθεια δι' αὐτὴν τὴν συναναστροφὴν συνίσταται εἰς τὸ ν' ἀποφύγῃ τις ὅ,τι δύναται ν' ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τὴν διαχαραχθεῖσαν ὁδόν. Τὸ νὰ θελήσῃ νὰ ἐπισύρῃ τὴν προσοχὴν τῶν ἄλλων εἰς ὅποιονδήποτε πρᾶγμα, εἶναι τὸ αὐτὸ ὡς νὰ ἤθελε πληγῶσῃ τὴν ἐθιμοταξίαν.

Εἰς ἄλλην αἵθουσαν, ἕκαστος κραυγάζει μὲ ὄλην τὴν δύναμιν τῶν πνευμάτων του, χωρὶς νὰ ἀκροάζηται τὸν ἄλλον. Ἀπόκτησις νέου ἵππου, τὸ συμβεβηκὸς εἰς τὸ δάσος τῆς Βουλώνης, τὸ λάθος ἐνὸς ἵπποτρόφου, ἡ διεύθυνσις ἐνὸς ἵπποκόμου, ἀποτελοῦσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὴν βᾶσιν τῆς συναναστροφῆς, ἢ μᾶλλον μέρος τοῦ ὅλου, ὅπερ συμπίπτει καθ' ἐσπέραν. Ἐκεῖ μὴ γνωρίζων τις περὶ ἵπποσκευῆς, περὶ μηχανισμοῦ, περὶ τῶν διαφόρων εἰδῶν τῶν ἀμαξῶν, περὶ κυνηγετικῶν κυνῶν, περὶ κυνηγεσίου κλ. κλ. εἶναι τὸ αὐτὸ ὡς νὰ μὴ γνωρίζῃ καμμίαν συνήθειαν τοῦ κόσμου.

Ἐνταῦθα ἔθος τοῦ κόσμου εἶναι, νὰ ὑποτάσσῃται τις τυφλῶς εἰς ὅλας τὰς ἰδιοτροπίας τοῦ συρμοῦ· ἐκεῖ πάλιν, ἀπαιτεῖται νὰ παραδέχεται τὸναντίον τὰς παλαιὰς συνηθείας, εἴλωσ ἐκείνου ὅπερ πρέπει ν' ἀποφεύγη, ὡς ἄλλοτε, καὶ ἐκείνου τὸ ὅποσον ὤφειλε νὰ κάμνη. Τὸ ἔθος τῆς ἀπομιμήσεως προέβη μέχρι σκαιότητος· ἀλλαγῶν πάλιν, ἢ τοῦ κόσμου συνήθεια εἶναι ἡ γνῶσις τοῦ παίζειν. Παντοῦ εἶναι ἀνάγκη νὰ ἤξεύρη τις ν' ἀκροάζηται.

Πῶς εὐρίσκεις, κύριε δεῖνα, ἐκεῖνον ὅστις ἀπέρχεται ἀπὸ τινα συναναστροφὴν à la française; Νῆ Δία, ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος δὲν ἤξεύρει νὰ ζήσῃ, λέγουσιν εἰς τὸ Προάστιον τοῦ Μαραι, ἐνῶ εἰς τὸ Προάστειον τοῦ ἀγίου Ὀνωρίου ὁ οἰκοδεσπότης προσέχει πολὺ ἴν' ἀποστρέψῃ τὸ πρόσωπόν του, μὴ τυχὸν φανῆ ὅτι γνωρίζει περὶ τῆς λαθραίας ἀναχωρήσεως τῶν κορυφαίων προσκεκλημένων του: Εἶναι ἡ συνήθεια ἣτις μέμφεται τὸν ἀπολύοντα τοὺς ἄλλους.

Ἄλλοτε τοὺς τρεῖς πρώτους μῆνας μεγάλης τινὸς θλίψεως τοὺς διήρχοντο οἱ τεθλιμμένοι, ἀπομεμακρυτμένοι πάσης διασκεδάσεως· οὐδεμία σκέπη ἀπηντᾶτο εἰς τὸ μελόδραμμα καὶ εἰς τὸ τέλος μάλιστα τῆς θλίψεως δὲν μετήλλαζον διὰ μιᾶς τὰ μέλινα πρὸς τὰ ῥοδόχροα ἐνδύματα, αἱ διάφοροι μεταλλαγὰι τῶν ἐνδυμάτων ἐδήλουν τοὺς βαθμοὺς τῆς θλίψεως· ἤδη δὲν εἶναι διόλου σπάνιον νὰ ἰδῇ τις εἰς τὰ θεατρά μας, εἰς θεωρεῖον, τοὺς τεθλιμμένους κληρονόμους μιᾶς οἰκογενείας, μόλις ἐπιστρέψαντας ἐκ τῆς τοῦ πατρὸς των κηδείας: Τοῦτο δὲν εἶναι ἤδη ποσῶς σκανδαλῶδες. Καθ' ὃν καιρὸν ἐφόρευσέ τις τιὰ ἐν μονομαχίᾳ, ἐσήμαινε κάτι τι ὁ νικητὴς, ἐκρύπτετο διὰ πολὺν χρόνον μετὰ τὴν νίκην, ἂν καὶ τὰ διατάγματα κατὰ τῆς μονομαχίας, καταργηθέντα, δὲν τὸν ἔθετον διόλου εἰς κίνδυνον, καθόσον ὁ φόνος αὐτὸς ὑπηρετοῦτο ὡς ἐκ τῆς προσβληθείσης τιμῆς, οὐχ ἥττον ὅμως ὁ ἄνθρωπος ἐτήκετο καὶ ὤφειλε μάλιστα αὐτὸς ὁ ἴδιος νὰ λυπῆται. Εἰς τὰς ἡμέρας μας ὅμως, ὅτε αἱ ἐπαναστάσεις μᾶς ἐξήμβλωσαν τὰς αἰσθήσεις μας, οὕτως εἰπεῖν, μὲ τοὺς θανάτους

ἐκεῖνος ὁ θάνατος; ἐνὸς αὐθάδους ἢ ἐνὸς αὐθιγιάσαντος; δὲν προξενεῖ κανὲν ἀποτέλεσμα. Μία νεκρώσιμος ἐκθεσις ἐν ταῖς ἐφημερίσιν ἀρκεῖ νὰ κατευνάσῃ τὴν ἄργῃν τῶν θυμάτων, διὸ καὶ βλέπει τις τὸν φονέα καλπάζοντα ἐν ταῖς πλατείαις, πρὶν ἢ τὰ αἱματωθέντα χόρτα τοῦ πεδίου τῆς μάχης ἐπαναλάβῃσι τὸ πρῶτον τῶν χρωμα. Τοῦτο δὲν δυσχερεστὲ κανένα, εἶναι ἔθος.

Τέλος πάντων βραδυπόροι τινὲς ἐκπλήττονται, ὑπάρχουσι δὲ καὶ τινες ἀναστατοῦντες ἐναντίον πολλῶν νέων συνηθειῶν. Ἰδοὺ μάλιστα ἐν παραδείγμα.

Ὁ Νέος Ἐδουάρδος Βερβίλλε, τοῦ ὁποῦ οὗ πατὴρ ἀρχαῖος πλούσιος τραπεζίτης καὶ φιλάργυρος, δίδει εἰς τὸν υἱὸν τροφεία (pensions) πλεόν παρά μέτρια, τοῦ ὑπόσχεται ὑπερμεγέθη προίκα, ἐὰν ἤθελε νὰ συγκατατεθῇ εἰς τὸ συνοικέσιον τῆς ἀρεσκείας τοῦ πατρὸς, δηλαδή, ἐὰν ἐνυμφεῖτο νέαν πλουσίαν καὶ εὐγενοῦς οἰκογενείας· ἐπειδὴ ὅ,τε πατὴρ καὶ ὁ υἱὸς ἠκολούθουν τὸ τῆς ἡμέρας ἔθιμον, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ὁ μὲν Ἐδουάρδος ἐλάτρευε τὴν ματαιότητα, ὁ δὲ πατὴρ τὴν πλεονεξίαν.

Τ' ἀπομνημονεύματα τοῦ Στώβ, τοῦ Βερδιέ, τοῦ Οὐδύγαρουδ, τοῦ Βαπτιστοῦ, τέλος, ὄλων τῶν προμηθευτῶν τοῦ στρατοῦ τῶν στασιαστῶν, λέγουσιν ὅτι εἶχον πρὸ καιροῦ ἐξαντληθῆ ἅπασαι αἱ πρόσοδοι καὶ αἱ πιστώσεις τοῦ Ἐδουάρδου. Ἡ ὑπομονὴ τῶν πιστωτῶν καὶ ἡ πατρικὴ εὐαισθησία ἐφθασαν εἰς τὸ ἔπακρον, διὸ ἄφειλεν ἀφύκτως νὰ προστρέξῃ εἰς τὸ συνοικέσιον. Ὁ συμβολαιογράφος Ἐδουάρδος, ἐπιφορτισμένος τὰς υποθέσεις τῆς οἰκογενείας Μονναβέλ, τὸν ἐπρότεινε νὰ τὸν παρουσιάσῃ παρά τῷ γέροντι Προέδρῳ, τοῦ ὁποῦ ἡ θυγάτηρ πλουσία καὶ καλῶς ἀνατεθραμμένη, ἔμελλε πλουτισπαρόχως νὰ προικοδοτηθῇ. Τὴν προσδιορισθεῖσαν τῆς παρουσιάσεώς του ἡμέραν, ὁ Ἐδουάρδος ἐνδεδυμένος μὲ περικοκλαδάτον ἐκ σιρικοῦ ὑφάσματος γιλέκιον, μὲ βελάδαν, μὲ λαμυροδέτιον κολλαρισμένον, μὲ κλασικὰ ὀμματογαῦλια, μὲ χονδρὰν καὶ μῆλον χροστοῦν ἐχρυσαν βράβδον καὶ μὲ χειρόκτια στιλπνότατα προσετίθετο νὰ φορῇ τὰ φαιὰ ὑποδή-

ματά του, ἐπὶ λόγῳ ὅτι ἐγένοντο, δῆθεν, δεκτὰ εἰς πλείστας ὄσας συναναστροφάς. Ἄλλ' ὁ συμβολαιογράφος, ὅστις δὲν εἶχε περιβληθῆ τοιαῦτα καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ζωῆς του, εἶπεν ὅτι δὲν ἤθελον τὸν ὑποδεχθῶσι καλῶς εἰς τὸ Μαγαῖς μὲ τοιοῦτον ἵπποτικὸν ἔνδυμα· διὸ αἱ μεταξωταὶ περικνημίδες ἀντικατέστησαν τὸ ἀγγλικὸν δέρμα.

Κατὰ τὴν ἐκτεταμένην διάβασιν, ἦν ὠφείλον νὰ κάμωσιν ἀπὸ τὴν ὁδὸν Προχώματα—τοῦ—Ἄντὲν ἕως τὴν ὁδὸν Φραγκο—Πολιτῶν, ὁ συμβολαιογράφος εἰδοποίησε τὸν Ἐδουάρδον περὶ τῆς διαφορᾶς, τὴν ὁποίαν ἤθελεν εὑρεῖ καθόσον ἀφορᾶ τοὺς τρόπους καὶ τὰς συνηθείας τῆς οἰκίας, τὴν ὁποίαν ὑπήγαινε νὰ ἐπισκεφθῆ, καὶ τῶν τρόπων τοῦ κόσμου εἰς ὃν ἔζη. Ὁ Ἐδουάρδος, ὡς νέος εὐήθης, δὲν εἶδεν εἰς τὴν εἰδοποίησιν ἧτις τῷ ἔγινε παρὰ μόνον ἵνα τὸν προφυλάξῃ ἀπὸ ἀδικῶν τι, τυχόν, κάγχασμα. Τὸ συμπαθητικὸν πρόσωπόν του, τὸ εὐλόγιστον ἀνάστημά του, ὁ διακεκριμένος σχηματισμὸς τοῦ σώματός του συνέτεινον κατ' ἀρχὰς πρὸς ὄφελός του. Τὸν ὑπεδέχθησαν μ' ἐκεῖνον τὸν ἐπιτετηθευμένον εὐγενῆ τρόπον, τὸν ὁποῖον εἰς ἄλλα μέρη καλοῦσιν ἀρχαῶν ῥυθμὸν (Rococo), κατόπιν ὁ κύκλος ἐσχηματίσθη, τὸ Βιστ, διὰ μίαν στιγμὴν διακοπὴν, ἐπανελήφθη, ἡ δὲ συναναστροφή ἔλαβε τὴν συνήθη πορείαν της. Ἄν καὶ συνομίλου, οὐχ ἦττον ὅμως τὰ βλέμματα ὄλων περιστρέφοντο εἰς τὸν νεοελθόντα, καὶ, ἐὰν ἦτο ὀλιγώτερον ἀφελῆς εἰς ἑαυτὸν, ἤθελεν ἐννοῆσαι τὴν ἐκπληξιν ἣν ἕκαστος συνησθάνετο βλέπων αὐτὸν ἐξηπλωμένον ἐπὶ μεγάλου θρανίου καθ' ἅπαν τὸ μῆκος τῶν ποδῶν του καὶ παίζοντα μὲ τοὺς θώμινγκας τῆς παχείας ράβδου του, ἀπαραλλάκτως, ὡς ἠδύνατο νὰ πράξῃ βοϊδέμπορος τις ἢ εἰς ἀρχιτυμπανιστής. Ἐν τῇ ἐκστάσει της, δι' ἑν τοιοῦτον φέροισμον, ἡ δέσποινα ἧτις παρεκάθητο αὐτῷ, ἀφῆκε νὰ πέσῃ τὸ ἀνεμιστήριόν της. Ἄπαντες ἐνόμισαν, ὅτι ὁ Ἐδουάρδος ἤθελε τζακισθῆ, οὕτως εἶπεῖν, ἵνα τὸ σηκώσῃ. Ποσῶς! Αὕτη ἡ μικρὰ μέριμνα τῆς παλαιᾶς σχολῆς δὲν εἶναι πλέον ἐν χρήσει παρὰ τοῖς ἀρχι-

γέταις τῆς νέας, διὸ διήλθεν ἅπαν τὸ μῆκος τῆς αἰθούσας εἰς ἀρχαιότατος Λογιστῆς τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου ἵνα προσέλθῃ καὶ λάβῃ τὸ ἀνεμιστήριο καὶ τὸ ἐγχειρίστη τῆ Δεσποίνῃ Κ^{***}.

Λόγος ἐγένετο ἐν τῇ συναναστροφῇ περὶ φιλολογίας, « εἶναι παραλογισμὸς . . . εἶναι ἔργον κολοσσαῖον, » εἶπεν ἀλληλοδιαδόχως ὁ Ἐδουάρδος, χωρὶς νὰ δώσῃ καιρὸν εἰς κανένα νὰ ἐκφράσῃ τὴν ἰδέαν του ἐπὶ τοῦ βιβλίου ἢ τοῦ δράματος περὶ ὧν ὁ λόγος, καὶ τοῦτο διότι αἱ συνεσταλμένα ἰδέαι δὲν εἶναι σήμερον ἐν χροῖσει, δὲν συνειθίζονται! Πρέπει νὰ δίδωμεν τὴν ἰδέαν μας εἰς πᾶν τι, καὶ ἀδιάφορον ἂν κατόπιν μεταμεληθῶμεν διὰ τὴν πράξιν μας, νὰ ὁμιλῶμεν διὰ πράγματα χωρὶς νὰ ταραττώμεθα διὰ τοὺς ἀνθρώπους καὶ νὰ ὑποφέρωμεν γενναίως τὴν ἀμηχανίαν εἰς ἣν ἠθέλαμεν εὐρεθῆ, κακολογήσαντες μίαν γυναῖκα ἐνώπιον τοῦ συζύγου της, ἢ ἐν σύγραμμα ἐνώπιον τοῦ συγγραφέως του. Πρέπει περιπλέον, μήπως ἐγκαταλειπόμεθα ταραττόμενοι. Ἄπαν τοῦτο δὲν εἶναι τὸ κορυφαῖον τῆς συνηθείας τοῦ κόσμου;

Καθ' ὅλην ταύτην τὴν συναναστροφὴν καθ' ἣν αἱ λέξεις ποταπότης . . . φανακισμὸς, ἐπήνεγκον εἰς τοὺς τῆς οἰκίας λάλους κατὰ πᾶσαν στιγμὴν σημεῖα ἐκπλήξεως, ἢ χαριτόβρυτος Ἄμαλία ἐκράτει τὸ λευκὸν χειρόμακτρον της ὑπὸ τὴν ῥινά της καὶ ἐφαίνετο ἐνοχλουμένη ἀπὸ τὴν ἀποφορὰν τῆς καπνοσύριγγος, καθότι, ἂν καὶ ὁ Ἐδουάρδος ἐφρόντιζε ν' ἀλλάζῃ φόρεμα μετὰ τὸ κάπνισμα, ἀλλὰ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ μένη τις ἐπὶ τρεῖς ὥρας ἐντὸς μολυσμένου νέφους καπνοῦ καὶ νὰ μὴ διατηρήσῃ δυνατὴν ἀποφορὰν, ἢ δὲ ὁσμὴ του καπνοῦ διεσκορπισμένη καθ' ὅλον τὸ σῶμά του καθίστα τὰ περίξ του ἀνυπόφορα τῇ Δεσποίνῃ τοῦ Μονταβέλ.

Τώρα, ὁ τρόπος τοῦ νὰ ὑπανδρευθῇ ἄνδρα τὸν ὅποιον δὲν δύναται νὰ πλησιάσῃ ἄνευ δυσαρεσκείας! Ματαίως τῇ ἔδιδον νὰ ἐννοήσῃ ὅτι τοιαύτη εἶναι ἡ συνήθεια, ὅτι τὸ Βουλευτὰρ τῶν Ἰταλῶν δὲν εἶναι ἄλλο τι, εἰμὴ Ὀλλανδικὸν καπνιστήριον (Tobacgie), ὅτι αἱ ὠραιότεραι γυναῖκες ὑπήγαινον ἐκεῖ καθ' ἐσπέ-

ραν, ἵν' ἀναπνεύσῃ τὸν μολυσμένον ἀπὸ τὰς καπνοσύριγγας ἀέρα, καθαρισμένον ἀπὸ τὸν κονιορτὸν, καὶ, ὅτι ἦτο λίαν ἀξιόγέλαστον, ἐν ᾧρα εἰρήνης νὰ παραπονῆται διὰ τὰς καπνοσύριγγας καὶ διὰ τοὺς μύστακας, οἱ ὁποῖοι ἄλλοτε δὲν ἐφαίνοντο παρὰ ἐν καιρῷ πολέμου.

Ἡ Ἀμαλία νικηθεῖσα ἀπὸ τὸσαῦτα ὥραϊα δικαιολογήματα καὶ κατιδοῦσα ὅτι δὲν ἠδύατο ν' ἀντιτάξῃ τὸ ἐναντίον τοῦ συρμοῦ, ἐθεώρησε καλὸν νὰ μὴ κατακρίνῃ περιπλέον μίαν συνήθειαν, ἣτις ἐπαπειλεῖ νὰ ἐπεκταθῇ εἰς ὀλόκληρον τὴν Γαλλίαν. Ἀλλ' εἰς τὴν ἀπαρέσκεϊαν δὲν ὑπάρχει δικαιολόγησις. Ἄν καὶ ἐδικαιολόγῃ τὰς ιδιότητας καὶ τὰς ὀρέξεις τοῦ κυρίου Δερβίλλε, οὐχ ἦττον ὅμως, καθαρὰ καὶ ἀνοικτὰ, αὐτὴ ἠρνήθη νὰ τὸν ὑπανδρευθῇ.

Εὐτυχῶς δι' αὐτὸν ὑπάρχουσι γυναῖκες ὀλιγώτερον ἀμαθεῖς ἢ τὴν Δεσποίνην Μονταβέλ, ὡς πρὸς τὰ νέα ἔθιμα. Εὐρέθη εἰς τὴν συνοικίαν τοῦ Χρηματιστηρίου νέα τις χήρα, γνωρίζουσα τὸν τρόπον τῆς ζωῆς. Αὕτη ἐπλήρωσε τὰ χρέη τοῦ Ἐδουάρδου, αὐτὴ τὸν ἀναμένει καθ' ἐσπέραν ὅταν αὐτὸς παίξει τὸ Βρουλλιὺτ, ἐτοιμάζει τὰ σιγάρα διὰ τὴν ἐπιστροφὴν του καὶ βεβαιοῦσι μάλιστα ὅτι ὑπερχαίρεται διὰ τὰς παρακειμένας ὀχληρότητας τοῦ νὰ θεωρῆται σύζυγος ἀνθρώπου, ὅστις κατέχει τὸ καλλίτερον ἀφ' ὅλα, ἦτοι τὴν τοῦ κόσμου συνήθειαν,

M. Sophie Gay.

Ἡ Φιλία.

Πάθος ὑψηλὸν, αἶσθημα τῶν μεγάλων ψυχῶν, εὐτυχία τοῦ κόσμου, ἐνώπιον τοῦ ὁποῖου ὅλα τὰ δεινὰ ἐξαφανίζονται ἢ ἀδυνατοῦσι, καὶ ὅλα τὰ καλὰ καθωραΐζονται καὶ συναπαντῶνται ὦ θεία φίλια! τὸ ὄνομά σου μόνον μ' ἀναμιμνήσκει ἅπαντα τ' ἀγαθὰ τῆς ζωῆς. Πάθος ἥρωϊκόν, οὐτινος ἢ φλόξ ἀείποτε ἀγνή

καὶ ἀναρρίπιζομένη ἀπὸ τὸ αἶσθημα καὶ ἐμψυχουμένη ἐκ τῆς νοημοσύνης, ἀρετὴ παρήγορος, τὴν ὁποίαν τὸ ὑπέρτατον ὄν παρεχώρησεν εἰς τὸν ἄνθρωπον πρὸς ἀποζημίωσιν τῶν ὀλεθρίων ἀποτελεσμάτων ἀποπεπλανημένου νοός. Ἀγαθοποιὸν αἶσθημα, ἄνευ τοῦ ὁποίου οὐδὲν καλὸν δι' ἡμᾶς ἤθελεν ὑπάρχει : διότι τί ἤθελεν εἶσθαι ἐν καλὸν ὁποιοῦνδήποτε, δι' ὃ δὲν ἠδύνατό τις νὰ λαλήσῃ εἰς τὸν φίλον του ; Οὐράνιος ἀρετὴ, τῆς ὁποίας τὸ ὄνομα κατεπορνεύθη τοσάκις, τῆς ὁποίας ἡ εἰκὼν τοσάκις διεστράφη, τὴν ὁποίαν λατρεύουσιν οἱ θνητοὶ καὶ ὅταν ἀκόμη τὴν ἀγνοοῦσι, πάθος γενναῖον καὶ ὑψηλὸν, ὅπερ ἐξευγενίζει ἅπασαν τὴν ὑπαρξίν ἡμῶν καὶ ἥτις δὲν μᾶς κάμνει νὰ ζῶμεν εἰμὴ διὰ τὸν φίλον, ὃν ἡ καρδιά μας ἐξελέξατο ! Εἶσαι σὺ, ἦν ἤδη προτιθέμεθα νὰ ζωγραφίσωμεν.

Πῶποτε ἐκεῖνος, τοῦ ὁποίου ἡ καρδιά καίεται ἀπὸ τὴν γλυκεῖαν φλόγα τῆς ἱερᾶς φιλίας, δὲν ἐδοκίμασεν αἶσθημα ζωηρότερον παρ' ὅταν ὁ φίλος ὃν αὐτὸς ἐξελέξατο, λαμβάνει τὴν μεγαλύτεραν ἀνάγκην τῆς συνδρομῆς του· τὸν παρακολουθεῖ ἐν τῷ μέσῳ τῆς μεγαλητέρας δυστυχίας του, προσκολλᾶται εἰς ἐκεῖνον, ἵνα μὴ οὐδαμῶς τὸν ἐγκαταλείψῃ, καὶ αὐταὶ ἀκόμη αἱ ψυχρότητες τοῦ ἐκλεκτοῦ τοῦ φίλου δὲν δύνανται ν' ἀποθβέσωσι τὸ οὐράνιον πῦρ, ἀπὸ τὸ ὁποῖον κατεφλέχθη· καὶ ἀχάριστον ἀκόμη τὸν ἀγαπᾷ, καὶ ἄπιστον ἔτι εἰς τοὺς ἱεροὺς νόμους τῆς φιλίας τὸν λυπεῖται, τὸν συγχωρεῖ δι' ὅλα τὰ δεινὰ τὰ ὁποῖα ἔλαβε παρ' αὐτοῦ, ἂν καὶ μεμονωμένως, ἀλλὰ δὲν τὸν εἶναι ὀλιγώτερον ἀγαπητὸς, πᾶσαν εὐτυχίαν του θυσιάζει δι' ἐκεῖνον, θέλει ν' ἀποθάνῃ διὰ τὸν ὀρέστην του καὶ ἐπιθυμεῖ νὰ τὸ ἀγνοῇ. Ἡ ψυχὴ του συνταυτίζεται μὲ τὴν τοῦ φίλου του, δὲν ἔχει, εἰμὴ τὰς αὐτὰς ἐπιθυμίας, τὰς ἰδίας συγκινήσεις τὰς αὐτὰς εὐχαριστήσεις· ὅταν δ' ὁ θάνατος, ὅστις τὰ πάντα ἔρχεται νὰ διαίρησιν, τοῦ ἀφαιρῇ τὸ ἀντικείμενον τῶν τρυφερωτέρων καὶ ἀδυνατῶν αἰσθημάτων του, τὸν συνοδεύει μετὰ γενναιότητος, μέχρι τοῦ χείλους τοῦ τάφου, τοῦ κρύπτει τὰ δάκρυα, διαχέει κάποιαν

θέλητρα ἐπὶ τῶν ὀλεθρίων στιγμῶν του, τὸν παρηγορεῖ, καθ' ἣν στιγμήν τὸ πᾶν τοῦ ἀφαιρεῖται ἄνευ ἐπανόδου, ὅταν δὲ ἡ ὀλεθρία θύρα τοῦ τάφου κλεισθῇ, μεμονωμένος καὶ ἄνευ ἐλπίδος δὲν δύναται πλέον νὰ κρατήσῃ τὰ δάκρυά του· μόνος δὲ ἐν μέσῳ τῆς σιωπῆς τῶν πυκνῶν καὶ ἐρήμων δασῶν ὑπάγει νὰ κλαύσῃ ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον ἐστερήθη, ἵνα τραφῇ μὲ τὴν λύπην του καὶ μὲ τὴν εἰκόνα τοῦ φίλου του καὶ νὰ καταναλώσῃ, ἐν τῇ θλίψει του, μίαν καρδίαν, τῆς ὁποίας τὰ αἰσθήματα δὲν δύναται νὰ διαχυθῶσι, μίαν ζωὴν, ἣτις δὲν ἦτο πλέον δι' αὐτὸν καὶ ἡ ὁποία κατέστη περιττή.

Ἐνίστο αἱ σκιαὶ. ὁπόταν ἔρχονται ἐπὶ τῆς γῆς, νομίζει ὅτι διακρίνει τὸν φίλον του ἐν μέσῳ ἀμυδροῦ φωτός, τὸν ὀμιλεῖ, ἀλλοίμονον! ὡς νὰ ἠδύνατο νὰ τὸν ἀκούσῃ, καταπραΰνει τὸν πόνον του μὲ ταύτην τὴν γλυκεῖαν φαντασίαν, τρέχει ἴν' ἐναγκαλισθῇ τὴν ἀγαπητὴν ἐκείνην σκιάν, ἀλλὰ δὲν ἀπαντᾷ εἰμῆ σκότη ἀναίσθητα, διὸ δὲν εὐρίσκει ἐν τῇ καρδίᾳ του παρὰ τοὺς πλέον δρυμεῖς πόνους, τὸν ἀναζητεῖ ἐν νυκτὶ, τὸν ἀναζητεῖ ἐν ἡμέρᾳ, καὶ μὴ δυνάμενος πλέον νὰ ὑποφέρῃ τὸ βάρος τῶν δεινῶν του, τῶν θλίψεων του καὶ τῆς ἀπωλείας του, ὑποκύπτει εἰς τὸν πόνον του καὶ τελευτᾷ μὲ τὸ ὄνομα τοῦ φίλου του εἰς τὰ χεῖλη.

Ὡ ἱερὰ καὶ θεῖα φιλία! διατί αἱ ἀγναὶ φλόγες σου δὲν ἀνάπτουσιν ὅλας τὰς ψυχάς; διατί ὀλίγιστοι θνητοὶ σὲ ἔχουσιν εἰς τὴν καρδίαν των, ἐνῶ ἅπαντες σὲ ἔχουσιν ἐν τοῖς χεῖλεσιν αὐτῶν; καὶ διατί τὸ ὄνομά σου, τὸ ὁποῖον μόνῃ ἡ ἀρετὴ δύναται νὰ προσφέρῃ, ἐλήφθη πολλάκις ἵνα καλύψῃ τὴν μαύρην προδοσίαν καὶ τὰς ὀλεθρίας συνωμοσίας;

Lacépède.

Αἱ τέσσαρες Ἡλικίαι.

Ἡ Παιδική.

Ὁ παῖς δύναται νὰ ᾔηται ἀγαπητός, νὰ ᾔηται πλήρης χαρίτων καὶ θελγῆτρων, ἐὰν κακῶς ἐννοουμένη τις ἀνατροφή δὲν γείνη ἐμπόδιον εἰς τὰς προαιρέσεις του, ἐὰν ἡ φύσις ἀναπτύσση ἐλευθέρως τὰ μέλη του, ἐὰν δυναθῇ νὰ μεταχειρισθῇ ἀπάσας τὰς καταλλήλους εἰς ταύτην τὴν τρυφερὰν ἡλικίαν ἀσκήσεις, φίλην, πλὴν τῆς ἀνησυχίας καὶ τῆς παλιμβουλίας, καθ' ὅλους τοὺς τρόπους. Αἱ εὐαρεστότεραι, αἱ φυσικώτεραι ἀναλογίαι κυριεύουσιν ἅπαντα τὰ μέλη του· ἄπειρος ἀκόμη τοῦ νὰ τὰ κρατῇ καθ' ἕξιν συνεσταλμένα, νὰ τὰ στερεώη μετ' εὐαρέστου συμπεριφορᾶς καὶ νὰ τὰ κρατῇ παραδόξως πῶς κατὰ θέλησιν. Αἱ καταναγκαστικαὶ ἐργασίαι ἀκόμη δὲν συνοικειώθησαν μὲ αὐτὸν, δὲν τὸν παρήλλαξαν, δὲν τὸν ἠλλοίωσαν· αἱ χεῖρές του ἀκόμη δὲν μετεχειρίσθησαν βιβάρα ἐργαλεῖα, οἱ ὦμοί του δὲν ἔκυψαν ἀκόμη ἐπὶ τοῦ ἀρότρου ἢ ἐπιβιομηχανικοῦ τινος ἐργαλείου. Ἡ κόμη του κυματίζει κατ' ἀρέσκειαν τῶν ἀνέμων καὶ τῆς ὥραιας φύσεως, χωρὶς ν' ἀποχρωματισθῇ ἀλλοκότως, ἐντέχνως δὲ περιστραμμένη καὶ συνεχῶς γελοιῶδως πῶς βεβιασμένη· ἡ ἐπιδερμὶς του δὲν ἐμάρθη εἰσέτι ἀπὸ τὸν καυστικὸν ἥλιον, ἢ δὲν ἐρρύτιδώθη ἀπὸ τὸ φύγος· ἡ τριχυμία δὲν ἐξεμάνη ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του· δὲν θεωρεῖ τὴν ζωὴν του εἰμὴ ὡς ὄδον καταπεφυτευμένην μὲ ἄνθη· δὲν προβλέπει καμμίαν ἀπὸ τὰς δυστυχίας καὶ τὰς δυσχερείας, αἰτινες τὸν ἀναμένουσιν· αἱ θλίψεις δὲν ἐρρύτιδωσαν τὸ μετωπὸν του, οὔτε ἐξήλειψαν τὰ εὐγενῆ χαρακτηριστικά του· καταφαίνεται εἰσέτι εἰς αὐτὸν ἡ ἀρχικὴ καταγωγὴ τοῦ βασιλέως τῆς φύσεως· ἡ δυσπιστία δὲν κατέστησεν ἀκόμη τὰ διαθήματά του βραδέα καὶ διακεκομμένα· ἡ ὄρασις του εἶναι ἀνήσυχος, τὰ βλέμματά του σταθερὰ καὶ ὀλέθρια, τὸ πνεῦμά του ἀπηλλαγμένον προλήψεων καὶ μεριμνῶν· συναρμολογεῖ φαντασιοκοπήματα εὐχάριστα, καὶ γεννᾷ εἰκόνας εὐφροσύνης. Ἐὰν τι ἐλαφρὸν δεινὸν τῷ

συμῶν, παράττον τὰς ὥραίας δι' αὐτὸν ἐξυφασμέναις ἡμέραις, αὐ-
ται εἶναι ἀλλότριαι αὐτοῦ, καὶ δὲν ἀφίνουσιν εἰς αὐτὸν καμμίαν
ἀνάμνησιν, ἀλλ' ἐν τῷ ἄμα καὶ μὲ τὰ γεννήσαντα αὐτοῦ ἀν-
τικείμενα διασκεδάζονται. Τί τάχα τῷ λείπει, ἵνα δείξῃ τὴν καλ-
λιτέραν τῶν χαρίτων, τῆς χαρμοσύνης, τῆς εὐφροσύνης καὶ τῆς
κομψότητος εἰκόνα ;

Ἡ Νεανική.

Μᾶς παρουσιάζεται ἤδη ἡ λαμπρὰ νεότης, ἡ ἡλικία ἐκείνη,
εἰς ἣν ὁ ἠθικός·καὶ φυσικός κόσμος ἀναπτύσσουσι καὶ ἐπεκτείνου-
σιν ἀπάσας τῶν τὰς δυνάμεις. Τὸ πνεῦμα ἀναπτύσσεται καὶ
αἱ ἐντυπώσεις ἤθελον εἶναι στερεώτεραι παράποτε, ἐὰν συνοδεύ-
ετο μετ' αὐτῆς ἡ σκέψις· ἡ σκέψις, ἡ δύναμις αὐτὴ ἣτις μόνη
δύναται νὰ ἐμποδίσῃ τὰς ἰδέας μας, νὰ ὀρίσῃ τὰ αἰσθήματά μας
καὶ νὰ ἐκπληρώσῃ ἀληθῶς τὰς ἐντυπώσεις τῶν. • Τότε δὲ ὅλα
τὰ ἀντικείμενα βασιλεύουσιν ἀνέτως ἐπὶ τῆς ψυχῆς ἡμῶν, κα-
νὲν πρᾶγμα ἀδυνάτως δὲν τὴν κινεῖ, ὡς ἐν τῇ παιδικῇ ἡλικίᾳ,
ὅλα σφοδρῶς τὴν παράττουσιν. Ὁ νέος ἄνθρωπος δὲν βλέπει ἔμ-
προσθὲν του εἰμὴ ὀρμὰς καὶ παραφοράς· εὐτυχῆς, ὅταν αἱ παρα-
φοραὶ αὐταὶ δὲν τὸν σύρωσιν, εἰμὴ εἰς τὴν ὁδὸν ἣν ὀφείλει ν'
ἀκολουθήσῃ! Εὐτυχῆς, ὅποταν αἱ σοφαὶ χεῖρες, αἰτινὲς θέλουσι
τὸν ὀδηγήσῃ, δὲν βιασθῶσι ποσῶς νὰ σβύσωσι τὸ πῦρ τὸ ὁποῖον
τὸν καταβιβρώσκει, ἀλλὰ μάλιστα προσπαθοῦσι νὰ τὸ διατηρή-
σωσι καὶ νὰ τὸ ἐξαικοντίσωσι πρὸς τὰς μεγάλας ἀρετάς, πρὸς
πᾶν καλὸν τὸ ὁποῖον ἡ νεότης δύναται νὰ ἐπιτύχῃ.

Φθάνων ὁ νέος ἀπὸ ἡλικίαν εἰς ἣν οὐδεὶς ἠναγκάζεται νὰ ὑπε-
ρισπισθῇ ἐναντίον του, εἰς ἣν οὐδεὶς τὸν ἐφοβαίτο, ἡ κατὰ συνέ-
πειαν καμμίαν περίστασις δὲν ἐφάνη αὐτῷ ἐναντία, αἰσθανόμε-
νος ἐκαστοτε νέας δυνάμεις ἀναπτυσσομένης, φανταζόμενος ὅτι
ὅσμηφοραὶ αὐταὶ θέλουσιν αὐξάνει καὶ τὰς ὁποῖα ἀκόμη δὲν συμ-

παρέβαλε μὲ κανὲν ἐμπόδιον, φανταζόμενος ὅτι οὐδὲν ἐξομοιοῦται μὲ αὐτὰς τὰς δυνάμεις του, πιστεύων ὅτι τὸ πᾶν ὀφείλει νὰ κλίνη ἐνώπιόν του, ἀγέρωχος, ἀδάμαστος καὶ θέλων ν' ἀποτινάξῃ ὀλοτελῶς τὸν ζυγόν, ὑπὸ τὸν ὅποιον τὸν ἐκράτει ἢ ἐν τῇ παιδικῇ του ἡλικίᾳ ἀδυναμία, ὁ νέος εἶναι ἢ εἰκὼν τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἀνεξαρτησίας. Ἀποφεύγει πᾶν τὸ δυνάμενον νὰ τὸν ἐγγαράξῃ ὅπερ ἐκεῖνος ὀνομάζει ζυγόν, πᾶν τὸ δυνάμενον νὰ ζωγραφίσῃ αὐτῷ τὴν ἀρχαίαν του ὑποταγὴν· μισεῖ τὰς λίαν περιωρισμένας διαμονὰς εἰς ἃς τὸ σῶμα καὶ τὸ πνεῦμά του διακινεῖται περιωρισμένα. Δὲν τὸν εὐχαριστεῖ εἰμὴ μία ἐκτεταμένη πεδιάς, ἐν ἣ δύνανται ἐν πάσῃ ἐλευθερίᾳ νὰ ἐξασκῇ τὰς δυνάμεις του τρέχων, τὸ θάρρος του, ἵνα δαμάξῃ ἀγρίους ἵππους, τὴν εὐστοχίαν του ἵνα τοὺς διευθύνῃ, τὸ ἀτρόμητόν του ἵνα νικᾷ καὶ νὰ φονεύῃ τ' ἀγρία θηρία. Ἐκεῖ, ἐπὶ τῆς γῆς τὴν ὁποίαν ἤδη κατ' ἀρέσκειαν δύναται νὰ διατρέχῃ, σκιρτᾷ ἐκ τῆς χαρᾶς, κινεῖ τὰ στιβαρὰ μέλη του, προσπαθεῖ νὰ μεταφέρῃ βάρεα φορτία, φαντάζεται ὅτι ἔπραξε πολὺ κατακυλιῶν μὲ κόπον ἐν τεμάχιον βράχου, κατεβίβασε μὲ δύναμιν ἐν δένδρον ἢ ἐπροσπέρασε τοὺς κύνας του εἰς τὸ τρέξιμον. Οἱ χαρακτήρες του δὲν εἶναι πλέον ἢ εἰκὼν τῆς χάριτος καὶ τῆς κομψότητος, ὡς ἐν τῇ παιδικῇ του ἡλικίᾳ, ἀλλὰ τῆς ἀλαζωνίας. Τὸ σῶμά του, τοῦ ὁποίου ἡ περιφορὰ φαίνεται σκληροτέρα, παρέχει μὴ ὄντας εἰκονίζοντας δύναμιν καὶ τοῦ ὁποίου τὸ ταχὺ καὶ στιβαρὸν κίνημα ἀναγγέλλει τὴν ὑπεροχὴν του. Τὰ ἐκ τοῦ ἡλίου ἐχρωματισθέντα μαλλία του, πρὸς ὃν εὐχαριστεῖται νὰ τὰ ἐκθέτῃ, εἶναι μακρύτερα καὶ φουντωτά· οἱ ὀφθαλμοὶ του πλήρεις πυρὸς λάμπουσιν ἐκ τῆς γενναιότητος· αἱ χεῖρές του φέρουσιν ἤδη τὸ ἀπεικόνισμα τῆς σκληρότητος, ποσῶς δὲ τῶν ὠφελίμων ἐργασιῶν, ἀλλὰ τῶν ἐργασιῶν τῆς ιδιοτροπίας του· τὸ βᾶδισμά του σταθερὸν, ἡ κεφαλὴ του ὀρθία, ἡ φωνὴ του κηταπληκτικὴ, ἔχει τὸ ὄρος τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἠρκαλέους καὶ φαίνεται προωρισμένως νὰ κινή τὸ βόταλόν του καὶ νὰ δαμάξῃ τὰ ἀγρία θηρία. Ὀρμη-

τικός και ταραχοποιός συνεχώς, ως ἐν τῇ παιδικῇ ἡλικίᾳ, ἀλλὰ πάντοτε ὀρμητικὸς, τεταραγμένος, ἐνθουσιῶν εἰς πᾶν νεοφανὲς ὅπερ ἤθελε τῷ παρουσιασθῆ, μεταβάλλων ἐκάστοτε τὰ σχέδιά του καὶ τὰς ἐπιθυμίας του, ὑπερπηδῶν πᾶν πρόσκομμα, ἀνυπόμονος εἰς τὰ βραδέα. τίς ἀντιστήσεται εἰς τὸν ταχὺν καὶ πεπλανημένον ὁρῶνον του; μόνη ἡ φωνὴ τῆς αἰσθήσεως δύναται νὰ τὸν ἀναχαιτίσῃ, ἡ φύσις, ἣτις λαλεῖ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ δυνατώτερα ἢ ἅπαντα τὰ περιστοιχίζοντα αὐτὸν ἀντικείμενα καὶ τὸν διδάσκῃ ν' ἀγαπᾷ καὶ νὰ σέβηται τὴν φωνὴν τοῦ δόντος αὐτοῦ τὰς ἡμέρας καὶ προνοήσαντος τὰ τῆς παιδικῆς του ἡλικίας. εἶναι λέων ὃν ὀδηγοῦσι μὲ ἄλυτον κεκαλυμμένην μὲ ῥόδα, χωρὶς νὰ φαντασθῇ ποτὲ νὰ διαρρήξῃ τόσον γλυκεῖα δεσμιά.

Εὐτυχὴς ὁ νέος, εἰς ὃν ἡ πατρικὴ τρυφερότης εἶναι ὁ μόνος χαλινὸς διδόμενος εἰς τὸ θάρρος του, ὅταν τὰ πάθη τοσοῦτον ἐπικίνδυνα, τοσοῦτον ζωηρὰ εἰς τὴν ἡλικίαν ταύτην τῶν σφαλμάτων, δὲν ἐπηρεάσωσιν τὴν ψυχὴν του καὶ δὲν τὴν παραδώσωσιν ἔρμαιον εἰς ἀπάσας τὰς φαντασίας, εἰς ἀπάσας τὰς ψευδεῖς ἐλπίδας, εἰς ἀπάσας τὰς ἀνησυχίας, ὅποταν τὸ τρομερώτερον τῶν παθῶν τούτων δὲν φθίσῃ νὰ τὸν κυριεύσῃ! Αὐτὸ ἀρχεται ἀπὸ τὴν γοητείαν, ζωγραφίζει πάντα τ' ἀντικείμενα λίαν καλὰ, λίαν ὠραῖα· παρουσιάζει τὴν φύσιν χαριεστέραν καὶ λαμπροτέραν εἰς τοὺς κεκαλυμμένους τοῦ ἀπατημένου νέου ὀφθαλμούς, ὀδηγεῖ τὰ διαβήματά του εἰς ὁδὸν κατὰ τὸ φαινόμενον πεφυτευμένῃ μὲ ἄνθη. Διὰ φαντασιώδους δυνάμεως, τὸν δεικνύει εἰς τὸ τέρμα τοῦ ὀλεθρίου τούτου σταδίου τὰς θύρας τοῦ ναοῦ τούτου τῆς Εὐτυχίας ἀνοικτὰς νὰ τὸν ὑποδεχθῶσι, δακτυλοδεικτεῖ εἰς αὐτὸν τὴν θέσιν του εἰς τὸ πλάγιον τοῦ ἀντικειμένου τοῦ ὀλεθρίου πάθους του. εἶναι ἡ Ἄρμις ἣτις ὀδηγεῖ τὸν Ρινάλδον εἰς τινα ἐκπληκτικὴν νῆσον, ἣτις τὸν κρατεῖ μακρὰν τῶν συμπολεμιστῶν του, τοῦ καθήκοντός του καὶ τῆς δόξης του, καὶ ἣτις περιβάλλουσα αὐτὸν μὲ στεφάνους τὸν περιπλέκει εἰς ἀλύσις, τῶν ὁποίων ἐντὸς ὀλίγου θέλει αἰσθανθῆ τὸ βάρος.

Ὄριμος ἢ Ἀνδρική.

Ὁ ἄνθρωπος ἀπολαύει εἰς ταύτην τὴν ἡλικίαν ὅλων τῶν δυνάμεων τοῦ σώματος καὶ τοῦ πνεύματός του. Τὰ παραχώδη πάθη μὲ τὰ ὅποια ἡ μέθη τῆς νεότητος τὸν συνοδεύει ἐνδελεχῶς, δὲν τὸν ἐξουσιάζουσι πλέον μὲ τὴν δυνάμιν ὥστε νὰ σκοτίσωσι τὸ λογικόν του. Ἡ ζωογονοῦσα αὐτὸν θεία ἀκτίς λάμπει ἐπ' αὐτὸν ἐν πάσῃ αὐτῆς τῇ δυνάμει, ἣν ἡ νοημοσύνη του, κατακαυθεῖσα ἀπὸ τὸ πῦρ τὸ ταραττον τὴν νεότητα, ἀφήκεν ἐν τῇ φαντασίᾳ του, διὸ χαίρει ὅλα τῆς τὰ δικαιώματα καὶ ὑποτάσσει τὰ πάντα ἐν τῇ ἰσχύϊ της. Ἡ ψυχὴ ζωογονοῦσα τότε ἐν σῶμα τέλειον τοῦ ὁποίου τὰ μέλη ἔσχον τέλειον βαθμὸν ἀναπτύξεως, εἰς ὃ ἡ δυνάμις καὶ ἡ εὐκαμψία εὐρίσκονται ἠνωμένοι, καὶ εἰς ὃ τὸ πᾶν συνδράμει τὰς διαφόρους προαιρέσεις αἰτινες τὸν ἀνησυχοῦσι, ὁρμᾷ πρὸς τὰς πλέον ὑψηλὰς ἐπιχειρήσεις, ἀνακαλύπτει μεγάλας ἀληθείας, ἐπιχειρεῖ, ἐκτελεῖ, περαιοῖ τὰς δυσκολωτέρας ἐργασίας. Ὁ ἄνθρωπος τότε, ἀληθὲς ἀπεικόνισμα τῆς μεγαλειότητος καὶ τῆς δυνάμεως ὑψόνων τὴν ὀρθὴν καὶ μεγαλοπρεπῆ κεφαλὴν του ἐπὶ σώματος στιβαροῦ καὶ σκληροῦ, βαδίζει, ὀμιλεῖ, ἐνεργεῖ ὡς κύριος τῆς φύσεως, τὴν διατάττει καὶ τὴν ἀναγκάζει νὰ ἐκτελῇ τὰ λαμπρὰ σχέδιά του.

Ἄλλ' ἐὰν τὰ παράφρονα πάθη τῆς νεότητος δὲν καταξοχίζουσι τὴν ψυχὴν του, οὗτος μόνον τοῦτο εἶναι ἔρμιον τῶν παθῶν, ἐπίσης σχεδὸν τρομακτικῶν ὡς καὶ τὰ τῆς νεότητος, ὀλιγώτερον μὲν ζωηρῶν πλὴν σταθερωτέρων. Ἡ ὑπεροψία δεικνύει ἐνώπιόν του παντοειδῆ στέμματα λάμποντα, τὰ ὅποια δι' ὁδῶν ἀκανθῶδων τὸν ὀδηγοῦσι πρὸς τὸ ἀστράπττον τέρμα τὸ ὁποῖον τῷ προσφέρεται. Τέρμα ἀπατηλὸν καὶ φαντασιώδες, τὸ ὁποῖον πάντοτε φεύγει πρὸ τῶν ζητούντων νὰ τὸ φθάσωσι καὶ τὸ ὁποῖον τέλος πάντων ἐξαφανίζεται ἀπὸ τὴν ὄψιν ἐκείνων αἰτινες εἰσὶν ἐγγὺς νὰ τὸ καταλάβωσιν. Ἀκολουθεῖ τὴν φωνὴν τῆς σκληρᾶς φιλοδοξίας καὶ τῆς ψευδοῦς δόξης, μελετᾷ σχέδια αἰ-

μοχαρῆ, χαλκεύει ἀλύσεις διὰ τοὺς γείτονάς του, ὧν τὸ μόνον ἀμάρτημα εἶναι ὅτι εὐρίσκονται λίαν πλησίον τοῦ τρέχει εἰς τὰ ὄπλα, ὀξύνει τὸν θανατηφόρον σίδηρον, ὑπάγει μὲ τὴν δαδα εἰς χεῖρας, συλλέγει ἐν μέσῳ φρικώδους, ἀδίκου καὶ βαρβάρου πολέμου τὰς αἱματωμένας δάφνας τοῦ καθήμενος ἐπὶ τῶν ἐρειπίων καπνιζούτης πόλεως, περιεστοιχισμένος ἀπὸ τὰ δυστυχῆ θύματα τοῦ μανιώδους πάθους του, θεωρεῖ μὲ ἀγρίους καὶ σκληροὺς ὀφθαλμοὺς μακρόθεν τὴν καλύπτουσαν τοὺς ἀγροὺς καταστροφὴν καὶ ὅλα ταῦτα τὰ καταρθώματα εἶναι τὰ σημεῖα τοῦ θανάτου καὶ τῆς καταστροφῆς. Ἐνταῦθα, ἄπληστος χρυσοῦ καὶ ματαίων θησαυρῶν, ποίους κινδύνους δὲν ἀψηφεῖ ἵνα κορέσῃ τὴν θηριώδη φιλαργυρίαν του; Ἐν τῇ ἀγρίᾳ ὀργῇ του καταπλημμυρεῖ αἱμάτων ὀλόκληρον νέον κόσμον, τὸν ὁποῖον ἡ εὐφυΐα δὲν ἀνεκάλυψε διὰ τρομεροῦς κακούργους, τὸν μετατρέπει εἰς ἐκτεταμένην ἔρημον, τρέχει νὰ διασπείρῃ τὰ θηριωδέστερα ἀμαρτήματα εἰς μέγα μέρος τοῦ παλαιοῦ κόσμου, καθιστᾷ δούλους τοὺς δυστυχεῖς κατοίκους, τοὺς ὁποίους καταφορτωμένους μὲ ἀλύσεις μεταφέρει εἰς τὸν νέον κόσμον τὸν ὁποῖον κατερήμωσε καὶ εἰς ὃν, ἐνόμισεν, ἐν τῇ ἀσυνέτῳ ὀργῇ του, ὅτι θέλει φέρει χρυσίον βουτημένον εἰς τὸ αἷμα.

Ἐξ ἄλλου μέρους ἡ δόξα εἶναι συνεχῶς ἡ ἀρετὴ ἥτις τὸν καλεῖ εἰς νέας ὁδοὺς διακεκομμένας ἀπὸ μέγαν ἀριθμὸν βαράθρων, τῶν ὁποίων ὁμως τὸ τέρμα μακρὰν τοῦ νὰ τῷ προσφέρῃ μάταιον φάσμα, παρουσιάζει τὴν ἱερὰν εἰκόνα τῆς κοινῆς εὐτυχίας. Τότε ἡγεμὼν δίκαιος, καλοκάγαθος καὶ γενναῖος, δωρεὴ τὴν εἰρήνην καὶ τὴν εὐτυχίαν ἐν τῷ κόσμῳ καὶ ἀριθμεῖ τὰς ἡμέρας του διὰ τῶν ἀγαθοεργιῶν. Ἐδῶ φαίνεται διανομεὺς τῶν χαρίτων παρηγόρου θρησκείας, ἡ τῶν ἱερῶν νόμων τῆς ἰδιοκτησίας καὶ τῆς δημοσίας ἀσφαλείας· δέχεται ἐν ταῖς ἐπευφημήσεσι τῶν πολιτῶν, τοὺς ὁποίους παρηγορεῖ καὶ προστατεύει, τὰς περιπαθεῖς ἀμοιβὰς τῶν ἀρετῶν του. Ἐκεῖ καλεῖ τὴν γεωργίαν, τὸ ἐμπόριον καὶ τὰς ἐπωφελεῖς τέχνας καὶ ταῖς λέγει νὰ καρποφορήσωσι, νὰ

συνοικίωσι τόπον ἀκαλλιέργητον. Μὲ τὰς ἀγοθιεργίας του, μὲ τὰς ἐργασίας καὶ μὲ τὴν βιομηχανίαν ἐνόησι τὰ πλεόν ἀπομακρυσμένα κράτη τὰ πλουτίζει διὰ τῶν μεριμνῶν του, τὰ προστατεύει μὲ τὴν πολεμικὴν του ἰσχὺν, μὲ τὰς στρατιωτικὰς του γνώσεις καὶ μὲ τὰς ἡρωϊκὰς ἀρετὰς του. Ζωογονῶν τὰς εὐαρέστους τέχνας, διαχέει μυρία θέληγητρα ἐν μέσῳ τῶν εἰρηνικῶν κατοικιῶν τῶν ὁμοίων του, τοὺς συνενόησι, στερεῶνσι τὸν χαρακτῆρά των καὶ ἀδυνατίζει τὴν σκληρότητά των, τοῖς ἐμπνέει ἐρασμίας ἀρετὰς, κατευνάξει τὰ δεινὰ των μὲ ζωηρὰς καὶ ἀθώας διασκεδάσεις, τοῖς ἐνθυμίζει τοὺς ἀρχαίους ἡρώας των, τοὺς ἐνδόξους πολεμιστὰς των, τοὺς μεγάλους ἄνδρας των, ἀναγεννᾷ τὰ μεγάλα των ἔργα καὶ τὰς ὑψηλὰς ἰδέας των. Ἀπομακρύνεται τέλος εἰς τινὰ εἰρηνικὴν κατοικίαν συμβουλευόμενος μυστικῶς τὴν φύσιν, ἐγκαταλείπων, οὕτως εἶπεν, τὴν θνητὴν σάρκα του, ὑψούμενος ἐπὶ τῶν πτερύγων τοῦ πνεύματός του, καὶ διὰ τῆς μελέτης ἀνακαλύπτει καὶ δεικνύει εἰς τοὺς ὁμοίους του τὰς μυστηριωδεστέρας καὶ ἐπωφελεστέρας ἀρετὰς.

Ἡ Γεροντική.

Ἐὰν ὁ ἄνθρωπος, φθάνων ἐν τῇ ἀνδρικῇ τοῦ ηλικίας, χαίρει τὴν ὑπαρξίν του, ἐὰν τότε ἐφθασεν ἐν τῇ ἀνωτάτῃ βαθμίδι τῆς δυνάμεώς του, ἐντὸς ὀλίγου ὅμως προβαίνει εἰς τὴν πτώσιν του κατὰ πᾶσαν ἡμέραν αἱ διανοητικαὶ του δυνάμεις ἀδυνατοῦσι, κατὰ πᾶσαν ἡμέραν καὶ αἱ σωματικαὶ του ἐλαττοῦνται μεταβαίνει εἰς τὸ γῆρας. Ἡ κατάστασις αὕτη, ἣτις ἄλλως τε εἶναι ἀξία τοῦ σεβασμοῦ μας, ἄς μὴ προβαίνῃ ἐπὶ τῆς τραγικῆς σκηνῆς, εἰμὴ ἵνα ἐφελεκύσῃ τὴν προσοχὴν μας καὶ μᾶς κάμῃ νὰ χύνωμεν δάκρυα.

Ἄς διατηρηθῶσιν ἐν τῷ γῆρατι αἱ ἐπὶ τῆς σκηνῆς παραγωγαὶ του, ἅπαν τὸ λογικὸν καὶ ἅπαντα τῆς πείρας τὰ φῶτα ἄς παρρυσιάζεται ἐνίστη ἀκόμη μὲ στιβαρὸν σῶμα, ὑπὸ τὸς πολλὰς

του δὲ τρίχας ἅς φέρη πάντοτε μεγαλοπρεπὲς πρόσωπον, ὁ γέρον ἅς φαίνεται ὡς ὄρος πεπαλαιωμένη, ἥτις διατηρεῖ ἀκόμη μετὰ δυνάμεως τοὺς δυνατοὺς κλάδους τῆς, ἔστω πλήρης γλυκύτητος καὶ εὐαισθήτου συμπαθείας. Τὰ δεινὰ τὰ ὅποια ὑπέστη, ἡ πῆρα ἦν ἔχει τῆς ἀνθρωπίνης ἀδυναμίας καὶ τῶν παντοίων κινδύνων, τῶν περικυκλούντων τοὺς ὁμοίους του, ἅς πληρώσωσι τὴν καρδίαν του ἀπὸ γλυκεῖαν εὐσέθειαν, ἅς οἰκτερῆ καὶ ἅς δέηται ἢ φύσις τέλος ἅς μὴ παύσῃ τοῦ λαλεῖν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ.

Ἐπειδὴ εἴμεθα ὑπόχρεοι νὰ θεωρῶμεν μετὰ συμπαθείας τὴν εἰκόνα ταύτην τῆς ἀδυναμίας τῆς τρυφερᾶς παιδικῆς ἡλικίας ἠνωμένης μετὰ πάσης τῆς μεγαλοπρεπείας, ὅλην τὴν καλλονὴν τῆς ὠρίμου ἡλικίας καὶ μὲ χαρακτῆρα συμπαθέστερον, τρυφερώτερον καὶ ἱερώτερον ἀκόμη! Ἐπειδὴ πᾶν ὅ,τι εἶπε ὁ γέρον, θέλ' εἶσθαι αἰσθηματικόν, ὅποταν λόγοι γλυκεῖς δὲν θέλουσι παύσει νὰ ἐξέρχονται ἀπὸ τὰ χεῖλη του ἠνεωγμένα ἐπὶ τούτῳ ἕνεκεν τρυφεροῦ οἴκτου! Αὐτὸς εἶναι θεὸς παρήγορος ἀπεσταλμένος ἐν μέσῳ τῶν τέκνων του ἵνα ἡ ζωτικὴ εἰκὼν τοῦ θεοῦ τὸν ὁποῖον λατρεύει, ἵνα τοῖς μετοχετεύῃ τὰς εὐλογίας του, ἵνα τοὺς συνδράμῃ διὰ τῶν συμβουλῶν του, ἵνα τοὺς ὑποστηρίξῃ διὰ τῆς βοηθείας του, τῆς ἐνθαρρύνσεώς του καὶ τῆς συγκινητικῆς φιλοστοργίας του, ὅποταν λαμβάνῃ ἀπὸ τὴν ἀγάπην των καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην των ἀπάσας τὰς βοηθείας τὰς ὁποίας τὰ δεινὰ του δύνανται ν' ἀπαιτήσωσι. Καὶ ποῖα εἶναι ἐκεῖνη ἡ καρδία ἣτις δὲν ἤθελε κατασπαραχθῆ, ὅταν ὁ μεγαλοπρεπὴς καὶ σεβάσμιος γέρον ὑποχρεοῦται νὰ κύψῃ τὴν ἐκλείπουσαν κεφαλὴν του ὑπὸ τὸ βάρος τῆς πενίας ἢ ὑπὸ τὸ βάρος τῆς δυστυχίας;

Lacépède.

Ἡ Ἀθεΐα παρὰ ταῖς Γυναῖκί.

Πῶς νὰ φαντασθῶμεν ὅτι ἡ γυνὴ δύναται νὰ ᾔηται ἄθεος ; Ποῖος ἤθελεν ὑποστηρίξει τὸν κῆλαμον τοῦτον, ἐὰν ἡ θρησκεία δὲν ἤθελε διατηρεῖ τὸ εὐόλισθόν του ; Τὸ ἀσθενέστερον ὄν τῆς φύσεως, καθημέραν εὐρισκόμενον ἐν τῇ παραμονῇ τοῦ θανάτου, ἢ τῆς ἀπωλείας τῶν θεληγῆτρων του, ποῖος θέλει τὸ ὑποστηρίξει, θρηνοῦν καὶ θηῆσκον, ἐὰν αἱ προσδοκίαι του δὲν ὑπερέβαινον τὰ ὅρια τῆς ἐφημέρου ὑπάρξεώς του ;

Διὰ μόνου τοῦ διανοήματος τῆς ωραιότητός της ἡ γυνὴ πρέπει νὰ ᾔηται εὐσεβής· γλυκύτης, ὑποταγῆ, χάρις, φίλτρον, εἶναι μέρος τῶν θεληγῆτρων, μεθ' ὧν ὁ Πλάστης ἐπροίκισε τὴν πρωτογέννητον μητέρα μας, ἡ δὲ φιλοσοφία σταματᾷ ἀπέναντι τοιούτων θεληγῆτρων. Ἡ γυνὴ, ἥτις φυσικῶς κατέχει τὸ ἑμψυτον προτέρημα τῆς ἐχεμυθίας, ἥτις ἀρέσκειται νὰ καλύπτηται, ἥτις δὲν δεικνύει εἰμὴ μέρος τῶν χαρίτων της καὶ τῶν διαλογισμῶν της, τοὺς ὁποίους δύναται της μὲν νὰ μαντεύσῃ ἀλλ' ὄχι καὶ νὰ γνωρίσῃ, ἥτις ὡς μήτηρ καὶ ὡς παρθένος γέμει μυστηρίων, ἥτις ὑποτάσσει διὰ τῆς ἀμαθείας της, ἢν ὁ Θεὸς ἐπλασε διὰ τὴν ἀρετὴν καὶ διὰ τὰ μυστηριωδέστερα αἰσθήματα, τὴν σεμνότητα καὶ τὸν ἔρωτα, ἡ γυνὴ αὕτη παραιτουμένη ἀπὸ τὸ ἡδὺ ἐνστικτον τοῦ γένους της θέλει ὑπάγει μὲ χεῖρα ἀδύνατον καὶ αὐθάδη ζητοῦσα νὰ ἄρῃ τὸν παχὺν πέπλον τὸν καλύπτοντα τὴν Θεότητα !

Ἐν τίνι ἤθελεν εὐχαριστήσῃ αὕτη μὲ τὸ γελοῖον τοῦτο καὶ ἱερόσυλον κίνημα ; νομίζει ἄρα γε ὅτι ἐνόησα τὰς μικρὰς ταύτας βλασφημίας καὶ τὴν κοῦφον μεταφυσικὴν, μὲ τὰς ἀρὰς τῶν Σπινόζα, καὶ τὰ σοφίσματα τῶν Βαύλα, ὅτι θέλει μᾶς δώσει μεγάλην ἰδέαν περὶ τοῦ πνεύματός της ; Σχεδιάζει ἀφροντικῶς νὰ ἐκλέξῃ σύζυγον, ἀλλὰ ποῖος ἀναίσθητος ἀνὴρ ἤθελεν ἐκλέξει σύζυγον ἀσεβῆ ;

Ἡ ἀσεβὴς σύζυγος σπανίως γνωρίζει τὰ καθήκοντά της, διὰ

γει τὰς ἡμέρας τῆς ἡ λαλοῦσα περὶ ἀρετῆς, περὶ ἧς οὐδεμίαν ἔχει γνῶσιν, ἡ ἀκολουθοῦσα τὰς ὀρέξεις τῆς ἐν τῇ τύρβῃ τοῦ κόσμου ἡ κεφαλή τῆς εἶναι κενή, ἡ δὲ ψυχὴ τῆς ματαία, ἡ πληεῖς τὴν κατατρώγει, δὲν ἔχει οὔτε Θεὸν οὔτε οἰκιακὰς φροντίδας διὰ νὰ πληρώσῃ τὴν ἄβυστον τῶν στιγμῶν τῆς. Ἀλλ' ἡ ἡμέρα τῆς ἐκδικήσεως ἐγγὺς ἐστίν, ὁ καιρὸς φθάνει, φέρων μεθ' ἑαυτοῦ τὸ γῆρας. Τὸ φάσμα τοῦτο μὲ τὰς λευκὰς τρίχας, μὲ τοὺς κεκυφῶτας ὤμους, μὲ τὰς καταψυχραμένας χεῖρας, κάθηται ἐπὶ μεγάλης καθέδρας τῆς οἰκίας τῆς ἀπίστου γυναικὸς, ἧτις τὰ θεωρεῖ καὶ οἰμῶζει. Τίς δύναται ν' ἀκούσῃ τὴν φωνὴν τῆς. Ὁ σύζυγος; ἀλλὰ δι' αὐτὴν δὲν ὑπάρχει πλέον, πρὸ καιροῦ ἀπεμακρύνθη οὗτος ἀπὸ τὸ θέατρον τῆς ἀτιμίας του. Ἰσως τὰ τέκνα τῆς; ἀλλὰ καὶ ταῦτα τοσοῦτον διεφθάρσαν ὑπὸ τῆς ἀσεβοῦς ἀνατροφῆς καὶ τῶν μητρικῶν παραδειγμάτων, ὥστε παντάπασι δὲν μεριμνῶσι περὶ τῆς μητρός. Ἐν στρέψῃ τὰ βλέμματά τῆς εἰς τὸ παρελθόν, δὲν βλέπει καμμίαν ὁδόν, αἱ ἀρεταὶ τῆς δὲν ἐγκατέλιπον κανὲν ἴχνος· κατὰ πρῶτον ὁ νοῦς τῆς στρέφεται πρὸς τὸν οὐρανόν, καὶ ἀρχίζει νὰ σκέπτεται ὅτι τερπνότερον ἤθελεν εἶσθαι νὰ ἔχῃ μίαν θρησκείαν. Ματαία θλίψις! Ἡ τελευταία τιμωρία τοῦ ἀθεϊσμοῦ εἰς τοῦτον τὸν κόσμον εἶναι νὰ ζητῇ τις τὴν πίστιν καὶ νὰ μὴ δύναται νὰ τὴν εὕρισκῃ. Καθόσον δ' ἀφορᾷ τὸ τέρμα τοῦ σταδίου τῆς ἀναγνωρίζει τοὺς μύθους τῆς ψευδοσοφίας· ὅταν τὸ μηδὲν, ὡς ἀστὴρ ἀπαίσιος ἔρχεται ν' ἀνατείλῃ ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος τοῦ θανάτου, τότε ζητεῖ νὰ προσέλθῃ πρὸς τὸν Θεόν· δὲν εἶναι πλέον καιρὸς! Τὸ πνεῦμα δυστροπήσαν ἕνεκα τῆς ἀπιστίας, ἀπορρίπτει πᾶσαν πεποιθήσιν. Ὡ! κατὰ πόσον τότε ἡ ἀπομόνωσις καθίσταται ἀπρόσιτος ὅταν ἡ Θεότης καὶ αἱ ἄνθρωποι ἀπομακρύνονται διὰ μιᾶς! Ἡ γυνὴ αὕτη τελευτᾷ, ἐκπνέει εἰς χεῖρας ἡ ἐμμίσθου ὑπηρέτου, ἡ συζύγου ἀπεχθοῦς ἕνεκα τῶν βρασάνων του καὶ ὁ ὁποῖος εὕρισκει ὅτι ὑπέφερε, δῆθεν, πελλὰς ἡμέρας ἐκ τῆς ἀσθενείας τῆς. Θλιβερόν φέρετρον περιλαμβάνει αὐτὴν τὴν δυστυχῆ, δὲν φαίνεται

εἰς τὴν ἐκφορὰν τῆς καμμία θυγάτηρ, λυσίοκομος, οὔτε γαμβρός, οὔτε ἔγγονοι κλαίοντες. Τῷ ὄντι ἀξία ἐκφορὰ εἶναι ἐκείνη ἣτις μὲ τὴν εὐλογίαν τοῦ λαοῦ καὶ μὲ τὰς ψαλμοδικίας τῶν ἱερέων συνοδεύει εἰς τὸν τάφον τὴν μητέρα μιᾶς οικογενείας. Ἴσως κανὲν μυστηριώδες τέκνον εἰς ὃ εἶναι μυστηριώδης ἢ γέννησίς του, τυχαίως ἀπαντήσας τὴν συνοδίαν καθ' ὁδὸν, ἐκπλήττεται διὰ τὴν ἀπομόνωσιν τοῦ φερέτρου τούτου καὶ προσπαθεῖ νὰ μάθῃ τὸ ὄνομα τοῦ τεθνεῶτος ἀπὸ τούτους τέσσαρας τοὺς κρατοῦντας αὐτὸ, οἵτινες τὸ φέρουσιν ἵνα ρίψωσι τὸ πτώμα εἰς τοὺς σκώληκας ἐταίμασθὲν αὐτοῖς παρὰ τῆς ἀθέου γυναικός.

Ὅποια διαφορὰ τοῦ πεπρωμένου τῆς εὐσεβοῦς γυναικός! Αἱ ἡμέραι τῆς πληροῦνται χαρᾶς, ἡ ζωὴ τῆς γέμει ἀγάπης πρὸς τὴν θρησκείαν, ὁ σύζυγός τῆς, τὰ τέκνα τῆς, οἱ ὑπηρέται τῆς, τὴν ὑπεραγαπῶσι, τὸ πᾶν ἀνατίθεται αὐτῇ μὲ πλήρη ἐμπιστοσύνην, διότι πάντες πιστεύουσιν εἰς τὴν πίστιν ἐκείνης ἣτις εἶναι πιστὴ πρὸς τὸν Θεόν. Ἡ πίστις τῆς χριστιανικῆς ταύτης κρατῶνται διὰ τῆς εὐτυχίας τῆς, καθὼς αὕτη διὰ τῆς πίστεώς τῆς πιστεύει εἰς τὸν Θεὸν οὔσα εὐτυχής, εἶναι δ' εὐτυχής διότι ἔχει πίστιν πρὸς τὸν Θεόν.

Chateaubriand.

Μαλδονάτα ἢ ἡ εὐγνώμων Λέαινα

Οἱ Ἰσπανοὶ ἔκτισαν τὴν Βουένος-Ἄϊρες τῷ 1535. Ἡ νέα αὐτῆ ἀποικία ἐντὸς ὀλίγου ἐξερήθη τροφῶν, οἱ δὲ τολμηταὶ οἵτινες ἀπεφάσιζον νὰ ἐξέλθωσι πρὸς ἀναζήτησιν τοιοῦτων ἐθανατόνοντο ἀπὸ τοὺς ἀγρίους· διὸ ἠναγκάσθησαν ν' ἀπαγορεύσωσιν, ἐπὶ ποινῇ θανάτου, τὴν ἀπομάκρυνσιν τῶν ἀποίκων ἀπὸ τὴν περιφέρειαν τοῦ νέου τούτου καταστήματος.

Μία γυνὴ, τὴν ὁποίαν ἡ πείνα βεβαίως τὴν ἐνεθάρυνε νὰ πεμφρονήσῃ τὸν θάνατον, ἐξηπάτησε τὴν ἐπαγρύπνησιν τῶν φυλάκων τοὺς ὁποίους ἔθεσαν περίξ τῆς ἀποικίας ἵνα τὴν ἀσφαλίσωσιν ἀπὸ τοὺς κινδύνους εἰς οὓς ὑπέκυπτε καθεκάστην. Ἡ Μαλ-

δανάτα (οὕτως ὀνομάζετο ἡ ἀποδράσα γυνή), ἀφοῦ ἀρκετὸν καιρὸν περιεπλανήθη εἰς ἄγνωστα καὶ ἔρημα μέρη, εἰσῆλθε τέλος εἰς ἓν σπήλαιον ἔν' ἀναπαυθῆ ὀλίγον ἀπὸ τοῦ κόπου, ἀλλ' ὁποῖος ὑπῆρξεν ὁ τρόμος τῆς ἀπαντήσασα ἐντὸς αὐτοῦ Λέαιναν, οὐχ' ἦτον δὲ καὶ ἡ ἐκπληξίς τῆς ὅτε ἶδε τὸ τρομερὸν ἐκεῖνο θηρίον νὰ πλησιάσῃ μὲ τρέμον σχεδὸν βῆμα, νὰ τὴν χαϊδεύῃ, νὰ λείχῃ τὰς χεῖρας μὲ μυκηθμὸν πασχούσης, ὥστε μᾶλλον νὰ τὴν κινήσῃ εἰς οἶκτον ἢ νὰ τὴν φοβίσῃ! Ἡ Ἰσπανίς δὲν ἤργησε νὰ ἐννοήσῃ ἀμέσως ὅτι ἡ Λέαινα ἦτο ἔγκυος, καὶ ὅτι οἱ τοιοῦτοι γογγυσμοὶ τῆς ἦσαν ἡ λαλιὰ μητρὸς ζητούσης συνδρομὴν πρὸς ἀπελευθέρωσίν τῆς ἀπὸ τὸ βᾶρος τῆς. Ἡ Μαλδονάτα συνέδραμε τὴν φύσιν ἣτις ἐν ὀδυνηρᾷ στιγμῇ, φαίνεται ὅτι δὲν ἀποδίδει εἰμὴ μετὰ βασάνων εἰς ὅλα τὰ ζωτικὰ ὄντα τὸ φῶς καὶ τὴν ζωὴν τὴν ὁποίαν ὀλίγον μᾶς συγχωρεῖ νὰ χαρῶμεν. Ἡ Λέαινα εὐτυχῶς ἐλευθερωθεῖσα, ἀπῆλθεν ἀμέσως νὰ ζητήσῃ, καὶ ἔφερεν ἄφθονον τροφὴν τὴν ὁποίαν ἀμέσως κατέθετεν ἔμπροσθεν τῆς εὐεργέτιδός τῆς. Ἐξηκολούθει λοιπὸν διαμοιράζουσα καθεκάστην τὴν τροφὴν ταύτην μὲ τὰ νεογνά, ἅτινα διὰ τῶν φροντίδων τῆς γεννηθέντα καὶ ἀνατρέφόμενα ἐφαίνοντο ἀναγνωρίζοντα μὲ παιγνίδια καὶ μὲ ἀθῶους δηγμοὺς τὴν εὐεργέτιδα ἢν ἡ μήτηρ των ἀντήμειβε μὲ τὰς τρυφερωτέρας φροντίδας τῆς. Ἀλλ' ὅταν πλέον ἡ ἡλικία τοῖς παρέτχεν, ὡς ἐκ τῆς φυσικῆς ροπῆς των, τὴν ἀφ' ἑαυτοῦ των ζήτησιν τροφῆς, ἡ οἰκογένεια αὕτη διεσκορπίσθη εἰς τὰ δάση, ἡ δὲ Λέαινα ἦς ἡ μητρικὴ στοργὴ δὲν τὴν προσεκάλει εἰς τὸ σπήλαιον ἐγένετο καὶ αὕτη ἄφαντος ἀποπλανηθεῖσα εἰς καμμίαν ἔρημον ἢν ἡ πείνα κατερῆμωνε καθεκάστην περισσότερον. Ἡ Μαλδονάτα μείνασα μόνη, ἠναγκάσθη ν' ἀπομακρυνθῆ ἀπὸ ἓν τρομερὸν σπήλαιον εἰς τοιαῦτα ζωτικὰ ὄντα ἢ δὲ εὐσπλαγγνία του τῆ ἐπρομίθευσεν ἄσυλον, ἡ γυνή, λέγω, αὕτη σε-ρηθεῖσα μιᾶς ἀγαπητῆς συνοδίας, δὲν περιεπλανήθη πολὺν χρόνον καὶ χωρὶς νὰ περιπέσῃ εἰς χεῖρας τῶν ἀγρίων Ἰνδῶν. Μία Λέαινα τὴν διέθρεψεν οἱ δὲ ἄνθρωποι τὴν αἰχμαλώτισαν! Ἐντὸς

ὀλίγου συνελήφθη ἀπὸ τοὺς Ἰσπανοὺς, οἵτινες τὴν ἀπήγαγον εἰς τὴν Βουένος-Άΐρες· ὁ διοικητὴς σκληρότερος ἀκόμη, αὐτὸς μόνος, καὶ τῶν λεόντων καὶ τῶν ἀγρίων Ἰνδῶν, δὲν τὴν ἐθεώρησε βεβαίως ἀρκούντως τιμαρηνθεῖσαν διὰ τὴν δραπέτευσίν της ἕνεκα τῆς ὁποίας ὑπέστη δειῶν καὶ κινδύνων οὐκ ὀλίγων, ὁ βάρβαρος διέταξε νὰ δεθῆ εἰς δένδρον ἐν μέσῳ δάσους ἵνα ἀποθάνῃ τῆς πείνης, ἵνα γενῆ βωρὰ τῶν ἀγρίων θηρίων. Μετὰ δύο ἡμέρας στρατιῶται τινὲς ἀπελθόντες πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο ἵνα ἴδωσι τὸ ἀποθνήσκον καὶ πληροφορηθῶσι περὶ τῆς τύχης ἐκείνου τοῦ δυστυχοῦς θύματος τὴν εὐρον ἔμπλεων ζωῆς καὶ περικυκλωμένην ἀπὸ πειναλέας τίγρεις ἐχούσας ἀνοικτὰ τὰ στόματά των ἵνα καταβροχθίσωσι τὸ θῆραμα ἐκεῖνο, ἀλλὰ μὴ τολμώσας νὰ πλησιάσωσιν ἀπέναντι μιᾶς Λεαίνης ἐξηπλωμένης εἰς τοὺς πόδας τῆς γυναικὸς ὀμοῦ μὲ τὰ τέκνα της. Τοσοῦτον δὲ ἐξεπλάγησαν οἱ στρατιῶται μὲ τὸ θέαμα τοῦτο ὥστε ἀπελιθώθησαν οὕτως εἰπεῖν. Ἡ δὲ Λεάινα ἰδοῦσα αὐτοὺς ἀπεσύρθη ὡς δῆθεν νὰ δώτῃ καιρὸν ἵνα λύσωσι τὴν εὐεργετιδὰ της, ὅτε δὲ ἤθελησαν νὰ τὴν λάβωσι μεθ' ἑαυτῶν, τὸ ζῶον βραδέως βήμασιν ἤρχετο ἐπικυροῦν διὰ χαϊδευτικῶν καὶ ἠδέων μηκυθμῶν τὴν μεγάλην εὐγνωμοσύνην ἣν ἐδιηγείτο εἰς τοὺς ἐλευθερωτάς της. Ἡ Λεάινα ἀρκούντων καιρὸν ἠκολούθει μὲ τοὺς νεβροὺς της τὴν Ἰσπανίδα, δίδουσα τινὰ δείγματα σεβασμοῦ καὶ ἀληθοῦς θλίψεως τὴν ὁποίαν μία οἰκογένεια διαδηλοῖ ὅτε συνοδεύει μέχρι τοῦ πλοίου ἀγαπητὸν πατέρα ἢ υἱὸν ἐπιβιβαζομένους εἰς λιμένα τῆς Εὐρώπης διὰ τὸν νέον κόσμον, ἐξ οὗ πιθανὸν νὰ μὴν ἐπανέλθωσι πλέον. Ὁ διοικητὴς μαθὼν τὸ ἱστορικὸν ἀπὸ τοὺς στρατιώτας καὶ μεταβληθεὶς ἀπὸ τὴν ἀγρίαν θηριωδεῖαν του εἰς αἰσθήματα φιλανθρωπίας, ἐξ ὧν ἡ καρδία του εἶχεν ἀπεκδυθῆ διαπερῶν τὰς θαλάσσας, ἀφῆκε νὰ ζῆ μία γυνὴ τὴν ὁποίαν ὁ οὐρανὸς, ὁρατῶς τῶν ὀντι ἐπροστάτευσε.

Raynal.

Ὁ Σουλλῦ.

Δὲν ἤθελε γνωρίζεται ὁ Σουλλῦ, εἰάν ἤγνούσαν ὅτι αἱ ἀρεταὶ τοῦ ἦσαν ἐφάμιλλοι τοῦ πνεύματός του. Διαγράφων ἐν τοῖς ἀπομνημονεύμασιν αὐτοῦ, τὰς ἠθικὰς ιδιότητες τὰς ὁποίας πρέπει νὰ ἔχῃ ὁ πολιτικός ἀνὴρ (l' homme d' Etat), διαγράφει τὴν ἰδίαν αὐτοῦ εἰκόνα ἀνεπαισθήτως. Ἐν αὐτῇ φαίνονται ἡ ἱερότης τῶν ἠθῶν, ἡ ἀποβολὴ τῆς πολυτελείας, ἡ στωϊκὴ ἐκείνη γενναϊότης ἢ δαμάζουσα τὴν φύσιν, ἧτις ἀντίσταται τῇ ἡδονῇ καὶ καταφεύγει εἰς πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ ἐκνευρίσῃ τὰ πάθη. Ὁ Σουλλῦ υἰοθέτησε τὰς ἀρετὰς ταύτας τόσον διὰ τῶν ἀρχῶν του ὡς καὶ διὰ τοῦ χαρακτήρος του. Ἐν τῇ αὐλῇ διετήρησε τὴν ἀρχαίαν ἐν τοῖς στρατοπέδοις λιτότητα. Οἱ φιλήδονοι πλούσιοι ἤθελον ἴσως περιφρονεῖ τὴν τράπεζίν του, ἀλλ' οἱ Δουγκεσκλίν καὶ οἱ Βαυϊάρδ ἤθελον προσέλθει νὰ παρακαθήσων πλησίον του. Ἡ αὐστηρὰ ἐργασία ἐπλήρου τὰς ἡμέρας του. Πᾶσα στιγμή τοῦ χρόνου ἦτο προσδιορισμένη διὰ πᾶσαν ἀνάγκην τοῦ κράτους. Πᾶσα ὥρα ἀπερχομένη συναπέφερεν ὁμοῦ καὶ τὸν πρὸς τὴν πατρίδα φόρον· ἀλλὰ καὶ αὐταὶ αἱ διακοπαὶ του εἶχον δὲν ἡξεύρω τί νευρώδες καὶ αὐστηρὸν, ἦσαν ἀναπαύσεις ἄνευ ἀναληθσίας καὶ εὐχαριστήσεως ἄνευ μαλθακότητος. Ἡ ἰδιωτικὴ οἰκονομία τὸν κατέστησε τοιοῦτον δημόσιον οἰκονόμον, ὥστε κατέστη ἡ σωτηρία τοῦ κράτους. Οἱ ἐχθροὶ του ἐγκωμιάζον τὴν σεμνότητά του, ἢ δὲ δικαιοσύνην του ἤθελον ἐκπλήξῃ αἰῶνα ἐνάρετον, ἢ ἀκρίβειά του ἐλαμπε μεταξὺ τῶν στασιαστῶν.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ κυρίου του ἡδυνήθησαν νὰ τὸν κατατρέξωσι, πλὴν δὲν ἐπέτυχον νὰ τὸν μεταποιήσωσι κακὸν πολίτην, ἔμεινεν ὑπὸ κλέος ἀκούσης τῆς αὐλῆς. Ἰππυρέτησε τὴν βασιλίαν ἧτις τὸν κατεδυνάστευε. Γενόμενος ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν δὲν ἐδίστασε ποσῶς νὰ δώσῃ πρὸς τὸ δημόσιον τὴν ἀπογραφὴν τῶν κτημάτων του. Ἀποσυρθεὶς τῆς θέσεώς του, ἐτόλμησε νὰ προκαλέσῃ τὸν αἰῶνά του καὶ

τάς ἐπερχομένας γενεάς. Τὰ προσφερθέντα αὐτῷ δῶρα ἵνα τὸν διαφθείρουν δὲν ἐξουδένιζαν παρὰ τοὺς προσφέροντας αὐτά. Ὡς ὑπουργὸς δὲν ἐδέχθη μηδὲν παρὰ τῶν ὑπηκόων, ὡς ὑπῆκοος δὲν ἐδέχθη ἀπὸ τὸν κύριόν του παρὰ τὰ νουνομιμένα. Γνωστὴ ἤδη εἶναι ἡ σταθερότης του ὡς πρὸς τὰ καθήκοντά του. Ἡ Γαλλία ἠνώθη ἐναντίον του ἵνα τὸν ἐμποδίσῃ νὰ σώσῃ τὴν Γαλλίαν, ἐνεκαρτέρησεν εἰς ὅλα καὶ ἔσχε τὴν γενναιότητα νὰ μισηθῇ. Οἱ εὐγενεῖς οἵτινες δὲν ἐμπνέουσιν εἰμὴ τὴν ματαιότητα εἰς τὰς ποταπὰς ψυχάς, εἰς αὐτὸν ἐνέπνευσαν τὴν ὑπερηφάνειαν τῶν μεγάλων πράξεων. Πῶποτε δὲν προήχθη τόσο σὺτῆ ἢ παλαιὰ τιμὴ τῆς ὁποίας ὁ ἐθνουσιτισμὸς ἐδημιούργησε τοὺς ἀρχαίους ἱππῶτας μας. Ἔσχε συκοφάντας καὶ φθονεροὺς, ἀλλὰ κατεπάτησε τὴν συκοφαντίαν του διὰ τῶν ἀρετῶν του καὶ ἐταπεινώσε τὴν ζηλοτυπίαν διὰ τῶν καλῶν ἀποτελεσμάτων. Ἐξεδικήθη τοὺς ἐχθροὺς του μὴ παρορῶν οὐδεμίαν περίστασιν ἀγαθοποιῶν αὐτούς. Οἱ κακοὶ εὗρον ἐν αὐτῷ ψυχὴν ἄκαμπτον καὶ σκληρὰν, οἱ δυστυχεῖς ἀπ' ἐναντίας εὗρον ἐν αὐτῷ ψυχὴν εὐαίσθητον καὶ συμπαθητικὴν. Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν θρησκείαν ἦτο ζηλωτὴς ἀνευ φανατισμοῦ καὶ ἀνεξιθρησκὸς ἀνευ ἀδιαφορίας· ἦτο ὁ μεσάζων τοῦ βασιλέως παρὰ τοῖς διαμαρτυρουμένοις καὶ ὁ προστάτης τῶν καθολικῶν παρὰ τῷ βασιλεῖ, ἐλατρεύετο ἐν Γενεύῃ καὶ ἐτιμᾶτο ἐν Ρώμῃ.

Ἀγαθὸς σύζυγος, καλὸς οἰκοδεσπότης, φιλόστοργος πατὴρ οἰκογενείας, ἔδωκεν ἐν μέγιστον δαῖγμα, ἦτο φίλος τοῦ βασιλέως ! Ὡ Ἑρρίκος Δ' ! Ὡ Σουλλῷ ! Ὡ διάχυμα τῶν καρδιῶν ! Παρήγορος μέριμνα τῆς φιλίας ! Συνέβη ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ Σουλλῷ ἵνα λησμονήσῃ Ἑρρίκος ὁ Δ' τὰ θεινά του, ἐν αὐτῷ ἐνεπιστεύετο ὅλους του τοὺς πόνους. Τὰ δάκρυα ἐνὸς μεγάλου ἀνθρώπου κατέβρευσαν εἰς τοὺς κόλπους ἐνὸς φίλου. Ἡ στρατιωτικὴ ἐλευθεριότης καὶ ἡ γλυκεῖα οἰκειότης ἤδονον τὰς συνδιαλέξεις των. Μεταξὺ των δὲν ὑπῆρχε πλέον ὑπηκοότης οὔτε βασιλεία, ἡ φιλία ἀπέβαλε τοὺς βαθμούς. Ἀλλ' ἡ τοιαύτη κατὰ τοσοῦτον εὐ-

πηθής φίλια, ἦτο γενναία ἐνταύτῳ δὲ καὶ αὐστηρὰ ἐκ μέρους τοῦ Σουλλῶ. Ἐν μέσῳ τῶν κολακευτικῶν ψιθυρισμῶν τῶν αὐλικῶν ἤκούετο ἡ τοῦ Σουλλῶ φωνὴ ὑπὲρ τῆς ἀληθείας. Ἐσέβετο μὲν αὐτὸς λίαν Ἐρρῆικον τὸν Δ΄., ἀλλ' ἐσέβετο ἐπίσης καὶ ἑαυτὸν, ὥστε δὲν ἠδύνατο νὰ λαλῇ διαφορετικὴν διάλεκτον. Ὅτι ἐξουδένιζε τὸν ἕνα καὶ διέφθειρε τὸν ἄλλον ἦτο ἀνάξιον ἀμφατέρων τοιουτοτρόπως ἐτόλμα πολλάκις ἰν' ἀπαρέσκη τῷ κυρίῳ του.

Δὲν θέλω ἐπεμβῆ ποσῶς εἰς τὰ καθέκαστα τῶν πράξεων καὶ τῶν λόγων του. Μεταξὺ αὐτῶν εἰσὶ τινὲς οἱ ὅποιοι δὲν πρέπει ν' ἀκουσθῶσιν ἐν διεφθαρμένοις αἰῶσιν. Αἱ ἀδύνατοι ψυχαὶ θέλουσι τοὺς ἀποκαλέσει τολμηροὺς, αἱ ποταπαὶ θέλουσι τοὺς καταδικάσει ὡς ἐγκληματικούς, οἱ ἐνάρετοι ὅμως ἄνθρωποι θέλουσι τοὺς ἐκτιμῆσει ὡς ἔδει. Δὲν θέλω δὲ προσθέσει ὧδε εἰμὴ μίαν μόνον λέξιν· ὅτι μόνη ἡ φρόνησις τοῦ Σουλλῶ ἦτο διὰ τὸν Ἐρρῆικον Δ΄., ἐκεῖνο ὅπερ διὰ τὸν δίκαιον εἶναι ἡ βουλὴ τοῦ ὑψίστου Θεοῦ, ἦτοι χαλινὸς τοῦ κακοῦ καὶ ἐνθάρρυνσις τοῦ καλοῦ (*).

Thomas.

Ὁ Κόσμος.

Οὐδὲν σταθερὸν ἐν τῷ κόσμῳ, οὔτε αἱ θάλλουσαι εὐτυχίαι, οὔτε αἱ ζωηρότεραι φιλίαι, οὔτε αὐταὶ αἱ φθονούμεναι προστασίαι. Ἐν αὐτῷ παρατηρεῖται, ἡ πάνσοφος μεγαλειότης ἀρεσκομένη νὰ παίξῃ μὲ τοὺς ἀνθρώπους, ὑψώνουσα τοὺς μὲν ἐπὶ τῶν ἐρείπιων τῶν δὲ, ὑποδιβάζουσα ἐκείνους οἵτινες ἦσαν εἰς τὸ ὕψος τῆς τροχιᾶς ἵνα ὑψώσῃ τοὺς ἄλλους οἵτινες πρὸ τινων στιγμῶν εἶρπον ἐνώπιον τῶν πρώτων, δημιουργοῦσα καθεκάστην νέους ἤρωας ἐπὶ τοῦ θεάτρου τούτου καὶ ἐξαφανίζουσα ἐκείνους οἵτινες πρὸ ὀλίγου ἔπαιζον λαμπρῶς τὸ μέρος των, καὶ οὕτω παρουσία.

(* Πῶς τοιοῦτος ὑπουργὸς πικρὸν ἦμῖν Σ. Μ.

ζουσα καθεκάστην νέας σκινὰς ἐν τῷ κόσμῳ. Οἱ ἄνθρωποι διανύουσι ὀλόκληρον τὴν ζωὴν των ἐν θορύβοις, ἐν σχεδίοις, καὶ ἐν ὑπολογισμοῖς, προσεκτικοὶ πάντοτε ἵνα προκαταλαμβάνονται ἢ ν' ἀποφεύγωσι μὴ τυχὸν προκαταληφθῶσι, πάντοτε κατεπιείγοντες καὶ ἐπιδέξιοι νὰ ὠφελειθῶσι τῆς ἀπομακρύνσεως, τῆς δυστυχίας, ἢ τοῦ θανάτου τῶν συναμιλλουμένων αὐτοῖς, καὶ νὰ προκαλῶσι δι' ἑαυτοῦς, κατόπιν τοιούτων ἀξίων ἀποτροφῆς μαθημάτων τοῦ κόσμου, νέας ἀφορμὰς φιλοδοξίας καὶ ἀπληστίας, ἀείποτε οὕτως ἐπηρεαζόμενοι, ἢ φοβούμενοι, ἢ ἐλπίζοντες, αἰείποτε ἀνήσυχτοι, ἢ διὰ τὸ παρὸν ἢ διὰ τὸ μέλλον, πῶποτε ἥσυχτοι, ἐργαζόμενοι πάντοτε διὰ τὴν ἡσυχίαν των καὶ ἐκάστοτε ἀπομακρυνόμενοι αὐτῆς.

Ἡ ματαιότης, ἡ φιλοδοξία, ἡ ἐκδίκησις, ἡ πολυτέλεια, ἡ ἡδονάθεια, ἡ ἀπληστος ἐπιθυμία, τοῦ συσσωρεύειν πλοῦτη, ἰδοὺ αἱ ἀρεταὶ τὰς ὁποίας οἱ ἄνθρωποι ἐπίστανται καὶ ἐκτιμῶσιν, ἰδοὺ τί ἐναγκαλιζόμενοι οἱ θιασῶταί των ! ἡ εὐθύτης ἐκλαμβάνεται ὡς ἀπλότης· ὦν τις διπλοῦς καὶ κρυφίνους πλουτεὶ ἀρετῶν, αἴτινες τιμῶσι τὸν κατέχοντα αὐτάς. Ἄπαται αἱ κοινωναὶ εἰς δηλητηριασμένα ἀπὸ τὴν ἔλλειψιν τῆς εἰλικρινείας· ὁ λόγος δὲν εἶναι πλέον ὁ διερμηνεύς τῆς καρδίας, οὗτος δὲν εἶναι εἰμῆ ἢ προσωπίς ἧτις τὴν καλύπτει καὶ τὴν μετεμφιέζει. Αἱ συνδιαλέξεις δὲν εἶναι παρὰ τὰ ψεῦδη προσποιούμενα ἐξωτερικῶς τὴν φιλίαν καὶ τὴν εὐτραπελίαν. Ἐπιδαψιλεύουσιν ἐπαίνους καὶ κολακείας καὶ ἐντοσοῦτῳ φέρουσιν ἐν τῇ καρδίᾳ των τὸ μῖσος, τὴν ζηλοτυπίαν καὶ τὴν ἀποτροφὴν κατ' ἐκείνων τοὺς ὁποίους ἐπαινοῦσι. Μακρὰν τοῦ νὰ θεωρῶνται ὡς ἀποτελοῦντες ἅπαντες μίαν καὶ τὴν αὐτὴν οἰκογένειαν τῆς ὁποίας τὰ συμφέροντα πρέπει νὰ ὦσι κοινὰ, οἱ ἄνθρωποι, φαίνεται, συνδέονται μόνον διὰ νὰ ἀπατώσιν ἀλλήλους. Τὸ ποταπότερον συμφέρον ὀπλίζει ἀδελφὸν κατ' ἀδελφοῦ, φίλον κατὰ φίλου, καὶ κατασυντρίβει ἅπαντας τοὺς δεσμοὺς τοὺς τε τοῦ αἵματος καὶ τοὺς τῆς φιλίας, τοῦτο δὲ εἶναι λίαν μηδαμινὴ αἰτία ἧτις κανονίζει τὸ μῖσος καὶ τὴν ἀγάπην

μας. Αἱ ἀνάγκαι καὶ αἱ δυστυχίαι τοῦ πλησίον μας ἀδιαφορίαν μόνον καὶ σκληρότητα, εὐρίσκουσιν εἰς τὰς καρδίας μας, ὅπότεν δυνάμεθα νὰ τὰς παραμελήσωμεν ἄνευ ζημίας μας, ἢ ὅποτε δὲν κερδίζομεν τίποτε συνδράμοντες αὐτοῦς.

Ἐὰν ἠθέλαμεν γνωρίζει τὸ ἐσωτερικὸν καὶ τὸ ἐξωτερικὸν τοῦ κόσμου, εἰν ἠδυνάμεθα νὰ εἰσχωρήσωμεν εἰς τὰς μυστηριώδεις λεπτομερείας τῶν μερικνῶν του καὶ τῶν μεγάλων του ἀνητ-
χιῶν, εἰν ἠδυνάμεθα νὰ διαπεράσωμεν αὐτὸν τὸν πρῶτον φλοιὸν ὅστις εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς μας δεικνύει μόνον χαρὰν, ἠδονὰς, πομπὰς καὶ μεγαλοπρεπείας, πόσον διαφορετικὸν δὲν ἠθέλαμεν τὸν εὐρεῖ ἀφ' ὅτι μᾶς φαίνεται! Μόνον δυστυχίας θὰ ἐβλέπομεν, τὸν πατέρα χωρισμένον ἀπὸ τὸν υἱόν, τὸν σύζυγον ἀπὸ τὴν σύ-
ζυγον· τὰ μυστήρια τῶν οικογενειῶν κρύπτουσιν ἀπὸ τὰ ὄμ-
ματα τοῦ κόσμου τὰς ἀντιπαθείας, τὰς ζυλοτυπίας, τοὺς ὑπο-
τονθορισμοὺς, τὰς ἀκατανοήτους διχονοίας. Ἡ φίλια κατατα-
ράττεται ἀπὸ τὰς ὑποψίας, ἀπὸ τὰ συμφέροντα, ἀπὸ τὰς ιδιοτρο-
πίας. Οἱ στενωτέρου δεσμοὶ κατεψυχγράθησαν ἀπὸ τὴν ἀστα-
σίαν. Αἱ τρυφερώτεραι ὑποχρεώσεις λήγουσιν εἰς μῖσος καὶ εἰς
δόλον, αἱ λαμπρότεραι εὐτυχίαι καταστρέφουσι πᾶσαν εὐχαρί-
στησιν, ἔνεκα τῶν ὑποδουλώσεων τὰς ὁποίας ἀπαιτοῦσιν· οἱ κα-
τέχοντες τὰς ἐντίμοτέρας θέσεις αἰσθάνονται δυσκρέσκειαν μὴ
δυνάμενοι νὰ ὑψωθῶσιν ὑπεράνω, ἕκαστος γογγίζει διὰ τὴν τύ-
χην του, οἱ μᾶλλον προηγημένοι δὲν εἶναι οἱ εὐτυχέστεροι, ὑψοῦν-
ται διὰ τῆς τάξεώς των καὶ διὰ τοῦ πλοῦτου των ὑπεράνω καὶ
αὐτῶν τῶν νεφελῶν, τοὺς χάνουσιν ἀπὸ τὴν ὄψιν των, τοσοῦτον
ὑψηλὰ ἴστανται, φαίνονται ὑπεράνω ὅλων τῶν ἀνθρώπων ἔνεκα
τῶν σεβασμάτων, τὰ ὁποία τοῖς ἀποδίδουσι, τῆς περικυκλούσης
αὐτοῦς λάμπφεις τῶν χαρίτων, τὰς ὁποίας διανέμουσι, τῶν αἰω-
νίων κολακειῶν, ἐξ ὧν ἡ εὐτυχία καὶ ἡ ἰσχύς τοὺς συνοδεύουσι,
ἔνεκα αὐτοῦ ἀκόμη τοῦ κόρου τῶν ἠδονῶν καὶ τῆς βασιάνου τῶν
ὑποκλίσεων καὶ τῶν συμφερόντων· διὰ τοῦ ἀλλοκότου τῶν ὀρέ-
ξεων, διὰ τὰς πικρίας τῶν ἐπιθυμιῶν, τῆς ποταπότητος, ἢν

χρῶνται, ἵνα εὐαρεστώσι τὸν κύριόν των. Διὰ τὰς πικρίας μὲ τὰς ὁποίας πληροῦνται οἱ τοιοῦτοι εἶναι, κάτω μὲν τοῦ λαοῦ, δυστυχέστεροι δὲ ἐκείνου.

Massillon.

Ἡ Πετρούπολις.

Καθ' ὅλον τὸ διάστημα ἀπὸ τοῦ Νοβογορόδ μέχρι τῆς Πετροπόλεως δὲν ἀπαντῶνται σχεδὸν εἰμὴ Ἕλλη, καὶ κατόπιν φθάνομεν εἰς τὴν ὠραιότεραν τῶν πόλεων τοῦ κόσμου, ὡς ἐὰν διὰ μαγικῆς τινὸς ράβδου, θαυματοποιός τις ἐν ἀκαρεὶ ἤθελε παρουσιάσει ἅπαντα τὰ θαυμάσια τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας ἐκ τῶν σπλάγγων τῆς ἐρήμου δι' ἐνὸς μόνου κρούσματος. Ἡ οἰκοδομὴ τῆς Πετροπόλεως εἶναι τὸ μεγαλύτερον δοκίμιον τοῦ ζήλου καὶ τῆς θελήσεως τῶν Ῥώσων, οἵτινες δὲν γνωρίζουσι κανὲν ἀδύνατον καὶ οἵτινες τὸ πᾶν θεωροῦσι πέραξ αὐτῶν ὡς ὑποκείμενον αὐτοῖς. Ἡ πόλις εἶναι κτισμένη ἐπὶ ἕλους εἰς τρόπον ὥστε καὶ αὐτὰ τὰ μάρμαρα ἐπακουμβῶσιν ἐπὶ πασσάλων. Ἀλλὰ λησμονεῖται εἰς τὴν θέαν τῶν υπερηφάνων ἐκείνων οἰκοδομῶν, τὸ εὐόλισθον τῶν θεμελιῶν των· πρὸς δὲ ἀδύνατον εἶναι νὰ μὴ συλλογισθῇ τις τὸ θαῦμα τοῦ νὰ κτισθῇ μία τόσο ὠραία πόλις ἐν διαστήματι ὀλιγίστου χρόνου. Ὁ λαὸς οὗτος ὃν πρέπει τις νὰ ζωγραφίσῃ κατ' ἀντίθετον, εἶναι ἀνηκούστου ἐπιμονῆς, τόσο κατὰ τῆς φύσεως ὡς καὶ κατὰ τῶν ἐχθρικῶν στρατῶν. Ἡ ἀνάγκη εὔρε πάντοτε τοὺς Ῥώσους ὑπομονητικούς καὶ ἀνικήτους, ἀλλ' εἰς τὸν τακτικὸν ῥόδον τῆς ζωῆς των εἶναι λίαν ἄστατοι. Οἱ αὐτοὶ ἄνθρωποι, οἱ αὐτοὶ ἀρχηγοὶ δὲν δύνανται νὰ τοὺς ἐμπνεύσωσιν ἐπὶ μακρὸν χρόνον τὸν ἐνθουσιασμόν, μόνη δὲ ἡ σκέψις δύνανται νὰ ἐγγυηθῇ τὴν διάρκειαν τῶν αἰσθημάτων καὶ τῶν φρονημάτων εἰς τὴν συνήθη ἡρεμίαν τῆς ζωῆς, οἱ δὲ Ῥώσοι καθὼς καὶ πάντες οἱ εἰς τὸν δεσποτισμὸν ὑποκείμενοι λαοί, εἰσὶ μᾶλλον ἱκανοὶ νὰ ὑποκρίνωσιν ἢ νὰ σκέπτονται.

Φθάσασα εἰς τὴν Πετρούπολιν ἐσυλλογίσθη ἐν πρώτοις νὰ εὐχαριστήσω τὸν Θεὸν διότι εὐρισκόμην πλησίον τῆς θαλάσσης. Ἐκεῖ εἶδον κυματίζουσαν ἐπὶ τοῦ Νεῦα τὴν Ἀγγλικὴν σημαίαν, τὸ σύμβολον τοῦτο τῆς ἐλευθερίας, καὶ ἠσθάνθη ὅτι ἡδυνάμην ἐμπιστευομένη εἰς τὸν Ὠκεανὸν, νὰ τεθῶ ὑπὸ τὴν ἄμεσον προστασίαν ἐκείνης τῆς θεότητος (*). Εἶναι φαντασία δι' ἣν δὲν δύναται τις νὰ ὑπερασπίσῃ ἑαυτὸν θεωρούμενος ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς θείας προνοίας ὅταν παραδίδεται εἰς τὰ στοιχεῖα, παρ' ὅταν ἐξήρηται ἀπὸ ἀνθρώπους καὶ περιπλέον ἀπὸ ἀνθρώπων, ὅστις φαίνεται ἀποκάλυψις κακῶν ἀρχῶν ἐπὶ τῆς γῆς.

Ἀπέναντι τῆς οἰκίας εἰς ἣν κατοικοῦν ἐν Πετρούπολει ἦτο ὁ κολοσσὸς Πέτρου τοῦ Α'. τὸν παριστάνουσιν ἔφιππον ἀναρριχώμενον, ὅρος ἀπότομον ἐν μέσῳ ὄψεων προσπαθούτων δῆθεν νὰ ἐμποδίσωσι τὰ βήματα τοῦ ἵππου του. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι οἱ ὄφεις ἐκεῖνοι ἐβλήθησαν ἐκεῖ ἵνα ἐπιστηρίζωσι τὸν ὑπερμεγέθη ὄγκον τοῦ ἵππου καὶ τοῦ ἀναβάτου, πλὴν ἡ ἰδέα αὕτη εἶναι ἀδέξιος, ἐπειδὴ εἶναι βέβαιον, ὅτι δι' ἓνα μονάρχην δὲν εἶναι ὁ φόβος ὃν πρέπει νὰ φοβῆται· ἐκεῖνοι οἵτινες ἀναρριχῶνται δὲν εἶναι οἱ ἐχθροὶ του, Πέτρος δὲ ὁ Α' περιπλέον δὲν ἐφοβεῖτο ἐν τῇ ζωῇ του παρὰ τοὺς Ῥώσους, οἵτινες ἐλυποῦντο διὰ τὴν στέρησιν τῶν παλαιῶν ἐθίμων τοῦ τόπου των. Ἐν τῷ αὐτῷ ἢ μνήμῃ ἣν διατηροῦσι δι' αὐτὸν εἶναι σημεῖον τῶν ἀγαθοεργιῶν ἃς προσήνεγκε τῇ Ῥωσσίᾳ, καθόσον μάλιστα ἑκατὸν ἔτη μετὰ τὸν θάνατόν των, οἱ δεσπῆται δὲν ἔχουσι κόλακας. Ἐπὶ τοῦ βάθρου τοῦ ἀγάλματος φαίνεται γεγραμμένον, « Πέτρῳ τῷ Α'. Αἰκατερίνῃ ἢ Β'. » αὕτη ἡ ἀπλὴ ἐπιγραφή, ἃν καὶ ἀγέρωχος, περιλαμβάνει μολαταῦτα τὴν ἀξίαν τῆς ἀληθείας. Οἱ δύο οὗτοι μεγάλοι ἄνθρωποι ἀρκούντως ὕψωσαν τὴν Ῥωσικὴν ὑπερηφάνειαν· καὶ νὰ ἐξεύρῃ τις νὰ ἐμπνέῃ εἰς ἓν ἔθνος ὅ,τι εἶναι ἀνίκητον, εἶναι ἴδιον

(*) Ἄπαντες γνώσκουσιν ὅτι ἡ κυρία Δε Στάελ, ἦτο ἀδιάλλακτος ἐχθρὸς τοῦ κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν κατέχοντος ἐν θρόνον τῆς Γαλλίας· Ναπολέοντος Α'. Σημ. Μ.

νά τὸ καταστήσῃ τοιοῦτον τοῦλάχιστον ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ ἐστία, καθόσον ἢ κατάκτησις εἶναι τυχαία καὶ ἴσως ἐξαρτᾶται μᾶλλον ἐκ τῶν σφαλμάτων τῶν νικηθέντων παρὰ ἐκ τοῦ πνεύματος τοῦ νικητοῦ. Φρονοῦσι καὶ δικαίως ἐν Πετροπόλει, ὅτι δὲν δύναται τις νά εἶπῃ εἰς μίαν γυναῖκα· « ὅτι εἶναι γραῖα » ὡς οἱ δρόμοι· διότι κατὰ τοσοῦτον οἱ δρόμοι αὐτοὶ εἶναι νέοι. Αἱ οἰκοδομαὶ διατηροῦσιν ἀκόμη ἐξαισίαν λευκότητα, τὴν δὲ νύκτα ὅτε φωτίζονται ἀπὸ τὴν σελήνην, νομίζει τις ὅτι θεωρεῖ φάσμα βλέπον τὴν ροὴν τῶν ὑδάτων τοῦ Νεῦα. Δὲν ἤξεύρω νά εἶπω τί ἰδιαιτέρον ὠραῖον δύναται νά ἔχῃ ὁ ποταμὸς οὗτος, ἀλλὰ πώποτε δὲν μοι ἐφάνησαν τὰ ὕδατα οὐδενὸς ἄλλου ποταμοῦ διαυγέστερα. Κρηπίδες ἐκ γρανίτου τριάκοντα βερστίων μῆκους περικυκλοῦσι τὰ κύματά του, διὸ αὕτη ἡ μεγαλοπρεπὴς ἀνθρώπινος ἐργασία εἶναι ἀνάλογος μὲ τὰ διαυγῆ ὕδατα ἅτινα σφαιρώνει. Ἐὰν Πέτρος ὁ Α΄. ἤθελεν ἐπιχειρήσει τοιαῦτα ἔργα εἰς τὰ μεσημβρινὰ μέρη τῆς Αὐτοκρατορίας του, δὲν ἤθελεν ἐπιτύχει ὡς ἡδύνατο νά ἐπιθυμῇ, δηλονότι τὸ ναυτικόν, ἀλλ' ἴσως ἐκεῖνο ἤθελε τῷ ἀποβῆ ἐπωφέλεστερον ὡς πρὸς τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἔθνους του. Οἱ Ῥώσσοι κάτοικοι τῆς Πετροπόλεως ἔχουσιν ὕψος μεσημβρινοῦ λαοῦ καταδεδικασμένου νά ζῆ εἰς τὰ βόρεια μέρη καὶ προσπαθοῦντος ὅσον δύναται ἵνα διαγωνίζηται ἐναντίον κλίματος ὅλως ἀντιθέτου εἰς τὴν φύσιν του. Οἱ κάτοικοι τῶν βορείων μερῶν συνήθως εἰσὶ λίαν φιλοίκουροι, ἀποστρεφόμενοι τὸ ψῆχος, διότι εἶναι ὁ συνήθης ἐχθρὸς των. Οἱ ἄνθρωποι τοῦ λαοῦ μεταξὺ τῶν Ῥώσσων, δὲν ἔσχον ποσῶς τὰς τοιαύτας ἐξεις. Οἱ ἠνίοχοι περιμένουσι δέκα ὥρας εἰς τὰς θύρας ἐν καιρῷ χειμῶνος ἀνευ γογγυσμοῦ, κοιμῶνται ἐπὶ τῆς χιόνος ὑπὸ τὰς ἀμάξας των καὶ τοιοιυτοτρόπως συμμορφοῦνται μὲ τὰ ἤθη τῶν Λαζαρόνων τῆς Νεαπόλεως· ποῦ; εἰς τὸν ἐξηκοστὸν βαθμὸν βορείου πλάτους. Τοὺς βλέπει τις νά ἐξαπλώνονται ἐπὶ τῶν μαρμαρίνων βαθμίδων ὡς αἱ Γερμανοὶ ἐπὶ τῶν πτίλων των (πούπουλα), ἐνίοτε κοιμῶνται ὄρθιοι, προσκεφάλαιον ἔχοντες τοῖχόν τινα. Ὅλως διό-

λου άπαθείς ή εύερένιστοι, άφιερώνονται άκαταπαύστως εις τόν Μορφέα ή εις άκαταλογίστους κόπους. Τινές μεθούσι και διαφέρουσι κατά τούτο άπό τούς λίαν νηφαλίους μεσημβρινούς λαούς, αλλά και οί Ρώσοι είναι επίσης τοιοῦτοι εις τρόπον μόλις πιστευτέον, όσακις αι δυσχέρειαί του πολέμου τή άπαιτούσι.

Οί μεγάλοι Κύριοι, μάς δεικνύουσι μετ' έξειδιασμένου τρόπου τάς διαθέσεις τών κατοίκων τών μεσημβρινών μερών. Πρέπει να υπάγη τις να ιδή τάς διαφόρους άγροτικάς οικίας των οικοδομημένας επί μιās νήσου, προΐον του Νεύα έντός αύτής τής περισχής τής Πετροπόλεως. Αί φυτείαί τής Μεσημβρίας και τά εύσσμα αύτη τής Άνατολής στολίζουσι ταύτας τάς κατοικίας έκτεταμένα Πυριαστήρια (Jerres) ώριμάζουσι όπόρας άπάσης τής οικουμένης, κάμνοντα τεχνητόν κλίμα. Οί ιδιοκτήται τών μεγάρων τούτων προσπαθούσι μή τυχόν άπολέσωσι τήν έλαχίστην ήλιακήν άκτίνα άμα άναφανείσαν εις τόν όρίζοντά των, τήν πανηγυρίζουσι ως φίλον των, όστις μετ' όλίγον μέλλει να τούς έγκαταλείψη και τόν όποιον είχον γνωρίσει εις εύτυχέστεραν χώραν.

Τήν έπαύριον τής άφιξείας μου, μετέβην να γευματίσω παρά τινι έμπόρω εκ τών σεβαστοτέρων τής πόλεως, όστις έξήκει τήν Ρωσικήν φιλοξενίαν, δηλ. όστις άνεπέτα εν τή στέγη τής οικίας του σημαίαν ίνα διαδηλώση εις τούς φίλους του ότι παρ' αύτῶ γευματίζουσι. αύτη δε ή πρόσκλησις ήρκει προς εκείνους: έγευματίσαμεν εν υπαίθρῳ, κατά τοσοῦτον ήτο εύχαριστημένος δι' εκείνας τάς πτωχάς έαρινάς ήμέρας εξ ὧν ήσαν τινές άκόμη εις άς ήμείς, εν μεσημβρινή Ευρώπη, δέν ήθέλαμεν δώσει τὸ όνομα τούτο. Ο κήπος ήτο εύαρεστότατος, τά διάφορα δένδρα και άνθη τόν εκαλλώπιζον, αλλά δέκα βήματα μακράν τής οικίας, ήρχιζον τά έλη και αι έρημίαί: ή φύσις περίξ τής Πετροπόλεως έχει ύφος έχθρου, αναλαμβάνοντος τά δικαιώματά του, άμα ό άνθρωπος παύση να μάχεται έναντίον του.

Τήν πρωίαν μετέβην εις τήν εκκλησίαν ή Παναγία του Καζάν,

κτισθεῖσαν ὑπὸ Πέτρου τοῦ Α' κατὰ τὸ σχέδιον τοῦ Ἁγίου Πέτρου τῆς Ῥώμης. Τὸ ἔνδον τοῦ ναοῦ κατακεκοσμημένον μὲ μέγα πλῆθος κίωνων ἐκ γρανίτου λίθου, εἶναι ἐξαισίας ὠραιότητος, ἀλλ' αὐτὸ τοῦτο τὸ οἰκοδόμημα ἀπαρέσκει καθόσον ἀναμιμνήσκει τὸν ἅγιον Πέτρον καὶ διαφέρει πολὺ περισσότερον παρ' ὅσον ἠθέλησαν νὰ τὸν μιμηθῶσι. Ἐντὸς δύο ἐτῶν γίνεται ὅ,τι ἐχρηιάσθη δύο αἰῶνας εἰς τοὺς προτέρους καλλιτέχνους τῆς Εὐρώπης. Οἱ Ῥώσσοι ἐβουλήθησαν διὰ τῆς ταχύτητος νὰ διαφύγῃσι τὸν καιρὸν καὶ τὴν ἀπόστασιν, ἀλλ' ὁ καιρὸς δὲν διατηρεῖ εἰμὴ ἐκεῖνο ὅπερ ἐκτίσασατο, καὶ αἱ καλλιτεχνίαι, τῶν ὁποίων ἡ πρώτη πηγὴ φαίνεται ὅτι εἶναι ἡ ἔμπνευσις, δὲν δύνανται νὰ προηγηθῶσι τῆς σκέψεως.

Μετέβην κατόπιν ἀπὸ τὴν Παναγίαν τοῦ Καζάν εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Ἁγίου Ἀλεξάνδρου Νεύσκη, τόπον ἀφιερωμένον εἰς ἕνα ἀπὸ τοὺς Κυριάρχους ἥρωας τῆς Ῥωσσίας, ὅστις ἐξέτεινε τὰς κατακτήσεις του μέχρι τῶν ὄχθων τοῦ Νεῦα. Ἡ αὐτοκράτειρα Ἐλισάβετ θυγάτηρ Πέτρου τοῦ Α' κατεσκεύασε τῷ Ἀλεξάνδρῳ Νεύσκη φέρετρον ἀργυροῦν, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἔθος ἐστὶ νὰ ἐπιθῆτωσι νόμισμα, ὡς σημεῖον εὐχῆς ἢ ἀπευθύνωσι τῷ ἁγίῳ. Ὁ Τάφος τοῦ Σουβαρόφ εἶναι εἰς τὴν Μονὴν ταύτην, ἀλλὰ δὲν ἔχει ὡς στολισμὸν, εἰμὴ μόνον τὸ ὄνομά του ἀρκοῦν μὲν εἰς αὐτὸν, ἀλλ' οὐχὶ καὶ εἰς τοὺς Ῥώσσους, πρὸς αὐς παρέσχε τοσαύτας ἐκδουλεύσεις. Ἐξ ἄλλου μέρους τὸ ἔθνος τοῦτο εἶναι τόσον πολεμικὸν ὥστε ἐκθαμβοῦνται ὀλιγώτερον παντὸς ἄλλου διὰ τοιαῦτα μεγάλα ἔργα. Αἱ μαγαλλήτεροι οἰκογένειαι τῆς Ῥωσσίας ἀνήγειρον μνημεῖα εἰς τοὺς συγγενεῖς των ἐντὸς τοῦ κοιμητηρίου τὸ ὁποῖον παράκειται τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Νεύσκη, ἀλλὰ κανὲν ἐκ τῶν μνημείων τούτων δὲν εἶναι ἄξιον παρατηρήσεως, δὲν εἶναι ὠραία καθόσον ἀφορᾷ τὴν τέχνην, καὶ καμμία μεγάλη ἰδέα δὲν προσβάλλει εἰς τὴν φαντασίαν· ἀληθὲς δὲ εἶναι ὅτι ἡ ἰδέα τοῦ θανάτου ὀλίγην ἐντύπωσιν κάμνει εἰς τοὺς Ῥώσσους, εἴτε ὡς ἐκ τῆς γενναιότητος, εἴτε ὡς ἐκ τῆς ἀστασίας ἐπὶ τῶν ἐντυπώσεων, αἱ μεγάλαὶ θλίψεις δὲν συμβιβάζονται μὲ τὸν χαρακτήρα των, εἶναι

μᾶλλον ἔκδοτοι εἰς τὰς δεισιδαιμονίας παρὰ εἰς τὰς συγκινήσεις, αἱ δεισιδαιμονίαι ἀναφέρονται ὡς πρὸς τὴν παροῦσαν ζωὴν, ἡ δὲ θρησκεία εἰς τὴν μέλλουσαν, ἡ δεισιδαιμονία συνδέεται τῇ εἰμαρμένῃ ἡ δὲ θρησκεία τῇ ἀρετῇ. Ἐνεκα τῆς ζωηρότητος τῶν ἐπιγείων ἐπιθυμιῶν καθίστανται δεισιδαίμονες τούναντίον δὲ διὰ τῆς θυσίας τῶν αὐτῶν ἐπιθυμιῶν γίνονται θρησκοί.

M. de Stael.

Αἱ Ἐννέα Μοῦσαι.

Τὴν μνήμην διατήρησε, Κλειῶ, τῆς Ἱστορίας,
Τῶν ἀθανάτων καὶ θνητῶν καὶ τῆς Δημιουργίας.
Ἡ Καλλιόπ' ἀρμονικῶς, δι' ἀθανάτων στίχων,
Ἐγκωμιάζει τοὺς Θεοὺς καὶ ἥρωας μετ' ἤχων.
Τὴν μάχαιραν ἡ κατηφῆς κρατοῦσα Μελπομένη,
Ἄρχοντας ἐκθαμβίζουσα τὸ τραγικὸν ἐμφαίνει.
Θάλεια δὲ ἡ Κωμικῆ, εὐστόχως εἰκονίζει,
Τοὺς Θεατὰς ἐν τῇ Σκηνῇ, γελῶσα σατυρίζει.
Ἡ Τερψιχόρη, τοῦ χοροῦ, εὐστόχως ἐφορεύει,
Τὴν νεολαίαν διδάξε μὲ τέχνην νὰ χορεύῃ,
Τῶν δὲ ποιμένων, ὀδηγὸς τῆς μουσικῆς Εὐτέρπη,
Μὲ τὸν αὐλὸν εἰς οὐρανοῦς μᾶς ἀνυψοῖ καὶ τέρπει.
Τὴν Λύραν καὶ τὸ Λάσυτον ἡ Ἐρατώ, γνωρίζει,
Εἰς τοὺς θνητοὺς τὸν ἔρωτα ἐμπνέει καὶ ὀρίζει.
Τῆς Εὐγλωττίας φαίνεται δεσπόζ' ἡ Πολυμνία,
Ἐν τοῖς ῥήτορας διδάσκεται αὐτῆς ἡ στωμυλία.
Ἡ Οὐρανία ἡ σοφῆ, τὸ σύμπαν μᾶς μανθάνει,
Καταμετροῦσα Οὐρανοῦς καὶ Γῆν περιλαμβάνει
Ἐκ Γαλλικῆς στιχοουργίας τοῦ Perrault.
Παρὰ τῆς Ἑλένης Γουσίου.

Μία ημέρα παρά τινι ἄρχοντι Ῥώσῳ.

Ἀπῆλθον νὰ διέλθω μίαν ἡμέραν εἰς τὴν ἑσκαυλιν τοῦ κυρίου Ναρισκίν, μεγάλου κλειδούχου τῆς αὐλῆς, ἀνδρὸς ἐρασμίου, εὐμενοῦς καὶ ἐξευγενισμένου, ἀλλ' ὅστις δὲν ἠδύνατο νὰ ζήσει ἀνευ διασκεδάσεων. Παρ' αὐτῷ συλλαμβάνει τις τρόπον ἰδέαν τῆς ζωηρότητος τῶν ὀρέξεων, ἧτις διερμηνεύει τὰ ἐλαττώματα καὶ τὰς ιδιότητας τῶν Ῥώσῳ. Ἡ οἰκία τοῦ κυρίου Ναρισκίν, εἶναι πάντοτε ἀνοικτὴ καὶ ὅταν ὁ κύριος αὐτος ἔχει μόνον εἰκοσι ξένους εἰς τὴν ἐξοχὴν του, ἀηδιάζει διὰ τὸ τοιοῦτον φιλοσοφικὸν ἐρημητήριον. Ἰποχρεωτικὸς πρὸς τοὺς ξένους, εἰς διηνεκῆ κίνησιν εὐρισκόμενος, ἱκανότατος μᾶλλον ὡς πρὸς τὴν ἀπαιτουμένην περίσκεψιν ἵνα καλῶς διάγη τις εἰς μίαν αὐλὴν, ἄπληστος τοῦ ἐφευρίσκειν διασκεδάσεις καὶ μὴ εὐρίσκων τὰς διασκεδάσεις ταύτας παρὰ ἐν τοῖς ἔργοις καὶ ποσῶς ἐν ταῖς γραφαῖς, ἀνυπόμονος παντοῦ ἄλλοῦ ἐκτὸς τῆς αὐλῆς, πνευματώδης ὡσάκις τὸν ἐνδιέφερε, μεγαλοπρεπὴς μᾶλλον ἢ ἰδιότροπος καὶ ἀγαπῶν εἰς ὅλα ἐν κάποιον ἀσιατικὸν μεγαλεῖον εἰς ὃ ἡ τύχη καὶ ὁ βαθμὸς ἀναδεικνύονται μᾶλλον παρὰ τὰ μερικὰ τοῦ ἀνθρώπου πλεονεκτήματα. Ἡ ἑσκαυλὶς του εἶναι κατὰ τοσοῦτον εὐάρεστος καθόσον δύναται νὰ ᾔῃαι ἡ φύσις σχηματισθεῖσα ἀπὸ ἀνθρωπίνης χειρὸς· ὅπασα ἡ περίξ χώρα εἶναι ξηρὰ καὶ ἐλώδης, αὕτη ὅθεν ἡ ἑσκαυλὶς ὁμοία ἐστὶν Ὀάσεως. Ἐκ τοῦ ὑπερώου φαίνεται ὁ κόλπος τῆς Φιλανδίας καὶ μακρὰν τὸ μέγαρον ὅπερ Πέτρος ὁ Α΄. ὠκοδόμησεν εἰς τὴν παραλίαν· ἀλλ' ἡ διάστασις ἧτις διαχωρίζει τὸ μέγαρον ἐκ τῆς θαλάσσης εἶναι σχεδὸν ἀκαλλιέργητος, τὸ δὲ δάσος τοῦ κυρίου Ναρισκίν καταβέλγει αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ τὴν ὄρασιν. Ἰπήγαμεν νὰ γευματίσωμεν εἰς τὴν οἰκίαν τῶν Μολδαύων, δηλαδὴ ἐν τινι αἰθούσῃ κτισμένην κατὰ τὸν τρόπον τῶν λαῶν ἐκείνων, ἧτο δὲ κατεσκευασμένη εἰς τρόπον ὥστε νὰ ᾔῃαι προφυλαγμένη ἀπὸ τὸν καύσωνα τοῦ ἡλίου, πρόβλεψις ὅλως περιττὴ ἐν Ῥωσσίᾳ. Τέλος πάντων τόσῳ προσβάλλεται ἡ φαν-

τασία ἀπὸ τὴν ἰδέαν τὴν ὁποίαν παρατηρεῖ τις εἰς λαὸν ὅστις κατοικεῖ κατὰ σύμπτωσιν τὰ βόρεια μέρη, ὥστε φαίνεται φυσικὸν νὰ βλέπῃ τις ἐκεῖ τὰς μεσημβρινὰς συνήθειας, ὡς ἐὰν οἱ Ῥῶσοι, ἤθελον κάμει ν' ἀναφανῇ μίαν ἡμέραν ἐν Πιερουπόλει τὸ κλίμα τῆς προτέρας πατρίδος των. Ἡ τράπεζα ἦτο πλήρης ὀπωρῶν τῶν χωρῶν κατὰ τὴν ἀνατολικὴν συνήθειαν νὰ μὴ παθεύωσιν ἐν τῇ τραπέζῃ εἰμὴ τὰς ὀπώρας, ἐνῶ πλήθος ὑπηρετῶν φέρουσιν εἰς ἕκαστον τῶν συνδαιτυμόνων τὰ ἀναγκαῖα εἰς βρῶσιν κρέατα καὶ λάχανα.

Ἡκροάσθημεν τὴν ἀξιδιασμένην ἐκείνην ἐν Ῥωσσία μουσικὴν τῶν κεράτων, περὶ ἧς ἐγένετο λόγος πολλάκις. Ἐξ εἰκοσι μουσουργῶν ἕκαστον σημαίνει ἓνα καὶ μόνον ἦχον ἐπαναλαμβανόμενον· οὕτως ἕκαστος αὐτῶν φέρει τὸ ὄνομα τοῦ σημείου (note) τοῦ ὁποίου εἶναι προσδιωρισμένος νὰ ἐκτελέσῃ. Θεωροῦντες αὐτοὺς διαβαίνοντας, λέγουσιν : ἰδοὺ τὸ Σὸλ, τὸ Μι, ἢ τὸ Ρέ, τοῦ κυρίου Ναρισκίν. Τὰ κέρατα ταῦτα χονδρύνονται ἀπὸ τάξεως εἰς τάξιν, διὸ καὶ κάποιος εὐστόχως ὠνόμασε τὸ εἶδος τοῦτο τῆς μουσικῆς « Ἐντατοσύριξ (orgue) ζῶσα. » Μακρόθεν τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι ἀνεκτικώτατον, ἢ εὐθύτης καὶ ἢ καθαρότης τῆς ἀρμονίας ἀποτελοῦσιν εὐγενῆ αἴσθησιν, ἀλλ' ὅταν πλησιάσῃ τις ἐκείνους τοὺς ἀθλίους μουσικοὺς ἰσταμένους ἐκεῖ ἐν εἴδει σωλήνων, μὴ σχηματίζοντας εἰμὴ ἓνα μόνον ἦχον καὶ μὴ δυναμένους νὰ συμερισθῶσι δι' ἰδίας των συναισθητέως ἐκείνην ἢ ἀποτελοῦσιν, ἢ εὐχαρίστησις ἀπονεκροῦται. Δὲν εὐχαριστοῦνται νὰ βλέπωσι τὰς ὀρχίας τέχνας μετασχηματισμένας εἰς τέχνας μηχανικὰς καὶ δυναμένας νὰ ἐκμαθευθῶσι δυναστικῶς ὡς δι' ἀσκήσεως.

Κάτοικοί τινες τῆς Οὐκρανίας, ἐρυθρὰ ἐνδεδυμένοι, ἤλθον ἀκολούθως νὰ μᾶς ψάλλωσιν ᾄσματα τῆς χώρας των ἀρκούντως εὐχάριστα· τινὰ *ἐξ αὐτῶν ἦσαν χαρμόσυνα, τινὰ δὲ μελαγχολικὰ, ἄλλα πάλιν σύμμικτα. Τὰ ᾄσματα ταῦτα λήγουσιν ἐνίοτε ἀποτόμως ἐν μέσῳ τῆς μελωδίας, ὡσανεὶ ἡ φαντασία τῶν λαῶν

ἐκείνων, κουράζεται νὰ τελειώσῃ ὅπερ πρότερον εὐχαρίσται αὐ-
τοὺς ἢ εὐρίσκει καλλίτερα τὰ θέλητρα ἐν τῇ αὐτῇ στιγμήῃ ἐν
ἣ ἔνεργεῖ μὲ περισσοτέραν δύναμιν τοιοιυτοτρόπως καὶ ἡ Σουλ-
τάνα τῶν Χιλίων καὶ Μιᾶς νυκτῶν, διακόπτει πάντοτε τὴν διή-
γησίαν τῆς ὁπόταν αὐτῇ ἡ διακοπὴ ἐνδιαφέρει πλεϊότερον.

Καλμοδοκοὶ μὲ πλακωτὸν πρόσωπον ἀνετράφησαν πλησίον κυ-
ρίων Ρώσσω, ὡσανεὶ ἐπρόκειτο νὰ διαφυλάξωσι τύπον τινὰ ἐ-
κείνων τῶν Ταρτάρων οὓς ἐνίκησαν ἄλλοτε οἱ Ἑσκληθοῦνοι. Εἰς
τὸ μέγαρον τοῦτο τοῦ Ναρισκίν ἔτρεχον δύο ἢ τρεῖς ἐκείνων τῶν
ἡμιαγρίων Καλμούκων εἶναι εὐάρεστοι ἐν τῇ παιδικῇ των ἡλι-
κία, ἀλλ' ἀποβάλλουσιν ἀπὸ τὸ εἰκοστὸν ἔτος ἅπαντα τῆς νεό-
τητος τὰ θέλητρα. Ἰσχυρογνώμονες, ἂν καὶ ἀνδράποδα, διασκε-
δάζουσι τοὺς κυρίους των διὰ τῆς ἀντιστάσεώς των ὡς ὁ σκίου-
ρος διαμάχεται κατὰ τῶν κιγκλίδων τῆς γαλεάγρας του. Ἡ θεὰ
τοῦ ἐξευτελιστικοῦ τούτου τύπου τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, τῶντι
προξενεῖ λύπην. Μοὶ ἐφάνη ὅτι ἔβλεπον ἐν μέσῳ ἐκείνης τῆς
πομπῶδους πολυτελείας μίαν εἰκόνα εἰς ἣν ὁ ἄνθρωπος δύνα-
ται νὰ καταντήσῃ, ὅταν δὲν φυλάττῃ ἀξιοπρέπειαν, οὔτε ὡς πρὸς
τὴν θρησκείαν οὔτε πρὸς τοὺς νόμους, καὶ αὐτὸ τὸ θέαμα τα-
πεινώνει τὴν ὑπερηφάνειαν τὴν ὁποίαν δύνανται νὰ ἐμπνεύσω-
σιν αἱ μεγαλοπρεπεῖς χαρμοναί.

M. de Stael.

Τιβέριος, Αὐτοκράτωρ τῆς Ῥώμης.

Δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν τὸν Αὐτοκράτορα Τιβέριον ὡς τὴν
μοχθηροτέραν ψυχὴν ἣτις ποτὲ ἠτίμασε τὸ ἀνθρώπινον γένος.
Ἰπῆρξαν τύραννοι οἵτινες ἐπραξαν τὰ μεγαλήτερα κακουργή-
ματα, πλὴν δὲν ὑπῆρξαν ποσῶς τοσοῦτον μισητοὶ, καὶ αἱ πρά-
ξεις καὶ οἱ λόγοι των νὰ ἦσαν τοσοῦτον ἄθλιοι. Τὸ πλεῖστον
τῶν τοιούτων δεσποτῶν τῶν μεταχειρισθέντων τοὺς ἀνθρώπους

ὡς παίγνια καὶ ὡς θύματα ἦσαν πνεύματα ἀδύνατα, ἐσκοτισμένα ὡς ἐκ τοῦ μεγαλείου των, διεφθαρμένα ὡς ἐκ τῆς κολακείας, ἐκνευρισμένα ἀπὸ τὴν ἐξουσίαν, τοῦλάχιστον ταῦτα πάντα ἐξελαμβάνοντο ὡς πρόφασις εἰς τοὺς τοιοῦτους τυράννους. Ὁ Τιβέριος ὁμῶς καμμίαν τοιαύτην πρόφασιν δὲν ἠδύνατο νὰ ἔχη. Τὴν κεφαλὴν ἔσχεν ὑγιᾶ καὶ δυνατὴν συνειθισμένος δὲ εἰς τὴν ἐργασίαν καὶ εἰς τὴν μελέτην οὐδενὸς ἦτο παίγνιον. Ἰψῶθεις ἀνὴρ ἦδῃ εἰς τὸ αὐτοκρατορικὸν ἀξίωμα, ἐδέξατο αὐτὸ μὲ ἐπιφύλαξιν καὶ ἔχαιρεν ἄνευ μέθης, ἐγνώριζε τὰ καθήκοντα ἅτινα ὤφειλε νὰ ἐκπληρώσῃ καὶ ἐξεπλήρου μετ' ἀκριβείας τὰ ἀρμόζοντα εἰς τὴν αὐστηρὰν διανομὴν τῆς δικαιοσύνης. Συνεχῶς ἐνῶ ἐδίδεν ἓνα σοφὸν νόμον ἔπραττε πράξιν τινὰ θηριώδη, λαλῶν δὲ μετ' ἐμόρθησίας καὶ φρονήσεως ἐνήργει μετὰ βαρβαρότητος. Ποία ἦτο λοιπὸν ἡ ἀρχικὴ αἰτία ὧν αὐτῶν τῶν ὠμοτήτων; Ἴδου σπεύδω νὰ τὴν ἀποκαλύψω.

Ἐγεννήθη σκληρὸς καὶ κακεντρεχὴς, πλὴν μὲ ἀρκετὸν πνεῦμα ὥστε νὰ μὴ φαίνεται τοιοῦτος παρ' ὅσον ἐβούλετο ἢ ἐχρειάζετο. Φύσει σιωπηλὸς καὶ παρατηρητὴς εἶχε τὰς διασκέψεις του χρωματισμένας μὲ τὴν βαφὴν τῆς ψυχῆς του, αὐταὶ δὲ ἦσαν ζοφεραὶ καὶ μέλαιναί. Εἰς τοὺς ἀνθρώπους δὲν ἐθεώρησεν εἰμὴ ὅ,τι διδάσκει νὰ περιφρονῶνται. Τεθεὶς ἐν ταῖς ἀκανθώδεσι περιστάσεσιν, ἐκτεθεὶς εἰς τοὺς κινδύνους καὶ εἰς τὰς ὑποψίας, προσέθηκεν αἴσθημά τι μίσους εἰς τὴν περιφρόνησιν αὐτὴν, διὰ τὴν δυστυχίαν τῆς ἀνθρωπότητος, ἐκδηλωθὲν σχεδὸν εἰς ἀπάσας τῆς ζωῆς του τὰς πράξεις. Κατηναγασμένος νὰ ὑποφέρῃ προσβολὰς καὶ πικρίας, ἐτραχύνθη εἰς τὴν σιωπὴν καὶ εἰς τὴν ἀπομάκρυνσιν, εἰς τρόπον ὥστε, ἅμ' ἀνέβη τὸν θρόνον, ἦτο ἤδη διατεθειμένος νὰ κακοποιῇ καὶ ἕνεκεν τοῦ χαρακτῆρος του καὶ ἕνεκεν ἐκδικήσεων, καὶ νὰ ὀπλισθῇ μὲ τὴν πανοπλίαν τῶν ἐλαττωμάτων του, ἅτινα ἴσως ἤθελον μείνει ἀποκεκοιμισμένα ἐν τῇ καρδίᾳ του, εἰάν αἱ περιστάσεις καὶ αἱ ἐναντιότητες δὲν ἤθελον τὰ ἐξεγείρει. Ἀπαραλλάκτως ὡς ἐν ἰσοβόλον ἔρπετον φεύγει οἰκτισθελῶς ἐπὶ τῇ

θέα τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' ὅταν προσβάλλεται καὶ ἀνησυχῆται, ἐξαγριούται, ἐξογκούται καὶ μάχεται μὲ τὰ δηλητήριά του.

Ὁ Τιβέριος, καθὼς παρατήρησεν ὁ Τάκιος, δὲν ἀνέπτυξεν εἰμὴ βαθμηδὸν ὅ,τι μοχθηρὸν ἔκρυπτεν ἡ καρδία του. Αὕτη ἐφανεροῦτο ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν καὶ ἐδήλου ἐκεῖνο ὅπερ ὄφειλον νὰ φοβῶνται, ἀλλ' ἡ δραστηριότης του, αἱ μέριμνά του, τὰ φῶτά του, ἐπιτετηθευμένη τις μετριότης, ἀμφιταλάντευον τὴν κοινὴν γνώμην. Ἐθεώρουν καλῶς ὅτι δὲν δύνανται νὰ τὸν ἀγαπῶσι, ἀλλὰ δὲν ἐγνώριζον καὶ μέχρι τίνος βαθμοῦ ὄφειλον νὰ τὸν μισῶσι.

Πλείστον χρόνον ἐγένετο σκληρὸν παίγιον, θέλων νὰ κάμῃ χρῆσιν τῆς μικροπρεπειᾶς ἐνώπιον τῆς βουλῆς καὶ νὰ φέρῃ τοὺς δικαιουμένους εἰς βαθμὸν ἐξευτελισμοῦ τοῦ ὁποίου τοὺς θεώρει ἱκανοὺς, τοῦτο δὲν τὸ ἔκαμνεν ἢ ἐπὶ μόνῳ τῷ σκοπῷ νὰ δικαιολογηθῇ πρὸς ἑαυτὸν διὰ τὴν ὑπόληψιν τὴν ὁποίαν εἶχε πρὸς αὐτούς· πιθανὸν δὲ ἐκεῖνοι νὰ ὑπερέβησαν τὴν ἰδέαν του, καὶ τοῦτο εἶναι τὸ ἰσχυρότερον, ὕπερ δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν. Ἀλλὰ θεωρῶν αὐτοὺς χαμερπεῖς, συνεχῶς ἐσκέπτετο ὅτι κολακεύσαντες τὸν Καίσαρα τὸν ἐδολοφόνησαν, ὅτι εἰκοσάκις συνώμοσαν κατὰ τοῦ Αὐγούστου, ὅτι μόνος ὁ φόβος τοὺς καθυπέταξεν, ὅτι ἐν καιρῷ τῆς εὐτυχίας τῶν ἐγγόνων τοῦ Αὐγούστου ἐκεῖνοι οἱ ἴδιοι ἄνθρωποι, οἵτινες εἶρπον τώρα εἰς τοὺς πόδας του, δὲν τὸν ἀπεκάλουν εἰμὴ, ὁ ἐξόριστος τῆς Ῥόδου, καὶ ὅτι ἤθελον ὀδηγήσει τὴν χεῖρα τοῦ νέου Γαίου, ἵνα ὑπογράψῃ τὴν ἀπόφασιν τῆς καταδίκης του.

Ἄπασαι αἱ ἰδέαι αὗται περιστρεφόμεναι ἀκαταπαύστως εἰς τὴν θηριώδη ἐκείνην ψυχὴν, τὸν ἐνέπνεον ὀργὴν βωβὴν καὶ κρυφίαν, ὥστε ἐν τῇ ἐλαχίστῃ δοθείσῃ ἀφορμῇ ἐπέπεσε κατ' ἐκείνης τῆς βουλῆς, ἣτις πάντοτε τῷ ἦτο ὑποπτος, καὶ κατὰ τῶν κολάκων του καὶ κατ' αὐτῶν ἀκόμη τῶν ἰδίων λειτουργῶν τῶν ἐκδικήσεών του, καθὼς ὅσον τίποτε δὲν ἦτον ἀσφαλὲς ἐνώπιον ἐνὸς πολιτικοῦ τυράννου, ὅστις ἐδίκαζε τὴν μοχθηρίαν ἣν εἶχεν ὑπὸ τὰ

νεύματά του, διέταπτε τὰ ἐγκλήματα καὶ ἔπειτα τὰ ἐτιμώρει, καὶ περιπλέον ἤξευρεν ἄρκετὰ ὥστε νὰ μὴ φεισθῆ ποτὲ τοῦς συνενόχους του.

Ἐὰν ἀφῆκε τὸν Σαζιὰν νὰ βασιλεύσῃ εἰς τὴν Ῥώμην, τοῦτο συνέβη, διότι κεκοπιακῶς ἀπὸ τὴν αἰσχρὰν ποταπότητα τῶν Ῥωμαίων καὶ ἀποφασισμένος ν' ἀποσυρθῆ εἰς Καπρέαν, ἀπητειτό τις εἰς ὃν νὰ ἠδύνατο νὰ ἀναθέσῃ τὰς φροντίδας τῆς Κυβερνήσεως καὶ νὰ ῥίψῃ ἐπ' αὐτοῦ μέρος τοῦ βάρους τῆς κοινῆς ἀποστροφῆς ἣτις ἐπεβάρυνε τὴν συνείδησίν του.

Εἰς ἐκεῖνο τὸ ἀναχωρητήριον τῆς Καπρέας ἡ ψυχὴ του ἐσκληρύνθη κατὰ τοσοῦτον περισσότερον καὶ καστέστη θηριωδεστέρα ἀφ' ὅ,τι φυσικῶς ἦτο. Δὲν ἐφοβεῖτο πλέον νὰ ἐρυθριάσῃ διὰ τὰς πράξεις του ἐνώπιον πολυαρίθμου λαοῦ τοῦ ὁποίου ἡ γνώμη ἠθελεν ἐμποδίσῃ μέχρι τινὸς βαθμοῦ καὶ τὸν ἀποφασιστικώτερον τύραννον, περιπλέον, ἐὰν ἦτο φιλότιμος· ὁ δὲ Τιβέριος ἦτο τοιοῦτος. Ἐξ ἄλλου μέρους αἱ φρικώδεις πράξεις αἵτινες εἰσὶν ἀναπόσπαστοι ἀπὸ τὴν τυραννίαν ἐδιπλασιαζόντο εἰς τὴν μοναζίαν καὶ μακρὰν τῶν πραγμάτων τῆς πολιτείας καὶ ἐν γήρατι ἀκορέστῳ καὶ ἐνόχῳ.

Αὕτη ἡ περισκεμμένη ὁμότης, ἣτις κατ' ἀρχὰς ἐνήργει ἐκ συστήματος, κατέστη συνήθεια, διότι οἱ τύραννοι τόσον περισσότερον ἀγαπῶσι τὸ αἷμα ὅσον περισσότερον τὸ χύνωσι, καὶ φαίνεται ὅτι ἡ βάσανος τῶν δυστυχῶν ἦτο δι' ἐκεῖνον μία ἀνάγκη, ἣτις δὲν δύναται νὰ ἦναι γνωστὴ παρὰ μόνον εἰς ψυχὴν κακεντρεχῆ καὶ θηριωδῶν αἰσθημάτων. Ἡ τύψις τῆς συνειδήσεως, τὴν ὁποίαν, ὁ τύραννος ποσῶς δὲν δύναται ν' ἀποφύγῃ ὅ,τι καὶ ἂν εἴπη τις, καὶ ἡ ὁποία ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν κυριεύει τὸν κακὸν εἰς τρόπον ὥστε μισεῖ αὐτὸς ἑαυτὸν πλέον ἢ οἱ ἄνθρωποι τὸν μισοῦσι, τὸν ῥίπτει ἐνίοτε εἰς εἰδός τι παραφροσύνης, τῆς ὁποίας μᾶς ἀφῆκε σημεῖα, αὕτη δὲ ἡ παραφροσύνη αείποτε αἰμοσταγῆς, τοιαύτη δηλονότι ὁποία πρέπει νὰ ἦναι ἡ παραφροσύνη ἐνὸς ἐκτρώματος, ἀρκεῖ ἵνα καταστήσῃ πιθανὰς ἀπάσας

τὰς διακεκριμένας βαρβαρότητας αἰτινες μολύνουσι τὰς σελίδας τῆς ἱστορίας του.

La Harpe.

Ἄρχικόν ἐλατήριο.

Τῆς ἀνθρωπίνης βιομηχανίας.

Πᾶσα ἐνέργεια, εἴτε σωματικῆ, εἴτε διανοητικῆ, ἔλκει τὴν ἀρχὴν τῆς ἐκ τῶν ἀναγκῶν κατὰ λόγον λοιπὸν τῆς ἐκτάσεως καὶ τῶν ἀναπτύξεων των αὐταὶ καθ' ἑαυτὰς ἐπεκτείνονται καὶ ἀναπτύσσονται, ὥστε ἀκολουθοῦσι τὴν διαβάθμισίν των ἀπὸ τ' ἀπλούστερα στοιχεῖα τῆς κοινωνίας μέχρι τῆς πολυσυνθέτου ἐπικρατείας. Ἡ πείνα καὶ ἡ δίψα ἐξεγείρουσι καὶ εἰς αὐτὸν τὸν ἀγριώτερον ἄνθρωπον τὰς πρώτας ἐνεργείας τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος, αἱ ἀνάγκαι τὸν κάμνουσι νὰ σπεύδῃ, νὰ ζητῇ, νὰ καιροφυλακτῇ, νὰ μεταχειρίζεται τὴν πανουργίαν ἢ καὶ τὴν βίαν. Ἄπαντα ἡ ἐνεργητικότης του περιστρέφεται ἐπὶ τῶν μέσων τοῦ νὰ προνοῇ περὶ τῆς συντηρήσεώς του. Ταῦτά εἰσιν εὐκόλα, διότι ἔχει ἐν ταῖς χερσίν αὐτοῦ τοὺς καρποὺς, τὴν ἔλαφον, τὸν ἰχθῦν· εἶναι ἤττον ἐνεργητικὸς, διότι ἐκτείνων τὴν χεῖρα κορέννυται, καὶ ἤδη ἔμπλεος, τίποτε δὲν τὸν βιάζει ἵνα κινηθῇ, μέχρις ὅτου ἡ πεῖρα τῶν δικόρων εὐχαριστήσεων ἠθελεν ἐξεγείρει ἐν αὐτῷ τὰς ἐπιθυμίας αἰτινες καθίστανται νέαι ἀνάγκαι καὶ ἐλατήρια ἐνεργητικότητος.

Ὅταν τὰ μέσα εἶναι δύσκολα, ἡ ἔλαφος εἶναι σπανία καὶ εὐκίνητος, ὁ ἰχθύς εἶναι πανουργός, τὰ δ' ὀπωρικὰ ἐφήμερα, τότε ὁ ἄνθρωπος ἀναγκάζεται νὰ γῆναι πλέον δραστήριος, ἀνάγκη πᾶσα τὸ σῶμα καὶ τὸ πνεῦμά του νὰ καταγίνωνται ἵνα ὑπερβῶσι τὰς δυσκολίας ἅς ἀπαντῶσιν εἰς τὸν τρόπον τοῦ ζῆν, ἀνάγκη πᾶσα νὰ γενῆ εὐστροφος, ὡς ἡ ἔλαφος, πανουργός, ὡς ὁ ἰχθύς καὶ προνοητικὸς πρὸς διατήρησιν τῶν καρπῶν. Τότε δὲ,

ὅπως ἐπεκτείνῃ τὰς φυσικὰς του δυνάμεις, κινεῖται, συλλογίζε-
ται, σκέπτεται· τότε δὴ ἐπίνοιεὶ πῶς δύναται νὰ καταβάλλῃ
κλάδον δένδρου ἵνα κατασκευάσῃ ἐαυτῷ τόξον, τίνι τρόπῳ δύ-
ναται νὰ ὀζύνη ἄκορον (γερμ. *Kalmius*) ἵνα κατασκευάσῃ ἐαυ-
τῷ βέλος, πῶς νὰ προσαρμόσῃ εἰς ῥάβδον κοπτερὸν λίθον, ἵνα
κατασκευάσῃ ἐαυτῷ πέλεκυν, τότε δὴ ἐργάζεται ἵνα πλέξῃ ἄρ-
κους (δίκτυα), νὰ δενδροτομήσῃ, νὰ σκάψῃ κορμὸν ἵνα κατα-
σκευάσῃ μονόξυλον.

Ἦδη πλέον διέβη τὰ ὄρια τῶν ἀναγκῶν, ἡ πείρα πλήρης ἀν-
τιλήψεως τοῦ ἔκαμε νὰ γνωρίσῃ χαρὰς καὶ λύπας καὶ ἐπαυξήσῃ
τὴν ἐνεργητικότητά του ἵνα ἀπομακρύνῃ τὰς μὲν καὶ πολλα-
πλασιάσῃ τὰς ἄλλας. Ἐγένεθη τὰς εὐχαριστήσεις ἐνὸς δροσεροῦ
δρυμῶνος ἀπέναντι τοῦ καύσωνος τοῦ ἡλίου, ἐποίησεν ἐαυτῷ κα-
λύβην, ἐπειράθη ἠδὲ ὅτι μικρὸν τι δέρμα ἐπροφύλαξεν αὐτὸν
τοῦ ψύχους, ἔκαμεν ἐαυτῷ ἔνδυμα, ἔπιε σίκερα, καὶ ἐκάπνισεν
εὐχαριστήθη καὶ ζητεῖ περισσότερα, δὲν δύναται πλέον νὰ κά-
μῃ ἄνευ δέρματος κάστορος, ἄνευ ἐλεφαντοδόντων, ἄνευ κόνεως
χρυσῆς κλπ. διπλασιάζει τὴν ἐνεργητικότητα καὶ φθάνει ἀπὸ
τὴν βιομηχανίαν εἰς τὴν ἐξάσκησιν τῆς σωματεμπορίας.

Volley.

Ἡ Κακοδαίμονία τοῦ Λαοῦ.

Εἰσδύσωμεν ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πτωχοῦ· γενόμενος οὗτος ἔρμαιον
πάντων τῶν δεινῶν, ὑποφέρει τὰ πάνδεινα χωρὶς πώποτε νὰ κα-
ταβληθῇ. Ἀλλὰ τὸ νὰ ἔχῃ τοσαύτην γενναιοῦτητα, ἀπλῆν ἐνταύ-
τῳ καὶ εὐγενῆ, εἶναι ὅτι προσδοκᾷ τὸν θάνατον, ὅστις δι' ἐκείνον
εἶναι ἡ τελευταία ὥρα τῶν δεινῶν του, εἶναι ἡ ἐργασία του ἥτις
καταπαύει τέλος πάντων, ἀποθῶσι τὸν ἄνθρωπον τοῦ μικροῦ
λαοῦ, δὲν ὑποφέρουσι τὴν ὄψιν του. Θέλοντες νὰ καμψῶσι τοῦ-
λάχιστον μὲ ἐμὲ συγκατανεύσωσι νὰ ῥίψωσιν ἐν βλέμμα ἐπὶ

τῶν δυστυχιῶν αἰτινες τὸν ἀναμένουσι. Μόλις γεννᾶται καὶ ἀμέσως προσβάλλεται καθ' ὅλας αὐτοῦ τὰς αἰσθήσεις. Ἐξαιρέσει τῆς μητρὸς ἣτις ἀγρυπνεῖ ἐπ' αὐτοῦ καὶ ὀδυρομένη τὸν τρέφει, κανεὶς δὲν οἰκτερεῖ τὰ πρῶϊμα δεινά του, ὡς εἰ ἐπρόκειτο νὰ τῷ ἀρπάσωσι τὰ πρῶτά του μαθήματα. Ἀπυθνημένος πρὶν εἶτι ζῆση, ἀκόμη δὲν διήλθε τὴν παιδικὴν ἡλικίαν καὶ εἶναι ἤδη συνδεδεμένος μὲ τὴν τέχνην ὡς τις Ὀμηρος τοῦ ἀθλίου του μέλλοντος. Ἀξιολύπητος παρά ποτε, δὲν ὑπάρχει ἡμέρα δι' αὐτὸν, καθ' ἣν, θῆμα γινόμενος ἄνευ ὑπερασπίσεως, δὲν ὑποφέρει τὰς παραφορὰς ἐκείνων οἷτινες τὰς διδάσκουσι. Τέλος ἔχει τοσαύτην τριβὴν ὅσῃν ἀρκεῖ δι' ἑαυτὸν. Ἄλλ' ὑπέφερε τόσον πολὺν χρόνον ὥστε ἔχει ἀνάγκη ν' ἀγαπήσῃ ἢ καρδιά του προσκολλᾶται, διὸ κατὰ πρῶτον στογάζεται ὅτι δύναται νὰ εὐτυχήσῃ. Ἐν τῷ ἄμα νέαι ταπεινώσεις τὸν ἀναμένουσι, καὶ ἐν τῷ πεδίῳ τῆς μάχης, δὲν ὑπάρχει θέσις εἰς ἣν πίπτουσι χωρὶς κἄν νὰ παρατηρηθῶσι. Κολοβωμένος ἢ τοῦλάχιστον ἀσυνειθιστος πλέον τῆς ἐργασίας, ἐπιστρέφει εἰς τὴν ἐστίαν του καὶ εὐρίσκει ἐκείνην τὴν ὁποίαν ἀγαπᾷ. Ὁ ἄνθρωπος τοῦ μικροῦ λαοῦ γίνεται οἰκογενειάρχης, αἱ στερήσεις του περισσεύουσι, ἀλλ' ἂν αἱ ἡμέραι εἶναι ὀδυνηραὶ, αἱ νύκτες τὸν παρηγοροῦσι, αὗται εἰσὶ τὸ ἥμισυ τῆς κεκτημένης ζωῆς του. Ἐν ἀκαρεῖ ἢ ζωσα αὐτὸν τέχνη γίνεται ἄφορος, θέλει νὰ μάθῃ μίαν ἄλλην. Οὐχί, διότι μὴ καλλιεργήσας πῶποτε τὸ πνευμά του δὲν γνωρίζει τι εἰμὴ κατὰ μίμησιν. Τότε κανὲν ἐπάγγελμα δὲν ἀποστρέφεται, ἀλλὰ κρούων τὴν μίαν καὶ τὴν ἄλλην θύραν ἐξαιτεῖται τὴν ὑποδεξίωσιν του. Ἀλλὰ πρὶν ἢ ἐξεγερθῆ ἢ πρὸς αὐτὸν συμπάθεια, μῆνες ὀλόκληροι διατρέχουσι. Ἐν τοσούτῳ ἢ γυνὴ καὶ τὰ τέκνα του καρδοκοῦσι τὴν ἐπιστροφὴν του, τὸν ἐρωτῶσι ποῦ εἶναι ὁ κομισθεὶς παρ' αὐτοῦ ἄρτος, δὲν τοὺς ἀπαντᾷ, ἀλλ' ἀποσυρόμενος ὑπὸ τὴν σκιὰν ἐπικαλεῖται τὴν ἐπιείκειαν τοῦ κοινοῦ. Τὸν συλλαμβάνουσιν, εἶναι ἔνοχος, τοιοῦτος εἶναι ὁ νόμος τοῦ πολιτισμοῦ. Τέλος πάντων, τῶν καιρῶν βελτιωθέντων, ἀνευρίσκει ἐν τῇ ἐργα-

σία του τὸν ἐπιούσιον ἄρτον, ἀλλ' ἐφθαρμένος ὡς ἐκ τῆς ἀμηχανίας καὶ γεγηρακῶς προΐμως, σύρεται ἵνα εἰσχωρήσῃ πρὸς στιγμὴν εἰς ἐκεῖνα τὰ καταγώγια εἰς ἃ ἡ ἀπελπισία πρὸ αἰώνων δὲν ἀπαυδεῖ εἰσάγουσα. Ὁ κίνδυνος εἶναι τὸσον ἐπικείμενος ὥστε ἡ θύρα ἀνοίγει ἐνώπιόν του καὶ ἐξαπλοῦται ἐπὶ κραββάτου θερμοῦ εἰσέτι, αὕτη δ' ἐστὶν ἡ τελευταία θέρμανσις ἣν ἀφήκεν ὁ πρὸ αὐτοῦ ἐγερθεὶς, τοιουτοτρόπως εἰς ταῦτα τὰ μέρη εὐρίσκεται θέσις. Ματαίως ἡ ἐπιστήμη καὶ ἡ τέχνη προσπαθεῖ νὰ τὸν σώσῃ. Δὲν ἔχει οὔτε τὰς περιποιήσεις τῆς συζύγου του, οὔτε τὴν φιλοστοργίαν τῶν τέκνων του. Ἐκείνους τῶν ὁποίων ἐπολλαπλασιάσθη τὸ βάρος τῶν ἐργασιῶν των ἵνα γλυκάνωσι τὴν τύχην του, δὲν τοὺς βλέπει εἰμὴ διαβαίνοντας. Φθάνει εἰς τὴν τελευταίαν του ὥραν, τότε μὲ φωνὴν ἐκλείπουσαν κράζει τὰ τέκνα του, τὰ ζητεῖ, ἀναστενάζει καὶ θνήσκει. Τὴν αὐγὴν τρέχουσιν, ὁ πατὴρ μετέστη, ποῦ εἶναι; δὲν ἤξεύρουσι. Κεκομμένα καὶ ἀκρωτηριασμένα τὰ λείψανα τοῦ δυστυχοῦς, κείνται ἄνευ ἀνθρωπίνης μερῆς, (ταῦτα παραδίδονται εἰς ἀνατομικὰς ἐρεῦνας!) καὶ ἐρρίμιμα εἰς τὴν ἰδίαν ἄβυσσον, ἀπόλλυνται χωρὶς νὰ τὴν πληρώσωσι. Τοιουτοτρόπως τελειώνει ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου τοῦ μικροῦ λαοῦ, ἐκείνου ὃν θεωροῦσιν εὐτυχῆ, διότι ἐχάρη στιγμὴν τινὰ ἀνεξαρτησίας, ἣν παρέχει τὸ ἐπάγγελμά του.

A. J. C. Joint-Prosper.

Τὸ ἐκπληκτικὸν δάσος.

Ὁ εὐσεβὴς Βουλλιών δὲν ἤθελε νὰ ἐπιχειρήσῃ ἀνωρελῆ ἔφροδον κατὰ τῆς Σολίμης· ἐσκέφθη δὲ, ἀπὸ νέον τινὰ πύργον ν' ἀναμένη τὴν καλὴν ἐκδοσιν, καὶ, διὰ νὰ οἰκοδομήσῃ τοιοῦτον, ἔπεμψε τοὺς ἐργάτας του εἰς τὸ δάσος ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐπρομηθεύετο τὴν ἀναγκαιοῦσαν αὐτῷ ξυλείαν. Οὗτοι ἀπῆλθον λίαν πρωτῶ, ἀλλ' εἰς τὴν θέαν του, φόβος αἰφνιδίος τοὺς κατέλαθε καὶ τοὺς ἐπάγωσεν.

Ὡς τι μικρὸν παιδίον φεύγει τοὺς πεπλασμένους διὰ τῆς φαντασίας του δαίμονας, καὶ εἰς τὸ σκότος καὶ εἰς τὴν ἡρεμίαν τῆς νυκτὸς φοβεῖται τὰ παρ' αὐτοῦ πλαττόμενα φαντάσματα, τοιούτοτρόπως τρέμουν καὶ οἱ ἐργάται διὰ τὸν φόβον τῶν σχηματιζομένων τεράτων, τρομακτικωτέρων καὶ αὐτῶν τῶν Σφιγκῶν καὶ τῶν Χιγαιρῶν.

Ἐκπεπληγμένοι καὶ τεθορυβημένοι, ἐπιστρέφουσιν ὄθεν ἦλθον, καὶ τὰ ὅσον τεράτια τόσον καὶ γελοῖα διηγήματά των δὲν εὐρίσκουσιν οὐδεμίαν πίστιν. Ὁ Γοδεφρίδος τοὺς ἐπαναπέμπει μετὰ συνοδείας ἀτρομήτων πολεμιστῶν, τῶν ὁποίων ἡ τόλμη ἠδύνατο νὰ κατευνάσῃ τὴν φαντασίαν των.

Μόλις ὅμως παρετήρησαν τὰ πυκνὰ ἐκεῖνα σκότη, τὰ τρομακτικὰ καὶ ἄγρια ἐκεῖνα καταγῶγια, ἡ καρδία των πάλαι καὶ πληροῦται φόβου καὶ τρόμου. Τέλος προχωροῦσιν ἔτι καὶ διὰ προσπεποιημένης τόλμης κρύπτουσι τὸν φόβον καὶ τὴν δειλίαν των. Ἡδὴ πλησιάζουσι τὸ τρομακτικὸν δάσος· ἐν τῷ ἄμα ἀλλόκοτος κρότος ἀκούεται. Ὅπως μυκᾶται ἠφαίσειον ἐν τῷ μυχῶ τῆς κλονιζομένης γῆς, ὅπως συρίζουσιν οἱ ἄνεμοι ἢ βογγῶσι τὰ θλώμενα ἐν τοῖς βράχοις κύματα, οὕτω νομίζουσιν ὅτι ἀναμιγνύονται ἐκεῖ οἱ μυκηθμοὶ λεόντων, τὰ συρίγματα ὄφρων, τὰ ὠρύγματα τῶν λύκων, αἱ κραυγαὶ ἄρκτων, οἱ ἤχοι σαλπίγκων, οἱ καυστικοὶ κρότοι τῶν κεραυνῶν, ὅλα ταῦτα μεμιγμένα καὶ συγκεχυμένα.

Ἐργάται καὶ πολεμισταὶ ἅπαντες ἐγένοντο πελιδνοί· μυρία σημεῖα ἐπρόδωκαν τὸν πανικὸν φόβον, ἐξ οὗ ἡ καρδία των κατελήφθη· τὸ λογικὸν των δὲν δύναται νὰ ὑπερικήσῃ τὴν αὐθάδειάν των. Ἡ πειθαρχία των δὲν δύναται νὰ τοὺς ἐμποδίσῃ. Ἀποδιδράσκουσι καὶ εἰς ἐξ αὐτῶν ἔρχεται κατ' ἐμπροσθεν τοῦ Βουλλιῶν νὰ δικαιολογήσῃ ὡς ἀκολούθως τὴν ἀδυναμίαν των.

«Κύριε, οὐδεὶς πλέον δύναται νὰ ἐπιτελῇ κατ' ἐκείνου τοῦ
» δάσους· ὁλόκληρος ὁ Ἄδης ὠπλίσθη πρὸς ὑπεράσπισίν του.
» Ὅστις δύναται νὰ τὸ θεωρήσῃ ἄνευ φόβου, πρέπει νὰ ἔχῃ τὴν

» καρδίαν του περιττειχισμένην με τριπλοῦν ἀδαμάντινον περί-
» φραγμα, πρέπει νὰ ἦναι τις ἀναίσθητος, ἵνα ὑποφέρῃ τὰς βρον-
» τὰς καὶ τοὺς μυκηθμοὺς οἵτινες ἀκούονται εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος. »

Ὁ Ἀλκάστης ἠκραῖζετο τοὺς λόγους τούτους· ὁ Ἀλκάστης, οὐτινος ἢ κοῦφος αὐθάδεια περιεφρόνει τοὺς τε θνητοὺς καὶ τὸν θάνατον, τὰ τρομακτικώτερα τέρατα, τὰ ἠφαιστεία, τὸν κεραυ-
νὸν, τοὺς λαίλαπας, πᾶν ἐν τῇ οἰκουμένη ὑπάρχον φορικώδεστερον οὐδὲν τέλος δύναται νὰ ἐκπλήξῃ τὴν χονδροειδῆ αὐθάδειάν του. Ὁ Ἀλκάστης μ' ἐν κίνημα περιφρονητικὸν καὶ εἰρωνικόν, « Θὰ
» ὑπάγω, εἶπεν, ὅπου δὲν τολμᾷ ν' ἀπέλθῃ οὗτος ὁ πολεμιστῆς,
» ἐγὼ αὐτὸς θέλω δενδροτομήσει ἐκεῖνο τὸ δάσος, εἰς ὃ κατοι-
» κοῦσιν αἱ χίμαιραι καὶ τὰ φαντάσματα, ἐκεῖναι αἱ κραυγαί,
» ἐκεῖνα τὰ μουρμουρίσματα, ἅτινα δὲν θέλουσι δυνηθῆ ν' ἀπο-
» φύγωσι τοὺς κτύπους μου· περιφρονῶ ὀλόκληρον τὸν Ἄδην, κ'
» ἐὰν οὗτος συνώμοσεν ὀλόκληρος νὰ τὸ ὑπερασπίσῃ. »

Ἀναχωρεῖ συνωδευμένος μετὰ τὰς εὐχὰς τοῦ Γοδεφρίδου. Ἐν τῷ ἄμα βλέπει τὸ ὀλέθριον δάσος, ἀκούει τοὺς μυκηθμοὺς του, ἀ-
τρόμητος πάντοτε, προχωρεῖ καὶ ἤδη οἱ πόδες του πατῶσι τὸ ἐκπληκτικὸν ἔδαφος, ὅτε αἴφνης πύρινον ἐνώπιόν του ὑψοῦται διάφραγμα.

Τὸ πῦρ διασταυροῦται καὶ τὸ ὕψος ἔχον ἐνὸς τείχους ἐπε-
κτείνει τὰς φλόγας καὶ χεῖμαρρον καπνοῦ ἀφ' ὅλα τὰ μέρη τὸ τρομερὸν ταῦτο περίφραγμα περικυκλῶναι τὸ δάσος καὶ τὸ ὑπε-
ρασπίζεται ἀπὸ πάσης προσβολῆς. Κατὰ διαστήματα αἱ φλόγες ὑψοῦνται ἐν εἴδει φρουρίων, πύργων καὶ πολεμικῶν μηχανῶν.

Ἐν μέσῳ αὐτῶν τῶν πυρῶν, ὅποια ὠπλισμένα τέρατα! ὅ-
ποια φορικῶδη φαντάσματα! Τὸ μὲν ρίπτει ἐπὶ τὸν Ἀλκάστην βλέμματα παράδωπα καὶ ἀπείσια, ἄλλα τὸν ἀπειλοῦσι καὶ τῷ δεικνύουσι τὸν θάνατον. Τέλος φεύγει καὶ φεύγει μετὰ βραδέα βήματα ὡς τις λέων καταδιωκόμενος ἀπὸ τοὺς κυνηγοὺς, ἀλλὰ μόλα ταῦτα εἶναι πάντοτε μία φυγὴ, καὶ διὰ πρώτην ἤδη φορὰν ἔγνω τὸν φόβον. Ἐκπλήττεται αἰσθανόμενος κατὰ πρώτην ἤδη

φορὰν ἐν τῇ καρδίᾳ του τὸ νέον τοῦτο αἴσθημα ὀργίζεται, ἡ δὲ καρδία του κατασυντρίβεται ἕνεκα τῆς μεταμελείας. Μελαγχολικός, σκυθρωπός, κατησχυμένος ἀπὸ τὸν ἴδιον ἑαυτὸν του, δὲν τολμᾷ νὰ ὑψώσῃ τὰ πρὸ ὀλίγου ὑπερήφανα βλέματά του, καὶ ἀπέρχεται νὰ κρύψῃ ἐντὸς τῆς σκηνῆς του τὴν θλίψιν καὶ τὴν ταραχὴν του.

Ὁ Γοδεφρίδος τὸν ζητεῖ, ἀλλ' αὐτὸς ἀμφιταλαντεύεται καὶ ζητεῖ προφάσεις ἰν' ἀποφύγῃ τὰ βλέμματά του· τέλος ὑπακούει εἰς τὰς διαταγὰς του : Ἀλλ' ὑπάγων βαδίζει μὲ βῆμα ἀργὸν καὶ τὴν κεφαλὴν ἔχων κεκυφίαν· κατ' ἀρχὰς ἐν τῇ σιωπῇ του, κατόπιν δὲ ἐν τῇ ταραχῇ τῶν ἀπαντήσεών του, ὁ ἥρωϊς ἀναγνωρίζει τὴν δυστυχίαν του καὶ τὴν φυγὴν του. « Τί πρέπει τίς νὰ » πιστεύσῃ ; εἶπεν, εἶναι ἀπάτη ; εἶναι θαύματα ; »

» Ἐὰν ὑπάρχῃ πολεμιστὴς τις μεταξὺ ἡμῶν ὅστις ἤθελε τυλ-
» μήσει νὰ ἐμβατεύσῃ εἰς τὸ παραδόξον τοῦτο μυστήριον, ἀ-
» πελθέτω, καὶ τέλος ἂς μᾶς δώσῃ τοῦλάχιστον πιστότερον
» λόγον. » Ταῦτα εἶπε, καὶ ἐντοσούτω τὴν ἡμέραν ταύτην καὶ τὰς δύο ἐπομένας, οἱ ὀνομαστότεροι πολεμισταὶ ἐπροσπά-
θησαν νὰ εἰσχωρήσωσιν εἰς τὸ τρομερὸν δάσος, ἀλλ' ἅπαντες ἔ-
φευγον τὴν θέαν του, ἅπαντες κατεκυριεύοντο ὑπὸ φόβου καὶ φρίκης.

Τέλος πάντων ὁ Ταγκρέδης, ἀπέδωκε τῇ ἀκριβοῇ του Κλο-
ρίνδῃ τὰς μεγαλητέρας τιμὰς, καὶ μολοντί, τηκόμενος, βεβα-
ρημένος καὶ πληττόμενος ἐκ τῆς θλίψεως καὶ μόλις δυνάμενος
νὰ φέρῃ τὴν περικεφαλαίαν του καὶ τὸν θώρακά του, μᾶλα ταῦ-
τα προσφέρει ἑαυτὸν διὰ τὴν κοπιαστικὴν ταύτην ἐπιχείρησιν·
τὸ σῶμά του ἐπαναλαμβάνει τὸν φυσικὸν νόμον ὅστις τὸν ἐμ-
ψυχώνει, ἡ δὲ γενναιότης του καθίσταται δυνάμις τε καὶ ἀνδρία.

Βαδίζει σιωπηλῶς καὶ ἀνοικτοὺς ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἐπὶ
τῶν ἀγνώστων κινδύνων οὐς ὑπάγει νὰ περιφρονήσῃ· ἐγκαρπερεῖ
εἰς τὴν τρομερὰν θέαν τοῦ δάσους· ἄνευ ἐκπλήξεως ἀκροάζεται
τὸν κρότον τοῦ κεραυνοῦ, αἰσθάνεται τὸν κλονισμὸν τῆς κινου-

μένης γῆς, ἡ καρδία του φρυάττει πρὸς στιγμὴν, ἀλλ' ἐν τῷ ἄμα, ἀτρομήτω βήματι εἰσέρχεται, εἰς τὸ ἐπίφοβον δάσος· αἴφνης δὲ τὸ πύρινον περίφραγμα ὑψοῦται κατέναντί του.

Ἐπὶ τῇ θεᾷ ταύτῃ ὀπισθοπορεῖ, ἀμφιταλανταύεται πρὸς στιγμὴν καὶ λέγει καθ' ἑαυτόν. « Εἰς τί θέλουσι μὲ χρησιμεύσει ὧδε » τὰ ὄπλα μου; ὀφείλω νὰ ῥιφθῶ εἰς τὸν λάρυγγα τῶν τεράτων τούτων, ἐν μέσῳ τῶν ἐτοίμων νὰ μὲ καταβροχθίσωσι φλογῶν; βεβαίως δὲν πρέπει νὰ φεισθῶ τοῦ αἵματός μου, ὅποτε τὸ ἀπαιτεῖ ἡ τιμὴ· ἀλλὰ ἡ τιμὴ δὲν διατάττει νὰ ἦναι τις φειδωλὸς, γνωρίζω τὴν φωνὴν της, ἡ καρδία τοῦ Ταγκρέδου ἐγεννήθη ἵνα τὴν διακρίνη.

« Ἀλλ' ἐὰν ἐπανεέλθω ἄπρακτος, τί θέλει εἰπεῖ ὁ στρατός; » ὅποιον ἄλλο δάσος θέλει ἀναπληρώσει τὰς ἀνάγκας μας; ὁ Γοδεφρίδος θέλει νὰ νικήσῃ ὅλας αὐτάς τὰς δυσκολίας, καὶ, πιθανὸν ἄλλος τις πολεμιστὴς θέλει τολμήσῃ ὅ,τι ὁ Ταγκρέδης δὲν θέλει τολμήσῃ! . . . Πιθανὸν αἱ φλόγες αὐταὶ νὰ μὴν ἔχωσι τὸ φρικῶδες εἶμῃ μόνον κατ' ἐπιφάνειαν! Ἄς ὑπάγωμεν . . . » Εἶπε, καὶ ὄρμα ἔν τῷ μέσῳ τῆς πυρκαϊᾶς.

Δὲν αἰσθάνεται ποσῶς ἐκεῖνον τὸν φλογώδη καύσωνα τὸν ὀπίσθιον δέον νὰ προξενῇ τριούτον τρομακτικὸν πῦρ, δὲν δύναται νὰ κρίνῃ ἐὰν ἐκεῖναι αἱ φλόγες ἦναι πραγματικαὶ ἢ φαντασιώδεις· αἴφνης ὑπὸ τῶν βημάτων του ἡ πυρκαϊὰ ἐξηφανίζεται, νέφος δὲ πυκνὸν τὴν διαδέχεται μεμιγμένον μὲ βαθύτατον σκότος καὶ μὲ ὀμίχλην· ἀλλὰ τό τε σκότος καὶ ἡ ὀμίχλη ἐκλείπουσιν καὶ αὐτά.

Ἐκπεπληγμένος ὁ Ταγκρέδης, ἀλλὰ καὶ ἄτρομος πάντοτε, προχωρεῖ μετὰ σταθεροῦ καὶ βεβαίου βήματος εἰς ἐκεῖνο τὸ βέβηλον δάσος καὶ διερευνᾷ τοὺς πλέον ἀποκρύφους διαδρόμους, οὐδὲν τέρας, οὐδὲν φάσμα διαταράττει τὰ βλέμματά του, οὐδὲν ἀντικείμενον δὲν κωλύει τὰ βήματά του εἰμῃ ἢ πυκνότης τοῦ δάσους καὶ οἱ σκολιοὶ διάδρομοί του.

Τέλος, ἀνακαλύπτει ἐκτεταμένον καὶ εὐρύχωρον πεδῖον, σχῆμα

ἔχον ἀμφιθεάτρου ἐν τῷ μέσῳ ἐφαίνετο ὑπερήφανός τις κυπάριστος ὁμοίας πυραμίδος· διευθύνει τὰ βήματά του πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος ὅπου τὸ ὑπερήφανον δένδρον, θεωρεῖ ἐπὶ τοῦ φλοιοῦ του μυστηριώδεις χαρακτῆρας, τοιοῦτους ὁποίους ἄλλοτε ἡ Αἴ-γυπτος μετεχειρίζετο ἵνα ὀρίση τὸν λόγον καὶ ζωγραφίσῃ τὰς ιδέας.

Μεταξὺ τῶν ἀγνώστων ἐκείνων σημείων διακρίνει τινὰ ἄτινα χρῶνται οἱ Σύριοι. Ἀναγινώσκει « ὦ αὐθάδη πολεμιστὰ ὅστις » ἔσχες τὴν τόλμην νὰ φέρῃς τὰ βήματά σου εἰς τὴν χώραν τοῦ » θανάτου! παρακαλῶ, ἐὰν δὲν ἦσαι τοσοῦτον βάρβαρος ὅσον » ἀτρόμητος, παρακαλῶ, μὴ ταράξῃς ποσῶς τοῦτο τὸ μυστηριώ- » δες καταφύγιον! Συγχώρησον εἰς δυστυχεῖς, ὑστερημένους τοῦ » οὐρανοῦ φωτός! δὲν ἐδόθη εἰς τοὺς θνητοὺς νὰ καταπολεμῶσι » τοὺς τεθνεῶτας. »

Ἐν ᾧ ὁ Ταγκρέδης ζητεῖ ν' ἀνακαλύψῃ τὸ πνεῦμα τὸ κρυπτό-μενον ἐν τοῖς λόγοις τούτοις, ἀκούει τὸν ἄνεμον φρυάττοντα ἐν τῷ μέσῳ τῶν φύλλων, στιγμηδὸν, ἦχοι θλιβεροὶ καὶ συμφωνία ἀναστεναγμῶν καὶ ὀλολυγμῶν, ἔρχονται νὰ βιώσωσιν εἰς τὰ ὠτά του καὶ φέρωσι εἰς τὴν καρδίαν του αἶσθημα μεμιγμένον μετ' εὐσεβείας, τρόμου καὶ θλίψεως.

Τέλος σύρει τὴν μάχαιράν του καὶ ἐν ἀπάσῃ τῇ δυνάμει αὐ-τοῦ κρούει τὴν κυπάριστον. ὦ τέρας! τὸ αἷμα ῥέει ἐκ τῆς κυ-παρίσσου καὶ κατερυθριᾷ τὴν γῆν. Ὁ ἦρωσ φρυάττει, ἀλλ' ἐπα-ναλαμβάνει, μετ' ἀποφάσεως, ν' ἀνακαλύψῃ τὸ μυστήριον τοῦτο· τότε ἀκούει νὰ ἐξέρχωνται, ὡς ἀπὸ τὸ βάθος ἐνὸς τάφου, διε-ξοδικοὶ ἀναστεναγμοί.

Καὶ ἐν τῷ ἅμα φωνή τις κραυγάζει. « Ἄχ! Ταγκρέδη! στα- » μάτησον! Σὺ μ' ἐπροξένησας ἤδη σκληρὰν πληγὴν, βάρβαρε! » Σὺ μ' ἀπέσπασας ἀπὸ τὸ σῶμα ὅπερ ἐνεψύχωνα, διὰ τί ἔρχεσαι » πάλιν νὰ κατασπαράξῃς τοῦτο τὸ δυστυχὲς δένδρον μὲν τὸ ὀ- » ποῖον ἐνώνει με σκληρὰ εἰμαρμένη! βούλεσαι σκληρὸ νὰ ἐξυθρί- » σης καὶ ἐντὺς ἀκόμη τοῦ τάφου τὴν κόριν τοῦ ἐχθροῦ σου;

« Ἦμην ἢ Κλορίνδη, δὲν εἶμαι ἢ μόνη ἧτις κατοικῶ τοῦτο
» τὸ ὀλέθριον δένδρον. Χριστιανοί, ἄπιστοι, ἅπαντες οἱ ἀπωλε-
» σθέντες ὑπὸ τὰ τεῖχη τῆς Σολίμης εἰσὶ σιδηροδέσμοι ἐνταῦθα
» ὑπὸ τῆς ἰσχύος μιᾶς ἀγνώστου γοητείας. Οἱ κλάδοι οὗτοι, τὰ
» δένδρα ταῦτα εἶναι ἐμψυχωμένα, καὶ σὺ δὲν δύνασαι νὰ κόψῃς
» ἓνα κλάδον, χωρὶς νὰ ἦσαι φονεὺς. »

Ὡς ὁ ἐσθενῶν, ὅστις ἐν τοῖς ἐνυπνίαις του θεωρεῖ δράκοντας
ἢ χιμαιράς τὰς ὁποίας περικυκλώνει ἢ φλόξ, τὰς φοβεῖται χωρὶς
νὰ τὰς πιστεύει, καὶ, μολοντί ἡμιπεπεισμένος διὰ τὸ λάθος τῆς
διανοίας του μεταχειρίζεται μυρίους τρόπους ἀνωφελεῖς ἵνα τὰς
ἀποφύγῃ, τοσοῦτον ἢ θέα τῶν φαντασιωδῶν τούτων τεράτων
τὸν ἐμπνέουσι φόβον καὶ τρόμον, οὕτως ὁ ἦρωρ φρυάττει καὶ ὑ-
ποχωρεῖ εἰς φαντασιοκοπήματα ἅτινα τὸ πνευμά του καταπο-
λεμοῦσιν εἰσέτι.

Ἡ καρδίη του ὑποτεταγμένη εἰς ἀνώτερόν τι αἴσθημα κατα-
θορυβεῖται καὶ παγώνει. Εἰς αὐτὴν τὴν ἰσχυρὰν καὶ ἀπροδόκητον
στιγμὴν, τὸ σίδηρον πίπτει ἐκ τῆς τρεμούσης χειρὸς του, ἐκπε-
πληγμένος καὶ ἐκτὸς ἑαυτοῦ, νομίζει θεωρῶν τὴν Κλοτίλδην
του ἀναστενάζουσαν, κατακλάθμυρον, ἐπιπλήττουσαν αὐτὸν διὰ
τὰς πληγὰς καὶ τὰς ὕβρεις του· δὲν δύναται πλέον νὰ ἴδῃ ἐ-
κεῖνο τὸ αἷμα, δὲν δύναται πλέον νὰ ἀκούῃ τὰ θλιβερὰ παρά-
πονά της.

Οὕτω, τὸ θάρρος ἐκεῖνο ὅπερ οἱ τρομακτικώτεροι κίνδυνοι καὶ
τὸ ὁποῖον ὁ ἴδιος θάνατος δὲν ἠδυνήθησαν νὰ καταταράξωσιν,
ἐμαλακώθη ἐν τῷ ἅμα ἀπὸ μίαν ἀπατηλὴν σκιάν, ἀπὸ ματαί-
ους ὀλολυγμούς, ἀπὸ μόνον τὸ ὄνομα ἐνὸς λελατρευμένου ἀντι-
κειμένου. Ὁρμητικὸς ἄνεμος ἐκόμισε μακρὰν τοῦ δάσους τὴν
μάχαιραν ἣν ἡ χεὶρ του εἶχεν ἐγκαταλείψει· ἐξέρχεται νενικη-
μένος καὶ ἀνευρίσκει τὸ ξίφος του εἰς τὸν δρόμον του.

Δὲν τολμᾷ νὰ ἐπανεῖλθῃ εἰς τὰ πρῶτα του βήματα καὶ νὰ ἐ-
ξακριβώσῃ τὸ ὀλέθριον μυστήριον. Φθάσας ἐνώπιον τοῦ Γοδεφρί-
δου, ἀναλαμβάνει δι' ὀλίγον τὰς αἰσθήσεις του. « Κύριε, τοῦ

» εἶπεν, ἔρχομαι ἵνα ἐπιβεβαιώσω τεράστια ἀκατάληπτα καὶ ἀ-
» πίστευτα, ὁ τρομερὸς ἐκεῖνος κρότος, ἐκεῖνα τὰ φρικώδη φαν-
» τάσματα, εἶναι ἅπαντα πραγματικά.

« Φλόξ αἰφνήδιος ἦναψεν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου, καὶ αἱ φλό-
» γες ἐσχημάτισαν περίφραγμα περίξ τοῦ δάσους· τέρατα ὠπλι-
» σμένα μ' ἐκώλυον τὴν διάβασιν· ὑπερεπήδησα τὰς δυσκολίας,
» τὸ σίδηρον, τὴν πυρὰν, τὰ τέρατα ἐξηφανίσθησαν· ἶδα τὴν ὀ-
» μίχλην καὶ τὰ βαθύτατα σκότη τῆς νυκτός, ἶδα ἀναγεννωμέ-
» νην αἴφνης τὴν ἡμέραν καὶ τὴν ἡμερίαν.

« Θέλω εἰπεῖ· ἐκεῖνα τὰ δένδρα εἶναι ἐμφυχωμένα, ἀνθρώπινα
» ψυχὰι δίδουσιν εἰς αὐτὰ τὴν αἴσθησιν καὶ τὴν ζωὴν ἤκουσα,
» ναί, ἤκουσα θλιβερὰς ὁμιλίας, αἵτινες δυστυχῶς ἀντιχοῦσιν ἀ-
» κόμη εἰς τὴν καρδίαν μου, τὸ αἷμα ῥεεῖ ἀπὸ τὸν κατακοπέν-
» τα φλοιόν των . . . ὄχι, παραδέχομαι τὴν ἀδυναμίαν μου. . .
» δὲν δύναμαι ποτὲ ν' ἀποσπᾶσω ἓνα κλάδον. . . »

Ταῦτα εἶπεν· ὁ δὲ εὐσεβὴς Βουλλιὼν, τέλος πάντων, κυματί-
ζεται κατατετραγμένους ἀπὸ μυρίους συλλογισμούς· θέλει ὑπάγει ὁ
ἴδιος νὰ δοκιμάσῃ τοιοῦτον συμβᾶν καὶ πολεμήσῃ κατὰ τῶν γοη-
τειῶν, ἢ θέλει πέμψει εἰς πλεόν ἀπομεμακρυσμένον δάσος νὰ ζη-
τήσῃ τὸ ἀναγκαῖον εἰς τοὺς σκοποὺς τοῦ ὑλικόν; Ἀλλ' ὁ μονα-
χὸς (Πέτρος ὁ Ἐριμήτης, ὁ Μ.) ἔρχεται νὰ τὸν σύρῃ ἀπὸ τὸ βιά-
θος τῶν σκέψεών του. « Ἐγκατάλειψον, ἐγκατάλειψον, τοῦ εἶπε,
» ταῦτα τὰ αὐθάδη σχέδια! μία ἄλλη χεὶρ παρά τὴν ἰδικὴν
» σου, θέλει κόψει τὰ δένδρα ταῦτα, ἅτινα ματαίως ὑπερασπί-
» ζεται ἐν ἄγνωστον γόητρον ἤδη. Ἦδη ἡ ὀλεθρία ναὸς ἀγκυ-
» ροβολεῖ εἰς ἔρημον παράλιον καὶ δένει τὰ ἰστία της, ἤδη ὁ
» πολεμιστῆς, ὅστις θέλει μᾶς κάμει νὰ θριαμβεύσωμεν, ἔθραυ-
» σε τὴν ἀναξίαν ἄλυσσιν ἣτις τὸν ἐκράτει, καὶ ἐγκαταλείπει
» τόσους μάρτυρας τῆς ἀδυναμίας του. Ἐντὸς ὀλίγου ἡ Σιών ἔ-
» σεται ὑπὸ τοὺς νόμους μας, ὁ δὲ υπερήφανος Σαλαδῖνος θέλει
» ἐκπνεύσει ὑπὸ τοὺς κτύπους μας. Τάσσοσ.

Ὁ Θεὸς τιμώμενος ὡς Πλάστης.

Εἶπεν ὁ Θεός. Γεννηθήτω φῶς, καὶ ἐγένετο φῶς. Γεννηθήτω στερέωμα, καὶ ἡ στερεὰ ἐγένετο. Τὰ ὕδατα συναχθήτωσαν εἰς συναγωγὴν μίαν, καὶ ἐσυνάχθησαν· φωτισάτωσαν δύο μεγάλοι φωστῆρες, οἱ δὲ φωστῆρες ἐφωτίσθησαν· γεννηθήτωσαν ζῶα, καὶ τὰ ζῶα ἐγεννήθησαν, καὶ οὕτω καθεξῆς. Εἶπε καὶ τὰ πάντα ἐγένοντο. Διέταξε, καὶ τὰ πάντα ἐπλάσθησαν. Οὐδὲν ἀντιτείνει εἰς τὴν φωνὴν του· καὶ αὐτὴ ἡ σκιά δὲν ἀκολουθεῖ γρηγορότερα τὸ σῶμα, ἀφ' ὅσον ἀκολουθεῖ τοῦτο τὴν προσταγὴν τοῦ Παντοδυναμίου Θεοῦ. Ἄλλ' ἀναγκαίως τὰ σώματα ρίπτουσιν τὴν σκιάν των. Ὁ ἥλιος μεταδίδει τὰς ἀκτῖνάς του· τὰ ὕδατα ἀναβρῦουσιν ἀπὸ αὐτοφυῆ πηγῆν· ὁ καύσων, ἵνα λαλήσω οὕτω, βιάζει τὸ πῦρ νὰ μεταδίδῃ τὸν καύσωνα· ἐπειδὴ ὅλα ταῦτα ὑπόκεινται εἰς ἓνα νόμον καὶ μίαν ἄρχουσαν αἰτίαν. Ἄλλὰ σὺ, ὦ ὑπέρτατε νόμε! Ὡ αἰτία τῶν αἰτιῶν! ἀνώτερα τῶν ποιημάτων σου, κυρίαρχε τῶν πράξεών σου, σὺ δὲν ἐνεργεῖς ἐκτὸς σοῦ, παρ' ὅσον σοὶ εὐαρεστεῖσαι. Τὸ πᾶν, εἶναι μὴδὲν ἀπέναντί σου· σὺ δὲν ὀφείλει μὴδὲν εἰς οὐδένα, σὺ δὲν ἔχεις χρεῖαν οὐδενός, σὺ δὲν παράγεις ἀναγκαίως εἰμὴ ὅ,τι εἶναι ὅμοιον μὲ σε, σὺ παράγεις ἅπαν τὸ ὑπόλοιπον ἕνεκεν τῆς μεγάλης σου καλοκαγαθίας, διὰ μιᾶς ἐλευθέρως βουλήσεως, οὐχὶ διὰ τῆς παλιμβούλου καὶ ἀναποφασίστου βουλήσεως, ἧτις εἶναι τὸ κληρονόμημα τῶν πλασμάτων σου. ἀλλὰ διὰ μιᾶς αἰωνίου παντοδυναμίας τὴν ὁποῖαν ἐξασκεῖς ἐπὶ τῶν ποιημάτων ἅτινα δὲν σε κάμνουσιν οὔτε ἀνώτερον οὔτε εὐτυχέστερον, καὶ ἐξ ὧν οὐδὲν οὔτε ἅπαντα ὁμοῦ δὲν ἔχουσι τὸ δικαίωμα τῆς ὑπάρξεως ἢν τῆς δίδει.

Rossuet.

Τοποθεσίαι τῆς Ἐλουϊτίας.

Ἡ ὀραϊότης τῶν ἐξοχῶν τῆς Ἐλουϊτίας εἶναι πηγὴ ἀνεξάντλητος διὰ τὸν ποιητὴν καὶ διὰ τὸν ζωγράφον. Τέλος πάντων ἀφοῦ ἀναγνώσῃ τις τὰς περιγραφὰς των καὶ θεωρήσῃ τὰς εἰκόνας των, περιηγηθῆ δ' ἔπειτα τὰς Ἄλπεις, συναισθάνεται ζωηρῶς τὸ ἀδύνατον τῆς τέχνης τοῦ καταστήσασθαι ἀρκούντως ἐπαισθητὰς τὰς μεγίστας φυσικὰς ὀραϊότητάς των. Ἡ γαλήνη, κ' ἐκεῖνη ἢ καθαρότης τοῦ ἀέρος, τὸν ὅποιον ἐκεῖ ἀναπνεύουσιν ἢ καταπληκτικὴ θέα ἑκατὸν κολοσσαίων ὄρεων, βυθισμένων ἐντὸς τῶν νεφελῶν καὶ φορτωμένων μὲ παγετούς ἢ πληθὺς τῶν ἀνθέων ἅτινα κατακοσμοῦσιν ἐν καιρῷ τοῦ ἔαρος τὰς βόσκας τῶν ὑψωμάτων καὶ συναμιλλῶνται διὰ τῆς ζωηρότητος τῶν χρωμάτων μὲ τὴν ἀμυδρὰν πρασινάδα τῶν ἐκ ῥητινωδῶν δένδρων δασῶν ἐκεῖναι αἱ ἀπομεμονωμένα καὶ ἐπακουμβῶσαι ἐπὶ τῶν βράχων καλύβαι, ἢ προφυλαττόμεναι ἀπὸ τοῦ καταπεσόντος κορμοῦ τῶν ἐλατῶν ἐκεῖνα τὰ ποιμνία, ἅτινα ζωογονοῦσι τοὺς ἐκ γλόης τάπητας, καὶ τὰ ὅπλα φαίνονται βόσκοντα μέχρι τῶν χειλέων τῶν ἀβύσσων ἢ δροσερότης τῶν ρεόντων ὑδάτων, ἀναπηδῶντων εἰς τὰς ὑπάρειας τῶν ὄρεων καὶ καθ' ὅλας τὰς κοιλάδας ἐκεῖνοι οἱ καταρράχται τῶν κυανολεύκων ὑδάτων, πληρῶντων πληθὺς λάκων τῶν λειμώνων καὶ καταλαμπόντων μακρόθεν ἢ ζωγραφικὴ θέσις τοσοῦτων χωριδίων καὶ μεμονωμένων κατοικιῶν, ἅπαντα ταῦτα τ' ἀντικείμενα προξενοῦσι τοιαύτην αἰσθησιν εἰς τὸν περιηγητὴν, ὥστε οὔτε ἡ γραφὴ τοῦ καλλιτέχνητος, οὔτε ὁ κάλαμος τοῦ ποιητοῦ δύναται νὰ καυχηθῶσιν ἐπὶ παρομοιώσει. Ἡ φαντασία δύναται μὲν νὰ σχηματίσῃ ἰδέαν τινὰ, πλὴν ἡ πραγματικότης εἶναι ὑπεράνω ἀκόμη τῆς βαθμίδος τῆς φαντασίας· αὕτη προσθέτει πάντοτε περιστατικὰ, ἅτινα οὐδαμῶς ἔχουσι σχέσιν μὲ τὰς πεδιναὰς χώρας. Ἐνίοτε ἀναθυμιάσεις ἐπιστρέφουσι τὴν κορυφὴν βράχου τινός, ἀφ' ὅπου κατακρημνίζεται χεῖμαρρος εἰς τρόπον ὥστε ἡ ποσότης τοῦ ὕδατος φαίνεται καταπί-

πτουσα ἀπὸ τὰ νέφη ἄλλοτε αἱ λευκοειδεῖς ἀναθυμιάσεις πλη-
 ροῦσι τὰς κοιλάδας καὶ ἅπαν τὸ κατώτερον μέρος τῆς χώρας,
 εἰς τρόπον ὥστε ὁ περιηγητὴς φαντάζεται ὅτε ἔφθασεν εἰς τὴν
 κορυφὴν ὄρους τινὸς περικυκλωμένου ἀπὸ ἐκτεταμένον ὠκεανόν·
 ἐνίστε πάλιν ὁ κεραυνός, ὅστις ἐξορμᾷ πανταχόθεν ἐκ τῶν πυκνῶν
 καὶ χαλκοῦ ἐρυθροῦ χρώματος ἐχόντων νεφῶν, ρυτιδώνει τοὺς
 αἰθέρας ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ περιηγητοῦ, πέριξ τοῦ ὁποῖου ὁ αἰ-
 θήρ διατηρεῖ ἐντελῆ γαλήνην· ἄλλοτε αἱ τελευταῖαι χρυσοειδεῖς
 ἀκτῖνες τοῦ δύνοντος ἡλίου φωτίζουν τὰς ἐκ πάγου πυραμίδας,
 ὄροπέδια καὶ τοὺς σωροὺς τῶν πάγων τῶν Ἄλπεων τὰ μετασχη-
 ματίζουσαι ὅλα ταῦτα εἰς διαφόρους φαντασιώδεις μορφὰς καὶ δι-
 δουσαι εἰς ἅπαντα ταῦτα παντοειδῆ καὶ ζωηρὰ χρώματα, τὰ
 παρουσιάζουσιν οὕτω εἰς τὴν ὄρασιν τοῦ θεατοῦ ἀποσυρόμενοι
 δὲ ἀφίνουσιν ἀμυδρὸν καὶ λευκόφαιον χρῶμα καὶ ὡς γιγαντώ-
 δη φάσματα· ἐνίστε τὰ διάφορα ῥήγματα καὶ αἱ γωνίαι τῶν βρά-
 χων καὶ τῶν πάγων φαίνονται ὡς ἐπακουμβῶσαι ἐπὶ τῶν νε-
 φελῶν καὶ σχηματίζουσαι ἐναερίους ἀκροπόλεις· ἄλλοτε τὰ νέ-
 φη φαίνονται ὑποστηριζόμενα μεταξὺ δύο ἀντιθέτων ὀρίων καὶ
 σχηματίζοντα οὕτως ἐνούμενα ὑπερμεγέθεις ἀψίδας ὑποκάτω
 τῶν ὁποίων παρατηρεῖται ὡς τις πρόσοψις χαριεστάτων χωρίων
 φωτιζομένων ὑπὸ τοῦ ὠραιότερου ἡλίου. Ἐν ἐνὶ λόγῳ ἡ φύσις
 ἐπιφυλάττει εἰς τὸν περιοδεύοντα τὴν Ἐλουϊτίαν ξένον καὶ εἰς
 τὸν αὐτόχθονα ἀκόμη, ἀντικείμενα ἐκπληκτικὰ, δι' ἃ εἶναι βια-
 σμένος ἐνίστε νὰ υποθέτῃ ὅτι μετεκομίσθη εἰς νέον καὶ ἄγνω-
 στόν τινα κόσμον.

Depping.

Ἡ Κολακεία.

Ἡ ἐπίσακτος κολακεία εἶναι θυγάτηρ τοῦ συμφέροντος, ἡ
 δὲ τροφὸς αὐτῆς πανουργία τὴν περικοσμεῖ μὲ τὸν καλλωπι-
 σμὸν τῆς ἀρετῆς. Εὐρίσκεται διὰ παντὸς εἰς τοὺς πρόποδας τῶν

θρόνων· τὸ μάταιον θυμίαμά της, μὲ τὸ ὅποιον εἶναι περιβεβλη-
μένη, μεθύει τοὺς τε βασιλεῖς καὶ τοὺς μεγιστάνας. Ἡ προσωπίς
της κοσμιότητος καλύπτει τὴν ἔρπουσαν ποταπότητα τῶν ψευ-
δῶν ἐπευφημιῶν της.

Ὡσπερ ὄφις κεκρυμμένος ὑπὸ τὴν χλόην καὶ συσφίγγων τοὺς
σκόλιους κρίκους του ὑποκρύπτει τὴν ὑπερήφανον κεφαλὴν του
εἰς τὸν αὐθάδη Ἀφρικανόν, προσπαθοῦντα νὰ τὸν προκαταλάβῃ μὲ
τὴν παγίδα τὴν ὁποίαν ἤξευρε νὰ στήσῃ καὶ νὰ κρύψῃ ὑπὸ τὸ
ποικιλόχρουν τῶν ἀνθέων, ἢ ὥσπερ λεπτὴ ἀναθυμίασις ἀποπλα-
νᾷ τὴν στιγμὴν καθ' ἣν λάμπει τοὺς εὐπίστους ὀδοιπόρους.

Τοιοῦτοτρόπως ὁ λιμώττων κόλαξ καλύπτει μὲ τὴν ὑποκε-
κρυμμένην γλυκύτητα τῆς δολίας πολιτικῆς του, τὸ ἠτοιμασμέ-
νον φονικὸν δηλητήριον. Τὸ στόμα του εἶναι ἀπατηλὸν καὶ δό-
λιον, ἢ γλῶσσά του φονικὴ λόγχη ἣτις κτυπᾷ καὶ διαπερᾷ ἄ-
νευ κρότου, ἢ ὡς ἡ φωνὴ τῆς Σειρήνος, ἧς ἡ ἀπάνθρωπος με-
λωδία διὰ τῆς ἡδονῆς δίδει τὸν θάνατον.

Ἐκ Γαλλικῆς στιχογραφίας. *Frideric II Roi de Prusse,*

Ὁ Φιλήσυχος.

Ἐγείρεται σιωπιῶς,
Προγεύεται δὲ λογικῶς
Εἰς τοῦ Παστρὲ μὲν συνεχῶς,
Περιπατεῖ δὲ τακτικῶς.
Καὶ τὸν Ἑρμῆν του σκεπτικῶς,
Διαβάζει καθημερινῶς.
Καὶ γευματίζων εὐπρεπῶς,
Παρὰ τῷ οἴκῳ Θεανῶς.
Συνομιλεῖ διεξοδικῶς,
Τὸν δεῖπνον κάμνει ἐλαφρῶς.
Ἐμφαίνει πάλιν εὐλαβῶς,
Δέγει τὸ « Πάτερ . . . » εὐσεβῶς.

Ἐκδύεται λίαν ἀργῶς,
 Πλαγιάζει δὲ γλυκῶς, γλυκῶς.
 Κ' εὐθὺς κοιμᾶται ἀφειδῶς,
 ὦ! πτωχὲ, κῦρ Εὐμενῆ,
 Πόσον σὲ βλέπω εὐτυχῆ!

Παρ' Ἑλένης Γουσίου ἐκ Γαλλικῆς στιχουργίας,
 Pons (de Verdun.)

Ἡ Πρόρρησις.

Τὴν ἀνοιξίν τοῦ 1788, εἰς τὸν κατὰ τῆς Τουρκίας πόλεμον, ὁ βαρῶνος W. . . . ἀξιωματικὸς τοῦ Αὐστριακοῦ στρατοῦ, ὑπηρετῶν εἰς τοὺς Οὐσάρους τοῦ Κρέκλερ, ἐγκατέλειψε τὴν Μισκλόβα ἐν τῇ Τρανσυλθανίᾳ ἵνα ὀδηγήσῃ νεοσυλλέκτους εἰς τὸ τάγμα του τὸ εὐρισκόμενον κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν εἰς τὴν Ὁρσάβθαν. Εἷς τι πλησίον τοῦ στρατοῦ χωρίον ἔζη γυνὴ βοεμῆ, ἣτις πωλοῦσα ἐφόδια εἰς τοὺς στρατιώτας ὠφελείτο ὀλίγα χρήματα. Οἱ ὀδηγούμενοι ἀπὸ τὸν βαρῶνον W. . . . νεοσύλλεκτοι, ὄντες ἄνθρωποι λίαν θεισιδαίμονες, ἐζήτουν ἀπὸ τὴν γυναῖκα ταύτην νὰ τοὺς προμαντεύσῃ περὶ τῆς τύχης των. Ὁ βαρῶνος ἐγάλασεν ἐπὶ τῇ εὐπιστίᾳ των, ἀλλὰ διασκεδάσεως χάριν, ἔτεινε τὴν χεῖρά του καὶ ὁ ἴδιος πρὸς τὴν νέαν αὐτὴν Σιδύλλαν. « Εἰς τὰς 20 Αὐγούστου » εἶπεν αὐτῇ μετὰ σοβαρότητος, χωρὶς νὰ προσθέσῃ οὔτε μίαν λέξιν· ὁ βαρῶνος τὴν παρεκάλεσε νὰ ἐξηγηθῇ σαφέστερον, πλὴν αὐτῇ ἐπανέλαβε τὰς αὐτὰς λέξεις, καὶ ὅταν ἀπεσύρθη εἰς τὴν σκηνὴν του ὁ βαρῶνος, ἐκείνη ἐπανέλαβε μὲ φωνὴν σοβαρωτέραν « εἰς τὰς 20 Αὐγούστου. »

Εὐκόλως θέλει πιστευθῆ ὅτι ἡ χρονολογία αὐτῇ ἐνετυπώθη εἰς τὴν μνήμην τοῦ ἀξιωματικοῦ μὲ τρόπον ἀνεξάλειπτον. Ἐφθασαν εἰς τὸν στρατὸν, εἰς ὃν ἕκαστος συνεμερίσθη καὶ τοὺς κόπους καὶ τοὺς κινδύνους. Ἄπαντες γινώσκουσιν ὅτι εἰς ἐκείνον τὸν

πόλεμον οἱ Τούρκοι δὲν συνελάμβανον αἰχμαλώτους. Οἱ ἀρχηγοὶ των εἶχον ὑποσχεθῆ ἔν δουκάτον διὰ πᾶσαν κεφαλὴν κομισθεῖσαν παρ' αὐτῶν εἰς τὸ στρατόπεδον, οἱ δὲ Γιαννίτζαροι καὶ οἱ σπαχήδες ἠμιλλῶντο ζήλω ἵν' ἀπολαύσωσι δουκάτα. Αἱ προχωρημέναι σκοπιαὶ συνεχῶς ἐγίνοντο θύματα τοῦ δειλεάσματος τούτου τῆς θηριώδους τουρκικῆς ἀπληστίας· ὥστε δὲν παρήρχετο νύξ, καθ' ἣν οἱ στρατιῶταί των νὰ μὴν ἤρχοντο μὲ πολὺ ἀνωτέρας δυνάμεις ὅπως προμηθευθῶσι κεφαλὰς· αἱ δὲ τοιαῦται ἐξορμήσεις ἐγένοντο μὲ τοσαύτην ἐχεμύθειαν καὶ ταχύτητα ὥστε σπανίως ἀποτύγχανον. Συνεχῶς λοιπὸν συνέβαινον ὥστε τῷ πρωτῷ νὰ φαίνεται μέρος τοῦ στρατοπέδου φυλαττόμενον ἀπὸ σώματα ἀνευ κεφαλῶν. Ὁ Πρίγκιψ τοῦ Κοβούργ, θέλων νὰ παραλάβῃ τὴν τοιαύτην δυστυχίαν, ἀπεφάσισεν ἵν' ἀποστέλλεται ἀποσπασμα ἰππικῆ δυνάτεω καθ' ἐσπέραν, ἐκεῖθεν τῶν γραμμῶν πρὸς ὑπεράσπισίν των. Τ' ἀποσπάσματα ταῦτα συνέκειντο συνήθως ἐξ ἑκατῶν, ἢ διακοσίων ἰππέων, ἀλλ' οἱ Τούρκοι στρατηγοὶ, ὀργισθέντες διότι ἔβλεπον διακεκομμένον τὸ ἐμπόριον τῶν στρατιωτῶν των, ἐπεμπον ἵνα τοὺς ὑπερασπίζονται ἀποσπάσματα πολυπληθέστερα παρὰ τὰ τῶν Αὐστριακῶν· διὸ τὸ ἀποτέλεσμα διὰ τοὺς Τούρκους ἦτο, ὅτι ἡ ποσότης τῶν κεφαλῶν νὰ ἦναι ἀφθονότερα. Κατέστη μάλιστα τόσον ἐπικίνδυνον νὰ εὐρίσκεται τις εἰς ταῦτα τ' ἀποσπάσματα, ὥστε ἀξιωματικὸς διαταχθεὶς, ὡς ἐκ τῆς ὑπηρεσίας του, νὰ ὑπάγῃ, ἀναγκαιῶς ἔκαμνε συλήθως τὴν διαθήκην του. Τὰ πράγματα διήγον τοιοῦτοτρόπως, μέχρι τοῦ μηνὸς Αὐγούστου, καὶ τινες μάλιστα ἀκροβαλισμοὶ συμβάντες, δὲν ἤλλαξαν ποσῶς τὴν τοιαύτην κατάστασιν τῶν στρατοπέδων, ὅπταν ὀκτὼ ἡμέρας πρὶν τῆς 20 Αὐγούστου, ἡμέραν τοσούτου ὀλεθρίου οἰωνοῦ, ὁ βαρὼν W. . . εἶδε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν σκηνὴν του ἡ βοεμὴ μάγισσα, ἀπὸ τὴν ὁποίαν συχνὰ συνέβη ν' ἀγοράσῃ ἐφόδια. Αὕτη λοιπὸν τὸν παρεκάλεσε μετὰ μεγίστης ἐπιμονῆς νὰ τῇ κληροδοτήσῃ κἀτι τι εἰς περίστασιν καθ' ἣν ἦθελ' ἔχει τὸ δυστύχημα νὰ φανευθῇ τὴν ἡμέραν, ἣν

τῷ προεῖπεν· ἐπρόσθεσε δὲ ὅτι, εἰ ἢ πρόρρησίς τις δὲν ἤθελεν ἐπαληθεύσει ὑποχρεοῦτο νὰ τῷ δωρήσῃ καλάθιον Οἴνου Τοκάϊ, πολυτιμοτάτου ἐκεῖ ἕνεκεν τῆς σπανιότητός του. Ὁ βαρῶνος ἐπίστευσε τῇ ἀληθείᾳ, ὅτι αὕτη ἡ γυνὴ εἶχε πραγματικῶς παραφρονήσει ἤτο βεβαίως πιθανότατον, ἕνεκεν τῆς εἰς ἡν εὐρίσκετο θέσεως νὰ μὴ ζήσῃ χρόνον πολὺν, πλὴν δὲν εἶχεν οὐδεμίαν αἰτίαν νὰ πιστεῦσῃ ὅτι ἤθελεν ἀπολεσθῆ μᾶλλον τὴν 20 Αὐγούστου, παρὰ πᾶσαν ἄλλην ἡμέραν. Συγκυστετέθη μὲν οὖν τοῦτο εἰς τὴν συμφωνίαν τῆς βοεμῆς καὶ προσδιώρισε δύο ἵππους πεντήκοντα δουκάτων ἕκαστον, ἀπέναντι τοῦ Οἴνου τοῦ Τοκάϊ. Ἡ συμφωνία αὕτη, ἣτις ἄλλως δὲν ἐφαίνετο εἰμὴ ἀπλοῦς ἀστεῖσμος, συνεφωνήθη ἐπισήμως ἐνώπιον τοῦ καταλυματίου τοῦ τάγματος, ὅστις ἐγένετο καὶ μάρτυς. Τέλος ἔφθασεν ἡ ἀποφράς ἡμέρα τῆς 20 Αὐγούστου!

Κανὲν πρᾶγμα δὲν ἠδύνατο νὰ προμαντεύσῃ εἰς τὸν βαρῶνον W. . . . ὅτι κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἤθελεν ἐκτεθῆ. Καὶ τῷ ὄντι συνέπεσεν ἀληθῶς κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν εἰς τὸ τάγμα του νὰ δώσῃ τὸ ἀπόσπασμα τῆς ἐπομένης νυκτός· ἀλλὰ δύο ἐκ τῶν συντρόφων του ὤφειλον νὰ προηγηθῶσιν αὐτοῦ. Τὴν ἐσπέραν, καθ' ἣν στιγμὴν οἱ Οὐσάρροι ἠτοιμάζοντο ν' ἀναχωρήσωσιν, ὁ χειρουργὸς εἰδοποίησε τὸν διοικητὴν ὅτι ὁ ἀξιωματικὸς ὁ μέλλων νὰ διοικήσῃ τὸ ἀπόσπασμα κατελήφθη αἴφνης ὑπὸ κινδυνώδους νόσου, ὁ δ' ἐπόμενος ὅστις διωρίσθη νὰ τὸν ἀντικαταστήσῃ ἐτάχυνε μὲν νὰ ἐφοδιασθῆ μὲ τ' ἀναγκαῖα καὶ νὰ σπεύσῃ πρὸς ἀντάμωσιν τῶν στρατιωτῶν του, ἀλλ' ὁ ἵππος του, συνήθως λίαν πραῦς, ἐδείχθη τὴν ἐσπέραν ἐκείνην τόσο δυσάγωγος καὶ ἀνωρθώθη μὲ τοσαύτην βίαν ὥστε ἔρριψε κατὰ γῆς τὸν ἀξιωματικὸν καὶ τῷ ἔθλασε τὸν πόδα. Ἡ σειρὰ λοιπὸν τοῦ βαρῶνου W. . . . ἔφθασε. Ἀφίνων δὲ μετὰ τοῦ ἀποσπάσματος του τὸ στρατόπεδον, μὲ τὴν ἰδέαν τοῦ ὅτι ἐπακριβῶς ἀνεχώρει τὴν 20 Αὐγούστου, ἐταράχθη ὀλίγον ἢ φαντασία του. Εἶχε λοιπὸν ὀγδοήκοντα Οὐσάρρους ἐκ τοῦ τάγματός του καὶ ἕκαστὸν εἶσιν

ἐξ ἄλλου, τὸ ὄλον διακοσίους ἵππους ὑπὸ τὴν ὄδηγιάν του. Ἡ θέσις εἰς ἣν ἔμελλε νὰ τοποθετηθῆ ἦτο χίλια βήματα μακρὰν τῆς γραμμῆς ἐπὶ τῆς δεξιᾶς πτέρυγος, ἔχουσα πλησιέστατα ἕλος καὶ καλαμῶνα ὑψηλότατον. Ἄνευ σκοπιῶν, εἶχον διαταγὴν νὰ μὴ πεζεύσωσι καὶ νὰ ὦσι ξιφῆρεις ἐπὶ μίαν ὥραν καὶ τρία τέταρτα μὲ καρβίναν μὲ σηκωμένον τὸν λύκον. Μόλις τὸ ἀπόσπασμα ἐβλήθη εἰς θέσιν καὶ ἠκούσθησαν κραυγαί, « Ἀλλάχ! Ἀλλάχ! » καὶ στιγμηδὸν ὄλοι οἱ ἵπποι τῆς πρώτης γραμμῆς ἤδη κατεστράφησαν, εἴτε ἀπὸ τὸ πῦρ, εἴτε ἀπὸ τὴν μάχαιραν ἐπτακοσίων ἢ ὀκτακοσίων Τούρκων, ἀπωλεσάντων ἰσαριθμούς τῶν Αὐστριακῶν ἀνθρώπους. Οἱ Τούρκοι γνωρίζοντες τὴν τοποθεσίαν, περιεκύκλωσαν τὸ ἀπόσπασμα καὶ τὸ κατέστρεψαν ὀλοσχερῶς. Ἐν τῇ συμπλοκῇ, αἱ δύο γραμμαὶ ἐπυροβόλουν καὶ ἐκτύπων μὲ τὴν σπάθην τυχαίως, ὁ βαρῶνος ἔλαθεν ἐπτὰ πληγὰς, εἴτε πλέον ἀπὸ μέρους τῶν ἐχθρῶν, εἴτε ἀπὸ τοὺς ἰδίους τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ ἵππος του θανατηφόρως πληγωθεὶς κατέπεσεν· ἐπειδὴ δὲ ὁ δεξιὸς ποὺς τοῦ βαρῶνου περιεπλέχθη, ἠναγκάσθη νὰ μένῃ ἐξηλωμένος κατὰ γῆς. Ἡ λάμψις τῶν πυροβόλων ἐφώτιζε τὴν σφαγὴν καὶ μὲ τὸ φῶς τοῦτο ἠδύνατο νὰ βλέπῃ τοὺς στρατιώτας του ὑπερασπιζομένους μὲ τῆς ἀπελπισίας τὴν γενναϊότητα, ἀλλ' οἱ Τούρκοι μεθυσμένοι ἐκ τοῦ ὀπίου ἔκαμναν τρομερὰν σφαγὴν. Εἰς ὀλίγιστον διάστημα χρόνου, εἷς αὐστριακὸς στρατιώτης δὲν ἔμεινεν ὄρθιος, οἱ νικηταὶ ἐζώγρησαν τοὺς ζῶντας ἵππους ἐλαφυραγώγησαν τοὺς τεθνεῶτας, ἢ πληγωμένους καὶ κατόπιν ἤρχισαν νὰ κόπτωσι τὰς κεφαλὰς, τὰς ὁποίας ἔθετον ἐντὸς σάκκου τὸν ὁποῖον ἕκαστος αὐτῶν ἐφρόντισε νὰ προμηθευθῆ. Ἐν τοιαύτῃ καταστάσει πραγμάτων ἡ θέσις τοῦ ἀξιωματικοῦ μας δὲν ἦτο βεβαίως εὐχάριστος· γινώσκων κάλλιστα τὴν τουρκικὴν γλῶσσαν, ἤκουσε πανταχόθεν τοὺς Τούρκους παρακινουντας ὁ εἰς τὸν ἄλλον νὰ ταχύνωσι συντόμως τὴν ἐργασίαν των πρὶν ἢ καταφθάσῃ ἡ ἐπικουρία ἐκ μέρους τῶν Αὐστριακῶν, καὶ νὰ μὴ παραλειφθῶσιν οὔτε κἂν μίαν κεφαλὴν, ἵνα λάθωσιν οὕτω τὰ

ὑποπρήντα διακόσια δουκάτα. Αὕτη ἡ περίπτωσης τῶν διακοσίων δουκάτων ἀποδεικνύει ἐναργῶς ὅτι ἐγνώριζον καλῶς περὶ τῆς δυνάμεως τοῦ ἀποσπάσματος μας. Τέλος πάντων ἐν τῷ μέσῳ τῆς ταρχῆς, ὁ ἵππος τοῦ βαρώνου λαθὼν νέαν πληγὴν ἔκαμε μίαν σπασμωδικὴν κίνησιν ἕνεκεν τῆς ὁποίας ὁ πούς του ἠλευθερώθη, δι' ὃ, περ συνέλαβε τὴν ιδέαν νὰ προφυλαχθῇ ἐντὸς τῶν βρούων τοῦ ἔλους. Πλείστοι τῶν στρατιωτῶν του εἶχον ἤδη λάβει τὸ μέτρον τοῦτο, πλὴν ἀνεκαλύφθησαν. Ἀλλὰ τὸ πῦρ εἶχε κοπάσει ἀρκετὰ καὶ τὸ σκότος ἐπανελθὼν πυκνότερον, εὐελπίσθη ὅτι ἠδύνατο νὰ ἐπιτύχῃ. Δὲν εἶχεν εἰμὴ εἰκοσι βήματα νὰ κάμῃ καὶ μετὰ μεγίστου κόπου ἀναποδογυρίσας πολλοὺς Τούρκους ἐπέτυχε νὰ προφυλαχθῇ εἰς τὸ ἔλος. Ἦκουσεν ἐν τοσούτῳ τοῦρκον τινὰ κραυγάζοντα· « Εἶς ἄπιστος μᾶς διέφυγεν, ἅς τὸν ζητήσωμεν » « εἶναι ἀδύνατον νὰ ἦναι εἰς τὸ ἔλος » πλὴν δὲν ἤκουσεν ἄλλο τίποτε. Τὸ αἷμα τὸ ὁποῖον ἀπώλεσε τῷ ἐπέφερε λειποθυμίαν, καὶ ὅτε ἀνέλαβε τὰς αἰσθήσεις του, ὁ ἥλιος εἶχεν ἤδη πρὸ πολλοῦ ἀνατείλει, ὥστε ἠναγκάσθη νὰ μένῃ ἀρκετὰς ὥρας εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν.

Ἦτο βυθισμένος μέχρι τῶν γονάτων ἐντὸς τοῦ ἔλους, τὰ μαλλία του ἀνωρθοῦντο ἐνθυμούμενος τὰ συμβάντα τῆς νυκτός· ἡ φαντασία του ὀλόκληρος μετεφέρθη εἰς τὴν προρρηθείσαν παρὰ τῆς βορρῆς ἀπαισίαν ἡμέραν τῆς 20 Αὐγούστου. Ἐμέτρησε τὰς πληγὰς του καὶ εἶχεν ὀκτὼ πλὴν καμμία ἐξ αὐτῶν δὲν ἐφαίνετο ἐπικίνδυνος, διότι προήρχοντο ἀπὸ ἐλαφρὰ κτυπήματα ἐξωτερικὰ σπάθης εἰς τὰς σόρκας τῶν χειρῶν, τῶν ὤμων καὶ τοῦ στήθους του. Ἐπειδὴ δὲ αἱ νύκτες εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη εἶναι λίαν ψυχραὶ, ἐφόρει παλαιὰν μηλωτὴν ἣτις ἐμπόδισεν ἐν μέρει τοὺς κτύπους· ἤκουε τὰς οἰμωγὰς τῶν πληγωθέντων εἰς τὸ πεδῖον τῆς μάχης ἵππων, καθόσον δ' ἀφορᾷ τοὺς ἀνθρώπους, χάρις εἰς τὴν λειποθυμίαν τῶν Τούρκων ἦσαν λίαν ἥσυχοι. Ὁ βαρὼν W. ἐπροσπάθησε ν' ἀποσυρθῇ ἀπὸ τὴν δυσάρεστον θέσιν εἰς ἣν εὕρισκετο. Διὸ κατόπιν μιᾶς ὥρας προσπαθείας ἠδυνήθη νὰ ἐπιτύχῃ.

Μολονότι ὁ ἐναντίον τῶν Τούρκων πόλεμος καταπνίγει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πᾶν φιλανθρωπίας αἰσθημα, δὲν ἠδυνήθη ὁμῶς νὰ ὑπερνηκίση τὴν ζωερὰν συγκίνησιν ἣν τῷ ἐπροξένει ἡ καταστρεπτικὴ σκηνή, ἣτις ἐπαρουσιάζετο εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του. Ἐπροχώρει εἰς τὸ πεδῖον τῆς σφαγῆς, ὅταν ἠεθάνθη συλληφθεὶς ἀπὸ Τούρκον γιγαντώδες ἔχοντα τὸ ἀνάστημα, ὅστις, ἀφεύκτως ἤρχετο νὰ ἰδῆ μὴπως τοὺς διάφυγέ τι ἀπὸ τὴν πρώτην ἔρευναν.

Ἐκαστος ἄς φαντασθῆ τὴν φρικτὴν αἰσθησιν ἐξ ἧς κατελήφθη θεωρῶν ἐκλείπουσαν τὴν ἐλπίδα, μὲ τὸσον σκληρὸν τρόπον, ἣν εἶχε συλλάβει! « λάβε, ἐκραύγατε τουργιστὶ, λάβε τὸ ὄρολόγιόν μου, τὸ ἀργύριόν μου, τὴν στολὴν μου, πλὴν, δι' ὄνομα Θεοῦ μὴ μὲ φονεύσης! » Εἰς τὴν παράκλησιν ταύτην ἦτις ἐγένετο μὲ τὸν ἰκετικώτερον τρόπον, ὁ βάρβαρος ἀπήντησε ψυχρῶς, « ὅτι ἔχεις μοὶ ἀνήκουσι, ἀλλὰ ζητῶ ἀκόμη τὴν κεφαλὴν σου. » Ἐνταυτῷ ἔλυσεν τὸν θώμιγμα τοῦ Αὐστριακοῦ πύλου τοῦ ἀξιωματικοῦ ὑπὸ τὸν πώγωνά του καὶ ἐξέσχιζε τὸ λαιμὸδέτιόν του. Ὁ βαρῶνος δὲν εἶχε κανένα τρόπον ὑπερασπίσεως, εἰς τὸ παραμικρὸν δὲ κίνημα τὸ ὅποσον ἤθελε κάμει ἠδύνατο ἐκεῖνος νὰ βυθίσῃ τὴν σπάθην του εἰς τὰ σπλάγγνα του. Περιωρίσθη λοιπὸν νὰ τὸν κρατῆ σρικτὰ μὲ τὰς χεῖράς του ἰκετεύων τὴν εὐσπλαχνίαν του· ἀλλὰ κωφαὶ παρακλήσεις διότι ἐζήτει νὰ ἐλευθερωθῆ ἀπὸ τὸν λαιμὸν τοῦ θύματός του. « Ἐχε σπλάγγνος δι' ἐμέ τοῦ ἔλεγεν ὁ δυστυχῆς, ἡ οἰκογένειά μου, εἶναι πλουσία, λάβεμε αἰχμάλωτον καὶ σὲ ὑπόσχομαι πλούτια λύτρα. » « θέλ' εἶσθαι μία ὑπόθεσις μακρυνή, ἐπανάλαθε ψυχρῶς, μείνον μόνον ἥτυχος διὰ νὰ σοὶ κόψω τὴν κεφαλὴν » καὶ χωρὶς νὰ προσέσῃ ἄλλο τι, ἀφῆρσε τὸ κομβίον ἀπὸ τὸ ὑποκάμισον.

Δὲν ἦναντιώθη παρῶς, διότι τὸν ἐκράτει ἠγκυλισμένον ὁ βαρῶνος· βεβαίως ἐνεπιστεύετο εἰς τὴν ὑπεροχὴν του, ἢ ἴσως, ἔνεκεν μικρᾶς εὐσπλαχνίας ἣτις ἀντεῖχεν ἀπέναντι τοῦ δελεάσματος ἐνὸς δουκίτου. Ἐνῶ δ' ἀφῆρει τὸ κομβίον τοῦ υποκαμίσου, ὁ βαρῶνος ἠεθάνθη εἰς τὴν ζώον του καὶ τι πρὸς σκληρὸν,

ἦτο ἐν σφυρίον σιδηροῦν· «στάσου ἤσυχος, ἐπανάλαβεν ὁ Τοῦρκος» οὗτοι βεβαίως θὰ ἦσαν οἱ τελευταῖοι λόγοι τοὺς ὁποίους ἤκουεν εἰς τοῦτον τὸν κόσμον, ἐὰν ὁ τρόμος ἐνός τοιούτου φρικτοῦ θανάτου δὲν τῷ ἐνέπνεε τὴν ιδέαν νὰ σύρῃ ἡσύχως ἀπὸ τὴν ζώνην του τὸ σφυρίον, ὅπερ ὁ βάρβαρος δὲν τὸ ἠσθάνθη· ἐκράτει δὲ τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀξιωματικοῦ ἀπὸ τὴν μίαν χεῖρα καὶ τὴν σπάθην του ἀπὸ τὴν ἄλλην, ὅπου-
ταν μὲ μίαν αἰφνιδίαν κίνησιν ὁ τελευταῖος οὔτος ἀπαλλαχ-
θῆις ἀπὸ τὰς χεῖράς του ἔδωκε μὲ ἀπάσας τὰς δυνάμεις του ἕνα κτύπον ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ Τοῦρκου μὲ τὸ σφυρίον του τόσον δυνατὸν ὥστε ἐκλονίσθη ὁ Τοῦρκος, ἡ σπάθη ἔφυγεν ἀπὸ τὰς χεῖράς του καὶ ἐξηπλώθη κατὰ γῆς. Ὁ βαρῶνος ἐβύθισε πολ-
λάκις τὸ ὄπλον του εἰς τὸ στῆθός του· καὶ ἀκολούθως ἔσπευσε τρέχων πρὸς τοὺς προχωρημένους σκοποὺς τῶν ὁποίων τὰ ὄπλα ἔλαμπον εἰς τὸν ἥλιον· ἔφθασεν εἰς τὸ στρατόπεδον. Ὁ συνταγ-
ματάρχης του βλέπων αὐτὸν τὸν ἐξέλαβεν ὡς φάσμα. Προσε-
βλήθη δ' ἀμέσως ἀπὸ φλογώδη πυρετὸν καὶ ἐβλήθη εἰς τὸ νο-
σοκομεῖον. Ἄλλ' ἐν διαστήματι ἐξ ἑβδομάδων ἰάθη καὶ ἀπὸ τὸν πυρετὸν ὡς καὶ ἀπὸ τὰς πληγὰς.

Εἰς τὴν ἐπιστροφὴν του εἰς τὸ στρατόπεδον τὸν ἐπεσκέφθη ἡ ἀκριτόμυθος βοεμὴ, ἣτις τῷ ἐπλήρωσεν ἐπ' ἀκριβῶς τὸ πανέ-
ριον μὲ τὸν οἶνον τοῦ Τοκαΐ τὸν ὁποῖον ἔχασεν.

Ὁ βαρῶνος W. . . . ἔμαθε μετ' ἐκπλήξεώς του ὅτι κατὰ τὴν ἀπουσίαν του, διάφοροι προρρήσεις ἐξεπληρώθησαν ἐξ ὧν εἶχε λάβει ἀρκετὰ κύματα (aubaines.)

Μετὰ τινὰ καιρὸν ἔφθασαν ἐν τῷ στρατοπέδῳ δύο λειποτά-
κται Σέρβοι, οἵτινες προσκολληθέντες εἰς τὴν μεταφορὰν τῶν ἀ-
ποσκευῶν τῶν Τοῦρκων, ἔφυγον ἵν' ἀποφύγωσι τὴν ποινὴν εἰς
τὴν ὁποίαν εἶχον ὑποπέσει. Ἄμχ εἶδον τὴν βοεμὴν, τὴν ἀνε-
γνώρισαν καὶ κατάθεσαν ὅτι συνεχῶς ἐφέρετο τὴν νύκτα εἰς τὸ
ἐχθρικὸν στρατόπεδον, εἰς ὃ ἔλεγε τὰ κινήματα τοῦ στρατοῦ μας.
Ἄμχ ἡ ἀνακάλυψις ἐξέπληξε τὸ σύνταγμα, καθόσον ἦτο χροή-

σιμος εἰς πολλὰς περιστάσεις καὶ ἐθαυμάζετο μάλιστα διὰ τὴν ἐπιτήδειότητα μὲ τὴν ὁποίαν ἐνήργει πολλὰς λίαν ἐπικινδύνους παραγγελίας. Οἱ λειποτάκται ἐπέμενον εἰς τὴν κατάθεσιν των καὶ ἐκήρυσαν ὅτι πολλάκις εὐρέθησαν παρόντες ὅταν ἐδίδεν εἰς τοὺς Τούρκους τὰς λεπτομερίας περὶ τῆς θέσεως τῶν Αὐστριακῶν, ὅτι ἀπεκάλυπτεν εἰς ἐκείνους τὰ σχέδιά των καὶ τοὺς ἐνεθάρρουν εἰς τὰς μονομερεῖς προσβολὰς τὰς ὁποίας ἔκαμνον, ἐπρόσθεσαν δὲ ὅτι ἡ γυνὴ αὕτη ἦτο ἐφωδιασμένη μ' ἐν τουρκικὸν ἔγγραφο, ὅπερ τῇ ἐχρησίμευεν ἀντὶ διαβατηρίου. Τοῦτο τὸ πειστήριον, εὐρεθὲν πραγματικῶς ἐπ' αὐτῆς, συνέτεινε νὰ καταδικασθῇ εἰς θάνατον ὡς κατάσκοπος. Πρὶν δὲ τῆς ἐκτελέσεως, ὁ βαρῶν W. . . . τὴν ἀνέκρινεν ὡς πρὸς τὴν πρόβρῃσιν, τὴν ὁποίαν τῷ ἔκαμε. Τότε ὡμολόγησεν ὅτι ὑπηρετοῦσα ὡς κατάσκοπος τῶν δύο στρατῶν, διττῶς ὠφελεῖτο, καὶ ὅτι συνεχῶς ἐκοινοποίει εἰς ἑκάτερον τῶν στρατῶν τὰς προθέσεις τοῦ ἑτέρου. Λέγουσα τὰς τύχας, ἐλάμβανεν ἀκριβεῖς πληροφορίας ἀπὸ τὴν ἀπλότητα ἐκείνων αἵτινες τὴν ἐσυμβουλευόντο· πολλάκις δὲ ἡ τύχη τὴν ἐχρησίμευτεν εἰς τὰς προβῆσεις της. Καθόσον δ' ἀφορᾷ τὴν εἰδοποίησιν ἣν ἔκαμε πρὸς τὸν βαρῶνον, εἶπεν, ὅτι ἵνα ἐπαυξήσῃ τὴν φήμην της, ἐπροσδιώρισε τοσοῦτον μακρυνὴν ἐποχὴν διὰ τὴν προλεχθεῖσαν καταστροφὴν, καὶ ὅτι ὅτε εἶδε τὸν καιρὸν φθάσαντα παρεκίνησε τοὺς Τούρκους νὰ προσβάλωσι τὸ ἀπόσπασμα, τὸ ὁποῖον ἤθελε προσδιωρισθῆ διὰ τὴν 20 Αὐγούστου. Μαθοῦσα δὲ ὅτι δύο ἀξιωματικοὶ ἔπρεπε νὰ ἐστρατευτώσιν εἰς μὲν τὸν ἕνα ἐπώλησε παρεσκευασμένον οἶνον, ὅστις τὸν ἠσθένησε, καὶ τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ὁ δεύτερος ἵππευσεν, εὗρε τὸν τρόπον νὰ εἰσάξῃ ἀναμμένον ἄνθρακα εἰς τοὺς ῥώθωνας τοῦ ἵππου του, ὅστις ἔφερε τὸ λεχθὲν ἀποτέλεσμα.

Ὁ τυφλὸς καὶ ὁ παραλυτικὸς.

ΜΥΘΟΣ.

Βοηθοῦντες ἀλλήλους, τὸ βάρος τῶν δεινῶν τὰ ὅποια ὑποφέρομεν ἔσεται ἐλαφρότερον. Τὸ δὲ καλὸν τὸ ὅποσον κάμνομεν εἰς τὸν ἀδελφόν μας, ἀπέναντι τῶν κακῶν τὰ ὅποια ὑποφέρει, εἶναι μία ἀνακούφισις.

Καλῶς τὸ εἶπεν ὁ Κομφύκιος, ὅστις διὰ νὰ δώσῃ νὰ τὸ ἐνοήσωσιν οἱ Σῖναι τοῖς διηγήθη τὸ ἐπόμενον διήγημα.

Εἰς πόλιν τινὰ τῆς Ἀσίας ὑπῆρχον δύο δυστυχεῖς, ὁ μὲν εἶς παραλυτικὸς, ὁ δὲ ἕτερος τυφλὸς καὶ ἀμόρτεροι πίνητες.

Καθημέραν παρεκάλουν τὸν Θεὸν ἵνα τοῖς δώσῃ τὸν θάνατον, ἀλλὰ πᾶσα αὐτῶν παράκλησις καθίστατο ἀνωφελής, καθότι δὲν ἀπέθνησκον.

Ὁ παραλυτικὸς μας, κατακειμένος ἐπὶ κραβάτου εἰς δημόσιον τινὰ πλατεῖαν, ὑπέφερον ἄνευ οἴκτου καὶ ὑπέφερε διὰ τοῦτο πολὺ περισσότερον.

Ὁ δὲ τυφλὸς, εἰς ὃν τὸ πᾶν ἦτο ἐνοχλητικόν, δὲν εἶχε κανένα ὁδηγόν, κανέν ὑποστήριγμα, οὔτε καν ἓνα ἄθλιον κῦνα ἵνα τὸν ἀγαπᾷ καὶ τὸν ὁδηγῇ.

Μίαν τῶν ἡμερῶν συνέπεσεν ἵνα ὁ τυφλὸς ψηλαφητῶς ἐν τῇ περιστροφῇ ἐνὸς δρόμου, νὰ εὑρεθῇ πλησίον τοῦ κατακειμένου παραλυτικοῦ ἤκουε τὰς οἰμωγὰς του καὶ ἡ καρδία του συγκινήθη.

Μόνον οἱ δυστυχεῖς συνειθίζουσι νὰ παραπονῶνται μεταξύ των.

« Ἐγὼ τὰ δεινά μου, πλὴν καὶ σὺ ἔχεις τὰ ἰδικά σου, ἄς τὰ ἐνόσωμεν ἀδελφέ μου, θέλουσιν εἶθαι οὕτω ὀλιγώτερον φρικώδη. »

« Ἀλλοίμονον ! ἀπάντησεν ὁ παραλυτικὸς, ἀγνοεῖς, ἀδελφέ μου, ὅτι ἐγὼ μὲν δὲν δύναμαι νὰ κάμω ἐν βῆμα καὶ σὺ ἐξ ἄλλου μέρους δὲν βλέπεις, εἰς τί θάλει μᾶς χρησιμεύσει νὰ ἐνόσωμεν τὰς δυστυχίας μας ; »

α Εἰς τί! ἀπάντησέν ὁ ἀόμματος, ἄκουσιν, καὶ οἱ δύο μας ἔχομεν ἀνά ἓν καλόν, εἰς τὸν καθένα μας ἀναγκαῖον. Ἐγὼ μὲν ἔχω πόδας, σὺ δὲ ὀφθαλμοίς. Ἐγὼ μὲν θέλω σὲ φέρει ἐπ' ὤμων, σὺ δὲ θέλεις μὲ ὀδηγεῖ. Οἱ ὀφθαλμοί σου θέλουσιν ὀδηγεῖ τὰ κακῶς διάγοντα βήματά μου, οἱ δὲ πόδες μου ἐκ μέρους τῶν θέλουσιν ὑπάγει ὅπου σὺ θέλεις. Τοιοῦτοτρόπως γίνεται ἡ φιλία μας χωρὶς ποτὲ ν' ἀποφασίσῃ ποῖος ἐκ τῶν δύο μας ἐκπληροῖ τὴν ἐπωφελεστέραν ὑπηρεσίαν· ἐγὼ μὲν θέλω βαδίζει διὰ σέ, καὶ σὺ θέλεις βλέπει δι' ἐμέ.

Ἐκ τῶν τοῦ Florian

Δυστυχῶς οἱ ἄθροιστοι, πάσχουσι μᾶλλον ἐξ ὠταλγίας ἢ ἐκ τυφλώσεως καὶ παραλυσίας, διὸ καὶ ὀλίγην προσοχὴν δίδουσιν εἰς τὰ ἠθικὰ παραγγέλματα τῶν φιλοσόφων. Σημ. Μετ.

Τ Ε Λ Ο Σ.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΚΚ. ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ.

ΑΔΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ.		Σώματα	
	Σώματα.	Η Κ.	Σμαρ. Δ. Κωστή 2
Η Κυρ. Πολυξένη Συναδινοῦ	17	Ο Κ.	Απόστ. Τιθέριος 4
» Ράλλου Κανέλλη.	17	»	Ἰω. Μολυβιάδης 1
» Κλεοπάτρα Ροδοκανάκη	8	»	Π. Βασιλόπουλος 1
» Θ. Ροδοκανάκη	8	»	Ε. Τιθέριος 1
» Κλεάνθη Τύμπα	8	»	Δ. Κ. Οικονομόπουλος 2
» Α. Ροδοκανάκη	17	»	Ἰω. Κληματιανός 1
» Ἀνεζ. Ροδοκανάκη	17	»	Α. Χ. Εὐαγγελίδης 1
» Ἰπατία Σκαναβῆ	10	»	Σ. Ι. Λοβέρδος 1
» Σαπφώ Γαλάτη	10	»	Β. Ἀργυρόπουλος 1
» Ζελή Βούρου	10	»	Β. Βάσιος 2
» Α. Ζερβουδάκη	10	Αἰ Κ.	Μ. καὶ Ἰουλ. Α. Μυλωνᾶ 2
» Ἰουλία Ε. Βούρου	10	Ο Κ.	Ἀναστ. Γ. Κούζης 1
» Δίκατ. Ράλλη	17	»	Γ. Ι. Πεντάκης 1
» Α. Μαζίμου	10	»	Μ. Μαλλιάρης 2
» Χριστίνη Νεγρεπόντε	10	Η Κ.	Δίκατ. Βασιλική 1
» Καλ. Α. Νικολοπούλου	10	Ο Κ.	Α. Ὁράτης 1
» Ἰουλία Δ. Σκαναβῆ	10	»	Ν. Ζαχαριάδης 1
» Λοξή Νεγρεπόντε	13	»	Π. Τριχάκης 2
Ο Κ.	Κωνσ. Συναδινός	5	Η Οἰκογ. Ν. Κιτριλάκη 2
»	Εὐστρ. Ταμβάκος	3	Ο Κ.
»	Ὄθων Φερενδίνος	3	Η Κ.
»	Χ. Συναδινός	3	Ο Κ.
»	Θ. Πατριανός	1	»
»	Ἐμμ. Τζαράνης	1	Η Κ.
»	Ὀδ. Μπινεδούτζης	2	»
Η Κ.	Κατ. Α. Κασσαβέτη	8	»
»	Βικτ. Β. Κασσαβέτη	2	»
Ο Κ.	Βικτ. Τιθερίου	2	»
»	Ο. Ἀργυρίδης	1	Ο Κ.
			Ν. Κ. Μιστροβάκης 1

Ό Κ. Χαλήλ Jehehade	1	Β. Κονάδης	3
Ή Κ. Μαρ. Κωνσταντουλάκη	2	Παρασκευᾶς Ἀδάμης	3
Ό Κ. Ἀναγ. Ν. Μιχάλης	1	Γ. Βιτάλης	5
» Ἀνδ. Μ. Γιαννουκάκης	1	Μοδινός	2
» Χαρ. Α. Κεντηστός	1	Α. Φ. Λιμπρίτης	2
» Θ. Ι. Φούντης	1	Π. Μαργαρίτης	3
» Χρ. Φραγκοῦδης	1	Α. Κωνσταντίνου	3
» Α. Ν. Ἀρμοστής	1	Καζούλης	3
» Γ. Βαρότζης	1	Κ. Α. Σαργιάδης	3
» Α. Κεχαγιᾶς	1	Ν. Γ. Ἀργύρης	3
» Μ. Μηλιαρέσης	1	Α. Γ. Τζουριδης	2
» Ι. Ζαχαρ. Λιθιεράτος	1	. . . . .	2
Ή Κ. Δικαία Σ. Μπάρκερ	3	. . . . .	2
» Ἐμμα Μπάρκερ	1	. . . . .	3
» Φιλίνη Α. Μινότο	1	. . . . .	2
» Ζ. Γ. Τζηρός	1	. . . . .	3
» Εὐστρατιάδου	2	Α. Δ. Ταρποχζῆς	40
» Β. Σ. Γεωργαλά	1	Κ. Δ. Κιλαδίτης	2
» Ἀριστέα Ρήγ. Ἰωαννίδου	3	Α. Κ. Μεταξᾶς	2
» Α. Ρήγα Τζηρό	2	Ὁδ. Ἀγγελίδης	1
» Πην.Σ.Π. Ἀγελοπούλου	3	Ζωγράφος	1
» Ἐλένη Λεγάτου	3	Μ. Εὐμορφόπουλος	1
» Ἀσπασ. Μ. Μαύρου	2	Ή Κ. Ἐλένη Κωνσταντινίδη	4
» Κλεάνθη Θ. Ἀντωνιάδου	2	Ἰω. Α. Λαγός	2
Ό Κ. Δόκτωρ Βατικιώτης	4	Α. Ἀριστάρχης	15
Ή Κ. Ἀριάδνη Εμ. Φιλιππίδου	2	Κωνστ. Πισσᾶς	2
» Α. Μαραγκοῦ	2	Μαυροκορδάτος	6
» Ἀρετὴ Φακίολα	2	Γάκωβος Βαρούσης	2
» Paolina D. Tugin	2	Καλλιάρχης Ἴατρος	6
» Καλλιόπη Μωραΐτου	3		
Πύρρος Πάνος	1	ΚΑΪΡΟΥ.	
Σ. Φ. Βασιλόπουλος	1	Στέφανος Σταφυλοπάτης	2
Καλλιόπ. Α. Νικολοπούλου	10	Σταύρος Καλύβας	1
Ἐριφύλη Τζουκᾶ	2	Ν. Σαββίδης	1
Ἀγλαΐα Καλθοκορέση	1	Δ. Σαββίδης	1
Μαρία Μοδινὸς	4	Α. Νικολόπουλος	1
ῶν. Δημητρίου	8	Δ. Παχουντάκης	1

Ἐλένη Ἰωαννίδου	1	Ἄδελφοὶ Δάρα	6
Δ. Καλύβας	1	Δ. Κατζόλης	1
Ἐλένη Βασιλειάδου	1	Μαρία Κ. Γόγου	6
Μαρία Διαμαντίδου	1	Π. Λαιμοτόμος	1
Βιργινία Παρβακά	1	Θ. Τριανταφύλλου	1
Μαρία Χωριατοπούλου	1	Ἄναστ. Γαροφαλάου	2
Ἐλένη Φ. Ἰωαννίδου	1	Παῦλος Τριανταφύλλου	1
Ἀρίστη Ζαρακούδη	1	Νικόλ. Γ. Τζηρῆς	1
Μαριγῶ Μινέτα	1	Λάμπρος Χρήστου	1
Γ. Δ. Τελατινίδη	2	Κοσμάς Γαροφαλάς	1
Μ. Εὐξηντιάδου	2	Ἄδαμίδης	1
Β. Νικολαΐδης	2	Οἱ Κ. Ἰω. Τζουκος	1
Ἰωάν. Κασσαβέτης	2	Γ. Ἀμάραντος	1
Μάξιμος	2	Σ. Κατακουζηνός	1
Κ. Ἀγγελόπουλος	2	Ἀλέξανδρος Ἰωαννίδης	1
Α. Εὐστρατιάδης	2	Φίλιππος Ἰωαννίδης	1
Α. Νικολαΐδης	4	Γ. Α.	4
Ἀμάραντος	1	Α. Κυτριλάκης	2
Γ. Σουρμελής	1	Ἄγγ. Α. Φιλίππου	1
Ἀζαρίας	2	Γ. Παντελίδης	5
Ν. Κουμανός	2	Α. Κυτριλάκη	2
Σ. Φραγκίδης	1	Α. Κυτριλάκη	2
Σ. Κυτριλάκης	1	Ι. Κυτριλάκη	3
Φ. Παντελίδης	1	Γ. Δ. Ἰωαννίδης	2
Σ. Σταυρίδης	1	Ε. Κυτριλάκη	2
Γ. Ψαρούδης	1	Η. Φιλιππίδου	1
Γ. Σωτηρίου	1		
Κ. Φιλίππου	1	ΜΑΝΣΟΥΡΑΣ.	
Ι. Φώτιος	1	Νικόλ. Η. Τζουρῆς	1
Δ. Βαχωριδῆς	1	Φ. Πιζάνης	3
Κ. Πιταριδῆς	1	Δημ. Ὑπατίδης	1
Σ. Κόντης	1	Στυλιανὸς Μανωλιάδης	1
Α. Σμυρναϊόπουλος	1	Περικλ. Κ. Χριστοδούλου	1
Θ. Σόφιος	1	Δ. Φαρκιδῆς	1
Σ. Μελοθεβάνος	1	Η. Κραβασάρης	2
Α. Γαροφαλάου	1	Α. Χειμωνᾶς	1
Α. Πολίτης	1	Ο. Ἀντωνάρης	1
		Α. Ξηρομάτιος Παπαδόπουλος	1

Α. Ποθητός Ίατρος	1	TANTAS.	
Α. Ἀντωνόπουλος	1		
Μ. Ζ. Κουρμούζης	2	Οἱ Κ. Φ. Κωνσταντινίδης	10
Δημήτριος Α. Γώνης	1	Δθ. Θεοδορίδης	1
Θ. Σαλμονιτόπουλος	1	Α. Κουτζούκος	1
Δ. Χρήστου	1	Κ. Ξυναγαγός	1
Δ. Ψύχας	2	Δ. Ι. Νικολαΐδης	2
Ἐμμ. Κ. Μαρτάκης	1	Χ. Ἐμμ. Κανάρης	1
Νικ. Π. Χ. Ἠλία	1	Ἀθανάσιος Ταμπακόπουλος	1
Βασιλ. Ν. Ἰσαίου	2	Ἀθανάσιος Μαυρίδης	1
Const. G. Ραϊκος	1	Καίρης	1
Κωστής Δημητρίου	1	Ναρίσσης Νικολαΐδης	1
Β. Κυριακίδης	1	Α. Ζ. Διαμαντίδης	1
Χ. Χριστοφίδης	1	Α. Σταματόπουλος	1
Γ. Κισίσογλου	2	Μ. Ζωγράφος	1
Φωτόπουλος	2	Σ. Κ. Σκεντεράνης	2
Β. Κ. Ψύχας	1	Φ. Ἰωαννίδης	1
Μ. Ι. Κοτάρης	1	Κ. Σουχνιδιός	5
Σ. Γρηγοριάδης	3	Θ. Κ. Κάλογλου	3
Α. Ι. Σίνος	1	Γ. Baltasi	1
Μ. Κονταξόπουλος	1	Α. Α. Μαχαϊριάδης	1
Δ. Παντός	1	Ν. Α. Μαυρίδης	1
Σπυρίδων Βιάκης	1	Τ. Α. Ψακίνθης	1
Νικ. Παπακαλός	1	Σταυρινάκης	2
Γ. Γρυπάρης	1	Α. Περανψάκης	1
Διονύσιος Ἐμμανουήλ	1	Ἀδ. Ἀναστασιάδου	5
Φ. Παλαιολόγος	1	Θ. Ι. Νικολαΐδης	1
Ι. Περίδης	1	ZAFAZIKIOY.	
Νικόλ. Καραντινός	1	Α. Λύδης	4
Ξενοφ. Ἀμάραντος	1	Πέριμας	1
Ἐπαμιν. Χαρίλαος	1	Ν. Τζώτρας	1
Νικόλ. Γρύλλος	1	Γ. Η. Καλουτᾶς	1
Στ. Βασιλικήρας	1	Γ. Ἰω. Κυρσοσφάνης	1
Ἄντ. Μ. Ράλλης	2	Ἀλ. Ἰωαννίδης	1
Α. Κωνσταντίνου	1		

ΣΗΜ. Ὅσων συνδρομητῶν τὰ ὀνόματα δὲν συμπαραλήφθησαν, αἰτία εἶναι τὸ δυσανάγνωστον τῶν ὀνομάτων των, ὡς ἐκ τούτου ζητοῦμεν συγγνώμην.